

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARIŞIK DİLLİ BİR KUR’AN ÇEVİRİSİ YAZMANIN
144^b-183^a YAPRAKLARI ÜZERİNDE
DİL İNCELEMESİ

ASLI UYGUN
2501040432

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. NURİ YÜCE

İSTANBUL, 2007

CİLT I

ÖZ

Türkler, çeşitli sebeplerle Orta Asya'dan Anadolu'ya göç etmişlerdir. Bu geçiş dönemine ait yazılı metinler son derece azdır. Yeni yurtlar edinmek için girilen siyasî mücadeleler, Oğuzlar arasında okuma yazmanın yaygın olmayışı ve Türk boylarının sürekli yer değiştirmeleri bunun sebeplerindendir. Bu dönemden günümüze ulaşan metinler büyük bir öneme sahiptir. İşte incelenen metin bu dönemden günümüze ulaşan satır arası bir Kur'an tercümesidir. Harizm, Kıpçak ve Oğuz lehçeleri özelliklerini yansıtan bu yazmadaki karışık dilli metin, Türk dili için son derece değerlidir. Çalışmada Arap harfli metin Latin harflerine aktarılmış, metnin dil özellikleri ve imlâ yapısı incelenmiş, metinde geçen kelimelerin, şahıs ve yer isimlerinin dizini hazırlanmıştır.

ABSTRACT

Because of the different reasons Turks migrated from Central Asia to Anatolia. Written texts that belong this term aren't enough. For getting new countries was given political struggles, not enough being widespread of reading and writing between Oghuzus and immigration of the Turkish tribes are reasons of this. The texts which belong this term have more importance. Thus worken text is an interlinear Qur'an translation that belongs this term. This text have a mix language charesterictics with Harizm, Kıpçak and Oghuz dialects. So this text is more important for Turkish language. In this work text in Arab alphabet translates to Latin alphabet. Language charecteristics and spelling proreties of the text had been worked and made an alphabetical lists words, person and place names which you will find them in the text.

ÖNSÖZ

Satır arası Kur'an tercümeleri Türk Dilinin gücünü göstermesi bakımından son derece önemli metinlerdir. Zira Arapça kelimelerin hemen altına o kelimenin Türkçe karşılığı yazılır. Dinî bir metni tercüme etmenin hassasiyeti, dile yansır. Bu bağlamda bu metinler Türk Dilinin olgunlaşma seyrini izleyebilmemizi sağlayan dil yadigârlarıdır. Kur'an metnine mümkün olduğu kadar sadık kalınarak yapılmış olan bu tercümeler semantik araştırmalar ve sözlükçülük açısından da değerlidir. Ayrıca değişik çevrelerde yapılmış Kur'an tercümelerinde kelimelere verilen karşılıkların birbirinden farklı olması, mukayeseli sözlük çalışmalarına da imkân verecek mahiyettedir.

Türklerin Orta Asya'da Doğu Türkçesiyle yaptıkları altı tane Kur'an tercümesi bilinmektedir. Anadolu'da bu tercüme faaliyetleri önce sureler halinde, sonra bütün bir Kur'an tercümesi halinde karşımıza çıkmaktadır. Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya geçişi döneminden kalan yazılı verimler ise son derece azdır. Bu dönemden günümüze ulaşan metinler oldukça önemlidir. Bu metin bu dönemden günümüze ulaşmıştır. Harizm, Kıpçak ve Oğuz lehçeleri özelliklerini yansıtan bu yazmadaki karışık dilli metin, Türk dili için son derece değerlidir. Satır arası Kur'an tercümesi şeklinde olan bu metinde yer yer kıssalara, hikâyelere de rastlanmaktadır. Yazmada okunamayacak şekilde yıpranmaya uğramış kısımlar bulunmaktadır. Bazı kelimeler, şahıs ve yer isimleri, haklarında hiçbir bilgi bulunamadığı için anlamlandırılamamıştır.

Çalışma Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks ve Özel Adlar İndeksi şeklinde beş ana bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında Kur'an tercümelerinin Türk Dili tarihi bakımından ehemmiyetleri üzerinde durulmuş ve Kur'an'ın Doğu Türkçesine tercümeleri ve tercüme üzerinde yapılan çalışmalara değinilmiştir. Dil Özellikleri kısmında metnin tümü ses bilgisi ve şekil bilgisi yönünden incelenmiştir. Metin kısmında Arap harfli metin Latin harflerine aktarılmıştır. Dizin kısmında ise metinde yer alan Türkçe kelimelerin hem manaları verilmiş hem de kelimelerin aldığı ekler sıralanmıştır. Ayrıca Özel Adlar dizininde metinde geçen şahıs ve yer adlarına yer verilmiştir.

Böyle bir metne çalışmamı sağlayan ve çalışma sürecinde yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Nuri YÜCE'ye teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Aslı Uygun

İÇİNDEKİLER

Öz / Abstract.....	iii
Önsöz.....	iv
Transkripsiyon Harfleri.....	xi
Kısaltmalar Listesi.....	xii
Giriş.....	1
Metnin İmlâ Özellikleri.....	11
1. Ünlülerin Yazılışı.....	11
1.1. a,e.....	11
1.2. ı, i.....	11
1.3. o, ö	11
2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	12
2.1. b,p.....	12
2.2. c,ç.....	12
2.3. s.....	12
2.4. ñ.....	12
2.5. Aynı cinsten iki ünsüz.....	13
3. Tenvin.....	13
4. Vav'dan Sonra Kullanılan Elif.....	13
Düzeltilmeler.....	13
Birinci Bölüm Ses Bilgisi	
1. Ünlüler	
1.1. Ünlü Değişimleri.....	15
1.1.1 e/i Meselesi.....	15
1.1.2. ü-/i- değişikliği.....	15
1.1.3. ı-/a- değişikliği.....	16
1.2. Ünlü Uyumu.....	16
1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu.....	16
1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	17
1.2.2.1. Köklerde Uyumsuzluk.....	17

1.2.2.2. Eklerde Uyumsuzluk.....	17
1.3. Ünlü Türemesi.....	19
1.3.1. Ön Seste Ünlü Türemesi.....	19
1.3.2. İç Seste Ünlü Türemesi.....	20
1.3.3. Son Seste Ünlü Türemesi.....	20
1.4. Ünlü Düşmesi.....	21
1.4.1. Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi.....	21
1.5. Birleşme.....	21
2. Ünsüzler	
2.1. Ünsüz Değişimleri.....	21
2.1.1. “b” sesi.....	21
2.1.1.1. Kelime Başında “b” Sesi.....	21
2.1.1.2. Kelime İçinde ve Sonunda “b” Sesi.....	22
2.1.2. g / ğ sesleri.....	23
2.1.2.1. Kelimenin Bünyesinde Bulunan -g, -g-; -ğ, -ğ- Sesinin Durumu.....	23
2.1.2.2. Eklerde -g, -g-; -ğ, -ğ- Sesinin Durumu.....	23
2.1.2.3. -g- > -v- değişikliği.....	24
2.1.2.4. -ğ- > -v- değişikliği.....	24
2.1.3. -‘ (ayın)>-ğ değişikliği.....	24
2.1.4. t / d değişikliği.....	24
2.1.4.1. Kelime başındaki durum.....	24
2.1.5. -d->-d->-y- değişimi	25
2.1.6. d>z değişimi.....	26
2.1.7. -z>-s değişimi.....	26
2.1.8. -ç- > -ş- değişimi.....	26
2.2. Ünsüz Benzeşmesi.....	26
2.2.1. Ünsüz Uyumu.....	26
2.2.2. Sadâlılaşma.....	26
2.2.2.1. -t- / -d-.....	27
2.2.2.2. -k- / -ğ-.....	27
2.2.2.3. -k- / -g-	27

2.3. Ünsüz Türemesi.....	27
2.3.1. Kelime Başında y- Meselesi.....	27
2.4. Ünsüz Düşmesi.....	28
2.4.1. g / ğ Sesinin Düşmesi.....	28
2.4.2. Kelime İçinde -l- Sesinin Düşmesi.....	29
2.4.3. Kelime İçinde -r- Sesinin Düşmesi.....	29
2.5. Ünsüz İkizleşmesi.....	29
2.6. Yer Değiştirme (Metatez).....	30
2.7. Benzer Hece Düşmesi.....	30
İkinci Bölüm Şekil Bilgisi	
1. İsim Çekim Ekleri.....	30
1.1. Çokluk Ekleri.....	30
1.2. İyelik Ekleri.....	30
1.3. Hal Ekleri	32
1.3.1. Yalın Hal (Nominative)	32
1.3.2. İlgi Hali (Genitive) Eki.....	32
1.3.3. Yükleme Hali (Accusative) Eki.....	32
1.3.4. Yönelme Hali (Dativ) Eki.....	33
1.3.5. Bulunma Hali (Locative) Eki.....	33
1.3.6. Ayrılma Hali (Ablative) Eki.....	34
1.3.7. Eşitlik Eki (Ekvative).....	34
1.3.8. Vasıta Hali (İnstrumental).....	34
1.3.9. Yön Eki (Direktive).....	34
1.3.10. Aitlik Eki.....	34
2. Fiil Çekimi.....	35
2.1. Şahıs Ekleri	36
2.2. Şekil ve Zaman Ekleri.....	36
2.2.1. Basit Kipler (Çekimler).....	36
2.2.1.1. Haber Kipleri.....	36
2.2.1.1.1. Geniş Zaman.....	36
2.2.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman.....	36
2.2.1.1.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	37

2.2.1.1.4. Gelecek Zaman	38
2.2.1.2. Dilek Kipleri.....	38
2.2.1.2.1. Emir Kipi.....	38
2.2.1.2.2. İstek Kipi	39
2.2.1.2.3. Şart Kipi.....	39
2.2.2. Birleşik Kipler (Çekimler).....	41
2.2.2.1. Hikaye Birleşik Kipi.....	40
2.2.2.1.1. Geniş Zamanın Hikayesi.....	40
2.2.2.1.2. Görülen Geçmiş Zamanın Hikayesi.....	40
2.2.2.1.3 Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikayesi.....	40
2.2.2.1.4 Gelecek Zamanın Hikayesi.....	40
2.2.2.1.5. Şart Kipinin Kipinin Hikayesi.....	40
2.2.2.1.6. İstek Kipinin Hikayesi.....	40
2.2.2.2. Şart Birleşik Kipi.....	41
2.2.2.2.1. Geniş Zamanın Şartı.....	41
2.2.2.2.2. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı.....	41
3. Bildirme	41
3.1. <i>er-</i> ve <i>tur-</i> Yardımcı Fiili ile Yapılanlar.....	41
3.1.1. <i>tur-</i> Fiilinin Geniş Zaman Çekimi.....	41
3.1.2. <i>er-</i> Fiilinin Görülen Geçmiş Zaman Çekimi.....	42
3.1.3. <i>er-</i> Fiilinin Şart Çekimi.....	42
3.2. Şahıs Zamirleri ile Yapılanlar.....	42
3.3. Fiilsiz Yapılan Bildirmeler.....	42
3.3.1. <i>bar</i> ile Yapılan Bildirmeler.....	42
3.3.2. <i>yok</i> ve <i>tegül</i> ile Yapılan Bildirmeler.....	42
3.4. Bildirmelerin Gerundium Şekli: <i>-ken</i>	43
4. Fiillerde Soru Şekli	44
4.1. Fiil Çekimlerinde Soru Şekli	43
4.2. Bildirmelerde Soru Şekli.....	43
5. İsim Fiiller	43
6. Sıfat Fiiller (Partisipler)	44
6.1. Geniş Zaman Sıfat Fiilleri (Partisipleri).....	44

6.2. Geçmiş Zaman Sıfat Fiilleri (Partisipleri).....	44
6.3. Gelecek Zaman Sıfat Fiilleri (Partisipleri).....	44
7. Zarf Fiiller (Gerundiumlar).....	44
7.1. Basit Gerundiumlar.....	45
7.2. Birleşik Gerundiumlar.....	46
8. Birleşik Fiiller.....	46
8.1. İki Fiilden Teşekkül Eden Birleşik Fiiller.....	46
8.2. Bir İsim Ve Bir Fiilden Teşekkül Eden Birleşik Fiiller.....	46
8.2.1. <i>bol-</i> Yardımcı Fiili ile.....	46
8.2.2. <i>kı-</i> Yardımcı Fiili ile.....	46
8.2.3. <i>it-</i> Yardımcı Fiili ile.....	46
8.2.4. <i>tur-</i> Yardımcı Fiili ile.....	47
8.2.5. <i>er-</i> Yardımcı Fiili ile.....	47
8.2.6. <i>ketür-</i> Yardımcı Fiili ile.....	47
Metin	48
Dizin	110
Özel Adlar Dizini	746
Kaynakça	769
Sonuç	773

TRANSKRİPSİYON HARFLERİ

ا	a, ā, e	ص	ş
آ	ā	ض	ž, đ
ء	’	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	ẓ
پ	p	ع	‘
ت	t	غ	ġ
ة	t	ف	f
ث	ṯ	ق	q
ج	c, ċ	ك	g, k, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ḏ, ẓ	نك	ñg
ر	r	و	o, ö, u, ü, v
ز	z	ه	a, e, h
س	s	ى	ı, i, ī, y
ش	ş		

KISALTMALAR LİSTESİ

a	Yazma nüshadaki yaprağın ön yüzü
a.g.e	Adı geçen eser
a.y.	Aynı yayın
b	Yazma nüshadaki yaprağın arka yüzü
bkz.	Bakınız
c.	Cilt
H.	Hicrî
M.	Miladî
s.	Sayfa
vb.	ve benzerleri
nn	Kelimenin tenvin ile bittiğini gösterir.
>	Değişmiş şekli gösterir.
~	Değişik iki şekli gösterir.
{ }	Metinde tekrar edilen kelimeleri gösterir.
[]	Metinde düşmüş kısımlardaki onarımı gösterir.
(.....)	Metinde okunamayan yerleri gösterir.
(.....)	Metinde silik olan yerleri gösterir.
'	Vavdan sonra elif geldiğini gösterir.
(?)	Kelimenin, şahıs veya yer adlarının anlamlandırılmadığını gösterir.

GİRİŞ

Türkler İslâmiyetin kabulünden önce çeşitli inanışlara sahiptiler. Ancak kitleler halinde devlet dini olarak kabul edilen din İslâmiyet olmuştur. Türkler daha önce Budizme, Maniheizme, Gök Tanrıya inanmışlar, atalarının ruhlarına kurbanlar sunmuşlardır. Uygurlar arasında yayılan başta Budizm olmak üzere Maniheizm ve Hristiyanlık bu dinlere ait metinlerin Uygurcaya tercüme edilmesini sağlamış böylece tercümeyle dayanan dinî bir edebiyat ortaya çıkmıştır. Her yeni inanç beraberinde yeni terimler getirmiştir. Türklerin X. yüzyıldan itibaren kitleler halinde İslâmiyeti kabul etmeleri beraberinde bu dinin kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerîm'i de anlama zarureti ortaya çıkarmıştır. İşte bu "anlama kaygısı" Kur'an'ın Türkçe'ye tercümesini ve tefsirini zorunlu hale getirmiştir.

Türk dilinin gelişme, olgunlaşma sürecini takip edebilmemizde, Kur'an tercümelerinin çok büyük bir önemi vardır. Bu önem kutsal olan bir metni tercüme etmenin ehemmiyetinden kaynaklanmaktadır. Böyle bir metni tercüme etmek çok büyük bir dikkat gerektirir. Zira yapılacak en ufak bir yanlış günaha girilmesine sebep olacaktır. İşte bu nedenle Kur'an'ı Türkçe'ye tercüme edenler büyük bir dil şuuruyla hareket etmişlerdir. Yeni dinin getirdiği pek çok kavramı Türkçe kelimelerle ifade etmişlerdir. Uygurlar arasında yaygınlaşan ve kültüre son derece şiddetle etki eden Maniheizm ve Budizm o denli etkili olmuş ki Maniheizm ve Budizmden Uygurca'ya tercüme şeklinde zengin bir dinî edebiyat ortaya çıkmıştır. Bu tercümelerde genellikle dinî terimlerin tercümenin yapıldığı dilden olduğu gibi alındığı görülür: Sudur, çatık, dyan, şastir, arhant ... vb. Göktürkçe ve Uygurca'yı dil hazinesi bakımından birbirinden ayıran en önemli unsur da dindir. Kur'an tercümeleri bu bağlamda İslâmiyetten önceki inançların (Budizm, Maniheizm, Şamanizm vb.) terimlerinden nasıl faydalandığını görmek açısından son derece önemli metinlerdir: Allah ~ Tanrı, cennet ~ uçmak, uşmah, cehennem ~ tamug/tamu, şariat ~ nom, iman ~ yükünç. Dinî açıdan zengin bir terminolojiye sahip olan dil, Kur'an tercümelerinde son derece bilinçli kullanılan Türkçe kelimelerle kendini daha da güçlü bir şekilde hissettirmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in Türkçe tercümesinin ilk olarak ne zaman, kim ya da kimler tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Kur'an-ı Kerim Samanoğullarından Emir Mansur b. Nuh (H. 350-365 / M. 961-976) zamanında Maverâünnehirli âlimlerden kurulan bir heyet tarafından Farçaya tercüme edilmiştir. Bu Kur'an'ın yabancı bir dile yapılan ilk tercümesidir. Bu tercüme, Muhammed b. Cerîr-i Tâberî'nin Arapça olarak yazdığı kırk ciltlik Kur'an tefsirine dayanmaktadır. Tercüme edilirken bu tefsir kısaltılmış ve Kur'an metni esas alınarak satır arasında Farsça tercümesi yapılmıştır. Z. Velidî Togan, Kur'an'ın Türkçe'ye tercümesinin Farsçaya tercümesiyle aynı zamanda olduğu, hatta bu heyette bulunan biri İspicab, diğeri Argu iki Türk âlimi tarafından yapıldığı görüşündedir¹. Abdülkadir İnan ise Kur'an'ın Türkçeye tercümesinin, Farçaya tercümesinden yaklaşık bir asır sonra yani XI. yüzyılın ilk yarısında yapılmış olduğunu savunur².

Tercümeler kendi içerisinde çeşitlere ayrılır. Kur'an tercümesi denilince genellikle satır arası tercümeler anlaşılır. Bu tür tercümelerde Arapça metin kalın harflerle ve koyu bir renkle üst satırda yer alırken, Türkçe kelimeler Arapça kelimelerin hemen altında daha ince harflerle ve açık bir renkle yazılıdır. Bu tür tercümeler kelime kelime yapıldığı için sentaks Türkçe sentaksa uygun olmaz. Bu tercümelerde Arapça kelimedden yola çıkarak Türkçe kelimenin o dönemdeki manasını rahatlıkla anlayabiliriz. Ancak cümle yapısı Arapçadaki gibi olduğu için cümleleri tespit etmek son derece güçtür. Bununla beraber Türkçe cümle yapısına yaklaşıldığı yerler de olur. Bir diğer tercüme şekli tefsirli tercümelerdir. Bu tercümelerde kelimelere yine satır arasında Türkçe karşılıklar verilmesinin yanında uzun cümlelerle, açıklamalarla, hikâyelerle ayetin izahı söz konusudur. Ayetlerin nüzul sebepleri geniş bir şekilde açıklandıktan sonra bazen kıssalara ve hikâyelere yer verilir. Bunlar tercümelerden uzun ancak tefsirlerden kısadrlar. Diğer bir tercüme türü tefsirlerdir. Bunlarda Arapça kelimelerin Türkçe kelimelerle karşılanmasıdan ziyade ayetin tamamının uzun cümlelerle izahı söz konusudur.

¹ Zeki Velidî Togan, **Kur'an ve Türkler**, Kayı Yayınları:3 İstanbul, 1971, s.19.

² Abdülkadir İnan, **Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme**, (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları), Ankara, 1961, s.8.

Kur'an'ın Doğu Türkçesiyle altı tane tercümesi bilinmektedir. Bunlardan dördü satır arası kelime kelime yapılan tercümelerdir. Diğerleri ise tefsire benzer hikâye ve kıssalarla genişletilmiş tercümelerdir. Bunlar:

1. Mevcut Doğu Türkçesinde satır arası Kur'an tercümeleri arasında muhtemelen en eskisi Türk ve İslâm Eserleri Müzesi (TİEM) 73'te kayıtlıdır. Yazma dokuz yüz iki sayfadır ve her sayfada dokuz satır vardır. Bu yazma Şirazlı Muhammed b. Hacı Devletşah tarafından H. 734 / M. 1333-1334'te istinsah edilmiştir. Bu yazmayı ilk olarak Abdülkadir Erdoğan tanıtmıştır³. Bu yazmanın ilk otuz bir sayfasının tıpkıbasımı Abdülkadir İnan tarafından yayımlanmıştır⁴.

2. Manchester'daki Rylands Kitaplığında Arapça yazmalar bölümünde muhafaza edilen tercümedir. Satır arası kelime kelime Kur'an tercümesi olan bu yazma Türkçe yanında Farsça tercümeyi de içermektedir. Arapça metin iri sülüs, Farsça ve Türkçe tercümeler ise çok daha ince ve küçük nesih ile yazılmıştır. Eserin tamamı 30 cilttir. Rylands Kütüphanesindeki nüsha 1145 varak tutan 14 cilt halindedir⁵. Bu tercümenin dili arkaik olup Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'ndeki yazmanın diline çok benzemektedir. Rylands tercümesini ilim alemine ilk tanıtan A. Mingana olmuştur. Mingana'ya göre eser XV. yüzyıla aittir⁶. J. Eckmann eserin XII. ve XIII. yüzyıl başları Karahanlı edebi dilinin hususiyetlerini gösterdiğini belirtir⁷. Zeki Velidi Togan, Kur'an'ın Türkçeye ilk tercümesinin (Argu nüshasının) J. Rylands Kütüphanesinde bulunduğunu bildirmiştir⁸. Şinasi Tekin "Eski Türk Yazı Dillerinin Özellikleri Üzerine Düşünceler" adlı makalesinde Kur'an'ı Farsçaya tercüme eden Maverâünnehirli âlimler arasında İspicablı iki Türk âliminin bulunduğu ve Karahanlı Türkçesiyle yapılmış tercümenin ayrıca Farsça tercümeyi de ihtiva

³ Abdülkadir Erdoğan, "Kur'an Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri", **Vakıflar Dergisi**, 1938, C. I, s. 47-41

⁴ Abdülkadir İnan, **Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme**, (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları), Ankara, 1961, s.8.

⁵ Aysu Ata, **Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004, s.XIII.

⁶ Janos Eckmann, "Kur'an'ın Doğu Türkçesine Tercümeleri", **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, XXI, İstanbul, 1974, s. 20

⁷ Eckmann, a. y.

⁸ Zeki Velidi Togan, **Kur'an ve Türkler**, Kayı Yayınları:3 İstanbul, 1971, s.19.

ettiği için Farsça tercüme ile aynı zamanda yapıldığını bunun da Rylands Kitaplığında mahfuz olduğunu belirtir⁹.

3. Özbekistan İlimler Akademisi Kitaplığı no 2008’de kayıtlı olan tercümedir. 270 varaktan müteşekkil olan bu nüsha eksiktir. Nüshada Arapça metnin altında Farsça ve Türkçe tercüme yapılmıştır. Yazmayı ilk olarak Semenov tanıtmıştır. Prof. Dr. Gülden Sağol bu tercümenin dilinin Karahanlı Türkçesi olduğunu belirtir¹⁰.

4. Süleymaniye Kütüphanesi no. 2’de kayıtlı olan tercümedir. Nüshada satır arasında kelime kelime tercümeden başka birkaç önemsiz istisna dışında ilâve veya tefsir yoktur. Eserin her sayfasında 9 satır Arapça, 9 satır Türkçe çeviri olmak üzere toplam 18 satır mevcuttur. Metin tam olup 583 varaktan oluşmaktadır. Müstensih adı ve istinsah yerinin belirtilmediği bu tercüme, 764 yılı Rebiülahir ayının ortalarında (Ocak - Şubat 1363) Harezmi Türkçesiyle istinsah edilmiş bir tercümedir. Bu tercüme üzerinde Prof. Dr. Gülden Sağol çalışmıştır.

5. “Anonim tefsir” veya “Orta Asya Tefsiri” adıyla bilinen ve 1914 yılında Zeki Velidî Togan tarafından Türkistan’da bulunan tercüme, tefsirli bir tercümedir. Yazma şimdi Leningrad’daki Asya Halkları Enstitüsü Kitaplığı 2475 numarada bulunmaktadır. Eserin müstensihi ve istinsah yeri bilinmemektedir. A. İnan’a göre hikâye ve kıssalardaki dil, Nehcü’l-Feradis’in dilinden farksızdır ve Harezmi’de yazılmıştır. Kelime kelime tercümenin dili Karahanlı Türkçesidir, tefsirler, hikâyeler, içinde Kıpçak, Oğuz ve Çağatay unsurları bulunan Harezmi Türkçesi ile yazılmıştır.¹¹

6. Bir diğer tefsirli tercüme muhtemelen Şeybanîler devrinde XVI. asrın ilk yarısında meydana gelmiş hacimli bir tefsirdir. Dili Çağataycadır, ancak Doğu Türkçesiyle yapılan daha önceki Kur’an tercümelerinin tesirini göstermektedir. Öte yandan tefsir ve masallarda Türkçenin sentaksına daha çok dikkat edilmiştir. Eserin iki nüshası mevcuttur. Biri İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III. Ahmed Bölümü no 16’da kayıtlıdır. İki cilttir. Kur’an’ın Doğu Türkçesine tercümelerinin

⁹ Şinasi Tekin, “Eski Türk Yazı Dillerinin Özellikleri Üzerine Düşünceler ve Bunların Teşekkülü ile Türk Siyasî Birlikleri Arasındaki İlişkiler”, **Tarih ve Toplum**, 101, 1992, s.13.

¹⁰ Gülden Sağol, **Harezmi Türkçesi Satır Arası Kur’an Tercümesi**, Harvard Üniversitesi, Yakınoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1993 s. XXV.

¹¹ A. İnan, “Eski Türkçe Üç Kur’an Tercümesi”, **Türk Dili I/7**, Nisan 1952.

yanında Türkiye Türkçesine de tercüme ve tefsirleri yapılmıştır. Abdülkadir İnan, Türkiye kitaplıklarında yüzlerce nüshanın bulunduğunu belirtmiştir.¹²

Üzerinde çalıştığımız eser de satır arası bir Kur'an tercümesidir. Bu eseri bilim dünyasına ilk tanıtan 1989-1990 yıllarında eser üzerinde çalışmış olan Prof. Dr. Nuri YÜCE'dir.¹³

Bu çalışmanın konusunu teşkil eden Kur'an tercümesi nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar Bölümü no 3966'da kayıtlıdır. Varak ölçüsü yaklaşık 17,5x26 cm'dir. Yazmanın üzerinde lekeler bulunmaktadır. Yazma tamir görmüştür. Eser 222 varaktır. Baştan ve sondan eksiktir. Hucurât (49) suresinden başlar ve Tebbet (111) suresinin üçüncü ayetinin sonunda biter. Eserin başı ve sonu eksik olduğu için kim tarafından, nerede ve ne zaman istinsah edildiğini bilemiyoruz.

Metnin üzerinde çalışılan kısmı Cin (72) suresi 9. ayetten başlamakta, İnşikak (84) suresi 10. ayette sona ermektedir. Satır arası kelime kelime tercüme şeklinde olan yazmada bazı surelerden sonra kıssalara, hikayelere yer verilmiştir. Ayrıca her surenin başında söz konusu surenin nerede nâzil olduğu, ayetlerinin kelime ve harf sayıları hakkında bilgiler verilmiştir.

Kelime kelime tercüme olan kısımlarda Arapça cümle dizilişine uygunluk hakimdir:

Ve bolğa tağlar aķar ķayırdan (Müzzemmil73/14)

Ancak tefsir şeklindeki kısımlarda Türkçe cümle yapısı görülmektedir:

Anıñ yemişi yayın ķışın tükenmes ve ardmas erdi. Andağ kim hıç gayb bolmaslar erdi. (Müddessir74/13)

Kelime kelime tercümenin yapıldığı kısımların bazı yerlerinde Türkçe tercümenin Arapça kelimenin hemen altına değil de bir diğer Arapça kelimenin altına yazıldığı görülmektedir. Kelime kelime tercümenin yapıldığı yerlerde son derece

¹² Abdülkadir İnan "Kur'an'ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar" Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, S. 1960, s. 81.

¹³ "Eine neu entdeckte Handschrift des Mitteltürkischen". — *Sprach- und Kulturkontakte der türkischen Völker. (Materialien der zweiten Deutschen Turkologen-Konferenz Rautschholzhausen, 13.-16. Juli 1990, herausgegeben von Jens Peter Laut und Klaus Röhrborn. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1993. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica Band 37). S.: 221-227*

şuurlu hareket edilmiştir. Ayetin altına yazılan Arapça kelimedden sonra “ya’ni” denilerek tek bir Türkçe kelimeyle veya kısa bir Türkçe ifadeyle Arapça kelime açıklanmaya çalışılmıştır.

memdūdan = memdūd ya’ni ūkūş (151b01)

yevmā ‘abūsā = ol ‘abūs küni ya’ni turş (161a02)

Metinde *ceza* kelimesi hem günümüzdeki anlamıyla hem de *mükâfât-ödül* anlamlarının karşılığı olarak kullanılmıştır:

[182b06(Mutaḥḥifm83/35,36)] İy cezā birgeler kāferlerğa.

[167b05(Mürselat 77/42,43,44)] Cezā birürvüz eygü’ işlülerge.

[161a05(İnsan76/11,12)] Ve cezā birge bularğa ol şabur kim kılmuş bolğalı Tanğrı ta’atı üzere.

Eser dil bakımından hem Doğu Türkçesi hem de Oğuzca özellikler taşımaktadır.

Bu dönemden günümüze ulaşan metinlerin Doğu Türkçesi ve Oğuzca hususiyetleri bir arada bulundurmalarının (karışık dilliliğin) çeşitli nedenleri bulunmaktadır: Çuvaşça ve Yakutça gibi Ana Türkçe’den daha önce ayrıldığı düşünülen lehçeleri bir kenara bırakırsak, Türk şiveleri daha Eski Türkçe devresinde belirmeye başlamıştır. Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügati’t-Türk’te Türk dilleri arasındaki farklara işaret etmiştir. Daha geniş ölçüde ve yazı diline aksederek şekilde tarihî ve edebî Türk şivelerinin başlangıcı Türklerin Orta Asya’dan göçüyle başlar. 999 yılında Karahanlıların Sâmânoğullarına son vermesi, Horasan ve İran’da siyasi bir boşluk doğurmuş ve Seyhun boylarında yaşayan Oğuzlar kuzeylerindeki Kıpçakların tazyikiyle önce Maverünnehir’e, sonra Horasan ve İran’a gelerek bu boşluğu doldurmuşlardır. Oğuzlar, Selçuklu ailesinin önderliğinde 1064’ten itibaren Kars ve Kuzey Azerbaycan’a, 1071’den itibaren de Anadolu’ya girmeye başlamışlardı. Daha sonra Marmara Denizine kadar ilerleyen Oğuzlar, Haçlı seferlerinin başlamasıyla gerilemişlerdir. 12. asır Haçlılarla ve Bizans ile çetin savaşlarla geçmiştir. 1176’da Miryakefalon savaşında Bizans’ın ağır bir yenilgiye uğratılmasıyla Türklerin Anadolu’da kalacağı kesinleşmiştir. 13. asır başlarında ise başlarında ise Moğol istilâsı ile Türkistan’da kalmış olan diğer Oğuzlar da Anadolu’ya ve Azerbaycan’a ilerlemişler, böylece bu iki bölge birer Türk yurdu

haline gelmiştir. Yani Moğol istilâsı bir yandan Anadolu Selçuklularını zayıflatmış, bir yandan da Anadolu'daki Türk nüfusunu arttırmıştır. 1243'teki Köseadağ bozgununun ardından Anadolu Selçuklu Devleti zayıflamış, ancak artan nüfusun tesiriyle Anadolu'da müstakil Türk beylikleri ortaya çıkmıştır. 1256-1336 yılları arasında Anadolu, İlhanlılara bağlı beyliklerce idare edilmiştir. 1336'da İlhanlıların yıkılışıyla beylikler istiklâllerini kazanırlar. Anadolu Selçukluları ise 1308'de son bulur.

Bu tarihî hadiselerin en büyük sonuçlarından biri Türk dilinde görülmüştür. Anadolu ve Balkanlarda, Oğuz ağzına dayanan ikinci bir Türk yazı dili doğmuştur.

Şüphesiz Seyhun boylarında yaşarken de Oğuzların sözlü bir edebiyatı vardı. Oradaki kültür muhitinde pek az bir kısmı edebî dil olarak Hakâniye Türkçesi kullanıyordu. 11. asıydan itibaren İran'a, Azerbaycan'a ve Anadolu'ya gelen Oğuzlar bu kültür muhitinden iyice uzaklaşmışlardı. Yeni muhitlerine gelen Oğuzlar, Türkçe olarak bildikleri, yaylakta, kışlakta konuştukları, sadece şifahî bir edebiyat dili olarak kullandıkları Oğuz ağzı idi. Ancak Büyük Selçuklu Devleti gibi büyük bir devlet kurmuş olan Oğuzlara. Devlet dili ve edebî dil olacak mahiyette bir dil lazımdı. Geldikleri muhitte bu dilleri hazır halde buldular. İlim dili olarak Arapçayı, edebiyat ve devlet dili olarak Farsçayı kullandılar.

Oğuzlar neden kendi yazı dillerini bu asırlarda kurmamışlar diye onları tenkit etmek yerine, iki asır sonra kendi edebî dillerini kurabilmelerinden ötürü takdir etmek gerekir.¹⁴

13. asırda Oğuz ağzına dayanan yeni bir yazı dilinin oluşturulabilmesinin nedenleri şunlardır:

1. Bir defa Moğolların istilâsı Anadolu'da Türk nüfusunu arttırmıştır, bu da yeni bir yazı dili ihtiyacını oluşturmuştur.

2. Moğolların tazyikiyle Anadolu'ya gelen Oğuzlardan bir kısmı, Türkistan'daki edebî dil ile yazan mutasavvıf şairlerdi. Özellikle Ahmet Yesevî ve haleflerinin Yunus Emre üzerinde tesiri büyük olmuştur. Türkistan'daki edebî dil geleneğini bilenler, Anadolu'da bu dili kullanamadılar, zira hitap ettikleri kitle

¹⁴ Ahmet Bican Ercilasun, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.

Oğuzlardı. Oğuz ağzından yeni bir edebî dil yaratmada Anadolu'daki şairlerden ve Oğuz ağzından faydalandılar.

3. Türkler çok canlı bir din ve tasavvuf hayatı yaşıyorlardı. Bunun için bu hayata ait prensiplerin halka anlatılabilmesi için halkın anlayacağı bir dille hitap etmek gerekiyordu. Bu dil de katıksız Oğuzca idi.

4. Anadolu Selçuklu devletinin yıkılmasıyla çeşitli beylikler ortaya çıkmıştır. Bu beyliklerin başında bulunan boy beyleri, Arapça ve Farsçayı bilmiyorlardı. Onlar Türkçe yazan bilgin, şair ve edipleri teşvik ettiler.

Batı Türkçesinin doğuşuyla ilgili olarak karışık dilli eserler meselesi vardır. Üzerinde çalışılan metin de “karışık dilli” bir metindir. Bu hususta çeşitli görüşler bulunmaktadır:

Reşid Rahmetî Arat, Batı Türkçesine ait en eski metinlerin 13. asrın ikinci yarısına ait olduğunu, 11. ve 12. ve 13. asrın ilk yarısına ait eserlerin bulunmadığını belirtir.¹⁵

Muharrem Ergin ve Saadettin Buluç ise bu iki asırlık devreyi metinleri ele geçmediği için Şerhü'l Menar ve Behcetü'l Hadâik'i Türk dilinin başlıca karanlık devresi olan bu devrenin ilk metinleri olarak kabul ederler.¹⁶

Zeynep Korkmaz da aynı fikri savunmuştur. Selçuklular Çağı Türkçesinin, Eski Türkçeden tedricen ayrıldığını belirtmiştir.

Yani Reşid Rahmeti Arat, Muharrem Ergin, Saadettin Buluç ve Zeynep Korkmaz gibi türkologlar Oğuzca'nın Harezmde ortaya çıktığını, Anadolu'da edebî dil haline geldiğini savunmaktadırlar.

“Geçiş devri” fikrine en ciddi itiraz eden Şinasi Tekin “Türk Dilinde Olga-Bolga Sorunu” başlıklı yazısında geçiş devrini savunanlara 13. yüzyıl başında bu katıksız Oğuzcanın birdenbire nasıl ortaya çıktığını sorar.¹⁷ Yunus'un, Sultan Veled'in, Ahmed Fakih'in, Aşık Paşa'nın eserlerinde niçin karışık dil özelliği bulunmadığını sorgular. Ona göre XII. asırda Anadolu'da ve Suriye'de Haçlı

¹⁵ Reşid Rahmetî Arat, **Makaleler, Cilt I**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1987.

¹⁶ Ahmet Bican Ercilasun, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, AkçağYayınları, Ankara, 2005.

¹⁷ , Şinasi Tekin, “Bir Eski Anadolu Metni”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, 1973-1974, s. 67.

Savaşları ile boğuşan Türkler ancak XIII. asırda kendisine gelebilmiş, bu dönemde de hakim kültür olarak karşılarına çıkan kültürün dili ile yani Farsça ile yazmışlardır. Yani X-XI. asırda Batı Türkistan’da var olan Oğuzca Ön Asya’daki Türkleri toptan etkileyememiştir. XII. asırda siyasî baskılar ve huzursuzluklarla Anadolu’ya göç eden Orta Asya’nın Türk ve İran asıllı âlimleri Anadolu’da güzel bir Oğuzca ile konuşan halka onun dili ile hitap edememiş, onun için de kendi şive özelliklerini eserlerini yansıtmışlardır. XIII. ve XIV. asırda henüz kuruluş devrini yaşayan “Oğuz” yazı dili XV. asırdan itibaren tamamen oturmuştur.

Ancak bu asırdan önceki eserler bahsedilen nedenlerden ötürü karışık dilli eser hüviyeti taşımaktadır ve bu geçiş döneminden kalan eserler Türk dili tarihi açısından son derece önemlidir.

Bu türden eserlerin gün ışığına çıkarılması, dil özelliklerinin ele alınarak incelenmesi, kelime kadrosunun zenginliğinin gözler önüne serilmesi son derece yararlıdır.

METNİN İMLÂ ve DİL ÖZELLİKLERİ

METNİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ

1. Ünlülerin yazılışı:

1.1. *a, e*: Kelime başında elif (ا) ve üstünlü elif ile gösterilmektedir: *anda* (أَندَا) (145b03), *ādem* (أَدَم) (159b12), *āsān* (أَسَان) (149b06), *arığ* (أَرِغ) (150b14), *etmek* (أَتَمَك) (161b16), *el* (أَل) (161b16), *elli* (أَلَى) (159b06), *erte* (أَرْتَا) (174b01).

İlk hecede bazen yazılmış, bazen de yazılmamıştır: *kamu* (قَمُو) (156a01), *danuḵ* (دَانُخ) (149a03), *Taṅrı* (تَنْكُرِي) (147a08), *saḵlayalar* (سَقْلَايَار) (146b04), *ayaḵ* (أَيَخ) (158a11), *kaçan* (قَان) (145b05), *yarım* (يَارِيم) (147a14), *arada* (أَرَاد) (147b03), *sen* (سَن) (149b02).

Son hecede istisnasız yazılmıştır: *bolğa* (بُلْغَا) (145a03), *ança* (أَنچَا) (153a08), *yana* (يَنَا) (162a05), *nese* (نَسَا) (150b06), *kelse* (كَلَسَا) (146b10).

1.2. *ı, i*: ı kelime başında elif, elif (ا) + esre veya elif (ا) + yâ (ي) ile gösterilirken, i esre ile gösterilmiştir: *ıymadı* (أَيْمَادِي) (178b04), *ırak* (أَرَاق) (155a04), *içinde* (أَيْنِد) (148a09), *iki* (أَيِي) (149b03), *irkek* (أَرِصَك) (159b01).

Kelime içinde esre ile gösterilmiş, kelime sonunda ise ya (ي) ile gösterilmiştir.

asığ (أَسِغ) (164b09), *kıymuḵı* (قِيْمُخِي) (167a04), *yılan* (يِلَر) (169b07), *köni* (كُونِي) (145a02), *kibi* (كِيِي) (145a05)

1.3. *o, ö*: Kelime başında ötreli elif ile gösterilmiştir: *ol* (أَل) (144b03), *oḵısa* (أَخِيسَا) (147a07), *oltur* (أَلْتُر) (157b09), *oglanları* (أَغْلَانْلَرِي) (149a06), *öldürevüz* (أَلْدُورُوز) (159a10), *öz* (أُز) (155a02), *öṅgin* (أَنْجِن) (163b01).

Kelime içinde: Ötre, ötre + vav (و) ile gösterilmiştir: *bolğa* (بُلْغَا) (145a03), *yol* (يُول) (144b04), *tolu* (تُولُو) (148a08), *yok* (يُوق) (148b02), *söz* (سُوز) (152a05), *köz* (كُوز) (158a10).

2. Ünsüzlerin yazılışı:

2.1. *b, p*:

Alıntı kelimelerdeki *p* (پ) sesi metinde genellikle *b* (ب) ile yazılmıştır: *belid* (بلد) (163b07), *baygāmbār* (بِغَامْبَر) (145b11), *bāre* (بَارِه) (169a07), *berh̄z* (بَرْهَز) (155b01) vb. Bunun yanında “*p*” (پ) harfi ile yazılmış alıntı kelimeler de bulunmaktadır: *perī* (پَرِی) (153a09), *perverde* (پَرُورْدَه) (178b02). Bazı alıntı kelimeler ise hem *p* (پ) hem de *b* (ب) ile yazılmıştır: *bend* (بند) (175b01) ~ *pend* (پند) (149b01).

Türkçe *alp* kelimesi de *alb* (الب) (153a11) şeklinde imlâ edilmiştir.

Doğu Türkçesinde *b* (ب) ile imla edildiği halde, Batı Türkçesine geçerken *p* (پ)’ye dönen bazı kelimeler metinde *b* (ب) ile görülmektedir: *bin̄gar* (بِنْغَر) (163a02) “pınar”, *barmaqlar* (بَرْمَقْلَر) (156a07) “parmak” vb.

-*ub* / -*üb* şeklinde imla edilen gerundium eki -*up* / -*üp* şeklinde okunmuştur: *ölüp* (اُلْب) (173b01), *bolup* (بُلْب) (146b07)

2.2. *c, ç*:

“ç” sesinin imlası metinde *c* (ج) harfiyle yapılmış, *ç* (چ) harfi ise kullanılmamıştır. Kelime başında, içinde ve sonunda *c* harfi ile imla edilen bu ses, *ç* değerini taşıyan kelimelerde *ç* ile okunmuştur: *kaçan* (چَاَن) (145b05), *uçmak* (اُچْمَاق) (163b09) ...vb.

2.3. *s*:

Metinde *s* ünsüzü için *sin* (س) ve *sad* (ص) harfleri kullanılmıştır:

şu (شُوا) (145a05), *songra* (سَنْگَرَا) (147b11).

2.4. *ñ*:

ñ sesi نڭ ve ڭ sağır kef ile gösterilmiştir:

önğın (اَنْگِن) (163b01), *songra* (سَنْگَرَا) (147b11).

2.5. Aynı cinsten iki ünsüz:

Aynı cinsten iki ünsüz genellikle tek yazılmıştır.

yarat[t]ı (يَخْرِقُ) (173b05), *öğüt[t]i* (أَخْبِطُ) (161b16).

3. Tenvin:

Metinde -dan/-den ayrılma hali ekinin, iyelik ekinde sonra gelen yükleme hali ekinin ve teklik ikinci şahıs zamirinin imlâsında tenvin kullanılmıştır: ‘azābdann

(أَخْلَبَدَانِ) (165b10), *sizdenn* (سِزْدَانِ) (149b07), *kılduğların* (كَلْدُوْغَلَرِنِ) (169a04), *senn* (سَنَّا) (147a09).

4. Vav’dan sonra kullanılan elif: (وا)

Son sesinde u/ü sesleri bulunan kelimeler genellikle (وا) imlâsıyla yazılmıştır. Bazı bilim adamları bu imlâyı Kur’an imlâsının etkisi olarak kabul etmiş, Türkçe kelimelerde kullanılan gereksiz elif ve vav’lar olarak değerlendirmiştir.¹⁸ Bazıları ise Arap ve Fars dili imlâsının etkilerinden biri olarak kabul edip bu imlânın kullanılış amacını, “Türk dilinin büyük ses uyumuna göre ünlü okunmak *u* veya *ü* okunmak üzere kaydedilmiş bulunan birar vav harfi taşımakta oluşları; okuyanın yanılp da bu vav’ı ünsüz (v sesi) okumasını önlemek için de kendilerinden sonra bir elif bulundurmuşlardır.¹⁹

şu’ (شُوا), (145a05), *kamu’*, (كَمُوا), (147a02), *kendü’* (كَنْدُوا), (145a05), *türlü’*, (تُرْلُوا) (159b01) ...vb.

Ayrıca Farsça *ho’r* (خَوَار) (158b11) kelimesinin imlâsı da *vav* + *elif* (وا) şeklindedir.

Düzeltilmeler:

Metinde *ilinde* (إِلِينْدَ) (146b03) şeklinde imla edilmiş olan kelime *elinde* şeklinde düzeltilmiştir.

¹⁸ Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar” **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C.1, Ankara, s.498.

¹⁹ Halil Ersoylu, “Eski Türkiye Türkçesi Metinlerinde Kullanılan Elifli Vav”, **Hasan Eren Armağanı, Türk Dil Kurumu Yayınları**, Ankara, s.139.

Metinde *niḳāḳ* (نفاق) (153b08) şeklinde imla edilmiş olan kelime, *nifāḳ* şeklinde düzeltilmiştir.

Metinde *‘ilimler* (علماء) (154b04) şeklinde imla edilmiş olan kelime *‘ālimler* şeklinde düzeltilmiştir.

Metinde *yirür mü* (يبرروموا) (172a09) şeklinde imla edilmiş olan kelime, *tirür mü* şeklinde düzeltilmiştir.

Metinde *tata* (تاتا) (182a05) şeklinde imla edilmiş olan kelime, *tapa* şeklinde düzeltilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SES BİLGİSİ

1. ÜNLÜLER

1.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

1.1.1 *e/i* meselesi:

Eskiden beri Türkçe’de kelimelerin ilk hecesinde görülen çok yönlü ($i > e$, $e > i$, $i > é$, $é > e$, $e > é$) değişimleri Türkçe’nin en karışık meselelerinden birini teşkil eder.

Üzerinde çalışma yapılan metinde, *i* ile yazılmış olup bugün yazı dilinde *e* olarak kullanılan kelimeler şunlardır: *bir-* (145a04) “vermek”, *biş* (147b09) “beş”, *di-* (150b12) “demek”, *it-* (147b10) “etmek”, *iy* (152b06) “ey!, hey!”, *kiçe* (157a11) “gece”, *kirtü* (168b05) “gerçek”, *kirü* (150b08) “geri”, *ti-* (151a11) “demek”, *tir-* (159b02) “dermek”, *yi-* (150a08) “yemek”, *yit-* (147a01) “yetmek, ulaşmak”, *yiti* (180b03) “yedi”, *yitmiş* (151b09) “yetmiş”.

Metinde bugünkü yazı dilinde *i* olarak kullanıldığı halde *e* sesiyle yazılmış olan kelimeler ise şunlardır: *edgü* (144b08) “iyi”, *eygü* (150a04) “iyi”, *eylük* (155a02) “iyilik”, *keydür-* (152b11) “giydirmek”, *neçe* (144b05) “nice”

Ayrıca aynı kelimenin hem *i* hem de *e* olarak yazıldığı ikili kullanışlar da bulunmaktadır: *yimiş* (162b09) ~ *yemiş* (176a07), *yir* (158b04) ~ *yer* (181a03), *yil* (171b12) ~ *yel* (167a03), *er-* (151b02) ~ *ir-* (160a03).

Metinde teklik birinci şahıs zamiri *men* (145b12) bir yerde *min* (145b12) şeklinde görülmektedir. Teklik birinci ve teklik ikinci şahıs zamirinin akkuzatif hali *mini* (148b05), *sini* (146a03); teklik birinci şahıs zamirinin ablatif hali *minden* (173a05) şeklinde görülmektedir.

1.1.2. *-ü/-i-* değişikliği:

Eski Türkçe’de *tüp~tüp* şeklinde dar-yuvarlak *ü* ünlüsüyle görülen bu kelime metinde *tip* (151b10) şeklinde düz-dar *i* ünlüsüyle görülmektedir. ($tip < tüp$) Ayrıca bugün kullandığımız *çürü-* kelimesi metinde *çüri-* (156a05) şeklindedir.

1.1.3. *ı/-a-* değişikliği:

Eski Türkçe’de *ığaç* şeklinde olan kelime metinde *ağaç* (180b06) şeklinde dir. (*ağaç* < *ığaç*)

1.2. ÜNLÜ UYUMU

1.2.1. Kalınlık-incelik uyumu

Türkçe’nin fonetik bakımdan oldukça eski kaidelerinden biri olan bu uyum hususiyeti metinde de aşağıda belirtilen birkaç istisnası haricinde etkili bir biçimde görülmektedir.

İnce nller ihtiva eden kelimelere gelen datif ekleri (+*ęa*, +*ęa*) bu kelimeleri uyum dışında bırakmıştır: *bende+ęa* (158a07), *misk+ęa* (161a12), *yet+ęa* ((161a12), *sicc+ęa* (180b06).

Örneklerde de görüldü üzere Arapça ve Farsça kökenli kelimelere art damak ünsüzlü ek olan +*ęa* gelmiştir. Janos Eckmann, -Karahanlıcada ve Çağataycada olduğu gibi- Arapça ve Farsça’dan alınma kelimelerin çoğunlukla art damak ünsüzlü ekler aldığını belirtmiřtir¹.

Özel isimlerin arkasından da yine +*ęa* datif eki gelmiştir: *Muğammad+ęa* (152a06), ‘*Al+ ęa* (161b10), *Med+ęa* (180a04).

İsimden isim yapma eklerinden biri olan +*hę* eki de ince ünlüler ihtiva eden Arapça, Farsça kökenli kelimelere gelerek bu kelimeleri uyum dışında bırakmıştır: *vekil+hę* (148b02), *nasps+hę* (164a04), *thmat+hę* (178a05).

Geçmiş zaman partisip eki olan -*dığ* ekinin teklik üçüncü şahıs iyelik eki almış hali sadece bir örnekte uyuma aykırılık göstermiştir: *ldrdığı* (145a05).

söyle-ęa (146b08) kelimesindeki -*ęa* gelecek zaman eki, ince ünlülü bu fiil kökünü uyuma aykırı hale getirmiştir.

¹ Janos Eckmann, **Çağatayca El Kitabı**, ev. Günay Karaağaç, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, No 3412, İstanbul, 1988, s. 12

1.2.2. Düzlük-yuvarlaklık uyumu

Uyumsuzluk köklerde ve eklerde olmak üzere iki şekilde kendini göstermektedir:

1.2.2.1. Köklerde uyumsuzluk:

Metinde yer alan bazı kelimeler düzlük yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. Bu uyumsuzluğun kelimelerin Eski Türkçe'deki yapılarını korumasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır: Metinde Eski Türkçe'deki yapılarını korumalarından ötürü düzlük-yuvarlaklık uyumunun dışında kalan kelimeler şunlardır: *eksük* (147b01), *kirü* (150b08), *ayruk* (176b06), *edgü* (144b08), *bulıt* (165b08), *yincü* (163a09), *altun* (151a13), *saruğ* (167a04), *yorı-* (158b09), *oķı-*(178b05), *kirtü* (168b05), *tamuğ* (153a02). *danuķ* (149a03).

1.2.2.2. Eklerde uyumsuzluk:

Metinde kullanılan birçok ekin tek şekilli olması sebebiyle oluşan bir uyumsuzluk söz konusudur.

İşletme eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk:

İsimden isim yapan ekler:

+*suz* / +*süz* isimden olumsuz fonksiyonda sıfat yapma eki: *malsuz* (151a09),

+*egü* isimden isim (topluluk sayı ismi) yapma eki: *biregü* (153a02)

+*luķ* / +*lük*; +*lüg*; +*lu* / +*lü*; +*lıķ*; +*lı* isimden isim yapma eki: *eylük* > *eyülük* > *eygülük* (155a02), *menğülüg* (146a07), *ķadarlu* (147b01), *yazılı* (153b05), *başlu* (159a11), *yirlü* (156a09), *işlü* (167b07), *kerametlü* (175b05), *bitiglü* (181b03), *uluğlıķ* (151a04), *dostlıķ* (160b08), *yavuzlıķ* (171a06), *fırağlıķ* (148a09), *yavulıg* (144b08), *töhmatlıg* (178a05), *vekillıg* (148b02), *yoksullıg* (180a09), *urağutlı* (152b01), *oğullı* (152b02).

+*çı* isimden isim yapma eki: *tapuğçı* (163a08)

Fiilden isim yapan ekler:

-*ıcı* / -*ici*; -*uci* / -*üci* fiilden isim yapma eki: *oturıcı* (144b01), *yarlıgayıcı* (150a07), *ķılucı* (156b04), *saķlayucı* (176a10)

-*gü* fiilden isim yapma eki: *bilgü* (169a04)

-*uķ* / -*ük* fiilden isim ve sıfat yapma eki: *artuķ* (152a12), *yazuķ* (154b02)

-du fiilden isim yapma eki: *sıkındı* (169b05)

-mur fiilden isim yapma eki: *yağmur* (180a11)

-muğ fiilden isim yapma eki: *kıymuğ* (167a04)

Fiilden fiil yapan ekler:

-dur / -dür; -ur / -ür; -ğur / -ğür fiilden fiil yapma (faktitif fonksiyonunda) eki: *kıldurmaya* (157b14), *bildürdük* (169b11), *arturğam* (151b06), *tegürgeler* (146b12), *kivürgeler*² (179b02)

İsim ve fiil çekim eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk:

İsim çekim eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk:

İyelik ekleri:

+ı / +i; +sı / +si teklik üçüncü şahıs iyelik eki: *korğunçından* (147b05), *oğlu* (147b14), *odına* (152b07), *urağutı* (158a15), *songını* (158b05), *suvından* (159a14), *boyun* (159a14), *yolu* (164a01), *küni* (166a04), *ulusı* (153a97), *kaygusu* (158a16), *korğusu* (158b01)

+ımız çokluk birinci şahıs iyelik eki: *yazuğimiz* (165b06)

+nı / +ni yükleme hali (akkuzatif) eki: *boruğnı* (151a07), *bunı* (152a02), *yulduznı* (171b07), *suvnı* (173b07), *tamunı* (177b03), *elüğni* (159b02), *kökni* (169a07)

+din ayrılma hali (ablatif) eki: *önğdingilerge* (167b01)

+n vasıta (instrumantal) hali ekinden önce gelen yardımcı ses: *kendüzin* (177b09), *tünin* (147a14), *közin* (156a04)

+garu / +gerü yön (direktif) eki: *yok(ğ)aru* (150b09), *il(g)erü* (150b08)

Fiil çekim eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk:

Zaman eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk:

-ur geniş zaman eki: *aydur (men)* (155b02), *bilür (men)* (146a10), *kalur (sen)* (159a04), *iledür* (151b10), *bilürvüz* (144b06), *barur erdi* (145b08), *namāz kalur erdi* (147b04), *aydur erdi* (175a05), *yaşur erdi* (175a10)

² Gabain bu kelimenin *kirgür-* kelimesinde -r- ünsüzünün düşmesiyle meydana geldiğini belirtmiştir. A. Von Gabain, **Eski Türkçenin Grameri**, Çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2003, s.41.

-du görülen geçmiş zaman eki: *keldüm* (150b11), *(yād) kılduk* (149b01), *ayduḳ* (149a02)

-mış öğrenilen geçmiş zaman eki: *ketürmiş* (153b06), *tutulmuş* (160b10), *urmuş* (181b11)

-gıl teklik ikinci şahıs emir eki: *tutgıl* (148a12)

-sün teklik ikinci şahıs emir eki: *(la‘net) kelsün* (152b04)

Zarf fiil (gerundium) ve sıfat fiil (partisip) eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk: *işidüp* (153a10), *ḳluban* (158a11), *ḳlup* (161a06), *çıḳtuḳta* (171b01), *yalḡan ḳlḡucılarga* (166b06)

Şahıs eklerinden kaynaklanan uyumsuzluk: *ḳorḳarvuz* (161a01), *tilervüz* (165a02)

Şahıs eklerinden kaynaklanan bu uyumsuzluğun da bir sebebi olduğunu burada belirtmek gerekir. Örneklerde de görüldüğü üzere geniş zamanın teklik birinci şahıs çekiminde şahıs eki -vuz / -vüz biçimindedir. Şahıs ekinin uyuma aykırı olmasının yani ekin yuvarlak bir ünlü taşımasının sebebi -v- dudak ünsüzünün varlığıdır. Bilindiği üzere daha sonra bu -v- sesi düşer. Düşen -v- sesinin etkisiyle de ekin ünlüsü düz ünlü taşıyan fiil kök ve gövdelerine -ız / -iz şeklinde gelmeye başlar.

1.3. ÜNLÜ TÜREMESİ

Ünlü bir sesin, kelimenin aslında olmadığı halde değişik sebeplerle ön, iç ve son seste bulunması hadisesidir. Bu durum daha ziyade dilimize girmiş yabancı kökenli kelimelerde görülmektedir. Metinde de bu ses hadisesine rastlanmaktadır:

1.3.1. Ön seste ünlü türemesi: Türkçe’de ön seste *r* sesi bulunmaz. Bundan dolayı Farsça *rûze* kelimesi *oruç* (160b03) şekline getirilmiştir. Yani ön seste bir *o* ünlüsü (vokali) türetilmiştir. Şinasi Tekin’e göre *oruç* kelimesi Farsça *rûze*’den değil, aynı kelimenin Orta Farsçadaki *râçag* şeklinden gelmiştir.³

³ Şinasi Tekin, *İstikakçının Köşesi*, Simurg Yayınları 41, İstanbul, 2001, s. 40-42

1.3.2. İç seste ünlü türemesi: Dilimize Arapça'dan girmiş olan sonu çift ünsüzle biten kelimelerin ünsüzlerinin arasına *ı, i, u, ü* gibi dar ünlüler girmiştir:

ḳavm > *ḳavum* (145b07)

vaḥy > *vaḥiy* (148a02)

nehy > *nehiy* (160a06)

cürm > *cürüm* (167b07)

neẓr > *neẓür* (160b02)

ḡusl > *ḡusul* (170b02)

ḥaṣr > *ḥaṣur* (177a09)

ḥayr > *ḥayur* (168a04)

ḥükm > *ḥüküm* (156b04)

ḳaṣr > *ḳaṣur* (167a04)

ḥamr > *ḥamır* (181b11)

‘ilm > *‘ilim* (146b05)

Türkçe bir kelime olan *ḳara* kelimesinin pekiştirmeli şekli olan *ḳapḳara* metinde *ḳabıḳara* (180b06) şeklinde görülmektedir. Yine *saḳla-* fiili metinde *saḳıla-* (144b02) şeklindedir.

Arapça'dan alıntı bir kelime olan *kirām* kelimesi Türkçe mukayese (komparatif) eki olan *-raḳ* ekini alırken iç seste bir *ı* sesi türemiş ve kelime *kirāmıraḳ* (157a10) olmuştur.

Farsça türemiş bir kelime olan *ruzgār* kelimesi metinde *ruzigār* (156a13) biçimindedir.

Yine Farsça bir kelime olan *ṣehr* kelimesi metinde *ṣeher* (164a08) şeklinde görülmektedir. Farsça bir sıfat olan *ṣād* kelimesi *+lık* isimden isim yapma ekini alırken kök ve ek arasında bir *ı* türemesi meydana gelmiştir. Kelime *ṣādılık* (161a05) şeklinde üç yerde geçmektedir.

1.3.3. Son seste ünlü türemesi: Arapça'dan alıntı bir kelime olan *cem* kelimesi metinde iki yerde *cemü' ḳıl-* (166a02,167b01) şeklindedir.

1.4. ÜNLÜ DÜŞMESİ

1.4.1. Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

Son hecelerinde dar ünlü bulunan kelimelere isim işletme ekleri veya iyelik ekleri eklendiği zaman meydana gelen bu ses hadisesine metinde şu örneklerde rastlanmıştır:

oğlı (147b14) < oğul + ı

karını (163b11) < karın+ı

boynı (164a06) < boyun+ı

evrül- (156a09) < evir-ül-

ayruk (176b06) < ayır-uk

könğlü (150a02) < könğül+ü

karanğlık (177b13) < karanğu+lık

eylük (155a02) < eyü+lük

ötrü (175a06) < ötür-ü

aydur (155b05) < ayıd-ur

Son iki sesi ünsüz olan alıntı kelimelerde meydana gelen ses türemesi hadisesinde kelimeye ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde türeyen ses düşer:

mehri (160a11) < mehir < mehr (A)

kavmı (152a03) < kavım < kavm

emri (171b15) < emir < emr (A)

‘ilmi (174a05) < ‘ilim < ‘ilm (A)

ehli (175b09) < ehil < ehl (A)

nefsi (178a01) < nefis < nefş (A)

kavmi (178a06) < kavum < kavm (A)

hükmi (178a06) < hüküm < hüküm (A)

1.5. BİRLEŞME

Bir ünlünün düşmesi neticesinde meydana gelen kelime birleşmelerine metinde şu örneklerde rastlanır:

kıla umaya > kılumaya (159a05), ne erse > nese (145b04)

2. ÜNSÜZLER

A. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

2.1. **b** sesi:

2.1.1. Kelime başında **b** sesi:

İncelenen metinde kelime başında bulunan *b*- seslerinin kendini koruduğu ve Eski Türkçe’deki yapılarıyla kullanıldığı görülür. Batı Türkçesinde *ol/-* şeklinde

görülen kelime *bol-* (149b03, 149b05, 153b02, 172a10, 178b05) (225) şeklinde, yine Batı Türkçesinde *b->v-* değişikliği ile *var*, *var-*, *ver-* şeklinde görülen kelimeler *bar* (145a01), *bar-* (152a09), *bir-* (162a03) şeklindedir.

Eski Türkçe döneminde başlayan, ilk hece sonunda veya müteakip hece başında nazal ses bulunduran kelimelerin başında görülen *b- > m-* değişikliğine metinde çok sık rastlanır.

men (152a03), *manğa* (161b01), *menim* (151a03)~ *menüm* (151a06), *meni* (150b11) ~ *mini* (148b05), *menden* (159a06), *muna* (182a01), *munğa* (158b12), *muni* (162b13), *minğ* (150b01), *menğiz* (161a03), *menğze-* (163b07) kelimeleri bu değişikliğin örnekleridir.

Sadece bir örnekte *b* sesinin kendini koruduğu görülür. *bin* sayı ismi tek bir yerde *bli*, diğer kullanımlarında *m*'lidir: *bin* (151a13), *minğ* (150b01; 157a09)

2.1.2. Kelime içinde ve sonunda **b** sesi:

Eski Türkçe'deki *b* sesi kelime içinde ve sonunda Karahanlı, Harizm ve Altınordu Türkçesinde üç noktalı *f* (ف)'ye, Çağatayca'da ise tamamen *v* (و)'ye dönmüştür.⁴ Divanü Lügati't - Türk'te *f* (ف) ile *b* (ب) arasında söylenen (ف) *w* harfinin Oğuzlarla onlara yakın olanlar tarafından (و) *v*'ye çevrildiği ifadesi yer almaktadır.⁵ Bu konuda metinde geçen örnekler şunlardır:

suv (159a14) < *sub*, *ev* (161b03) < *eb*, *yavuz* (144b08) < *yabız*, *yavlağ* (147b10) < *yablağ*

Ayrıca ekleşmemiş teklik ve çokluk birinci şahıs zamiri olan *ben* ve *biz*'in ekleşmiş *v*'li şekillerine şu örneklerde rastlanmaktadır:

kılmayayan (146a05) < *kılmaya ben*, *korğaryuz* (161a01) < *korğar biz*

Bunun yanında Farsça *ez+ber* kelimesinin *ezver* (157a04) şeklinde yazıldığı görülmektedir.

⁴ Nuri Yüce, "Türk Dili", **İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1988, c. XII/II, s. 487.

⁵ Besim Atalay (Çev.), Mahmud el- Kaşgarî, **Divanü Lügati't-Türk Tercümesi**, Ankara, 1939, c. I, s. 31-32

2.1.2. *g* / *ğ* sesleri:

Metinde kef harfî (ك) ile başlayan bütün kelimeler *k* olarak okunmuştur:

kel- (152a03), *kör-* (162a16), *kül-* (182a04), *ketür-* (146a02), *kötür-* (160a07), *kök* (168b09), *kibi* (145a05), *kün* (148a09), *kümüş* (162b11), *küç* (152a08), *köz* (158a10), *körk* (164a01)... vb.

Kelime başında bir *k* ~ *g* konusunda kesin bir yargıya varmak mümkün değildir.

2.1.2.1. Kelimenin bünyesinde bulunan *-g*, *-g-*; *-ğ*, *-ğ-* sesinin durumu

Kelimelerin bünyesinde bulunan *-g*, *-g-*; *-ğ*, *-ğ-* sesleri metinde ya düşmüş haldedir ya da korunmuştur: *ķamuğ* (165b12) ~ *ķamu* (146a03), *ķuyuğ* (165a05) ~ *ķuyu* (180b08), *ķamuğ* (145a03) ~ *ķamu* (154b06), *uluğ* (146a02) ~ *ulu* (180a07), *bitig* (155a08) ~ *biti* (180b02), *elig* (149b06) ~ *elli* (155b05), *yalğān* (148b05), ~ *yalān* (152a14)

Bazı kelimelerde ise *-g*, *-ğ* sesinin Eski Türkçedeki şekliyle muhafaza edildiği, *-g* ve *-ğ* sız kullanılmadığı görülür: *arığ* (150b14), *asığ* (154b09), *ķatığ* (145a05).

2.1.2.2. Eklerde *-g*, *-g-*; *-ğ*, *-ğ-* sesinin durumu:

Yönelme (datif) hali eki olan *+ga* / *+ge*'nin başındaki *-ğ-* ve *-g-* seslerinin bazı kelimelerde düştüğü görülmektedir. *ahşam+a* (174a09), *ķulaķ+a* (176a09), *ayruķ+a* (176a09), *uçmak+a* (182b03), *tobraķ+a* (156a09), *rasūla* (149a04), *el+e* (158a10), *köz+e* (158a10), *yil+e* (171b12), *siz+e* (146a05), *mezgid+e* (145a09), *kimse+y+e* (156a13).

-ğān / *-gen* isim fiil (partisip) ekinin başındaki *-ğ-* *-g-*; - sesinin aşağıdaki kelimelerde düştüğü görülmektedir: *otur-an* (144b01), *tut-an* (180a12), *kir-en* (*ķul*) (152b10)

-*gucı* sıfat fiil (partisip) ekinin başındaki -*ğ*- sesinin bir örnekte düştüğü görülmektedir: *kalucı* (156b04).

+*lig* isimden isim yapma ekinin sonunda bulunan -*g* sesinin aşağıdaki kelimelerde düştüğü ve düşen -*g* sesinin tesiriyle ekin ünlüsünün yuvarlaklaştığı görülmektedir: *yirlü* (156a09), *işlü* (167b07), *kerametlü* (175b05), *bitiglü* (181b03)

-*gesi* gelecek zaman isim fiil (partisip) ekinin başındaki -*g*- sesinin bir örnekte düştüğü görülmektedir: *artası* (162b13).

Metinde +*garu* / +*geru* yön (direktif) eklerinin başında bulunan -*ğ*-; -*g*- seslerinin düştüğü görülmektedir: *yo~~ğ~~aru* < *yo~~ğ~~garu* (173b02), *ilerü* < *ilgerü* (150b08).

2.1.2.3. -*g*- > -*v*- değişikliği

Şu örneklerde -*g*- / -*v*- değişimine rastlanmıştır: *kivür-* < *kigür-* (179b02), *küyevü* < *küyegü* (156a03).

2.1.2.4. -*ğ*- > -*v*- değişikliği

andavuk < *andağuk* < *andağ ok* (144b05), *yavuk* (177b03) < *yağuk* “yakın”,

2.1.3. -‘(ayın)>-*ğ*’ değişikliği

zāyiğ < *zāyi*‘ (156b05).

2.1.4. *t* / *d* değişikliği

2.1.4.1. Kelime başındaki durum:

Divânü Lügâti’t-Türk’te Oğuz’larla onlara yakın olanların kelimedeki (ت) “te” harfini (د) “dal” harfine çevirdikleri belirtilmiştir. Karışık bir dil hususiyeti gösteren metinde bu *t/d* değişikliğinin pek çok örneği bulunmaktadır.

Bugün kelime başında *t*-’li şekillerini kullandığımız bazı kelimeler metinde *d*-’li şekilde görülmektedir:

danuḵ (149a03) (1) “tanık”, *dut-* (157a05) “tut-” (1), *dutuṣ-* (162b02) (1) “tutuṣ-”.

Bugün kelime başında *d-*’li şekillerini kullandığımız bazı kelimeler metinde *t-*’li şekilde görülmektedir:

taġ (149a01) (3) “dağ”, *tegirmin* (161b16) (1) “değirmen”, *tenġiz* (177a10) (2) “deniz”, *til* (157a03) (1) “dil”, *tirig* (166b04) (1) “diri”, *tiril-* (173b01) (3) “diril-” *tirlig* (151b06) (3) “dirilik”, *tiṣi* (159b01) (3) “dişi”, *toḵsan* (155b04) (3) “doksan”, *toġru* (152a15) (1) “doğru” *toḵuz* (147a03) (11) “dokuz”, *toyur-* (169b04) (1) “doyur-”, *tüṣ-* (150b11) (5) “düş-”, *tüṣür-* (152b07) (1) “düşür-”

Metinde hem *d*’li hem de *t*’li şekillerini gördüğümüz kelimeler şunlardır:

di- (145b04) (25) ~ *ti-* (152a05) (38), *doz* (176b08) (1) ~ *toz* (170b11) (1), *dün* (147b10) (13) ~ *tün* (147a13) (4), *daġıl-* (163a09) (2) ~ *taġıl-* (156a03) (2), *dile-* (148a03) (3) ~ *tile-* (144b03) (45), *dörd* (162a12) (1), *dört* (169b02) (5) ~ *tört* (150b01) (4), *doḵuṣ* (159a09) (1) ~ *toḵuṣ* (150a01) (1), *dolu* (170a03) (1) ~ *tolu* (148a08) (1)

2.1.5. *-d->-d->-y-* değişimi:

Eski Türkçe’deki *d* sesi, Karahanlı ve Harizm Türkçesinde kelime içinde ve sonunda *-d-*, *-y-*; *-d*, *-y* olmuş, Çağatayca’da ise tamaniyle *y*’ye dönmüştür.⁶ Divânü Lügâti’t-Türk’te Çiğil ve başka Türk’lerdeki *-d-* sesinin Yağma, Tohsı, Kıpçak, Yabaku, Tatar, Kay, Çomul, Argu ve Oğuzlar tarafından *-y-*’ye çevrildiği bildirilmiştir. Metinde *-d-*’li ve *-y-*’li şekillerin bir arada bulunduğu görülmektedir:

edġü (144b08) (1) ~ *eyġü* (150a04) (12), *idi* (148b06) (2) ~ *iye* (147b15) (1)

Bazı kelimelerinse sadece *y*’li şekilleri görülmektedir:

ayaḵ (158a10) (5), *ayır-* (147b13) (1), *ayrıl-* (166a03) (4), *ḵayġu* (158a16) (3), *küyevü* (156a03) (1), *keydür-* (152b11) (1), *uyḵu* (168b07) (1).

⁶ Besim Atalay (Çev.), Mahmud el- Kaşgarî, **Divânü Lügâti’t-Türk Tercümesi**, Ankara, 1939, c. I, s. 32.

2.1.6. *d>z* değişimi:

yanzur- (157b04) < *yandur-* (152a08) kelimesinde bu değişim g r lmektedir

2.1.7. *-z>-s* değişimi:

-z>-s değişimi  zellikle olumsuz geniş zaman eki *-maz / -mez*'de g r len bir değişikliklidir:

ardmas (151b02), *olturmas* (163b08), *kalmas* (163b08).

2.1.8. *-- > -ř-* değişimi:

k   l  > k şl  (165b03).

2.2.  NS Z BENZEşMESİ

2.2.1.  ns z Uyumu:

K k ve ek birleşmeleri sırasında bazı eklerin tek şekilli olduğu g r lmektedir. T rke'de sadasız bir  ns zle biten k k ve g vdelere getirilen eklerin de sadasız olması gerekir. Metnimizde sadasız bir  ns zle biten k k ve g vdelere sadalı  ns zle başlayan eklerin getirildiği, b ylece  ns z uyumunun bozulduğu g r lmektedir:

G r len geçmiş zaman eki metnimizde *-dı / -di; -du / -d ; -tı / -ti; -tu* şeklinde-dir: *idtiler* (147b11), *kidti* (152a01), *işidtim* (152a04), *idti* (162a06), *t şdi* (150b11), *korķduķ* (170b05); +*da / +de* bulunma hali eki: *umaķ+da* (163b09), *k k+de* (144b01), * +de* (149b03), *mezki +te* (152a01), +*dan / +den / +ten* ayrılma hali eki: *d aķ+dan* (160b01), *k k+den* (171b03), *k miş+den* (163b05), *Muħammadtan* (152a03), *ħadten* (172b06); *-dur* bildirme eki: * yat-dur* (147a04).

2.2.2. Sad l laşma:

T rke'de kelime sonunda bulunan *p, , t, k, ķ*  ns zleri iki  nl  arasında sad l laşır ve *-b-, -c-, -d-, -g-, -ğ-* olurlar.

Metinde imla sebebiyle tespit edemediğimiz sadâlılaşma örnekleri vardır. *ç* sesinin imlası metinde (چ) harfiyle yazılmış, (چ) harfi ise kullanılmamıştır. Bu durum *ç* sesinin *c* olarak sadâlılaştığı şeklinde bir hüküm vermeye açık kapı bırakmaktadır. Ancak benzer durum *p* sesi için de geçerlidir. *p* sesi metinde (پ) ile yazılmıştır. Bunun yanında *p* (پ) harfi ile yazılmış kelimeler de bulunmaktadır: *pāre* (پاره) (168a07), *pend* (پند) (149b01), *perîler* (پری) (153a09), *perverde* (پرونده) (178b02). Bu nedenle sadâlılaşma bahsinde kelime içinde -t- / -d-, -k-/-g-, -k- / -ğ-, sadâlılaşmasına örnekler gösterilecektir:

2.2.2.1.-t- / -d-

İki ünlü arasında -t- sesi -d- sesine dönüşmüştür:

kaynadıp (177a10), *kider* (181a04), *aydurlar* (145b09), *yöridür* (146b03), *yaradur* (170b03), *ıaydur* (177b06), *iledür* (151b10), *eridür* (163b11), *terledür* (163b11).

2.2.2.2.-k- / -ğ-

İki ünlü arasında -k- sesi -ğ- sesine dönüşmüştür:

yavuzlğın (144b08), *katıglğından* (158a15), *bolmağa* (149b05), *kılmağa* (155a03).

Şu kelimelerde ise sadasızlaşma olmamıştır: *aklık* (160a10), *dostlık* (160b08), *karanğlık* (177b13), *turmağı* (158b01).

2.2.2.3.-k- / -g-

-duğ / -dük isim fiil eki: *tiledügi* (158b04), *birdüğünden* (162a03), *diledüğince* (164a10).

2.3. ÜNSÜZ TÜREMESİ

Kelimenin aslında bulunmayan bir ünsüzün değişik sebeplerle ortaya çıkması hadisesidir.

2.3.1. Kelime başında **y-** meselesi: Metinde kelime başında **y-** bulunduran kelimeler ile **y-'siz** kelimeler şunlardır:

y-'li şekiller

yıraḳ (173b03) (1)

yesîr (155a04) (4)

yılan (169b07) (1)

yıldırım (153a07) (1)

yılduz (144b02) (7)

yincü (*yincü*) (2)

—

y-'siz şekiller

ıraḳ (155a04) (1)

—

—

—

—

—

aḡaç (180b06) (4)

2.4. ÜNSÜZ DÜŞMESİ:

2.4.1. **g / ğ** sesinin düşmesi:

Metinde kelimelerin bünyesinde bulunan veya yapım ve çekim eklerinin başında bulunan **g-** / **ğ-** seslerinin düştüğü örnekler mevcuttur. Ancak karışık dil hususiyeti gösteren metinde aynı kelimelerin ünsüz düşmesine uğramamış şekillerine rastlandığı gibi ikili kullanılışlarıyla da karşılaşılır.

Metinde sadece **g**'li ve **ğ**'li kullanılan örnekler:

acığ (158a15) (1), *arığ* (150b14)(5), *eygü* (150a04) (12), *ölüg* (183a03) (2), *tirig* (166b04) (1), *saruğ* (167a04), (1), *katığ* (145a05) (1), *çırağ* (169a01) (2), *yalnğuz* (151a09) (2), *yoksul+ı+ğ* (161a06), *dad+ı+ğ* (163a06)

Metinde **g** ve **ğ**'siz kullanılan örnekler:

kapu (182b04), *otur-an* (144b01), *yoḳaru* (173b02), *art-ası* (162b13)

Metinde ikili kullanışa sahip olan kelimeler şunlardır:

kıyug (165a05) (1)

kamuğ (165b12) (1)

tamuğ (153a02) (3)

yalğan (148b05) (20)

kıyu (180b08) (1)

kamu (146a03) (33)

tamu (145a03) (6)

yalan (152a14) (4)

mezgid+ge (145a09) (1)

rasûlğa (149a04) (2)

ķılğucı (156b04) (25)

uluğ (146a02) (25)

mezgid+e (145b02) (1)

rasûl+a (146a06) (1)

ķılucı (145a01) (1)

ulu (180a07), (7)

2.4.2. Kelime içinde **-l-** sesinin düşmesi: Akıcı *l* ünsüzünün *t* ünsüzün önünde düştüğü görülmektedir:

oltur-(145a09) (6)

—

otur-(144b019) (2)

ketür- (146a02) (27)

2.4.3. Kelime içinde **-r-** sesinin düşmesi: Akıcı ünsüzlerden *r* sesinin aşağıdaki örneklerde düştüğü görülmektedir:

er- yardımcı fiili Batı Türkçesine geçerken *-r*'si düşmüş ve *e-* ünlüsü de *i-*'ye dönmüştür. Metinde birleşik fiillerin ya da bildirmelerin oluşumunda karşımıza hep *er-* şeklinde çıkan bu yardımcı fiil sadece bir yerde *ı-* şeklinde görülmektedir. Yani hem *-r-* 'si düşmüş haldedir hem de kalın ünlüler taşıyan bir fiilin arkasından geldiği için uyuma tabi olmuştur: *ķosa iduķ* (182a07)

Ayrıca metinde *ķivür-* (179b02) şeklinde geçen kelime (*ķivür-* < *ķigür-* < *ķirgür-*) *-r-* düşmesi söz konusudur.⁷

2.5. ÜNSÜZ İKİZLEŞMESİ

Metinde bir yerde şeddeli yazılan bir kelime başka bir yerde şeddesiz yazılmıştır. Şeddelerin yazımına dikkat edilmemiş olması dolayısıyla ünsüz ikizleşmesinin tespit edilmesi zorlaşmıştır. Özellikle çekimli fiillerin yazımında şeddeler ihmal edilmesine rağmen tek bir ünsüz yazılmıştır: *yarat[t]ım* (يرتم) (151a09), *yarat[t]uķ* (يرتق) (160a05).

Metinde altı yerde geçen *elli* (165a07) (50) sayı isminde iç seste ikizleşme görülmektedir. Bu ses olayı düşen *g* sesinin tesiriyle olmuştur

⁷ A. Von Gabain, a.g.e.

2.6. YER DEĞİŞTİRME (METATEZ)

Metinde metatez örneğine bir kelimedede rastlanmaktadır: *müsülmān* (145a05) <Ar.+Fa. *müslimān*

2.7. BENZER HECE DÜŞMESİ

Metinde *turur* şeklinde görülen bildirme fonksiyonlu kelimenin bir örnekte geniş zaman ekinin (-ur) düşürülerek ekleşmiş şekilde kullanıldığı görülür.

āyatdur (147a04)

İKİNCİ BÖLÜM

ŞEKİL BİLGİSİ

1. İSİM ÇEKİM EKLERİ

1.1. ÇOKLUK EKLERİ:

Çokluk ekleri +lar / +ler şeklindedir: *oturıcı+lar* (144b01), *yulduz+lar* (144b03), *müsülmān+lar* (145a05), *āyat+lar* (149b01), *ādemi+ler* (156a02), *kişi+ler* (157b02), *bende+ler* (157b08), *kāfer+ler* (160a08), *zincir+ler* (160a09).

1.2. İYELİK EKLERİ:

Teklik birinci şahıs iyelik eki, ünlüyle biten kelime kök ve gövdelerine +m şeklinde gelmektedir. Ünsüzle biten kelime kök ve gövdelerine ise +ım, +im, +um, +üm şeklinde araya yardımcı ünlü alarak gelir: *Tanğrı+m* (146b01), *ata+m* (162a07), *āyat+ı+m* (151b07), *kat+ı+m* (161b01), *ayağ+ı+m* (164b06), *kız+ı+m* (164a08), *ümme+i+m* (159a08), *ni'met+i+m* (151a04), *rasūl+u+m* (158b07), *köng(ü)l+ü+m* (150b11), *beyt+ü+m* (162b03)

Teklik ikinci şahıs iyelik eki ünlü ile biten kelime kök ve gövdelerine +nğ veya +ñ şeklinde gelirken ünsüzle biten kelimelere +ınğ, +inğ şeklinde araya

yardımcı ünlü olarak gelmiştir. Metinde teklik ikinci şahıs iyelik eki +nġ (نَـ) ile yazılmıştır: *Tanġrı+nġ* (149b02), *ton+ı+nġ* (150b14), *tirlik+i+nġ* (158b16), *boyn+ı+nġ* (179a06)

Sadece bir örnekte +ñ(ـَـ) kullanılmıştır: *raĥmetiñ* (171a02).

Teklik üçüncü şahıs iyelik eki, +ı, +i, +sı, +si şeklindedir. Metinde bu ekler ya (ـَـ) (yâ) ile yazılmış ya da esre ile gösterilmiştir: *(îmān) tarîkat+ı* (145a04), *(cebre'îl) şûret+i* (146b07), *(Tanġrı) ad+ı* (164a12), *(Tanġrı) fermān+ı* (183a01), *(‘Ömer) oġl+ı* (147b14), *(üçde) bir+i* (149b03), *Tanġrı+sı* (144b04), *cezā+sı* (183a05), *orta+sı* (150b07), *ulu+sı* (153a07), *ķorķu+sı* (158b01), *ķayġu+sın* (158a16)

Çokluk birinci şahıs iyelik eki, ünlüyle biten kelimelere +muz / +miz / +muz +müz şeklinde gelirken ünsüzle biten kelimelere +ımız / +imiz / +umuz / +imüz şeklinde araya yardımcı ünlü olarak gelir: *Tanġrı+muz* (145b11), *Tanġrı+muz* (161a01), *ķat+ı+muz* (148b07), *yazuk+ı+muz* (165b06), *bolduķ+u+muz* (172a10), *terāzu+muz* (180a12), *hüccetler+i+müz* (169b11), *bilmedük+ü+müz* (146b01)

Çokluk ikinci şahıs iyelik eki, ünlü ile biten kelime kök ve gövdelerine +nġız / +nġiz / +ñüz / +ñiz şeklinde gelir. Ünsüzle biten kelimelere gelirken araya -ı-, -i-, -u- -ü- yardımcı seslerini alır: *Tanġrı+nġız* (145a07), *zādınġız* (169b12), *yılķılar+ı+nġız* (176a06), *tenler+i+nġız* (150a04), *başlar+ı+nġız* (157b03), *bütler+i+nġız* (173a07), *iş+i+nġız* (178a03), *könġl+ü+nġüz* (150a02), *kördük+ü+ñüz* (152a14), *iş+i+ñiz* (145b02)

Çokluk üçüncü şahıs iyelik eki, +ları, +leri şeklindedir: *ķarf+ları* (147a05), *yāran+ları* (147b04), *ayaķ+ları* (147b05), *ulu+ları* (148b06), *oġlan+ları* (149a06), *tat+ları* (<ta‘at+ları) (156b07), *uraġut+ları* (157a09), *kelime+leri* (165a07), *yemiş+leri* (176a07), *biti+leri* (180b02), *könġül+leri* (181a02), *kerāmet+leri* (181b09)

1.3. HAL EKLERİ:

1.3.1. Yalın Hal (Nominative): Türkçe’de yalın hal eksizdir: *yılduz* (144b02), *müsülmān* (144b05), *īmān* (144b07), *ķavum* (145b07), *payġambar* (146b12), *ferişteler* (147a01), *köklər* (149a09)

1.3.2. İlgi Hali (Genitive) Eki: Metinde ilgi hali ekleri *+nıŋ* / *+niŋ* / *+nunŋ*; *+ıŋ* / *+iŋ* olarak görülür:

Taŋgrınıŋ (165a01), *neseniŋ* (153a08), *köŋgüllerniŋ* (172a08)

Metinde ilgi hali (gen.) eki almış zamirler şu şekillerdedir:

Şahıs zamirleri: *menim* (152a11), *menüm* (151b06), *seniñ* (145a09), *seniŋ* (157a03), *anıŋ* (159b07), *anıñ* (146b01), *anuñ* (151b05)

İşaret zamirleri: *bununŋ* (158a03), *bularınıŋ* (144b03)

1.2.3. Yükleme Hali (Accusative) Eki: Yükleme hali eki *+ġ*; *+n*; *+nı* / *+ni*; *+ı* / *+i* şeklindedir:

Metinde yükleme hali (acc.) eki bu dört şekilde görülmektedir:

+ġ: Bu ek isimlerden sonra gelmiştir. Ancak ünsüzle biten isimlerin ardından geldiği için araya bir *-ı-* / *-i-* ünlüsü almıştır:

yoksul+ı+ġ (161a06), *dad+ı+ġ* (163a06)

+n: Bu ek teklik üçüncü şahıs iyelik eki almış isimlerin ardından gelir.

yol+ı+n (144b02), *mal+ı+n* (145b10), *saķış+ı+n* (147a02), *namāz+ı+n* (147a13), *cān+ı+n* (153a04), *diledük+i+n* (144b03)

+nı / *+ni*: Eski Türkçe’de sadece zamirlere gelen bu ekin incelenen metinde son derece geniş bir kullanım sahası olduğu ve isimlerden sonra da getirildiği görülür:

Taŋgrı+nı (145b03), *taŋgrınıŋ+nı* (145b03), *boruġ+nı* (151a07), *nese+ni* (146b02), *kimse+ni* (150b09), *kim+ni* (154a01), *suv+nı* (173b07) *bu+nı* (152a02) *mu+nı* (162b13), *siz+ni* (174b13)

+ı / +i: Bu ek ismin yalın haline gelmiştir. Bilindiği üzere Eski Türkçe’de sonu ünlü bir sesle biten yalın haldeki isimlere gelen yükleme hali eki +ğ / +g’ dir. Ancak kelime ünsüz bir sesle biterse araya -ı-, -i-, -u-, -ü- ünsüzlerini alır. Yani ek +ığ, +ig, +uğ, +üg şeklinde görülmektedir. İşte bu ek Batı Türkçesine geçerken sondaki -ğ ve -g sesleri düşme temayülü gösterdiğinden isimlerden sonra gelen yükleme hali eki +ı, +i şekline geçmiştir. Aynı zamanda sahasını genişleterek zamirlerden ve iyelik eklerinden sonra da kullanılmaya başlamıştır. Metinde bu ekle ilgili bazı örnekler şunlardır:

baş+ı (160b07), *kıymuḡ+ı* (167a04), *dün+i* (168b08), *yük+i* (177a08), *iç+i* (152b12), *taş+ı* (152b12), *küc+i* (153a08), *menḡüz +i* (162b11)

1.2.4. Yönelme Hali (Dativ) Eki: Yönelme hali eki +ğa /+ge; +ka; +a / +e şeklindedir:

yol+ğa (145a02), *tamu+ğa* (145a03), *ḡurān+ğa* (145b09), *tanrı+ğa* (146a05), *payḡambār+ğa* (148a05), *siz+ge* (149a02), *yir+ge* (158b04), *erte+ge* (161a06), *kim+ge* (165b14), *Tanḡrı+ka* (157a11), *ulūların+a* (148b06), *rasūl+a* (149a04), *tobraḡ+a* (156a09), *ayaḡ+a* (158a10), *ḡulaḡ+a* (158a10), *uçmaḡ+a* (161a06)

Ayrıca ince ünlüler ihtiva eden bazı yabancı kökenli kelimelerin +ğa yönelme hali ekini aldığı görülmektedir. J. Eckmann bununla alakalı olarak ince ünlüler ihtiva eden yabancı kökenli kelimelerin art damak ünsüzlü ekler aldığını belirtir.⁸ *ḡazinedar+ğa* (A+F+T) (157a09), *sücūd+ğa* (A+T) (157b03), *bende+ğa* (F+T) (158a07), *Ebū Cehil+ğa* (A+T) (158b12), *miskīm+ğa* (A+T) (161a12), *yetīm+ğa* (A) (161a12), *siccīm+ğa* (A) (180b06).

Kalın ünlüler taşıyan *yılduz* kelimesinin ardından ise +ge yönelme hali ekinin geldiği görülmektedir: *yılduz+ge* (177b06)

1.2.5. Bulunma Hali (Locative) Eki: Bulunma hali eki +da / +de; +ta / +te şeklindedir:

⁸ J. Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, Çev. Günay Karaağaç, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3412, İstanbul, 1988, s. 12.

terāzu+da (148a02), *tamuġ+da* (153a02), *ħabar+da* (153a06), *cehān+da* (160a10), *Mekke+de* (162b08), *sadeḡ+de* (163a09), *yir+de* (166a02), *din+de* (168a04), *arḡ+ta* (170b02), *kök+te* (171a13), *(beytü'l) muḡaddes+te* (172b02)

1.2.6. Ayrılma Hali (Ablative) Eki: Ayrılma hali eki *+dan* / *+den*; *+ten*; *+dın* / *+din* şeklindedir:

Tanġrı+dan (146a01), *şeyḡān+dan* (146b04), *ġayb+dan* (146b05), *saġ+dan* (150b08), *ilerü+den* (150b08), *nese+den* (151a01), *min+den* (155b02), *ħad+ten* (172b06), *saġ+dın* (154b04), *kelb+din* (158a14), *önġ+din* (167b01)

Ayrıca *nur+da* ve *payġambār+da* kelimelerindeki bulunma hali eki, ayrılma hali eki fonksiyonundadır.

1.2.7. Eşitlik Eki (Ekvative): Eşitlik eki *+ça* / *+çe*, *+ca* / *+ce* şeklinde görülmektedir: *ḡā'ātınca* (154b01), *senġin+ce* (161b05), *yidigin+ce* (163b10), *kümiş+çe* (167a04) *taġ+ça* (169b07).

1.2.8. Vasıta Hali (Instrumental): Vasıta hali eki *+n*'dir: *yay+ı+n* (151b02), *kış+ı+n* (151b02), *tün+i+n* (147a14), *vakt+u+n* (147a11), *terk+i+n* (171b03)

1.2.9. Yön Eki (Direktive): Yön eki *+aru* / *+erü*; *+ra* / *+re* şeklindedir: *yoḡaru* (150b09), *ilerü* (150b08), *sonġra* (147b11), *üzere* (181b09)

1.2.10. Aitlik Eki: Aitlik eki *+kı* ve *+ki* şeklindedir. Eklendiği kelimenin kalınlık-incelik durumuna uyum sağlamaktadır: *sonġra+kı* (166b05), *ḡolda+kı* (154b03), *saġdın+kı* (154b04), *aşnu+kı* (181a01), *kün+ki* (168a01)

2. FİİL ÇEKİMİ

2.1. ŞAHIS EKLERİ

	Geniş Zaman	Görülen Geçmiş Zaman	Öğrenilen Geçmiş Zaman	Gelecek Zaman	Emir Kipi	İstek Kipi	Şart Kipi
Teklik 1. Şahıs	men	-m	-	-m / men	-eyim	-m	-m / men
Tekli 2. Şahıs	sen	-n / -nġ	sen	sen	-ġıl / -gil	Sen	-nġ / -n
Teklik 3. Şahıs	-		-	-	-sun / -sün	-	
Çokluk 1. Şahıs	-vuz / -vüz	-ķ / -k	-	-vuz / -vüz	-	-vuz / -vüz	-vuz / -vüz
Çokluk 2. Şahıs	siz	-nġız / -nġiz - nġüz	-	siz	-nġ / -unġuz	-	-
Çokluk 3. Şahıs	-lar / -ler	-lar / -ler	-lar / -ler	-lar / -ler	-	-lar / -ler	-lar / -ler

2.2. ŞEKİL VE ZAMAN EKLERİ

2.2.1. BASİT KİPLER (ÇEKİMLER)

2.2.1.1. HABER KİPLERİ

2.2.1.1.1. Geniş Zaman:

Geniş zaman eki, *-r*, *-ar*, *-er*, *-ır*, *ir*, *-ur*, *-ür* biçimindedir.

Geniş zaman ekinin şahıslara göre durumu şöyledir:

Teklik 1. Şahıs: *aydur men* (155b02), *bilür men* (146a10), *körür men* (162a16)

Teklik 2. Şahıs: *kılur sen* (159a04)

Teklik 3. Şahıs: *açar* (149a02), *tutar* (151b06), *tartar* (151b10), *çıkar* (157b12), *tiler* (144b03), *bırakar* (161b12), *dir* (153a11), *kelir* (17b13), *iledür* (151b10), *körür* (157b07), *aydur* (145b09)

Çokluk 1 Şahıs: *korğarvuz* (161a01), *bilürvüz* (144b06), *tilervüz* (165a02)

Çokluk 2. Şahıs: *ister siz* (179b01)

Çokluk 3. Şahıs: *kaçarlar* (155a04), *içerler* (160a10), *sağlarlar* (146b09), *tirler* (146b11), *severler* (160b06), *aydurlar* (145b09)

-ur / *-ür* geniş zaman eki düz-dar ünlülü fiillerin ardından gelerek, çekimli fiilleri dudak uyumuna aykırı hale getirmiştir:

bilür men (146a10)

2.2.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman:

Görülen geçmiş zaman eki *-dı* / *-di*; *-du* / *-dü*; *-tı* / *-ti*; *-tu* şeklindedir.

Görülen geçmiş zaman çekiminde sonu sadasız bir sesle biten fiil kök ve gövdelerine gelen ekin ünsüzü *-d-* yerine *-t-* olmuştur.

Fiil kökündeki ünlünün düz yahut yuvarlak vokalli olması durumuna göre zaman ekinin ünlüsü de düz veya yuvarlaktır. Tabi ünsüz uyumuna (benzeşmesine) aykırı birtakım örneklere de rastlanmaktadır:

idtiler (147b11), *kidti* (152a01), *işidtim* (152a04).

Görülen geçmiş zaman ekinin şahıslara göre durumu şöyledir:

Teklik 1. Şahıs: *kıldım* (151b06), *okıdım* (178b05), *didim* (150b12), *birdim* (151b01), *kıldum* (169a01), *boldum* (178b05), *keldüm* (150b11), *bahtım* (150b09), *aytım* (150b11), *yarattım* (159a14), *işidtim* (152a04)

Teklik 2. Şahıs: *ketürdünġ* (146a02), *boldunġ* (146a03), *yanzurdun* (157b04), *keldinġ* (175a06)

Teklik 3. Şahıs: *ıydı* (145b01), *aydı* 146a04), *buyurdu* (147a12), *okıdı* (152a02), *bardı* (152a09), *burtardı* (152b05), *didi* (145b04), *indi* (147b03), *tüşdi* (150b11), *aytı* (145a08), *buştı* (152a11), *kidti* (152a01), *keçti* (169a02)

Çokluk 1. Şahıs: *ayduġ* (149a02), *(yād) kılduġ* (149b01), *yazdurduġ* (169b11), *korġduġ* (170b05), *kötürdük* (160a07), *bitürdük* (176a06), *ittik* (1770a04), *aytuġ* (178a05)

Çokluk 2. Şahıs: *(kaşd) kıldınġız* (183a04), *işledinġiz* (167b05), *ketürdünġüz* (183a04)

Çokluk 3. Şahıs: *aytılar* (168a03), *idtiler* (147b11), *tillediler* (145b05), *bildiler* (159b10), *birdiler* (162a11), *istediler* (173a01), *işlediler* (182b08)

2.2.1.1.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman:

Öğrenilen geçmiş zaman eki *-mış*, *-miş* şeklinde olup, ünlüsü daima düzdür.. Metinde öğrenilen geçmiş zaman ekinin şahıslara göre çekimlenişi şu şekildedir:

Teklik 2. Şahıs: *barmış sen* (152a10)

Teklik 3. Şahıs: *sarmış* (147a09), *inmiş* (150a10), *örtülmiş* (150b04), *kemiş* (151a01), *kelmiş* (153a06), *birmiş* (153b03), *ketürmiş* (153b06), *yazılmış* (155a06), *tutulmiŝ* (160b10), *söylemiş* (170a08), *ayıdmış* (170a08), *urmiŝ* (181b11)

Çokluk 3. Şahıs: *(kaşd) kılmiŝlar* (145a02), *(kāfer) bolmiŝlar* (153b02)

-duġ / *-dük* partisip eki iki yerde *er-* yardımcı fiili ile beraber kullanılarak öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesini ifade etmektedir

[147b09(Müzzemmil73/04)] *(ol vaġtun bu biş namāz) inmediük erdi. “O zaman bu beş vakit namaz inmemiŝ idi.”*

[160a03(İnsan76/1)] *keşke bolmaduġ irmiŝsevüz erdi. “Keşke olmamıŝ olsa idik.”*

2.2.1.1.4. Gelecek Zaman:

Metinde gelecek zaman ekleri *-ğa / -ge; -ğay / -gey*, şeklindedir. Gelecek zamanın şahıslara göre çekimlenişi şöyledir:

Teklik 1. Şahıs: *(fitne) kılğam (145a05), arturğam (151b06), yangam (153a13), tutğam (166b02), birgem (164a08), tegrüge men (146a05), tüşürge men (152b07), tebem (164a07)*

Teklik 2. Şahıs: *örü turğa sen (149b02), yanga sen (172b06), bilge sen (181b10)*

Teklik 3. Şahıs: *bolğa (145a03), kılğa (146b01), söyleğa (146b08), tutğa (149a01), arturğa (153b06), barga (154b02), bağışlağa (155a03), sığa (157b11), körterğa (161a04), bilge (146b12), birge (150b03), kidürge (152b11), körünge (153a01), kelge (154b01), iletge (158a03), tege (169b04), (selām) kılğay (163b03), (kifāyet) kılğay (148b03)*

Çokluk 1. Şahıs: *kılğavuz (145a09), olturğavuz (145a09), turğavuz (178b01), bir-gevüz (160b11)*

Çokluk 2. Şahıs: *kılğa siz (150a04), bulğa siz (150a05), yanga siz (153a14)*

Çokluk 3. Şahıs: *ayıtğalar (154b06), savaşğalar (158a02), iltgeler (158a14), birgeler (160b09), içürgeler (163a01), ölgeler (166b04), söylegeler (170a06)*

2.2.1.2. DİLEK KİPLERİ

2.2.1.2.1. Emir kipi:

Emir kipinin şahıslara göre çekimi şöyledir:

Teklik birinci şahıs: *-eyim*

sınayım (160a06), yiyeyim (162a02)

Teklik ikinci şahıs: *-ğıl / -gil*

ayıtğıl (145b12), savulğıl (146a03), (namāzın) kılğıl (147a13), ayırğıl (147b13), tutğıl (148a12), ululağıl (150b05), birgil (156a04), istegil (161b02), öğretgil (174b12)

Teklik üçüncü şahıs: *-sun / -sün*

la‘net bolsun (152b04), (la‘net) kelsün (152b04)

Çokluk ikinci şahıs: -nġ, -nġuz

oġunġ (147b13), yinġ (167b07), ġorġunġuz (155b03)

2.2.1.2.2. İstek kipi

İstek eki -a /-e şeklindedir. İstek kipinin şahıslara göre çekimlenişi şöyledir:

Teklik birinci şahıs: *tutam (149a05), ġovam (166b01), ġılam (173a08), tebem (164a07)*

Teklik üçüncü şahıs: *artura (144b08), yıġa (147a07), sarmaġa (150a11), teġe (152a13), bola (159a01), ġorġa (171a08), (küle) tura (174b05)*

Çokluk birinci şahıs: *ġılavuz (148a02), ketürevüz (155a07), iltevüz (164b05) (vaġiy) ġılavuz (148a02)*

Çokluk üçüncü şahıs: *baġalar (157a09), ġorġalar (160b05), ayıtar (175b02), ġıġalar (179a01), köreler (157b02), tegzineler (163a08)*

2.2.1.2.3. Şart kipi

Metinde şart şekli -sa / -se ekleriyle ifade edilmektedir. -sa / -se ekleri Eski Türkçe'deki -sar / -ser şart ekinin sonundaki -r'nin düşmesiyle meydana gelmiştir. Şart ekinin şahıslara göre çekimi şu şekildedir:

Teklik birinci şahıs: *kör-sem (164b06), ünġül-se men (161b11)*

Teklik ikinci şahıs: *oġı-sanġ (148a01), ġıl-sanġ (151a03), inġa-san (155a04), kör-senġ (163a09)*

Teklik üçüncü şahıs: *ay-sa (146b08), oġı-sa (147a07), bol-sa (148a06), ġo-sa (156b06), yorit-sa (177a08), işid-se (144b02), tirür-se (177a10), bir-se (183a05)*

Çokluk birinci şahıs: *ġaç-savuz (144b07), oġı-savuz (157a04), iste-sevüz (144b07), kel-sevüz (145a09), tile-sevüz (164b05)*

Çokluk üçüncü şahıs: *ayıt-salar (168a01), kork-salar (174a02), bol-salar (175a12), yazdur-salar (177b01), ġaz-salar (177b01), ur-salar (177b01), ġızdur-salar (177b03), al-salar (180a01), kel-seler (182a04), kör-seler (182a06)*

2.2.2. BİRLEŞİK KİPLER (ÇEKİMLER)

2.2.2.1. Hikaye birleşik kipi

2.2.2.1.1. Geniş zamanın hikayesi

Teklik birinci şahıs: *iner erdim* (150b07)

Teklik üçüncü şahıs: *barur erdi* (145b08), *(namāz) kılur erdi* (147b04), *terler erdi* (148a05), *tirler erdi* (151a11), *turur erdi* (154a06), *o kır erdi* (157a01), *aydur erdi* (175a05), *yaşur erdi* (175a10)

Çokluk ikinci şahıs: *(yalğan) kılur erdiñiz* (167a02)

Çokluk üçüncü şahıs: *(habar) birür erdiler* (145b08), *titrerler erdi* (162a14), *alur erdiler* (180a07), *satar erdiler* (180a07), *külerler erdi* (182a04)

2.2.2.1.2. Görülen geçmiş zamanın hikayesi:

Teklik üçüncü şahıs: *buyurdi erdi* (147a12), *o kıdı erdi* (174b10)

2.2.2.1.3. Öğrenilen geçmiş zamanın hikayesi:

Teklik üçüncü şahıs: *kelmiş erdi* (161a13)

2.2.2.1.4. Gelecek zamanın hikayesi:

Çokluk üçüncü şahıs: *(yād) kılğalar erdi* (160a01)

2.2.2.1.5. Şart kipinin kipinin hikayesi:

Teklik birinci şahıs:

bilse erdim (159a06), *(bolmaduk) ırmişsevüz erdi* (160a04), *toprak ermişse erdük* (170b08), *tonğuz ermişse erdük* (170b13)

2.2.2.1.6. İstek kipinin hikayesi:

Teklik birinci şahıs: *uymaya erdim* (159a07)

2.2.2.2. Şart birleşik kipi

2.2.2.2.1. Geniş zamanın şartı:

Teklik ikinci şahıs: *tiler ersenġ* (155a07), *ķılur ersenġ* (164a07)

Teklik üçüncü şahıs: *aydur erse* (178a08)

Çokluk üçüncü şahıs: *severler erse* (160b07)

2.2.2.2.2 Görülen geçmiş zamanın şartı:

Teklik üçüncü şahıs: *turđı erse* (145b05), *indi erse* (147b03), *keldi erse* (159a01)

3. BİLDİRME

Olumlu bildirmeler

Bildirmeler şu şekilde yapılmaktadır:

3.1. *er-* ve *tur-* yardımcı fiili ile yapılanlar: *i-* fiili Eski Türkçede *er-* şeklinde idi. *er-* yardımcı fiili Batı Türkçesi'ne geçerken *r*'si düşmüş *e>i* değişmesi ile vokali de değişerek *i-* şeklinde ortaya çıkmıştır. *er-* yardımcı fiilinin dört çekim şekli, dört kipi vardır. Bunlar geniş zaman, görünen geçmiş zaman, öğrenilen geçmiş zaman ve şart şekilleridir. Metinde *er-* yardımcı fiilinin öğrenilen geçmiş zaman ve geniş zaman çekimleri bulunmamaktadır. Bildirmeler *er-* yardımcı fiilinin yanında *tur-* yardımcı fiili ile de yapılmıştır:

3.1.1. *tur-* fiilinin geniş zaman çekimi:

üzere turur “üzeredir” (144b03), *muşliġler turur* “salihlerdir” (144b04), *ķabar turur* “haberdir” (145b09), *āyat turur* “ayettir” (147a03), *bular tururlar* “bunlardırlar” (145a02)

Metinde *tur-* yardımcı fiili bir yerde ekleşmiş ve *-dur* biçimine dönüşmüştür: *āyatdur* (147a04)

3.1.2. **er-** fiilinin görülen geçmiş zaman çekimi: Metinde *er-* fiilinin görülen geçmiş zamanının teklik üçüncü şahıs ve çokluk birinci şahıslara göre çekimi aşağıdaki örneklerdeki gibidir.

ol ol erdi “o o idi” (161a12), *vaḳtun erdi* “zaman idi” (147a11), *Mekke’de erdi* “Mekke’de idi” (147b08), *farīza erdi* “farz idi” (147b11,12), *bostān erdi* “bostan idi” (151a13), *bular erdi* “bunlar idi” (152a12), *yoḳ erdi* “yok idi” (153b09), *bar erdi* “var idi” (161b12), *biz er-dük* “biz idik” (144b01)

(kosa) *ıduḳ* “bıraksaydık” (182a07) örneğinde *er-* yardımcı fiilinin *ı-* şeklinde olduğunu yani kalınlık-incelik uyumuna tabi olduğunu görüyoruz.

3.1.3. **.er-** fiilinin şart çekimi:

ne erse “ne ise” (145b04), *üçün erse* (164a10), *bar erse* (170b10)

3.2. Şahıs zamirleri ile yapılanlar:

bütlerinḡiz Tanḡrısı men “putlarınızın Tanrısıyım” (173a07), *meşḡul sen* “meşgulsün” (175b01), *ol cāzu ol* “o cindir” (152b01), *ol yoḳ ol* “o yoktur” (154a03), *cürüm ḳılḡucılar siz* “cürüm kılıcılarınsınız” (167b07), *yir siz* “yersiniz” (176a06), *ādamīler siz* “insanlarınsınız” (183a04)

3.3. Fiilsiz yapılan bildirmeler

3.3.1. **bar** ile yapılan bildirmeler:

cevr ḳılḡucılar bar “eziyet edenler var” (145a01), *zebāniye bar* “zebaniler var” (153a11), *nihāyetleri bar* “sonları var” (157b09), *kudreti bar* “gücü var” (159b02), *bınḡar bar* “pınar var”, (163a02), *aḡu bar* “zehir var” (169b08), *aḡaç bar* “aḡaç var” (180b06)

3.3.2. **yoḳ** ve **tegül** ile yapılan bildirmeler:

Olumsuz bildirmeler:

Metinde olumsuz bildirmeler *tegül* ve *yoğ* kelimeleri ile yapılmıştır:

tegül ile yapılan menfi bildirme: *söz tegül* (152a05), *kāferlerden tegül* (165a10), *belgölü tegül* (169b01).

yoğ ile yapılan menfi bildirme: *münāfık yoğ* (153b09), *ışmār yoğ* (154b03), *nihāyet yoğ* (157b07), *‘azē yoğ* (159a06), *ta‘ām yoğ* (161b01), *körklü yoğ* (164a01), *hayur yoğ* (168a04)

3.4. Bildirmelerin gerundium şekli: *-ken*

Bu ek *er-* yardımcı fiilinin gerundium şeklini teşkil etmektedir. Aşağıdaki örnekte ise bu ek bir isimden sonra getirilen *er-* fiilinin üzerine gelmiştir:

yoğ erken “yok iken” (177a11)

cānı çıkar erken “canı çıkar iken” (157b12)

4. FİİLLERDE SORU ŞEKLİ

Metinde soru eki *mu* şeklindedir. Çekimli bir fiile ve fiilsiz yapılan bir bildirme şekline geldiği birer örnek bulunmaktadır:

4.1. Fiil çekimlerinde soru şekli:

kılmaduğ mu (168b06)

4.2. Bildirmelerde soru şekli

bar mu (157b13)

5. İSİM FİİLLER

işid-mek (144b01)

6. SIFAT FİİLLER (PARTİSİPLER)

6.1. Geniş zaman sıfat fiilleri (partisipleri):

-ğan / -gen; -an / -en;

otur-anlar (144b01), tut-anlardan (180a12), kıl-ğanlar (155b10), (cevür) kıl-ğan (mücrim) (154b05), kir-en (kıl) (152b10)

-ur / -ür

turur bolga (161a06), yandurur bolsa (172a12)

6.2. Geçmiş zaman sıfat fiilleri (partisipleri):

-duķ / -dük; -tuk

dile-dükin (144b03), öl-dükten (176a01), tile-dügi (158b04), bir-dügünden (162a03), dile-dügince (164a10), kül-düki (182b01), kıl-duķunġ (151a02), kıl-duķın (152a14), sarmaş-duķı (158a15), toġur-duķı (166b02), ay-duķın (170b08), bol-duķumuzdan (172a10), buyur-duķum (172b10), ayut-tuķı (158b13),

6.3. Gelecek zaman sıfat fiilleri (partisipleri):

-daçı / -deçi

kıl-daçı (156b04), bir-deçi (156b04)

-ġası; -ası

bol-ġası (153b09), art-ası (162b13)

-ġucı / - güci

yalġan kılġucılarga (166b06), cevır kılġucılar (145a01), raġmet kılġucı (147a08), ta‘at kılġucılarnı (150a07, 08), kórķutġucı (154b01), rızı birġücü (150b04), köyündürġücü (öd) (160a09)

7. ZARF FİİLLER (GERUNDİUMLAR)

Zarf fiiller (gerundiumlar), hareket hali ifade eden fiil şekilleridir. Şahıs ve zamana bağlanmayan soyut bir hareket halini karşılarlar. Hareket hali ifade ettikleri için mana bakımından partisiplerden çok farklı olarak isim değil fiil olan kelimelerdir. Fillerin gerundium şekilleri isim çekim ve işletme eklerini almazlar.

Ayrıca cümle içerisinde zarf olarak da kullanılan edatlarla ortak özellikler gösterirler. Bu durum bazı gerundiumların kendilerine has özelliklerinden sıyrılıp bir kalıplaşma evresinden geçerek zarf ve edatlar haline gelmesine yol açmıştır. Kalıplaşmanın etkisiyle esas anlamlarını kaybedip yeni bir anlam kazanmışlardır. Metinde Zarf fiil (gerundium) kalıplaşması aşağıdaki örneklerde görülmektedir:

yana “yine, tekrar” (162a05) <*yan-a*<*yan-* “dön-”

evre “aşama” (168a08) *evir-e*<*evir-* “çevir-”

aşnu “önce” (152a16) *aşun-u*<*aşun-* “takaddüm et-” fiilinin zarf fiil (gerundium) şeklinden kaynaşmaya uğramış bir zarf ve edattır.

taḳı “dahi” (154b04) *taḳ-ı*<*taḳ-* “iliştirmek” fiilinin zarf fiil (gerundium) şeklinden kaynaşmaya uğramış bir bağlaçtır.

adın “ayrı, başka” (146a02) **ad-* “başka olmak” fiilinin zarf fiil (gerundium) şeklinden kaynaşmaya uğramış zarftır.

7.1. Basit gerundiumlar

-p; -ıp / -ip; -up / -üp

Ünlü (vokal) ile biten fiillere *-p* şeklinde gelen bu ek ünsüz (konsonant) ile biten fiillere gelirken araya *-ı- / -i-*; *-u- / -ü-* ünlülerini (vokallerini) alarak bağlanır.

bol-u-p (152a08). *ḳıl-u-p* (161a06), *tut-u-p* (162a13), *dutuş-u-p* (162b02), *oltur-u-p* (182b06), *işid-ü-p* (153a10), *öl-ü-p* (173b01), *ḳıl-ı-p* (152a10), *al-ı-p* (158a01), *ḳaynad-ı-p* (177a10), *tegzin-i-p* (157b10)

-uban

ḳıl-uban (158a11)

-medin

kesil-medin (151b06), *kir-medin* (159b13)

-dikte; -tuḳta

kel-dikte (180a04), *çıḳ-tuḳta* (171b01)

-inca / -ince

ḳıl-inca (157a04), *teg-ince* (152a01)

7.2. Birleşik gerundiumlar

Yalnız *er-* yardımcı fiilin gerundium ekidir. Başka fiillere getirilmez. *er-* yardımcı fiilin de *er- ken'*den başka gerundium şekli yoktur. Metinde sadece bir örnekte görülmektedir:

yoğ erken "yok iken" (177a11)

8. BİRLEŞİK FİLLER

8.1. İki fiilden teşekkül eden birleşik fiiller

kılumaya men (145b12) ve (ta'at) kılubilmeyesen (159a10) olumsuz iktidarî fiilleri, *kiderü bir- (171a06), bolup kel- (146b07)* şeklindeki tezlik fiili, *örü tur-, körünü tur-, bağa tur- (182b06)* şeklindeki süreklilik ifadesi taşıyan fiiller, iki fiilden teşekkül eden birleşik fiillere birer örnektir.

8.2. Bir isim ve bir fiilden teşekkül eden birleşik fiiller

8.2.1. *bol-* yardımcı fiili ile: Bu fiil isimlerden sonra gelerek geçişsiz fiiller yapmakta ve oluş bildirmektedir:

duşmān bol- (146a03), 'āşī bol- (146a05), katığ bol- (148a07), hālīş bol- (148b01), gāyb bol- (151b03), helak bol- (151b05), terk bol- (183a06), şād bol- (183a07), 'azāb bo-l (183a10)

8.2.2. *kıl-* yardımcı fiili ile:

noğşān kıl- (144b08), cev̄r kıl- (145a01), kaşd kıl (145a02), fitne kıl (145a05), yād kıl- (145a06), teklīf kıl- (151b07), taq̄dīr kıl- (151b11), turş kıl- (152b05), tekebbür kıl (152b05), hikāyet kıl- (152b07)

8.2.3. *it-* yardımcı fiili ile:

'amel it- (170a04)

8.2.4. *tur-* yardımcı fiili ile:

*Taḥḡrımıḡ turur (145a07), ḥarīṣ turur (145b09), ḥabar turur (171a01),
feriṣṭeler turur (171b08), müvekkil turur (171b12)*

8.2.5. *er-* yardımcı fiili ile:

*Mekke'de erdi (147b08), bar erdi (151b04), vaḡt erdi (151b11), bular erdi
(152a12), tegül erdük (156b06), yoḡ erdi (160a01)*

8.2.6. *ketür-* yardımcı fiili ile:

īmān ketür- (144b07), İslam ketür- (145a02), 'aceb ketür- (173b09)

METİN

[144b01(Cin72/9)] **ve ennā** = Ve hōy / **künnā** = biz erdük / **naḳ‘udu** = oturanlar / **minhā** = kökde / **meḳā‘ide** = oturıcılardan / **lil sem‘i** = işidmek için.

[144b02(Cin72/9)] **fe men** = Her kim / **yestemi‘l āne** = işidse imdi / **yecid** = bular kendüzine / **lehu ṣihābann** = yıldız kim sakılar / **raṣadann** = anıñg yolın.

[144b03(Cin72/10)] **ve ennā** = Ve hōy / **lā nedrī** = biz bilmedük kim / **eṣerrun** = şer diledükinn / **ürīde** = ol kişilerge kim / **bi men fi‘l arzı** = yir üzere turur kim bu yulduzlar atmağı. / **em erāde bihim** = Veya tiler bularınğ

[144b04(Cin72/10,11)] **rabbuhüm** = Tanğrısı bularınğ / **raṣedann** = kö'ni yol. / 11 / **ve ennā minnāṣ** = Hōy bizdenn / **ṣāliḥün** = muşlihler turur

[144b05(Cin72/11)] **ve minnā dūne** = ve bizde andann bisrerek. / **ḡalike** = Ve bizler envā'larda / **künnā** = muhtelif erdük; / **ṭarāiḳa** = ya'ni bir neçe müsülmān ve bir neçe cūdlar / **ḳidedān** = ve tersā ve ḳaderī ve rāfiḡi ve andavuḳ.

[144b06(Cin72/12)] **ve ennā** = Ve biz bilürvüz kim / **ḡanennā** = bizler ‘āciz / **en len nu‘cizallahe** = ḳılmayavuz Tanğrı anı / **fi‘l arzı** = yir üzere eger tilese bizdenn. / **ve len nu‘cizehu** = ve ‘āciz ḳılmayavuz anı

[144b07(Cin72/12,13)] **herabann** = ḳaçsavuz andann. / 13 / **ve ennā lemmā** = Ve ḳaçan bizler / **semi‘ne ‘l hudā** = istesevüz müsülmānlıḳ dīnini ve ḳurān. / **āmennā bihi** = Ve ĩmān ketürünğ anğa.

[144b08(Cin72/13)] **fe men** = ĩmān / **yü‘min bi rabbihi** = ketürse kendü Tanğrısına / **fe lā yeḡāfū** = ḳorḳmaya kim / **baḡsen** = noḳşān ḳılğalar anıñg edğülüğün / **ve lā raheḳā** = edğülüğün yavuzlığın artura ḡulminn.

[145a01(Cin72/14)] **ve ennā** = Ve hōy / **minne‘l müsliḡün** = bizdenn müsülmānlar bar erdük. / **ve minne‘l ḳāsiṭün** = Ve bizlerdenn cevır ḳılğucılar bar.

[145a02(Cin72/14)] **fe men** = Bes her kim / **esleme** = islam ketürseler, / **fe ūlā‘ike** = bular tururlar kim / **teḡarrav** = ḳaşd ḳılmışlar / **raṣedā** = bulğa köni yolğa.

[145a03(Cin72/15)] **ve emme‘l ḳāsiṭüne** = Ve amma cevır ḳılğucılar / **fe kānū** = bolğa / **e‘l cehennem** = ṭamuğa / **haṭabā** = ödün.

[145a04(Cin72/16)] **ve en** = Ve eger / **leviste kāmū** = istikāmet kılsalar / **‘alâ’t tarīkatı** = ĩmān tarīkatı üzere / **le esḳaynā** = birge erdük

[145a05(Cin72/16,17)] **hüm** = bularğa / **mā’[en] ḡadekā** = üküş şu' {bularğa} ya‘ni ni‘metkiñg kılgā erdük, andaḡ kim / 17 / **lineftinehüm** = müsülmānlar kibi kim katıḡ bularğa ācib fitne kılgām bularğa. Tā kendü' / **fīh ve men yu‘riž** = ĩmāmlarınñ öldürdiḡi ‘Osmān bin ‘Afān ve her kim i‘raž kılsalar

[145a06(Cin72/17)] **‘an zikri rabbihi** = Tañgrısını yād kılmak ya‘ni Tañgrısının / **yeslūkhū** = yād kılmasa kemişke bularğa / **‘azāban ṣa‘adā** = ‘azāb ve dūşhār.

[145a07(Cin72/18)] **ve enne’l mesācide** = Hōy mezgīdler / **lillahi fe lā ted‘ū** = Tañgrınınñ turur. Oqımañgız / **me‘allahi eḡadā** = Tañgrınñgız birle taḡı ayruḡ Tañgrı.

[145a08(Cin72/18)] Muḡlış boluñg. Sa‘īd bin Cübeyir aydur kim: Cinnīler ayttı kim eger biz

[145a09(Cin72/18)] mezgide kelsevüz ve seninñ birle yād kılgavuz ve ırāḡ olturḡavuz.

[145b01(Cin72/18)] Bu āyat ıydı kim; mezgidlerde şirk ketürmeñgız -andaḡ kim cühūdlar

[145b02(Cin72/18)] **ve naşraniler-** ya‘ni mezgidlere bāzirgenlik ve işiñiz, ya‘ni mezgidge

[145b03(Cin72/18)] iltmeñg ve anda ṭā‘āt kılınñ ve Tañgrını yād kılınñ, ayruḡ hīç

[145b04(Cin72/18)] ne erse kılmañg, didi.

[145b05(Cin72/19)] **ve ennehu** = Ve hōy / **lemmā kāme** = kaçan turdı erse / **‘abdullahi** = Tañgrı bendesi, / **yed‘ūhū** = ya‘ni Muḡammad - ‘aleyhi’s selām - / **kādū** = anı ayt[tı]: “Lā ilahe i’lallah”. Tilediler perīler

[145b06(Cin72/19)] **yekūnūne** = birbirini helāk kılgalar / **‘aleyhi libedā** = ḡarişlıḡın anḡa. / Sa‘īd bin Cübeyir aydur kim:

[145b07(Cin72/19)] Bu kavum bir neçeler kendü kavmlerine

[145b08(Cin72/19)] barur erdi ve ḡabar birür erdiler bular kim müsülmānlar ḡariş

[145b09(Cin72/19)] turur ẖurānga ve Paygāmbarga. Ve aydurlar kim: ẖabar turur cinnīler

[145b10(Cin72/19)] ādemīler şıfat kim tiler kim anıŋ mālınn bâtıl kılğalar.

[145b11(Cin72/20)] **ķāle** = Ayıt[t]ı / **innemā** = paygāambar kim / **ed‘ū** = okıyavuz kendü / **rabbī** = Tanğrımıznı / **ve lā ünrikü** = ve şirk ketürmeyevüz / **bihī eḥadā** = hīç anğa ortak.

[145b12(Cin72/21)] **ķul innī** = Ayıtğıl! Yā Muḥammad, / **lā emlikü** = kim min sizke kılumaya men / **leküm** = hīç / **ḍarran** = ziyān ve ne taķı hīç / **ve lā raşeden** = yalğan körmeye men!

[146a01(Cin72/22)] **ķul innī** = Ayıdgıl kim maŋga / **len yücīranī** = hīç feryād tegmege / **minellahi** = Tanğrıdann / **eḥadün ve len ecide** = hīç kimerse. Ve bolmaya men Tanğrıdan

[146a02(Cin72/22)] **min dūnihī mülteḥadā** = adın hīç yārı. /03/ Ve bu ol turur kim Mekke /04/ kāferleri ayıtlar: Uluğ iş ketürdüŋ

[146a03(Cin72/22)] ve ķamu ḥalklar birle duşmān bolduŋ. Bundann savulğıl, sini saklayalıñ

[146a04(Cin72/22)] ķamu belālardann ve zinhār birgelim. Tanğrı - ‘azze ve celle - bu āyat ıydı.

[146a05(Cin72/23)] Ayıtı: / **illā belāḡān** = Ve kılmayavan meger kim tegrüge men / **minellahi** = Tanğrıdann size köni yol / **ve risālātihi** = -ve eger yol Tanğrıdann turur- ve Tanğrıdann sizge risālet tegürme men. / **ve men ya’sıllahe** = Ve her kim ‘āşi bolsa Tanğrığa

[146a06(Cin72/23)] **ve rasūlehū** = ve Rasūlğa

[146a07(Cin 72/23)] **fe inne lehu** = anğa bolğa / **nāra cehenneme** = öd tamuğunğ / **ḥalidīne** = menğülüg

[146a08(Cin72/23,24)] **fīḥā ebedā** = andann hemīşe / 24 / **hattâ izā** = tā kaçan / **raev mā** = körseler anı kim / **yü‘adūne** = va’ad kıldı bularğa,

[146a09(Cin72/24)] **fe seya‘lemūne** = terk bolğa kim bolğalar / **men ad‘afa** = kim turur za‘îf / **nāşırāv** = yâricı anıñg / **ve eḳallū ‘adedā** = ve turur saḳışu anıñg.

[146a10(Cin72/25)] **ḳul in edrī** = ayıtğıl! Bilür men / **e ḳarībūn** = yakın turur / **mā tū‘adūne** = anı kim va‘ad ḳılır,

[146b01(Cin72/25,26)] **em yec‘alū** = veya ḳılğa anı / **lehu rabbī emedā** = menüm Tanğrım anıñ rüzgārın ödün / 26 / **‘ālemū’l ḡayb** = ve bilür ḡayb ve biz bilmedüğümüz

[146b02(Cin72/26,27)] **fe lā yuḥḥiru** = ve kimse ḡayb bildürmege / **‘alā ḡaybıhi ehadā** = ol neseni kim biz bilmedüğümüz / 27 / **illā menirteẓā** = meger ol kişilerge kim bularnı taplar

[146b03(Cin72/27)] **min rasūlin fe innehu** = Rasūllardann, anğa bildürür ol neseleri. Bular kim ḥōy / **yeshlūkü min beyn** = yöridür anıñg elinde

[146b04(Cin72/27)] **yedīhi** = ve anıñg / **ve min ḥalfihi** = ardında / = ferishteler kim / **raṣadā** = saḳlayalar şeytāndann.

[146b05(Cin72/27)] Tā ol anğa ayur ‘ilimden ve ḡaybdan kim buları bilmedükleri ve bular anı

[146b06(Cin72/27)] kişilerga ve ḳāmlarga söylemeyeler. Muḳātil aydur: Tanğrı -tebāreke

[146b07(Cin72/27)] ve te‘ālā -ḳaçan payḡāmbar İblīs Cebre’ıl şūreti kibi bolup

[146b08(Cin72/27)] kelir, tiler kim payḡāmbarga söz söyleğa. Ḳaçan payḡāmbarı aysa ferişte

[146b09(Cin72/27)] leri ayur tā anı saḳlarlar ve şeytānları andann sorarlar.

[146b10(Cin72/27)] Ḳaçan İblīs kelse, ferishteler aydur ol şeytān turur andann

[146b11(Cin72/27)] saḳın tirlir. Ḳaçan ferishteler kelse, aydurlar bu ferişte turur.

[146b12(Cin72/27,28)] Senıñ tanğrınğnı tā bilge. / 28 / **li ya‘leme** = Tā bilge payḡāmbar kim / **en ḳad ebleḡū** = tegürgeler

[147a01(Cin72/28)] **risālāti** = ferishteler anğa / **rabbihim** = Tanğrı bularıñg / **ve eḥāṭa** = risālet ve yitgeler anğa / **bimā ledeyhim** = anı kim bularıñg ḳatında turur.

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil73/0)] **ve aḥṣâ külle** = Ve bilürler kamu' / **şey'in**
'adeden = neseniñ saķışın. /0/ Ve bu sûret Mekke'de

[147a03(Müzzemmil73/0)] inmiş turur. Ve yigirmi āyat turur / Kufe saķışında. Ve on
toķuz

[147a04(Müzzemmil73/0)] āyatdur Medīne saķışında. Kelimeleri iki yüz seksen

[147a05(Müzzemmil73/0)] biş turur. Harfları sekiz yüz altı turur. Ve Übey bin

[147a06(Müzzemmil73/0)] Ka'b aydur kim: Paygāmbar -'aleyhi's selām- ay[t]tı.
“Her kim e'l Müzzemmil

[147a07(Müzzemmil73/0)] sûretinn okısa yıģa Tanğrı -'azze ve celle- bu dünyā
duşhālıkın miñnetin andan.

[147a08(Müzzemmil73/0)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er raḥman** = rûzı birgücü, / **er**
raḥīm = raḥmet kılğucı.

[147a09(Müzzemmil73/01)] **yā eyyühe'l müzzemmil** = İy ol kim senn kendüsünge
sarmış turur senn! / 'Āiše'kā -raziallahu 'anha- sordılar kim:

[147a10(Müzzemmil73/01)] Ol ne ton turur. Aytı: Terincek turur

[147a11(Müzzemmil73/01)] erdi. Muñdann ḥekimler aydur: Bu ol vaķtun erdi kim
paygāmbar

[147a12(Müzzemmil73/01)] lık risāletin küzer ..[di] Anğa buyurdı erdi

[147a13(Müzzemmil 73/01)] tā tün namāzınn kılğıl diyü.

[147a14(Müzzemmil73/02)] **ḳumi'l leyle** = Örü tur tünin / **illā ḳalīlā** = meger
azķınañg / **nıṣfehu** = yarım tün uzın, dört arşün yarısı benim üzere yarısı paygāmbar
üzere.

[147b01(Müzzemmil73/03,04)] **ev enḳuş**= Ya eksük / **minhu** = andann / **ḳalīlān** =
azķınañg / 04 / **ev zid** = ya ol ḳadarlu / **'aleyhi** = üç ülüde bir

[147b02(Müzzemmil73/04)) ya artur andann ya üç ülüde iki ülüsi anıñg. Andann
anğa yād ḳıldı

[147b03(Müzzemmil73/04)] bu arada menzillerin. Ḳaçan bu āyat indi erse,
paygāmbar -'aleyhi's selām-

[147b04(Müzzemmil73/04)] namāz ḳıldı. Namāz ḳılur erdi yāranları birle. Tanğrı

-‘azze ve celle-

[147b05(Müzzemmil73/04)] fermānı k̄orkunçındann t̄a ayakları şişdi ve menğizleri ardadı.

[147b06(Müzzemmil73/04)] Andann Tanğrı -‘azze ve celle- bularğa raħmet kıldı ve bularğa yünğül

[147b07(Müzzemmil73/04)] kıldı. Ve anı mensūħ kıldı bu āyat birle. Ayıt[t]ı: **‘Alime en**

[147b08(Müzzemmil73/04)] **seyekūnu minkūm marzā**. Bu Mekke’de erdi. Ol vaħtun bu biş

[147b09(Müzzemmil73/04)] namāz inmedūk erdi. Bu namāz indi erse ol mensūħ

[147b10(Müzzemmil73/04)] boldı ve dün namāzınn itmek yavlaħ cehd kıldılar. Tanğrı

[147b11(Müzzemmil73/04)] rāzāsınn isteyü’ ve taħavvu’ idtiler. Andann sonğra kim farīza

[147b12(Müzzemmil73/04)] erdi ve anğa buyurdı: Tā namāz içinde Ķurān tertīb

[147b13(Müzzemmil73/04)] birle okunğ!, didi / **ve rattil e’l Ķurāne** = Ve ayıtğıl Ķurānı okumaħlık ĥalındenn / **tertīlā** = birbirindenn ayırğıl!

[147b14(Müzzemmil73/04)] ‘Ömer oğlı aytı payğāmbardann

[147b15(Müzzemmil73/04)] Ķurān iyelerine. Aydurlar: Ķurān okı tertīb birle andağ kim dünyā

[147b16(Müzzemmil73/04)] kibi

[**148a01**(Müzzemmil73/04)] seninğ menziletinğ uluğ bolğa kim okısañğ.

[148a02(Müzzemmil73/05)] **innā se nülķıy** = Vaħiy kılavuz / **‘aleyke** = sañga. Ya‘ni Ķurān / **ķavlēn ģekıylā** = ağır turur terāzūda.

[148a03(Müzzemmil73/05)] Neçeme yünğül erse dilege, ya‘ni ağır turur işlemenğ anınğ

[148a04(Müzzemmil73/05)] ĥaddinn. Ağır turur Ķurān münāfıķlargā, yünğül turur Ķurān

[148a05(Müzzemmil73/05)] mü'minlerğa. Қаған kim payğāmbargā vaḥiy kelse, terler erdi.

[148a06(Müzzemmil73/05)] Neçeme tumlu bolsa şaḳīl ma'nisi ol turur.

[148a07(Müzzemmil73/06)] **innā nāṣiete'l leyli** = Ve ḥōy ol kim işlerler dünler sâ'atinde / **hiye eṣeddü** = ıatıḡ bolur / **vaṭ en** = ya'ni ḳavī bolur. / **ve aḳvemu** = Ve şavāb yavlaḳ

[148a08(Müzzemmil73/06)] **ḳıylā** = tolu bolḡa sözden. / Ya'ni oḳumaḳlıḳda ve tā'at ḳılmaḳtan üküş şevāb bolḡa.

[148a09(Müzzemmil73/07)] **inne leke** = Ḥōy saṅga turur / **fī'n nehāri** = kūn içinde / **sebḥan** = firāḡlıḳ / **ṭavīlā** = uzun.

[14810(Müzzemmil73/07)] ve kelmek

[148a11(Müzzemmil73/07)] ve uçmaḳ subḥa diyü terk barmaḳ bolur.

[148a12(Müzzemmil73/08)] **vezḳür isme** = Ve yād ḳılḡıl kendü Tanḡrınınḡ adını / **rabbike** = uluḡ tutḡıl, / **ve tevette'l ileyhi** = ve tevḥīd ve ḥālīş bolḡıl!

[148b01(Müzzemmil73/08,09)] **tebtīlā** = {ḥālīş bolmaḳlıḳ} / 09 / **rabbü'l meşrıḳı** = ve ol turur maşrıḳ / **ve'l maḡrib** = ve maḡrib Tanḡrısı.

[148b02(Müzzemmil73/09)] **lāilahe illā** = yoḳ Tanḡrı meger ol. / **hüve fetteḥüzü vekīlā** = Anı vekīllıḡa tutḡıl,

[148b03(Müzzemmil73/09)] ya'ni işlerine işlerinḡni aṅga ḳoḡıl! Tā ol saṅgā kifāyet ḳılḡay.

[148b04(Müzzemmil73/10)] **vāşbir** = Ve şabur ḳılḡıl / **'alā** = aṅga kim / **mā** = anı / **yeḳūlūne** = söylerler. / **vehcurhum hecrān** = Ve kesilḡıl bularda ve kesilmeklik

[148b05(Müzzemmil73/10,11)] **cemīlā** = körklü. Ve bu / 11 / **ve zernī** = mensūḥ turur ḳılıç āyatı birle. / **ve'l mükezzibīne** = Ve ḳoḡıl mini ol ḳişilerge kim yalḡan söylerler

[148b06(Müzzemmil73/11)] **ūli'n na'meti** = ni'met idileri ve bu Ḳureyş ulūlarına. / **ve mehhilhūm ḳalīlā** = Ve mūhlet birḡıl bularḡa azḳınañ.

[148b07(Müzzemmil73/12,13)] **inne** = Ve hōy biziñg / **ledeynā** = atımızda turur / **enkālān** = ya‘ni āhırat ‘azābı ve uluğ atıg ‘uķūbetler / **ve ceħıymā** = artuğ bolga ve uluğ ōd / **ve a‘āmen** = ve a‘ām kim boğaz içre

[148b08(Müzzemmil73/13,14)] **zā ğuşşatin ve ‘azāben** = zaķķum ğıslın ve irinğ ve ‘azāb / **elīmā** = ağır ni‘met. / 14 / **yevme** = Ol kün kim / **tercūfū** = tebrenğe

[149a01(Müzzemmil73/14)] **lerdu** = yir / **ve‘l cibālū** = ve tağlar. / **ve kāneti‘l cibālu** = Ve bolga tağlar

[149a02(Müzzemmil73/14,15)] **keşiben** = akar / **mehīla** = ayırdan. / 15 / **innā** = Biz / **erselnā** = ayduķ / **ileykūm** = sizge / **rasūlen** = Rasūli

[149a03(Müzzemmil73/15)] **şāhiden** = danuķ / **‘aleykūm** = sizinğ üzere. / **kemā** = Andağ kim / **arselnā** = ayduķ / **ilā fir‘avne** = fir‘avun tapa

[149a04(Müzzemmil73/15,16)] **rasūlā** = Rasūla. / 16 / **fe ‘aşı** = Bes ‘aşı boldı / **fir‘avnū‘r rasūle** = fir‘avun Rasūlga.

[149a05(Müzzemmil73/16,17)] **fe aħaznāhū** = Bes tutam anı katıg / **aħzā vebīlā** = tutmaķlıktan. / 17 / **fe keyfe** = Ve bes perhiz ılınğ

[149a06(Müzzemmil73/17)] **tetteķūne in kefertūm** = kāfer bolmasanğız / **yevme yec‘alū‘l vildāne** = ol kün ‘azābına kim {ılır} oğlanları / **şībā** = hovāca ılır.

[149a07(Müzzemmil73/17)] Ve ol ol turur kim aydurlar ādemga oğlanlarınğnı bir neçeleri

[149a08(Müzzemmil73/17)] amuğa ayğılsadı. Aydur ħarāmzādeleri aydur ve aydurlar oğlanların aydur.

[149a09(Müzzemmil73/18)] **e’s semāū** = Ve kökler / **münfeṭrun** = yarılga ol kün. / **bih** = Ve bolga / **kāne va‘dūhū** = va‘desi azā / **mef‘ūlā** = {bolga}.

[149b01(Müzzemmil73/19)] **inna hāzā** = Ve bu āyatları kim / **tezķirah** = yād ıldıķ, pend turur. / **fe men** = Kim tilese / **şatteħaze** = tutga / **ilā rabbihi** = yol kendü Tanğrısına.

[149b02(Müzzemmil73/19,20)] **sebīlā** = Namāz ve ta‘at / 20 / **inne rabbeke** = hōy Tanğrınğ. / **ya‘lemu** = Bilür kim / **enneke** = sen / **teķūmū** = örü turgā sen, / **ednā** = yakınrak

[149b03(Müzzemmil73/20)] **min şülüseyi’l leyli** = iki ülügi / **ve nısfehu** = ve yarım anınğ / **ve şülüsheu** = ve üçde biri / **ve tā’ifetü** = ve ol bölük kim

[149b04(Müzzemmil73/20)] **min ellezīne** = bular seninğ birle / **me‘ake** = turur. / **vallahü** = Ve Tanğrı / **yuķaddiru’l leyle** = taķdīr kılğa dü’ni / **ve’n nehāra** = ve kü’ni.

[149b05(Müzzemmil73/20)] **‘alime** = Bilür kim / **en len** = ta‘at bolmağa / **tuķşūhü** = dünin örü turmağa. / **fe tābe** = Ve tevbe birdi / **‘aleykūm** = sizge.

[149b06(Müzzemmil73/20)] **faķraū’** = Oķınğ ol kim āsān turur / **mā teyessera mine’l ķurān** = Ķurāndann yüz āyat elig āyat. = **‘alime** = Bilür kim

[149b07(Müzzemmil73/20)] **en sayakūnū** = bolğa sizdenn / **minkūm merzā** = sökeller. / **ve āķarūne** = Ve ol kişiler kim / **yaķribūne** = yörirler

[149b08(Müzzemmil73/20)] **fi’l arđı** = yir üzere / **yebteķūne** = isterler / **min faķlillahi** = Tanğrıdann fażl. / **ve āķarūne** = Ve taķı ol kim

[150a01(Müzzemmil73/20)] **yūķātilūne** = toķuş kılurlar / **fī sebīlillahi** = Tanğrı yolarındann. / **faķraū’** = Oķınğ / **mā teyessera minhü** = anı āsānd turur sizge Ķurāndan.

[150a02(Müzzemmil73/20)] **Ya‘ni** sizinğ könğlünğüz ħāşī‘ turur sizlerde yirinde bolğay.

[150a03(Müzzemmil73/20)] **ve eķimū ‘ş şalāta ve ātüz’zekāte** = Ve namāz kılınğ ve birinğ zekāt. / **ve aķrıżū’** = Ve borç birinğ ödinç,

[150a04(Müzzemmil73/20)] **allahe ķarzān** = Tanğrığa eygü / **ķasenān** = ödinç. / **ve mā tūķaddimū’ l enfūsikūm** = Ve ne kim taķdīm kılğa siz kendü tenlerinğizdenn

[150a05(Müzzemmil73/20)] **min ħayrin tecidūhü** = ħayurdann bulğa siz anı / **‘indellahi** = Tanğrı katında. / **hüve ħayrān** = Ol yigrek yā ħalıķtann

[150a06(Müzzemmil73/20)] **ve a‘zame** = ve uluğ / **ecran** = müzd / **ve estağfirullah** = ve yarlıkamağ dilemek Tanğrıdann / **innellahe** = kim Tanğrı

[150a07(Müzzemmil73/20)] **ğafūrun** = yarlıgayucı / **rahīm** = rahīm turur. / Ve bu sūret içinde ʔa‘at

[150a08(Müzzemmil73/20)] kılğucılarnı, ʔalāl yiyenlerni, ğāzīleri birle beraber kıldı.

[150a09(Müzzemmil73/20)] **yebteğūne min faʔillahi ve āḥarūne yūḳatilūne**

[150a10(Müddessir74/01)] **fī sebʔillahi**. Ve bu sūret Mek[k]e’de inmiş turur. Ve āyatları

[150a11(Müddessir74/01)] el[l]i altı turur. Ve kelimeleri iki yüz elli biş āyat turur.

[150b01(Müddessir74/01)] Ḥarf minğ ve on dört turur ve Übey bin Ka‘b aydur

[150b02(Müddessir74/01)] kim: Payğāambar -‘aleyhi’s selām- aydur: Her kim el-Müddessir sūret

[150b03(Müddessir74/01)] okısa, tegme bir ḥarf saḳışına on müzd birge ve yalğan kılğana taḳı andavuk turur.

[150b04(Müddessir74/01)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er rahman** = ruzı birgücü, / **er rahīm** = rahmet kılğucı. / **yā eyyūhe’l müddeşsir** = İy ol kişi kim ton örtülmiş turur,

[150b05(Müddessir74/02)] **ḳum** = örü tur / **fe enzir** = ve ḳorḳıd ḥaḳḳları! / **ve rabbeke** = Ve ululağıl / **fe kebir** = Tanğrını. / ‘Abdullah aydur:

[150b06(Müddessir74/01)] Evvel nese kim ḳurāndan indi, Muṣṭafā’ğa -‘aleyhi’s selām- bu erdi:

[150b07(Müddessir74/02)] Hıra ṭağından iner erdim. Dere ortasında maḡa ün

[150b08(Müddessir74/02)] keldi. Şağdan ve soldan ve ilerüden ve kirüden ilerü '

[150b09(Müddessir74/02)] kirü ' baḳtım. Hīḳ kimseni ḳörmedim. Yoḳaru ' baḳtım kök

[150b10(Müddessir74/02)] den asra kürsī üzere bir ferişte ḳördüm, olturur. Ḳorḳu

[150b11(Müddessir74/02)] könğlüme tüşdi. Ḥadice ḳatına keldüm. Aytım: Meni örtünğ!

[150b12(Müddessir74/02)] ve tumlu ' su ' (.....) didim. Tanğrı - ‘azze ve celle - bu āyat ıydı:

[150b13(Müddessir74/02)] *yā eyyühe'l müdeṣṣir kum fe enzir*

[150b14(Müddessir74/03,04)] **ve şiyābeke** = Ve tonıngı / **fe ṭahhir** = arığ kılğıl! / 04

/ **ve'r rucze** = Ve 'azābdan / **fēhcür** = kaçğıl!

[**151a01**(Müddessir74/05)] Ya'ni kaçğıl ol nasedenn kim 'azāb vācib kılur, kemiş könglünğdenn!

[151a02(Müddessir74/05)] Dünyā dostluğun kim kamu neseler ḥaṭālar başı turur ya'ni minnet

[151a03(Müddessir74/05)] kılmağıl ṭā'āt kılduğunğ üçün herçi ne kılsañğ benim

[151a04(Müddessir74/05,06,07)] ni'metimğa arzu turur. / 06 / **ve lā temnün** = Ve minnet kılğa / **testekşir** = uluğlıkın. / 07 / **ve len rabbike** = Ve Tanrıga

[151a05(Müddessir74/07)] **fāşbir** = şabur kılğıl! / Anı kim sañga buyurdı Tanğrı fermānındann

[151a06(Müddessir74/07)] ve nehydenn ve savaş kılmağ (.....)

[151a07(Müddessir74/08,09)] **fe izā** = Kaçan ürse / **nūḳıra fī a'n nāḳūr** = boruğnı, / 09 / **fe zalike** = hōy ol / **yevme'izin** = kün / **yevmün** = kün turur

[151a08(Müddessir74/09,10)] **'asīr** = duşhār. / 10 / **'alā'l kāfirīne** = Kāferler üzere / **gayru** = yok / **yesīr** = āsānlık. / 11 / **zarnī** = Koğıl mini

[151a09(Müddessir74/11)] **ve men ḥalaḳtü** = ol kişilerge kim yarat[t]ım / **vehīdānn** = yalnıguz / mālsuz 'ıyālsuz. Ve [E]bū Velīd

[151a10(Müddessir74/11)] bin Muğire'l Maḥdūm üçün indi

[151a11(Müddessir74/11)] kim añga ḳavm içinde Vahīd tirlir erdi andağ kim

[151a12(Müddessir74/11)] añga meded bolur ya'ni bezirkenlik ve ekin. Mücāhid aydur:

[151a13(Müddessir74/11)] Māla memdūda minğ altun bolur. Muḳātil aydur bin bostān erdi Ṭāif'dı.

[**151b01**(Müddessir74/12,13)] **ve ce'altü** = Ve birdim / **lehu** = añga māl / **mālem memdūdānn** = memdūd ya'ni üküş. / 13 / **ve benīne** = Ve oğlanları / **şühūdānn** = ḥāzır Mekke'denn anıñg birle.

[151b02(Müddessir74/13)] Anıñg yemişi yayınn kışın tükenmes ve ardmas erdi.

Andağ

[151b03(Müddessir74/13)] kim hiç gayb bolmaslar erdi. Andann Sa'id bin Cübeyyir

[151b04(Müddessir74/13)] aydur: On üç oğlu bar erdi. Tamām bu āyat indi erse,

[151b05(Müddessir74/13)] anuñ ni'met kesildi helak boldı

[151b06(Müddessir74/14,15)] **ve mehhedtū** =kinğirü' kıldım / **lehu** = anğa /

temhīdānn = tirligi. Körklü kinğrü / 15 / **şümme** = andann / **yaṭmeu'** = ümīd tutar

erdi / **en ezīd** = kim arturğam ni'metinn. Artur menüm ṭama'ı kesilmedinn bundan.

[151b07(Müddessir74/16,17)] **kellā innehu** = Ma'nâsı anda bolur ḥaḳā kim / **kāne li**

āyatına = ol menüm āyātımğa / **'anīdānn** = münkir erdi. / 17 / **se ürhīḳuhu** = Ve

teklīf kılğam

[151b08(Müddessir74/17)] **şa'ūdā** = anğa ḳatıg 'azāb. / Ve payğāmbardan - 'aleyhi's

selām - ḥabar turur kim şa'ūd

[151b09(Müddessir74/17)] bir ṭağ turur ṭamuğ içinde. Ṭamuğlularnı yitmiş ḥarīf

[151b10(Müddessir74/17)] ler tartar tā ol ṭağ başına iledür. Ṭağ başındann tā ol

ṭağına burāḳur, tibine iner

[151b11(Müddessir74/18)] **innehu** = kim / **fekkera** = ol endişe kıldı. / **ve ḳader** =

Kendü tenine taḳdīr kıldı. / Ve bu ol vaḳt erdi kim

[151b12(Müddessir74/18)] payğāmbar - 'aleyhi's selām- *ḥāmīm tenzīl*

[151b13(Müddessir74/18)] *e'l kitābe minallahi'l 'azẓi'l 'alāmi ve ileyhil maṣṣrğa*

[152a01(Müddessir74/18)] tegince indi. Payğāmbar - 'aleyhi's selām – turdı,

mezkīdte kidti.

[152a02(Müddessir74/18)] Velīd bin Muğīre ḳatına bardı. Bunı oḳıdı. Velīd bin

[152a03(Müddessir74/18)] Muğire bunı Maḥrūm ḳavmına keldi. Aytı: Men

Muḥammad'tan

[152a04(Müddessir74/18)] nese işıdım kim bular ne cinnīlerdenn ve ne

ādemīlerdenn

[152a05(Müddessir74/18)] çıḳmıṣ söz tegül, tidi. Anıñg işi (.....)

[152a06(Müddessir74/18)] tidi. Qureyşiler aytı: Velīd bin Muğire tōndi Muḥammad'ğa

[152a07(Müddessir74/18)] didi: [E]bū Cehil ayıt[t]ı: Men Muḥammad'ı dīnindenn kirü'

[152a08(Müddessir74/18)] yandurgamaz anı, didi. [E]bū: Cehil keldi qayğulu bolup

[152a09(Müddessir74/18)] Velīd qatına bardı. Aytı: Men Qureyşilerdenn işidtim. Sen

[152a10(Müddessir74/18)] Muḥammad dīnine barmış senn bularıñ aşına tam[a]‘ kılıp fazl.

[152a11(Müddessir74/18)] Ümmü ' Velīd buştı. Aytı: Menim mālım oğlanlarım bulardann

[152a12(Müddessir74/18)] artuq turur. Bular qaçan aş doya boldı, bular erdi kim bulardann

[152a13(Müddessir74/18)] kimseye nese tege ,tidi. Andann aytı: Muḥammad'nı kör

[152a14(Müddessir74/18)] düğünğüz bar mu' kim yalan söyledükinn yā cāzulıq kılduqinn

[152a15(Müddessir74/18)] yā şı'r qoşduqın? Aytı: Yok kim Muḥammad'ğa toğru sözindenn

[152a16(Müddessir74/18)] ötrü' emīn tirlir erdi. Andan aşnu andan Velīd

[152b01(Müddessir74/18)] endişe kıldı. Aytı: Ol cāzu ol kim erli urağutlı

[152b02(Müddessir74/18)] atalı oğullı birbirindenn ayrur, tidi. Anda Tanğrı

[152b03(Müddessir74/18)] - ‘azze ve celle - bu āyat ıydı. *İnnehu fekkere ve kadder* tidi.

[152b04(Müddessir74/19,20,21)] **fe kutile** = La‘net kelsün / **keyfe** = anğa netek / **kader** = taqdir kıldı. / 20 / **şümme** = Andann / **kutile** = la‘net bolsun / **keyfe** = netek / **kadera** = taqdir kıldı. / 21 / **şümme nazara** = Anda baqtı.

[152b05(Müddessir74/22,23,24)] **şümme ‘abese** = Menğzinn burtardı / **ve besere** = ve yüzinn turş kıldı. / 23 / **şümme edbera** = Anda kirü yandı / **vestekber** = ve tekebbür kıldı. / 24 / **feqāle** = Ayıt[t]ı:

[152b06(Müddessir74/24,25)] **in hāzā** = Tegül bu Muḥammad / **illā** = meger / **sıḥrun** = cāzu / **yüser** = iy kim anı ḥikāyet kılar. / 25 / **in hāzā** = Ve tegül bu / **illā kavlu** = meger ādemī

[152b07(Müddessir74/25,26,27)] **e'l beşer** = sözi. / 26 / **se uşlīhi** = Tüşürge men / **sekar** = saḥar ödına. / 27 / **ve mā** = Ve kim āgah / **edrāke** = kıldı saḥga kim / **mā sekar** = ne turur saḥar?

[152b08(Müddessir74/28)] **lā tübkī** = Keçmeyeler dücaḥlar / **ve lā tezer** = hiç kimseyi kim anı helak kılgā. / Ve Mūsā - 'aleyhi's selām - Taḥrīga aytı:

[152b09(Müddessir74/28)] İlahī kanıḳı ḳulunḡ yoksul turur. Aytı:

[152b10(Müddessir74/28)] Saḥar dücaḥına kiren ve ḳomayalar bular hiç kimse aḥga kemişmeyince.

[152b11(Müddessir74/29)] **levvāḥatü'l lil beşer** = Tegzindürge ḳara kılgā ādemīlerni / ya'ni bularınḡ derilerinn kidürge, ḳara

[152b12(Müddessir74/29)] kılgā. Andann anınḡ içi ve taşı ḳamu'

[153a01(Müddessir74/28)] āşḳārā ḳörünḡe. Andāḡ aydur El Ceḥīmü'l la'in.

[153a02(Müddessir74/30)] **'aleyhā** = Ve ṭamuḡda / **tis'ate** = bolḡa on tokuz / **'aşer** = zebānīh. / Ve bularda bireḡü' ḳamu'

[153a03(Müddessir74/30)] cehān tedbīrinn kılu bilge tamām

[153a04(Müddessir74/30)] meleku'l mevt kibi kim yalnḡuzınn. Ḳamu' cehān cānın alur netek revā

[153a05(Müddessir74/30)] bolmaḡa. On tokuz anınḡ kibi ferīşteler dücaḥ 'azābına

[153a06(Müddessir74/30)] müvekkel bolsa, ḥabarda kelmiş turur. Bu zebāniyeler şıfatı,

[153a07(Müddessir74/30)] közleri bularınḡ yıldırım kibi, aḡızları ulusı tamām

[153a08(Müddessir74/30)] uluḡ ḥişār kibi ve bulardann tegme birininḡ anḥa küçi

[153a09(Müddessir74/30)] bolḡa kim ḳamu' cehāndaḳı ādemīler ve perīler ve cinnīlerce.

[153a10(Müddessir 74/30)] [E]bu Cehlü'l la'in buni işidüp ayttı: Körür müsē

[153a11(Müddessir74/30)] Muḥammad aydur, on tokuz zebāniye bar, dir ṭamugda sizdenn

[153a12(Müddessir74/30)] on alp er. Bularıñg birindenn yañga siz. Ebū'l Esved Caḥmī

[153a13(Müddessir74/30)] {Caḥmī} aytı: Men yidisindenn yañgam, ayruqlarınğız

[153a14(Müddessir74/30)] on ikisindenn yañga siz. Andann Tanğrı - 'azze ve celle -

[153a15(Müddessir74/30,31)] bu āyat ıydı: Ayt[t]ı: / 31 / **ve mā ce'alnā** = Ve kılmadım / **aşḥābe'n nāri** = tamu bekçilerinn meger kim

[153a16(Müddessir74/31)] **illā melāiketen**= ferişterlerde ne kim ādemī turur ferişterlerğa kim ğalebe kılğa siz bizden.

[153b01(Müddessir74/31)] **ve mā** = Kılmadım / **ce'alnā** = bularıñg / **'iddetehüm** = saqışın / **illā** = meger kim / **fitnete'l lillezīne** = anınkimi kim fitne bolsun ol kişilerge kim

[153b02(Müddessir74/31)] **kaferū'** = {kim} kāfer bolmışlar turur ya'ni buları yalan tutar veya aydur kim bulardann yañgavuz. / **li yestekine'l lezīne** = Ve yakın bilürler ol kişileri kim bulargā

[153b03(Müddessir74/31)] **ūtū'l kitābe** = kitāb birmiş turur.

[153b04(Müddessir74/31)] Anıñg üçün kim Tevrât, İncıl

[153b05(Müddessir74/31)] içinde yazılı' turur. On tokuz zebāniye turur.

[153b06(Müddessir74/31)] **ve yazdāde'l lezīne** = Ve arturğa ol kişilerge kim / **āmenū'** = imān ketürmiş turur / **imānenn** = yakınlık / **ve lā yertābe** = ve şek kılmayalar.

[153b07(Müddessir74/31)] **ellezīne** = Ol kişiler kim / **ūtū'l kitābe** = bulargā kitāb birmiş turur / **ve'l mūminūne** = ve mü'minler. / Ve bu sûret Mekke'de inmiş Mekke'de

[153b08(Müddessir74/31)] **ve li yeḳūle'llezīne** = ve ne söylerler ol kişiler kim / **fī kulūbihim** = köñglünde bularıñg / **meražun** = nifāk turur.

[153b09(Müddessir74/31)] Münāfık yok erdi nifākı bolğası. Bunı ğılaflık üçün aydurlar.

[153b10(Müddessir74/31)] **ve'l kāfirūne** = Ve kâfer ne tiledi, / **māzā** = Tanrı / **erādellahu** = bu meşel. / **bihazā meşelā** = Ve bu Mekke kâferleri sözi turur.

[154a01(Müddessir74/31)] **kezalike** = Ve Tanrı - 'azze ve celle- / **yüqılullahu** = ayıt: Andavuk bolsun kıılır Tanrı kimni / **men** = tilese. [E]bu Cehil / **yeşā'ü** = cevāb turur: / **ve yehdī** = Ve yolu bardı anğa

[154a02(Müddessir74/31)] **men yeşā'** = kim tiler. / **ve mā ya'lemu cünūde** = Ve bilmeyeler ya'ni bir çerisini süsini. / **rabbike** = Seniñ Tanrıñ

[154a03(Müddessir74/31)] **illā** = meger / **hüve mā** = ol yok ol. / **hiye** = Ya'ni tamuğ / **illā zikrā** = pend turur / **lil beşer** = ademilerğa.

[154a04(Müddessir74/31)] İbn 'Abbās aydur: Payğambar - 'aleyhi's selām - Hayber ganimetin

[154a05(Müddessir74/31)] kısmet kııldı. Cebre'ıl - 'aleyhi's selām - payğambar katında

[154a06(Müddessir74/31)] turur erdi. Bir ferişte keldi. Ayıttı: Yā Muḥammad,

[154a07(Müddessir74/31)] Tanrı saña böyle böyle buyurdı!, didi. Payğambar

[154a08(Müddessir74/31)] korktı. Andağ sandı: İblīs turur. Ayt yā Cebre'ıl!

[154a09(Müddessir74/31)] Bunı bilür müsen? Ayıt: Ferişte turur. Velīkin men

[154a 10 (Müddessir 74/31)] kamu feriştelerni bilmez men ,tidi.

[154a11(Müddessir74/32, 33,34)] **kellā** = Hafākım! / **ve'l kamer** = And[a] yād kılgam / 33 / **ve'l leyli** = ay düni üçün. / **iz** = Kaçan kim / **edber** = barsa / 34 / **ve's şubḥı** = ve şubḥ

[154a12(Müddessir74/34,35)] **izā** = andann kim / **esfer** = ağarur kim / 35 / **inneḥā** = seferi bir turur / **le ihde'l küber** = işlerde uluğrak.

[154b01(Müddessir74/36,37)] **nezīrann** = Korkutgucı turur / **li'l beşer** = halkları. / 37 / **li men** = Ol kişiler kim / **şā'e minküm** = bular sizlerdenn ilerü kelge / **en yetekaddeme** = tātınca

[154b02(Müddessir74/37,38)] **ev** = ya kirü bargā, / **yeteeḥḥar** = ve şer yazuk içinde kalğa. / 38 / **küllı nefsim** = Kamu kişileri kim / **bimā** = ol iş kim / **kesebet** = işlerler.

[154b03(Müddessir74/38,39)] **rahînin** = Kirü turur / 39 / **illā** = meger / **aşhābe'l yemîn** = sağ koldakılar bularğa ısmār yok.

[154b04(Müddessir74/39)] Aydur kim: Sağdınkılar müsülmân uşakları turur ve taķı aydurlar 'ālimler turur

[154b05(Müddessir74/40,41,42)] **fī cennātin** = uçmak içinde. / **yetesā'elūn** = Sorarlar cevır kılğan / 41 / **'ani'l mücrimîn** = mücrimlerğa / 42 / **mā selekekūn** = kim: Ne ketürdi sizleri

[154b06(Müddessir74/42,43,44)] **fī seķar** = ıtamu içinde? / 43 / **ķālū** = Ayıtģalar: / **lem neku** = tegül erdük biz / **mine'l müşallîn** = ol kişilerdenn namāz kılur. / 44 / **ve lem neku** = Ve birmez artuķ

[154b07(Müddessir74/44,45)] **nuṭ'imü'l miskîn** = biz aş yoksullarğa. / 45 / **ve künnā** = Ve bizler ol erdük kim / **nehūdu** = yalğan tir / **me'al hā'idîn** = yavuz söyleyicilerdenn artuķ bāıllık yalğan.

[154b08(Müddessir74/46)] **ve künnā** = Ve biz erdük kim / **nükezzibū** = yalğan kılur erdük / **bi yevmi'd dîn** = kıyāmet künini.

[154b09(Müddessir74/47,48)] **ḥatā** = Tā bizge keldi / **etāne'l yakîn** = yakıyn ya'ni ölüm. Tanģrı aydur: / 48 / **fe mā tenfe'uhüm** = Asıģ kılmadı bularğa / **şefā'atū's şāfi'ina** = şefā'at şefi'lerinģ. Bu ol turur kim:

[155a01(Müddessir74/49)] **fe mā** = Ne boldı bularğa kim / **lehüm 'ani't tezķirati** = öģütke kirmezler? / Kim bu dünyāda bir

[155a02(Müddessir74/49)] içim su bir öz eylük

[155a03(Müddessir74/49)] üçün şefā'at kılur anģa baģışlaģa. Bularğa kimerse şefā'at kılmaģa.

[155a04(Müddessir74/49,50,51)] **mu'rizyne** = Bendeden ırak tururlar. / 50 / **ke ennehüm** = Andaģ kim inģasann / **ḥumūrum** = kim bular eşek turur / **müstenfiretūn** = kim kaçarlar. / 51 / **ferrat** = Nete kim kaçarlar

[155a05(Müddessir74/51,52)] **min ķasveratin** = arslāndan. / 52 / **bel yüridu** = Bil kim tiler / **küllümri'in** = ķamu kişiler / **minhüm** = bulardann / **en yü'tā** = kim birse anģa

[155a06(Müddessir74/52)] **şuḥufenn** = kitāblardann / **müneşşeratenn** = yazılmış. /

Ve bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā Muḥammad!

[155a07(Müddessir74/52)] Tiler ersenġ kim biz ĩmān ketürevüz Taŋrıdann

[155a08(Müddessir74/52)] - tebāreke ve te‘ālā - bitig ketür bizlerge tegme birimizge ḥāş

[155a09(Müddessir74/52)] ṭamuġda bir er neme. **kellā bel lā yeḥāfūne’l āḫiret kellā** ma‘nisi

[155a10(Müddessir74/52)] kamu' yirde iki türlü bolur: Biri ḥaḳā dimek, biri yok dimek.

[155a11(Müddessir74/53,54)] **kellā** = Ne eyle turur kim bular aydur: / **bel lā** = B[i]l kim / **yeḥāfūne’l āḫiret** = korkmazlar āḫirat ‘azābındann. / 54 / **kellā** = Ḥaḳā kim / **innehu** = ol yād kılmaklık turur / **tezkiiret** = ya‘ni Qurān

[155a12(Müddessir74/55,56)] **fe men şāe** = her kim tilese kim / **zekerah** = yād kılmak anı. / 56 / **ve mā yezkurūne** = Ve yād kılmayalar. / **illā** = Meger / **en yeşā’** = erleri kim

[155b01(Müddessir74/56)] **allah** = tiler Taŋrı. / **hüve** = Ol turur kim / **ehlü’t taḳvā** = anıġ ehli turur kim berhiz kılar. / **ve ehlü’l ma‘firet** = Ve ol turur yarlıkğamak anġa sezā turur.

[155b02(Müddessir74/56)] Aydırlar kim ma‘nāsı ol turur kim: Aydurmenn sezā vermenn kim mindenn

[155b03(Müddessir74/56; Kıyamet 75/0)] korkunġuz tā sizni yarlıgayam. / 0 / Ve bu sūret Mek[k]e’de inmiş turur ve āyat

[155b04 (Kıyamet 75/0)] ları kırk turur ve kelimeleri toḳsan toḳuz turur ve ḥarf

[155b05 (Kıyamet 75/0)] ları üç yüz elli iki turur. Ve Übey bin Ka‘b aydur kim:

[155b06(Kıyamet 75/0)] Payġambar - ‘aleyhi’s selām - ayttı: Her kim bu Kıyāmet sūret okısa,

[155b07(Kıyamet 75/0)] Cebre’ıl ayttı, ol mü’mın turur ve yüzi nūrlu bolur ḥalklar içinde.

[155b08(Kıyamet75/0)] **bismillahi** = Tanrı adı, / **er rahman** = rûzı birgücü / **er rahîm** = rahmet kılğucu.

[155b09(Kıyamet75/01,02)] **lâ** = Lâ şılah turur ma'nisi / **uḫsimü** = anda yâd kılur / **bi yevmi'l kıyâmet** = kıyâmet küni üçün ve anıñ ahvâli üçün. / 02 / **ve lâ uḫsimü** = Ve taḫı anda yâd kılğam

[155b10(Kıyamet75/02)] **bi'n nefsi'l levâmeh** = tenine melâmet kılğanlar. / Levâmet ol bolur kim tenine melâmet kılur.

[155b11(Kıyamet75/02)] Eygülü taḫı yazuḫlu taḫı kendü tenine melâmet

[155b12(Kıyamet75/02)] kılur. Eygülü' aydur: Taḫı ne üçün üküş eylük kılmadım, dir. Yazuḫlu'

[155b13(Kıyamet75/02)] aydur: Nişe eylük tilemedüm, dir. Ve ne üçün 'âşilik kıldım, dir

[156a01(Kıyamet75/02)] Kıyâmet küni ḫamular özine melâmet kılğalar. **Yâ ḫasretan 'âlâ mäferraṭtu fî ḫanbillah**

[156a02(Kıyamet75/03)] **e yaḫsebü'l insânü** = Andaḫ şanurlar âdemiler kim kâfer bolsa / **en len necme'a** = kim cemü' kılmaya men / **'ızâmeh** = bularınḡ sünḡüklerinn,

[156a03(Kıyamet75/03)] neçeme sünḡükleri taḫılmış bolsa. Bu âyat Ahnes küyevüsi

[156a04(Kıyamet75/03)] üçün indi. Aytı yâ Muḫammad! Ḥabarı birgil! Andan aytı: Tâ közinn

[156a05(Kıyamet75/03)] körmeyince inanmaya men. İy çürimiş sünḡükleri nete ulaştırğa!

[156a06(Kıyamet75/03)] Tanrı bu âyat ıydı:

[156a07(Kıyamet75/04)] **belâ ḫādirīne** = Belî ḫādirvüz kim / **'alâ** = anıñ üzere kim / **en nüseviye** = rāst kılğam / **benāneh** = barmaḫlar sünḡüklerinn

[156a08(Kıyamet75/04)] (.....)

[156a09(Kıyamet75/04)] yirlü yirine cem' kılğam. Neçeme tobraḫa evrülmiş bolsa uluḡ sünḡük,

[156a10(Kıyamet75/04)] uşak sünḡük yirine kelmeye. Uşakı ulu' yirine barmağa.

[156a11(Kıyamet75/04)] Ve nese iş işlemege. Āsān diyü' kıldım tutmağay. Ve anıñg

[156a12(Kıyamet75/04)] hılķatınn görklü' yarat[t]ım ya'ni boyun tenin.

[156a13(Kıyamet75/05,06)] **bel** = Bil kim tilerler / **yürīdū'l insānū** = ādemiler bākī rūzigār içinde / **li yefcūra** = yazuk kılmaklık / **emānehū** = ve tevbe kılmak. / 06 / **yesēlu** = Sorarlar

[156b01(Kıyamet75/06,07)] **eyyāne** = kim kaçan / **yevmū'l kıyāmet** = bolğa kıyāmet küni? Andann Tanğrı nişānı birle kim / 07 / **fe ızā** = kaçan mütehayyir bolsa, / **berīķa'l beşar** = bolğa kıyāmet közler

[156b02(Kıyamet75/08,09)] **ve ĥasefe'l ķameru** = ve ķarañgu bolğa ay. / 09 / **ve cūmi'a's şemsü** = Ve cem' bolğa bir yirde bir kün, / **ve'l ķameru** = ay nürsuz, ķara bolup.

[156b03(Kıyamet75/10,11)] **yeķulu'l insānū** = Ayıdğalar ādemiler / **yevme'izīn** = ol kün kim / **eyne'l meferr** = kaçan turur kaçmaklıkınn. / 11 / **kellā** = Ĥakā kim bolmaya

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)] **lā vezar** = ol kün hıç. / **ilā rabbike** = Turağ yiri belgölü ve taķı hıç yārı kılucı. Seniñ Tanğrıñg / **yevme'izi'l müsteķarr** = bolğa ol kün ķader birdeçi ve ĥüküm kıldaçı. / 13 / **yunabbıu** = Ĥabar birge

[156b05(Kıyamet75/13)] **e'l insānū** = ādemilerğa / **yevme'izin** = ol kün işlemişler turur / **bimā ķaddeme** = tã'āt ve ol zāyiğ kılmış / **ve aĥķar** = bolğa 'ibādetinn.

[156b06(Kıyamet75/13)] Ve aydurlar ĥarām ĥelāl üçün aydur. Ve aydurlar kim bir törü ķosa,

[156b07(Kıyamet75/13,14)] andann sonğra anı işlese. / **beli'l insānū** = Bil kim ādemiler kendü / **'alā nefsihi** = tatları üzere ĥuccet turur kim

[156b08(Kıyamet75/14,15)] **beşīraten** = tenleride tokluk birge. / 15 / **ve lev elķā** = Ve eger neçeme ol kün / **me'āzīrah** = 'özür ketürseler

[156b09(Kıyamet75/15)] kim birbirine ĥavale kılsalar. Cebre'ıl - 'aleyhi's [selām] -

[156b10(Kıyamet75/15)] payğāmbargā - 'aleyhi's selām - kaçan āyat ketürse payğāmbar anı

[157a01(Kıyamet75/15)] terkin okır erdi. Andem diyü Tanğrı - ‘azze ve celle - aytı ve *lā tec‘al*

[157a02(Kıyamet75/15)] *bi‘l kūrāni min kalbi (.....) en yaqđıra‘l ileyke vahyihi*

[157a03(Kıyamet75/16,17)] *lā tūħarrık* = Tebretmegil Kūrān üçün / *bihi lisāneke* = seninğ tiling. / *li ta‘cele bihi* = İştāb kılma anı kim / 17 / *inne ‘aleynā* = maŋga turur

[157a04(Kıyamet75/17,18)] *cem‘ahu* = cem‘ kılmağ seninğ / *ve kūr‘āneh* = köŋglünğ içinde okımağ anı tā ezver kılınca. / 18 / *fe izā kara’nāhu* = Kaçan okısavuz biz anı / *fettebi‘ı* = aygıl / *kūr‘āneh* = okımağlıkā anı. Ya‘ni hükümlerini idinğ

[157a05(Kıyamet75/19,20)] *şümme inne ‘aleynā* = kim andann āşkare turur. / *beyāneh* = Bes bizge turur beyān kılmağ. / 20 / *kellā bel* = Haka kim / *tūħıbbūne‘l ‘ācilete* = bular dost dutarlar dünyānı.

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)] *ve tezerūne‘l āhirete* = Ve qorlar ahıratnı. / 22 *vücūhun* = Ve yüzler bolga / *yevmeizin* = ol kün / *nāzıratān* = yıldırı yüz. / 23 / *ilā rabbihā* = Ve kendü Tanğrısına / *nāzıratān* = baqar.

[157a07(Kıyamet75/23)] Tanğrı -‘azze ve celle- ol kün rüşān kılğa, şād kılğa şādlık birle bularınğ yüzlerinn.

[157a08(Kıyamet75/23)] Payğambar aytı - ‘aleyhi’s selām - : Uçmağ halkları bisreki bularınğ ol

[157a09(Kıyamet75/23)] bolğa kim baqalar hazinedarğa ve kendü urağutlarına minğ yıllık yirdenn

[157a10(Kıyamet75/23)] körgeler. Ve ol kişiler kim kirāmırağ bolsa uçmağ içinde andağ

[157a11(Kıyamet75/23)] bolğa kim bular irte kiçe Tanğrıka baqalar - ‘azze ve celle - .

[157b01(Kıyamet75/23)] Payğambar - ‘aleyhi’s selām - yüzi okıdı *vücūhu yevme‘izi nāzırat ilā rabbihā*

[157b02(Kıyamet75/23)] *nāzırat*. Tanğrı - ‘azze ve celle - mütecellı bolğay kişilerğa. Tā anı köreler

[157b03(Kıyamet75/23)] sücûdğa tüşgeler. Andann ayıtğalar başlarıñgız kötürünğ kim bu kün

[157b04(Kıyamet75/23)] ta‘at küni tegül tige. Ve ‘Aṭiyetü’l ‘Avfī aydur: Yanzurdun

[157b05(Kıyamet75/23)] ilâallah Tanğrığa baqar ve bularınğ közleri muḥîṭ bulmağa

[157b06(Kıyamet75/23)] Tanğrığa Tanğrınınğ ululıkındann ve ‘azāmetindenn. Ya‘ni anınğ üçün

[157b07(Kıyamet75/23)] anğa nihāyet yok. Tanğrı - ‘azze ve celle - buları körür. Ve muḥîṭ bulğa

[157b08(Kıyamet75/23)] buları körmeklik içinde. Anıñ üçün kim bendelerinğ

[157b09(Kıyamet75/23)] ḥadleri ve nihāyetleri bar. Ve aytı ol tur kim aydurlatdır:

[157b10(Kıyamet75/23,24)] *lā tūdrikuhu’l ebṣār ve hüve yūdrikü’l ebṣār* / 24 / **ve vūcūhūn** = Taqı yüzler / **yevmeizīn** = ol kün qara bolğa / **bāsireten** = ḥālindenn tegzinip ādemiler.

[157b11(Kıyamet75/25)] **tezunnū** = Ve bilge kim / **en yūf’ale** = anğa iş qılğası turur / **biḥā fāqirat** = arqası sinqa. / Ya‘ni tamuğa iltmek tiler.

[157b12(Kıyamet75/26,27)] **kellā** = Ḥākā kim / **izā** = qağan bularınğ / **belegati’t terāqıya** = cānı çıkar erken, cān ḥulkuma kelse, / 27 / **ve qıle men rāqin** = ayıdğalar kimse bar mu'

[157b13(Kıyamet75/27)] efsūn qılsa veya unacı bar mu dāvū qılsa? Ve bolmayalar kim Tanğrı

[157b14(Kıyamet75/27)] - ‘azze ve celle - ol kün anğa ḥiç nesesi qıldurmaya. Raḥmet ferişte

[158a01(Kıyamet75/27)] leri ‘azāb ferişteleri yöresin alıp turğalar. Ğalebe qıluban

[158a02(Kıyamet75/27)] raḥmet ferişteleri ‘azāb ferişteleri birle savaşğalar.

[158a03(Kıyamet75/27)] Tā bununğ cānın kim iletge tiyü' ol kim aydur ve *ḥayle men rāqin*.

[158a04(Kıyamet75/28)] **ve ḡanne** = Ve bilge kim / **ennehu’l firāq** = ol turur ayrılmak. / Ya‘ni ḥiç anınğ kibi ayrılmak

[158a05(Kıyamet75/28)] bolmağa ve andann sonğra bu cehānda

[158a06(Kıyamet75/28)] bolmağa. Yine talāk ya‘ni (.....) Enes aydur payğāmbardann

[158a07(Kıyamet75/28)] -‘aleyhi’s selām- kaçan bendeğa ölüm sekerātı kelse, anıñg ande

[158a08(Kıyamet75/28)] mleri birbirine esenler. Birbirine selām kılur aydurlar:

[158a09(Kıyamet75/28)] Eş kılınğ ayrıldıñ birbirimüzdenñ tã kıyāmet künine

[158a10(Kıyamet75/28)] tegince, tir. El ayağa esenler, ayak ele esenler, köz kulağa, burun köze esenler.

[158a11(Kıyamet75/29)] **ve’l teffeti’s** = Ve sarmaşa / **sāku** = ayak / **bi’s sāḳ** = ayağa. / İbn ‘Abbās aydur:

[158a12(Kıyamet75/29)] Dünyā āhıret birle ulaşu turur.

[158a13(Kıyamet75/29)] Ve dünyā işi āhırat birle qatlu' turur. Ve ferışteler anıñg

[158a14(Kıyamet75/29)] cānın bir yañga iltge ve ādemiler kelbdinn bir yañga iltgeler.

[158a15(Kıyamet75/29)] Aydurlar kim: Ayaqları sarmaşduğı cān acığı qatıqlığındann ve ura

[158a16(Kıyamet75/29)] ğutı uşaq oğlanları qayğusındann sarmaşur. Ve gür qayğusındann sarmaşur.

[158b01(Kıyamet75/29)] Ve kıyāmet küni qorqusındann. Ol elli miñg yıl turmağı

[158b02(Kıyamet75/29)] qorqmalığındann. Tanğrı fermān birle andağ kim aydur:

[158b03(Kıyamet75/29)] **ve’t teffeti’s sāku bi’s sāḳ**. Ya‘ni ferışteler cānın iltge

[158b04(Kıyamet75/29)] ler kim Tanğrı tiledügi yirge

[158b05(Kıyamet75/30)] **ilā rabbike** = ve Tanğrınğ tapa. / **yevme’izini’l** = Bulğa ol kün / **mesāk** = barmağın sonğını.

[158b06(Kıyamet75/30)] Anda Tanğrı - ‘azze ve celle - [E]bu Cehil sıfatınn

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)] yād kıldı. / 31 / **fe lā şaddeḳa** = Ve ne menüm Rasūlumğa inandı / **ve lā şallā** = ve ne mañga namāz kıldı. / 32 / **ve lakin** = Velikin / **kezzebe** = yalğan söyledi / **ve tevellā** = ve i‘rāz kılıp qayıttı.

[158b08(Kıyamet75/33)] **şümme** = Andann bardı / **zehebe** = evine / **ilā ehlihi** = ve qavmına. / **yetemetṭā** = Ve ra‘nālıq kıldı. / “yetemetṭā” ol bolur kim

[158b09(Kıyamet75/33)] arkasın ırğayu'

[158b10(Kıyamet75/33)] yörir. Köligesine bakar andağ kim Benî Maḥzūm kavmi kibi bular şeri‘at içinde

[158b11(Kıyamet75/33)] ḥo'r turur. Ve mürüv[v]ed içinde ayur. Bunı tehdīdi yolındann ayıt[t]ı.

[158b12(Kıyamet75/33)] [E]bū Va‘īd turur [E]bū Cehil’ğa muḥğa taķı bir va‘īdād turur. Ayıt[t]ı:

[158b13(Kıyamet75/34,35)] **evlâ** = Evlâraķ turur / **leke** = saḥğa bu ‘azāb. / **fe evlâ** = Evlâraķ (.....) evlâraķ turur / 35 / **şümme evlâ leke fe evlâ** = saḥğa ‘azāb evlâraķ. Bu ayuttuķı / te’kid turur.

[158b14(Kıyamet75/35)] Ya‘ni sen ses üresenn muḥğa

[158b15(Kıyamet75/35)] ma‘nâ ol turur kim **veylüy**.

[158b16(Kıyamet75/35)] Saḥğa tirliginġde ve ulu

[159a01(Kıyamet75/35)] lıķınġda ve kıyāmete tamuġda bola kaçan bu āyat keldi

[159a02(Kıyamet75/35)] erse, payġāmbār - ‘aleyhi’s selām - Mekke batmasında [E]bū Cehil

[159a03(Kıyamet75/35)] tonın tut[t]ı. Ayıt[t]ı: **Evlâ leke fe evlâ şümme evlâ leke fe evlâ**

[159a04(Kıyamet75/35)] [E]bū Cehil ayttı: Yā Muḥammad sen maḥğa tehdīd kılur sen. Seninġ Taḥgrınġ

[159a05(Kıyamet75/35)] ve sen maḥğa ḥiç nese kılumaya senn. Kim men bu iki tağ arasında

[159a06(Kıyamet75/35)] menden ‘azīz yok. Eger men bilse erdim kim Muḥammad Taḥgrı rasūli turur,

[159a07(Kıyamet75/35)] hem qaravaş oġlanına uymaya erdim, didi. Payġāmbār ayttı - ‘aleyhi’s

[159a08(Kıyamet75/35)] selām - : Ḳamu ümmetlerinġ fir‘avnı bar, menüm ümmetim fir‘avnı [E]bu Cehil turur,

[159a09(Kıyamet75/35)] tidi. Ve bes [E]bū Cehil Bedr küni doğuşında ayttı: Bu künden songra

[159a10(Kıyamet75/35)] Tanrığa ta‘at kılubilmeyesen, tidi. Ya‘ni kamu müsülmānları öldürevüz,

[159a11(Kıyamet75/35)] tidi. Bes ol kün yavlaḡ başlu' boldı. ‘Abdullah bin Mes‘ūd, [E]bū Cehil

[159a12(Kıyamet75/35)] başzıncdı ve anıḡ şerrinn savdı müsülmānlardan.

[159a13(Kıyamet75/36,37)] **e yaḡsebu'l insānū** = İy eyle sanurlar ādemīler kim / **en yūtrake** = bularnı koḡaman bularğa. / **sūdā** = Emrū nehydenn sormağa men. / 37 / **e lem yekū** = İy ne kim sizni

[159a14(Kıyamet75/37)] **nutfeten** = nutfeden yarattım. / **min meniyyin**= Meni suvından / **yümnā** = kim anı tökerler / 38 / **şümme kāne** = andann bular. / **‘alekatenn** = Ol ‘alaḡa ya‘ni / **fe ḡaleḡa** = ḡan yarattı. / **fe sevvā** = Boyın düz kıldı.

[159b01(Kıyamet75/39,40)] **fe cea‘le** = Kıldı / **minhü'z zevceyni'z zekerā** = andann iki türlü' irkek / **ve'l üḡḡā** = ve tişi. / 40 / **e leyse ḡalike** = İy yok mu' ol kim andaḡ kim

[159b02(Kıyamet75/40)] **biḡādirin** = yā yaradubilür kudreti bar / **‘alā** = anıḡ üzere kim / **en yuḡyiye'l mevtā** = tirürge elüḡni. / **e leyse ḡalike biḡādirin ‘alā en yuḡyiye'l mevtā**

[159b03(İnsan76/0)] indi erse payḡāmbar ayttı: **subḡāneke belā ve billahi't tevfiḡ.**

[159b04(İnsan76/0)] Ve bu sūret Mekke'de inmiş turur ve āyatları otuz bir turur

[159b05(İnsan76/0)] ve kelimeleri iki yüz kırḡ turur ve ḡarfları minḡ ve yüz

[159b06(İnsan76/0)] elli turur. Übey bin Ka‘b aydur kim: Payḡāmbar ayttı - ‘aleyhi's selām -

[159b07(İnsan76/0)] her kim **hel etā ‘ale'l insān** sūret okısa, anıḡ cüdāsı

[159b08(İnsan76/0)] Tanrı ḡatında uçmaḡ ve ḡarīr bolğa tidi.

[159b09(İnsan76/0,01)] **bismillahi** = Tanrı adı, / **er raḡman** = rüzı birḡücü, / **er raḡīm** = raḡmet kılḡucı. / 01 / **hel** = Ḥöy / **etā** = keldi

[159b10(İnsan76/1)] **'ale'l insāni** = âdemiler üzere / - ya'ni anğa kim âdemi didi ve bildiler kim

[159b11(İnsan76/1)] âdemi ne turur ve andann ne tilerler

[159b12(İnsan76/1)] **hînün** = vaktı / **mine'd dehri** = ruzgârındann. / Ya'ni âdem kırk yıl Mekkeli Tâ'ifli arasında

[159b13(İnsan76/1)] yat[t]ı cānı kirmedin.

[160a01(İnsan76/1)] **lem** = Yok / **yekun** = erdi / **şey'an** = ol nasedenn kim / **mez-kūrā** = anı yād kılğalar erdi.

[160a02(İnsan76/1)] 'Ömer Haṭṭāb aytı:

[160a03(İnsan76/1)] Keşke bolmaduk ırmış

[160a04(İnsan76/1)] sevüz erdi.

[160a05(İnsan76/2)] **innā** = Ve biz / **ḥalakne'l insāne** = yarat[t]uk âdemilerini / **min nuṭfetin** = nuṭfeden ya'ni azkınaṅ sudann kim

[160a06(İnsan76/02)] **emşācin** = bir erdenn ve uraḡut[d]ann. / **nebtelihi** = Ve emrū nehiy birle sınayım. / **fe ce'alnāhu** = Kılduk anğa / **semi'an beşiran** = kulaḡ ve köz yarat[t]uk.

[160a07(İnsan76/03)] **innā** = Ve bizüz / **hedeynā hü's sebīle** = körtürdük anğa ḡaḡ yol ve bâṭıl. / **immā şākiran** = Āma şākir yarat[t]ım, iy mümin

[160a08(İnsan76/03,04)] **ve immā kefūrā** = ve āmmā kāfer yarat[t]ım, naspās. / 04 / **innā** = Andan yād kıldım / **a'tednā** = Biz va'de kıldık / **lil kāfirīne** = kāferlerḡa

[160a09(İnsan76/04,05)] **selāsile** = zencirler / **ve aḡlālev** = ve baḡlar / **ve se'irā** = ve köyündürgüci öd. / 05 / **inne'l ebrāra** = Ve ḡöy müminler

[160a10(İnsan76/05)] **yeşrabūne** = şarāb içerler ol cehānda / **min ke'sin** = ve ol meşrebdenn kim / **kāne** = ḡatılmış turur / **mizācūhā** = anğa / **kāfūrā** = kāfurdann ya'ni aḡlıḡı kāfūr kibi ve tumlu kāfūr bolḡayı bar.

[160a11(İnsan76/06)] **'aynan** = Anıḡ mehri kim ol / **yeşrabū** = bınḡardann içerler / **bihā** ... / **'ibadullahi** = Tanḡrı bendeleri

[160b01(İnsan76/06,07)] **yüfeccirūnehā** = kim içerler anı açmaḡlıḡtann. / **tefcirā** = ḡanda kim bolsa menzilleri / 07 / **yūfūne** = vefā kılğalar / **bi'n nezri** = nezrī.

[160b02(İnsan76/07)] Ya‘ni vācib nezürler ol kim Taŋrı - ‘azze ve celle - bularga vācib

[160b03(İnsan76/07)] kıldı. Nitekim hāc ve namāz ve oruç ve ol kim aŋga menġzer, kaçan

[160b04(İnsan76/07)] ta‘atğa nezür kılsa, vefā kılsa.

[160b05(İnsan76/07)] **ve yehāfūne** = Ve korkalar ol küdenn kim / **kāne**= anıŋ / **şerruhu** = şerri āşkere turur / **müsteŋrā** = ve özün tartar.

[160b06(İnsan76/08)] **ve yuṭ‘ımūne’t ta‘āme** = Ve ta‘ām yirler / her neçe kim severler

[160b07(İnsan76/08)] erse ol başı ve arzularlar er

[160b08(İnsan76/08)] se Taŋrı - ‘azze ve celle - dostlığı için ta‘ām birinġiz;

[160b09(İnsan76/08)] **‘alā** = birgeler / **ḥubbihi** = Taŋrı dostlığı için **miskīnan** = yoksullarga / **ve yetīman** = ve yetimlerga / **ve esīran** = ve yesir

[160b10(İnsan76/08)] ol bolur kim tutulmuş bolur zındān içinde. Ve bende taķı yesir

[160b11(İnsan76/08,09)] bolur ve uraġut taķı yesir bolur. / **innemā** = Hōy / **nuṭ‘ımüküm** = ta‘ām birgevüz sizge

[160b12(İnsan76/09)] **li vechillahi** = Taŋrı yüzi için ya‘ni fermān için. / **lā nūrīdu** = Tilemedün / **minküm** = sizdenn / **cezā’an** = cezā

[161a01(İnsan76/09,10)] **ve lā şükūrā** = ve ne şükürü kılmaklık. / 10 / **innā nehāfū** = Kim biz korkarvuz / **min rabbinā** = Taŋrımuuz ‘azābındann **yevman** = ol ‘abūs küni

[161a02(İnsan76/10)] **‘abūsan** = ya‘ni turş, / **ķamṭarīran** = duşhār. / İbnü ‘Abbās aydur:

[161a03(İnsan76/10)] Kāferler, kıyāmet küni menġiz bolup deri aķar ķaṭrān kibi.

[161a04(İnsan76/11)] **fe veķahümüllahü** = Ve saķlar Taŋrı buları / **şerra zalike’l yevmi** = anıŋ şerrindenn ol kün. / **ve leķķāhüm naḍraten** = Ve bularga körterga / yaruklıkı bularnıŋ yüzinde

[161a05(İnsan76/11,12)] **ve sūrūrā** = ve şādılık bularıñg könğlünde. / 12 / **ve cezāhüm** = Ve cezā birge / **bimā** = bularga / **şaberū** = ol şabur kim kılmış bolğalı / **cenneten** = Tanğrı ta‘atı

[161a06(İnsan76/12,13)] **ve ħarīran** = üzere yoqsulıg bular uçmağa kirürge ve ħarīr. / 13 / **mütteki‘ine** = Ertege ya‘ni tek ye kılup turur bolğa / **fiĥā ‘ale’l erā’iki** = taĥtlar üzere

[161a07(İnsan76/13)] **lā yeravne** = körmeyeler / **fiĥā** = anda / uçmağ içinde

[161a08(İnsan76/13)] zemherīr ol bolur kim tā tumlu yavlağ bolsa çiçekler.

[161a09(İnsan76/13)] **şemsen** = Bular kün / **ve lā zemherīran** = ve ne tumlu isidenn ıymağ bolğa

[161a10(İnsan76/13)] kibi yağar. Muḳātil aydur: Bu bir

[[161a11(İnsan76/13)] āyat yīr ārşa tā indi enşārılığlardan.

161a12(İnsan76/13)] Kim bir kün ta‘ām birdi miskīnga ve yetīmğa ve ol ol erdi

[161a13(İnsan76/13)] kim bir yoqsul kelmiş erdi payğāambar - ‘aleyhi’s selām - aytı: Yā resūlullah

[**161b01**(İnsan76/13)] maṅga ta‘ām birgil!, didi. Rasūl aytı: Menim ḳatımda ĥiç ta‘ām yok,

[161b02(İnsan76/13)] velīkin yāranlardan istegil!, tidi. Ol miskīn ol enşārılığlar

[161b03(İnsan76/13)] evine bardı, ta‘ām tiledi. Urağutuna aytı: Anğa ta‘ām

[161b04(İnsan76/13)] birgil! Şarāb taḳı birgil!, tidi. Andann payğāambarğa bir yetīm keldi. Anıñg

[161b05(İnsan76/13)] seṅince andavux ta‘ām tiledi. Ol taḳı enşārılığ evine bardı. Ta‘ām

[161b06(İnsan76/13)] birdi. Bu ḳamu bir sā‘at içinde erdi. Andann Tanğrı - ‘azze ve celle -

[161b07(İnsan76/13)] bu āyat ıydı. Ve bir neçeler aydurlar kim bu āyat ‘Alī İbn Ebū Tālib

[161b08(İnsan76/13)] üçün indi. Ve ol andağ erdi kim H̱asan ve H̱useyin -
raẓıyallahu

[161b09(İnsan76/13)] ‘anhümā- sökel boldılar. Paygāmbar birle Ebū Bekir anı
sormağa

[161b10(İnsan76/13)] bardılar. ‘Alī’ğa ayıt[t]ılar: Nüzur kılğıl! ‘Alī ayıtı -raẓıallahu
‘anhu-

[161b11(İnsan76/13)] Eger bulara ünğülse men, üç kün oruç tutğa men, tidi. Fāṭıma
taķı

[161b12(İnsan76/13)] andavuk nezür kıldı. Üç kün ve bırakır taķı bar erdi. Ol taķı

[161b13(İnsan76/13)] üç kün oruç tutmak nezür kıldı. Taŋrı - ‘azze ve celle -
bularğa ‘aķıbat

[161b14(İnsan76/13)] lıg birdi ve bularıŋ evinde hiç ta‘ām yok erdi. Ve üç

[161b15(İnsan76/13)] sınağ arpa Şem‘üz ı Hayberīlü' ödünç aldı. Ve Fāṭıma turdı,
bir sağ

[161b16(İnsan76/13)] el tegirmini birle ögüt[t]i, etmek itti. Anı biş çörek kıldı.
Tegme

[162a01(İnsan76/13)] (.....)

[162a02(İnsan76/13)] ta‘ām yiyeyim diyü', etmeki eline aldı,

[162a03(İnsan76/13)] [yi]di, ayıttı: Taŋrı size birdüğündenn maŋğa (.....)

[162a04(İnsan76/13)] ‘Ali etmekinn aŋğa birdi ve kamuları aŋğa (.....)

[162a05(İnsan76/13)] Ol dün aç yattılar ve yārındası yana ükt[t]iler.

[162a06(İnsan76/13)] Aḥşam namāzınn idti, aşığa olturdılar. Bir yetīm [kel]

[162a07(İnsan76/13)] ti, atam ‘aķıbe toķuşında tüşdi, muḥācirlerdenn

[162a08(İnsan76/13)] ta‘āmdann birinğ, didi. Ol kün kamu' aŋğa bir

[162a09(İnsan76/13)] ne yārındası kün bir sağnı etmek idti. Aḥşam namazınn

[162a10(İnsan76/13)] turdılar. Bir yesīr keldi. Ayıt[t]ı: Men tört

[162a11(İnsan76/13)] (.....) ledi aç menn, ta‘ām birinğ! Aŋğa birdiler. ol

[162a12(İnsan76/13)] (.....) bular sudann ayruk nese yimediler. Ve dördinç

[162a13(İnsan76/13)] ‘Alī raẓıallahu -‘anh- H̱asan’ı sağ eline tutup ve

- [162a14(İnsan76/13)] Hüseyn'i sol eline tutup bular açlıqtan titrerler erdi.
- [162a15(İnsan76/13)] Paygāmbar buları kördi, aytı: Yā ‘Alī bu ne miḥnet turur kim
- [162a16(İnsan76/13)] sinde körür men. Ve bardılar Fâtıma atına fâtıma
- [162b01(İnsan76/13)] miḥrābda turur erdi. arnı arasına yav (.....)
- [162b02(İnsan76/13)] dutuşup. Paygāmbar ayttı -‘aleyhi’s selām- :
- [162b03(İnsan76/13)] Ehlü beytüm açlıın ölür, diyü'. Cebre’îl
- [162b04(İnsan76/13)] paygāmbara okıdı:
- [162b05(İnsan76/13)] *ḥm̃ün mine’d dehri*. Tā sonına tegince okıdı
- [162b06(İnsan76/13)] *inne’l ebrāra yeşra* bundann sonra. Ve ‘Āl[i]
- [162b07(İnsan76/13)] ayt[t]ılar kim: Bu sûret Medīne’de in[di].
- [162b08(İnsan76/13,14)] Ayıt[t]ı: Mek[k]e’de indi. / 14 / **ve dāniyetenn** = Ve yok bola / **‘aleyhim** = bulara / **zılā[lüha]**= aalar kölgesi
- [162b09(İnsan76/14,15)] **uṭfuhā** = ve yakın ılmış bola / **tezlīlā** = yimişleri bulara. Fermān ıla / 15 / **ve yūṭāfū** = tegzündürgeler / **ve ‘aleyhim** = bulara
- [162b10(İnsan76/15)] **fiḍḍatin** = ve sulu / **ve ekvābin** = saar ılır kim/ **kānet** = bola
- [162b11(İnsan76/16)] **avāriran** = sıralardann / **min fiḍḍatin** = kümüşdenn. / Ya‘ni menzi kümüş
- [162b12(İnsan76/16)] ne kim bolsa körünü turur.
- [162b13(İnsan76/16)] **adderūhā** = Ve muni muadder ılmış bola / **taḍirā** = muadder ılmatan. / Ya‘ni aşı kendülerden artası
- [163a01(İnsan76/16,17)] bolmasa andan aylaq birseler. / 17 / **ve yüşavne** = Ve birgeler bulara ve içürgeler / **fiḥā** = umaq içinde / **ke’sen** = anak kibi
- [163a02(İnsan76/17,18)] **kāne mizācühā** = mizāc / **zencebīlā** = zencebīl bola. / 18 / **‘aynen** = Bıar bar / **fiḥā** = umaq içinde / **tüsem̃mā** = ad birür
- [163a03(İnsan76/18)] **selsebīlā** = selsebīl dirler. / Muātil bin Ḥibbān aydur: Selsebīl
- [163a04(İnsan76/18)] ol bolur kim buların menzillerine
- [163a05(İnsan76/18)] amu' yirge barur ‘arş altınındann ıar ve şarābları
- [163a06(İnsan76/18)] umaq alkların tumlu bolur tamām kāfer kibi dādı

[163a07(İnsan76/18)] zencebîl dâdıgı kibi bolur.

[163a08(İnsan76/19)] **ve yetûfû** = Ve tegzineler / **‘aleyhim** = bularğa / **vildânün** = tabuğçılar / **muḥalledün** = muḥalledünlar.

[163a09(İnsan76/19)] **izā** = Kaçan / **raeytehüm** = körsenğ bularnı / **ḥasibtehüm** = andağ sañga senn / **lü’lü’em** = kim yincü turur / **mensūrā** = kim dağılmış sadejde yıldırur.

[163a10(İnsan76/20)] **ve izā** = Kaçan / **raeyte** = körsenğ / **semme** = andağ / **raeyte** = köresenn / **ne‘imen** = ni‘met / **ve mülken** = ve uluğ mülk. / **kebīrā** = Andağ yād kılduk

[163b01(İnsan76/20)] kim kemter kişi menzileti uluğ bolğa kim önğın ve sonğın kamu körge.

[163b02(İnsan76/20)] Mülk-i kebīr ma‘nâsı ol bolur kim ol ni‘met hîç kitmege

[163b03(İnsan76/20)] ve taķı ferîşter bularğa selām kılğay, ziyâret kılğay.

[163b04(İnsan76/21)] **‘aliyehüm** = Bularınğ boyınça bolur / **şiyābü** = dün, anğa / **sündüsin** = sündüs dirler. / **ḥuzruv** = Yaşıl

[163b05(İnsan76/21)] **ve istebrāḳun** = ve istebrāḳ. / **ve ḥullū’** = Ve kılğalar / **esāvira** = bularğa bilezükler / **min fızzatınn** = kümişdenn.

[163b06(İnsan76/21)] **ve seḳâhüm** = Ve birge bularğa ve içürge / **rabbühüm şerāben** = Tanğrısı bularınğ / **ṭahūrā** = ṭahūr şarābınn.

[163b07(İnsan76/21)] Ya‘ni arığ bolur dünyā ḥamrına menğzemes. Dünya ḥamrı belid turur.

[163b08(İnsan76/21)] Ma‘nâsı ol bolur: Yabanga olturmas, bevül kılmas. Terler ol.

[163b09(İnsan76/21)] Ol ter yıpar kibi bolur. Ve bir er uçmağda ança yir kim yüz

[163b10(İnsan76/21)] er bu dünyāda yidigince. Kaçan üküş yise, şarāb-ı ṭahūr

[163b11(İnsan76/21)] birürler, içer tā anıñ ḳarnın eridür, anı terledür

[163b12(İnsan76/21)] ve yazuḳlarını eridür ve Tanğrını sevdürür.

[164a01(İnsan76/20)] **inne** = Kim / **hāzā** = bu bolğa / **kāne leküm** = sizge / **cezā’an** = cezā. = / **ve kāne** = Ve bolğa / **sa’yüküm** = yükündünğiz sizinğ

[164a02(İnsan76/22,23)] **meşkūrā** = meşkūr. / 22 / **innā naḥnū** = Kim biz indürdük / **nezzelnā** = saḡga / **‘aleyke’l kūrāne** = Kūrān

[164a03(İnsan76/23,24)] **tenzīlā** = indürmeklik. / 24 / **fāşbir** = Ve şabur kılğıl / **li ḥukmi** = ḥükümine / **rabbike** = Tanğrınınğ. / **ve lā tuṭı** = Ve ta‘at fermān

[164a04(İnsan76/24)] **minhüm** = bolmağa bularğa / **aşimen** = yazuğa / **ev kefurā** = ve nasüpāslığa. Ya‘ni Ebū Cehil / Tanğrı - ‘azze ve celle - buyurdı

[164a05(İnsan76/24)] kim: Payğāmbar namāz kıl!

[164a06(İnsan76/24)] [E]bū Cihil ayttı: Kaçan anı körsem namāz kılduğın ayağım birle boynına

[164a07(İnsan76/24)] tebem, tidi. ‘Utbeh ayttı: Yā Muḥammad! Eger senn urağut üçün kılur

[164a08(İnsan76/24)] ersenğ, men saḡga kızım birgem, kābīn tilemeyem bu şehirde

[164a09(İnsan76/24)] benim kızımдан körklü' yok. Velīd bin Muğīre ayttı: Eger māl

[164a10(İnsan76/24)] üçün erse, men ança mālı birgem senn diledüğince. Tanğrı ayttı:

[164a11(İnsan76/24)] **ve lā ṭuṭı** **minhüm aşimen av kefurā**

[164a12(İnsan76/25)] **vezkürisme rabbike** = Ve yād kılğıl Tanğrı adın / **bükratenn** = ırte / **ve eşilā** = ve kiçe.

[164b01(İnsan76/26)] **ve mine’l leyli** = Ve dünin / **fescüd** = sücüd kılğıl ya‘ni namāz kılğıl / **lehu** = anğa. / **ve sebbihḥü** = Ve tesbih kılğıl

[164b02(İnsan76/26,27)] **leylen** = dünin / **ṭavīlā** = uzun ya‘ni taṭavvu‘. / 27 / **inne** = Hōy / **haūlāi** = bulara dost tutarlar / **yühıbbūne’l ‘ācilete** = dünyānı (.....)

[164b03(İnsan76/27,28)] **ve yezerūne** = ve qorlar āḥırat (.....) / **verāhüm** = Ve bularınğ elinde turur / **yevmen** = ol kün duşğār ya‘ni kıyāmet / **seḡilā** = ağır. / 28 / **naḥnū** = Biz

[164b04(İnsan76/28)] **ḥalaḡnāhüm** = yarat[t]uğ bularnı. / **ve şedednā** = Ve ḡatığ yarattım bularınğ ḥılḡatınn. / **esrahüm** = Ya‘ni endamları birbirine / **ve izā** = ulaşı turur tezkiyet.

[164b05(İnsan76/28,29)] **şî'nā** = Kaçan tilesevüz / **beddelnā** = bularnı bedel kılmak / **emsālehüm** = buları iltevüz ve bularınğ / **tebdīlā** = bedelin ketürevüz. / 29 / **inne hāzihi** = Bu tezkiret turur.

[164b06(İnsan76/29,30)] **fe men** = Her kim / **şāettehaze** = tilese tutar / **ilā** = kendü' / **rabbihî** = tanrınğ / **sebīlā** = ta'atına yol / 30 / **ve mā** = anğa.

[164b07(İnsan76/30)] **teşāüne** = Ve tilemez / **illā** = meger / **en yeşā allah** = ol kim tiler Tanğrı / **innellahe** = kim Tanğrı / **kāne** = sizge

[165a01(İnsan76/30)] **'alīmen** = 'alīm turur / **hakīmen** = ve hakīm. / Tilemek Tanrınınğ turur

[165a02(İnsan76/30)] kim biz üküş nese tilervüz

[165a03(İnsan76/30)] kim Tanğrı anı tilemez.

[165a04(İnsan76/31)] **yüdhülü** = Körge anı / **men yeşāü** = kimni tiler erse / **fī rahmetih** = kendü rahmeti içinde. / **ve'z zālimīne** = Ve zālimlerğa

[165a05(İnsan76/31)] **e'adde** = va'ād kılmış turur / **lehüm** = bularğa / **'azāben** = 'azāb / **elīmen** = ve kuyuğ.

[165a06(Mürselat77/0)] Ve bu sûret Mekki turur ve āyatları

[165a07(Mürselat77/0)] elli turur ve kelimeleri yüz ve seksen bir turur.

[165a08(Mürselat77/0)] Ve harfları sekiz yüz ve on altı turur. Ebâ bin

[165a09(Mürselat77/0)] Ka'b aydur kim: Paygāambar ayttı - 'aleyhi's selām - her kim

[165a10(Mürselat77/0)] Mürselât sûret okısa, ol kişi kâferlerden tegül, dir.

[165a11(Mürselat77/0)] İbn Mes'ûd aydur: Bu sûret Leyletü'l Cinn indi evveleş.

[165a12(Mürselat77/0,01)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er rahman** = rûzı birgücü, / **er rahîm** = rahmet kılgucu.

[165a13(Mürselat77/01)] **ve'l mürselāti** = Anda yād kılar ol yiller kim / **'urfā** = Tanğrı estürür. / **'urfā av neşrenn**

[165b01(Mürselat 77/01)] Mukātil aydur: Bu ... and turur kim yād kıldı kim ferişte

[165b02(Mürselat 77/01)] ler turur kim ıyur emr-i ma'rûf ve nehiy-i mekr üçün

[165b03(Mürselat 77/02,03)] **fe'l 'aşıfāti** = bu yıllerge. Andan yād kılğam kim / **'aşfen** = küşlü yıl kim / 03 / **ve'n nāşirāti** = ve yumşak yıl kim

[165b04(Mürselat 77/03)] **neşrann** = yumşak huy. / Hasan Başrı aydur: Üç kurla anda yād kıldı

[165b05(Mürselat 77/03)] yıllerge neşr diyü ol feriştelerga aydur

[165b06(Mürselat 77/03,04)] kim yazukımız dīvār. / **fe'l fāriqatı ferkan** = Ol feriştelere kim fark kılar

[165b07(Mürselat 77/04)] fark kılmaktann ya'ni ayrılmaklıqtann hāq bātıl

[165b08(Mürselat 77/04,05)] hālāl hārām aydurlar ya'ni bulıtga aydur. / 05 / **fe'l mülkiyāti zikrā** = Ol feriştelere kim saŋga vahiy ketür

[165b09(Mürselat 77/05)] andağ kim aydur: *yulka'r ruha min emrihi.*

[165b10(Mürselat 77/06)] **'uzran** = 'Özrlere / **ev** = ve / **nüzrā** = korkıtmak. / Ya'ni 'özür bolga 'azabdann kim

[165b11(Mürselat 77/06)] kâferlerga tegir ve korku bolur bularga.

[165b12(Mürselat 77/06,07)] Bununğ üçün kamuğ and[a] yād kıldı / 07 / **innemā** = kim ol va'ād kılar / **tū'adūne** = sizlerge

[165b13(Mürselat 77/07)] **levākı'** = bolğası turur. / Andann anıŋ sıfatınn aytı:

[165b14(Mürselat 77/08,09)] **fe ize'n nücümü** = Anda kim yıldızlarıŋ / **ṭumiset** = nūrı kitge. / 09 / **ve ize's semāü** = Ve kaçan kök

[166a01(Mürselat 77/09,10)] **furucet** = yarılga. / **ve ize'l cibālū** = Ve andann tağlar / **nüsıfet** = dağılga.

[166a02(Mürselat77/11,12)] **ve ize'r rusülü** = Ve andann kim rasüller cemü' kılgā / **uḳḳıtet** = ma'lūm yirde. / 12 / **li eyyi** = Qanıķı / **yevmin** = küŋge bularıŋ cem' bolğası? / **üccilet** = Tā hayr kılgā

[166a03(Mürselat77/13,14)] **li yevmi'l faşl** = ayrılmak küni. Ve ne turur kim / **ve mā edrāke** = agāh kıldı / **mā yevmü** = ayrılmaklıķ küni

[166a04(Mürselat77/14,15)] **ü'l faşl** = ya'ni kıyāmet küni. / 15 / **veylün yevmei'zin** = Vey ol kün ol kişilerge kim / **lil mükezzibin** = yalğan kıldı payğambarı!

[166a05(Mürselat77/16,17)] **e lem nühlikil** = İy hâkim helak kıldı / **evvelîn** = öngdünği ümmetleri. / 17 / **sümme nütbi‘uhümül** = Andann bularıñg izince helak / **âhurîn** = kılğam bes sonğraqlarnı.

[166a06(Mürselat77/18,19)] **kezalike** = Andağ kılğavuz / **nef‘alü bi’l mücrimîn** = cürüm kılğucılarnı. / 19 / **veylün yevmei’zin** = Vey ol kün

[166a07(Mürselat77/19,20)] **lil mükezzibîn** = yalgancılarga! / 20 / **e lem** = İy ne kim / **naḥluḳküm** = yarattım sizni / **min mâin** = sudann kim / **mehîn** = za‘îf erdi.

[166b01(Mürselat77/21,22)] **fece‘alnāhu** = Ve kovam bularnı / **fî qarārin** = qarār ma‘lūm / **mekîn** = ya‘ni ana qarında / 22 / **ilâ kaderin** = tā ma‘lūm vaqtına teginn.

[166b02(Mürselat77/22,23,24)] **ma‘lūm** = Ya‘ni toğurduḳı vaḳta teginn kim ança ana qarında kim tutğam. / 23 / **fe qadernā** = Ve taḳdîr kılduḳ ve eygü / **fe ni‘me’l ḳādirūn** = {ve eygü} miḳdār kılduḳ. / 24 / **veylün** = Vey ol kün

[166b03(Mürselat77/24,25)] **yevme’izin** = ol kişilerge / **lil mükezzibîn** = kim yalğan kıldılar payğambarı! / 25 / **e lem nec‘ali’l erza** = İy ne yarat[t]uḳ yirni kim bolğalar

[166b04(Mürselat77/25,26,27)] **kifātenn** = tirigler anıñ arḳasında / 26 / **aḥyā’en** = ve ölgeler anıñ / **ve emvātenn** = qarında bolğa. / 27 / **ve ce‘alnā** = Ve yarat[t]uḳ / **fihā** = yirde

[166b05(Mürselat77/27)] **ravāsiye** = tağlar / **ṣāmiḥātin** = uluḡ, yüce. / **ve esḳaynāküm** = Kıldım sizge / **ma’en** = ḥōṣ / **fürātā** = su.

[166b06(Mürselat77/28)] **veylün** = Velî ol / **yevme’izin** = kün kim / **lil mükezzibîn** = yalğan kılğucılarga! / Andann ḥabar birdi kim ayıtğalar

[167a01(Mürselat77/28,29)] **ḳıyāmet küni** bularga. / 29 / **inṭaliku ilâ** = Barıñg ol neseye kim / **mā küntüm bihi** = siz anı

[167a02(Mürselat77/29,30)] **tükezzibūn** = yalğan kılrur erdiñgiz dünyāda. / 30 / **inṭaliku ilâ zıllin** = Barıñg ol kölgeye kim / **zî selaşin** = üç üzüg bolur / **ṣu‘abın** = tamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] **lā zalīlim** = {üç üzüg bolur tamu köligesi} / **ve lā yuġnī** = Ve ne dūçaķ yeliġne / **mine'l leheb** = asıġ kılġa. / 32 / **ennehā** =Ol kün kim / **termī** = ya'ni tegme

[167a04(Mürselat77/32,33)] **bi şerarin** = kıymuķı, / **ke'l qaşr** = uluġ kümişçe bolġa. Ve aydurlar: Qaşur uluġ arķlar bular. / 33 / **ke ennehū** = Andaġ develer kibi kim / **cimālātün şufr** = saruġ bolsa ya'ni qara dūçaķ yollar.

[167a05(Mürselat77/34)] **veylün yevmei'zin** = Ve iy ol kün kibi kün / **lil mükezzibīn** = yalġan kılġucılarga!

[167a06(Mürselat77/35,36)] **hāzā yevmū** = Bu ol künki kün turur / **lā yenṭıķūn** = kim söz söylemegeler. / 36 / **ve lā yū'zenū** = Ve destūrı birmegeler

[167a07(Mürselat77/36,37)] **lehüm** = bularga kim / **fe ya'tezirūn** = söz söylese yā 'özür tilese. / 37 / **veylün yevme'izin** = Vey ol kün kibi kün / **lil mükezzibīn** = yalġan kılġucılarga!

[167b01(Mürselat77/38)] **hāzā yevmū** = Bu ol kün turur kim ayırur / **faşl cema'nākūm** = ve cemū' kılur sizlerni / **ve'l evvelīn** = ve öġdinkilerge.

[167b02(Mürselat77/39)] **fe in kāne** = Eger sizlerge / **leküm keydün** = ħilet turur, / **fekīdün** = ħilet kılur siz maġa.

[167b03(Mürselat77/40,41)] **veylün yevme'izin** = Ve iy ol kün kibi kün / **li'l mükezzibīn** = yalġan kılġucılarga! / 41 / **inne'l müttekīne** = Hōy perhīzkārlar / **fī zılālīm** = kıyāmet küni kölige içinde bolġa.

[167b04(Mürselat77/41,42)] **ve 'uyūn** = Ve bınġarlar başında bolġa. / 42 / **ve fevākihe** = Ve {ve} yimişler içinde / **mimmā** = anı kim arzularlar. / **yeştehūn külū'** = Ve ayıtgalar bularga yiyiġ

[167b05(Mürselat77/42,43,44)] **veşrabū** = ve içiġ / **henīen** = nūş bolsun sizlerge / **bimā küntüm** = ol işler kim işlediġiz dünyāda. / **ta'melūn** = Biz andaġvuz/ 44 / **innā kezalike** = cezā birür

[167b06(Mürselat77/44,45)] **neczī 'l muḥsinīn** = vüz eyġü' işlülerge. / **veylün yevmei'zin** = Ve iy ol kün kibi kün / **li'l mükezzibīn** = yalġan kılġucılarga

[167b07(Mürselat77/46)] **külû'** = yinğ / **ve temette'û** = ve menfa'at / **kalîlen** = ketürünğ azkınañ! / **inneküüm** = İy sizler kim / **mücrimûn** = cürüm kılğucılar siz ve 'azāb sizge vacib bolmış.

[168a01(Mürselat77/47,48)] **veylün yevme'iz** = Ve iy ol künki kün / **lil mükezzibîn** = yalğan kılğucılarga! / 48 / **ve izā kıyle** = Kağan ayıtsalar bularga kim / **lehumurke'û** = namāz kılınğ

[168a02(Mürselat77/48)] **lā yerke'ûn** = rükû' kılmaslar ya'ni namāz kılmaslar. / Bu āyat Şakîf kavmına indi. Payğāmbar

[168a03(Mürselat77/48)] aytı bularga: Namāz kılınğ! Aytılar: Sücüd

[168a04(Mürselat77/48)] kılmağ bizge 'ayıb turur. Payğāmbar ayttı: Hayur yok ol dīnde kim rükû' sücüd yok, didi.

[168a05(Mürselat77/49,50)] **veylün yevme'izin** = Ve iy ol künki kün / **lil mükezzibîn** = yalğan kılğanlarını! / 50 / **fe bi eyyi** = Ve kanıķı / **hadīşin** = söz turur

[168a06(Mürselat77/50)] **ba'dehu yû'minûn** = andann sonğra imān? / Ya'ni kūrānga imān ketürmese kanıķı

[168a07(Mürselat77/50)] sözge imān ketürgeler **ve tüke^{dd}ibān**

[168a08(Mürselat77/50)] Kūrānda evre evre ayıt[t]ı, ya'ni tegme söz ma'nasına kurla aydur.

[168a09('Amme78/0)] Ve bu sūre Mek[k]i durur.

[168a10('Amme78/0)] Ve āyatları kırk bir turur ve kelimeleri yüz seksen

[168a11('Amme78/0)] bir turur ve harfları sekiz yüz on altı turur. Ve Übey bin Ka'b

[168a12('Amme78/0)] aydur payğāmbardann - 'aleyhi's selām - : Kanıķı kişi kim 'Amme yetesā'elūn

[168a13('Amme78/0)] okısa, Tanğrı - 'azze ve celle - içürge anğa kıyāmet küni tumlu' şarāb.

[168a14('Amme78/0)] **bismillāhi** = Tanğrı adı, / **er raḥmān** = rüzı birgüci, / **er raḥīm** = raḥmet kılğucı.

[168b01('Amme78/01)] **'amme** = Ol kim sorarlar / **yetesā'elūn** = birbirine / - ve ol ol erdi kim kâferler hulf kıldılar -

[168b02('Amme78/01)] birbirine Muḥammad üçün ve Qurān ve kıyāmet

[168b03('Amme78/01)] üçün. Anğa cevāb birdi Tanğrı - 'azze ve celle - ḥabar birdi:

[168b04('Amme78/02,03)] **'ani'n nebei'l 'aẓīm** = Ol ḥabar kim uluğ turur ya'ni Qurān ve kıyāmet bürhānı / 03 / **ellezī** = ol kim bular anıñ içinde / **hūm fīhi** = ḥılaf kılurlar bir neçelere

[168b05('Amme78/03,04,05)] **muḥtelifūn** = kirtü bir neçeler yalğan diyü'. / 04 / **kellā** = Haḳā kim / **se ya'lemūn** = terk bilgeler. / 05 / **şümme** = Yine / **kellā** haḳākim bilgeler. Ve [E]bū Va'id turur / **se ya'lemūn** = bularğa. Andann kim Tanğrı

[168b06('Amme78/06,07)] **elem nec'ali'l erza** = iy kılmaduk mu bularğa yirni / **mihādan** = töşek / 07 / **ve'l cibāle** = ve tağlarını yirde koduk / **evtādan** = kim anğa qarār birgeler?

[168b07('Amme78/08,09)] **ve ḥalaḳnākūm** = Ve yar[a]t[t]ım bulardann ya'ni sizdenn irkek / **ezvācan** = ve tişi. / 09 / **ve ce'alnā** = Ve kıldım / **nevmekūm** = uyku sizge tenleriñiz / **sübātā** = rāhat.

[168b08('Amme78/10,11)] **ve ce'alnē'l leyle'l libāsan** = Ve kıldım düni sizge artuk ya'ni birbirini körmezler körür kibi dün. / 10 / **ve ce'alne'n nehāra** = Ve kıldım sizge köni tirlig

[168b09('Amme78/11,12)] **me'aşan** = ya kendüzinn taşarruf kılgı siz. / 12 / **ve beneynā** = Ve yine kılduk / **fevḳakūm** = siziñg üzere / **seb'an** = yidi kök / **şidādan** = muḥkem.

[169a01('Amme78/13,14)] **ve ce'alnā** = Ve kıldım küneşi / **sirācen** = sizge çırağ / **vehhācan** = ya'ni ısı kılgıcı. / 14 / **ve enzelnā** = Ve indürdi

[169a02('Amme78/14,15)] **mine'l mu'şirāti** = sizge bulıdtann/ **māen**= su / **seccācan** = ḳatre akar ḳatre. / 15 / **li nuḥrice** = Tā çıkargı menn / **bihi ḥabben** = ol şudann dāne

[169a03('Amme78/15,16)] **ve nebātan** = ve ot bostānlar kim / 16 / **ve cennātin**= birbirine sarmaşu biner / **elfāfan** = üküşindenn.

[169a04('Amme78/16)] Andann sonğra bu ıuccetler yād kıldı ve bilgölü' kıldı kıyāmetğa helāk kıldukların ayıttı:

[169a05('Amme78/17,18)] **inne yevme'l faşli** = Hōy kıyāmet küni / **kāne miykātan** = miykātı bolğa / 18 / **yevme yünfehu** = ol kün kim ürese

[169a06('Amme78/18,19)] **fi's şūri** = bırağı' kelgeler / **fe te'tüne efvācan** = bölük bölük / 19/ **ve fūtihati** = ve tegme bölük bir şıfatlıg.

[169a07('Amme78/19,20)] **e's semāü** = Kökni pāre pāre kılgı / **fe kānet ebvāban** = tamu mıkdārınca / 20 / **ve süyyirati'l cibālū** = ve yōritge tağları birbiri üzere,

[169a08('Amme78/20,21)] **fe kānet** = tā bolğa / **serāban** = salqum kibi. / 21 / **inne cehenneme** = Dūçaķ üzere yol turur kim / **kānet mirşādan** = uçmaķa ketürmeye sırāt üzere mirşād tutulmış bolur

[169a09('Amme78/22,23)] **li't tāgīne** = tağlarğa ya'ni kāferlerğa / **meāban** = kirü yanışı tamuğa bolğa. / 23 / **lābişine** = Turgalar anda/ **fihā** = uzun / **aḥkāban** = rüzgār.

[169b01('Amme78/23)] Aḥkāb didügi tamu' yiri belgölü' tegül. Dūçaķdann Aḥkāb

[169b02('Amme78/23)] keçti taķı keldi, tirlir. Ya'ni dōrt minğ yıl oranlıg ol kidge.

[169b03('Amme78/23)] Yana Aḥkāb keldi. İçmes and[a] meger ḥamīm ve ğassāķ.

[169b04('Amme78/24,25)] **lā yezūküne** = Kim dādmayalar tamuğda isi ya tumlu kim / **fihā berden** = anğa rāḥatı tege / **ve lā şerāban** = ve ne şarāb kim anı toyurğa. / 25 / **illā ḥamıyman** = Meger kaynar şu

[169b05('Amme78/25)] **ve ğassāķan** = ve zemherīr / - ğassāķ aydurlar kim tamuğlularınğ sıkındısı -

[169b06('Amme78/25)] su bolur. Aydurlar: Ğassāķ tamuğda üç yüz dere tegmesinde,

[169b07('Amme78/25)] üç yüz ev tegme evde, dōrt yılan ulu tegmesi başında tağça

[169b08('Amme78/25)] ağı' bar. Bu kamu' anğa bolğa kim Tanğrığa kāfer bolmış bolsa kim

[169b09('Amme78/25)] tamu 'azābnınğ ucu, kıyı yok.

[169b10('Amme78/26,27)] **cezā'en** = Cezā bolğa muvāfiķ 'amelindenn / **vifāķan** = artuķ eksük bolmağa. / 27 / **innehüm kânū** = Bular bolğa kim / **lā yarcūne** = korkmayalar / **hısāban** = hısābdann.

[169b11('Amme78/28,29)] **ve kezzebū** = Ve yalğan kıldılar / **bi āyātina kizzāban** = biziñg huccetlerimizni. / 29 / **ve külle** = Ve kamu' / **sey'in** = neseni / **aḥṣaynāhū** = ve yazdurduk / **kitāban** = ve bildürdük.

[169b12('Amme78/30)] **fe zūķū'** = Zādıñgız kim / **felen nezīdeküm** = arturmayam sizge / **illā 'azāban** = meger kim 'azāb arturğam. / Ḥasan Başrı aydur:

[170a01('Amme78/30)] Kāferlerğa bundann katıg āyat yoķ Qurānda.

[170a02('Amme78/31,32,33)] **inne** = Höy / **lil müttekīne** = müttekılarga / **mefāzan** / korkmaklık bolğa / 32 / **ḥadāiķa** = tamuğdann uçmaķa. / **ve aġnāban** = Bostānlar ve üzümler / 33 / **ve kevā'ıbe** = ve kıranķlar kim

[170a03('Amme78/33,34,35)] **etrāban** = emcekleri imdi yıpar bolğa / 34 / **ve ke'sen** = yaşları berāber bolğa. / **dihāķan** = Ve çanakları tegzindürge / 35 / **lā yesme'üne** = dolu dolu. İşidmege / **fihā** = uçmaķ içinde

[170a04('Amme78/35,36)] **laġven** = yavuz keleçi / **velā kizzāban** = ve ne yalğan. / 36 / **cezāen** = Cezā bolğa / **min rabbike** = Tanrıñğdann sañğa / **'atāen** = 'atā bolğa 'amel ittik

[170a05('Amme78/36,37)] **hısāban** = hısābınca. / 37 / **rabbī's semāvāti** = Ve Tanrı turur kökleriñg / **ve'l erzī** = ve yirleriñg / **vemā** = ve ol ikisi

[170a06('Amme78/37)] **beynehüme'r raḥmani** = arasında raḥman turur. / **lā yemliküne** = Bolmağa kim anğa söz / **minhū** = söylegeler. / **ḥıṭāban** = Kılmaķ yoķ meger

[170a07('Amme78/38)] **yevme yekümü'r rūḥu** = anıñ destūr birle hiç şefā'at. Ol kün kim turğa rūḥ / **ve'l melā'iketü** = ve ferishteler / **şaffan** = şafī.

[170a08('Amme78/38)] **lā yetekellemüne** = söz söylemegeler / **illā** = meger / **men** = ol kim / **ezīne** = destūr / **lehü'r raḥmanū** = birmiş bolsa anğa Tanrı. / **ve ķāle şavāban** = Ve şavāb söylemiş bolğa ya'ni ayıdmış bolğa.

[170b01('Amme78/38)] Sağarnında bir arķ aķar nurda kim Cebre'īl - 'aleyhi's selām-

[170b02('Amme78/38)] ğusul kılor ol arķta tegme kün tā nūrı artar kürşī birle

[170b03('Amme78/38)] silkinūr tegme ķatredenn ferişte yaradur ol Cebre'īl birle şaf bolur

[170b04('Amme78/38,39)] kıyāmeta. / 39 / **zalıke'l yevmü'l haķķ** = Ol kün haķ turur kim / **femen** = tilese / **şāe teħaze** = tutar / **ilā rabbihi** = kendü Tanğrısına tapmaķ ya'ni ta'atına fērmān bolur.

[170b05('Amme78/39)] **meāban** /40/ **innā** = Biz ķorķduķ / **enzernākūm** = bularnı / aydurlar Bedr küni

[170b06('Amme78/40)] kıyāmet küni bulargā

[170b07('Amme78/40)] '**azāben** = 'azāb / **ķarībā** = yakın bolur. / **yevme yenżuru'l mer'ü** = Ol kün ķörge eren kim / **mā ķaddemet** = öngdinğ

[170b08('Amme78/40)] **yedāhü [ve] yeķülü'l kāfiru** = ayduķınn ya'ni ta'at ve ayıtğalar kāferler / **yā leytenī** = keşke bizler / **küntü türāban** = toprak ermişse erdüķ.

[170b09('Amme78/40)] Bu ol turur kim Tanğrı - 'azze ve celle - kıyāmet küni ķamu cānvarlarını

[170b10('Amme78/40)] tirür. Biribirine küç kılmış bar erse dādınn birür. Andan

[170b11('Amme78/40)] bularnı toprak kılor, toz bolup kiderler. Andann kāferler aydur:

[170b12('Amme78/40)] Keşke biz taķı toprak ermişse erdüķ, dir. Ol cehānda

[170b13('Amme78/40)] tonğuz ermişse erdüķ diyü' arzular. Tā biz taķı toprak bolup

[171a01('Amme78/40)] tüşmiş bolğā erdüķ. Andan toprak bulargā cevāb birür:

[171a02('Amme78/40)] Bular rahmetiñ kaçan bolğasın, dir. Ve bu sūre Mek[k]ī turur.

[171a03(Nāzi'ât79/0)] Ve āyātları kırķ alt[1] turur ve kelimeleri yüz toķsan

[171a04(Nāzi'ât79/0)] toķuz turur ve ģarfları yidi yüz elli üç turur.

[171a05(Nāzi'ât79/0)] Ĥabar turur her kim ve'n nāzi'ât sūretinn okısa, tegme

[171a06(Nâzi‘ât79/0)] harf[i]ne on iylik bitiyе ve tegme harf[i]ne on yavuzlıkın kiderü

[171a07(Nâzi‘ât79/0)] birge ve tegme harf[i]ne on derece anıñg üçün ketürge.

[171a08(Nâzi‘ât79/0)] Ve kıyāmet küni bir farıza namāz dutki oranlu қорқа

[171a09(Nâzi‘ât79/0)] andann. Fermān kelge, uçmaқа bargıl! diyü'. Ve derecet üküş bolğa.

[171a10(Nâzi ‘ât79/0)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er raḥman** = rūzı birgüci, / **er raḥīm** = raḥmet kılğuci.

[171a11(Nâzi‘ât79/01)] **ve’n nâzi‘āti** = Andann yād kılur bularğa kim / **ğarḳan** = yā tartar oқ atar. / Ayduurlar bunı

[171a12(Nâzi‘ât79/01)] yılduzğa. Aydur kim

[171a13(Nâzi‘ât79/01)] afāқа kökte toğar yoқaru' aғar terk terk kündüzinn.

[171a14(Nâzi‘ât79/01)] Ve ayduurlar feriştelerğa. Aydur kim ādem oğlanı cānın

[171a15(Nâzi‘ât79/01,02)] tartar ve terler andann cānı çıkar. / 02 / **ve’n nāṣiṭāti** = Ve ol yılduzlar kim / **neṣṭan** = ufuқа tā aғar ya‘ni **bir uḳte** bedür.

[171b01(Nâzi‘ât79/02)] İbn ‘Abbās aydur munı mü‘minler ḥanı üçün. Aydur kim: Çıktuḳta

[171b02(Nâzi‘ât79/02,03)] neṣāṭ kılur Tanğrı ni‘metine tegir. / 03 / **ve’s sabiḥāti** = Feriştelerğa / **sebḥā** = aydur kim:

[171b03(Nâzi‘ât79/03)] Kökdenn iner terkinn aydur

[171b04(Nâzi‘ât79/03)] lar yügrek atğar ayduurlar ve aydur yılduzlarğa aydur

[171b05(Nâzi‘ât79/03)] ve ayduurlar ayğa күñge. Aydur kim: Felek birle tutar andağ

[171b06(Nâzi‘ât79/03)] kim aydur. **külle fī felekinn yesbeḥūn**. Ve ayduurlar kemilerğa. Aydur

[171b07(Nâzi‘ât79/04)] **fe’s sābiḳāti** = bunda yılduznı tiler biribiri ardınca / **seḳban** = barduḳınn. / Ve ayduurlar kim anı tiler kim

[171b08(Nâzi‘ât79/04)] Tanğrı ‘aṭāsına sebḳat kılur. Taḳı aydur kim ferişteler turur

[171b09(Nâzi‘ât79/04)] kim mü‘minler cānın iṣṭāb birle uçmaқа iltürler.

[171b10(Nâzi‘ât79/05)] **fe’l müdebbirāti** = Ve ol ferişteler kim dünyā tedbīrinn / **emran** = kılur. / Ve bular dört turur: Cebre’īl

[171b11(Nâzi‘ât79/05)] ve Mikâ‘il ve İsrâ

[171b12(Nâzi‘ât79/05)] fîl ve ‘Azrâ‘îl. Cebre‘îl müvekkil turur yile ve suva. Ve Mikâ‘il

[171b13(Nâzi‘ât79/05)] müvekkil turur yağmura ve ōda. Ve ‘Azrâ‘îl müvekkil turur

[171b14(Nâzi‘ât79/05)] cānlar almağa. Ve İsrâfîl bularğa iner Tanğrı

[171b15(Nâzi‘ât79/05)] emri birle -‘azze ve celle-

[172a01(Nâzi‘ât79/06)] **yevme** = Ol kün kim / **tercüfür** = tebrenge / **râcîfet** = râcife.

/ Ya‘ni nefha kim titretmek

[172a02(Nâzi‘ât79/06)] tüşer kamu neseye.

[172a03(Nâzi‘ât79/07)] **tetbe‘uhe’r rādıfettü** = Ve andann songra kelir. / Ya‘ni āhırat nefhası kırk yıl bu iki nefha arası

[172a04(Nâzi‘ât79/07)] ünin ürür. Kamu halk ölür. Ve taķı

[172a05(Nâzi‘ât79/07)] bir ünin ürür, kamu tir[ü]lür Tanğrı fermānı birle. Aydırlar:

[172a06(Nâzi‘ât79/07)] Râcîfet ölüm bolur ve rādıfetün kıyāmet bolur.

[172a07(Nâzi‘ât79/08,09)] **ķulūbun** = Könğüller / **yevme’izin** = ol kün titregen bolğa / **vâcîfet** = ķorkulu. / 09 / **ebşāruhā** = ve kōzleri kōngül

[172a08(Nâzi‘ât79/09)] **ķāşī‘atun** = ilerniñ ķāşī‘ / ve zelîl bolğa. Anda ķabar birdi Mekke ķāferlerine.

[172a09(Nâzi‘ât79/10)] **yekūlūne** = Aydırlar kim: İy, bunı / **einnā le merdūdūne** = tirürin yir üzere tirür’ mü?

[172a10(Nâzi‘ât79/10,11)] **fî‘l ķāfirati** = Ħāfire ķamuğ bolur. / 11 / **eizā** = İy andann kim / **künnā ‘izāmen** = biz sonğ bolduķumuzdann / **neķıraten** = songra

[172a11(Nâzi‘ât79/11)] - ķovuķ ķürimiş kim yil anıñ iķine tüşer, bolsa netek tirür? -

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)] **ķālū’** = aydırlar: / **tilke** = Anda ķaçan kirü’ / **izen kerretün** = yandurur bolsa, / **ķāsiratün** = ziyān ķılır. Ya‘ni / 13 / **fe innemā hiye** = ol yir ūze bolğa kim

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)] **zecratün** = (.....)lar ya‘ni nuķfe / **vāķıdetün** = ikisi bargu’. / 14 / **fe izāhüm** = Ķaçan bularnı kōrseler / **bi’s sāķiratti** = ol ķalid biz üzere kelmiş bolsa,

[172b02(Nâzi 'ât79/14)] aydurlar: Sâhire ol yir adı turur Beytü'l Muḳaddeste maḥşer yiri.

[172b03(Nâzi'ât 79/14,15)] Ḳatāde aydur: Sâhire ṭamuḡ adı turur. / 15 / **hel etâke** = Hōy keldi saṅga / **ḥadiṣü** = Mūsâ'dan

[172b04(Nâzi'ât 79/15,16)] **mūsâ** = sözi. / **iz** = Andann kim / **nādâhü** = nidâ kıldı / **rabbühu** = aṅga Tanḡrısı anıṅ.

[172b05(Nâzi'ât 79/16,17)] **bi'l vâdi'l muḳaddesi ṭuvâ** = Ol üzere kim yir adı Tuvâ turur. / 17 / **izheb** = Barḡıl / **ilâ** = kim / **fir'avne** = fir'avṅga!

[172b06(Nâzi'ât 79/17,18)] **innehu ṭaḡâ** = Ol ṭaḡî turur / 18 / **fe ḳul** = ḥadtenn keçmiş. / **hel leke** = Ayıtḡıl raḡbetiṅ bar mu'? / **ilâ en** = Mūsülmân bolḡa sen. / **tezekkâ** = Küfürdenn yaṅga sen.

[172b07(Nâzi'ât 79/19)] **ve ehdiyeke** = Ve yol körter kim / **ilâ rabbike** = Tanḡrıṅṅ taba. / **fe taḥşâ** = Senn tâ ḳorḳar sen. / Ve ḥabar kelmiş

[172b08(Nâzi'ât 79/19)] turur. Tanḡrı

[172b09(Nâzi 'ât79/19)] - 'azze ve celle - Mūsâ'ḡa aytı: Barḡıl fir'avn ḳatınâ. Nete barmasan

[172b10(Nâzi'ât 79/19)] saṅga buyurduḡum itgil kim kökte on iki miṅ

[172b11(Nâzi'ât 79/19)] feriştelər bar. Tilerler kim 'ilim ḳudretin bilgeler ve anı bulmayalar.

[173a01(Nâzi'ât 79/19)] Ve bunı ol ma'nen aytı kim bular kim bular fi'il 'illetinn istediler.

[173a02(Nâzi'ât 79/19)] Ve 'illetinn bulmadılar kim aṅga 'illet ve nişâret yok.

[173a03(Nâzi'ât 79/19)] **yefa'ullahu mâ yeşâ ve yaḥkümü mâ yürîd**

[173a04(Nâzi'ât 79/20,21)] **fe erâhü'l âyete'l kübrâ** = Ve anda körterdi uluḡ âyat. 'Asâ taḳı yed-i beyzâ ya'ni / 21 / **fe kezzebe** = alır küncikine sokup küncüki yışır erdi. / **ve 'aşâ** = Ve yaḡan didi, 'âşî boldı.

[173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)] **şümme edbera** = Yana kirü kayıttı ve i‘râz kıldı. / **yes‘â** = Ve hılaf kıldı / 23 / **fe haşera** = Tanğrı fermânın. Bes tirdi ve minden / **fe nādâ** = cāzularnı ve nedâ kıldı. Uluğ Tanğrı

[173a06(Nâzi‘ât 79/24)] **fe kâle** = bularınğ arasında / **ene** = ayıtımaz men / **rabbükümü’l ‘alâ** = uluğ Tanğrı sizge / yok. Ve men sizinğ

[173a07(Nâzi‘ât 79/24)] bütlerinğiz Tanğrısı men.

[173a08(Nâzi‘ât 79/25)] **fe eḥāzehüllahü** = Bes Tanğrı anğa ‘akubat kılur ve tuttu Tanğrı anı / **nekäle’l aḥireti** = nekāl dünyâda ğarkâ kılam ve āhıratı ŧamuğa / **vel ulâ** = soğa.

[173a09(Nâzi‘ât 79/25)] Nevābit nekāl ol kelime erdi

[173a10(Nâzi‘ât 79/25)] kim aytı: **mā ‘alimtu leke limen ilāhin ğayri (?)**

[173a11(Nâzi‘ât 79/25)] Ve nekāl aḥırat ol turur : **ene rabbükümü’l ‘alâ**. Ve bu iki söz ara

[173a12(Nâzi‘ât79/25)] sında kırk yıl keçti.

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)] **inne fî zalike** = Ve andan ‘ibret tutar / **le ‘ibratel li men yaḥşâ** = kôrkarlar iy sizler! Kim / 27 / **e entüm eşeddü** = ölüp tirilmege münkir / **ḥalkān** = siz kıatığ

[173b02(Nâzi‘ât79/27)] **emi’s semāu** = yā ol kim kökni / **benāhā** = binā kıldı. / 28 / **rafe‘a** = Kötürdi yoğaru / **semkehā** = kökler saḳfınn muḳābil kıldı./ **fe sevvāhā** = Rast kıldı andan egri yok. Ḳādir turur anğa sizge

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)] **ağṭaşe** = ḳādir. Yırağ ve ḳaraŋgu / **leylehā** = tüni / **ve aḥrace** = ve çıkardı andann kuşluk / **ḍuḥāhā** = ya‘ni dün kün birle. / 29 / **ve’l erḍa** = Ve yirni / **ba‘de** = andan

[173b04(Nâzi‘ât79/29)] **zalike** = sonğra / **deḥāhā** = yaydı. / İbn ‘Abbas aydur: Tanğrı

[173b05(Nâzi‘ât79/29)] - tebāreke ve te‘ālâ - yarat[t]ı yirni, andan kökni

[173b06(Nâzi‘ât79/29)] yarat[t]ı. Ve andan sonğra yirni yaydı.

[173b07(Nâzi‘ât79/31)] **aḥrace** = Çıkardı / **minhā** = ol yirdenn / **mā‘ehā** = suvnı. / **ve mer‘āhā** = Ve otluğ yirni yılkı otlayası./ 32 / **ve’l cibāle** = Ve ṭağlar yir üzere

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)] **ersâhâ** = şâbit kıldı. / 33 / **metâ‘âl** = Tâ menfa‘at bolğa / **leküm** = sizge / **ve li en‘âmiküm** = ve sizin yılkılarınğızğa. / 34 / **fe izâ câet** = Kaçan kelse uluğ ‘aceb

[173b09(Nâzi‘ât79/34)] **i‘t tāmmetül** = ketürmeklik, ya‘ni kıyāmet / **kübrâ** = uluğı, / ol vaktun kim uçmak halkınn uçmağa iltge,

[173b10(Nâzi‘ât79/34)] tamuluğları tamuğa iltge.

[173b11(Nâzi‘ât79/35,36)] **yevme** = Ol kün kim / **yetezekkeru‘l insānū** = yād kılğalar ādemileri nese/ **mā se‘â** = ol kün kim /36/ **ve bürrizeti‘l ceḥīmū** = işledüğü ve çıkarğa tamuğdann / **li men yerâ** = anda körse anı.

[174a01(Nâzi‘ât79/37,38,39)] **fe emmâ men** = Ve amma ol kişiler kim / **tağâ** = tağī bolmış bolsa, / 38 / **ve āseral ḥayâtet** = ve ihtiyār kılsalar / **dünyâ** = dünyānı / 39/ **fe innel ceḥīme** = hōy düçak

[174a02(Nâzi‘ât79/39,40)] **hiyel me‘vâ** = anıñ yiri bolğa. /40/ **ve emmâ men** = Ve amma ol kişilerinğ kim / **ḥāfe meḳāme** = korksalar / **rabbihî ve nehâ** = Tanğrısındann, ya‘ni kıyāmet ‘azāmetindenn

[174a03(Nâzi‘ât79/40,41)] **el‘nefse** = Tanğrı fermānındannn nehy kılğa ya‘ni yığa / **‘ani‘l hevâ** = kendü tiledüğü tenin hevāsındann, /41/ **fe inne‘l cennete** = hōy uçmak / **hiye‘l me‘vâ** = anıñ bolğa.

[174a04(Nâzi‘ât79/42)] **yes‘elūneke** = Ve sorarlar sañğa / **‘ani’s sâ‘ati** = kıyāmet aḥvalinn ve anı aşkere kılmak. / **eyyāne mürsâhâ** = Bes aytı anğa:

[174a05(Nâzi‘ât79/43,44)] **fīme** = Ne içinde senn / **ente** = {senn} anı / **min zikrâhâ** = yād kılmaqlıqtann. /44/ **ilâ rabbike** = Seniñ Tanğrınğğa / **müntehâhâ** = turur kıyāmet kaçan bolğa ‘ilmi.

[174a06(Nâzi‘ât79/43)] Ya‘ni sen hiç nese bolmaz senn kıyāmet kaçan kelsinn. ‘Āyişe aydur:

[174a07(Nâzi‘ât79/43)] Payğambarğa hemîşe anğa turur erdi.

[174a08(Nazi‘at79/45,46)] **innemā ente** = Hōy senn / **münziru** = qorqutgucı senn / **men yaḥṣahā** = ol kişileri kim qorqar bolsa andan. /46/ **ke ennehüm** = Andaq bolğa

[174a09(Nazi‘at79/46)] **yevme** = ol kün kim / **yeravnehā** = körseler anı kıyāmet tirilmedükler / **lem yelbeṣū** = bolğa dünyāda, / **illā ‘aṣiyyeten** = meger bir dün / **ev duḥāhā** = aḥşama teginn,

[174b01(Nazi‘at79/46)] ya‘ni kün sonğında bir sā‘at yā ertede bir sā‘at azqınañ

[174b02(Nazi‘at79/46, ‘Abese80/0)] bolmış bolsa. Ve bu süret Mekkī turur ve āyatları kırk iki turur

[174b03(‘Abese80/0)] ve kelimeleri iki yüz ve otuz üç turur ve ḥurfları biş yüz

[174b04(‘Abese80/0)] otuz turur . Ve Übey bin Ka‘b aydur payğambarda kim ‘Abese

[174b05(‘Abese80/0)] süretinn oqısa, kıyāmet küni küle tura, neṣāṭ şāzılıq birle.

[174b06(‘Abese80/0)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er raḥman** = rüzı birgücü, / **er raḥīm** = raḥmet kılğucı.

[174b07(‘Abese80/01,02)] **‘abese** = Yüz burtardı / **ve tevellā** = ve i‘rāz kıldı. / 02 / **en cā‘ehū’l a‘mā** = Ol keldi anıñğ katına, ol közsüz erdi kim ve bu ol erdi.

[174b08(‘Abese80/02)] Payğambar - ‘aleyhi’s selām - ‘Utbe bin Rabbi‘ ve [E]bū Cehil ve ‘Abbās

[174b09(‘Abese80/02)] bin ‘Abde’l Muṭṭalib ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe’l Cahmī. Ve bularnı müsülmā

[174b10(‘Abese80/02)] nıḳa oqıdı erdi. ‘Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥī Mālik kim anğa Ümmü

[174b11(‘Abese80/02)] Külşüm tirler erdi. Keldi payğambargā kığırdı: **‘allimenī**

[174b12(‘Abese80/02)] **‘allemenī mā ‘allimekümüllahu**. Öğretgil anı maña kim öğret[t]i sanğa Tanğrı,

[174b13(‘Abese80/02)] didi. Ve bu sizni üküş qurla ayı[t]tı. Ve anıñğ közleri körmez erdi.

[174b14(‘Abese80/02)] Payğāmbār - ‘aleyhi’s selām - bularıñ işine meşğul erdi.

Payğāmbārga

[175a01(‘Abese80/02)] anıñ sözi kerāhiyet keldi sandı. Qureyşiler ayıtğalar kim

[175a02(‘Abese80/02)] Muḥammad’ğa: Onlar körler tururlar ve bendeler turur ve Basraki ḥalq

[175a03(‘Abese80/02)] lar turur tiyü sandı. Menğzinn burtardı, kirü’ tōndi. Tanğrı - ‘azze ve celle -

[175a04(‘Abese80/02)] bu āyat ıydı. Andann sonğra kaçan payğāmbār anı körse, ağır

[175a05(‘Abese80/02)] lar erdi. Aydur erdi: *Merḥabann bimen ‘ātibeniyallahu bihi (.....)*

[175a06(‘Abese80/02)] Keldiñ. Sendenn ötrü’ Tanğrıdann mañga ‘itāb keldi,

[175a07(‘Abese80/02)] tir erdi. Kaçan anı körse, ne ḥācetiñ bar, dir, sorarlardı.

[175a08(‘Abese80/02)] (.....) iki qurla payğāmbār ğazalıka çıktı. Anı Medīne’de

[175a09(‘Abese80/02)] kendü yirine ḥalife kıldı. İbnü Dürīdū aydur: Eger payğāmbār

[175a10(‘Abese80/02)] Qurāndann nese yaşur ermişse, bu āyatnı yaşur erdi kim

[175a11(‘Abese80/02,03)] ‘itāb turur. / 03 / **ve mā yūdrike** = Ve kim āğāḥ kıldı sañga? / **le‘allehu** = Meger kim ol arıñ / **yezzeḳkâ** = bolsa, / 04 / **ev yezzeḳkeru** = tutğucı

[175a12(‘Abese80/04,05,06)] **fe tenfe‘ahü’z zıkrâ** = añga menfa‘at kılsa öğüt. / 05 / **emmâ** = Amma ol / **menistağnâ** = kişiler kim bay bolsalar? / 06 / **fe ente lehu** = Senn ‘Abdullah bin Şüreyḥ çıkar za‘îf.

[175a13(‘Abese80/06,07,08)] **teşaddâ** = Ve kulaḳ [E]bū Cehil / 07 / **ve mā** = ve ‘Utbe’ğa tutarsann. / 07 / **‘aleyke** = Ve ne bolga sañga / **ellâ** = eger bular ĩmān ketürmese / **yezzeḳkâ** = sañga ayıtmañğız. / 08 / **ve emmâ** = Ve amma ol kişiler kim / **men cāeke** = kelür sañga / **yes‘â** = iştāb

[175b01('Abese80/09,10,11)] ve **hüve yaḥşâ** = ve ol korkulu turur. / 10 / **fe ente** = Ve senn anğa bakmaz senn. / **'anhü** = Ve ayruḡğa / **telehhâ** = meşḡul sen. / 11 / **kellâ** = Andaḡ bundan / **innehâ** = bend turur / **tezkiratun** = saḡa.

[175b02('Abese80/12,13)] **fe men** = Kim tilese / **şâe zekerahu** = ayıtar anğa bend turur / 13 / **fî şuhufin** = şuhuf lar içinde / **mükerrametün** = kirâmı ya'ni levh

[175b03('Abese80/13)] maḥfûz Kırân ve aydurlar payḡambarlar kitâb andaḡ kim aydur: **lefi's şuhufu'l ulâ**.

[175b04('Abese80/13,14,15)] Her kim tilese yâd kılga Kırânı. / 14 / **merfû'atin** = Yokaru kötürilmiş, / **mütaḥheratün** = Tanḡrı katında arıḡ bolmış ol / **bi eydî** = payḡambar elinde,

[175b05('Abese80/15,16)] **seferattim** = ya'ni ferişter / 16 / **kirâmin** = ol kişiler kim kerâmetlü' / **beraratin** = Tanḡrı katında. / Tanḡrıḡa fermân bolsa bu âyat 'Utbeh bin

[175b06('Abese80/16)] Ubey Ebû Leheb üçün indi.

[175b07('Abese80/17,18,19)] **ḡutile'l insânü** = Laḡnet bolsun ol kişilerge! Kim ni'mete ança eyḡülük Tanḡrı / **mâ ekferahu** = anğa kılmış turur, kâferler turur tanrıḡa anıḡ. / 18 / **min eyyi** = İy yâd kılmış kim / **şey'in** = nese denn / **ḡaleḡahu** = yaratmış turur anı / 19 / **min nuḡfetin** = azḡınaḡ sudann.

[175b08('Abese80/19,20,21)] **ḡaleḡahu** = Yarat[t]ı anı / **feḡadderahu** = ve muḡadder kılmış turur anı. / 20 / **şümme's sebîle** = Andann yolın anıḡ âsând kılmış turur. / **yesserahu** = Tâ çıkârḡa anası ḡarnındandan / 21 / **şümme** = andann.

[175b09('Abese80/21)] **emâtehu** = Yana öldürür anı / **fe aḡberahu** = kömerler gürde anı. / Anı anıḡ ehli kıldı gürde tâ gürde

[175b10('Abese80/21)] ḡurt ḡuş yimesün diyü'.

[176a01('Abese80/22,23)] **şümme** = Andann / **izâ** = ḡaçan tilese kim / **şâe** = tirürmek anı / **enşerahu** = öldükten sonḡra. / 23 / **kellâ lemmâ** = Andaḡ tegül kim / **yaḡzi** = kâferler sanur anı / **mâ emerahu** = işlemediler kim bularḡa buyurdı.

[176a02(‘Abese80/24)] **felyenzuri’l insānū** = İy baķıñg ādemīlerġa / **ilâ** = ve bularıñg aşlarına! / **ta’āmihi** = Tā netek tedbīr kılur.

[176a03(‘Abese80/24)] Ebū Qalābe aydur Tevrīt içinde yerlū turur yā ādeme oġlanı baķıñg anġa kim

[176a04(‘Abese80/24)] qatıġlıq kılur erdi. Nete boldı imdi?

[176a05(‘Abese80/25,26)] **ennā** = Biz / **şabebne’l mae sabban** = aķturduq şu' aķturmaķlıq. = / 26 / **sümme** = Andann / **şeqaķne’l erda** = yarduq yirni yarmaķlıq.

[176a06(‘Abese80/27,28)] **fe enbetnā** = Ve bitirdük yirde / **fiḥā** = dāne kim / **ḥabban** = kuvvet tutar. / ve **‘ineben** = Ve üzüm kibi yir siz / **ve qaḍben** = ve yonça kim yılķılarınġız yir.

[176a07(‘Abese80/29,30,31)] **ve zeytūnen** = Ve zeytūn kim yir siz taķı çıraġ kılur. / **ve naḥlan** = Ve ḥurma aġacı / 30 / **ve ḥadāiķa** = ve bostānlar ve baġlar / **ġulben** = ġalebe turur budakları / 31 / **ve fākiḥeten** = ve yimişleri

[176a08(‘Abese80/31,32,33)] **ve ebben** = yılķı otlakı. / 32 / **metā’en** = Ve menfa‘at kılur / **lekūm** = sizge / **ve li en‘āmikūm** = ve sizinġ yılķılarınġızġa. / 33 / **fe izā** = Kaçan kelse

[176a09(‘Abese80/33,34)] **cāeti’şşāḥḥatū** = kıyāmet üni qulaķa kesilmedinn / 34 / **yevme** = ol kūn, / **yefirru’l mer’ü** = qaçġalar eren / **min eḥīhi** = qarındaşlarından

[176b01(‘Abese80/35,36)] **ve ümmihi** = ve kendü anasındann / **ve ebīhi** = ve kendü atasındann / 36 / **ve şāḥibetihi** = ve uraġutındann / **ve benīhi** = ve oġlanlarındann. / Kim ḥiç kimse

[176b02(‘Abese80/36)] bularġa baķmaġa

[176b03(‘Abese80/36)] kendü başları meşġulindenn. Qatāde aydur: Aḥī Hābil Qābil’denn qaçar.

[176b04(‘Abese80/36)] Ve Ümmihi ve Ebīḥ biziñg payġāmbar anasındann, atasındann qaçġa ve Şāḥibetihi

[176b05(‘Abese80/36)] Lūṭ Payġāmbar uraġutındann qaçġa. Ve Benīhi Nūḥ Payġāmbar oġlındann qaçġa.

[176b06('Abese80/37,38)] **li küllimri'in** = Tegme kişiye / **minhüm** = bulardann / **yevme'izin** = ol kün ança iş bolga kim / **şe'nün yuġnīhi** = ayruķa meşġul bolmaya. / 38 / **vücūhün** = Yüzler

[176b07('Abese80/38,39)] **yevme'izin** = ol kün / **müsfirattü** = yıldırı yüz / 39 / **zāḥiketün** = küler bolga aķ bolup / **müstebşiratün** = şādılık kılga.

[176b08('Abese80/40,41)] **ve vücūhün** = Taķı yüzler bolġa / **yevme'izin** = ol kün / **'aleyhā** = anġa / **ġaberatün** = doz tobraķ / 41 / **terheķuhā** = tege anġa

[176b09('Abese80/41,42)] **ķateratün** = ķaralık ve ķayġu' bolga. / 42 / **ülā'ike** = Ol kişiler kim / **hümü'l keferatü'l feceratü** = bular andaġ ķılsa bular kāferler ve fācirler bolġa.

[176b10(Tekvir81/0)] Ve bu sūret Mekķī turur ve āyatları yigirmi toķuz turur ve kelimeleri yüz

[176b11(Tekvir80/0)] kırķ turur ve ḥarfları biş yüz otuz üç turur. Ve Übey bin Ka'b

[176b12(Tekvir80/0)] aydur payġāmbardann - 'aleyhi's selām - her kim ize's şemsü küvvirat

[177a01(Tekvir81/0)] sūret oķısa, Tanġrı - 'azze ve celle - ķamu yavuzlıkta saklaġa anı ķıyāmet

[177a02(Tekvir81/0)] küni ve bitisi saġ eline birge.

[177a03(Tekvir81/0)] **bismi'llāhi** = Tanġrı adı, / **er raḥmān** = rūzı birġücü / **er raḥīm** = raḥmet ķılġıcı.

[177a04(Tekvir81/01)] **ize's şemsü** = Kaķan kün / **küvvirat** = ķaraġu bolsa, / - ve aydurlar küvvirat ol bolur

[177a05(Tekvir81/01)] neseni nese üzere anıġ kibi ay kün taķı bir bolġa - ,

[177a06(Tekvir81/02)] **ve ize'n nücūmünkederat** = kaķan yulduzlar tōkülse kökdenn. / İbn 'Abbās aydur:

[177a07(Tekvir81/02)] On kederat ol bolur kim ḥāli tegzinür.

[177a08(Tekvir81/03,04)] **ve ize'l cibālū** = Ve kaķan ṭaġlarını / **süyyirat** = yōritse, ḥabā menşūr bolġa ḥiķ ķalmaya. / 04 / **ve ize'l 'işāru** = Ve kaķan develer kibi kim

yüki yükleyesi vaktun bu meşel turur / **‘uṭṭilet** = ‘Arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet kıldılar.

[177a09(Tekvir81/05)] ve **ize’l vuḥūşü** = Kaçan kim yılkı ve keyikler ölümü kibi / **ḥuşirat** = ḥaşur kıılır kıyāmet küni. Andağ kim / ayıtuk:

[177a10(Tekvir81/06,07)] ve **ize’l biḥāru** = Ve kaçan tenğizleri kaynadıp, / **süccirat** = öd kılsa, andağ kim / 07 / ve **ize’n nüfūsü** = ve kaçan tenleri tirürse, ya‘ni eygüleri eygü’ / **züvvicet** = yavuzları yavuz birle kendüler menğzi birle

[177a11(Tekvir81/08,09)] ve **ize’l mevū’detü** = ve kaçan kızlarının öldürdi cāhiliyet vaktında / **sü’ilet** = sorarlar kıyāmet küni: / 09 / **bi eyyi** = Ne yazuk üçün / **zenbin** = öldürdünğ / **ḳutilet** = anıñg yazukı yok erken?

[177b01(Tekvir81/10,11)] ve **ize’s şuhufü** = Ve kaçan bitigler yazdursalar / **nüşirat** = bendeler ‘amelinn. / 11 / ve **ize’s semāü** = Ve kaçan kökni qazsalar / **küşitat** = ve tartarlar yirindenn ursalar.

[177b02(Tekvir81/11)] Qatāde aydur: Qaynadmağ ol Tanğrı buşısı turur ādem oğlanı yazuqına.

[177b03(Tekvir81/12,13,14)] ve **ize’l ceḥīmü** = Ve kaçan ṭamunı / **su’irat** = kızdursalar / 13 / ve **ize’l cennetü** = ve kaçan uçmağnı / **üzlifet** = yavuk kılsalar, / **‘alimet** = bilgeler

[177b04(Tekvir81/14)] **nefsün** = tegme tende / **mā** = kim / **aḥḍarat** = ne ketürdi ḥayurdann yā şerrden. / Bu sûret içinde on iki

[177b05(Tekvir81/14)] ḥaşlet turur: Altısı bu dünyāda

[177b06(Tekvir81/14,15,16)] ve altısı ol dünyāda. / 15 / **fe lā uḳsımü** = Ve anda yād kıldı ol biş yılduzke / **bi’l ḥunnes** = kim yörir / 16 / **e’l cevāru** = andann kirü qaydur

[177b07(Tekvir81/16)] **i’l künnes** = birbir ardınca.

[177b08(Tekvir81/16)] Kendü' yolları cevāb anıñg üçün. Dirler kim:

[177b09(Tekvir81/16)] Bir kez toğar ve ḥunnes anıñg üçün dirler kim kendüzinn yaşar anğa ḥunnes

[177b10(Tekvir81/16)] tirlir. Biş yılduz Behrām ve Zūḥal (.....) ve Zūḥal ‘aṭadır

[177b11(Tekvir81/16)] ve Zühre ve Müşterî ve ‘Uṭārid. Ve bu yıldızlar kim anda yazuklar kim hemîşe

[177b12(Tekvir81/16)] yörir. Ve aydur kim bunda anı tiler. İkevi kıldı kim bularda yıpar bular.

[177b13(Tekvir81/17,18)] **ve’l leyli** = Ve dün karanlıklığı / **izā** = kaçan kelir. / **‘as‘as** = Ve aydurlar işitürler / 18 / **ve’s şubhı** = şubhı kim / **izā** = kaçan

[178a01(Tekvir81/18,19,20)] **teneffes** = erse nefsi ya‘ni ırte / 19 / **innehu** = bolur/ **le kavlü** = kim Kırān / **rasūlin** = Rasūl kavli turur. / **kerīm** = Kirāmı / 20 / **zīkuvvetin** = zī ve kuvvet idi turur Cebre’îl

[178a02(Tekvir81/20,21)] **‘inde zī’l ‘arşi** = ‘arş Tanğrısı katında. İşlerde mümkün turur. / **mekīn** = ‘Azim, uluğ / 21 / **müṭa‘ın** = ṭā‘āt kılmak / **semme** = andann anğa / **emīn** = ya‘ni feriştelere

[178a03(Tekvir81/22,23)] **ve mā** = kökde emīn turur. / **şāḥbüküm** = Ya‘ni Cebre’îl ve tegül sizinğ işinğiz / **bi mecnūn** = delü'. / 23 / **ve lā kad raāhü** = Ve hōy kördi Cebre’îl uluğ şüretinn / **bi’l üfuku’l mübīn** = ol ne hayat tā āşkere

[178a04(Tekvir81/23,24)] ya‘ni andağ kim kün toğar yoğaru kelir kökdenn.

[178a05(Tekvir81/23,24)] Andağ kim aytuğ. / **ve mā** = Ve tegül ol / **hüve** = Muḥammad vahıydenn / **‘ale’l gaybi** = ve kök habar üzere ağır turur / **bi zanīn** = sizdenn töhmatlığ ve baḥıl tegül.

[178a06(Tekvir81/25,26)] **ve mā** = Ve tegül / **hüve bi kavli** = Kırān / **şeyṭāni’r racīm** = şeyṭān. Mel‘ūn kavmi / 26 / **fe eyne** = ve kanca bargā Kırān / **tezhebūn** = hükmindenn kanca kide?

[178a07(Tekvir81/27,28)] **in hüve** = Tegül ol / **illā** = meger / **zīkru’l lil ‘ālemīn** = yād kılmaklıklık halklarğa / 28 / **li men şāe** = ol kişilerni kim / **minküm** = tiler sizlerdenn

[178a08(Tekvir81/28)] **en yestekīm** = kim rāst turğa. / Ve ḥağ nesege ebet aydur erse [E]bū Cehil ayıt[t]ı: Bizge ermiş

[178b01(Tekvir81/28)] eger tilesevüz ḥağ yolda turğavuz. Tanğrı ayıttı:

[178b02(Tekvir81/29)] **ve mā teṣāūne** = Ve tilemez / **illā en yeṣāellahū** = meger anı kim Tanğrı tiler / **rabbū'l 'alemīn** = perverden kılğucı Tanğrı.

[178b03(Tekvir81/29)] Ve Ḥasan Baṣrı aydur: Hîç 'Arab İslām tilemedi tā Tanğrı - 'azze ve celle – tilemeyince.

[178b04(Tekvir81/29)] Vahub aydur: Tanğrı toḡsandann artuḡ kitāb ıymadı. Seksen kitāb

[178b05(Tekvir81/29)] okıdım. Bu kitāblarda ḡamusında andaḡ boldum. Herçi ne kim kendü özine

[178b06(Tekvir81/29)] Tanğrı maṣiyetindenn nese kılsa, kāfer bolur. Ve **bi'llahu't tevfīk**

[178b07(İnfitar82/0)] Ve bu sūret Mekki turur ve on toḡuz āyat turur ve kelimeleri yüz

[178b08(İnfitar82/0)] yigirmi turur ve ḡarfları üç yüz on toḡuz. Ve Übey bin Ka'b aydur

[178b09(İnfitar82/0)] payḡāmbardan - ṣallallahu 'aleyh - : Her kim ize's semāūnfetarat okısa, Tanğrı

[178b10(İnfitar82/0)] - 'azze ve celle - tegme ḡatre suḡa eyḡülük itmiṣ fazlının bolḡa, kıyāmet işi

[178b11(İnfitar82/0)] ṣalāḡ bolḡa. / **bismillāhi** = Tanğrı adı, / **er raḡmān** = rûzı birḡücü / **er raḡīm** = raḡmet kılğucı.

[178b12(İnfitar82/01,02)] **ize's semāūn feṡarat** = Ḳaçan kim kök yarılṣa, / 02 / **ve ize'l kevākibūm** = ve ḡaçan yılduzlar

[178b13(İnfitar82/02,03)] **teserat** = tōkilse, / 03 / **ve ize'l biḡāru** = ḡaçan kim tenḡizler / **fūccirat** = birbirine açılṣa

[179a01(İnfitar82/04)] **ve ize'l ḡubūru** = ve ḡaçan kim ḡürler ḡıḡalar. / **bu'sirat** = ... kılḡa / Tā ölüḡler ḡürdenn ḡıḡalar,

[179a02(İnfitar82/04)] māl[l]arı yir üzere tūṣḡe.

[179a03(İnfitar82/05)] **‘alimet** = Bilgeler / **nefsün** = tegme kişi / **mā ẓaddemet** = ol nese kim taḳdīm kılmış bolğa taḳdīm, sadaқа / **ve eḥḥarat** = ve ol te’ḥīr kılmış bolğay.

[179a04(İnfitar82/06)] **yā eyyühe’l insānū** = Berekāt yā ādemīler kim / **mā ğarrake** = kıldı ğarra sini kim Taḅır / **bi rabbike’l kerīm** = ta‘atındann yıġdı kerīm tanrınınġ.

[179a05(İnfitar82/06)] Payġāambar bu āyat oġdı kim cehllik ve nādanlık ğarra kıldı.

[179a06(İnfitar82/07,08)] **ellezī** = Ol kim / **ḥaleḳake** = yarat[t]ı sini / **fe sevvāke** = ve rāst kıldı seninġ boynınġ / **fe‘adelek** = ve ḥılkatınġ. / 08 / **fī eyyi** = Ve dürünġ ol

[179a07(İnfitar82/08)] **şūratin** = şūret üzere kim / **mā şāe** = tiler terkīb / **rakkebek** = kıldı sini. / Anınġ ẓarındaşlarına

[179a08(İnfitar82/08)] menġzer yā taḳı tayılarına irkek yā tişi.

[179a09(İnfitar82/0,10)] **kellā** = Bil kim / **bel tükezzibūne** = yalan kıldılar / **bi’d dīn** = kıyāmeti. / **ve inne** = Ve ḥōy / **‘aleyküm** = sizlerni

[179a10(İnfitar82/10,11,12)] **le ḥāfızın** = saklayucı bar. / 11 / **kirāmen** = Kerāmet birle / **kātibīn** = yazıcılar / 12 / **ya‘lemūne** = sizinġ ‘amellerinġiz.

[179b01(İnfitar82/12,13,14)] **mā tef‘alūn** = bilürler anı kim işlersiz. / 13 / **inne’l ebrāra** = Ḥōy ebrār, eygüler / **le fī** = uçmak/ **ne‘īm** = ni‘meti içinde bolğa; / 14 / **ve inne** = ḥōy

[179b02(İnfitar82/14,15)] **e’l füccāra** = fācirler tamu miḥneti içinde bolğa. / **le fī ceḥīm** = Kivürgeler bularnı / 15 / **yaşlevnehā** = kıyāmet küni. / **yevme’d dīn** = Tā bulargā anınġ ‘azābı

[179b03(İnfitar82/16,17)] **ve māhüm** = ve bolmağa bular / **‘anhā** = anda / **bi ġā’ibīn** = ġāyib. / 17 / **ve mā edrāke** = Ve kim oḳ[ı]turdı saḅa kim ne turur

[179b04(İnfitar82/17,18)] **mā yevmi’d dīn** = kıyāmet küni? / 18 / **şümme** = Bes kim / **mā edrāke** = oḳ[ı]turdı saḅa / **mā yevmü’d dīn** = kim ne turur kıyāmet küni?

[179b05(İnfitar82/19)] **yevme lā temlikū** = Ol kün kim kılmaya / **nefsü'l li nefsin** = biregü biregüye asığ / **şey'an** = nese. / **ve'l emru** = Ve fermān ol kün ya'ni kamu müda'inler bar bolğa,

[179b06(İnfitar82/19;Mutaffifin83/0)] **yevme'izil lillah** = Tanğrının bolğa. / 0 / Ve bu sūret Medinī turur ve āyatları

[179b07(Mutaffifin83/0)] otuz altı turur ve kelimeleri yüz

[179b08(Mutaffifin83/0)] tokuz turur ve harfları dört yüz otuz turur. Ve Übey bin Ka'b

[179b09(Mutaffifin83/0)] aydur payğāmbardann kim aytı: Qanıķı kişı bu sūret oķısa, Tanğrı

[179b10(Mutaffifin83/0)] - 'azze ve celle - raķıķ maķtūm irge kıyāmet künı.

[179b11(Mutaffifin83/0)] **bismillāhi** = Tanğrı ādı, / **er raķmān** = rüzı birgücü, / **er raķīm** = raķmet kılgucu.

[180a01(Mutaffifin83/01,02)] **veylūn** = Veyl ol kişilerge / **lil mütaffifin** = kim noķşān kılgalar keyl terāzu'! / 02 / **ellezīne** = Ol kişiler kim / **izektālū** = kaçān alsalar / **'alā** = erenlerdenn,

[180a02(Mutaffifin83/02,03)] **e'n nāsi** = tamām ölçü birle / **yestevfūn** = alsalar! 'Alā bu yırde ma'nāsı min turur. / 03 / **ve izā kālūhūm** = Ve kaçān kılsalar keyl bular, / **ev vezenūhūm** = ve tartsalar terāzū,

[180a03(Mutaffifin83/03)] **yuķsirūn** = noķsān kılsalar. / İbn 'Abbās aydur kim: Payğāambar - 'aleyhi's selām -

[180a04(Mutaffifin83/03)] Medīne'ğa keldikte, Medīnelü' 'ādeti ol erdi kim

[180a05(Mutaffifin83/03)] keyl ve terāzū içinde taķlīt kırlarlar erdi. Tanğrı - 'azze ve celle -

[180a06(Mutaffifin83/03)] bu sūret ıydı. Bular andann tevbe kıldı. Bular iki kün tutarlar

[180a07(Mutaffifin83/03)] erdi. Bir ulu birle alur erdiler ve kiķisi birle satar erdiler.

[180a08(Mutaffifin83/03)] Qanıķı kişiler kim Tanğrı hūkmine hılaf kılsa, Tanğrı

[180a09(Mutaffifin83/03)] bularğa yoqsullıg birür. Ve kanıkı kavum kim yüz iş fesadı üküş

[180a10(Mutaffifin83/03)] bolsa, Tanrı bularğa ölüm üküş birür. Kanıkı kavum kim zekât

[180a11(Mutaffifin8383/03)] yıgsalar, Tanrı bulardann yağmur yıgar. Aşma'i aydur: Hâcet tilemegil

[180a12(Mutaffifin83/03)] terâzumuz tutanlardann kim bular anda şarf kıılır bolsa!

[180a13(Mutaffifin83/04,05)] **e lâ yezunnü** = İy bilmezler bular kim / **ülâ'ike** = bular / **ennehüm** = kamu / **meb'üşün** = tirürkesi turur! / 05 / **li yevmin** = Ol kün,

[180b01(Mutaffifin83/05,06)] **'azım** = uluğ kün / 06 / **yevme yeķümü'n** = kim turgalar / **näsü** = âdemiler / **li rabbi'l 'âlemîn** = Tanrığa halklarınğ ya'ni Tanrı fermânına.

[180b02(Mutaffifin83/07)] **kellâ inne** = Hâkâ kim / **kitâbe'l füccâri** = kitâbları ya'ni bitileri / **le fı** = kâferlerinğ / **siccîn** = siccinde turur.

[180b03(Mutaffifin83/07)] Paygâmbâr - 'aleyhi's selâm – aytı: Siccîn yiti kat yir altında turur.

[180b04(Mutaffifin83/07)] Ka'b el-Aķbâr aydur kim: Fâcirler cânı köke iltgeler. Anı anda

[180b05(Mutaffifin83/07)] bayarlamazlar ve yirge ketürgeler hem yir taķı bayarlamaz. Andan

[180b06(Mutaffifin83/07)] siccînga iltgeler. Andan bir ağaç bar kabıkara. Ol ağaçda

[180b07(Mutaffifin83/07)] şeytân adı yaz[ı]lu turur. Paygâmbâr aytı: **e'l ħalak**

[180b08(Mutaffifin83/07)] **ħubbe fı cehennem feleķa** kuyu turur tamuda başı örtülü'. Siccîn kayu turur başı açuķ.

[180b09(Mutaffifin83/08,09)] **ve mâ edrâke** = Ve ne okıturdı sańga kim / **mâ siccîn** = siccîn / 09 / **kitâbüm** = bitik turur yazılmış / **merķüm** = silmege?

[180b10(Mutaffifin83/10,11)] **veylün** = Veyl bolsun / **yevme'izin** = ol kün paygāmbarlarını / **lil mükezzibîn** = yalğan kılğucılarga, / 11 / **ellezîne** = ol kişiler kim / **yükezzibûne** = yalan kıldılar

[180b11(Mutaffifin83/11,12)] **bi yevmi'd dîn** = kıyāmet küni! / 12 / **amā yükezzibûne** = Ve yalğan kılmadılar / **bihi** = anğa / **illā** = meger / **küllü mu'tedin** = kamu kişilerge zālim bolğa / **eşim** = ve fācir.

[181a01(Mutaffifin83/13)] **izā** = Ve kaçan / **tütlâ** = okısa, / **'aleyhi** = anğa birinğ / **āyātünā** = āyatlarımız. / **qāle** = Aydur kim: / **esāfiru'l evvelîn** = Aşnuqılarınğ meşeli turur.

[181a02(Mutaffifin83/14)] **kellā** = Ve ne kim andağ turur. / **bel rāne** = Bilkim galebe kılmiş turur / **'alā** = bularınğ / **qulū bihim** = könğüllerine / **mā kânū** = ol kim kazançının / **yeksibûn** = kılurlar bular.

[181a03(Mutaffifin83/14)] Bu her yere aydur kim: Kaçan bende yazuğ kılşa, bir qada on qat

[181a04(Mutaffifin83/14)] anınğ könğline ururlar. Eger tevbe kılşa, ol könğlindenn kider.

[181a05(Mutaffifin83/15)] **kellā** = Hāqā kim / **innehum** = bular ol kün / **'er rabbihim** = Tanğrısındann maḥcūb bolğa, / **yevme'izin** = ya'ni ol kün körmege / **le maḥcūbūn** = ni'met ve raḥmet.

[181a06(Mutaffifin83/15)] Dünyā içinde maḥcūb bular tevḥid[d]enn maḥcūb bolur. Tevḥid körmez

[181a07(Mutaffifin83/15)] ve ma'rifet körmez kıyāmet küni maḥcūb bolur. Tanğrını

[181a08(Mutaffifin83/15)] körmez ve raḥmet bulmaz.

[181a09(Mutaffifin83/16,17)] **şümme** = Andann / **innehum** = bular / **le şālul ceḥim** = ol kişilerdenn bolğa kim tamu 'azābınn bulğalar. / 17 / **şümme** = Andann / **yūqālū** = ayıtgalar / **hāzā** = bularga turur

[181a10(Mutaffifin83/17,18)] **ellezî** = ol kim / **küntüm** = sizler anı / **bihi** = yalğan kılur / **tükezzibûn** = erdinğiz. / 18 / **kellā** = Hāqā kim / **inne** = ḥöy

[181a11(Mutaffifin83/18)] **kitābe'l ebrāri** = muṭi'ler bitileri / **le fī 'illiyyīn** = 'ıliyyinde turur.

[181b01(Mutaffifin83/18)] Paygāmbar aydı: 'İliyyin yidi kökdenn üstün turur 'arş altınında.

[181b02(Mutaffifin83/18)] İbn 'Abbās aydur: Zeberced taḥṭı asıǵlu turur 'arş altınında

[181b03(Mutaffifin83/18)] muṭi'lerǵa. Tā'āt andaǵ bitıǵlı turur. Ka'b aydur: 'Arş sāǵdı

[181b04(Mutaffifin83/18)] nında turur. Zāḥāk aydur: Sidretü'l müntehâ aydur 'ıliyyin anıǵ

[181b05(Mutaffifin83/18,19)] üçün tirler 'uluv-i rif'at yüceden yüceye bolur. / 19 / **ve mā edrāke** = Ve ne oḳturdı saǵa kim

[181b06(Mutaffifin83/19)] **mā** = ne turur / **'ıliyyūn** = 'ıliyyin? / 'İliyyin ferişte yiri

[181b07(Mutaffifin83/19)] turur. Andaǵ kim siccīn İblīs yiri turur.

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22)] **kitābūm** = Kitāb turur / **merḳūm** = merḳūm ḥāzıra / 21 / **yeṣhedūhū'l muḳarrubūn** = kelgeler muḳarrebler ve muṭi'ler. Ni'met içinde bolur / 22 / **inne'l ebrāra** = ḥōy ebrār.

[181b09(Mutaffifin83/22,23)] **le fī ne'im** = Ni'metler içinde bolur, / 23 / **'ale'l erā'iki** = taḥṭlar üzere baḳar anıǵ kerāmetleri. / **yenḳurūn** = Baḳarlar Tanǵrıya aydurlar kim: **yenḳurūn ilâ rabbihim**

[181b10(Mutaffifin83/24,25)] **ta'rifū** = Bilge senn / **fī vüḳūhihim** = bularıǵ yüzleri içinde / **naḍrate'n ne'im** = yazukluk ve ni'met. / 25 / **yüşḳavne** = Birgeler bularǵa

[181b11(Mutaffifin83/25,26)] **min raḥīḳın** = ḥamır şāfī anı eski mūhūr anǵa urmıṣ / **maḥṭūm** = bolǵa. Tā ḥiç kimse / 26 / **ḥūtāmūhū misk** = ol anǵa tegmege meger **ebrāra ilâ** mūhrü anıǵ sonunǵ / **ve fī ḳalike** = dādı yıpar bolǵa. Ve andann raǵbet ḳılǵa rāǵıblar

[182a01(Mutaffifin83/26,27)] **fel yetenāfesi'l mūtenāfisūn** = ve muna raǵbet ḳılǵa anda raǵbetler. / 27 / **ve mizācūhu** = Ve dādı anıǵ Tesnīm bolǵa.

[182a02(Mutaffifin83/27,28)] **min tesnīm** = Şarāblar şerīfī bular / 28 / ‘aynen **yeşrābü** = Bıngar turur kim içgeler / **bihe’l muḳarrabūn** = anda muḳaribler.

[182a03(Mutaffifin83/29)] **innellezīne** = Hōy ol kişiler kim / **ecrāmū** = kāfer bolğa - Mekke uluğları [E]bū Cehil, Velīd bin Muğyire kibi / **kānū** = bolğa - / **minellezīne** = ol kişiler kim

[182a04(Mutaffifin83/29,30)] **āmenū** = ĩmān ketürmiş turur / **yaḍḥakūn** = ‘Amal ve Bilāl ve Muhīb bularğa külerler erdi. / 30 / **ve izā merrū** = Ve kaçan kelseler bularıng / **bihim** = katınn

[182a05(Mutaffifin83/30,31)] **yetegāmezūn** = közleri birle işāret kıurlar erdi birbirine. / 31 / **ve izā** = Ve kaçan / **enḳalebū** = kayıdsalar / **ilā** = evlerine, / **ehlihimu** = halkları tapa

[182a06(Mutaffifin83/31,32)] **nḳalebū** = kaydurlar erdi / **fēkihīn** = şādlık kılu. / 32 / **ve izā** = Ve kaçan / **raevhūm** = körseler bularnı

[182a07(Mutaffifin83/32,33)] **ḳālū** = ve ayıtgalar / **inne** = hōy / **hāülāi** = bular / **leḍāllūn** = yolsuzlar turur. / 33 / **ve mā ürsilū** = Ve ḳosa ıduḳ bularnı / ‘aleyhim = bularıng

[182a08(Mutaffifin83/33,34)] **ḥāfızīn** = üzere mūkel. / 34 / **fel yevmellezīne** = Bes bu kūn ol kişiler kim / **āmenū** = ĩmān ketürmiş turur / **mine’l küffari** = kāferlerdenn
[182b01(Mutaffifin83/34)] **yaḍḥakūn** = külgeler. / Andaḡ kim kāferler bularğa küldüki

[182b02(Mutaffifin83 Mutaffifin83/34)] kibi bu dünyāda ve yārın kıyāmet kūni kāferlerğa

[182b03(Mutaffifin83/34)] ayıtgalar kim: Keliḡ, uçmaḳa kiriḡ diyü' tamām.

[182b04(Mutaffifin83/34)] Uçmaḳa kelseler kirmege uçmaḳ ḳapusınn aḡga bağlaḡalar

[182b05(Mutaffifin83/34)] ve mūminler bularğa külüşgeler.

[182b06(Mutaffifin83/35,36)] **'ale'l erā'iki** = Yincü yāğut tahtlar üzere / **yanzurūn** = oturup baқа turgalar tā bularğa nete 'azāb kıılır diyü'. / 36 / **hel şüvvibe** = İy cezā birgeler

[182b07(Mutaffifin83/36)] **e'l küffāru** = kāferlerğa / **mā kānū'** = ol iş kim

[182b08(Mutaffifin83/36)] **yef'alūn** = işlediler? / **ve billahu'l tevfiķ**

[182b09(İnşikak84/0)] Ve bu sûret Mekki turur ve āyatları

[182b10(İnşikak84/0)] yigirmi biş turur ve kelimeleri yüz yidi turur

[182b11(İnşikak84/0)] ve harfları dört yüz otuz üç turur. Paygāmbār aytı kim

[182b12(İnşikak84/0)] İnşikakat sûret okısa, kıyāmet küni bitisi arkāsından birmege ol iş.

[182b13(İnşikak84/0)] **bismillahi** = Tanğrı adı, / **er raḥman** = rūzı birgücü / **er raḥīm** = raḥmet kılgücü.

[183a01(İnşikak84/01,02)] **ize's semāü'n şakḳat** = Kaçan kim kökler yarılsa Tanğrı fermānı birle. / 02 / **ve ezinet** = Ve fermān bolğa anıñ / **li rabbihā** = Tanğrısına

[183a02(İnşikak84/02,03)] **ve ḥuḳḳat** = ve ol sezāvar turur kim tã'āt kıııalar. / 03 / **ve ize'l arḍu** = Ve kaçan kim yirni / **müddet** = ve yirinn uzatsalar / 04 / **ve elḳat** = ve kemişke herçi ne kim anıñ qarnında turur

[183a03(İnşikak84/04,05)] **mā fiḥā** = mālıldann ve ölüglerdenn / **ve teḥallet** = ve taşra kemişke / 05 / **ve ezinet** = ve ḥālī bolğa ve işidge / **li rabbihā** = ve tã'āt bolğa anğa. / **ve ḥuḳḳat** = Ve sezāvar turur anğa tã'at kıııalar. Kim

[183a04(İnşikak84/06)] **yā eyyühe'l insānū** = iy sizler kim ādemiler siz / **inneke** = kim ḥöy / **kādhun** = renc ketürdüñgüz / **ilâ rabbike** = kendü Tanğrıñgız fermānına / **kedhann** = kaçd kıldıñgız renc ketürmege!

[183a05(İnşikak84/06,07)] **fe mülākḫi** = Anğa tege ve körge anıñ cezāsın. / 07 / **fe emmā men** = Ve amma ol kışiler kim / **ūtiye kitābehu** = birse anğa kitāb ya'ni bitı / **bi yemīnihi** = sağ eline

[183a06(İnşikak84/08,09)] **fe sevfe** = terk bolğa kim / **yühāsebū** = anğa işmār kılgalar / **ḥisāben** = işmār / **yesīran** = āsān / 09 / **ve yenḳalibū** = ve kıydur kendü

[183a07(İnşikak84/09)] **ilâ ehlihi** = ehli tapa / **mesrūrā** = şād bolup. / ‘Āyişe aydur -
raẓıallahu ‘anha - kim

[183a08(İnşikak84/09)] paygāmbardann işidtim, dir -‘aleyhi’s selām-

[183a09(İnşikak84/09)] Kimge kim Tanğrı anıñg birle işmār kılar bolsa anğa ‘azāb
kılğa kim

[183a10(İnşikak84/09,10)] ge kim işmār kılsa ‘azāb bolur. / 10 / **ve emmā men** = Ve
amma ol kişilerinğ kim / **ūtiye kitābehu** = bitilerinn ardındann

DİZİN

A

‘abūs A somurtkan

‘a. [161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
şükūrā = ve ne şükürü kılmaklık /
10 / innā neḥāfū = kim biz
korkarvuz / min rabbinā =
tanğrımız ‘azābındann yevman
= ol ‘abūs küni(iy)

‘aceb A acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey.

‘aceb ketür-

‘a. k-meklik
[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhā = şābit kıldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
siziñ yılqılarıñgızğa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

ācib A şaşılacak şey

a. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm
= bularğa / mā‘[en] ğadekā =
üküş şu bularğa ya‘ni ni‘metkiñ
qılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim qatığ bularğa ācib fitne
qılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu‘riž = imāmların
öldürdıği ‘Osmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raž qılsalar

‘āciz A güçsüz, aciz

‘a. [144b06(Cin72/12)]: ve ennā
= ve biz bilürvüz kim / zanennā
= bizler ‘āciz [kılmayavuz] / en
len nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
kılmayavuz tanğrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
kılmayavuz anı

‘āciz qıl-

‘a. q-mayavuz
[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler ‘āciz [kılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
kılmayavuz tanğrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
kılmayavuz anı

aç aç

a. [162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yārındası yana
ögüttiler
a.+lıqın [162b03(İnsan76/13)]:
ehlü beytüm açlıqın ölür diyü
cebre’ıl
a.+lıqtann [162a14(İnsan76/13)]:
hüseyni sol eline tutup bular
açlıqtann titrerler erdi

a.-menn [162a11(İnsan76/13)]:
aç menn ta‘ām birinġ anġa
birdiler ol

açıġ *acı, eziyet*

a.+ı(iy)
[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduķı cān açıġı(iy)
ķatıġlıġındann ve ura[ġutı]

açıl- *açılmak*

a.-sa [178b13(İnfıtar82/2,03)]:
teserat = tōkilse / 03 / ve ize‘l
biĥāru = kaçan kim tenġizler /
füccirat = birbirine açılsa

açmak *açlık*

a.+lıķtann
[160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim iķerler anı
açmaklıķtann / tefcīrā = ķanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfūne = vefā ķılġalar / bi‘n
nezri = nezri

açuk *açık*

a. [180b08(Mutaffifin83/7)]:
ĥubbe fī cehennem feleķa ķuyu
turur ķamuda başı(iy) örtülü
siccīn ķayu turur başı(iy) açuk

ad *ad, isim*

a.+ı(iy) [172b03(Nāzi‘āt
79/14,15)] Ķatāde aydur sāhire

ķamuġ adı(iy) turur / 15 / hel
etāke = ĥōy keldi saġa / ĥadıṣū
= Mūsādan

[172b05(Nāzi‘āt 79/16,17)] bi‘l
vādi‘l müķaddesi ķuvā = ol kim
yir adı tuvā turur / 17 / izheb =
bargıl / ilā = kim / fir‘avne =
fir‘avunġa

[147a08(Müzzemmil73/)]:
bismillahi = tanġrı adı(iy) / er
raĥman = rūzı birġuci / er raĥīm
= raĥmet ķılġuci

[150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = tanġrı adı(iy) / er
raĥman = rūzı birġuci / er raĥīm
= raĥmet ķılġuci / yā eyyühe‘l
müddessir = iy ol ķiṣi kim ton
örtülmiṣ turur

[155b08(Kıyamet75/)]:
bismillahi = tanġrı adı(iy) / er
raĥman = rūzı birġuci / er raĥīm
= raĥmet ķılġuci

[159b09(İnsan76/,01)]:
bismillahi = tanġrı adı(iy) / er
raĥman = rūzı birġuci / er raĥīm
= raĥmet ķılġuci / 01 / hel = ĥōy
/ etā = keldi

[165a12(Mürselat77/,01)]:
bismillahi = tanġrı adı(iy) /er

rahman = rûzı birgücü / er rahîm
= rahmet kılğucu

[168a14(‘Amme78/)]:

bismillâhi = taŋrı adı(iy) / er
rahmân = rûzı birgücü / er rahîm
= rahmet kılğucu

[171a10(Nâzi‘ât79/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
rahman = rûzı birgücü / er rahîm
= rahmet kılğucu

[174b06(‘Abese80/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
rahman = rûzı birgücü / er rahîm
= rahmet kılğucu

[177a03(Tekvir81/)]:bismillâhi
= taŋrı adı(iy) / er rahmân =
rûzı birgücü / er rahîm = rahmet
kılğucu

[178b11(İnfitar82/)]:

şalâh
bolğa / bismillâhi = taŋrı
adı(iy) / er rahmân = rûzı birgücü
/ er rahîm = rahmet kılğucu

[179b11(Mutaffîfîn83/)]:bismil
lâhi = taŋrı adı(iy) / er rahmân
= rûzı birgücü / er rahîm =
rahmet kılğucu

[180b07(Mutaffîfîn83/7)]:

şeytân adı(iy) yaz[ı]lu turur
paygâmbâr aytı e‘l hâlak

[182b13(İnşikak84/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
rahman = rûzı birgücü / er rahîm
= rahmet kılğucu

a.+ın [164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yâd
kılğıl taŋrı adın / bükrateñn =
irte / ve eşlâ= ve kiçe

a.+ını

[148a12(Müzzemmil73/8)]:

vezkür isme = ve yâd kılğıl
kendü taŋrınınğ adını / rabbike
= uluğ tutğıl / ve tevette‘l ileyhi
= ve tevḥîd ve ḥâlîş bolğıl

a.-ı(iy) tur-ur [172b02(Nâzi‘ât
79/14)] aydurlar sâhire ol yir
adı(iy) turur Beytü‘l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

ad bir-

a.-ür [163a02(İnsan76/17,18)]:
kāne mizācühā = mizāc /
zencebîlā = zencebîl bolğa / 18 /
‘aynen = bınğar bar / fiḥā =
uçmak içinde / tüsemḡā = ad
birür

âdem (*A âdem*) *insan, kişi, şahıs*

a. [159b12(İnsan76/1)]: ḥîñün =
vaḳtı / mine‘d dehri =
ruzgârındann / ya‘ni âdem kırk
yıl Mekkeli Ṭā‘ifli arasında

a.+ğa

[149a07(Müzzemmil73/17)]: ve
ol ol turur kim aydurlar âdemğa
oğlanlarınġnı bir neçeleri

a. oğlan+ı(iy)

[171a14(Nâzi‘ât79/1)]: ve
aydurlar ferîstelerġa aydur kim
âdem oğlanı(iy) cânın

[177b02(Tekvir81/11)]: Kâtâde
aydur kaynadmağ ol taŋrı
buşısı turur âdem oğlanı
yazukına

a.+e oğlanı(ak)

[176a03(‘Abese80/24)]: Ebû
Kâlâbe aydur tevrât içinde yerlü
turur yâ âdeme oğlanı(ak)
bağınġ aŋa kim

âdemî (*F âdemî*) *insan, insanoğlu,*
beşer

a.[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hâzâ = tegül bu Muḥammad /
illâ = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hâzâ = ve tegül bu / illâ
kavlü = meger âdemî

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insāni = âdemîler üzere / ya‘ni
aŋa kim âdemî didi ve bildiler
kim

[159b11(İnsan76/1)]: âdemî ne

turur ve andann ne tilerler

a.+ler [145b10(Cin72/19)]:

âdemîler şıfat kim tiler kim anıñ
mālının bâṭıl kılgılar

[153a09(Müddessir74/30)]:

bolġa kim kamu cehāndağı
âdemîler ve perîler ve cinnîlerce

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yürîdü‘l
insānū = âdemîler bâķî rûzigār
içinde / li yefcūra = yazuğ
kıılmağlık / emāmehü = ve tevbe
kıılmağ / 06 / yeselu = sorarlar

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yaḥsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar âdemîler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularġa / sūdâ = emrū nehydenn
sormaġa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insāni = âdemîler üzere / ya‘ni
aŋa kim âdemî didi ve bildiler
kim

[179a04(İnfitar82/6)]: yâ
eyyühe‘l insānū = berekât yâ
âdemîler kim / mā ġarrake =
kııldı ġarra sini kim taŋrı / bi

rabbike'l kerīm = ʔaʔatındann
yıǵdı kerīm tanrınınǵ

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:

ʔazīm = uluǵ kūn / 06 / yevme
yeķūmüʔn = kim turgalar / nāsū
= ādemīler / li rabbiʔlʔālemīn =
tanǵrıǵa halklarınǵ yaʔni tanǵrı
fermānına

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyüheʔl insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim hōy /
kādihun = renc ketürdünǵüz / ilā
rabbike = kendü tanǵrınǵız
fermānına / kedhann = ʔaşd
ķıldınǵız renc ketürmege

a.+lerdenn

[152a04(Müddessir74/18)]: nese
işidtim kim bular ne
cinnīlerdenn ve ne ādemīlerdenn

a.+lerǵa [176a02(ʔAbese80/24)]:
felyenzuriʔl insānū = iy baķınǵ
ādemīlerǵa / ilā = ve bularınǵ
aşlarına / ʔaʔāmihi = tā neteg
tedbīr ķılur

a.lerni

[152b11(Müddessir74/29)]:

levvāhatüʔl lil beşer =
tegzindürge ķara ķılǵa
ādemīlerni / yaʔni bularınǵ
derilerinn keydürge ķara [ķılǵa]

ādemī tur-

a.-tur

[153a16(Müddessir74/31)]: illā
melāket[ev] = ferişterde ne
kim ādemī turur ferişterǵa kim
ǵalebe ķılǵa siz bizdenn

ādemī bkz. *ādemī*

a.+ler [156a02(Kıyamet75/3)]: e
yaķsebūʔl insānū = andaǵ
şanūrlar ādemiler kim kāfer
bolsa / en len necmeʔa = kim
cemüʔ ķılmaya men / ʔızāmeħ =
bularınǵ sünǵüklerinn

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:
yeķuluʔl insānū = ayıdǵalar
ādemiler / yevmeʔizīn = ol kūn
kim / eyneʔl meferr = ķaçan
turur ķaçmaķlıķınn / 11 / kellā=
ħaķā kim bolmaya

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonǵra anı işlese / beliʔl
insānū = bil kim ādemiler kendü
/ ʔalā nefsihi = tatları üzere
ħuccet turur kim

[157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lā tüdrikuhuʔl ebşār ve hüve
yüdrüküʔl ebşār ve vücühün =
taķı yüzler / yevmeizin = ol kūn
ķara bolǵa / bāsireten =
ħālindenn tegzinip ādemiler

[158a14(Kıyamet75/29)]: cānın
bir yaŋga iltge ve ādemiler
kelbdīnn bir yaŋga iltgeler

a.+lerğa

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yoq ol /
hiye = ya‘ni ŧamuğ / illā zikrā =
pend turur / lil beşer =
ādemilerğa

[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerğa /
yevme‘izin = ol kün işlemişler
turur / bimā qaddeme = tã‘at ve
ol zāyiğ qılmış [bolğa] / ve aḥḥar
= [qılmış] bolğa ‘ibādetinn

a.+leri

[173b11(Nāzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
qılğalar ādemileri nese/ mā se‘â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti‘l
ceḥīmū = işledügi ve çıkargā
ŧamuğdann / li men yerâ = anda
körse anı

a.+lerni [160a05(İnsan76/2)]:
innâ = ve biz / ḥalakne‘l insāne
= yarat[t]uq ādemilerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya‘ni
azqınanğ sudann kim

‘ādet A davranış, huy

‘a.+i(iy)

[180a04(Mutaffiḥ83/3)]:

Medīnega keldikte Medīnelü

‘ādeti(iy) ol erdi kim

adın başka

a. [146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mülteḥadā = adın hīç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

afāk A ufuklar

a.+a [171a13(Nāzi‘ât79/1)]:
afāqa kökte toğar yoqaru ağar
terk terk kündüzinn

ağ- yükselmek

a.-ar [171a13(Nāzi‘ât79/1)]:
afāqa kökte toğar yoqaru ağar
terk terk kündüzinn

[171a15(Nāzi‘ât79/1,02)]:

tartar ve terler andann cāni(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuqa tā
ağar ya‘ni yıraqta turur

ağaç ağaç

a. [180b06(Mutaffiḥ83/7)]:
siccīnga iltgeler andan bir ağaç
bar qabıqara ol ağaçda

a.+da [180b06(Mutaffīn83/7)]:
siccīnga iltgeler andan bir ağaç
bar kabıkara ol ağaçda

a.+ı(iy)
[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaqı çırağ kılur / ve naḥlan =
ve ḥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāika = ve bostānlar ve bağlar
/ gūlben = galebe turur budaqları
/ 31 / ve fākiheten = ve yimişleri
a.+lar [162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
‘aleyhim = bularğa / zılā[lüha]=
ağaçlar kölgesi

āgāh F bilgili, haberli, uyanık

āgāh kıl-
a.-dı
[152b07(Müddessir74/25,26,27)]
e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se
uşlīhi = tüşürge men / sekar =
saḫar ödına / 27 / ve mā = ve
kim āgāh / edrāke = kıldı saḅga
kim / mā sekar = ne turur saḫar
[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi‘l faşl = ayrılmaq küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
āgāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmaqlık küni(iy)

[175a11(‘Abese80/2,03)]: ‘itāb
turur / 03 / ve mā yūdrike = ve
kim āgāh kıldı saḅga / le‘allehu
= meger kim ol arıg / yezzekkā =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutgucu

ağar- ak olmak, ağarmak

a.-ur
[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = ağarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le iḥde‘l küber = işlerde
uluğraq

ağır hafif olmayan, ağır, yüklü; zor,
çetin

a.
[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:
zā guşşatin ve ‘azāben =
zaḫḫum gıslīn ve irinğ ve ‘azāb
/ elīmā = ağır / 14 / yevme = ol
kün kim / tercüfü = tebrenge

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar āḫırat /
verāhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya‘ni kıyāmet / seḫlā= ağır / 28
/ naḥnū = biz

a. tur-

a.-ur [148a02(Müzzemmil73/5)]:
innā se nülkıy = vaḫiy qılavuz /

‘aleyke = saṅga ya‘ni ḳurān /
ḳavlen seḳıylā = ağır turur
terāzūda

[148a03(Müzzemmil73/5)]:
neçeme yünġül erse dilege ya‘ni
ağır turur işlemeġ anıñ

[148a04(Müzzemmil73/5)]:
ḥaddīnn ağır turur ḳurān
münāfıḳlargā yünġül turur ḳurān

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andaġ kim aytuḳ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥıydenn / ‘ale‘l ġaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi ḳanīn
= sizdenn töhmatlıġ ve baḥıl
tegül

ağırla- iyi muamele etmek, ihsan ve
lütüfta bulunmak

a.-r er-di [175a04(‘Abese80/2)]:
bu āyat aydı andann sonġra
ḳaçan payġāmbar anı körse
ağırlar erdi

ağız ağız

a.+ları
[153a07(Müddessir74/30)]:
közleri bularınġ yıldırım kibi
ağızları ulusı tamām

aġu zehir

a. [169b08(‘Amme78/25)]: aġu
bar bu ḳamu aṅga bolġa kim
taṅrıġa kāfer bolmış bolsa kim

āhırat (A āhiret) öbür dünya, āhiret

a.[148b07(Müzzemmil73/12,13)]
inne = ve ḥöybiziñ / ledeynā =
ḳatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluġ ḳatıġ
‘uḳūbetler / ve ceḥıymā = artuġ
bolġa ve uluġ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boġaz içre

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne‘l āhiret = ḳorḳmazlar
āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
ḥaḳa kim / innehu = ol yād
ḳılmaḳlıḳ turur / tezḳiret = ya‘ni
ḳurān

[158a12(Kıyamet75/29)]:
dünyā āhırat birle ulaşı turur

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āhırat birle ḳatlu
turur ve ferışteler anıñ

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve ḳorlar āhırat /
verāhüm = ve bularınġ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār

ya‘ni kıyāmet / seḫlā= ağır / 28

/ naḥnū = biz

[172a03(Nâzi‘ât79/7)]:

tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann

songra kelir / ya‘ni āḥırat nefḥası

kırk yıl bu iki nefḥa arası

[173a11(Nâzi‘ât 79/25)] ve

nekāl āḥırat ol turur ene

rabbükümü‘l ‘alâ ve bu iki söz

ara[sında]

a+ı(ak)[173a08(Nâzi‘ât 79/25)]

fe eḥzehüllahü = bes taṅrı

aṅğa ‘aḫubat kıılır ve tuttı taṅrı

anı / nekäle‘l āḥıreti = nekāl

dünyāda ġarḫa kıılam ve

āḥıratı(ak) ṭamuğa / vel ulâ =

soḫa

a.+nı(ak)

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]

ve tezerüne‘l āḥırete = ve qorlar

āḥıratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve

yüzler bolğa / yevmeizin = ol

kün / nāzıratan= yıldırı yüz / 23 /

ilâ rabbihā = ve kendü taṅrısına

/ nāzıratan= baḫar

ahī A *kardeş*

a. [176b03(‘Abese80/36)]:

kendü başları meşgülındenn

Ḳatāde aydur ahī Hābil

Ḳābildenn kaçar

ahşam *akşam*

a. [162a06(İnsan76/13)]: ahşam

namāzınn idti aşığa olturdılar bir

yetīm

[162a09(İnsan76/13)] ne

yārındası kün bir şaḡnı etmek

idti ahşam namazınn

a.+a [174a09(Naziat79/46)]:

yevme = ol kün kim / yeravnehā

= körseler anı kıyāmet

tirilmedükler / lem yelbeşü =

bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =

meger bir dün / ev duḫâhā =

ahşama tegınn

ahvāl A *haller*

a.+i(iy)

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lâ =

lâ şılah turur ma‘nisi / uḫsimü =

anda yād kıılır / bi yevmi‘l

kıyāmet = kıyāmet küni(iy) üçün

ve anıñ ahvāli(iy) üçün / 02 / ve

lâ uḫsimü = ve taḫı anda yād

kıılğam

a.+inn [174a04(Naziat79/42)]:

yes‘elüneke = ve sorarlar saṅğa /

‘ani‘s sâ‘ati = kıyāmet ahvālinn

ve anı aşkere kıılmaḫ / eyyāne

mürsâhā = bes aytı aṅğa

aķ *ak, beyaz*

a. [176b07(‘Abese80/38,39)]:
yevme’izin = ol kün / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāhıketün =
küler bolga aķ bolup /
müstebşiratün = şādılık kılga

aķ- *akmak*

a.-ar
[149a02(Müzzemmil73/14,15)]:
keşiben = aķar / mehīla =
ķayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduķ / ileyküm =
sizge / rasūlen = rasūli

[161a03(İnsan76/10)]: kāferler
ķiyāmet küni(iy) menġiz bolup
deri aķar ķatrān kibi

[169a02(‘Amme78/14,15)]:
mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= ķatre aķar ķatre / 15 / li
nuħrice = tā çıkarġa menn / bihi
ħabben = ol şudann dāne

[170b01(‘Amme78/38)]:
saġarnında bir arķ aķar nūrda
kim cebre’īl ‘aleyhi‘s selām

‘āķibat (*A ‘āķibet*) *son, ākibet*

‘a.+lġ [161b13(İnsan76/13)]: üç
kün oruç tutmaķ nezūr ķıldı
taŋrı ‘azze ve celle bularġa
‘āķıbatlıġ

‘aķıbe (*A aslı ‘aķabe*) *tepe, yokuş*

‘a. [162a07(İnsan76/13)]: atam
‘aķıbe toķuşında tüşdi
muhācirlerdenn

aķlık *beyazlık, aklık*

a.+ı(iy) [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb iķerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
ķatılmış turur / mizācühā = anġa
/ kāfūrā = kāfūrdann ya’ni
aķlık(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolġayı bar

aķtur- *akmasını sağlamak, akıtmak*

a.-duķ
[176a05(‘Abese80/25,26)]: ennā
= biz / şabebne‘l māe sabban=
aķturduķ şu aķturmaķlık/ 26 /
şümme = andann / şeķaķne‘l
erda = yarduķ yirni yarmaķlık

a.-maķlık
[176a05(‘Abese80/25,26)]: ennā
= biz / şabebne‘l māe sabban=
aķturduķ şu aķturmaķlık/ 26 /
şümme = andann / şeķaķne‘l
erda = yarduķ yirni yarmaķlık

‘aķubat (*A ‘aķibet*) *son, nihayet*

‘aķubat ķıl-
‘a.-ur [173a08(Nāzi‘ât 79/25)]:
fe ehazehüllahū = bes taŋrı

anğa ‘aķubat ķılur ve tuttı tańgrı
anı / nekāle‘l āhıreti = nekāl
dünyāda ġarka ķılam ve
āhıratı(ak) ŧamuġa / vel ulā =
soķa

al- almak, tutmak

a.-dı [162a02(İnsan76/13)]:
ŧa‘ām yiyeyim diyü etmeki eline
aldı

a.-ıp tur-ġalar
[158a01(Kıyamet75/27)]:
[feriŧte]leri ‘azāb feriŧteleri
yöresin alıp turġalar ġalebe
ķıluban

a.-ır [173a04(Nāzi‘ât 79/20,21)]
fe erāhü‘l āyete‘l kübrâ = ve
anda körterdi uluġ āyat ‘asâ taķı
yed-i beyzâ ya‘ni / 21 / fe
kezzzebe = alır küncikine soķup
künüciki yıŧır erdi / ve ‘aşâ = ve
yalġan didi ‘āŧı boldı

a.-maġa

[171b14(Nāzi‘ât79/5)]: cānlar
almaġa ve isrāfıl bularġa iner
tańgrı

a.-salar

[180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol kiŧilerge / lil
mütaffifin = kim noķŧān ķılġalar
keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol

kiŧiler kim / izektālū = kaçan
alsalar / ‘alâ = erenlerdenn

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:

e‘n nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alâ bu yirde
ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā
kālühüm = ve kaçan ķılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

a.-ur [153a04(Müddessir74/30)]:
meleku‘l mevt kibi kim
yalnġuzınn ķamu cehān cānın
alur neteg revā [bolmaġa]

a.-ur er-diler

[180a07(Mutaffifin83/3)]:

[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiħisi birle satar
erdiler

al- yardımcı fiil

a.-maġa [171b14(Nāzi‘ât79/5)]:
cānlar almaġa ve isrāfıl bularġa
iner tańgrı

‘aleyhi‘s selām A “ona selam olsun!”

manasında peygamberin adı
anılırken kullanılan bir söz

‘a. [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmā ķāme
= kaçan turdı erse / ‘abdullahi =
tańgrı bendesi / yed‘ühü = ya‘ni
Muġammad ‘aleyhi‘s selām /

kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[147a06(Müzzemmil73/)]:

Ka‘b aydur kim paygāmbar
‘aleyhi‘s selām aytı her kim e‘l
Müzzemmil

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse paygāmbar ‘aleyhi‘s
selām

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
aydur her kim elmüdeṣsir sūret

[150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim ḡurāndan indi
Muṣtafāğa ‘aleyhi‘s selām bu
erdi

[151b08(Müddessir74/17)]:
ṣa‘ūdā = anğa ḡatıḡ ‘azāb / ve
paygāmbardan ‘aleyhi‘s selām
ḡabar turur kim ṣa‘ūd

[151b12(Müddessir74/18)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
ḡāmīm tenzīl

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi paygāmbar ‘aleyhi‘s
selām turdı mezkīdte kidti

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübḡī = keçmeyeler dūçaḡlar / ve
lā tezer = hīḡ kimseyi kim anı

helak ḡılğa / ve Mūsā ‘aleyhi‘s
selām tanḡrığa aytı

[154a04(Müddessir74/31)]: ibn
‘abbās aydur paygāmbar
‘aleyhi‘s selām ḡayber
ḡanimetin

[154a05(Müddessir74/31)]:
ḡısmet ḡıldı cebre‘īl ‘aleyhi‘s
selām paygāmbar ḡatında [turur
erdi]

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām ayttı
her kim bu ḡıyāmet sūret oḡısa

[156b09(Kıyamet75/15)]: kim
birbirine ḡavale ḡılsalar cebre‘īl
‘aleyhi‘s [selām]

[156b10(Kıyamet75/15)]:
paygāmbarğa ‘aleyhi‘s selām
kaçan āyat ketürse paygāmbar
anı

[157a08(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar aytı ‘aleyhi‘s selām
uçmaḡ ḡalḡları bisreki bularınḡ
ol

[157b01(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
yūzi(iy) oḡıdı vüḡuhu yevme‘izi
nāzıratilā rabbihā

[158a07(Kıyamet75/28)]:
‘aleyhi‘s selām kaçan bendeḡa

ölüm sekerāti(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[159a02(Kıyamet75/35)]:

[keldi] erse payğāmbār ‘aleyhi’s
selām Mekke batısında [e]bū
cehl

[159a07(Kıyamet75/35)]: hem
qaravaş oğlanına uymaya erdim
didi payğāmbār aytı ‘aleyhi’s

[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payğāmbār aytı ‘aleyhi’s selām

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoqsun kelmiş erdi payğāmbār
‘aleyhi’s selām aytı yā resūlullah

[162b02(İnsan76/13)]: dutuşup
payğāmbār ayttı ‘aleyhi’s selām

[165a09(Mürselat77/)]: Ka‘b
aydur kim payğāmbār ayttı
‘aleyhi’s selām her kim

[168a12(‘Amme78/)]: aydur
payğāmbardann ‘aleyhi’s selām
qanıķı kişi kim ‘amme
yetesāelūn

[170b01(‘Amme78/38)]:
sağarnında bir arķ aqar nūrda
kim cebre’īl ‘aleyhi’s selām

[174b08(‘Abese80/2)]:
payğāmbār ‘aleyhi’s selām
‘Utbe bin Rabbī ve [E]bū Cehl
ve ‘abbās [bin ‘abde’lmutṭalib]

[174b14(‘Abese80/2)]:

payğāmbār ‘aleyhi’s selām
bularıñ işine meşğūl erdi
payğāmbargā

[176b12(Tekvir80/)]: aydur
payğāmbardann ‘aleyhi’s selām
her kim ize’s şemsū küvvirat

[180a03(Mutaffifin83/3)]:

yuhsirūn = noqsān kılsalar / ibn
‘Abbās aydur kim payğāmbār
‘aleyhi’s selām

[180b03(Mutaffifin83/7)]:

payğāmbār ‘aleyhi’s selām aytı
siccīn yiti qat yir altında turur

[183a08(İnşıkak84/9)]:

payğāmbardann işidtim dir
‘aleyhi’s selām

‘alīm A çok bilen, Allah’ın
sıfatlarından

‘alīm tur-

‘a.-ur [165a01(İnsan76/30)]:

‘alīmen = ‘alīm turur / ḥakīmen
= ve ḥakīm / tilemek tanrınınğ
turur

alp kahraman, cesur, yiğit

a. [153a12(Müddessir74/30)]: on
alp er bularıñ birindenn yañğa
siz Ebū’l Esved Caḥmī

alt *alt, bir şeyin altında kalan kısım*

a.-ında tur-ur

[180b03(Mutaffifin83/7)]:

paygāmbār ‘aleyhi’s selām ayı
siccīn yiti kāt yir altında turur

a.+nında

[181b01(Mutaffifin83/18)]:

paygāmbār ayı ‘iliyyīn yidi
kökdenn üstün turur ‘arş
altnında

[181b02(Mutaffifin83/18)]: ibn

‘Abbās aydur zeberced tahtı(ak)
asıglu turur ‘arş altnında

a.+nındann

[163a05(İnsan76/18)]: kamu

yirge barur ‘arş altnındann çıkar
ve şarābları

altı *altı (sayı ismi)*

a. [171a03(Nâzi‘ât79/)]: ve
âyâtları kırk alt[ı] turur ve
kelimeleri yüz tokşan [tokuz
turur]

a.+sı [177b05(Tekvir81/14)]:

haşlet turur altısı bu dünyāda

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:

ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uqşimū = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi’l hunnes = kim
yörir / 16 / e’l cevāru = andann
kirü kaydur

a.-tur-

a.-ur [147a05(Müzzemmil73/)]:

[iki yüz seksen] biş turur
hurūfları sekiz yüz altı turur ve
übey bin

[150a11(Müddessir74/1)]:

el[ı]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş āyat turur

[165a08(Mürselat77/)]: ve

harfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebâ bin

[168a11(‘Amme78/)]: [yüz

seksen] bir turur ve harfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[179b07(Mutaffifin83/)]: otuz

altı turur ve kelimeleri yüz

altun *altın*

a. [151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda minġ altun bolur
Muqātil aydur bin bostān erdi
taıfdı

āmā *A kör*

a. [160a07(İnsan76/3)]: innā =
ve bizüz / hedeynā hü’s sebīle =
körtürdük anġa haq yol ve bātıl /
İmmā şākiran = āma şākır
yarat[t]ım iy mümin

‘amel A *amel*, iş

‘a [182a04(Mutaffifin83/29,30)]:

āmenū = ĩmān ketürmiş turur /
yaḍḥakūn = ‘amel ve Bilāl ve
muḥīb bularğa külerler erdi / 30 /
ve izā merrū = ve kaçan kelseler
bularıñg / bihim = қатınn

‘a.+indenn

[169b10(‘Amme78/26,27)]:

cezā‘en = cezā bolğa muvāfıq
‘amelindenn / vifāḥan = artuq
eksük bolmağa / 27 / innehüm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcūne = қорқmayalar / ḥisāban
= ḥisābdann

‘a.+inn

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve

ize‘ş şuhufū = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāū =
ve kaçan kökni қазsalar / küşitat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

‘a.+lerinğiz

[179a10(İnfitar82/10,11,12)]: le

ḥāfızīn = saqlayucı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kātībīn
= yazıcılar / 12 / ya‘lemūne =
siziñg ‘amellerinğiz

‘amel it-

‘a.-tik

[170a04(‘Amme78/35,36)]:

lağven = yavuz keleçi / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = tañgrıñgdann sañga /
‘atāen = ‘atā bolga ‘amel ittik

amma A *ama*, *fakat*

a. [145a03Cin72/15)]: ve

emme‘l ḳāsıṭūne = ve amma
cevr ḳılğucılar / fe kānū = bolğa
/ e‘l cehennem = таmuğa / haṭabā
= ödun

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve

immā kefürā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innā =
andan yāḍ ḳıldım / a‘tednā = biz
va‘de ḳıldıq / lil kāferīne =
kāferlerğa

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe

emmā men = ve amma ol kişiler
kim / ṭağā = ṭağī bolmış bolsa /
38 / ve āşeral ḥayātet = ve
ihtiyār ḳılsalar / dünyā =
dünyānı / 39/ fe innel ceḥīme =
höy düçaq

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel

me‘vā = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmā men = ve amma ol
kişilerinğ kim / ḥāfe meḳāme =

qorqsalar / rabbihi ve nehâ =
tanğrısındann ya'ni kıyâmet
'azâmetindenn

[175a12('Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe'ahü'z zıkrâ = anğa
menfa'at kılsa ögüt / 05 / emmâ
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn 'Abdullah bin
Şüreyh çıkar za'ıf

[175a13('Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulaq [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve 'utbeğa
tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne
bolğa saŋğa / ellâ = eger bular
îmân ketürmeŋe / yezzekkâ =
saŋğa ayıtmağınğız / 08 / ve
emmâ = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saŋğa / yes'â
= iştäb

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülâkîh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmâ men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya'ni
biti / bi yemînihi = sağ eline

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa 'azāb
bolur / 10 / ve emmâ men = ve

amma ol kişilerinğ kim / ütiye
kitābehu = bitilerin ardındann

ana anne

a. [166b01(Mürselat77/21,22)]:
fece'alnāhu = ve qovam bularnı /
fî qarārın = qarār ma'lūm /
mekîn = ya'ni ana qararında / 22
/ ilâ qaderîn = tā ma'lūm vaqtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]:
ma'lūm = ya'ni toğurduğı vaqta
tegin kim ança ana qararında
kim tutğam / 23 / fe qadernâ =
ve taqdîr kılduq ve eygü / fe
nı'me'l qādirün = ve eygü
miqdār kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

a.+sı

[175b08('Abese80/19,20,21)]:
haleqahu = yarat[t]ı anı /
feqadderahu = ve muqadder
kılmış turur anı/ 20 / şümme's
sebîle = andann yolın anıñ
āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkarğa anası qararındann / 21 /
şümme = andann

a.+sındann

[176b01('Abese80/35,36)]: ve
ümmihi = ve kendü anasındann /
ve ebîhi = ve kendü atasındann /

36 / ve şāhibetihi = ve
urağutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hīç kimse
[176b04(‘Abese80/36)]: ve
ümmihi ve ebīh biziñg
payğāmbar anasındann
atasındann kaçğa ve şāhibetihi

aña *ona (ol’un dat.i)*

a. [147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişteler aña / rabbihim = tañgrı
bularıñg / ve eḥāṭa = risālet ve
yitgeler aña / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg qatında turur

ança *o kadar, öylesine, öyle*

a. [153a08(Müddessir74/30)]:
uluğ ḥiṣār kibi ve bulardann
tegme biriniñg ança küçi(iy)

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mālī(ak) birgem
senn diledügince tañgrı ayttı

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lūm = ya‘ni toğurduķı vaқта
tegin kim ança ana qarnında
kim tutğam / 23 / fe qadernā =
ve taqdir kılduķ ve eygü / fe
ni‘me‘l qādirūn = ve eygü

miqdār kılduķ / 24 / veylūn =
vey ol kūn

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
qutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
aña qılmış turur kāferler turur
tañrıa anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād qılmış kim / şey’in =
nesedenn / haleqahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azqınañg sudann

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li
külimri’in = tegme kişiye /
minhūm = bulardann /
yevme’izin = ol kūn ança iş
bolga kim / şe’nün yuğnihi =
ayruqa meşğul bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

and *ant, yemin, kasem*

and tur-

a.-ur [165b01(Mürselat77/01)]
Muqātil aydur bu and turur kim
yād qıldı kim ferište[ler]

anda *onda, orada (ol’un lok.i)*

a. [145b03(Cin72/18)]: iltmenğ
ve anda tā‘at qılınğ ve tañgrını
yād qılınğ ayruķ hīç

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nâsı anda

bolur ھاھا kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiķuhu
= ve teklīf kılğam

[152b02(Müddessir74/18)]:
atalı oğullı birbirindenn ayrur
tidi anda taŋrı

[152b04(Müddessir74/19,20,21)]
fe ķutile = la‘net kelsün / keyfe
= anğa neteg / ķader = taķdīr
ķıldı / 20 / sümme = andann /
ķutile = la‘net bolsun / keyfe =
neteg / ķadera = taķdīr ķıldı / 21
/ sümme nazara = anda baķtı

[152b05(Müddessir74/22,23,24)]:
sümme ‘abese = menġzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş ķıldı / 23 / sümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür ķıldı / 24 / feķāle =
ayıt[t]ı

[154a11(Müddessir74/32,33,34)] kellā = ھاfākim / ve‘l
ķamer = and[a] yād kılğam / 33 /
ve‘l leyli = ay düni(iy) üçün / iz
= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ş şubhı = ve şubh

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā
= lā sılak turur ma‘nisi / uķsimü
= anda yād kılur / bi yevmi‘l

ķiyāmet = ķiyāmet küni(iy) üçün
ve anıñ aħvāli(iy) üçün / 02 / ve
lā uķsimü = ve taķı anda yād
kılğam

[158b06(Kıyamet75/30)]: anda
taŋrı ‘azze ve celle [e]bu cehl
şifatınn

[161a07(İnsan76/13)]: lā
yeravne = körmeyeler / fihā =
anda / uçmak içinde

[165a13(Mürselat77/1)]: ve‘l
mürselāti = anda yād kılur ol
yıllar kim / ‘urfā = taŋrı estürür
/ ‘urfā av neşrenn

[165b04(Mürselat77/03)]
neşrann = yumşak huy / Hasan
Başri aydur üç ķurla anda yād
ķıldı

[165b12(Mürselat77/06,07)]
bununġ üçün ķamuġ and[a] yād
ķıldı / 07 / innemā = kim ol
va‘ad kılur / tū‘adüne = sizlerge

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize‘n nücümü = anda kim
yılduzlarıñġ / tumiset = nūrı(iy)
kitge / 09 / ve ize‘s semāū = ve
kaçan kök

[169a09(‘Amme78/22,23)]:
li‘t taġīne = taġlarğa ya‘ni
kāferlerġa / meāban = kirü yanışı

ṭamuġa bolġa / 23 / lābiṣīne =
turġalar anda/ fīhā = uzun /
aḥḳāban = rūzgār

[169b03(‘Amme78/23)]: yana
aḥḳāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ġassāk

[172a08(Nâzi‘ât79/9)]:
ḥāṣi‘atun = [kōṅgöl]lerniġ ḥāṣi‘
/ ve zelīl bolġa anda ḥabar birdi
Mekke kāferlerine

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:
ḳālū = aydurlar / tilke = anda
ḳaçan kirū / izen kerretūn =
yandurur bolsa / ḥāsiratūn =
ziyān ḳılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolġa kim

[173a04(Nâzi‘ât79/20,21)] fe
erāhū‘l āyete‘l kübrā = ve anda
körterdi uluġ āyat ‘asā taḳı yed-i
beyzā ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soḳup kūnüciki
yışır erdi / ve ‘aṣā = ve yalġan
didi ‘āṣī boldı

[173b11(Nâzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kūn kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
ḳılġalar ādemīleri nese/ mā se‘â
= ol kūn kim /36/ ve būrrizeti‘l
ceḥīmū = işledüġi ve çıkārġa

ṭamuġdann / li men yerâ = anda
körse anı

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḳsımū = ve anda yād ḳıldı ol
biş yılduzke / bi‘l ḥunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirū ḳaydur

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müṣṣerī ve ‘uṭārid ve bu
yulduzlar kim anda yazuḳlar kim
hemīṣe

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmaġa bular /
‘anhā = anda / bi ġā‘ibīn = ġāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oḳ[ı]turdı saġa kim ne turur

[180a12(Mutaffifīn83/3)]:
terāzūmuz tutanlardann kim
bular anda ṣarf ḳılur bolsa

[180b04(Mutaffifīn83/7)]:
Ka‘b el-Aḥbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

[182a01(Mutaffifīn83/26,27)]:
fel yetenāfesi‘l mütēnāfisūn = ve
muna raġbet ḳılġa anda raġbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolġa

[182a02(Mutaffifīn83/27,28)]:
min tesnīm = ṣarāblar ṣerīfi(iy)

bular / 28 / ‘aynen yeşrābū =
bıngar turur kim içgeler / bihe‘l
muḳarrabūn = anda muḳaribler

andağ *böyle, böylece, bu sūretle*

a. [145a05(Cin72/16,17)]: hūm
= bularğa / mā‘[en] ḡadekā =
üküş şu bularğa ya‘ni ni‘metkiḡ
ḳılğa erdüḳ andağ kim / 17 /
lineftinehūm = müsūlmānlar kibi
kim ḳatıḡ bularğa ācib fitne
ḳılḡam bularğa tā kendü / fih ve
men yu‘riḡ = imāmıların
öldürdüḡı ‘Osmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raḡ ḳılsalar

[145b01(Cin72/18)]: bu āyat
ıydı kim mezigidlerde şirk
ketürmenḡiz andağ kim cühūdlar

[147b15(Müzzemmil73/4)]:
ḳurān iyelerine aydurlar ḳurān
oḳı tertīb birle andağ kim dünyā

[149a03(Müzzemmil73/15)]:
şāhiden = danuḳ / ‘aleykūm =
siziḡ üzere / kemā = andağ kim
/ arselnā = ayduḳ / ilā fir‘avne =
fir‘avun tapa

[151a11(Müddessir74/11)]:
kim anḡa ḳavm içinde Vaḥīd
tirler erdi andağ kim

[151b02(Müddessir74/13)]:

anıñ yemişi(iy) yayınn ḳışın
tükenmes ve ardmas erdi andağ

[153a01(Müddessir74/28)]:

āşkārā körünḡe andağ aydur el
Ceḡīmü‘l la‘in

[154a08(Müddessir74/31)]:

ḳorḡtı andağ sandı iblīs turur ayt
yā cebre‘il

[155a04(Müddessir74/49,50,51)]:

: mu‘riḡıyne = bendeden ırāḳ
tururlar / 50 / ke ennehūm =
andağ kim ıḡasann / ḡumūrum
= kim bular eşek turur /
müstenfıretūn = kim ḳaçarlar /
51 / ferrat = nete kim ḳaçarlar

[156a02(Kıyamet75/3)]: e
yaḡsebū‘l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme‘a = kim
cemü‘ ḳılmaya men / ‘ıḡāmeh =
bularınḡ sūḡḡüklerinn

[157a10(Kıyamet75/23)]:

körgeler ve ol ḳişiler kim
ḳirāmıraḳ bolsa uçmaḳ içinde
andağ

[158b02(Kıyamet75/29)]:

ḳorḡmalıḡındann taḡrı fermān
birle andağ kim aydur

[158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırgayu] yörir köligesine bakar
andağ kim benī maḥzūm
kavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhū‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve‘l ünsâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[163a09(İnsan76/19)]: izā =
kaçan / raeytehüm = körsenğ
bularnı / ḥasibtehüm = andağ
saṅga senn / lü‘lü‘em = kim
yincü turur / mensūrā = kim
dağılmış sadefde yıldırur

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenğ /
şemme = andağ / raeyte =
köresenn / ne‘īmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluğ mülk / kebīrā
= andağ yād kılduğ

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenğ /
şemme = andağ / raeyte =
köresenn / ne‘ıymev = ni‘met /
ve mülken = ve uluğ mülk /
kebīrā = andağ yād kılduğ

[165b09(Mürselat 77/05)]
andağ kim aydur ve yulkı‘r ruḥa
min emrihi

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l kaşr
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar kaşur uluğ arklar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni kara düçağ yollar

[171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa küñge aydur kim
felek birle tutar andağ

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemā ente = hōy senn /
münziru = qorqutğucı senn /
men yaḥşahā = ol kişileri kim
qorqar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yaḥşâ = ve ol qorqulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
aṅga baqmaz senn / ‘anhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellā = andağ bundann /
innehā = bende turur / tezķiratun
= saṅga

[175b03(‘Abese80/13)]: [levh]
maḥfūz qurān ve aydurlar

payğāmbarlar kitāb andağ kim
aydur lefi‘ş şuhufu‘l ūlā

[176a01(‘Abese80/22,23)]:

şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yakẓi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

[176b09(‘Abese80/41,42)]:

ķateratün = ķaralık ve ķaygu
bolga / 42 / ūlā’ike = ol kişiler
kim / hūmū‘l keferatū‘l feceratū
= bular andağ ķılsa bular
kāferler ve fācirler bolga

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşü = kaçan kim yılķı ve
keyikler ölümi(iy) kibi / ḥuşirat
= ḥaşur ķılur ķıyāmet küni(iy)
andağ kim / aytuk

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l biḥāru = ve kaçan tenğizleri
ķaynadıp / süccirat = öd ķılsa
andağ kim / 07 / ve ize‘n nūfūsü
= ve kaçan tenleri tirürse ya‘ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[178a04(Tekvir81/23,24)]:

ya‘ni andağ kim kūn toğar
yoķaru kelir kökdenn

[178a05(Tekvir81/23,24)]:

andağ kim aytuk / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ġaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlığ ve baḥīl
tegül

[178b05(Tekvir81/29)]: okıdım

bu kitāblarda ķamusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine

[181b03(Mutaffifin83/18)]:

muṭi‘lerğa tāt andağ bitiglü
turur Ka‘b aydur ‘arş
sağdı[nında turur]

[181b07(Mutaffifin83/19)]:

[yiri(iy)] turur andağ kim siccīn
iblis yiri(iy) turur

[182b01(Mutaffifin83/34)]:

yaḍḥakūn = külgeler / andağ kim
kāferler bularğa küldüki
a.+vuz/

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]

veşrabū = ve içinğ / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledīnğiz dünyāda /

ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /

innā kezalike = cezā birür[vüz]

andağ erdi

a. [161b08(İnsan76/13)]: üçün

indi ve ol andağ erdi kim Hasan

ve Hüseyin rażıyallahu

andağ kıl-

a.-ğavuz

[166a06(Mürselat77/18,19)]

kezalike = andağ kılğavuz /

nef‘alū bi‘l mücrimīn = cürüm

kılğucıların / 19 / veylūn

yevme‘izin = vey ol kūn

andağ tur-

a.-ur

[181a02(Mutaffifīn83/14)]: kellā

= ve ne kim andağ turur / bel

rāne = bilkim galebe kılmış turur

/ ‘alā = bularınğ / kulū bihim =

könğüllerine / mā kānū = ol kim

qazançının / yeksibūn = kılurlar

bular

andan *ondan (ol’un abl.i)*

a. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā

dūne = ve bizde andann bisrerek

/ zalike = ve bizler envā‘larda /

kūnnā = muhtelif erdük / tarāiqa

= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir

nece cūdlar / kıdedān = ve tersā

ve qaderī ve rāfiżī ve andavuk

[144b07(Cin72/12,13)]:

herabann = qaçsavuz andann /

13 / ve ennā lemmā = ve qaçan

bizler / semī‘ne‘l hudā =

istesevüz müsülmānlık dīnini ve

qurān / āmennā bihi = ve īmān

ketürünğ anğa

[146a08(Cin72/23,24)]: fihā

ebedā = andann hemīşe / 24 /

hattā izā = tā qaçan / raev mā =

körseler anı kim / yū‘adūne =

va‘ad kıldı bularğa

[146b09(Cin72/27)]:

[ferište]leri ayur tā anı saqlarlar

ve şeytānları andann sorarlar

[146b10(Cin72/27)]: qaçan

iblis kelse ferishteler aydur ol

şeytān turur andann

[147a07(Müzzemmil73/3)]:

sūretinn okısa yığa tañrı ‘azze

ve celle bu dünyā duşhālının

miñnetin andann

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:

ev enkuš = ya eksük / minhu =

andann / qalīlān = azkınañğ / 04

/ ev zid = ya ol qadarlu / ‘aleyhi

= üç ülüde bir

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya

artur andann ya üç ülüde iki

ülüsü anıñ andann anğa yād kıldı

[147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann taŋrı ‘azze ve celle
bularğa raḥmet kıldı ve bularga
yünġül [kıldı]

[147b11(Müzzemmil73/4)]:
rāzāsınn isteyü ve taṭavvu‘
idtiler andann sonġra kim farīza
[erdi]

[151b03(Müddessir74/13)]:
kim hıç ġayb bolmaslar erdi
andann sa‘id bin cübeyyir

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kinġirü kıldım /
lehu = anġa / temhīdānn =
tırliġi(iy) körklü kinġrü / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturġam ni‘metinn artur menüm
ṭama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann
aytı Muḥammadnı
kör[düğünġüz]

[152a16(Müddessir74/18)]:
ötrü emīn tirlir erdi andan aşnu
andan Velīd

[152b04(Müddessir74/19,20,21)]:
fe ḳutile = la‘net kelsün / keyfe
= anġa neteg / ḳader = taḳdīr
kıldı / 20 / şümme = andann /

ḳutile = la‘net bolsun / keyfe =
neteg / ḳadera = taḳdīr kıldı / 21
/ şümme nazara = anda baḳtı

[152b12(Müddessir74/29)]:
[ḳara] ḳılġa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) ḳamu

[153a14(Müddessir74/30)]: on
ikisindenn yanga siz andann
taŋrı ‘azze ve celle

[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = aġarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le ihde‘l küber = işlerde
uluġraḳ

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birġil andan aytı tā
közinn

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim ḳaçan / yevmü‘l
ḳıyāmet = bolġa ḳıyāmet
küni(iy) andann taŋrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = ḳaçan
müteḥayyır bolsa / beriḳa‘l beşar
= bolġa ḳıyāmet közler

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonġra anı işlese / beli‘l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ ‘alā nefsihi = tatları üzere
ḥuccet turur kim

[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
şümme inne ‘aleynā = kim
andann āşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kılmağ /
20 / kellā bel = hağa kim /
tühibbūne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücüdğa tüşgeler andann
ayıtğalar başlarıngız kötürüñg
kim bu kün

[158a05(Kıyamet75/28)]:
bolmağa ve andann sonğra bu
cehānda

[158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilā ehlihi = ve qavmına
/ yetemetṭā = ve ra‘nālıq kıldı /
yetemetṭā ol bolur kim

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnā = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
haleğa = qan yarattı / fe sevvā =
boyın düz kıldı

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki

türlü irkek / ve‘l üñgâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[159b11(İnsan76/1)]: ādemī ne
turur ve andann ne tilerler

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve
immā kefurā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innā =
andan yād kıldım / a‘tednā = biz
va‘de kıldık / lil kāferīne =
kāferlerğa

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb tağı birgil tidi andann
payğāmbargā bir yetīm keldi
anıñ

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
qamu bir sā‘at içinde erdi
andann tañgrı ‘azze ve celle

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylaq
birseler / 17 / ve yüşqavne = ve
birgeler bulargā ve içürgeler /
fihā = uçmaq içinde / ke’sen =
çanaq kibi

[165b03(Mürselat77/02,03)]:
fe‘l ‘āşifāti = bu yıllerge andan
yād qılğam kim / ‘aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve‘n nāşirāti = ve
yumşaq yıl kim

[165b13(Mürselat77/07)]

levākı' = bolğası turur / andann
anıñ şıfatınn aytı

[166a01(Mürselat77/09,10)]

furucet = yarılğa / ve ize'l cibālū
= ve andann tağlar / nūsıfet =
dağılğa

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve

ize'r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uqkıtet =
ma'lüm yirde / 12 / li eyyi =
kanıkı / yevmin = künge
bularıñg cem' bolğası / üccilet =
tā hayr kılğa

[166a05(Mürselat77/16,17)] e

lem nühlikı' = iy hākim helak
kıldı / e'l evvelīn = öñgdünki
ümmetleri / 17 / şümme
nütbi'uhümül = andann bularıñg
izince helak [kılğam] / āhırīn =
[helak] kılğam bes sonğraqılarnı

[166b06(Mürselat77/28)]

veylün = velī ol / yevme'izin =
kün kim / lil mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga / andann
habar birdi kim ayıtğalar

[168a06(Mürselat77/50)]

ba'dehu yū'minūn = andann
sonğra ĩmān / ya'ni qurānga
ĩmān ketürmese kanıķı

[168b05('Amme78/3,04,05)]:

muhtelifün = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = hāķā
kim / se ya'lemün = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāķākim bilgeler ve [e]bū va'id
turur / se ya'lemün = bularğa
andann kim tañgrı

[169a04('Amme78/16)]:

andann sonğra bu hucetler yād
kıldı ve bilgülü kıldı kıyāmetğa
helāk kılduqların ayıttı

[170b10('Amme78/40)]: tirür

biribirine küç kılmış bar erse
dādınn birür andan

[170b11('Amme78/40)]:

bularnı topraķ kılur toz bolup
kiderler andann kāferler aydur

[171a01('Amme78/40)]:

[topraķ bolup] tüşmiş bolğa
erdük andan topraķ bularga
cevāb birür

[171a09(Nāzi'ât79/)]: andann

fermān kelge uçmaķa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[171a11(Nāzi'ât79/1)]: ve'n

nāzi'āti = andann yād kılur
bularğa kim / ġarqan = yā tartar
oķ atar / aydurlar bunı

[171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuka tā
ağar ya‘ni yıraқта turur

[172a03(Nâzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni ahırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

[172a10(Nâzi‘ât79/10,11)]: fı‘l
hāfirati = hāfire tamuğ bolur/ 11
/ eizā = iy andann kim / künnā
‘ızāmen = biz sonğ
bolduğumuzdann / nehiraten =
sonğra

[172b04(Nâzi‘ât 79/15,16)]:
mūsā = sözi(iy) / iz = andann
kim / nādāhü = nidā kıldı /
rabbühu = anğa tanğrısı anıñ

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]:
inne fı zalike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yahşâ =
korğarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / halkan = siz katıg

[173b02(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoğaru / semkehā =
kökler sağfinn muqābil kıldı/ fe

sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoğ kādır turur anğa sizge

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
ağtaşe = kādır yırağ ve qarañgu /
leylehā = tüni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluk /
duhāhā = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirni / ba‘de =
andan

[173b05(Nâzi‘ât79/29)]:
tebareke ve te‘ālā yarat[t]ı yirni
andan kökni

[173b06(Nâzi‘ât79/29)]:
yarat[t]ı ve andan sonğra yirni
yaydı

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemā ente = hōy senn /
münziru = korğutğucı senn /
men yahşahā = ol kişileri kim
korğar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan
payğāambar anı körse ağır[lar
erdi]

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
halekahu = yarat[t]ı anı /
feqadderahu = ve muqadder
kılmış turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolinn anıñ

āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkarğa anası karnındann / 21 /
şümme = andann

[176a01(‘Abese80/22,23)]:

şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yakḏi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdu

[176a05(‘Abese80/25,26)]:

ennā = biz / şabebne‘l māe
sabban= aḡturduḡ şu
aḡturmaḡlıḡ/ 26 / şümme =
andann / şeḡaḡne‘l erda =
yarduḡ yirni yarmaḡlıḡ

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:

ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḡsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi‘l hunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirü qaydur

[178a02(Tekvir81/20,21)]:

‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş taḡgrısı
ḡatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluḡ / 21 /
mūṭa‘ın = ṭā‘at kılmāḡ / şemme
= andann anḡa / emīn = ya‘ni
ferişteler

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sūret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kūn tutarlar [erdi]

[180b05(Mutaffifin83/7)]:

bayarlamazlar ve yirge
ketürgeler hem yir taḡı
bayarlamaz andan

[180b06(Mutaffifin83/7)]:

siccīḡa iltgeler andan bir aḡaḡ
bar ḡabıḡara ol aḡaḡda

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:

şümme = andann / inneḡüm =
bular / le şālül ceḡīm = ol
ḡişilerdenn bolḡa kim tamu
‘azābınn bulḡalar / 17 / şümme =
andann / yūḡālū = ayıṭḡalar /
hāzā = bularğa turur

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:

min raḡīḡın = ḡamır şāfī anı eski
mühür anḡa urmış / maḡtüm =
bolḡa tā ḡiḡ kimse / 26 /
ḡıṭāmühü misk = ol anḡa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunḡ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolḡa ve andann
raḡbet ḡılḡa rāḡıblar

andavuḡ onun gibi

a. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā
düne = ve bizde andann bisrerek

/ zalike = ve bizler envā'larda /
kūnnā = muhtelif erdük / ʔarāiḳa
= ya'ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / ʔıdedān = ve tersā
ve ʔaderī ve rāfiẓī ve andavūḳ

[154a01(Müddessir74/31)]:

kezalike = ve taṅgrı 'azze ve
celle / yūḏılullahu = aytı
andavūḳ bolsun ʔılur taṅgrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeṣā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı aṅga

[161b05(İnsan76/13)]:

seṅince andavūḳ ʔa'ām tiledi ol
taḳı enṣārılıǵ evine bardı ʔa'ām

[161b12(İnsan76/13)]: andavūḳ

nezür ʔıldı üç kün ve bıraḳır taḳı
bar erdi ol taḳı

andavūḳ tur-

a.-ur [150b03(Müddessir74/1)]:

oḳısa tegme bir ḫarf saḳıṣına on
müz d birge ve yalǵan ʔılǵana
taḳı andavūḳ turur

andem *o an, o zaman*

a. [157a01(Kıyamet75/15)]:

terkin oḳır erdi andem diyü
taṅgrı 'azze ve celle aytı ve lā
tec'al

a.+leri [158a08(Kıyamet75/28)]:
[ande]mleri birbirine esenler
birbirine selām ʔılur aydurlar

aṅga *ona (ol'un dat.i)*

a. [144b07(Cin72/12,13)]:

herabann = ʔaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve ʔaçan
bizler / semı'ne'l hudā =
istesevüz müsülmānılıǵ dīnini ve
ʔurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünǵ aṅga

[145b06(Cin72/19)]: yekününe
= birbirini helāḳ ʔılǵalar /
'aleyhi libedā = ḫariṣılıǵın aṅga /
sa'id bin cübeyir aydur kim

[145b11(Cin72/20)]: ʔāle =
ayıt[t]ı / innemā = payǵāambar
kim / ed'ü = oḳıyavuz kendü /
rabbī = taṅgrımıznı / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eḫadā = hıç aṅga ortak

[146a07(Cin: 72/23)] fe inne
lehu = aṅga bolǵa / nāra
cehenneme = ōd tamuǵunǵ /
ḫālidīne = menǵülüg

[146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
aṅga bildürür ol neseleri bular
kim ḫōy / yeslükü min beyn =
yöridür anıñ elinde

[146b05(Cin72/27)]: tā ol aṅga
ayur ‘ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişteler aña / rabbihim = taṅrı
bularıñg / ve eḥāṭa = risālet ve
yitgeler aṅga / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg qatında turur

[147a12(Müzzemmil73/1)]:
[payġāmbar]lıq risāletin közer
aṅga buyurdı erdi

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsü anıñ andann aṅga yād kıldı

[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve aṅga buyurdı tā
namāz içinde qurān tertīb

[148b03(Müzzemmil73/9)]:
ya‘ni işlerine işleriñgni aṅga
qoġıl tā ol saṅgā kifāyet qılġay

[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur qılġıl / ‘alâ =
aṅga kim / mā = anı / yeḳülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

[151a11(Müddessir74/11)]:
kim aṅga qavm içinde Vaḥīd
tirler erdi andaġ kim

[151a12(Müddessir74/11)]:
aṅga meded bolur ya‘ni
bezirkenlik ve ekin Mücāhid
aydur

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
aṅga māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oġlanları / şühūdann
= ḥāzır Mekkedenn anıñ birle

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kiñgirü kıldım /
lehu = aṅga / temhīdānn =
tirliġi(iy) körklü kiñgrü / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgam ni‘metinn artur menüm
ṭama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = aṅga qatıġ ‘azāb / ve
payġāmbardan ‘aleyhi’s selām
ḥabar turur kim şa‘ūd

[152b04(Müddessir74/19,20,21)]:
fe qutile = la‘net kelsün / keyfe
= aṅga neteg / qader = taqđır
kıldı / 20 / şümme = andann /
qutile = la‘net bolsun / keyfe =
neteg / qadera = taqđır kıldı / 21
/ şümme nazara = anda baqtı

[152b10(Müddessir74/28)]:

saķar dūķaķına kiren ve
ķomayalar bular hīķ kimse ańga
kemişmeyince

[154a01(Müddessir74/31)]:

kezalike = ve tańgrı ‘azze ve
celle / yūđılullahu = aytı
andavuk bolsun kılur tańgrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeřā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı ańga

[155a03(Müddessir74/49)]:

üķün řefā‘at kılur ańga bağıřlağa
bularğa kimerse řefā‘at kılmağa

[155a05(Müddessir74/51,52)]:

min ķasveratin = arslāndan / 52 /
bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllumri’in = ķamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū‘tā =
kim birse ańga

[155b01(Müddessir74/56)]:

allah = tiler tańgrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taķvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhīz kılur /
ve ehlü‘l ma‘fīret = ve ol turur
yarlıķģamaķ ańga sezā turur

[157b07(Kıyamet75/23)]: ańga

nihāyet yok tańgrı ‘azze ve celle
buları körür ve muķīt bulğa

[157b11(Kıyamet75/25)]:

tezunnü = ve bilge kim / en
yūf‘ale = ańga iř kılģası turur /
bihā fāķırat = arķası sına / ya‘ni
tamuğa iltmek tiler

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze

ve celle ol kūn ańga hīķ nesesi
ķıldurmaya raķmet ferīřte[leri]

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l

insāni = ādemīler üzere / ya‘ni
ańga kim ādemī didi ve bildiler
kim

[160a06(İnsan76/2)]: emřācin

= bir erdenn ve uraģut[d]ann /
nebtelihi = ve emrü nehyi birle
sınayım / fe ce‘alnāhu = kılduk
ańga / semī‘an beřīran = kulaķ
ve köz yara[a]t[t]uk

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve

bizüz / hedeynā hü‘s sebīle =
körtürduk ańga haķ yol ve bātl /
immā řāķiran = āma řāķir
yarat[t]ım iy mümin

[160a10(İnsan76/5)]:

yeřrabūne = řarāb iķerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
ķatılmıř turur / mizācūhā = ańga
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni

aķlıķı(iy) kâfûr kibi ve tumlu
kâfûr bolğayı bar

[160b03(İnsan76/7)]: [vâcib]
ķıldı nitekim ĥâc ve namâz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
ķaçan

[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ta‘âm tiledi urağutuna aytı
anğa ta‘âm

[162a04(İnsan76/13)]: ‘Ali
etmekinn anğa birdi ve қamuları
anğa

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘âmdann birinğ didi ol kün
қamu anğa bir

[162a11(İnsan76/13)]: aç menn
ta‘âm birinğ anğa birdiler ol

[163b04(İnsan76/21)]:
‘âliyhüm = bularınğ boyınça
bolur / şiyâbü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
ĥużruv = yaşıł

[164b01(İnsan76/26)]: ve
mine‘l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd ķılğıl ya‘ni namâz ķılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbıĥĥü = ve
tesbiĥ ķılğıl

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şâetteĥaze =
tilese tutar / ilâ = kendü / rabbihi

= tanrınğ / sebîlâ = ta‘atına yol /
30 / ve mâ = anğa

[168a13(‘Amme78/)]: oķısa
tanğrı ‘azze ve celle içürge anğa
ķıyâmet küni(iy) tumlu şarâb

[168b03(‘Amme78/1)]: üçün
anğa cevâb birdi tanğrı ‘azze ve
celle ĥabar birdi

[168b06(‘Amme78/6,07)]:
elem nec‘ali‘l erza = iy
ķılmađu mu bularğa yirni /
mihâdan = tüşek / 07 / ve‘l
cibâle = ve tağlarını yirde ķoduğ /
evtâdan = kim anğa қarâr
birgeler

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lâ
yezûķüne = kim dâdmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihâ
berden = anğa râĥatı tege / ve lâ
şerâban = ve ne şarâb kim anı
toyurğa / 25 / illâ ĥamıyman =
meger қaynar şu

[169b08(‘Amme78/25)]: ağu
bar bu қamu anğa bolğa kim
tanğrığa kâfer bolmış bolsa kim

[170a06(‘Amme78/37)]:
beynehüme‘r raĥmani = arasında
raĥman turur / lâ yemliküne =
bolmağa kim anğa söz
[söylegeler] / minhü = [söz]

söylegeler / hıṭāban = kılmak
yok meger

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa anğa taŋrı
/ ve kâle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdemiş
bolğa

[172b04(Nâzi‘ât 79/15,16)]
mūsā = sözi(iy) / iz = andann
kim / nādâhü = nidā kıldı /
rabbühu = anğa taŋrısı anıñ

[173a02(Nâzi‘ât 79/19)] ve
‘illetinn bulmadılar kim anğa
‘illet ve nişāret yok

[173a08(Nâzi‘ât 79/25)] fe
eḥāzehüllahü = bes taŋrı anğa
‘akubat kılmak ve tuttı taŋrı anı /
nekāle‘l āḥireti = nekāl dünyāda
ğarğa kılam ve āḥıratı(ak)
tımuğa / vel ulâ = soğa

[173b02(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoğaru / semkehā =
kökler saqınn muqābil kıldı/ fe

sevvāhā = rast kıldı andan egri
yok kâdir turur anğa sizge

[174a04(Naziat79/42)]:
yes‘elüneke = ve sorarlar sanğa /
‘ani‘s sâ‘ati = kıyāmet aḥvalinn
ve anı aşkere kılmak / eyyāne
mürsāhā = bes ayıtı anğa

[174b10(‘Abese80/2)]:
[müsülmā]nlıқа оқıdı erdi
‘Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥī
mālik kim anğa Ümmü
[Külşüm]

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zıkrâ = anğa
menfa‘at kılsa öğüt / 05 / emmā
= amma ol / menistagnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyḥ çıkar za‘ıf

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yaḥşâ = ve ol korkulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
anğa bakmaz senn / ‘anhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellā = andağ bundann /
inneḥā = bende turur / tezkiratun
= sanğa

[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıttalar anğa bend turur / 13 /

fī şuhufin = şuhuflar içinde /
mükerrametün = kirāmı(iy) ya‘ni
levh [maḥfūz]

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ḳutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taŋrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kâferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey’in =
nesedenn / ḥaleḳahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azkınanğ sudann

[176a03(‘Abese80/24)]: Ebū
Ḳalābe aydur tevrât içinde yerlü
turur yā ādeme oğlanı(ak)
baķıñ anğa kim

[176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücūhün = taķı yüzler bolğa /
yevme’izin = ol kün / ‘aleyhā =
anğa / ḡaberatün = doz tobraķ /
41 / terheḳuhā = tege anğa

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve ḥunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar anğa
ḥunnes

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş taŋırısı
ḳatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluğ / 21 /

mūta‘ın = tā‘at kılmak / semme
= andann anğa / emīn = ya‘ni
ferişteler

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = ḳıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibüne = ve yalğan
kılmadılar / bihi = anğa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = ḳamu
kişilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā
= ve ḳaçan / tütlā = oḳısa /
‘aleyhi = anğa birinğ / āyātünā =
āyatlarımız / ḳāle = aydur kim /
esāṭīru‘l evvelīn = aşnuḳılarınğ
meşeli(iy) turur

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīḳın = ḥamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet ḳılğa rāğıblar

[182b04(Mutaffifin83/34)]:
uçmaķa kelseler kirmege uçmaķ
ḳapusınn anğa bağlağalar

[183a03(İnşikak84/4,05)]: mā
fihā = māl̄lardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemiške / 05 / ve ezinet =
ve hāl̄i bolga ve işidge / li
rabbihā = ve t̄ā‘at bolga anğa /
ve hūḳḳat = ve sezāvar turur
anğa t̄ā‘at kılsalar kim

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülāk̄th = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = saġ eline

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolga kim /
yühāsebū = anğa işmār kılgalar /
hisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenḳalibū = ve ḳaydur
kendū

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge
kim taŋrı anıñ birle işmār kılar
bolsa anğa ‘azāb kılgā kim[ge]
anğa tur-

a.-ur er-di

[174a07(Naziat79/43)]:
payġambarġa hemiše anğa turur
erdi

anı onu (ol’un ak.i)

a. [144b06(Cin72/12)]: ve ennā
= ve biz bilürvüz kim / zanennā
= bizler ‘āciz [ḳılmayavuz] / en
len nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
ḳılmayavuz taŋrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
ḳılmayavuz anı

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve hōy / lemmā ḳāme = ḳaçan
turdı erse / ‘abdullahi = taŋrı
bendesı / yed‘ūhū = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[146a08(Cin72/23,24)]: fihā
ebedā = andann hemiše / 24 /
hattā izā = tā ḳaçan / raeṽ mā =
körsele anı kim / yū‘adūne =
va‘ad kıldı bularġa

[146a10(Cin72/25)]: ḳul in edrī
= ayıtgıl bilür men / e ḳarībūn =
yakın turur / mā tū‘adūne = anı
kim va‘ad kılr

[146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alū = veya kılgā anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋrı
anıñ rüzgārın ödün / 26 /

‘ālimü’l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

[146b05(Cin72/27)]: tā ol anğa
ayur ‘ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[146b09(Cin72/27)]:
[ferište]leri ayur tā anı saqlarlar
ve şeytānları andann sorarlar

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişteler aña / rabbihim = taŋrı
bularıŋ / ve eḫāṭa = risālet ve
yitgeler anğa / bimā ledeyhim =
anı kim bularıŋ katında turur

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünġül] kıldı ve anı mensüh
kıldı bu āyat birle ayıt[tı] /
‘alime en

[148b02(Müzzemmil73/9)]:
lāilahe illā = yok taŋrı meger ol
/ hüve fetteḫizü vekīlā = anı
vekīllıġa tutġıl

[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur kılġıl / ‘alâ =
anğa kim / mā = anı / yeḫülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:
fe aḫaznāhü = bes tutam anı
katıġ / aḫzā vebīlā =

tutmaġlıktan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhız kılınġ

[150a01(Müzzemmil73/20)]:
yüḳātilüne = toḳuş kılurlar / fī
sebīlillahi = taŋrı yolarındann /
faḳraū’ = okınġ / mā teyessera
minhü = anı āsānd turur sizge
ḳurāndann

[150a05(Müzzemmil73/20)]:
min ḫayrin tecidühü =
ḫayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = taŋrı katında / hüve
ḫayrān = ol yigrek yā ḫalıqtann

[151a05(Müddessir74/7)]:
fāşbir = şabur kılġıl / anı kim
saŋga buyurdı taŋrı
fermānındann

[152a08(Müddessir74/18)]:
yandurgamaz anı didi [e]bu cehl
keldi ḳayġulu bolup

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in ḫāzā = tegül bu Muḫammad /
illā = meger / sıḫrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḫikāyet kıılır /
25 / in ḫāzā = ve tegül bu / illā
ḳavlu = meger ādemī

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübkī = keçmeyeler düçaḳlar / ve
lā tezer = ḫiç kimseyi kim anı

helak kılğa / ve Mūsâ ‘aleyhi’s
selām tanğrığa aytı

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād kılmağ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
kılmayalar / illā = meger / en
yeşā’ = erleri kim

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonğra anı işlese / beli’
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ ‘alā nefsihi = tatları üzere
huccet turur kim

[156b10(Kıyamet75/15)]:
payğāmbargā ‘aleyhi’s selām
kaçan āyat ketürse payğāmbar
anı

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüharrik = tebretnmegil qurān
üçün / bihi lisāneke = seninğ
tilinğ / li ta’cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= manğa turur

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem’ahu = cem’ kılmağ seninğ /
ve qur’āneh = könğlünğ içinde
oğımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā qara’nāhu = kaçan
oğısavuz biz anı / fettebı’ı =
ayğıl / qur’āneh = oğımağlığa

anı ya’ni hükümlerini idinğ

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzıratınğrı ‘azze ve celle
mütecellī bolğay kişilerğa tā anı
köreler

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümñā = kim anı tökerler / 38 /
sümme kāne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya’ni / fe
haleğa = qan yarattı / fe sevvā =
boyın düz kıldı

[160a01(İnsan76/1)]: lem =
yok / yekun = erdi / şey’an = ol
nesedenn kim / mezkūrā = anı
yād kılğalar erdi

[160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim içerler anı
açmağlıqtann / tefcīrā = qanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfūne = vefā kılğalar / bi’n
nezri = nezrī

[161b09(İnsan76/13)]:
‘an’hümā sökel boldılar
payğāmbar birle Ebū Bekir anı
sormağa

[161b16(İnsan76/13)]: el
teğirmini birle öğüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

[163b11(İnsan76/21)]: birürler
içer tã anıñ qarnın eridür anı
terledür

[164a06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cihīl ayttı qaçan anı körsem
namāz kılduqın ayaqım birle
boynına

[165a03(İnsan76/30)]: kim
tañgrı anı tilemez

[165a04(İnsan76/31)]: yūdhlū
= körge anı / men yeşāū = kimni
tiler erse / fī raḥmetih = kendü
raḥmeti(iy) içinde / ve‘z
zālimīne = ve zālimlerğa

[167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bularğa / 29 /
inṭaliķū ilā = barıñ ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
‘uyūn = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtğalar bularğa yiyiñg

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūkūne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāḥatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı

toyurğa / 25 / illā ḥamıyman =
meger qaynar şu

[171b07(Nāzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābiķāti = bunda yulduznı tiler
biribiri ardınca / sebqan =
barduqınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[172b11(Nāzi‘ât79/19)]
ferişteler bar tilerler kim ‘ilim
ķudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

[173a08(Nāzi‘ât79/25)] fe
eḥazehüllahū = bes tañgrı anğa
‘aķubat kıılır ve tuttı tañgrı anı /
nekāle‘l āḥireti = nekāl dünyāda
ğarka kıılam ve āḥıratı(ak)
ṭamuğa / vel ulā = soķa

[173b11(Nāzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kūn kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
kılgalar ādem ādemīleri nese/ mā
se‘â = ol kūn kim /36/ ve
bür rizeti‘l ceḥīmū = işledügi ve
çıqarğa ṭamuğdann / li men yerâ
= anda körse anı

[174a04(Naziat79/42)]:
yes‘elüneke = ve sorarlar sañga /
‘ani‘s sâ‘ati = kıyāmet aḥvalınn
ve anı aşkere kıılmaq / eyyāne
mürsâhā = bes ayıt anğa

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zıkrâhâ = yâd
kılmaçlıktann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñğa / müntehâhâ =
turur kıyâmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehâ =
körseler anı kıyâmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolğa dünyâda / illâ ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duhâhâ =
ahşama teginn

[174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemeni mâ ‘allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
sañğa tañgrı

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan
payğambar anı körse ağır[lar
erdi]

[175a07(‘Abese80/2)]: tir erdi
kaçan anı körse ne hâcetiñg bar
dir sorarlardı

[175a08(‘Abese80/2)]: iki
qurla payğambar gâzalıka çıqtı
anı Medīnede

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
qutile‘l insānū = lağnet bolsun ol

kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
anğa kılmuş turur kâferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yâd kılmuş kim / şey’in =
nesedenn / halekahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azqınañg sudann

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
halekahu = yarat[t]ı anı /
feḳadderahu = ve muḳadder
kılmuş turur anı/ 20 / sümme’s
sebīle = andann yolınn anıñ
āsānd kılmuş turur / yesserahu =
ta çıkargâ anası qarnındann / 21 /
sümme = andann

[175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aḳberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kıldı gürde tā
gürde

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
sümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaḳzi = kâferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

[177a01(Tekvir81/)]: süret
oķısa taŋrı ‘azze ve celle kamu
yavuzlıkta saklağa anı kıyāmet

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meger anı kim
taŋrı tiler / rabbū‘l ‘alemīn =
perverde kılgucı taŋrı

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef‘alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne‘l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmaķ/
ne‘īm = ni‘meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

[180b04(Mutaffifīn83/7)]:
Ka‘b el-Ahbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

[181a10(Mutaffifīn83/17,18)]:
ellezī = ol kim / küntüm = sizler
anı / bihi = yalğan kıılır /
tükezzibūn = erdiŋgiz / 18 / kellā
= haķā kim / inne = hōy

[181b11(Mutaffifīn83/25,26)]:
min raķīķın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / mahtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /

hıtāmühū misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunġ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
raġbet kılğa rāġıblar

anıñ onun (ol’un gen.i)

a. [181b04(Mutaffifīn83/18)]:
[şaġdı]nında turur zaķāk aydur
sidretü‘l müntehā aydur
‘ıllıyyīn anıñ

anıñ onun (ol’un gen.i)

a. [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alū = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋgrım
anıñ rüzgārın ödün / 26 /
‘ālimü‘l ġayb = ve bilür ġayb ve
biz bilmedüğümüz

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]:
kıfātenn = tirigler anıñ arķasında
/ 26 / aķyā’en = ve ölgeler anıñ /
ve emvātenn = ķarnında bolğa /
27 / ve ce‘alnā = ve yarat[t]uķ /
fihā = yirde

[144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘ı‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yılduz kim
saķılar / raşadann = anıñ yolınn

[144b08(Cin72/13)]: fe men =
īmān [ketürse] / yū’mīn bi

rabbihî = [îmān] ketürse kendü
tanğrısına / fe lā yehāfū =
korkmaya kim / bahsen = noqşān
kılğalar anıñ edgölüğün / ve lā
raheķā = edgölüğün yavuzlığın
artura zıulminn

[145b10(Cin72/19)]: ādemīler
şıfat kim tiler kim anıñ mālının
bātıll kılğalar

[146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemūne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad‘afa = kim
turur za‘īf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eķallū ‘adedā = ve turur
saķışu anıñ

[146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
anğa bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslūķū min beyn =
yöridür anıñ elinde

[146b04(Cin72/27)]: yedīhi =
ve anıñ / ve min ħalfihi =
ardında / = feriştelar kim / raşadā
= saķlayalar şeytāndann

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsi anıñ andann anğa yād kıldı

[148a03(Müzzemmil73/5)]:
neķeme yūngül erse dilege ya‘ni
ağır turur işlemenğ anıñ

[149b03(Müzzemmil73/20)]:
min şülüseyi‘l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsheu = ve üçde biri(iy) / ve
tā‘ifetü = ve ol bölük kim

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
anğa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= ħāzır Mekkedenn anıñ birle

[151b02(Müddessir74/13)]:
anıñ yemişi(iy) yayınn kışın
tükenmes ve ardmas erdi andağ

[152a05(Müddessir74/18)]:
çıķmış söz tegül tidi anıñ işi(iy)

[152b12(Müddessir74/29)]:
[ķara] kılğa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) ķamu

[153a05(Müddessir74/30)]:
[revā] bolmağa on tokuz anıñ
kibi feriştelar dūçaķ ‘azābına

[153b04(Müddessir74/31)]:
anıñ üçün kim tevrât incīl

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tanğrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taķvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhīz kıllur /
ve ehlü‘l ma‘fıret = ve ol turur
yarlıķğamaķ anğa sezā turur

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā
= lā şılah turur ma'nisi / uksimü
= anda yād kıılır / bi yevmi'l
kıyāmet = kıyāmet küni(iy) için
ve anıñ aḥvāli(iy) için / 02 / ve
lā uksimü = ve taķı anda yād
kılgam

[156a07(Kıyamet75/4)]: belā
ķādirīne = belī ķādirvüz kim /
'alā = anıñ üzere kim / en
nüsevvīye = rāst kılgam /
benāneh = barmaķlar
sünğüklerinn

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve
nese iş işlemege āsān diyü
kıldım tutmağay ve anıñ

[157b06(Kıyamet75/23)]:
taṅrığa taṅırınıñ ululıķındann
ve 'azāmetindenn ya'ni anıñ
üçün

[157b08(Kıyamet75/23)]:
buları kōrmeklik içinde anıñ
üçün kim bendelerinğ

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu'l
firāķ = ol turur ayrılmak / ya'ni
hiç anıñ kibi ayrılmak

[158a07(Kıyamet75/28)]:
'aleyhi's selām kaçan bendeğa

ölüm sekerātu(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āḥırat birle katlu
turur ve ferışteler anıñ

[159a12(Kıyamet75/35)]:
başzıncdı ve anıñ şerrinn savdı
müsölmānlardan

[159b02(Kıyamet75/40)]:
biķādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / 'alā = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye'l mevtā =
tirürge elügni / e leyse zālike
biķādirin 'alā en yuḥyiye'l
mevtā

[159b07(İnsan76/6)]: her kim
hel etā 'ale'l insān süret oķısa
anıñ cüdāsı

[160a11(İnsan76/6)]: 'aynan =
anıñ mehri(iy) kim ol / yeşrabü =
bıñgardann iķerler / bihā /
'ıbadullahi = taṅrı bendeleri

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yeḥāfūne = ve kōrķalar ol
kündenn kim / kāne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteṭīrā = ve özün tartar

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümöllahü = ve saķlar
taṅrı buları / şerra zālike'l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /

ve lekḵâhüm naḍraten = ve
bularga körterğa / yaruqlıķı
bularnıñ yüzinde

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarâb taķı birgil tidi andann
payğâmbarga bir yetim keldi
anıñ

[163b11(İnsan76/21)]: birürler
içer tâ anıñ ıarnın eridür anı
terledür

[165b13(Mürselat77/07)]
levâķı' = bolğası turur / andann
anıñ şıfatınn aytı

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifâtenn = tırigler anıñ arķasında
/ 26 / aḥyâ'en = ve ölgeler anıñ /
ve emvâtenn = ıarnında bolğa /
27 / ve ce'alnâ = ve yarat[t]uķ /
fîhâ = yirde

[168b04('Amme78/2,03)]:
'ani'n nebei'l 'azîm = ol ḥabar
kim uluğ turur ya'ni qurân ve
kıyâmet bürhânı(iy) / 03 / ellezî
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fîhi = ḥılaf kıılurlar bir neçelere

[170a07('Amme78/38)]:
yevme yekûmü'r rûḥu = anıñ
destür birle ḥiç şefâ'at ol kün
kim turğa rûḥ / ve'l melâ'iketü =
ve ferışteler / şaffan = şafî

[171a07(Nâzi'ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

[172a11(Nâzi'ât79/11)]: kovuķ
çürimiş kim yıl anıñ içine tüşer
bolsa neteg tirür

[172b04(Nâzi'ât79/15,16)]
mûsâ = sözi(iy) / iz = andann
kim / nâdâḥü = nidâ kııldı /
rabbühu = anğa tañğrısı anıñ

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me'vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinğ kim / ḥâfe meķâme =
korqsalar / rabbihi ve nehâ =
tañğrısındann ya'ni kıyâmet
'azâmetindenn

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = tañğrı fermânındann
nehy kılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevâsındann /41/ fe inne'l
cennete = ḥöy uçmaķ / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

[174b07('Abese80/1,02)]:
'abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i'râz kııldı / 02 / en câ'ehü'l
a'mâ = ol keldi anıñ ıatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[175a01(‘Abese80/2)]: anıñ
sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
Kureyşīler ayıtğalar kim

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
qutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
ańğa kılınıp turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılınıp kim / şey’in =
nesedenn / halekahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azkınanğ sudann

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
halekahu = yarat[t]ı anı /
feḳadderahu = ve muḳadder
kılınıp turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolın anıñ
āsānd kılınıp turur / yesserahu =
ta çıqarğa anası qarnındann / 21 /
şümme = andann

[175b09(‘Abese80/21)]:emātehu
= yana öldürür anı / fe aḳberahu
= kömerler gürde anı / anı anıñ
ehli(iy) kıldı gürde tā gürde

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taqı
bir bolğa

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuḳ üçün / zenbin =
öldürdünğ / qutilet = anıñ
yazuḳı(iy) yoḳ erkenn

[177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve hunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar ańğa
hunnes

[179a07(İnfitar82/8)]: şūratın =
şūret üzere kim / mā şāe = tiler
terkīb [kıldı] / rakkebek =
[terkīb] kıldı sini / anıñ
qarındaşlarına

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

[181a04(Mutaffifin83/14)]:
anıñ köñgline ururlar eger tevbe
kılsa ol köñglindenn kider

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere bakar anıñ kerāmetleri /
yenzurūn = bakarlar tañğrıya
aydurlar kim yenzurūn ilâ
rabbihim

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīḳın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / mahtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilâ mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılgā rāğıblar

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:
fel yetenāfesi‘l mütēnāfisūn = ve
muna rağbet kılgā anda rağbetler
/ 27 / ve mizācühu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolğa

[183a01(İnşıkak84/1,02)]: ize‘s
semāü‘n şakḳat = kaçan kim
kökler yarılса tañğrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān

bolğa anıñ / li rabbiḥā =
tañğrısına

[183a02(İnşıkak84/2,03)]: ve
ḥuḳḳat = ve ol sezāvar turur kim
ṭā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l arḍu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḳat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ḳarnında turur

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülākīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

[183a09(İnşıkak84/9)]: kimge
kim tañğrı anıñ birle işmār kılar
bolsa anğa ‘azāb kılgā kim[ge]

anıñkimi onun gibi

a. [153b01(Müddessir74/31)]:
ve mā = kılmadım / ce‘alnā =
bularınğ / ‘iddetehüm = saḳışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezīne = anıñkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

anuñ onun

a. [151b05(Müddessir74/13)]:
anuñ ni‘met kesildi helak boldı

arķ *nehir, ırmak*

- a. [170b01(‘Amme78/38)]:
sağarnında bir arķ aķar nūrda
kim cebre’īl ‘aleyhi’s selām
a.+lar
[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke’l kaşr
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar kaşur uluğ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya’ni kara dūçaķ yollar
a.+ta [170b02(‘Amme78/38)]:
ğusul kılur ol arķta tegme kün tā
nūrı artar kürşī birle

arķa *arka, arka taraf*

- a.+sı [157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnū = ve bilge kim / en
yüf’ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fāķırat = arķası sına / ya’ni
tamuğa iltmek tiler
a.+sın [158b09(Kıyamet75/33)]:
arķasın ırğayu [yörir]
a.+sına [162b01(İnsan76/13)]:
mihrābda turur erdi ķarnı(iy)
arķasına
a.+sında
[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifātenn = tirigler anıñ arķasında
/ 26 / ahyā’en = ve ölgeler anıñ /

ve emvātenn = ķarnında bolğa /
27 / ve ce’alnā = ve yarat[t]uķ /
fīhā = yirde

a.+sından

[182b12(İnşikak84/)]: inşikakāt
sūret okısa kıyāmet künü bitisi
arķasından birmege ol iş

ara *ara, açıklık*

a.+da

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse payğāmbar ‘aleyhi’s
selām

a.+sı [172a03(Nāzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe’r rādıfettū = ve andann
sonğra kelir / ya’ni ahırat nefħası
ķırķ yıl bu iki nefħa arası

a.+sında

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve sen
mañğa hıç nese kılumaya senn
kim men bu iki tağ arasında

[159b12(İnsan76/1)]: hūnūn =
vaķtı/ mine’d dehri =
ruzğārındann / ya’ni ādem ķırķ
yıl Mekkeli Tā’ifli arasında

[170a06(‘Amme78/37)]:

beynehüme’r raħmani = arasında
raħman turur / lā yemlikūne =
bolmağa kim anğa söz
[söylegeler] / minhū = [söz]

söylegeler / hıṭāban = kılmak
yok meger

[173a06(Nâzi‘ât79/24)] fe kâle
= bularıñg arasında / ene =
ayıtımar men / rabbükümü‘l ‘alâ
= uluğ tañgrı sizge / yok ve men
siziñg

a.+[sında]

[173a11(Nâzi‘ât79/25)] ve nekâl
âhırat ol turur ene rabbükümü‘l
‘alâ ve bu iki söz ara[sında]

‘arab A Arap

‘a. [178b03(Tekvir81/29)]: ve
Ḥasan Başrı aydur hıç ‘arab
islâm tilemedi tā tañgrı ‘azze ve
celle tilemeyince

‘a.+ıñg

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan tağları /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / ‘utṭilet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

ard arka, bir şeyin arkasında kalan
kısmı

a.+ınca [171b07(Nâzi‘ât79/4)]:
fe‘s sābiḳāti = bunda yulduzı

tiler biribiri ardınca / sebḳan =
barduḳınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[177b07(Tekvir81/16)]: i‘l
künnes = birbir ardınca

a.+ında [146b04(Cin72/27)]:
yedīhi = ve anıñ / ve min ḥalfihi
= ardında / = ferişter kim /
raşadā = saklayalar şeytāndann

a.+ındann

[183a10(İnşıkak84/9,10)]:

[kim]ge kim işmār kılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinñ kim / ütiye
kitābehu = bitilerin ardındann

ard- çoğalmak, artmak

a.-mas er-di

[151b02(Müddessir74/13)]: anıñ
yemişi(iy) yayınn kışın
tükenmes ve ardmas erdi andağ

arda- yormak, yorulmak, aciz kalmak, kuvvetten düşmek

a.-dı [147b05(Müzzemmil73/4)]:
fermānı(iy) qorḳunçındann tā
ayaqları şişdi ve menğizleri
ardadı

arığ arı, saf, temiz

arığ bol-

a.-sa [175a11(‘Abese80/2,03)]:
‘itāb turur / 03 / ve mā yüdrīke =

ve kim āgāh kıldı saṅga /
le‘allehu = meger kim ol arıḡ /
yezzekkâ = bolsa / 04 / ev
yezzekkeru = tutḡucı

a.-mıṣ

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:

her kim tilese yād kılga
ḡurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoḡaru kötürilmiş /
mütaḡheratün = taṅrı ḡatında
arıḡ bolmış ol / bi eydī =
payḡāambar elinde

a.-sa [175a11(‘Abese80/2,03)]:

‘itāb turur / 03 / ve mā yüdrīke =
ve kim āgāh kıldı saṅga /
le‘allehu = meger kim ol arıḡ /
yezzekkâ = bolsa / 04 / ev
yezzekkeru = tutḡucı

a.-ur [163b07(İnsan76/21)]:

ya‘ni arıḡ bolur dünya ḡamrına
meṅgzemes dünya ḡamrı(iy)
belid turur

arıḡ kıl-

a.-ḡıl

[150b14(Müddessir74/3,04)]: ve

ṣiyābeke = ve tonıṅnı / fe ṡahhir
= arıḡ kılgıl / 04 / ve‘r rucze =
ve ‘azābdan / fehür = kaçḡıl

arpa *arpa*

a. [161b15(İnsan76/13)]: sınaḡ
arpa Ṣem‘üz-ı Ḥayberīlū' ödünç
aldı ve Fāṡıma turdı bir saḡ

‘arṣ *A arṣ, göḡün en yüksek tabakası*

‘a. [163a05(İnsan76/18)]: ḡamu
yirge barur ‘arṣ altınındann çıkār
ve ṣarābları

[178a02(Tekvir81/20,21)]:

‘inde zı‘l ‘arṣi = ‘arṣ taṅrısı
ḡatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluḡ / 21 /
müta‘ın = ṡā‘at kıлмаḡ / ṣemme
= andann anḡa / emīn = ya‘ni
feriṣteler

[181b01(Mutaffifīn83/18)]:

payḡāambar aytı ‘ıliyyīn yidi
kökdenn üstün turur ‘arṣ
altınında

[181b02(Mutaffifīn83/18)]: ibn

‘Abbās aydur zeberced taḡtı(ak)
asıḡlu turur ‘arṣ altınında

[181b03(Mutaffifīn83/18)]:

muṡi‘lerḡa ṡā‘at andaḡ bitiglü
turur Ka‘b aydur ‘arṣ
ṣaḡdı[nında turur]

ārṣ *A doḡuzuncu gök*

a.+a [[161a11(İnsan76/13)]:

āyat yir ārṣa tā indi
eṣārılıḡlardann

arslān *arслан*

a.+dan

[155a05(Müddessir74/51,52)]:

min asveratin = arslāndan / 52 /
bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllümri'in = amu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū'tā =
kim birse ana

arřūn *ölçü birimi, bir dirsek uzunluęu*

a. [147a14(Müzzemmil73/2)]:

umi'l leyle = örü tur tünin / illā
alīlā = meger azınan /
nişfehu = yarım tün uzun dört
arřūn yarısı benim üzere yarısı
payęāambar üzere

art- *artmak, çoğalmak*

a.-ar [170b02('Amme78/38)]:

ęusul ılır ol arta tegme kün tā
nūrı artar kürřī birle

a.-ası [bol-masa]

[162b13(İnsan76/16)]:

adderūhā = ve munı muadder
ılmış bola / tadīrā =
muadder ılmatan / ya'ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

a.-ur

[147b02(Müzzemmil73/4)]:

ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsü anıñ andann ana yād ıldı

[151b06(Müddessir74/14,15)]:

ve mehhedtū = kinirü' ıldım /
lehu = ana / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinrü / 15 /
sümme = andann / yameu' =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturęam ni'metinn artur menüm
ama'ı(iy) kesilmedinn bundan

artu/ę *fazla*

a.

[154b06(Müddessir74/42,43,44)

]: fī sear = amu içinde / 43 /
ālū = ayıtęalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine'l müřallīn
= ol kişilerdenn namāz ılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artu

[154b07(Müddessir74/44,45)]:

nu'imü'l miskīn = biz aş
yoksullaręa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalған tir / me'al hā'idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artu
bātıllı yalған

[168b08('Amme78/10,11)]:

ve
ce'ālne'l leyle'l libāsan = ve
ıldım dūni(ak) sizge artu ya'ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce'ālne'n nehāra =
ve ıldım sizge köni tirlig

[169b10(‘Amme78/26,27)]:
cezā‘en = cezā bolğa muvāfıķ
‘amelindenn / vifāķan = artuķ
eksük bolmağa / 27 / innehüm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcüne = ķorķmayalar / ĥisāban
= ĥisābdann

[178b04(Tekvir81/29)]: Vahub
aydur taŋrı toķsandann artuķ
kitāb ıymadı seksen kitāb
artuķ bol-

a.-ğa

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve ĥöybiziŋ / ledeynā =
ķatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āĥırat ‘azābı(iy) ve uluğ ķatıĝ
‘uķūbetler / ve ceĥıymā = artuĝ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre
artuķ tur-

a.-ur

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuķ turur bular ķaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

artur- *arttırmak, çoğaltmak*

a.-a [144b08(Cin72/13)]: fe men
= ĩmān / yū‘min bi rabbihi =
ketürse kendü taŋrısına / fe lā
yehāfü = ķorķmaya kim / baĥsen
= noķsān ķılğalar anıñ edğölüĝin

/ ve lā raheķā = edğölüĝin
yavuzlıĝın artura zulminn

a.-ğa

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezīne = ve arturğa ol
ķişılerge kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yakınlıķ / ve lā yertābe = ve şek
ķılmayalar

a.-ğam

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtū = kiŋĝirü ķıldım /
lehu = aŋğa / temĥidānn =
tirligi(iy) körklü kiŋĝrü / 15 /
şümme = andann / yaţmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturğam ni‘metinn artur menüm
ţama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūķū‘ = zādıŋĝız kim / felen
nezīdeküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Ĥasan Başrı aydur

a.-mayam

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūķū‘ = zādıŋĝız kim / felen
nezīdeküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Ĥasan Başrı aydur

arzu F *arzu, istek*

arzu tur-

a.-ur

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:

ni‘metimğa arzu turur / 06 / ve lâ

temnün = ve minnet kılğa /

testekşir = uluğlıkın / 07 / ve len

rabbike = ve tanrıga

arzula- F+T *arzulamak*

a.-rlar

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve

‘uyün = ve bınğarlar başında

bolğa / 42 / ve fevâkihe = ve ve

yimişler içinde / mimmâ = anı

kim arzularlar / yeştehün külû =

ve ayıtgalar bularğa yiying

a.-rlar er-[se]

[160b07(İnsan76/8)]: [severler]

erse ol başı(ak) ve arzularlar

er[se]

‘asâ A *değnek, baston*

‘a. [173a04(Nâzi‘ât79/20,21)] fe

erâhü‘l âyete‘l kübrâ = ve anda

körterdi uluğ âyat ‘asâ taķı yed-i

beyzâ ya‘ni / 21 / fe kezzebe =

alır küncikine soķup künüciki

yışır erdi / ve ‘aşâ = ve yalğan

didi ‘âşî boldı

āsān F *kolay*

a. [156a11(Kıyamet75/4)]: ve

nese iş işlemege āsān diyü

ķıldım tutmağay ve anıñ

[183a06(İnşıkak84/8,09)]: fe

sevfe = terk bolğa kim /

yühāsebü = anğa işmār kılğalar /

hısāben = işmār / yesīran = āsān

/ 09 / ve yenķalibü = ve ķaydur

kendü

a.+lık

[151a08(Müddessir74/9,10)]:

‘asīr = düşhār / 10 / = ‘alâ‘l

kāferīne = kāferler üzere / gayru

= yok / yesīr = āsānlık / 11 /

zarnī = ķoğıl mini

a.tur-

a.-ur

[149b06(Müzzemmil73/20)]:

faķraū’ = okıñg ol kim āsān turur

/ mā teyessera mine‘l ķurān =

ķurāndann yüz âyat elig âyat =

‘alime = bilür kim

āsānd bkz. *āsan*

āsānd kıl-

a.-mış

tur-ur

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:

haleķahu = yarat[t]ı anı /

feķadderahu = ve muķadder

ķılmış turur anı/ 20 / şümme‘s

sebīle = andann yolınn anıñ
āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkarğa anası karnındann / 21 /
şümme = andann

āsānd tur-

a.-ur

[150a01(Müzzemmil73/20)]:

yūkātilūne = toquş kılurlar / fī
sebīlillahi = taŋrı yolarındann /
faḳraū' = oqıñg / mā teyessera
minhū = anı āsānd turur sizge
kūrāndann

asıg fayda, yarar, kazanç

a.

[154b09(Müddessir74/47,48)]:

ḥatā = tā bizge keldi / etāne'l
yaḳīn = yaḳın ya'ni ölüm taŋrı
aydur / 48 / fe mā tenfe'uhüm =
asıg kılmadı bulargā / şefā'atü's
şāfi'īna = şefā'at şefi'lerinğ bu
ol turur kim

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme

lā temlikū = ol kün kim kılmaya
/ nefsü'l li nefsin = biregü
biregüye asıg / şey'an = nese /
ve'l emru = ve fermān ol kün
ya'ni kamu müdde'ılar bar bolğa
asıg kıl-

a.-ğa

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā

zalılim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuġnī = ve ne
dūçaḳ yeliñgne / mine'l leheb =
asıg kılğa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

a.+lu

a. tur-

a.-ur

[181b02(Mutaffifin83/18)]: ibn

'Abbās aydur zeberced tahtı(ak)
asıglu turur 'arş altınında

'aşı A karşı gelen, isyân eden,
günahkâr olan

'āşī bol-

'a.-dı

[149a04(Müzzemmil73/15,16)]:

rasūlā = rasūla / 16 / fe 'aşı = bes
'āşī boldı / fir'avunü'r rasūle =
fir'avun rasūlğa

[173a04(Nâzi'ât79/20,21)] fe
erâhü'l āyete'l kübrâ = ve anda
körterdi uluğ āyat 'asâ taḳı yed-i
beyzâ ya'ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soḳup künciki
yışır erdi / ve 'aşâ = ve yalğan
didi 'āşī boldı

'a.-sa [146a05(Cin72/23)]: aytı /
illā belāġān = ve kılmayavan
meger kim tegrüge men /
minellahi = taŋrıdann size köni

yol / ve risālātihi = ve eger yol
tañğrıdann turur ve tañğrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya'sıllahe = ve her kim 'āşi
bolsa tañğrığa

'āşılık kıl-

'a.-dım [155b13(Kıyamet75/2)]:
aydur nişe eylük tilemedüm dir
ve ne üçün 'āşılık kıldım dir

asra aşığı

a. [150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferişte kördüm olturur qorqu

aş yemek, yiyecek; aç, tok olmayan

a. [152a12(Müddessir74/18)]:
artuq turur bular kaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann
[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ'imü'l miskīn = biz aş
yoqsullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me'al hā'idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuq
bāṭıllıq yalğan

a.+ı(iy) [162b13(İnsan76/16)]:
qadderūhā = ve munı muqadder
kılmış bolğa / taqđirā =
muqadder kılmaqtan / ya'ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

a.+larına

[176a02('Abese80/24)]:

felyenzuri'l insānū = iy baqıñg
ādemīlerğa / ilā = ve bularıñg
aşlarına / ta'āmihi = tā neteg
tedbīr kılur

a.+ına

[152a10(Müddessir74/18)]:

Muḥammad dīnine barmış senn
bularıñg aşına tam[a]' kılıp fazl

aşağa aşığı

a. [162a06(İnsan76/13)]: aḥşam
namāzınn idti aşğa olturdılar bir
yetim

āşkere F açık, belli

a. [178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāḥıbüküüm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinğ işiñgiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā qad raāhū = ve
ḥōy kördi cebre'ıl uluğ şūretinn /
bi'lüfūki'l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

a. kıl-

a.-mağ [174a04(Naziat79/42)]:
yes'elüneke = ve sorarlar sañğa /
'ani's sā'ati = kıyāmet aḥvalinn
ve anı āşkere kılmağ / eyyāne
mürsāhā = bes aytı anğa

a. tur-

a.-ur
[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
şümme inne ‘aleynā = kim
andann āşkere turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kılmak /
20 / kellā bel = haqa kim /
tühibbūne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve qorqalar ol
kündenn kim / kāne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteŧirā = ve özün tartar

aşnu *önce, evvel*

a. [152a16(Müddessir74/18)]:
ötrü emīn tirlər erdi andan aşnu
andan Velīd

a.+kı [181a01(Mutaffiŧin83/13)]:
izā = ve kaçan / tütlā = oqısa /
‘aleyhi = anğa birinğ / āyātünā =
āyatlarımız / qāle = aydur kim /
esāŧiru‘l evvelīn = aşnuqılarınğ
meşeli(iy) turur

at- *atmak, fırlatmak*

a.-ar [171a11(Nāzi‘āt79/1)]:
ve‘n nāzi‘āti = andann yād kıılır
bularğa kim / ğarqan = yā tartar
oq atar / aydurlar bunı

a.-ğar [171b04(Nāzi‘āt79/3)]: lar
yügrek atğar aydurlar ve aydur
yulduzlarğa aydur

ata *baba*

a.+lı [152b02(Müddessir74/18)]:
atalı oğullı birbirindenn ayrur
tidi anda tanğrı

a.+m [162a07(İnsan76/13)]:
atam ‘aķıbe toķuşında tüşdi
muhācirlerdenn

a.+sındann
[176b01(‘Abese80/35,36)]: ve
üm̧mihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāhibetihi = ve
urağutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hıç kimse

[176b04(‘Abese80/36)]: ve
üm̧mihi ve ebīh biziñğ
payğāmbar anasındann
atasındann kaçğa ve şāhibetihi

‘aŧā *A verme, bağış, ihsan*

‘a. [170a04(‘Amme78/35,36)]:
lağven = yavuz keleçi / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = tanğrınğdann sanğa /
‘aŧāen = ‘aŧā bolğa ‘amel ittik
‘a.+dır [177b10(Tekvir81/16)]:
tirlər biş yılduz behrām ve zühāl
ve zühāl ‘aŧādır

‘a.+sına [171b08(Nâzi‘ât79/4)]:
tañgrı ‘aťāsına sebķat kılur taķı
aydur kim feriştelere turur

‘aťalet *A aylaklık, tembellik*

‘aťalet kıl-
‘a.-dılar
[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan řagları /
süyyirat = yöritse habā menşūr
bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaķtun
bu meşel turur / ‘uťılet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aťalet
kıldılar

atmağ (?)

a.+ı [144b03(Cin72/10)]: ve
ennā = ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularıñg

ay *ay*

a. [154a11(Müddessir74/32,;
33,34)] kellā = ĥafākım / ve‘l
ķamer = and[a] yād kılğam / 33 /
ve‘l leyli = ay düni(iy) üçün / iz

= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ş şubĥı = ve şubĥ

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
ĥasefe‘l ķameru = ve ķaranĥu
bolğa ay / 09 / ve cūmi‘a‘ş
şemsü = ve cem‘ bolğa bir yirde
bir kün / ve‘l ķameru = ay
nürsuz ķara bolup

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taķı
bir bolğa

a.+ğa [171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

ay- *söylemek, demek*

a.-ıt/

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünġül] kıldı ve anı mensūĥ
kıldı bu āyat birle ayıt[tı] /
‘alime en

a.-ıtımaz men [173a06(Nâzi‘ât
79/24)] fe ķāle = bularıñg
arasında / ene = ayıtımaz men /
rabbükümü‘l ‘alā = uluğ tañgrı
sizge / yok ve men sizinġ

a.-ı[t]tı [174b13(‘Abese80/2)]:
didi ve bu sizni üküş ķurla
ayı[t]tı ve anıñ közleri körmez
erdi

a.-duḡ

[149a02(Müzzemmil73/14,15)]:

keṣīben = aḡar / mehīla =
ḡayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduḡ / ileykūm =
sizge / rasūlen = rasūli

[149a03(Müzzemmil73/15)]:

ṣāhiden = danuḡ / ‘aleykūm =
siziṅ üzere / kemā = andaḡ kim
/ arselnā = ayduḡ / ilā fir‘avne =
fir‘avun tapa

a.-duḡınn

[170b08(‘Amme78/40)]: yedāhū

[ve] yeḡūlü‘l kāferu = ayduḡınn
ya‘ni ta‘at ve ayıtḡalar kāferler /
yā leytenī = keṣke bizler / küntü
türāban = topraḡ ermiṣse erdüḡ

a.-ḡıl

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:

cem‘ahu = cem‘ ḡılmaḡ seniṅ /
ve ḡur‘āneh = köṅglünḡ içinde
oḡımaḡ anı tā ezver ḡılınca / 18 /
fe izā ḡara’nāhu = ḡaçan
oḡısavuz biz anı / fettebı‘ı =
ayḡıl / ḡur‘āneh = oḡımaḡlıḡa
anı ya‘ni ḡükümlerini idinḡ

a.-ḡılsadı

[149a08(Müzzemmil73/17)]:

ṡamuḡa ayḡılsadı aydur

ḡarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oḡlanların aydur

a.-sa [146b08(Cin72/27)]:

[bolup] kelir tiler kim
payḡāmbarga söz söyleḡa ḡaçan
payḡāmbarı(ak) aysa ferişte[leri]
a.-tı [145a08(Cin72/18)]: muḡliṣ
bolunḡ Sa‘īd bin Cübeyyir aydur
kim cinnīler ayttı kim eger biz

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve ḡōy / lemmā ḡāme = ḡaçan
turdı erse / ‘abdullahi = taṅrı
bendesı / yed‘ūhū = ya‘ni
Muḡammad ‘aleyiḡs selām /
kādū = anı ayt[tı] lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illā
belāḡān = ve ḡılmayavan meger
kim tegrüḡe men / minellahi =
taṅrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
taṅrıdann turur ve taṅrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āṣı
bolsa taṅrıḡa

[147a06(Müzzemmil73/1)]:

Ka‘b aydur kim payḡāmbar
‘aleyiḡs selām aytı her kim e‘l
Müzzemmil

[147a10(Müzzemmil73/1)]: ol
ne ton turur aytı terinçek turur

[147b14(Müzzemmil73/4)]:
'Ömer oğlu(iy) aytı
paygāmbardann

[152a03(Müddessir74/18)]:
muğire bunu mahrūm qavmına
keldi aytı men Muḥammadtan

[152a06(Müddessir74/18)]: tidi
Ḳureyşīler aytı Velīd bin Muğire
töndi Muḥammadğa

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velīd qatına bardı aytı men
Ḳureyşīlerdenn işidtim sen

[152a11(Müddessir74/18)]:
Ümmü Velīd buştı aytı benim
mālīm oğlanlarım bulardann

[152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann
ayıtı Muḥammadnı
kör[düğünğüz]

[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şī'r qoşduqın aytı yok kim
Muḥammadğa togru sözindenn

[152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli urağutlı

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübkī = keçmeyeler dūçaqlar / ve
lā tezer = hīç kimseyi kim anı

helak kılgā / ve Mūsā 'aleyhi's
selām taŋrığa aytı

[152b09(Müddessir74/28)]:
ilahī qanıqı qulunğ yoqsul turur
ayıtı

[153a13(Müddessir74/30)]:
caḥmī aytı men yidisindenn
yanğam ayruqlarınğız

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taŋrı 'azze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavux bolsun kıılır taŋrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

a.-t [154a08(Müddessir74/31)]:
qorqtı andağ sandı iblīs turur ayt
yā cebre'ıl

a.-tı [154a09(Müddessir74/31)]:
bunı bilür mü sen aytı ferişte
turur velīkin men

[155b07(Kıyamet: 75/0)]:
cebre'ıl aytı ol mü'min turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur ḥalklar
içinde

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[157a01(Kıyamet75/15)]:
terkin okır erdi andem diyü
tañgrı ‘azze ve celle aytı ve lâ
tec‘al

[157a08(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar aytı ‘aleyhi’s selām
uçmağ halkları bisreki bularıñg
ol

[159a07(Kıyamet75/35)]: hem
karavaş oğlanına uymaya erdim
didi paygāmbar aytı ‘aleyhi’s

[159b03(İnsan76/)]: indi erse
paygāmbar aytı subhāneke belâ
ve billahi’t tevfiğ

[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
paygāmbar aytı ‘aleyhi’s selām

[160a02(İnsan76/1)]: ‘Ömer
Haṭṭāb aytı

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoğsun kelmiş erdi paygāmbar
‘aleyhi’s selām aytı yâ resûlullah

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ta‘ām birgil didi rasûl aytı
menim katımda hıç ta‘ām yok

[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ta‘ām tiledi urağutuna aytı
anğa ta‘ām

[161b10(İnsan76/13)]: bardılar
‘Alğa ayıt[t]ılar nüzur kılğıl
‘Alı aytı raızıallahu ‘anhu

[162a15(İnsan76/13)]:
paygāmbar buları kördi aytı yâ
‘Alı bu ne miñnet turur kim

[165b13(Mürselat77/07)]
levākı‘ = bolğası turur / andann
anıñ sıfatınn aytı

[168a03(Mürselat77/48)] aytı
bularğa namāz kılıñg aytılar
sücüd [kılmağ]

[172b09(Nâzi‘ât79/19)] ‘azze
ve celle Mūsâğa aytı bargıl
fir‘avun qatınâ nete barماسan

[173a01(Nâzi‘ât79/19)] ve
bunı ol ma‘nen aytı kim bular
kim bular fi‘il illetinn istediler

[173a10(Nâzi‘ât79/25)] kim
aytı ‘alimtu leke limen ilāhin
ğayri (?)

[174a04(Naziat79/42)]:
yes‘elüneke = ve sorarlar sanğa /
‘ani’s sâ‘ati = kıyāmet aḥvalinn
ve anı aşkere kılmağ / eyyāne
mürsâhâ = bes aytı anğa

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
paygāmbarınn kim aytı qanıqı
kişi bu sûret okısa tañgrı

[180b03(Mutaffîfîn83/7)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām aytı
siccīn yiti kıat yir altında turur

[180b07(Mutaffîfîn83/7)]:
şeytān adı(iy) yaz[ı]lu turur
paygāmbar aytı e‘l halaķ

[181b01(Mutaffîfîn83/18)]:
paygāmbar aytı ‘ıliyyīn yidi
kökdenn üstün turur ‘arş
altınında

[182b11(İnşikak84/)]: ve
harfleri tört yüz otuz üç turur
paygāmbar aytı kim

a.-tılar [168a03(Mürselat77/48)]
aytı bularğa namāz kıılınğ aytılar
sücüd [kıılmaķ]

a.-tım [150b11(Müddessir74/2)]:
könglüme tüşdi Hadice kıatına
keldüm aytım meni örtünğ

a.-tuķ
[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuķ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ğaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlığ ve bahıl
tegül

a.-ur [146b05(Cin72/27)]: tā ol
anğa ayur ‘ilimden ve ğaybdan

kim buları bilmedükleri ve bular
anı

[146b09(Cin72/27)]:
[ferişte]leri ayur tā anı saķlarlar
ve şeytānları andann sorarlar
[158b11(Kıyamet75/33)]: ho r
turur ve mürüv[v]ed içinde ayur
bunu tehdīdi yolındann ayıt[t]ı

ayaķ ayak

a. [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaķa esenler ayaķ
ele esenler köz kıulaķa burun
köze esenler

[158a11(Kıyamet75/29)]: ve‘l
teffeti’s = ve sarmaşa / sāķu =
ayaķ / bi’s sāķ = ayaķa / ibn
‘Abbās aydur

a.+a [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaķa esenler ayaķ
ele esenler köz kıulaķa burun
köze esenler

[158a11(Kıyamet75/29)]: ve‘l
teffeti’s = ve sarmaşa / sāķu =
ayaķ / bi’s sāķ = ayaķa / ibn
‘Abbās aydur

a.+ları

[147b05(Müzzemmil73/4)]:
fermānı(iy) kıorķunçındann tā
ayaķları şişdi ve menğizleri
ardadı

[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduğı cān açığı(iy)
katıglığındann ve ura[ğutı]

a.+ım [164a06(İnsan76/24)]:
[E]bū Cihīl ayttı kaçan anı
körsem namāz kılduğın ayakım
birle boynına

āyat A *ayet*; *hüccet*

a. [145b01(Cin72/18)]: bu āyat
ıydı kim mezgidlerde şirk
ketürmenğiz andağ kim cühūdlar

[146a04(Cin72/22)]: kamu
belālardann ve zinhār birgelim
tağrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse payğāambar ‘aleyhi’s
selām

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünğül] kıldı ve anı mensūh
kıldı bu āyat birle ayıt[t]ı /
‘alime en

[149b06(Müzzemmil73/20)]:
fağraū’ = oğıñ ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine’l qurān =
qurāndann yüz āyat elig āyat =
‘alime = bilür kim

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu didim tağrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlı(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[152b03(Müddessir74/18)]:
‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve qadder tidi

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kılmadım /
aşhābe’n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[156a03(Kıyamet75/3)]:
neçeme sünğükleri tağılmış
bolsa bu āyat küyevüsi

[156a06(Kıyamet75/3)]: tağrı
bu āyat ıydı

[156b10(Kıyamet75/15)]:
payğāambarğa ‘aleyhi’s selām
kaçan āyat ketürse payğāambar
anı

[159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıkıñda ve kıyāmete
tamuğda bola kaçan bu āyat
keldi [erse]

[[161a11(İnsan76/13)]: āyat yir
ārşa tā indi enşārlıglardann

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke‘ūn = rükū‘ kılmalar ya‘ni
namāz kılmalar / bu āyat şakīf
kavmına indi paygāmbar

[170a01(‘Amme78/30)]:
kāferlerğa bundann katiğ āyat
yoğ kūrānda

[173a04(Nāzi‘ât79/20,21)] fe
erāhü‘l āyete‘l kübrâ = ve anda
körterdi uluğ āyat ‘asâ tağı yed-i
beyzâ ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soğup künüciki
yışır erdi / ve ‘aşâ = ve yalğan
didi ‘āşī boldı

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan
paygāmbar anı körse ağır[lar
erdi]

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferişterler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = tağrı
katında / tağrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[179a05(İnfitar82/6)]:

paygāmbar bu āyat okıdı kim
cehlilik ve nādanlık ğarra kıldı
a.+ı(ak)

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūh turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve koğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

a.+dur

[147a04(Müzzemmil73/)]:
āyatdur Medīne şakışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]

a.+ımğa

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nâsı anda
bolur hağa kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyatımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiķuhu
= ve teklīf kılığam

a.+ları

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezkirah = yād kıldığ pend turur
/ fe men = kim tilese / şāttehaze
= tutğa / ilâ rabbihi = yol kendü
tağrısına

[150a10(Müddessir74/1)]: fî
sebîlillahi ve bu sûret Mek[k]ede
inmiş turur ve âyatları

[155b03(Müddessir74/56;Kıya
met75/0)]

ķorkunġuz tã sizni yarlıġayam /
0 / ve bu sûret Mek[k]ede inmiş
turur ve âyat[ları]

[159b04(İnsan76/0)]: ve bu sûret
Mekke de inmiş turur ve âyatları
otuz bir turur

[165a06(Mürselat77/0)]: ve bu
sûret mekkî turur ve âyatları

[168a10(‘Amme78/0)]: ve
âyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

[174b02(Naziat79/46,’’Abese8
0/0)]: bolmış bolsa ve bu sûret
Mekkî turur ve âyatları kırk iki
turur

[176b10(Tekvir81/0)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve âyatları
yigirmi toġuz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[171a03(Nâzi‘ât79/0)]: ve
âyatları kırk alt[ı] turur ve
kelimeleri yüz toġsan [toġuz
turur]

[179b06(İnfitar82/19;
Mutaffifin83/0)]: yevme’izil

lillah = tanġrınınġ bolġa / 0 / ve
bu sûret medînî turur ve âyatları

[182b09(İnşikak84/0)]: ve bu
sûret mekkî turur ve âyatları

a.+larımız

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izã =
ve kaçan / tütlä = oġısa / ‘aleyhi
= anġa birinġ / âyâtünã =
âyatlarımız / ġãle = aydur kim /
esãfiru‘l evvelin = aşnuġlarınġ
meşeli(iy) turur

a.+nı

[175a10(‘Abese80/2)]:

ķurândann nese yaşrur ermişse
bu âyatnı yaşur erdi kim
âyat tur-

a.-ur [147a03(Müzzemmil73/0)]:
inmiş turur ve yigirmi âyat turur
/ Kufe saġışında ve on toġuz

[150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş âyat turur

[178b07(İnfitar82/0)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve on toġuz
âyat turur ve kelimeleri yüz

‘ayıb A ayıp, kusur

‘ayıb tur-

‘a.-ur [168a04(Mürselat77/48)]:
[sücüd] ġılmaġ bizge ‘ayıb turur

paygāmbar ayttı hayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sūcūd yok didi

ayıd- *söylemek, demek*

a.-ğalar

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:

yeḡulu‘l insānū = ayıdğalar
ādemīler / yevme‘izīn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = kaçan
turur kaçmaḡlılıḡınn / 11 / kellā=
ḡaḡā kim bolmaya

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = ḡaḡā kim / izā = kaçan
bularıḡ / belegati‘t terāḡıya =
cānı(iy) çıkar erken cān ḡulḡuma
kelse / 27 / ve ḡīle men rāḡin =
ayıdğalar kimse bar mu

a.-ḡıl [146a01(Cin72/22)]: ḡul
innī = ayıdḡıl kim maḡa / len
yüćiranī = ḡıç feryād tegmege /
minellahi = taḡrıdann / eḡadün
ve len ecide = ḡıç kimerse ve
bolmaya men taḡrıdan

a.-mıṣ bol-ḡa
[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemūne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiṣ] / lehü‘r raḡmanū =
[destūr] birmiṣ bolsa aḡa taḡrı
/ ve ḡāle ṣavāban = ve ṣavāb

söylemiṣ bolḡa ya‘ni ayıdmıṣ
bolḡa

a.-ur [145a08(Cin72/18)]:

muḡliṣ bolunḡ Sa‘īd bin
Cübeyyir aydur kim cinnīler
ayttı kim eger biz

[145b06(Cin72/19)]: yekūnūne
= birbirini helāḡ ḡılḡalar /
‘aleyhi libedā = ḡariṣlıḡın aḡa /
sa‘id bin cübeyir aydur kim

[146b06(Cin72/27)]:

ḡıçı[k]lerḡa ve ḡāmlarḡa
söylemeyeler Muḡātil aydur
taḡrı teḡāreke

[146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblīs kelse ferīṣteler aydur ol
ṣeyṡān turur andann

[147a06(Müzzemmil73/)]:

Ka‘b aydur kim paygāmbar
‘aleyhi‘s selām ayttı her kim e‘l
Müzzemmil

[147a11(Müzzemmil73/1)]:

erdi muḡdann ḡekimler aydur bu
ol vaḡtun erdi kim
paygāmbar[lıḡ]

[149a08(Müzzemmil73/17)]:

ṡamuḡa ayḡılsadı aydur
ḡarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oḡlanların aydur

[149a08(Müzzemmil73/17)]:
şamğa ayğılsadı aydur
harāmzādeleri aydur ve aydurlar
oğlanların aydur

[150b01(Müddessir74/1)]:
huruf minğ ve on dört turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
aydur her kim elmüdeṣsir sûret

[150b05(Müddessir74/2)]: kum
= örü tur / fe enzir = ve korkıd
halkları / ve rabbeke = ve
ululağıl / fe kebir = taṅgrını /
‘Abdullah aydur

[151a12(Müddessir74/11)]:
anğa meded bolur ya‘ni
bezirkenlik ve ekin Mücāhid
aydur

[151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda minğ altun bolur
Muḳātil aydur bin bostān erdi
Ṭāifdı

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlu(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[153a01(Müddessir74/28)]:
āṣkārā körünge andağ aydur el
Ceḥīmü‘l la‘in

[153a11(Müddessir74/30)]:
Muḥammad aydur on tokuz
zebāniye bar dir şamğda
sizdenn

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmuşlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[154a04(Müddessir74/31)]: ibn
‘Abbās aydur paygāmbar
‘aleyhi‘s selām Hayber
ğanimetin

[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim sağdınkılar müsülmān
uşaqları turur ve taḳı aydurlar
‘ilimler turur

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yakīn = yakın ya‘ni ölüm taṅgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asığ kılmadı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinğ bu
ol turur kim

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne‘l āḥiret = korkmazlar

āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
haka kim / innehu = ol yād
kılmaklık turur / tezkiret = ya‘ni
kürān

[155b05(Kıyamet75/)]:
[harf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] kılar eygölü aydur
taķı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuklu

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘aşılik kıldım dir

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar harām helāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü kıosa

[157b04(Kıyamet75/23)]: ta‘at
küni(iy) tegül tige ve ‘atıyetü‘l
‘avfı aydur yanzurdun

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununġ cānın kim iletge tiyü ol
kim aydur ve kıyle men rāķınn

[158a06(Kıyamet75/28)]:
bolmaġa yine talāk ya‘ni Enes
aydur payġāmbardann

[158a11(Kıyamet75/29)]: ve‘l
teffeti’s = ve sarmaşa / sāķu =
ayaķ / bi’s sāķ = ayaķa / ibn
‘Abbās aydur

[158b02(Kıyamet75/29)]:
korkmalıkındann tańır fermān
birle andaġ kim aydur

[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payġāmbar aytı ‘aleyhi’s selām

[161a02(İnsan76/10)]: ‘abūsan
= ya‘ni turş / kıamtarīran =
duşhār / ibnü ‘Abbās aydur

[161a10(İnsan76/13)]: kibi
yaġar Muķātil aydur bu bir

[163a03(İnsan76/18)]: selsebīlā
= selsebīl dirler / Muķātil bin
Hıbbān aydur selsebīl

[165a09(Mürselat77/)]: Ka‘b
aydur kim payġāmbar ayttı
‘aleyhi’s selām her kim

[165a11(Mürselat77/)]: ibn
mes‘ud aydur bu süret leyletü‘l
cinn indi evveleş

[165b01(Mürselat77/01)]:
Muķātil aydur bu and turur kim
yād kıldı kim ferişte[ler]

[165b04(Mürselat77/03)]:
neşrann = yumşak huy / Hısan
Başri aydur üç kıula anda yād
kıldı

[165b05(Mürselat77/03)]:
yillerge neşr diyü ol ferişte[ler]ga
aydur

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḥalāl ḥarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülkıyāti zıkrā = ol ferışteler
kim saŋga vaḥiy ketür

[165b09(Mürselat 77/05)]
andağ kim aydur ve yulķı‘r ruḥa
min emrihi

[168a08(Mürselat77/50)]
ḳurānda evre evre ayıt[t]ı ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ḳurla aydur

[168a12(‘Amme78/)]: aydur
payğāmbardann ‘aleyhi‘s selām
ḳanıķı kişi kim ‘amme
yetesāelün

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūkū‘ = zādınğız kim / felen
nezīdeküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Ḥasan Başri aydur

[170b11(‘Amme78/40)]:
bularnı topraķ ḳılur toz bolup
kiderler andann kāferler aydur

[171a12(Nāzi‘ât79/1)]:
yılduzğa aydur kim

[171a14(Nāzi‘ât79/1)]: ve
aydurlar ferıştelerga aydur kim
âdem oğlanı(iy) cānın

[171b01(Nāzi‘ât79/2)]: ibn
‘Abbās aydur munı mü‘minler
ḥānı(iy) üçün aydur kim çıķtuķta

[171b02(Nāzi‘ât79/2,03)]:
neřāt ḳılur taŋrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihāti = ferıştelerga
/ sebḥā = aydur kim

[171b04(Nāzi‘ât79/3)]: lar
yügrek atğar aydurlar ve aydur
yulduzlarğa aydur

[171b05(Nāzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

[171b06(Nāzi‘ât79/3)]: kim
aydur küllü fı felekinn yesbeḥün
ve aydurlar kemilerğa aydur

[171b08(Nāzi‘ât79/4)]: taŋrı
‘atāsına sebķat ḳılur taķı aydur
kim ferışteler turur

[172b03(Nāzi‘ât: 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ṭamuğ
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =
ḥōy keldi saŋga / ḥadīsü =
Mūsādan

[173b04(âziât79/29)]: zalike =
soŋgra / deḥāḥā = yaydı / İbn
‘abbas aydur taŋrı

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen ḥiç nese bolmaz senn

kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe aydur

[174b04(‘Abese80/)]: [biş yüz] otuz turur ve Ebâ bin Ka‘b aydur payğambarda kim ‘abese

[175a09(‘Abese80/2)]: kendü yirine halife kıldı İbnü Dürîdü aydur eger payğāmbār

[175b03(‘Abese80/13)]: [levh] maḥfūẓ kūrān ve aydurlar payğāmbārlar kitāb andağ kim aydur lefi‘ş şuhufu‘l ūlâ

[176a03(‘Abese80/24)]: Ebū Qalābe aydur tevrât içinde yerlü turur yâ ādeme oğlanı(ak) baḳıñg anğa kim

[176b03(‘Abese80/36)]: kendü başları meşgūlindenn Qatāde aydur ahī Hābil Qābildenn kaçār

[176b12(Tekvir80/)]: aydur payğāmbardann ‘aleyhi’s selām her kim ize‘ş şemsü küvvirat

[177a06(Tekvir81/2)]: ve ize‘n nücūmūnkederat = kaçan yulduzlar tōkülse kökdenn / ibn ‘Abbās aydur

[177b02(Tekvir81/11)]: Qatāde aydur qaynadmaḳ ol tañgrı buşısı turur ādem oğlanı yazuḳına

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir ve aydur kim bunda anı tiler ikevi kıldı kim bularda yıpar bular

[178b03(Tekvir81/29)]: ve Ḥasan Başrı aydur hıç ‘arab islām tilemedi tā tañgrı ‘azze ve celle tilemeyince

[178b04(Tekvir81/29)]: Vahub aydur tañgrı toḳsandann artuḳ kitāb ıymadı seksen kitāb

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi turur ve ḥarfleri üç yüz on toḳuz ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur payğāmbardann kim aytı qanıḳı kişi bu sūret oḳısa tañgrı

[180a03(Mutaffifin83/3)]: yuḥsirūn = noḳsān kılsalar / ibn ‘Abbās aydur kim payğāmbār ‘aleyhi’s selām

[180a11(Mutaffifin83/3)]: yıḡsalar tañgrı bulardann yaḡmur yıḡar Aşma‘i aydur ḥācet tilemegil

[180b04(Mutaffifin83/7)]: Ka‘b el-Aḥbār aydur kim fācirler cānı(iy) köke iltgeler anı anda

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā = ve kaçan / tütllā = oḳısa /

‘aleyhi = anğa birinġ / āyātünā =
āyatlarımız / k̄āle = aydur kim /
esāfiru‘l evvelīn = aşnuķılarınġ
meşeli(iy) turur

[181a03(Mutaffīfīn83/14)]: bu
her yere aydur kim kaçan bende
yazuķ kılsa bir kada on kat

[181b02(Mutaffīfīn83/18)]: ibn
‘Abbās aydur zeberced tahtı(ak)
asıġlu turur ‘arş altınında

[181b03(Mutaffīfīn83/18)]:
muṭi‘lerġa t̄ā‘at andaġ bitiglü
turur Ka‘b aydur ‘arş
şaġdı[nında turur]

[181b04(Mutaffīfīn83/18)]:
[şaġdı]nında turur zaḥāk aydur
sidretü‘l müntehâ aydur ‘iliyyīn
anıñ

[183a07(İnşikak84/9)]: ilâ
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
şād bolup / ‘āyişe aydur
raziıallahu anha kim

a.-ur er-di
[175a05(‘Abese80/02)] lar erdi
aydur erdi merḥabann bimen
‘ātibeniyallahu bihi .

a.-ur er-se
[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteķīm = kim rāst turġa / ve

ḥaķ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

a.-ur menn
[155b02(Müddessir74/56)]:

aydurlar kim ma‘nâsı ol turur
kim aydur menn sezā vermenn
kim mindenn

a.-urlar [145b09(Cin72/19)]:
[ḥarīş] turur k̄urānġa ve
payġāmbarġa ve aydurlar kim
ḥabar turur cinnīler

[146b11(Cin72/27)]: saķın
tirler kaçan ferişter kelse
aydurlar bu ferişte turur

[147b15(Müzzemmil73/4)]:
k̄urān iyelerine aydurlar k̄urān
oķı tertīb birle andaġ kim dünyā

[149a07(Müzzemmil73/17)]:
ve ol ol turur kim aydurlar
ādemġa oġlanlarınġnı bir
neçeleri

[149a08(Müzzemmil73/17)]:
ṭamuġa ayġılsadı aydur
ḥarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oġlanların aydur

[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfıķ yok erdi nifāķı(iy)
bolġası bunı ḥılaflıķ üçün
aydurlar

[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim sağdınkılar müsülmān
uşaqları turur ve taķı aydurlar
‘ilimler turur

[155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma‘nāsı ol turur
kim aydur menn sezā vermenn
kim mindenn

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar ĥarām ĥelāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü ķosa

[158a08(Kıyamet75/28)]:
[ande]mleri birbirine esenler
birbirine selām kıılır aydurlar

[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduķı cān açığı(iy)
ķatıǵlıǵındann ve ura[ǵutı]

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ĥalāl ĥarām aydurlar ya‘ni
bulıtǵa aydur / 05 / fe‘l
mülķıyāti zıkrā = ol ferışteler
kim saǵa vaĥıy ketür

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l ķaşr
= uluǵ kümişçe bolǵa ve
aydurlar ķaşur uluǵ arķlar bular /

33 / ke ennehū = andaǵ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruǵ
bolsa ya‘ni ķara düçaķ yollar

[169b05(‘Amme78/25)]: ve
ǵassāķan = ve zemherīr / ǵassāķ
aydurlar kim ṭamuǵlularınǵ
sıķındusı

[170b05(‘Amme78/39)]:
meāban /40/ innā = biz ķorķduķ /
enzernāküm = bularnı / aydurlar
Bedr kūni(iy)

[171a11(Nāzi‘ât79/1)]: ve‘n
nāzi‘āti = andann yād kıılır
bularǵa kim / ǵarķan = yā tartar
oķ atar / aydurlar bunı

[171a14(Nāzi‘ât79/1)]: ve
aydurlar ferıştelerga aydur kim
ādem oǵlanı(iy) cānın

[171b03(Nāzi‘ât79/3)]:
kökdenn iner terkinn aydur[lar]

[171b04(Nāzi‘ât79/3)]: lar
yügrek atǵar aydurlar ve aydur
yulduzlarǵa aydur

[171b05(Nāzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayǵa kūnǵe aydur kim
felek birle tutar andaǵ

[171b06(Nāzi‘ât79/3)]: kim
aydur küllü fī felekinn yesbeĥün
ve aydurlar kemilerǵa aydur

[171b07(Nâzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābikāti = bunda yulduzı tiler
biribiri ardınca / sebkan =
bardukınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tir[ü]lür taŋrı
fermānı(iy) birle aydurlar

[172a09(Nâzi‘ât79/10)]:
yekülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnā le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:
kālū = aydurlar / tilke = anda
kaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / hāsiratün =
ziyān kılrur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b02(Nâzi‘ât: 79/14)]:
aydurlar sāhire ol yir adı(iy)
turur Beytü‘l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

[175b03(‘Abese80/13)]: [levh]
maḥfūz ḳurān ve aydurlar
paygāmbarlar kitāb andağ kim
aydur lefi‘ş şuhufu‘l ūlā

[177a04(Tekvir81/1)]: ize‘ş
şemsü = kaçan kün / küvvirat =
ḳaraŋgu bolsa / ve aydurlar
küvvirat ol bolur

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün ḳaraŋglıḳı(iy) / izā
= kaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubḥı = şubḥı(ak) kim / izā =
kaçan erse

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere baḳar anıñ kerāmetleri /
yenzürün = baḳarlar taŋrıya
aydurlar kim yenzürün ilā
rabbihim

a.-urlatdır

[157b09(Kıyamet75/23)]:
ḥadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

ayır- ayırmak, arasını açmak

a.-ğıl

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oḳuŋ didi / ve rattıl e‘l
ḳurāne = ve ayıtğıl ḳurānı(ak)
oḳumaḳlıḳ ḥālindenn / tertīlā =
birbirindenn ayırğıl

a.-ur

[152b02(Müddessir74/18)]: atalı
oğullı birbirindenn ayrur tidi
anda taŋrı

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim

ayırur / faşl cema'nākūm = ve
cemū' kıılır sizlerni / ve'l
evvelīn = ve öngdīnkilerge

ayıt- söylemek, demek

a.-[t]ı [145a08(Cin72/18)]:
muħliş bolunġ Sa'īd bin
Cübeyyir aydur kim cinnīler
ayttı kim eger biz

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve hōy / lemmā kāmē = kaçan
turdı erse / 'abdullahi = taŋrı
bendesı / yed'ūhū = ya'ni
Muħammad 'aleyhi's selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i'llallah tilediler perīler

[145b11(Cin72/20)]: kāle =
ayıt[t]ı / innemā = payġāmbar
kim / ed'ū = okıyavuz kendü /
rabbī = taŋrımıznı / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eħadā = hıç anġa ortak

[147a06(Müzzemmil73/)]:
Ka'b aydur kim payġāmbar
'aleyhi's selām ayt[t]ı her kim
e'l Müzzemmil

[152a07(Müddessir74/18)]:
didi [E]bū Cehil ayıt[t]ı men
Muhammedi dīnindenn kirü

[152b05(Müddessir74/22,23,24
] şümme 'abese = menġzinn

burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / şümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feķāle =
ayıt[t]ı

[153a10(Müddessir74/30)]:
[E]bu Cehlū'l la'īn bunı işidüp
ayttı körür müsen

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce'alnā = ve kılmadım /
aşhābe'n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuħufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muħammad

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
payġāmbar 'aleyhi's selām ayttı
her kim bu kıyāmet süret okısa

[157b09(Kıyamet75/23)]:
ħadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

[158b11(Kıyamet75/33)]: hō r
turur ve mürüv[v]ed içinde ayur
bunı tehdīdi yolındann ayıt[t]ı

[158b12(Kıyamet75/33)]:
[E]bū Va'īd turur [E]bū Cehilġa

munğa taķı bir va‘īd er turur
ayıt[t]ı

[159a03(Kıyamet75/35)]: tonın
tut[t]ı ayıt[t]ı evlâ leke fe evlâ
gümme evlâ leke fe evlâ

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḥammad
sen manğa tehdīd kıılır sen
seniŋ taŋrıŋ

[159a09(Kıyamet75/35)]: tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doķuşında ayttı bu künden
songra

[162b02(İnsan76/13)]: dutuşup
paygāmbar ayttı ‘aleyhi’s selām

[162a10(İnsan76/13)]: turdılar
bir yesīr keldi ayıt[t]ı men tört

[162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
‘aleyhim = bularğa / zılā[lüha]=
ağaçlar kölgesi

[164a06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cihīl ayttı kaçan anı körsem
namāz kılduķın ayaķım birle
boynına

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn urağut üçün kıılır
[ersenğ]

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kızımdan körklü yok Velīd bin
Muğīre ayttı eger māl

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mālı(ak) birgem
senn diledüğince taŋrı ayttı

[165a09(Mürselat77/)]: Ka‘b
aydur kim paygāmbar ayttı
‘aleyhi’s selām her kim

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kıılmaķ bizge ‘ayıb turur
paygāmbar ayttı hayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[168a08(Mürselat77/50)]
ķurānda evre evre ayıt[t]ı ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ķurla aydur

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteķīm = kim rāst turğa / ve
ḥaķ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

a.-[t]ılar [161b10(İnsan76/13)]:
bardılar ‘Alīğa ayıt[t]ılar nüzur
ķılğıl ‘Alī ayıtı rażıallahu ‘anhu

[162b07(İnsan76/13)]: ayıt[t]ılar
kim bu süret Medīnede

a.-alar

[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıtar anğa bend turur / 13 /
fī şuḥufin = şuḥuflar içinde /

mükerrametün = kirāmı(iy) ya‘ni
levh [maḥfūz]

a.-ğalar

[154b06(Müddessir74/42,43,44)]:
]: fī seḡar = tamu içinde / 43 /
ḡālū = ayıtgalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine‘l müṣallīn
= ol kişilerdenn namāz kıılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuḡ

[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücūdğa tüṣgeler andann
ayıtgalar başlarıḡız kötürünḡ
kim bu kūn

[166b06(Mürselat77/28)]
veylūn = velī ol / yevme‘izin =
kūn kim / lil mükezzibīn =
yalḡan ḡılḡucılarga / andann
ḡabar birdi kim ayıtgalar

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
‘uyūn = ve bınḡarlar başında
bolḡa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeṣtehūn külū =
ve ayıtgalar bularga yiyeḡ

[170b08(‘Amme78/40)]:
yedāhū [ve] yeḡulū‘l kāferu =
ayduḡınn ya‘ni ta‘at ve ayıtgalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / kūntū türāban = toprak
ermişse erdük

[175a01(‘Abese80/2)]: anıñ
sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
ḡureyşiler ayıtgalar kim

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:
ḡālū = ve ayıtgalar / inne = ḡōy /
ḡāulāi = bular / leḡallūn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilū = ve ḡosa ıduḡ bularnı /
‘aleyhim = bularıḡ

[182b03(Mutaffifin83/34)]:
ayıtgalar kim keliḡ uçmaḡa
kiriḡ diyü tamām

a.-ḡıl [145b12(Cin72/21)]: ḡul
inni = ayıtgıl yā Muḡammad / lā
emlikū = kim min sizke
ḡılumaya men / lekūm = ḡıç /
ḡarran = ziyān ve ne taḡı ḡıç / v
lā raşeden = yalḡan körmeyemen

[146a10(Cin72/25)]: ḡul in edri
= ayıtgıl bilür men / e ḡarībūn =
yakın turur / mā tū‘adūne = anı
kim va‘ad kıılır

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oḡunḡ didi / ve rattil e‘l
ḡurāne = ve ayıtgıl ḡurānı(ak)
oḡumaḡlık ḡālindenn / tertilā =
birbirindenn ayırḡıl

[172b06(Nāzi‘āt 79/17,18)]
innehu taḡā = ol taḡı(iy) turur /

18 / fe  ul =  adtenn ke mi  /
hel leke = ayıtgıl ra betin  bar
mu / il  en = m s lm n bol a
sen / tezekk  = k f rdenn yang a
sen

a.-galar

[181a09(Mutaff   n83/16,17)]:

  mme = andann / inneh m =
bular / le   l l ce  m = ol
ki ilerdenn bol a kim tamu
'az bının bul alar / 17 /   mme =
andann / y    l  = ayıtgalar /
h z  = bular a turur

a.-lar [146a02(Cin72/22)]: min
d nih  m lte ad  = adın h   y r 
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ k ferleri ayıtlar ulu  i 
ket rd n 

a.-ma  n  z

[175a13('Abese80/6,07,08)]:

te add  = ve  ula  [e]b  cehl /
07 / ve m  = ve 'utbe a
tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne
bol a sa  a / ell  = eger bular
 m n ket rmese / yezzekk  =
sa  a ayıتما  n  z / 08 / ve
emm  = ve amma ol ki iler kim /
men c  ke = kel r sa  a / yes' 
= i t b

a.-salar

[168a01(M rselat77/47,48)]

veyl n yevme'iz = ve iy ol k nki
k n / lil m kezzib n = yal an
 ılgucılarga / 48 / ve iz   ıyle =
 a an ayıtsalar bular a kim /
lehumurke'  = nam z  ılın 

a.-tı [154a06(M ddessir74/31)]:

[ atında] turur erdi bir feris e
keldi ayıttı y  Mu ammad

[162a03( nsan76/13)]: [yi]di
ayıttı tan rı size bird   ndenn
ma  a

[169a04('Amme78/16)]:

andann son ra bu  uccetler y d
 ıldı ve bilg l   ıldı  ıy met a
 el    ıldu larının ayıttı

[178b01(Tekvir81/28)]: eger
tilesev z  a  yolda tur avuz
tan rı ayıttı

a.-u  [177a09(Tekvir81/5)]: ve
ize'l vu     =  a an kim yıl ı
ve keyikler  l mi(iy) kibi /
   irat =  a ur  ılır  ıy met
k ni(iy) anda  kim / ayıtu 

ayla  aylak, ba ıbo 

ayla  bir-

a.-seler

[163a01( nsan76/16,17)]:

[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşkavne = ve
birgeler bularğa ve içürgeler /
fihā = uçmak içinde / ke'se'n =
çanağ kibi

ayrıl- *ayrılmak*

a.-duğ [158a09(Kıyamet75/28)]:
eş kılınğ ayrılduğ
birbirimüzden tā kıyāmet
künine
a.-mağ [158a04(Kıyamet75/28)]:
ve zanne = ve bilge kim /
ennehu'l firāk = ol turur
ayrılmağ / ya'ni hıç anıñ kibi
ayrılmağ

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi'l faşl = ayrılmağ küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
agāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmağlık küni(iy)

a.-mağlık

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi'l faşl = ayrılmağ küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
agāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmağlık küni(iy)

a.-mağlıqtann

[165b07(Mürselat77/04)] fark

kılmağtann ya'ni
ayrılmağlıqtann hağ bātıl

ayruğ/ğ *başka, ayrı, farklı*

a. [145a07(Cin72/18)]: ve enne'l
mesācide = hōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted'ū = tañgrınıñ
turur okımañgız / me'allahi
eḥadā = tañgrınıñız birle tağı
ayruğ tañgrı

[145b03(Cin72/18)]: iltmeñg
ve anda tā'at kılınğ ve tañgrını
yād kılınğ ayruğ hıç

[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruğ nese yimediler ve
dördinç

a.+a [176b06('Abese80/37,38)]:
li küllimri'in = tegme kişiye /
minhüm = bulardann /
yevme'izin = ol kün ança iş
bolga kim / şe'nün yuğñihi =
ayruğa meşğül bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

a.+ğa

[175b01('Abese80/9,10,11)]: ve
hüve yahşâ = ve ol qorqulu turur
/ 10 / fe ente = ve senn aña
bakmaz senn / 'anhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellā = andağ bundann /

innehā = bende turur / tezkiratun
= sanğa

a.+larınğız

[153a13(Müddessir74/30)]:

caḥmī aytı men yidisindenn
yangam ayruqlarınğız

ayut- *söylemek, demek*

a.-tuḳı

[158b13(Kıyamet75/34,35)]:

evlâ = evlâraḳ turur / leke =
sanğa bu ‘azāb / fe evlâ =
evlâraḳ evlâraḳ turur / 35 /
şümme evlâ leke fe evlâ = sanğa
‘azāb evlâraḳ bu ayuttuḳı / te’kid
turur

az *az, çok olmayan*

a.+ḳınañ

[148b06(Müzzemmil73/11)]:

üli’n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Ḳureyş ulularına / ve
mehhilhüm ḳalīlā = ve mühlet
birgil bularga azḳınañ

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yinğ / ve temette‘ū = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azḳınañ /
inneḳüm = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm ılgucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış

[174b01(Naziat79/46)]: ya‘ni
kün sonğında bir sā‘at yā ertede
bir sā‘at azḳınañ

a.+ḳınañ

[147a14(Müzzemmil73/2)]:

ḳumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḳalīlā = meger azḳınañ /
nişfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payğāmbār üzere

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:

ev enḳuş = ya eksük / minhu =
andann / ḳalīlān = azḳınañ / 04
/ ev zid = ya ol ḳadarlu / ‘aleyhi
= üç ülüde bir

[160a05(İnsan76/2)]: innâ = ve
biz / ḥalakne‘l insāne =
yarat[t]uḳ ādemīlerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya‘ni
azḳınañ sudann kim

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]: ḳutile‘l

insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañrı / mā ekferahu =
anğa ılgırmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ılgırmış kim / şey’in =
nesedenn / ḥaleḳahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azḳınañ sudann

‘azāb A azap, eziyet, işkence

‘a. [145a06(Cin72/17)]: ‘an zikri rabbihi = tañgrısını yād kılmak
ya‘ni tañgrısının / yeslūkhū =
yād kılmasa kemişke bularğa /
‘azāban şa‘adā = ‘azāb ve dūşhār
[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:
zā ğuşşatin ve ‘azāben = zaqqum
ġislīn ve iriñg ve ‘azāb / elīmā =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercūfū = tebrenge

[151a01(Müddessir74/5)]:
ya‘ni kaçğıl ol nasedenn kim
‘azāb vācib kılur kemiş
kōñglünğdenn

[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = anğa çatıg ‘azāb / ve
paygāmbardan ‘aleyhi’s selām
h̄abar turur kim şa‘ūd

[158a01(Kıyamet75/27)]:
[ferişte]leri ‘azāb ferişterleri
yöresin alıp turğalar ğalebe
kıluban

[158a02(Kıyamet75/27)]:
rahmet ferişterleri ‘azāb
ferişterleri birle savaşğalar

[158b13(Kıyamet75/34,35)]:
evlā = evlârağ turur / leke =
sañga bu ‘azāb / fe evlā =
evlârağ evlârağ turur / 35 /

sümme evlā leke fe evlā = sañga
‘azāb evlârağ bu ayuttuğı / te’kid
turur

[165a05(İnsan76/31)]: e‘adde
= va‘ad kılmış turur / lehüm =
bularğa / ‘azāben = ‘azāb /
elīmen = ve kıyuğ

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yinğ / ve temette‘ū = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azkınañ /
innekümm = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm kılgucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūqū = zādınğız kim / felen
nezīdeküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Hasan Başrı aydur

[170b07(‘Amme78/40)]:
‘azāben = ‘azāb / qarībā = yakın
bolur / yevme yenzuru‘l mer’ü =
ol kün körge eren kim / mā
kaddemet = öñgdinğ

‘a.+dan
[150b14(Müddessir74/3,04)]: ve
siyābeke = ve tonınğnı / fe tahhir
= arıg kılgıl / 04 / ve‘r rucze =
ve ‘azābdan / fehcur = kaçğıl

‘a.+dann
[165b10(Mürselat77/06)] ‘uzran
= ‘özrlər / ev = ve / nüzrā =
korkıtmak / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim

‘a.+ı(iy)
[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziŋ / ledeynā =
qatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluğ qatıg
‘uqūbetler / ve ceḥıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

‘a.+ına
[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tetteḳūne in kefertüm = kāfer
bolmasaŋız / yevme yec‘alü‘l
vildāne = ol kün ‘azābına kim
qılur oğlanları / şībā = hovāca
qılur

[153a05(Müddessir74/30)]:
[revā] bolmağa on toquz anıñ
kibi ferışteler dūçaq ‘azābına

‘a.+ındann
[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne‘l āhıret = qorkmazlar
āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
ḥaqa kim / innehu = ol yād
qılmaqlıq turur / tezkiret = ya‘ni
qurān

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
şükūrā = ve ne şükrü qılmaqlıq /
10 / innā neḥāfū = kim biz
qorqarvuz / min rabbinā =
taŋgrımız ‘azābındann yevman
= ol ‘abūs küni(iy)

‘a.+ınn
[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
sümme = andann / innehüm =
bular / le şālül ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / sümme =
andann / yūḳālū = ayıtgalar /
hāzā = bularğa turur

‘a.+nıŋ
[169b09(‘Amme78/25)]: tamu
‘azābnıŋ ucu(iy) kıyı yok

‘azāb bol-
‘a.-ur [183a10(İnşıkak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār qılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve

amma ol kişilerinġ kim / ütiye
kitābehu = bitilerin ardındann
‘azāb kıl-

‘a.-ġa [183a09(İnşikak84/9)]:
kimge kim taŋrı anıñ birle
işmār kılar bolsa aŋga ‘azāb
kılğa kim[ge]

‘a.-ur
[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:
‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzurün =
olturup baċa turġalar tā bularġa
nete ‘azāb kılar diyü / 36 / hel
şüvvibe = iy cezā birgeler

‘azāmet A *büyüklik, ululuk*

‘a.+indenn
[157b06(Kıyamet75/23)]:
taŋrıġa taŋrınınġ ululıķındann
ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
üçün

[174a02(Naziat79/39,40): hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolġa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinġ kim / hāfe meķāme =
ķorķsalar / rabbihi ve nehâ =
taŋrısındann ya‘ni kıyāmet
‘azāmetindenn

‘azim A *çok*

‘a. [178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş taŋrısı

ķatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluġ / 21 /
müta‘ın = tā‘at kılamak / şemme
= andann aŋga / emīn = ya‘ni
ferişteler

‘aziz A *değerli, yüce*

‘a. [159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘aziz yok eger men bilse
erdim kim Muĥammad taŋrı
rasūli(iy) turur

‘azze ve celle A *“Aziz ve yüce olan
Allah” anlamında, Allah
adından sonra söylenen hikmet
sözü*

‘a. [146a04(Cin72/22)]: kamu
belālardann ve zinhār birgelim
taŋrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı
[147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn okısa yığa taŋrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālıķın
miĥnetin andann

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz kıldı namāz kılar erdi
yāranları birle taŋrı ‘azze ve
celle

[147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann taŋrı ‘azze ve celle
bularġa rahmet kıldı ve bularġa
yünġül [kıldı]

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu didim taŋrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

[152b03(Müddessir74/18)]:
‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve ƣadder tidi

[153a14(Müddessir74/30)]: on
ikisindenn yaŋa siz andann
taŋrı ‘azze ve celle

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taŋrı ‘azze ve
celle / yüğılullahu = aytı
andavuş bolsun ƣılur taŋrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı aŋa

[157a01(Kıyamet75/15)]:
terkin oƣır erdi andem diyü
taŋrı ‘azze ve celle aytı ve lā
tec‘al

[157a07(Kıyamet75/23)]:
taŋrı ‘azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād ƣılğa şādlık birle
bularıŋ yüzlerinn

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular ırte ƣiçe
taŋrıƣa baƣalar ‘azze ve celle

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzıratantaŋrı ‘azze ve celle

mütecellī bolğay ƣişilerğa tā anı
köreler

[157b07(Kıyamet75/23)]: aŋa
nihāyet yoƣ taŋrı ‘azze ve celle
buları körür ve muħīt bulğa

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kün aŋa hıç nesesi
ƣıldurmaya raħmet ferişte[leri]

[158b06(Kıyamet75/30)]: anda
taŋrı ‘azze ve celle [e]bu cehl
şıfatınn

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezürler ol kim taŋrı
‘azze ve celle bularğa vācib
[ƣıldı]

[160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se taŋrı ‘azze ve
celle dostlıkı(iy) üçün ta‘ām
birinğiz

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
ƣamu bir sā‘at içinde erdi
andann taŋrı ‘azze ve celle

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmaƣ nezür ƣıldı taŋrı
‘azze ve celle bularğa
‘āƣıbat[lığ]

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşimen =
yazuƣa / ev kefürā = ve

nasüpâslığa ya'ni Ebû Cehil /
tanğrı 'azze ve celle buyurdı

[168a13('Amme78/)]: okısa
tanğrı 'azze ve celle içürge anğa
kıyâmet küni(iy) tumlu şarâb

[168b03('Amme78/1)]: üçün
anğa cevâb birdi tanğrı 'azze ve
celle habar birdi

[170b09('Amme78/40)]: bu ol
turur kim tanğrı 'azze ve celle
kıyâmet küni(iy) kamu
cânvarlarını

[171b15(Nâzi'ât79/5)]:
emri(iy) birle 'azze ve celle

[172b09(Nâzi'ât79/19)] 'azze
ve celle Mûsâğa aytı bargıl
fir'avun qatınâ nete barماسan

[175a03('Abese80/2)]:
[halk]lar turur tiyü sandı
menğzinn burtardı kirü tondi
tanğrı 'azze ve celle

[177a01(Tekvir81/)]: sûret
okısa tanğrı 'azze ve celle kamu
yavuzlıkta saklağa anı kıyâmet

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başri aydur hıç 'arab
islâm tilemedi tâ tanğrı 'azze ve
celle tilemeyince

[178b10(İnfitar82/)]: 'azze ve
celle tegme qatre suça eygölük

itmiş fazlının bolğa kıyâmet
işi(iy)

[179b10(Mutaffifin83/)]: 'azze
ve celle raḥîḳ-i maḥtûm birge
kıyâmet küni(iy)

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl
ve terâzû içinde tahlît kıllarlar
erdi tanğrı 'azze ve celle

B

bağ bez, sargı; bahçe

b.+lar [160a09(İnsan76/4,05)]:
selâsile = zencirler / ve aḡlâlev =
ve bağlar / ve se'irâ = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne'l
ebrâra = ve hōy müminler

[176a07('Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaqı çırağ kıllur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadâika = ve bostānlar ve bağlar
/ ḡulben = ḡalebe turur budaqları
/ 31 / ve fâkihетен = ve yimişleri

bağışla- hediye etmek

b.-ğa

[155a03(Müddessir74/49)]: üçün
şefâ'at kıllur anğa bağışlağa
bularğa kimerse şefâ'at kıllmağa

bağla- kapıyı kapamak

b.-ğalar

[182b04(Mutaffifin83/34)]:

uçmağa kelseler kirmege uçmak
kapusınn anğa bağlağalar

bahıl A *hasis, cimri, kıskanç*

b. [178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuğ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ğaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahıl
tegül

bağ- *bakmak*

b.-alar [157a09(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bağalar ḥazinedarğa
ve kendü urağutlarına miñg
yıllıq yirdenn

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañrığa bağalar ‘azze ve celle
b.-ar
[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne‘l āhirete = ve qorlar
āḥiratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kün / nāzıratnı= yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihā = ve kendü tañgrısına
/ nāzıratnı= bağar

[157b05(Kıyamet75/23)]:
ilâallah tañrığa bağar ve
bularıñg közleri muḥit bulmağa

[158b10(Kıyamet75/33)]:

[ırgayu] yörir köligesine bağar
andağ kim benī maḥzūm
ḳavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[181b09(Mutaffiñ83/22,23)]:

le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā‘iki = tahtlar
üzere bağar anıñ kerāmetleri /
yenzürün = bağarlar tañrıya
aydurlar kim yenzürün ilâ
rabbihim

b.-arlar

[181b09(Mutaffiñ83/22,23)]: le
fī ne‘īm = ni‘metler içinde bolur
/ 23 / ‘ale‘l erā‘iki = tahtlar
üzere bağar anıñ kerāmetleri /
yenzürün = bağarlar tañrıya
aydurlar kim yenzürün ilâ
rabbihim

b.-a tur-ğalar

[182b06(Mutaffiñ83/35,36)]:

‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzürün =
olturup bağa turgalar tā bularğa
nete ‘azāb kıılır diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezā birgeler

b.-ıñg [176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzürü‘l insānū = iy bağıñg

âdemîlerğa / ilâ = ve bularınğ
aşlarına / ʔaʕâmihi = tã neteg
tedbîr kılur

[176a03(ʕAbese80/24)]: Ebû
Qalâbe aydur tevrât içinde yerlü
turur yâ âdeme oğlanı(ak)
bağınğ anğa kim

b.-mağa [176b02(ʕAbese80/36)]:
bularğa bağmağa

b.-maz senn
[175b01(ʕAbese80/9,10,11)]: ve
hüve yahşâ = ve ol qorqulu turur
/ 10 / fe ente = ve senn anğa
bağmaz senn / ʕanhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellâ = andağ bundann /
innehâ = bende turur / tezkiratun
= sanğa

b.-tı
[152b04(Müddessir74/19,20,21)]:
fe qutile = laʕnet kelsün / keyfe
= anğa neteg / qader = taqdîr
kıldı / 20 / şümme = andann /
qutile = laʕnet bolsun / keyfe =
neteg / qadera = taqdîr kıldı / 21
/ şümme nazara = anda baqtı

b.-tım [150b09(Müddessir74/2)]:
kirü baqtım hıç kimseni
körmedim yoqaru baqtım
kök[den]

bâkı A ebedi, sonsuz

b. [156a13(Kıyamet75/5,06)]:
bel = bil kim tilerler / yürîdüʕl
insânü = âdemîler bâkı rûzigâr
içinde / li yefcûra = yazuq
kılmaklıq / emâmehü = ve tevbe
kılmak / 06 / yeselu = sorarlar

bar var, mevcut

b. [145a01(Cin72/14)]: ve ennâ
= ve hõy / mineʕl müslimün =
bizdenn müsülmânlar bar erdük /
ve mineʕl kışıtün = ve
bizlerdenn cevır kılgucılar bar

[152a14(Müddessir74/18)]:
kör[düğünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yâ cãzuluk
kılduğinn

[153a11(Müddessir74/30)]:
Muhammad aydur on toquz
zebâniye bar dir ʔamuğda
sizdenn

[157b09(Kıyamet75/23)]:
hadleri ve nihâyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellâ = hãkã kim / ızã = kaçan
bularınğ / belegatiʕt terãkıya =
cãnı(iy) çıkar erken cãn hulquma
kelse / 27 / ve kıle men rãkın =
ayıdğalar kimse bar mu

[157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
taṅgrı

[159a08(Kıyamet75/35): selām
ḳamu ümmetleriṅ fir'avunu(iy)
bar menüm ümmetim
fir'avunu(iy) [e]bu cehl turur

[159b02(Kıyamet75/40)]:
biḳādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / 'alâ = anıñ üzere
kim / en yuḫyiye'l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalike
biḳādirin 'alâ en yuḫyiye'l
mevtâ

[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabüne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke'sin = ve ol
meşrebden kim / kâne =
ḳatılmış turur / mizācühā = anğa
/ kâfūrā = kâfurdann ya'ni
aqlıḳı(iy) kâfūr kibi ve tumlu
kâfūr bolğayı bar

[163a02(İnsan76/17,18)]: kâne
mizācühā = mizāc / zencebīlā =
zencebīl bolğa / 18 / 'aynen =
bıṅgar bar / fihā = uçmaḳ içinde
/ tüsem mā = ad birür

[169b08('Amme78/25)]: aḡu
bar bu ḳamu anğa bolğa kim
taṅgrıḡa kāfer bolmış bolsa kim

[172b06(Nâzi'ât79/17,18)]
innehu ṭaḡâ = ol ṭaḡı(iy) turur /
18 / fe ḳul = ḥadtenn keçmiş /
hel leke = ayıḡıl raḡbetiṅ bar
mu / ilâ en = müsülmān bolğa
sen / tezekkâ = küfürdenn yaṅa
sen

[172b11(Nâzi'ât79/19)]
ferişteler bar tilerler kim 'ilim
ḳudretin bilgiler ve anı
bulmayalar

[175a07('Abese80/2)]: tir erdi
ḳaçan anı körse ne ḥācetiṅ bar
dir sorarlardı

[179a10(İnfıtar82/10,11,12)]:
le ḥāfızın = saḳlayucı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kâtibın
= yazıcılar / 12 / ya'lemüne =
siziṅ 'amelleriṅiz

[180b06(Mutaffifin83/7)]:
siccīṅa iltgeler andan bir aḡaç
bar ḳabıḳara ol aḡaçda
bar bol-

b.-ğa [179b05(İnfıtar82/19)]:
yevme lā temlikü = ol kün kim
ḳılmaya / nef sü'l li nefsin =
bireḡü bireḡüye asıḡ / şey'an =

nese / ve‘l emru = ve fermān ol
kūn ya‘ni kamu müdde‘ılar bar
bolğa

bar er-

b.-di [151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlu(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[161b12(İnsan76/13)]: andavuk
nezür kıldı üç kūn ve bırakır taķı
bar erdi ol taķı

b.-dük [145a01(Cin72/14)]: ve
ennā = ve hōy / mine‘l
müslimūn = bizdenn
müsülmānlar bar erdük / ve
mine‘l kāsītūn = ve bizlerdenn
cevr kılğucılar bar

b.-se [170b10(‘Amme78/40)]:
tirür biribirine küç kılmış bar
erse dādınn birür andan

bar- *varmak, gitmek, ulaşmak*

b.-dı [152a02(Müddessir74/18)]:
Velīd bin Muğīre қатına bardı
bunı oқıdı Velīd bin

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velīd қатına bardı aytı men
қureyşīlerdenn işidtim sen

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taṅrı ‘azze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavuk bolsun kılur taṅrı

kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeṣā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı aṅğa

[158b08(Kıyamet75/33)]:

sümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilā ehlihi = ve қavmına
/ yetemeṭṭâ = ve ra‘nālīķ kıldı /
yetemeṭṭâ ol bolur kim

[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ta‘ām tiledi urağutuna aytı
aṅğa ta‘ām

[161b05(İnsan76/13)]:

seṅgince andavuk ta‘ām tiledi ol
taķı enşārліğ evine bardı ta‘ām

b.-dılar [161b10(İnsan76/13)]:
bardılar ‘Alīğa ayıt[t]ılar nüzur
kılğıl ‘Alī aytı rażıallahu ‘anhu

[162a16(İnsan76/13)]: sinde
körür men ve bardılar Fāṭıma
қатına Fāṭıma

b.-duқınn

[171b07(Nāzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābīķāti = bunda yulduznı tiler
biribiri ardınca / sebқан =
barduқınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

b.-ıṅg

[167a01(Mürselat77/28,29)]

қıyāmet kūni(iy) bularğa / 29 /

inṭalīkū ilâ = barıñg ol neseye

kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167a02(Mürselat77/29,30)]

tükezzibūn = yalğan kıılır

erdiñgiz dünyāda / 30 / inṭalīkū

ilâ zıllin = barıñg ol kölgeye kim

/ zī selasin = üç üzüg bolur /

şu‘abın = tamulu köligesi

b.-ğa

[154b02(Müddessir74/37,38)]:

ev = ya kirü bargā / yeteeħhar =

ve şer yazuķ içinde ƣalga / 38 /

küllī nefsim = ƣamu kişileri kim

/ bimā = ol iş kim / kesebet =

işlerler

[178a06(Tekvir81/25,26)]: ve

mā = ve tegül / hüve bi ƣavli =

ƣurān / şeyṭāni‘r racīm = şeyṭān

mel‘ūn ƣavmi(iy) / 26 / fe eyne

= ve ƣanca bargā ƣurān /

tezhebūn = ħükmindenn ƣanca

kide

b.-ğıl [171a09(Nâzi‘ât79/)]:

andann fermān kelge uçmaƣa

bargıl diyü ve derecet üküş

bolga

[172b05(Nâzi‘ât79/16,17)] bi‘l

vādi‘l müƣaddesi tuvâ = ol kim

yir ādı tuvâ turur / 17 / izheb =

bargıl / ilâ = kim / fir‘avne =

fir‘avunğa

[172b09(Nâzi‘ât79/19)] ‘azze

ve celle Mūsâga aytı bargıl

fir‘avun ƣatınā nete barماسan

b.-ğu [172b01(Nâzi‘ât

79/13,14)] zecratün = ya‘ni nuṭfe

/ vāħıdeten = ikisi bargu / 14 / fe

izāħüm = ƣaçan bularnı körseler

/ bi‘s sāħiratti = ol ħalid biz

üzere kelmiş bolsa

b.-mış senn

[152a10(Müddessir74/18)]:

Muħammad dīnine barmış senn

bularıñg aşına tam[a]‘ ƣılıp fazl

b.-mağa [156a10(Kıyamet75/4)]:

uşaķ sünğük yirine kelmeye

uşaķı(iy) ulu yirine barmağa

b.-maķ bol-ur

[148a11(Müzzemmil73/7)]: ve

uçmak subħa diyü terk barmaķ

bolur

b.-maķın

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilâ

rabbike = ve tañgrıñg tapa /

yevme‘izini‘l = bulga ol kün /

mesāk = barmaķın sonğını

b.-masān [172b09(Nâzi‘ât

79/19)] ‘azze ve celle Mūsâga

aytı bargıl fir'avun atınā nete
barmasan

b.-sa [154a11(Müddessir74/32,:
33,34)] kellā = afākim / ve'l
amer = and[a] yād ılam / 33 /
ve'l leyli = ay dūni(iy) üūn / iz
= açan kim / edber = barsa / 34
/ ve' şubı = ve şub

b.-ur [163a05(İnsan76/18)]:
amu yirge barur 'arş
altınındann ıkar ve şarābları
b.-ur er-di [145b08(Cin72/19)]:
barur erdi ve abar birür erdiler
bular kim müsülmānlar arīş
[turur]

barmaq *parmak*

b.+lar [156a07(Kıyamet75/4)]:
belā ādirīne = belī ādirvüz
kim / 'alā = anıñ üzere kim / en
nüsevvīye = rāst ılam /
benāneh = barmaq̄lar
sünüklerinn

basra *alt, aaı*

b.+ki [175a02('Abese80/2)]:
Muammada onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki alk[lar turur]

bāsiret *A uyanıklık, kavrayış, seziş*

b. [157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lā tūdrikuhu'l ebşār ve hüve

yūdrikü'l ebşār ve vüūhūn =
taı yüzler / yevmeizin = ol kün
ara bola / bāsireten =
ālindenn tegzinip ādemiler

baş *baş, kafa*

b.+ı(ak) [160b07(İnsan76/8)]:
[severler] erse ol başı(ak) ve
arzularlar er[se]

b.+ı(iy)
[180b08(Mutaffifin83/7)]: ubbe
fī cehennem felea uyu turur
amuda başı(iy) örtülü siccīn
ayu turur başı(iy) au

b.+ına
[151b10(Müddessir74/17)]:
[arīf]lar tartar tā ol a başına
iledür a başındann tā ol aına
buraur tibine iner

b.+ında
[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
'uyūn = ve bınarlar başında
bola / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtalar bulara yiyin

[169b07('Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında aa

b.+ındann
[151b10(Müddessir74/17)]:

[ḥarīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraḳur tibine iner

b.-ı(iy) tur-ur
[151a02(Müddessir74/5)]: dünyā
dostluḳın kim ḳamu neseler
ḥaṭālar başı(iy) turur ya‘ni
minnet [ḳılduḳunġ]

b.+ları [176b03(‘Abese80/36)]:
kendü başları meṣġulindenn
Ḳatāde aydur aḥī Hābil
Ḳābildenn ḳaḳar

b.+larınġız
[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücüdġa tüṣġeler andann
ayıtġalar başlarınġız kötürünġ
kim bu kün
b.+lu [159a11(Kıyamet75/35)]:
tidi bes ol kün yavlaḳ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes‘ud [E]bū
Cehil

başzınç- *baskı altına almak, tahakküm
altına almak (?)*

b.-dı [159a12(Kıyamet75/35)]:
başzınçdı ve anıñ şerrinn savdı
müsölmānlardan

batı *batı*

b.+sında
[159a02(Kıyamet75/35)]: [keldi]
erse payġāambar ‘aleyhi‘s selām
Mekke batısında [e]bū cehl

bāṭıl *A yanlış, batıl*

b. [145b10(Cin72/19)]: ādemīler
şıfat kim tiler kim anıñ mālının
bāṭıl ḳılġalar

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve
bizüz / hedeynā hü‘s sebīle =
körtürdük anġa ḥaḳ yol ve bāṭıl /
immā şāḳiran = āma şāḳir
yarat[t]ım iy mümin

[165b07(Mürselat77/04)] fark
ḳılmaḳtann ya‘ni
ayrılmaḳlıqtann ḥaḳ bāṭıl

b.+lık

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘ümü‘l miskīn = biz aş
yoḳsullarġa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalġan tir / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuḳ
bāṭıllıḳ yalġan

bay *zenġin*

bay bol-

b.-salar

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zıkrâ = anġa
menfa‘at ḳılsa öġüt / 05 / emmā
= amma ol / menistaġnâ = ḳişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyḥ ḳıḳar za‘īf

bayarla- *kabul etmek (?)*

b.-maz

[180b05(Mutaffifin83/7)]:

bayarlamazlar ve yirge

ketürgeler hem yir takı

bayarlamaz andan

b.-mazlar

[180b05(Mutaffifin83/7)]:

bayarlamazlar ve yirge

ketürgeler hem yir takı

bayarlamaz andan

bedel *A karşılık*

b.+in [164b05(İnsan76/28,29)]:

şī'nā = kaçan tilesevüz /

beddelnā = bularnı bedel kılmak

/ emsālehüm = buları iltevüz ve

bularıng / tebdīlā = bedelin

ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu

tezkiiret turur

bedel kılmak

b.-mak

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī'nā

= kaçan tilesevüz / beddelnā =

bularnı bedel kılmak /

emsālehüm = buları iltevüz ve

bularıng / tebdīlā = bedelin

ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu

tezkiiret turur

behrām *A Merih yıldızı*

b. [177b10(Tekvir81/16)]: tirlar

biş yılduz behrām ve zūhal ve

zūhal 'atadır

bekçi *bekçi*

b.+lerinn

[153a15(Müddessir74/30,31)]:

bu āyat ıydı ayt[tı] / 31 / ve mā

ce'alnā = ve kılmadım /

aşhābe'n nāri = tamu bekçilerinn

meger kim

belā *A evet*

b. [156a07(Kıyamet75/4)]: belā

ķādirīne = belī ķādirvüz kim /

'alā = anıñ üzere kim / en

nüsevviye = rāst kılgam /

benāneh = barmaqlar

sünğüklerinn

[159b03(İnsan76/)]: indi erse

paygāmbar aytı subhāneke belā

ve billahi't tevfiķ

belā *A musibet, bela*

b.+lardann [146a04(Cin72/22)]:

ķamu belālardann ve zinhār

birgelim taŋrı 'azze ve celle bu

āyat ıydı

belgü *işaret, alâmet*

b.+lū

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:

lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike

= turağ yiri(iy) belgölü ve tağı
hîç yârı kılcı seniñ tañgrıñg /
yevme'izi'l müsteķarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve hüküm
kıldaçı / 13 / yunabbıu = habar
birge

b.+lü [169b01('Amme78/23)]:
aḥḳāb didügi tamu yiri(iy)
belgölü tegül dūçaḳdān aḥḳāb

belī F *evet* (*Arapçadan
Farsçalaştırılmıştır*)

b. [156a07(Kıyamet75/4)]: belâ
ḳādirīne = belī ḳādirvüz kim /
'alâ = anıñ üzere kim / en
nüsevvıye = rāst ḳılḡam /
benāneh = barmaḳlar
sünḡüklerinn

belid F *pis, murdar*

belid tur-

b.-ur [163b07(İnsan76/21)]:
ya'ni arıḡ bolur dünya ḥamrına
meñgzemes dünya ḥamrı(iy)
belid turur

bend F *nasihat, öḡüt*

bend tur-

b.-ur

[175b01('Abese80/9,10,11)]: ve
hüve yaḥṣâ = ve ol ḳorḳulu turur
/ 10 / fe ente = ve senn aḡa
baḳmaz senn / 'anhü = ve

ayruḡḡa / telehhâ = meşḡul sen /
11 / kellâ = andaḡ bundann /
innehâ = bende turur / tezkiratun
= saḡa

b.-ur [175b02('Abese80/12,13)]:
fe men = kim tilese / ṣāe
zekerahu = ayıtar aḡa bend
turur / 13 / fī ṣuḥufin = ṣuḥuflar
içinde / mükerrametün =
ḳirāmı(iy) ya'ni levh [maḥfūz]

bende F *kul, köle, baḡlı*

b. [160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende tağı yesir [bolur]

[181a03(Mutaffifin83/14)]: bu
her yere aydur kim ḳaçan bende
yazuḡ ḳılsa bir ḳada on ḳat

b.+den

[155a04(Müddessir74/49,50,51)]:
: mu'rizyne = bendeden ırāḳ
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andaḡ kim ıḡasann / ḥumürum
= kim bular eşek turur /
müstenfıretün = kim ḳaçarlar /
51 / ferrat = nete kim ḳaçarlar

b.+ḡa [158a07(Kıyamet75/28)]:
'aleyhi's selām ḳaçan bendeḡa
ölüm sekerātı(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

b.+ler

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāü =
ve kaçan kökni kızsalar / küşîtat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

b.+leri [160a11(İnsan76/6)]:
‘aynan = anıñ mehri(iy) kim ol /
yeşrabü = bınğardann içerler /
bihā / ‘ıbadullahi = tañgrı
bendeleri

b.+lerinġ

[157b08(Kıyamet75/23)]: buları
körmeklik içinde anıñ üçün kim
bendelerinġ

b.+si [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmā kıame
= kaçan turdı erse / ‘abdullahi =
tañgrı bendesi / yed‘ūhü = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādü = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

b.-ler tur-ur

[175a02(‘Abese80/2)]:
Muḥammadğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki ḥalq[lar turur]

berāber F eşit, müsavi

b.

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolğa / diḥāḳan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmaḳ içinde

beraber kııl-

b.-dı

[150a08(Müzzemmil73/20)]:

kılgucılarnı ḥalāl yiyenlerni
ğāzīleri birle beraber kııldı

berekāt A bereketler, bolluklar

b. [179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ġarrake =
kııldı ġarra sini kim tañgrı / bi
rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
yıġdı kerīm tanrınınġ

berhīz F perhiz

berhīz kııl-

b.-inġ

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:
fe aḥaznāhü = bes tutam anı
katıġ / aḥzā vebīlā =
tutmaḳlıktan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhīz kıılınġ

b.-ur [155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tanğrı / hüve = ol
turur kim / ehlü't taqvâ = anıñ
ehli(iy) turur kim berhîz kıılır /
ve ehlü'l ma'firet = ve ol turur
yarlıqğamaq anğa sezâ turur

bes F *yeter, yetişir, kâfi*

b. [145a02(Cin72/14)]: fe men =
bes her kim / esleme = islam
ketürseler / fe ülâ'ike = bular
tururlar kim / teħarrav = qaşd
kılmışlar / raşedâ = bulğa köni
yolğa

[149a04(Müzzemmil73/15,16)]:
rasûlâ = rasûla / 16 / fe 'aşı = bes
'aşı boldı / fir'avunü'r rasûle =
fir'avun rasûlğa

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:
fe aħaznâhü = bes tutam anı
katıg / aħzâ vebîlâ =
tutmaqlıktan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhîz kıılınğ

[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
şümme inne 'aleynâ = kim
andann aşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kıılmağ /
20 / kellâ bel = hağa kim /
tüħıbbüne'l 'ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

[159a09(Kıyamet75/35): tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doğuşında ayttı bu künden
sonğra

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlağ başlu boldı
'Abdullah bin Mes'ud [E]bū
Cehil

[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühlîkî'l = iy ħâkim helak
kıldı / e'l evvelîn = öngdüñki
ümmeıleri / 17 / şümme
nüıbtı'uhümül = andann bularınğ
izince helak [kıılğam] / āħırîn =
[helak] kıılğam bes sonğrakılarını

[173a05(Nâzi'ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü qayıtı
ve i'râz kıldı / yes'â = ve ħııaf
kıldı / 23 / fe ħaşerra = tanğrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādâ = cāzularnı ve nidâ kıldı
uluğ tanğrı

[173a08(Nâzi'ât79/25)] fe
eħazehüllahü = bes tanğrı anğa
'aķubat kıılır ve tuttı tanğrı anı /
nekāle'l āħıreti = nekāl dünyāda
ğarğa kıılam ve āħıratı(ak)
taıuğa / vel ulâ = soğa

[174a04(Naziat79/42)]:
yes'elüneke = ve sorarlar sanğa /

‘ani’s sâ‘ati = kıyâmet ahvalinn
ve anı aşkere kılmak / eyyâne
mürsâhâ = bes ayı anğa

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = kıyâmet küni(iy) /
18 / şümme = bes kim / mā
edrâke = ok[ı]turdı sanğa / mā
yevmü‘d dīn = kim ne turur
kıyâmet küni

[182a08(Mutaffīfīn83/33,34)]:
hâfızīn = üzere mûkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kün ol
kişiler kim / âmenû = ĩmân
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

beşer A *insan*

b. [152b:
07(Müddessir74/25,26,27)] e‘l
beşer = sözi(iy) / 26 / se uşlīhi =
tüşürge men / sekar = sakar
ōdına / 27 / ve mā = ve kim āgah
[kıldı] / edrīke = kıldı sanğa kim
/ mā sekar = ne turur sakar

[152b11(Müddessir74/29)]:
levvâhatü‘l lil beşer =
tegzindürge kara kılgā
ādemīlerni / ya‘ni bularıng
derilerinn keydürge kara [kılgā]

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yok ol /
hiye = ya‘ni şamuğ / illā zıkrâ =
pend turur / lil beşer =
ādemīlergā

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = korkutgucı turur / li‘l
beşer = halkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā‘e minkūm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yeteķaddeme = ta‘atınca

bevül A *idrar*

bevül kııl-

b.-mas [163b08(İnsan76/21)]:
ma‘nâsı ol bolur yabaŋga
olturmas bevül kıılmas terler ol

beyân A *açıklama, anlatma*

beyân kıılmak

b. [157a05(Kıyamet75/19,20)]:
şümme inne ‘aleynā = kim
andann āşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyân kıılmak /
20 / kellā bel = haķa kim /
tühıbbüne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

beyt A *ev*

b.+üm [162b03(İnsan76/13)]:
ehlü beytüm açlıķın ölür diyü
cebre‘l

beyzâ A *daha ak, çok beyaz*

b. [173a04(Nâzi‘ât 79/20,21)] fe
erâhü‘l âyete‘l kübrâ = ve anda
körterdi uluğ âyat ‘asâ takı yed-i
beyzâ ya‘ni / 21 / fe kezzzebe =
alır küncikine soğup küncüci
yıştır erdi / ve ‘aşâ = ve yalğan
didi ‘âşî boldı

bâzirgen F *bezirgân, tüccar*

b.+lik [145b02(Cin72/18)]: ve
naşraniler ya‘ni mezgidlere
bâzirgenlik ve işiñiz ya‘ni
mezgidge

[151a12(Müddessir74/11)]:
anğa meded bolur ya‘ni
bezirkenlik ve ekin Mücâhid
aydur

bınğar pınar, kaynak, göze

b. [163a02(İnsan76/17,18)]:
kâne mizâcühâ = mizâc /
zencebîlâ = zencebîl bolğa / 18 /
‘aynen = bınğar bar / fihâ =
uçmağ içinde / tüsemâmâ = ad
birür

b.+dann [160a11(İnsan76/6)]:
‘aynan = anıñ mehri(iy) kim ol /
yeşrabü = bınğardann içerler /
bihâ / ‘ıbadullahi = tañgrı
bendeleri

b.+lar
[167b04(Mürselat77/41,42)] ve

‘uyün = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevâkihe = ve ve
yimişler içinde / mimmâ = anı
kim arzularlar / yeştehün külü =
ve ayıtgalar bularğa yiyiñg

bınğar tur-

b.-ur

[182a02(Mutaffifin83/27,28)]:

min tesnîm = şarâblar şerîfi(iy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrabü =
bınğar turur kim içgeler / bihe‘l
muğarrabün = anda muğaribler

bırağ- bırakmak

b.-u kel-geler
[169a06(‘Amme78/18,19)]: fi‘s
şûri = bırağı kelgeler / fe te’tüne
efvâcan = bölük bölük /19/ ve
fütihati = ve tegme bölük bir
şıfatlıg

bırağ- bırakmak

b.-ır [161b12(İnsan76/13)]:
andavuç nezür kıldı üç kün ve
bırağır takı bar erdi ol takı

bil- bilmek

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellâ = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lâ = b[i]l kim /
yehâfûne‘l âhîret = korkmazlar
âhîrat ‘azâbındann / 54 / kellâ =
hağa kim / innehu = ol yād

kılmaqlık turur / tezkiret = ya'ni
kūrān

b.-diler [159b10(İnsan76/1)]:
'ale'l insāni = ādemīler üzere /
ya'ni anğa kim ādemī didi ve
bildiler kim

b.-ge [146b12(Cin72/27,28)]:
seniŋ taŋrıŋnı tā bilge / 28 /
li ya'leme = tā bilge paygāmbar
kim / en qad eblegū = tegürgeler

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnū = ve bilge kim / en
yüf'ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fāqırat = arqası singa / ya'ni
tamuğa iltmek tiler

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu'l
firāk = ol turur ayrılmak / ya'ni
hiç anıñ kibi ayrılmak

b.-ge senn

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:

ta'rifū = bilge senn / fī
vücūhihim = bularıñ yüzleri
içinde / nağrate'n ne'im =
yazukluk ve ni'met / 25 /
yüşkavne = birgeler bularğa

b.-geler

[168b05('Amme78/3,04,05)]:
muhtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā

kim / se ya'lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāqākim bilgeler ve [E]bū Va'id
turur / se ya'lemūn = bularğa
andann kim taŋrı

[168b05('Amme78/3,04,05)]:
muhtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā
kim / se ya'lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāqākim bilgeler ve [E]bū Va'id
turur / se ya'lemūn = bularğa
andann kim taŋrı

[172b11(Nāzi'āt 79/19)]
ferişteler bar tilerler kim 'ilim
kudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

[177b03(Tekvir81/12,13,14)]:
ve ize'l ceħīmū = ve kaçan
tamunı / su'ırat = kızdursalar /
13 / ve ize'l cennetü = ve kaçan
uçmaqnı / üzlifet = yavuk
kılsalar / 'alimet = bilgeler

[179a03(İnfitar82/5)]: 'alimet
= bilgeler / nefsūn = tegme kişi /
mā qaddemet = ol nese kim
taqdīm kılmış bolğa taqdīm
sadaqa / ve ehharat = ve ol te'hır
kılmış bolğay

b.-medügümüz

[146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋgrım
anıñ rüzgārın ödün / 26 /
‘ālimü‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedügümüz

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / ‘alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedügümüz / 27 / illā
menirteẓā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

b.-medük [144b03(Cin72/10)]:
ve ennā = ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fī‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularıñ

b.-medükleri

[146b05(Cin72/27)]: tā ol anğa
ayur ‘ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

b.-meyeler

[154a02(Müddessir74/31)]: men
yeşā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünūde = ve bilmeyeler

ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= sening taŋgrıñg

b.-mez men

[154a10(Müddessir74/31)]:

ķamu feriştelerni bilmez men
tidi

b.-mezler

[180a13(Mutaffiñ83/4,05)]: e
lā yezunnü = iy bilmezler bular
kim / ülā‘ike = bular / ennehüm
= ķamu / meb‘üşün = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

b.-se er-dim

[159a06(Kıyamet75/35)]:

menden ‘azīz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taŋgrı
rasūli(iy) turur

b.-ür [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋgrım
anıñ rüzgārın urun / 26 / ‘ālimü‘l
ğayb = ve bilür ğayb ve biz
bilmedügümüz

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:

sebīlā = namāz ve ta‘at / 20 /
inne rabbeke = hōy taŋgrıñg /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / tekümü = örü turgā sen /
ednā = yakınrak

[149b05(Müzzemmil73/20)]:
‘alime = bilür kim / en len =
ta‘at bolmağa / tuḥṣūhü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / ‘aleyküm = sizge

[149b06(Müzzemmil73/20)]:
faḫraū’ = okıñg ol kim āsān
turur / mā teyessera mine‘l ḫurān
= ḫurāndann yüz āyat elig āyat =
‘alime = bilür kim

[154a09(Müddessir74/31)]:
bunı bilür mü sen aytı ferişte
turur velīkin men

b.-ür men [146a10(Cin72/25)]:
ḫul in edrī = ayıtğıl bilür men / e
ḫarībün = yakın turur / mā
tū‘adūne = anı kim va‘ad ḫılır

b.-ürler

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7
3/0)]: ve aḥṣā külle = ve bilürler
ḫamu / şey’in ‘adeden =
neseniñ saḫışın /0/ ve bu sūret
Mekkedede

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef‘alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne‘l ebrāra = ḥōy
ebrār eygüler / le fī = uçmaḫ/
ne‘īm = ni‘meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = ḥōy

b.-ürvüz [144b06(Cin72/12)]: ve
ennā = ve biz bilürvüz kim /
zanennā = bizler ‘āciz
[ḫılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
ḫılmayavuz tañğrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
ḫılmayavuz anı

bildür- bildirmek

b.-dük

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzēbū = ve yalğan ḫıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziñg
ḫuccetlerimüzni / 29 / ve külle =
ve ḫamu / şey’in = neseni /
aḥṣaynāhū = ve yazdurduḫ /
kitāban = ve bildürdük

b.-mege [146b02(Cin72/26,27)]:
fe lā yuṭhiru = ve kimse ḡayb
bildürmege / ‘alā ḡaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteżā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

b.-ür [146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
añga bildürür ol neseleri bular
kim ḥōy / yeslükü min beyn =
yöridür anıñ elinde

bilezük bilezik

b.+ler [163b05(İnsan76/21)]: ve
istebrākun = ve istebrāk / ve
hullū = ve kılğalar / esāvira =
bularğa bilezükler / min
fızzatınn = kümişdenn

bilgü bilgi

b.-lū kıl-dı
[169a04(‘Amme78/16)]: andann
sonğra bu huccetler yād kıldı ve
bilgülü kıldı kıyāmetğa helāk
kılduklarının ayıttı

bilkim A belki

b.
[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min kasveratin = arslāndan / 52 /
bel yürıdu = bil kim tiler /
küllumri’in = kamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yü’tâ =
kim birse anğa

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yürıdü’l
insānū = ādemīler bākī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuk
kılmaqlık / emāmehü = ve tevbe
kılmağ / 06 / yeselu = sorarlar

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonğra anı işlese / beli’l
insānū = bil kim ādemīler kendü

/ ‘alâ nefsihi = tatları üzere
huccet turur kim

[179a09(İnfitar82/,10)]: kellā =
bil kim / bel tükezzibüne = yalan
kıldılar /bi’d dīn = kıyāmetı(ak) /
ve inne = ve hōy / ‘aleyküm =
sizlerni

[181a02(Mutaffīfīn83/14)]:

kellā = ve ne kim andağ turur /
bel rāne = bilkim galebe kılmış
turur / ‘alâ = bularınğ / kılū
bihim = könğüllerine / mā kânū
= ol kim kazançının / yeksibūn =
kılurlar bular

bin A oğul

b. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm
= bularğa / mā’[en] ğadekā =
üküş şu bularğa ya’ni ni‘metkinğ
kılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim katığ bularğa ācib fitne
kılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu’riž = imāmlarının
öldürdüğü ‘Osmān bin ‘Afān ve
her kim i’raz kılsalar

[145a08(Cin72/18)]: muhlış
bolunğ Sa’id bin Cübeyyir aydur
kim cinnīler ayttı kim eger biz

[145b06(Cin72/19)]: yekününe
= birbirini helāk kılğalar /

‘aleyhi libedā = Һarışlının anğa /
sa‘id bin cübeyir aydur kim

[147a05(Müzzemmil73/)]: [iki
yüz seksen] biş turur Һurūfları
sekiz yüz altı turur ve übey bin

[150b01(Müddessir74/1)]:
Һuruf minğ ve on dört turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

[151a10(Müddessir74/11)]: bin
Muğire‘l Maħdūm üçün indi

[151b03(Müddessir74/13)]:
kim Һiç ğayb bolmaslar erdi
andann sa‘id bin cübeyir

[152a02(Müddessir74/18)]:
Velīd bin Muğire Һatına bardı
bunu oқıdı Velīd bin

[152a06(Müddessir74/18)]: tidi
Қureyšiler aytı Velīd bin Muğire
töndi MuҺammadğa

[155b05(Kıyamet75/)]:
[Һarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kūn yavlaқ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes‘ud [E]bū
Cehil

[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payğāmbar aytı ‘aleyhi‘s selām

[163a03(İnsan76/18)]: selsebīlā
= selsebīl dirler / Muқātīl bin
Һibbān aydur selsebīl

[164a09(İnsan76/24)]: benim
қızımdan көрklü yoқ Velīd bin
Muğire ayttı eger māl

[165a08(Mürselat77/)]: ve
Һarfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebā bin

[168a11(‘Amme78/)]: [yüz
seksen] bir turur ve Һarfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[174b04(‘Abese80/)]: [biş yüz]
otuz turur ve Ebā bin Ka‘b aydur
payğāmbarda kim ‘abese

[174b08(‘Abese80/2)]:
payğāmbar ‘aleyhi‘s selām
‘Utbe bin Rabbī‘ ve [E]bū Cehl
ve ‘Abbās [bin ‘abde‘lmuttālīb]

[174b09(‘Abese80/2)]:
[‘Abbās] bin ‘Abde‘l Muṭṭalīb
ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe‘l
Cahmī ve bularnı
müsülmā[nlıқа]

[174b10(‘Abese80/2)]:
[müsülmā]nlıқа oқıdı erdi
‘Abdullah bin ŞüreyҺ bin CemҺī
Mālīk kim anğa Ümmü
[Külşüm]

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zikrâ = anğa
menfa‘at kılsa ögüt / 05 / emmā
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘îf

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferishteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = taŋrı
katında / taŋrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırk turur ve Һarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebā bin Ka‘b

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve Һarfleri üç yüz on tokuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b08(Mutaffifin83/)]: tokuz
turur ve Һarfleri dört yüz otuz
turur ve Übey bin Ka‘b

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kāmū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim

bin bin (sayı ismi)

b. [151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda minġ altun bolur
Muķātil aydur bin bostān erdi
taīfdı

binā A yapı, ev

b. [173b02(Nāzi‘āt79/27)]:
emi‘s semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoķaru / semkehā =
kökler saķfinn muķābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoķ ķādir turur anğa sizge

bir bir (sayı ismi)

b. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā
düne = ve bizde andann bisrerek
/ zālike = ve bizler envā‘larda /
kūnnā = muhtelif erdüķ / Һarāiķa
= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / ķidedān = ve tersā
ve ķaderī ve rāfizi ve andavuķ

[144b05(Cin72/11)]: ve minnā
düne = ve bizde andann bisrerek
/ zālike = ve bizler envā‘larda /
kūnnā = muhtelif erdüķ / Һarāiķa
= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / ķidedān = ve tersā
ve ķaderī ve rāfizi ve andavuķ

[145b07(Cin72/19)]: bu Һavum
bir neceler kendü Һavmlerine

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enkuş = ya eksük / minhu =
andann / alln = azınan / 04
/ ev zid = ya ol adarlu / ‘aleyhi
=  lde bir

[149a07(Müzzemmil73/17)]:
ve ol ol turur kim aydurlar
dema olanlarınn bir
neeleri

[150b03(Müddessir74/1)]:
oısa tegme bir arf saıına on
mzd birge ve yalan ılana
taı andavuk turur

[150b10(Müddessir74/2)]:
[kk]den asra krs zere bir
ferite krdm olturur oru

[151b09(Müddessir74/17)]: bir
ta turur amu iinde
amulularn yitmi arf[lar]

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yea’ = kim tiler / ve m
ya‘lemu cnde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir erisini ssini / rabbike
= senin tanrın

[154a06(Müddessir74/31)]:
[atında] turur erdi bir ferite
keldi ayıttı y Muammad

[154a12(Müddessir74/34,35)]:
iz = andann kim / esfer = aarur
kim / 35 / innea = seferi(iy) bir

turur / le ide‘l kber = ilerde
ulura

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
m = ne boldı bulara kim /
lehm ‘ani‘t tezirati = gtke
kırmezler / kim bu dnyda bir

[155a02(Müddessir74/49)]:
iim su bir z eylk

[155a09(Müddessir74/52)]:
amuda bir er neme kell bel l
yehfne‘l iret kell ma‘nisi

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
asefe‘l ameru = ve aranu
bola ay / 09 / ve cmi‘a‘
ems = ve cem‘ bola bir yirde
bir kn / ve‘l ameru = ay
nrsuz ara bolup

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar arm ell n aydur
ve aydurlar kim bir tr osa

[158a14(Kıyamet75/29)]: cnn
bir yaa iltge ve ademler
kelbdnn bir yaa iltgeler

[158b12(Kıyamet75/33)]:
[E]b Va‘d turur [e]b cehila
muna taı bir va‘d er turur
ayıt[t]

[160a06(nsan76/2)]: emacin
= bir erdenn ve uraut[d]ann /
nebtelihi = ve emr nehyi birle

sıneyim / fe ce‘alnāhu = kıldıuğ
anğa / semī‘an beşīran = kulağ
ve köz yara[a]t[t]uğ

[161a10(İnsan76/13)]: kibi
yağar Muḳātil aydur bu bir

161a12(İnsan76/13): kim bir
kūn ta‘ām birdi miskīnga ve
yetīmga ve ol ol erdi

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoḳsun kelmiş erdi payğāmbār
‘aleyhi’s selām aytı yā resūlullah

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb taḳı birgil tidi andann
payğāmbārga bir yetīm keldi
anıñ

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
ḳamu bir sā‘at içinde erdi
andann taḅgrı ‘azze ve celle

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

[161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem‘üz-ı Hayberīlü ödünç
aldı ve Fāṭıma turdı bir sağ

[162a06(İnsan76/13)]: aḥşam
namāzınn idti aşāga olturdılar bir
yetīm

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘āmdann birinğ didi ol kūn
ḳamu anğa bir

[162a09(İnsan76/13)]ne
yārındası kūn bir şağnı etmek
idti aḥşam namazınn

[162a10(İnsan76/13)]: turdılar
bir yesīr keldi ayıt[t]ı men tört

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaḳda ança yir kim yüz

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani’n nebei‘l ‘azīm = ol ḥabar
kim uluğ turur ya‘ni ḳurān ve
ḳıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = ḥılaf ḳılurlar bir neçelere

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muḥtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = ḥaḳā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgeler
/ 05 / sümme = yine / kellā
ḥaḳākim bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularga
andann kim taḅgrı

[169a06(‘Amme78/18,19)]:
fī’s şūri = bırağı kelgeler / fe
te’tüne efvācan = bölük bölük
/19/ ve fūtiḥati = ve tegme bölük
bir şıfatlığ

[170b01(‘Amme78/38)]:
sağarnında bir arḳ aḳar nūrda
kim cebre’ıl ‘aleyhi’s selām

[171a08(Nâzi‘ât79/7)]: ve
kıyâmet küni(iy) bir farıza
namâz dutki oranlu korğa

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tir[ü]lür taŋrı
fermânı(iy) birle aydurlar

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehâ =
kørseler anı kıyâmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolğa dünyâda / illâ ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duhâhâ =
ahşama teginn

[174b01(Naziat79/46)]: ya‘ni
kün sonğında bir sâ‘at yâ ertede
bir sâ‘at azkınañ

[174b01(Naziat79/46)]: ya‘ni
kün sonğında bir sâ‘at yâ ertede
bir sâ‘at azkınañ

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve hunnes anıñ uçün dirler
kim kendüzinn yaşar anğa
hunnes

[180a07(Mutaffifin83/3)]:
[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiçisi birle satar
erdiler

[180b06(Mutaffifin83/7)]:
siccînga iltgeler andan bir ağaç
bar qabıqara ol ağaçda

[181a03(Mutaffifin83/14)]: bu
her yere aydur kim kaçan bende
yazux kılsa bir qada on qat

b.+bir [177b07(Tekvir81/16)]:
i‘l künnes = birbir ardınca

b.+biri

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s
semâü = kökni pâre pâre qılğa /
fe kânet ebvâban = tamu
miqdârınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibâlü = ve yoritge tağları birbiri
üzere

b.+birimüzden

[158a09(Kıyamet75/28)]: eş
qılınğ ayrıldux birbirimüzden
tâ kıyâmet künine

b.+birindenn

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oqunğ didi / ve rattil e‘l
qurâne = ve ayıtgıl qurânı(ak)
oqumaqlıq hâlındenn / tertîlâ =
birbirindenn ayırgıl

[152b02(Müddessir74/18)]:
atalı oğullı birbirindenn ayrur
tidi anda taŋrı

b.+birine

[156b09(Kıyamet75/15)]: kim
birbirine havale kılsalar cebre‘l
‘aleyhi‘s [selâm]

[158a08(Kıyamet75/28)]:
[ande]mleri birbirine esenler
birbirine selām kıılır aydurlar

[164b04(İnsan76/28)]:
ḥalaḳnāhüm = yarat[t]uḳ bularnı
/ ve şedednā = ve ḳatıḡ yarattım
bularnıḡ ḥılḳatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

[168b01(‘Amme78/1)]: ‘amme
= ol kim sorarlar / yetesāelün =
birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler ḥulf ḳıldılar

[168b02(‘Amme78/1)]:
birbirine Muḥammad üçün ve
ḳurān ve ḳıyāmet

[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşı biner / elfāfan =
üküşindenn

[178b13(İnfitar82/2,03)]:
teserat = tökilse / 03 / ve ize‘l
biḥāru = ḳaçan kim tenḡizler /
füccirat = birbirine açılsa

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yeteḡāmezün = közleri birle
işāret kıılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve ḳaçan / enḳalebū =

ḳayıdsalar / ilā = evlerine /
ehlihımu = ḥalkları tapa

b.+birini [145b06(Cin72/19)]:
yekūnūne = birbirini helāḳ
ḳılḡalar / ‘aleyhi libedā =
ḥarişlıḳın anḡa / sa‘id bin
cübeyir aydur kim

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
ḳıldım dūni(ak) sizge artuḳ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve ḳıldım sizge köni tirlig

b.+i [155a10(Müddessir74/52)]:
ḳamu yirde iki türlü bolur biri
ḥaḳa demek biri yoḳ demek

[155a10(Müddessir74/52)]:
ḳamu yirde iki türlü bolur biri
ḥaḳa demek biri yoḳ demek

b.+i(iy)

[149b03(Müzzeḡmil73/20)]:
min şülüseyi‘l leyli = iki ülüḡi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüşehu = ve üçde biri(iy) / ve
ṭā’ifetü = ve ol bölük kim

b.+ibiri [171b07(Nāzi‘ât79/4)]:
fe’s sābiḳāti = bunda yulduznı
tiler biribiri ardınca / sebḳan =
barduḳınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

b.+ibirine

[170b10(‘Amme78/40)]: tirür
biribirine küç kılmış bar erse
dādinn birür andan

b.+imizge

[155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te‘ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge hāş

b.+indenn

[153a12(Müddessir74/30)]: on
alp er bularıñ birindenn yañga
siz Ebū’l Esved Caħmī

b.+iniñg

[153a08(Müddessir74/30)]: uluğ
hişār kibi ve bulardann tegme
biriniñg ança küçi(iy)

bir bol-

b.-ğa [177a05(Tekvir81/1)]:
neseni nese üzere anıñ kibi ay
kün taķı bir bolğa

bir tur-

b.-ur [159b04(İnsan76/)]: ve bu
sūret Mekke de inmiş turur ve
āyatları otuz bir turur

[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

[168a10(‘Amme78/)]: ve
āyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

bir- vermek

b.-di 161a12(İnsan76/13)]: kim
bir kün ta‘ām birdi miskīnga ve
yetīmga ve ol ol erdi

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
ķamu bir sā‘at içinde erdi
andann tañgrı ‘azze ve celle

[161b14(İnsan76/13)]:
[‘ākıbet]lıg birdi ve bularıñg
evinde hıç ta‘ām yok erdi ve üç
[162a04(İnsan76/13)]: ‘Ali
etmekinn anğa birdi ve ķamuları
anğa

b.-diler [162a11(İnsan76/13)]:
aç menn ta‘ām birinğ anğa
birdiler ol

b.-dim

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
anğa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= hāzır Mekkedenn anıñ birle

b.-dügündenn

[162a03(İnsan76/13)]: [yi]di
ayıttı tañgrı size birdügündenn
mañga

b.-ge [150b03(Müddessir74/1)]:
oķısa tegme bir ģarf saķışına on

müzd birge ve yalğan kılğana
taķı andavuk turur

[163b06(İnsan76/21)]: ve
seķâhüm = ve birge bularğa ve
içürge / rabbühüm şerâben =
taŋgrısı bularınĝ / ʔahūrā = ʔahūr
şarâbınn

[177a02(Tekvir81/)]: küni(iy)
ve bitisi saĝ eline birge

[179b10(Mutaffifin83/)]: ‘azze
ve celle raḥīķ-i maḥtüm birge
ķıyâmet küni(iy)

b.-ge er-dük
[145a04(Cin72/16)]: ve en = ve
eger / levisteķâmū = istiķâmet
ķılsalar / ‘alâ‘ṭ ʔarīķati = ĩmân
ʔarīķatı(iy) üzere / le esķaynâ =
birge erdük

b.-geler [160b09(İnsan76/8)]:
‘alâ = birgeler / ḥubbihi = taŋrı
dostlıķı(iy) üçün miskīnan =
yoķsullarğa / ve yetīman = ve
yetīmlerĝa / ve esīran = ve yesīr

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşķavne = ve
birgeler bularğa ve içürgeler /
fihâ = uçmak içinde / ke’sen =
çanak kibi

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:

ta‘rifü = bilge senn / fî
vücūhihim = bularınĝ yüzleri
içinde / naḍrate‘n ne‘īm =
yazukluk ve ni‘met / 25 /
yüşķavne = birgeler bularğa

b.-gelim [146a04(Cin72/22)]:
ķamu belâlardann ve zinhâr
birgelim taŋrı ‘azze ve celle bu
âyat ıydı

b.-gem [164a08(İnsan76/24)]:
[ķılur] ersenĝ men saŋĝa ķızım
birgem kâbın tilemeyem bu
şeherde

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mâlı(ak) birgem
senn diledüĝince taŋrı ayttı

b.-gevüz
[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesīr]
bolur ve uraĝut taķı yesīr bolur /
innemâ = ḥōy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ʔa‘âm birgevüz sizge

b.-gil [156a04(Kıyamet75/3)]:
üçün indi aytı yâ Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tâ
közinn

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ʔa‘âm birgil didi rasûl aytı
menim ķatımda ḥiç ʔa‘âm yoķ

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb takı birgil tidi andann
paygāmbarga bir yetīm keldi
anıñ

b.-güci

[147a08(Müzzemmil73/)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[155b08(Kıyamet75/)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[159b09(İnsan76/01)]:bismilla
hi = tañgrı adı(iy) / er raḥman =
rūzı birgüci / er raḥīm = raḥmet
kılğucı / 01 / hel = hōy / etâ =
keldi

[171a10(Nâzi‘ât79/)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[174b06(‘Abese80/)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[177a03(Tekvir81/)]:
bismillāhi = tañgrı adı(iy) / er
raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[178b11(İnfitar82/)]: şalāḥ
bolğa / bismillāhi = tañgrı
adı(iy) / er raḥmān = rūzı birgüci
/ er raḥīm = raḥmet kılğucı

[179b11(Mutaffifin83/)]:
bismillāhi = tañgrı adı(iy) / er
raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[182b13(İnşikak84/)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

b.-inğ

[150a03(Müzzemmil73/20)]: ve
ekīmū‘ş şalâta ve âtüz’zekâte =
ve namāz kılınğ ve birinğ zekât /
ve aqrızū = ve borç birinğ ödinç

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘āmdann birinğ didi ol kün
kamu anğa bir

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā
= ve kaçan / tütâlâ = okısa /
‘aleyhi = anğa birinğ / āyātünâ =
āyatlarımız / kâle = aydur kim /
esāṭiru‘l evvelîn = aşnuqlarınğ
meşeli(iy) turur

b.-inğiz [160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se tañgrı ‘azze ve

celle dostlığı(iy) üçün ta‘ām
birinġiz

b.-mege [182b12(İnşikak84/)]:
inşikakat süret okısa kıyāmet
küni bitisi arkasından birmege ol
iş

b.-megeler

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol künki kün
turur / lā yenṭikūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenü
= ve destūri(ak) birmegeler

b.-mez

[154b06(Müddessir74/42,43,44)]
]: fī seḡar = ṭamu içinde / 43 /
ḡālū = ayıtgalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine‘l müṣallīn
= ol kişilerdenn namāz kıılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuḡ

b.-miş bol-

bir-miş bol-sa
[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḡmanü =
[destūr] birmiş bolsa anġa taṅrı
/ ve ḡāle ṣavāban = ve ṣavāb
söylemiş bolġa ya‘ni ayıdmış
bolġa

b.-se

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min ḡasveratin = arslāndan / 52 /
bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllumri’in = ḡamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū‘tā =
kim birse anġa

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülāḡīh = anġa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse anġa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = saġ eline

b.-ür [170b10(‘Amme78/40)]:
tirür biribirine küḡ kıılmış bar
erse dādının birür andan

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularġa yoḡsullıġ birür ve ḡanıķı
ḡavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

[180a10(Mutaffifin83/3)]:
bolsa taṅrı bularġa ölüm üküş
birür ḡanıķı ḡavum kim zekāt
b.-ürler [163b11(İnsan76/21)]:
birürler iḡer tā anıñ ḡarnın eridür
anı terledür

biregü biri, birisi

b. [153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve ṭamuġda / tis‘ate =
bolġa on tokuz / ‘aṣerr =

zebāniye / ve bularda biregü
kamu

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefsü‘l li nefsin = biregü
biregüye asıg / şey’an = nese /
ve‘l emru = ve fermān ol kün
ya‘ni kamu müdde‘ılar bar bolğa
b.+ye [179b05(İnfitar82/19)]:
yevme lā temlikü = ol kün kim
kılmaya / nefsü‘l li nefsin =
biregü biregüye asıg / şey’an =
nese / ve‘l emru = ve fermān ol
kün ya‘ni kamu müdde‘ılar bar
bolğa

birle ile

b. [145a07(Cin72/18)]: ve enne‘l
mesācide = hōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted‘ū = taŋgrınıŋ
turur oqımaŋız / me‘allahi
eḥadā = taŋgrıŋız birle taqı
ayruḵ taŋgrı

[145a09(Cin72/18)]: mezgide
kelsevüz ve seniñ birle yād
kılgavuz ve ıraḵ olturğavuz

[146a03(Cin72/22)]: ve kamu
ḥalklar birle duşmān bolduŋ
bundann savulğıl sini saqlayalıñ

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz kıldı namāz kılrur erdi

yāranları birle taŋgrı ‘azze ve
celle

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünğül] kıldı ve anı mensūḥ
kıldı bu āyat birle ayıt[tı] /
‘alime en

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oḵuŋ didi / ve rattıl e‘l
ḵurāne = ve ayıtğıl ḵurānı(ak)
oḵumaqlıḵ ḥālindenn / tertīlā =
birbirindenn ayırğıl

[147b15(Müzzemmil73/4)]:
ḵurān iyelerine aydurlar ḵurān
oḵı tertīb birle andağ kim dünyā
[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūḥ turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve ḵoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[150a08(Müzzemmil73/20)]:
kılgucılarıñ ḥalāl yiyenlerni
ğāzīleri birle beraber kıldı

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
aŋga māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= ḥāzır Mekkedenn anıñ birle

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim kaçan / yevmü‘l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
küni(iy) andann taŋrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = kaçan
mütehayyır bolsa / berika‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[157a07(Kıyamet75/23)]:
taŋrı ‘azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādlık birle
bularıŋ yüzlerinn

[158a02(Kıyamet75/27)]:
raḥmet ferişteleri ‘azāb
ferişteleri birle savaşığalar

[158a12(Kıyamet75/29)]:
dünyā āhırat birle ulaşı turur

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āhırat birle katlu
turur ve ferişteler anıñ

[158b02(Kıyamet75/29)]:
korkmalıkındann taŋrı fermān
birle andağ kim aydur

[160a06(İnsan76/2)]: emşācin
= bir erdenn ve urağut[d]ann /
nebtelihi = ve emrü nehyi birle
sınayım / fe ce‘alnāhu = kılduk
anğa / semī‘an beşiran = kulak
ve köz yara[a]t[t]uk

[161b09(İnsan76/13)]:
‘an‘hümā sökel boldılar

paygāambar birle Ebū Bekir anı
sormağa

[161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

[164a06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cihl ayttı kaçan anı körsem
namāz kıldukın ayakım birle
boynına

[170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekümü‘r rūhu = anıñ
destür birle hıç şefā‘at ol kün
kim turğa rūh / ve‘l melā’iketü =
ve ferişteler / şaffan = şafı

[170b02(‘Amme78/38)]: ğusul
kılur ol arқта tegme kün tā nūrı
artar kürsī birle

[170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme katredenn ferişte
yaradur ol cebre‘ıl birle şaf bolur

[171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

[171b09(Nâzi‘ât79/4)]: kim
mü‘minler cānın iştab birle
uçmağa iltürler

[171b15(Nâzi‘ât79/5)]:
emri(iy) birle ‘azze ve celle

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tir[ü]lür taŋrı
fermānı(iy) birle aydurlar

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
ağtaşe = kâdir yırak ve karanġu /
leylehā = tūni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluk /
duhâhā = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirmi / ba‘de =
andan

[174b05(‘Abese80/)]: sūretinn
oķısa kıyāmet küni(iy) küle tura
neşāt şāzılık birle

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l bihāru = ve kaçan tenġizleri
kaynadıp / süccirat = öd kılsa
andaġ kim / 07 / ve ize‘n nüfūsü
= ve kaçan tenleri tirürse ya‘ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menġzi birle

[179a10(İnfitar82/10,11,12)]:
le hāfızīn = saklayucı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kātibīn
= yazıcılar / 12 / ya‘lemüne =
siziŋ ‘amelleriŋiz

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:
e‘n nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfūn = alsalar ‘alā bu yirde
ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā

kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

[180a07(Mutaffifin83/3)]:
[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiçisi birle satar
erdiler

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yetegāmezūn = közleri birle
işāret kılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve kaçan / enķalebū =
kayıdsalar / ilā = evlerine /
ehlihımu = halkları tapa

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semāū‘n şakķat = kaçan kim
kökler yarılsa taŋrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolġa anıñ / li rabbihā =
taŋrısına

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge
kim taŋrı anıñ birle işmār kılar
bolsa anġa ‘azāb kılġa kim[ge]
birle tur-
b.-ur

[149b04(Müzzemmil73/20)]:
min ellezīne = bular seniñ birle /
me‘ake = turur / vallahü = ve
taŋrı / yuķaddiru‘l leyle =
taķdīr kılġa dūni / ve‘n nehāra =
ve küni

bisre yakın

b.+ki [157a08(Kıyamet75/23)]:
paygāmbār ayı ‘aleyhi’s selām
uçmak ḥalkları bisreki bularıṅ
ol

bisrerek daha yakın

b. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā
dūne = ve bizde andann bisrerek
/ zalike = ve bizler envā’larda /
kūnnā = muhtelif erdük / ṭarāiḳa
= ya’ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / kıdedān = ve tersâ
ve kaderī ve rāfiẓī ve andavuk

biş beş (sayı ismi)

b. [147b08(Müzzemmil73/4)]:
seyekūnu minkūm marzâ bu
Mekke de erdi ol vaḳtun bu biş

[150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş āyat turur

[161b16(İnsan76/13)]: el
teğirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve ḥurūfları biş yüz [otuz
turur]

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırk turur ve ḥarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka‘b

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:

ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḳsımū = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi‘l ḥunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirü ḳaydur

[177b10(Tekvir81/16)]: tirlər
biş yılduz behrām ve zūḥal ve
zūḥal ‘aṭādır

bīş tur-

[.-ur] [147a04(Müzzemmil73/)]:
āyatdur Medīne saḳışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]

biş tur-

b.-ur [147a05(Müzzemmil73/)]:
[iki yüz seksen] biş turur
ḥurūfları sekiz yüz altı turur ve
übey bin

[182b10(İnşikak84/)]: yigirmi
biş turur ve kelimeleri yüz yidi
turur

biti kitap

b. [183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülāḳīḥ = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = saḡ eline

b.+leri

[180b02(Mutaffifin83/7)]: kellā
inne = ḥaḳā kim / kitābe‘l
füccāri = kitābları ya‘ni bitileri /
le fī = kāferlerinġ / siccīn =
siccīnde turur

[181a11(Mutaffifin83/18)]:

kitābe‘l ebrāri = muṭi‘ler bitileri
/ le fī ‘iliyyīn = ‘iliyyīnde turur

b.+lerinn

[183a10(İnşikak84/9,10)]:

[kim]ge kim işmār kılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinġ kim / ūtiye
kitābehu = bitilerin ardındann

b.+si [177a02(Tekvir81/)]:

kūni(iy) ve bitisi sağ eline birge

[182b12(İnşikak84/)]: inşikakat

sūret okısa kıyāmet kūni bitisi
arkasından birmege ol iş

biti- yazmak

b.-ye [171a06(Nāzi‘ât79/)]:
harf[i]ne on iylük bitiye ve
tegme harf[i]ne on yavuzlığın
kiderü [birge]

bitig kitap, mektup

b. [155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te‘ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge ḥāş

b.+ler

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘ş semāü =
ve kaçan kökni qazsalar / küşîat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

b.-lū tur-ur

[181b03(Mutaffifin83/18)]:

muṭi‘lerġa ṭā‘at andaġ bitiglū
turur Ka‘b aydur ‘arş
şaġdı[nında turur]

bitig tur-

b.-ur

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]: ve
mā edrāke = ve ne okıtdı saġa
kim / mā siccīn = siccīn / 09 /
kitābüm = bitig turur yazılmış /
merķüm = silmege

bitir- toprakta (bir şey) yetiştirmek

b.-dük

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ḥabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve qaḍben = ve yonça
kim yılķılarınġız yir

biz biz (çokluk birinci şahıs zamiri)

b. [144b01(Cin72/9)]: ve ennā =
ve ḥōy / künnā = biz erdük /

naķ'udu = oturanlar / minhā =
kökde / meķā'ide =
oturıcılardan / lil sem'i=
işidmek için

[144b03(Cin72/10)]: ve ennā =
ve hōy / lā nedrī = biz bilmedük
kim / eşerrun = şer diledükinn /
ürīde = ol kişilerge kim / bi men
fi'l arzı = yir üzere turur kim bu
yulduzlar atmağı / em erāde
bihim = veya tiler bularınğ

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler 'āciz [kılmayavuz] / en len
nu'ciz'allahe = ['āciz]
kılmayavuz taŋrı anı / fi'l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'āciz
kılmayavuz anı

[145a08(Cin72/18)]: muħliş
bolunğ Sa'īd bin Cübeyyir aydur
kim cinnīler ayttı kim eger biz

[146b01(Cin72/25,26)]: em
yec'alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋrım
anıñ rüzgārın ödün / 26 /
'ālimü'l gayb = ve bilür gayb ve
biz bilmedüğümüz

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse gayb

bildürmege / 'alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirtezâ = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[149a02(Müzzemmil73/14,15)]k
eşīben = aķar / mehīla =
ķayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduķ / ileyküm =
sizge / rasūlen = rasūli

[154b06(Müddessir74/42,43,44
]fī seķar = tamu içinde / 43 /
ķālū = ayıtgalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine'l müşallīn
= ol kişilerdenn namāz kılur / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuķ

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ'imü'l miskīn = biz aş
yoksullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me'al hā'idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuķ
bāṭıllıķ yalğan

[155a07(Müddessir74/52)]:
tiler ersenğ kim biz ĩmān
ketürevüz taŋrıdann

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kılmaķ seninğ /
ve ķur'āneh = könğlünğ içinde
oķımaķ anı tā ezver kılınca / 18 /

fe izā kara'nāhu = kaçan
okısavuz biz anı / fettebı'ı =
aygıl / kur'āneh = okımaqlıka
anı ya'ni hükümlerini idinğ

[160a05(İnsan76/2)]: innâ = ve
biz / ḥalakne'l insāne =
yarat[t]uḵ âdemîlerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya'ni
azkınanğ sudann kim

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve
immâ kefurâ = ve amma kâfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innâ =
andan yād kıldım / a'tednâ = biz
va'de kıldıḵ / lil kâferîne =
kâferlerğa

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lâ
şükürâ = ve ne şükürü kılmaklıḵ /
10 / innâ nehâfû = kim biz
korḵarvuz / min rabbînâ =
tañgrımız 'azâbindann yevman
= ol 'abūs küni(iy)

[164a02(İnsan76/22,23)]:
meşkurâ = meşkur / 22 / innâ
naḥnü = kim biz indirdük /
nezzelnâ = sanğa / 'aleyke'l
ḵurâne = ḵurân

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve ḵorlar âhırat /
verâhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhâr

ya'ni kıyâmet / seḵîlâ= ağır / 28
/ naḥnü = biz

[165a02(İnsan76/30)]: kim biz
üküş nese tilervüz

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabû = ve içinğ / henîen = nüş
bolsun sizlerge / bimâ küntüm =
ol işler kim işledinğiz dünyâda /
ta'melün = biz andağvuz/ 44 /
innâ kezalike = cezâ birür[vüz]

[170b05('Amme78/39)]:
meâban /40/ innâ = biz korḵduḵ /
enzernâküm = bularnı / aydurlar
Bedr küni(iy)

[170b12('Amme78/40)]: keşke
biz taḵı toprak ermişse erdük dir
ol cehânda

[170b13('Amme78/40)]:
tonğuz ermişse erdük diyü
arzûlar: tâ biz taḵı toprak bolup
[tüşmiş bolğa erdük]

[172a10(Nâzi'ât79/10,11)]: fı'l
ḥâfîrati = ḥâfîre ṭamuğ bolur/ 11
/ eizâ = iy andann kim / künnâ
'ızâmen = biz sonğ
bolduḵumuzdann / nehıraten =
sonğra

[172b01(Nâzi'ât 79/13,14)]
zecratün = ya'ni nuṭfe /
vâḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe

izāhūm = kaçan bularnı körseler
/ bi's sāhiratti = ol hālid biz
üzere kelmiş bolsa

[176a05('Abese80/25,26)]:

ennā = biz / şabebne'l māe
sabban= aşturduķ şu
aşturmaķlıķ/ 26 / şümme =
andann / şeqaķne'l erda =
yarduķ yirni yarmaķlıķ

b.+de [144b05(Cin72/11)]: ve
minnā dūne = ve bizde andann
bistrerek / zalike = ve bizler
envā'larda / künnā = muhtelif
erdük / tarāiķa = ya'ni bir nece
müsülmān ve bir nece cūdlar /
ķıdedān = ve tersā ve ķaderī ve
rāfiẓī ve andavuķ

b.+denn [144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhūm = taŋgrısı bularıŋg /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = hōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler 'āciz [ķılmayavuz] / en len
nu'ciz'allahe = ['āciz]
ķılmayavuz taŋgrı anı / fi'l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'āciz
ķılmayavuz anı

[145a01(Cin72/14)]: ve ennā =
ve hōy / mine'l müsülmūn =
bizdenn müsülmānlar bar erdük /
ve mine'l ķāşiṭūn = ve
bizlerdenn cevır ķılğucılar bar

[153a16(Müddessir74/31)]: illā
melāiketen = ferişterlerde ne kim
ādemī turur ferişterlerģa kim
ģalebe ķılģa siz bizdenn

b.+ge

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne'l
yakīn = yakın ya'ni ölüm taŋgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe'uhūm =
asıģ ķılmađı bularģa / şefā'atū'ş
şāfi'īna = şefā'at şefī'lerinģ bu
ol turur kim

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] ķılmaķ bizge 'ayıb turur
payģāambar ayttı ḥayur yok ol
dīnde kim rükū' sücūd yok didi

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteķīm = kim rāst turģa / ve
ḥaķ nesege ebet aydur erse [e]bū
cehil ayıt[tı] bizge ermiş

b.+inģ

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziŋg / ledeynā =
ķatımızda turur / enkālān = ya'ni
āḥırat 'azābı(iy) ve uluģ ķatıģ

‘uķūbetler / ve ceħıymā = artuğ
bolğa ve uluğ ōd / ve ƣa‘āmen =
ve ƣa‘ām kim boğaz içre

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzebū = ve yalğan kıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziñg
ħucetlerimizni / 29 / ve külle =
ve ƣamu / şey’in = neseni /
aħşaynāhū = ve yazdurduķ /
kitāban = ve bildürdük

[176b04(‘Abese80/36)]: ve
ümmihi ve ebīh biziñg
payğāambar anasındann
atasındann ƣaçğa ve şāħıbetihi
b.+ler [144b05(Cin72/11)]: ve
minnā dūne = ve bizde andann
bistrerek / zalıke = ve bizler
envā’larda / künnā = muhtelif
erdük / ƣarāiķa = ya‘ni bir nece
müsülmān ve bir nece cūdlar /
ķıdedān = ve tersā ve ķaderī ve
rāfiżī ve andavuk

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler ‘āciz [ķılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
ķılmayavuz tañgrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
ķılmayavuz anı

[144b07(Cin72/12,13)]:

herabann = ƣaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve ƣaçan
bizler / semı‘ne‘l hudā =
istesevüz müsülmānlıķ dīnini ve
ķurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünğ anğa

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuƣ‘ımü‘l miskīn = biz aş
yoqsullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuķ
bātıllıķ yalğan

[170b08(‘Amme78/40)]:
yedāhū [ve] yeķülü‘l kāferu =
ayduķınn ya‘ni ƣa‘at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / küntü türāban = toprak
ermişse erdük

b.+lerdenn [145a01(Cin72/14)]:
ve ennā = ve ĥōy / mine‘l
müslimūn = bizdenn
müsülmānlar bar erdük / ve
mine‘l ķāsiṭūn = ve bizlerdenn
cevr ķılğucılar bar

b.+lerge

[155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te‘ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge ĥāş

b.+üz [160a07(İnsan76/3)]: innā
= ve bizüz / hedeynā hü's sebīle
= körtürdük anğa haq yol ve
bāṭıl / immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

biz er-

b.-dük

[154b08(Müddessir74/46)]: ve
künnā = ve biz erdük kim /
nükezzibü = yalğan kıllur erdük /
bi yevmi'd dīn = kıyāmet künini
bizge tur-

b.-ur

[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
şümme inne 'aleynā = kim
andann āşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kıılmaq /
20 / kellā bel = haqa kim /
tüḥıbbüne'l 'ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

boğaz boğaz

b.+iç.re

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziŋ / ledeynā =
qatımızda turur / enkālān = ya'ni
āḥırat 'azābı(iy) ve uluğ qatıg
'uqūbetler / ve ceḥıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta'āmen =
ve ta'ām kim boğaz içre

bol- olmak

b.-a [159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıkıŋda ve kıyāmete
tamuğda bola kaçan bu āyat
keldi [erse]

b.-dı

[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzınn itmek
yavlaq cehd kıldılar taŋrı

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularğa kim /
lehüm 'ani't tezkirati = ögütke
kirmezler / kim bu dünyāda bir

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaq başlu boldı
'Abdullah bin Mes'ud [E]bū
Cehil

[169a02('Amme78/14,15)]:
mine'l mu'şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= qatre aqar qatre / 15 / li
nuḥrice = tā çıqargā menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

[176a04('Abese80/24)]:
qatıglıq kıllur erdi nete boldı
imdi
b.-dum [178b05(Tekvir81/29)]:
oqıdım bu kitāblarda qamusında
andağ boldum herçi ne kim
kendü özine

b.-ğa [145a03Cin72/15]: ve
emme‘l kāsıṭūne = ve amma
cevr kılğucılar / fe kânū = bolğa
/ e‘l cehennem = tamuğa / haṭabā
= ödun

[146a07(Cin: 72/23)] fe inne
lehu = anğa bolğa / nāra
cehenneme = öd tamuğunğ /
ḥālidīne = menğölüg

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniñ menziletiñ uluğ bolğa
kim oqısañğ

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
kıylā = tolu bolğa sözdenn /
ya‘ni oqumaqlıqda ve tā‘at
kılmaktan üküş sevāb bolğa

[149a09(Müzzemmil73/18)]:
e‘s semāū = ve kökler /
münfeṭırun = yarılğa ol kün / bih
= ve bolğa / kāne va‘dühü =
va‘desi qazā / mef‘ūlā = bolğa

[149b07(Müzzemmil73/20)]:
en sayakūnū = bolğa sizdenn /
minkūm merzā = sökeller / ve
āḥarūne = ve ol kişiler kim /
yaḍribūne = yörirler

[153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve tamuğda / tis‘ate =
bolğa on tokuz / ‘aşerr =

zebāniye / ve bularda biregü
kamu

[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim kamu cehāndaqı
ādemīler ve perīler ve cinnīlerce
[156b01(Kıyamet75/6,07)]:eyyā
ne = kim kaçan / yevmü‘l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
küni(iy) andann tañgrı nişanı(iy)
birle kim / 07 / fe ızā = kaçan
müteḥayyır bolsa / beriqa‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:
lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike
= turağ yiri(iy) belgülü ve taqı
hıç yarı kılucı seniñ tañgrıñğ /
yevme‘izi‘l müsteḳarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve ḥüküm
kıldaçı / 13 / yunabbıu = ḥabar
birge

[157a09(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim baqalar ḥazinedarğa
ve kendü urağutlarına miñğ
yıllıq yirdenn

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañgrıqa baqalar ‘azze ve celle

[159b08(İnsan76/)]: tañgrı
qatında uçmaq ve ḥarır bolğa tidi

[162b10(İnsan76/15)]: fidḍatin
= ve sulu / ve ekvābin = saġar
kılur kim/ kānet = bolġa

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolġa / kāne
lekūm = sizge / cezā = cezā'an =
/ ve kāne = ve bolġa / sa'yükūm
= yükündünġiz sizinġ

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifātenn = tirigler aniñ arķasında
/ 26 / aḥyā'en = ve ölgeler aniñ /
ve emvātenn = ķarnında bolġa /
27 / ve ce'alnā = ve yarat[t]uķ /
fihā = yirde

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke'l ķaşr
= uluġ kümişçe bolġa ve
aydurlar ķaşur uluġ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andaġ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruġ
bolsa ya'ni ķara dūçaķ yollar

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme'izin = ve iy ol kūn
kibi kūn / li'l mükezzibīn =
yalġan kılġucılarga / 41 / inne'l
mütteķīne = hōy perhīzkārlar / fī
zılāl = kıyāmet kūni(ak) kölige
içinde bolġa

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
'uyūn = ve bınġarlar başında

bolġa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtġalar bularġa yiyinġ

[169a05('Amme78/17,18)]:
inne yevme'l faşli = hōy kıyāmet
kūni(iy) / kāne miykātan =
miykātı(iy) bolġa / 18 / yevme
yünfeḥu = ol kūn kim ürese

[169a08('Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolġa / serāban =
salķum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaķa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

[169a09('Amme78/22,23)]: li't
taġīne = taġlarġa ya'ni
kāferlerġa / meāban = kirü yanışı
taḡuġa bolġa / 23 / lābişīne =
turġalar anda/ fihā = uzun /
aḥķāban = rüzgār

[169b08('Amme78/25)]: aġu
bar bu ķamu anġa bolġa kim
tañġrıġa kāfer bolmuş bolsa kim

[169b10('Amme78/26,27)]:
cezā'en = cezā bolġa muvāfiķ
'amelindenn / vifāķan = artuķ
eksük bolmaġa / 27 / innehūm
kānū = bular bolġa kim / lā

yarcüne = korkmayalar / hisāban
= hisābdann

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekılarga / mefāzan /
korkmaqlık bolğa / 32 / hadāikā
= tamuğdann uçmağa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzümner
/ 33 / ve kevā‘ibe = ve kırankılar
kim

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolğa / dihkā = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmağ içinde

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolğa / dihkān = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmağ içinde

[171a09(Nāzi‘ât79/)]: andann
fermān kelge uçmağa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[172a12(Nāzi‘ât79/12,13)]:
kālū = aydurlar / tilke = anda
kaçan kirü / izen kerretün =

yandurur bolsa / hāsiratün =
ziyān kılrur ya‘ni / 13 / fe innemā

hiye = ol yir üze bolğa kim

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me’vā = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmā men = ve amma ol
kişilerinğ kim / hāfe mekāmē =
korksalar / rabbihi ve nehā =
tañgrısındanann ya‘ni kıyāmet
‘azāmetindenn

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = tañgrı fermānındanann
nehy kılgā ya‘ni yığa / ‘ani‘l
hevā = kendü tiledügi tenin
hevāsındanann /41/ fe inne‘l
cennete = hōy uçmağ / hiye‘l
me’vā = anıñ bolğa

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrāhā = yād
kılmāqlıqtann /44/ ilā rabbike =
seniñ tañgrınğğa / muntehāhā =
turur kıyāmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemā ente = hōy senn /
münziru = korkutğucı senn /
men yahşahā = ol kişilerni kim
korkar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbesū =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duhāhā =
ahşama teginn

[176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücūhūn = taķı yüzler bolğa /
yevme’izin = ol kün / ‘aleyhā =
anğa / ğaberatūn = doz tobraķ /
41 / terheķuhā = tege anğa

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
ķateratūn = ķaralık ve ķayġu
bolğa / 42 / ūlā’ike = ol kişiler
kim / hūmū’l keferatū’l feceratū
= bular andaĝ ķılsa bular
kāferler ve fācirler bolğa

[178b10(İnfitar82/)]: ‘azze ve
celle tegme ķatre suķa eyġülük
itmiş fazlın bolğa kıyāmet
işi(iy)

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef’alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne’l ebrāra = hōy
ebrār eyġüler / le fī = uçmaķ/
ne’īm = ni’meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e’l
füccāra = fācirler tamu

miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme’d dīn = tā bulargā anıñ
‘azābı(iy)

[179b06(İnfitar82/19,
Mutaffifin83/0)]: yevme’izil
lillah = taṅrının bolğa / 0 / ve
bu sūret medīnī turur ve āyatları

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
sümme = andann / innehūm =
bular / le şālūl ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / sümme =
andann / yükālū = ayıtgalar /
hāzā = bulargā turur

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]
üçün tirlir ‘uluv-i rif’at yüceden
yüceye bolur / 19 / ve mā edrāke
= ve ne oķturdı saṅga kim

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīķın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
hıtāmühū misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunĝ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
raĝbet ķılğa rāĝıblar

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezîne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kânū = bolğa /
minellezîne = ol kişiler kim

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize's
semāū'n şakḳat = kaçan kim
kökler yarılса tanğrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbihā =
tanğrısına

b.-ğalar [146a09(Cin72/24)]: fe
seya'lemūne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad'afa = kim
turur za'īf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eḳallū 'adedā = ve turur
saḳışı anıñ

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme'izin = ol kişilerge / lil
mükezzibīn = kim yalğan
kıldılar payğāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec'ali'l erza = iy ne
yarat[t]uḳ yirni kim bolğalar

b.-ğası

[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfıḳ yok erdi nifāḳı(iy)
bolğası bunı hılaflıḳ üçün
aydurlar

b.-ğası tur-ur
[165b13(Mürselat77/07)] levāḳı'
= bolğası turur / andann anıñ
şıfatınn aytı

b.-ğasın

[171a02('Amme78/40)]:
raḥmetiñ kaçan bolğasın dir ve
bu sūre mek[k]ī turur

b.-ğay

[150a02(Müzzemmil73/20)]:
ya'ni siziñg köñglünğüz hāşi'
turur sizlerde yirinde bolğay

b.-ga

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerūne'l āhirete = ve ḳorlar
āḫıratnı(ak) / 22 vüçūhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kūn / nāżıratān= yıldırı yüz / 23 /
ilā rabbihā = ve kendü tanğrısına
/ nāżıratān= baḳar

[170a04('Amme78/35,36)]:
lağven = yavuz keleçi / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = tanğrınğdann sañga /
'aṭāen = 'aṭā bolga 'amel ittik

[175a13('Abese80/6,07,08)]:
teşaddā = ve ḳulaḳ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve 'utbeğa
tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne
bolga sañga / ellā = eger bular

İmān ketürmese / yezzekkâ =
saṅga ayıtmakıngız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saṅga / yes‘â
= işṭāb

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li
küllimri’in = tegme kişiye /
minhüm = bulardann /
yevme’izin = ol kün ança iş
bolga kim / şe’nün yuḡnīhi =
ayruḡa meşḡul bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
ḡateratün = ḡaralık ve ḡayḡu
bolga / 42 / ülâ’ike = ol kişiler
kim / hümü’l keferatü’l feceratü
= bular andaḡ ḡılsa bular
kāferler ve fācirler bolḡa

b.-miş bol-sa

[174b02(Naziat79/46,’Abese80)
]

bolmuş bolsa ve bu sūret Mekki
turur ve āyatları kırḡ iki turur

b.-maduḡ ir-miş[sevüz]

[160a03(İnsan76/1)]: keşke
bolmaduḡ irmiş[sevüz]

b.-maḡa

[158a05(Kıyamet75/28)]:

bolmaḡa ve andann sonḡra bu
cehānda

[158a06(Kıyamet75/28)]:

bolmaḡa yine talāk ya‘ni Enes
aydur payḡāmbardann

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmaḡa bularḡa / aṣimen =
yazuḡa / ev kefurā = ve
nasüpāslıḡa ya‘ni Ebū Cehil /
taṅrı ‘azze ve celle buyurđı

[170a06(‘Amme78/37)]:

beynehüme‘r raḡmani = arasında
raḡman turur / lā yemliküne =
bolmaḡa kim aṅga söz
[söylegeler] / minhü = [söz]
söylegeler / hıṭāban = ḡılmaḡ
yok meḡer

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmaḡa bular /
‘anhā = anda / bi ḡā‘ibīn = ḡāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oḡ[ı]turđı saṅga kim ne turur

b.-maya

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:

yeḡulu’l insānū = ayıdḡalar
ādemīler / yevme’izīn = ol kün
kim / eyne’l meferr = ḡaçan
turur ḡaçmaḡlıḡınn / 11 / kellā=
ḡaḡā kim bolmaya

b.-maya-men

[146a01(Cin72/22)]: ḡul innī =
ayıdḡıl kim maṅga / len yücīranī

= hîç feryâd tegmege / minellahi
= tañğrıdann / ehadün ve len
ecide = hîç kimerse ve bolmaya
men tañğrıdan

b.-mayalar

[157b13(Kıyamet75/27)]: efsün
kılsa veya unacı bar mu dāvū
kılsa ve bolmayalar kim tañğrı

b.-maz [174a06(Naziat79/43)]:
ya‘ni sen hîç nese bolmaz senn
kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

b.-sa

[148a06(Müzzemmil73/5)]:
neçeme tumlu bolsa şaķıl
ma‘nisi ol turur

[160b01(İnsan76/6,07)]:yüfecc
irūnehā = kim iğerler anı
açmaķlıqtann / tefcīrā = ķanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfūne = vefā ķılğalar / bi‘n
nezri = nezrī

[162b12(İnsan76/16)]: ne kim
bolsa körünü turur

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = ķıymuķı(ak) / ke‘l ķaşr
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar ķaşur uluğ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer

kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni ķara dūçaķ yollar

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim =ya‘ni feriştelər / 16 /
kirāmin = ol ķişiler kim
kerāmetlü / beraratin = tañğrı
ķatında / tañğrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[180a10(Mutaffīfīn83/3)]:
bolsa tañğrı bularğa ölüm üküş
birür ķanıķı ķavum kim zekāt
b.-sun

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve tañğrı ‘azze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavuķ bolsun ķılur tañğrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

b.-up [161a03(İnsan76/10)]:
kāferler kıyāmet kūni(iy) menğiz
bolup deri aķar ķatrān kibi

[176b07(‘Abese80/38,39)]:
yevme’izin = ol kūn / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāhıketün =
küler bolğa aķ bolup /
müstebşiratün = şādılık ķılğa

b.-up [kel-ir]
[146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālā

kaçan payğāambar iblis cebre'îl
şūreti(iy) kibi bolup [kelir]
b.-ur [151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda miñg altun bolur
Muḳātil aydur bin bostān erdi
ṭāifdı

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma'nâsı anda
bolur ḥaḳa kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / 'anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiḳuhu
= ve teklīf ḳılğam

[155a10(Müddessir74/52)]:
ḳamu yirde iki türlü bolur biri
ḥaḳa dimek biri yoḳ dimek

[155b07(Kıyamet: 75/0)]:
cebre'îl aytı ol mü'min turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur ḥalḳlar
içinde

[163a07(İnsan76/18)]: zencebīl
dādıḡı kibi bolur

[163b04(İnsan76/21)]:
'āliyeḥüm = bularıñg boynça
bolur / siyābü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
ḥużruv = yaşı

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaḳda ança yir kim yüz

[165b11(Mürselat77/06)]:
kāferlerğa tegir ve ḳorḳu bolur
bularğa

[167a02(Mürselat77/29,30)]:
tükezziḇün = yalğan ḳılur
erdiñgiz dünyāda / 30 / inṭalīḳū
ilâ zıllin = barıñg ol kölgeye kim
/ zī ṣelaşin = üç üzüg bolur /
şu'abın = ṭamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)]: lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuḡnī = ve ne
dūçaḳ yeliñgne / mine'l leheb =
asıḡ ḳılğa / 32 / inneḥā = ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

[172a06(Nāzi'ât79/7)]: rācıfet
ölüm bolur ve rādıfetün ḳıyāmet
bolur
b.-ur/

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya'ni ırte / 19
/ innehu = bolur/ le ḳavlü = kim
ḳurān / rasūlin = rasūl ḳavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve ḳuvvet idī
turur cebre'îl

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:
üçün tirler 'uluv-i rif'at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrāke = ve ne oḳturdı sañga

kim

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22
kitābüm = kitāb turur / merķüm
= merķüm hāzıra / 21 /
yeşhedühü‘l muķarrubün =
kelgeler muķarrebler ve muṭiler
ni‘met içinde bolur / 22 / inne‘l
ebrāra = hōy ebrār

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere bakar anıñ kerāmetleri /
yenzurün = bakarlar taṅrıya
aydurlar kim yenzurün ilâ
rabbihim

borç *borç*

borç bir-

b.-inğ

[150a03(Müzzemmil73/20)]: ve
ekīmū‘ş şalāta ve ātüz’zekāte =
ve namāz kılınğ ve birinğ zekāt /
ve aķrızū = ve borç birinğ ödinç

boruğ *boru*

b.+nı

[151a07(Müddessir74/8,09)]: fe
izā = kaçan ürse / nüķıra fī a‘n
nāķūr = boruğnı / 09 / fe zalike =
hōy ol / yevme’īzin = kün /
yevmün = kün turur

bostān F *bahçe*

b.+lar

[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekılarga / mefāzan /
ķorkmaķlık bolğa / 32 / ḥadāiķā
= ṭamuğdann uçmaķa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzümner
/ 33 / ve kevā‘ibe= ve kıranķlar
kim

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaķı çırağ kılur / ve nahlan =
ve ḥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāiķa = ve bostānlar ve bağlar
/ ğulben = ğalebe turur budaķları
/ 31 / ve fākihетен = ve yimişleri
bostān er-

b.-di [151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda minğ altun bolur
Muķātil aydur bin bostān erdi
ṭāifdı

boy boy

b.+ın [156a12(Kıyamet75/4)]:
hılkatınn körkü yarat[t]ım ya'ni
boyın tenin

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya'ni / fe
haleka = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

b.+ınça [163b04(İnsan76/21)]:
‘āliyhüm = bularınğ boyınça
bolur / şiyābü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
huşruv = yaşıl

boyun boyun

b.+ına [164a06(İnsan76/24)]:
[E]bū Cihıl ayttı kaçan anı
körsem namāz kılduğın ayakım
birle boynına
b.+ınğ [179a06(İnfıtar82/7,08)]:
ellezī = ol kim / halekake =
yarat[t]ı sini / fe sevvâke = ve
rāst kıldı seninğ boynınğ /
fe‘adelek = ve hılkatınğ / 08 / fī
eyyi = ve dürünğ ol

bölük bölük, parça

b. [149b03(Müzzemmil73/20)]:
min şülüseyi‘l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsehu = ve üçde biri(iy) / ve
tā‘ifetü = ve ol bölük kim

[169a06(‘Amme78/18,19)]:
fī‘s şūri = bırağı kelgeler / fe
te’tüne efvācan = bölük bölük
/19/ ve fütihati = ve tegme bölük
bir sıfatlıg

böyle böyle, bu şekilde

b. [154a07(Müddessir74/31)]:
tañgrı sañga böyle böyle buyurdı
didi payğāambar

bu bu (işaret sıfatı veya zamiri)

b. [144b03(Cin72/10)]: ve ennā
= ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fī‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yıldızlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularınğ

[145b01(Cin72/18)]: bu āyat
ıydı kim mezgidlerde şirk
ketürmenğiz andağ kim cühūdlar

[145b07(Cin72/19)]: bu kavum
bir neceler kendü kavmlerine

[146a02(Cin72/22)]: min
dünihi mültehadā = adın hiç yarı

/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kâferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdüñg

[146a04(Cin72/22)]: kamu
belâlardan ve zinhâr birgelim
tañgrı ‘azze ve celle bu âyat ıydı

[146b11(Cin72/27)]: saķın
tirler kaçan ferişte kelse
aydurlar bu ferişte turur

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7
3/0)]: ve aḥṣâ külle = ve bilürler
kamu / şey’in ‘adeden =
neseniñ saķışın /0/ ve bu sûret
Mekke

[147a07(Müzzemmil73/1)]:
sûretinn okısa yığa tañgrı ‘azze
ve celle bu dünyâ duşḥalıkın
miḥnetin andann

[147a11(Müzzemmil73/1)]:
erdi muñdann ḥekimler aydur bu
ol vaķtun erdi kim
payğāmbar[lık]

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu âyat
indi erse payğāmbar ‘aleyhi’s
selām

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünḡül] kıldı ve anı mensūḥ
kıldı bu âyat birle ayıt[tı] /
‘alime en

[147b08(Müzzemmil73/4)]:
seyekūnu minkūm marzâ bu
Mekke erdi ol vaķtun bu biş

[147b09(Müzzemmil73/4)]:
namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensūḥ [boldı]

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
: cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūḥ turur kılıç
âyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve ḳoḡıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[148b06(Müzzemmil73/11)]:
üli‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Ḳureyş ulularına / ve
mehhilhüm ḳalīlā = ve mühlet
birgil bularḡa azḳınañ

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā ḥāzā = ve bu âyatları kim /
tezkirah = yād kılduḡ pend turur
/ fe men = kim tilese / şatteḡaze
= tutḡa / ilâ rabbihi = yol kendü
tañgrısına

[150a07(Müzzemmil73/20)]:
ḡafūrun = yarlıḡayucı / raḡīm =
raḡīm turur / ve bu sûret içinde
ta‘at

[150a10(Müddessir74/1)]: fī
sebīlillahi ve bu sûret Mek[k]ede
inmiş turur ve âyatları

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu didim taŋrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlu(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve qader = kendü
tenine taqđır kıldı / ve bu ol vaqt
erdi kim

[152b03(Müddessir74/18)]:
‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve qadder tidi

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıhrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı hikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
qavlu = meger ādemī

[153a06(Müddessir74/30)]:
müvekkel bolsa ḥabarda kelmiş
turur bu zebāniyeler sıfatı(iy)

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kıılmadım /
aşḥābe‘n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / ūtü‘l

kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve‘l mūminūne = ve
mū‘minler / ve bu sūret
Mekke de inmiş Mekke de

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kāferūne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taŋrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kāferūne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taŋrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yaḳīn = yaḳın ya‘ni ölüm taŋrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asığ kıılmadı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinğ bu
ol turur kim

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularğa kim /
lehüm ‘ani‘t tezķirati = ögütke
kırmazlar / kim bu dünyāda bir

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuḥufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayt[t]ı yā
Muḥammad

[155b03(Müddessir74/56;:
Kıyamet 75/0)] qorqunğuz tā
sizni yarlığayam / 0 / ve bu sūret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

[155b06(Kıyamet: 75/0)]
payğāmbār ‘aleyhi’s selām ayttı
her kim bu kıyāmet sūret okısa

[156a03(Kıyamet75/3)]:
neçeme sünğükleri tağılmış
bolsa bu āyat küyevüsi

[156a06(Kıyamet75/3)]: taŋrı
bu āyat ıydı

[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücūdğa tüşgeler andann
ayıtğalar başlarıñız kötürünğ
kim bu kün

[158a05(Kıyamet75/28)]:
bolmağa ve andann sonğra bu
cehānda

[158b13(Kıyamet75/34,35)]:
evlâ = evlâraq turur / leke =
sañga bu ‘azāb / fe evlâ =
evlâraq evlâraq turur / 35 /
şümme evlâ leke fe evlâ = sañga
‘azāb evlâraq bu ayuttuğı / te’kid
turur

[159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıqıñda ve kıyāmete

tamuğda bola qaçan bu āyat
keldi [erse]

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen mañga hıç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında
[159a09(Kıyamet75/35): tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doğuşında ayttı bu künden
sonğra

[159b04(İnsan76/)]: ve bu sūret
Mekkedede inmiş turur ve āyatları
otuz bir turur

[161a10(İnsan76/13)]: kibi
yağar Muqātil aydur bu bir

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
kamu bir sā‘at içinde erdi
andann taŋrı ‘azze ve celle

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Tālib

[162a15(İnsan76/13)]:
payğāmbār buları kördi aytı yā
‘Alī bu ne miñnet turur kim

[162b07(İnsan76/13)]:
ayt[t]ılar kim bu sūret Medīnede

[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince qaçan üküş
yise şarāb-ı tahūr

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolğa / kâne

leküm = sizge / cezā'an = cezā =
/ ve kâne = ve bolğa / sa'yüküm
= yükündünġiz sizinġ

[164a08(İnsan76/24)]: [kılur]
ersenġ men saġga kızım birgem
kābın tilemeyem bu şehirde

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī'nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kılmak /
emşālehüm = buları iltevüz ve
bularınġ / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiret turur

[165a06(Mürselat77/)]: ve bu
süret mekkī turur ve āyatları

[165a11(Mürselat77/)]: ibn
mes'ud aydur bu süret leyletü'l
cinn indi evveleş

[165b01(Mürselat77/01)]
Muķātil aydur bu and turur kim
yād kıldı kim ferişte[ler]

[165b03(Mürselat77/02,03)]
fe'l 'āşifāti = bu yıllerge andan
yād kılgam kim / 'aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve'n nāşirāti = ve
yumşak yıl kim

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol künki kün
turur / lā yenıķkūn = kim söz

söylemegeler / 36 / ve lā yū'zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema'nāküm = ve
cemü' kıllur sizlerni / ve'l
evvelīn = ve öngdīnkilerge

[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke'un = rükü' kıllaslar ya'ni
namāz kıllaslar / bu āyat şakīf
ķavmına indi payġāambar

[168a09('Amme78/)]: ve bu
süre Mek[k]ī durur

[169a04('Amme78/16)]:
andann sonġra bu ĥucetler yād
kıldı ve bilgülü kıldı kıyāmetġa
helāk kılduķların ayıttı

[169b08('Amme78/25)]: aġu
bar bu ķamu anġa bolġa kim
tanġrıġa kāfer bolmış bolsa kim

[170b09('Amme78/40)]: bu ol
turur kim tanġrı 'azze ve celle
ķıyāmet küni(iy) ķamu
cānvarlarını

[171a02('Amme78/40)]:
raĥmetiñ kaçan bolġasın dir ve
bu süre Mek[k]ī turur

[172a03(Nāzi'ât79/7)]: tetbe'uh
e'r rādıfettü = ve andann sonġra

kelir / ya‘ni āhırat nefhası kırk
yıl bu iki nefha arası

[173a11(Nâzi‘ât 79/25)] ve
nekāl āhırat ol turur ene
rabbükümü‘l ‘alâ ve bu iki söz
ara[sında]

[174b02(Naziat79/46,’Abese80
/0)]: bolmış bolsa ve bu sūret
Mekkī turur ve āyatları kırk iki
turur

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i‘râz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l
a‘mâ = ol keldi anıñ qatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann songra kaçan
paygāmbar anı körse ağır[lar
erdi]

[175a10(‘Abese80/2)]:
qurāndann nese yaşrur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim =ya‘ni ferishteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = taŋrı
qatında / taŋrığa fermān bolsa

bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve āyatları
yigirmi toquz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün
= tegme tende / mā = kim /
āhđarat = ne ketürdi hayurdann
yā şerdenn / bu sūret içinde on
iki

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan taqlarnı /
süyyirat = yöritse habā menşūr
bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / ‘uţţilet =
‘arabınġ eygü meşeli ‘aţalet
kıldılar

[177b05(Tekvir81/14)]: haşlet
turur altısı bu dünyāda

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterī ve ‘uţārid ve bu
yulduzlar kim anda yazuqlar kim
hemīşe

[178b05(Tekvir81/29)]: oqıdım
bu kitāblarda qamusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve on tokuz
âyat turur ve kelimeleri yüz

[179a05(İnfitar82/6)]:
paygâmbar bu âyat okıdı kim
cehlilik ve nâdanlık garra kıldı

[179b06(İnfitar82/19;
Mutaffîfîn83/0)]: yevme'izil
lillah = tañgrınınğ bolğa / 0 / ve
bu sûret Medîni turur ve âyatları

[179b09(Mutaffîfîn83/)]: aydur
paygâmbardann kim aytı xanıķı
kişi bu sûret okısa tañrı

[180a02(Mutaffîfîn83/2,03)]:
e'n nâsi = tamâm ölçü birle /
yestevfün = alsalar 'alâ bu yirde
ma'nâsı min turur / 03 / ve izâ
kâlühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terâzû

[180a06(Mutaffîfîn83/3)]: bu
sûret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

[181a03(Mutaffîfîn83/14)]: bu
her yere aydur kim kaçan bende
yazuķ kılsa bir qada on qat

[182a08(Mutaffîfîn83/33,34)]:
hâfizîn = üzere mûkel / 34 / fel
yevmellezîne = bes bu kün ol

kişiler kim / âmenû = îmân
ketürmiş turur / mine'l küffari =
kâferlerdenn

[182b02(Mutaffîfîn83/34)]:
kibi bu dünyâda ve yârin
kıyâmet küni kâferlerğa

[182b09(İnşikak84/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve âyatları

b.-er- [150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim qurândan indi
Muştafâğa 'aleyhi's selâm bu
erdi

b.+lar [144b02(Cin72/9)]: fe
men = her kim / yestemi'ı'l âne
= işidse imdi / yecid = bular
kendüzine / lehu şihâbann =
yılduz kim saķılar / raşadann =
anıñ yolınn

[145b08(Cin72/19)]: barur erdi
ve habar birür erdiler bular kim
müsülmânlar harış [turur]

[146b03(Cin72/27)]: min
rasûlin fe innehu = rasûllardann
ańğa bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslûkü min beyn =
yöridür anıñ elinde

[146b05(Cin72/27)]: tâ ol ańğa
ayur 'ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[149b04(Müzzemmil73/20)]:
min ellezīne = bular seniñ birle
[turur] / me‘ake = [birle] turur /
vallahü = ve taŋrı / yuḡaddiru‘l
leyle = taḡdır kılğa düni / ve‘n
nehāra = ve küni

[152a04(Müddessir74/18)]:
nese işıdım kim bular ne
cinnilerdenn ve ne ādemilerdenn

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuḡ turur bular kaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

[152b10(Müddessir74/28)]:
saḡar dūçaḡına kiren ve
ḡomayalar bular hıç kimse aŋga
kemişmeyince

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = ḡorḡutḡucı turur / li‘l
beşer = ḡalkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā‘e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekāddeme = ta‘at inca

[155a04(Müddessir74/49,50,51
mu‘rizıyne = bendeden ırāḡ
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andaḡ kim ıŋgasann / ḡumürüm
= kim bular eşek turur /
müstenfiretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
sümme inne ‘aleynā = kim
andann āşḡare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kılmaḡ /
20 / kellā bel = ḡaḡa kim /
tüḡıbbüne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuḡufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muḡammad

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfüne‘l āḡiret = ḡorḡmazlar
āḡırat ‘azābındann / 54 / kellā =
ḡaḡa kim / innehu = ol yād
kılmaḡlıḡ turur / tezḡiret = ya‘ni
ḡurān

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolḡa kim bular ırte kiçe
taŋrıḡa baḡalar ‘azze ve celle

158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırḡayu] yörir köligesine baḡar
andaḡ kim benī maḡzüm
ḡavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /

min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
haleka = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
harīran = üzere yoksulığ bular
uçmağa kirürge ve harīr / 13 /
mütteki’ine = ertege ya‘ni tekye
kılup turur bolğa / fihā ‘ale‘l
erā’iki = tahtlar üzere

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen
= bular kün / ve lā zemherīran =
ve ne tumlu isidenn ıymağ bolğa

[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruğ nese yimediler ve
dördinç

[162a14(İnsan76/13)]: hüseyni
sol eline tutup
bular açlıqtann titrerler erdi

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l kaçır
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar kaçır uluğ arqlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni kara dūçağ yollar

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘azīm = ol habar

kim uluğ turur ya‘ni qurān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hııaf kılurlar bir neçelere

[169b10(‘Amme78/26,27)]:
cezā‘en = cezā bolğa muvāfıķ
‘amelindenn / vifāķan = artuğ
eksük bolmağa / 27 / innehüm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcūne = qorķmayalar / hisāban
= hisābdann

[171b10(Nāzi‘āt79/5)]: fe‘l
müdebbirāti = ve ol ferışteler
kim dünyā tedbīrinn [kılur] /
emran = [tedbīrinn] kılur / ve
bular dört turur cebre‘ıl

[173a01(Nāzi‘āt 79/19)] ve
bunı ol ma‘nen aytı kim bular
kim bular fı‘ıl ‘illetinn istediler

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve qulağ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolğa sańğa / ellā = eger bular
īmān ketürmese / yezzekkâ =
sańğa ayıtmaķıńız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür sańğa / yes‘â
= iştāb

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
kateratün = karalık ve kaygu
bolga / 42 / ülâ’ike = ol kişiler
kim / hümü‘l keferatü‘l feceratü
= bular andağ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolga

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmağa bular /
‘anhā = anda / bi gā‘ibīn = gāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oķ[1]turdı saŋga kim ne turur

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:
e‘n nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alā bu yirde
ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sūret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

[180a12(Mutaffifin83/3)]:
terāzūmuz tutanlardann kim
bular anda şarf kıılır bolsa

[180a13(Mutaffifin83/4,05)]: e
lā yezunnū = iy bilmezler bular

kim / ülâ’ike = bular / ennehüm
= kamu / meb‘ūsün = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

[181a02(Mutaffifin83/14)]:

kellā = ve ne kim andağ turur /
bel rāne = bilkim galebe kılmış
turur / ‘alā = bularınğ / kulū
bihim = kōŋgüllerine / mā kānū
= ol kim kazançının / yeksibūn =
kıılurlar bular

[181a05(Mutaffifin83/15)]:

kellā = hākā kim / innehüm =
bular ol kün / ‘er rabbihim =
taŋgrısındann maḥçüb bolga /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḥçübūn = ni‘met
ve raḥmet

[181a06(Mutaffifin83/15)]:

dünyā içinde maḥçüb bular
tevḥīd[d]enn maḥçüb bolur
tevḥīd körmez

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:

şümme = andann / innehüm =
bular / le şālūl ceḥīm = ol
kişilerdenn bolga kim tamu
‘azābınn bulgalar / 17 / şümme =
andann / yūḳālū = ayıtgalar /
hāzā = bularga turur

[182a02(Mutaffîfîn83/27,28)]:
min tesnîm = şarâblar şerîfî(iy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrâbü =
bınġar turur kim içgeler / bihe‘l
muġarrabûn = anda muġaribler

[182a07(Mutaffîfîn83/32,33)]:
ġâlû = ve ayıtgalar / inne = ġöy /
hâülâi = bular / leđällûn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mâ
ürsilû = ve ġosa ıduġ bularnı /
‘aleyhim = bularnıġ

b.+lara [161b11(İnsan76/13)]:
eger bulara ünġülse men üç kün
oruġ tutġa men tidi Fâţıma taġı

[164b02(İnsan76/26,27)]:
leylen = dünin / ġavîlâ = uzun
ya‘ni taţavvu‘ / 27 / inne = ġöy /
haülâi = bulara dost tutarlar /
yühıbbûne‘l ‘âcilete = dünyânı
bu.+larda

[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vâşbir = ve şabur ġılġıl / ‘alâ =
anġa kim / mâ = anı / yeġülüne =
söylerler / vehcurhum hecrân =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

b. [153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhâ = ve ġamuġda / tis‘ate =
bolġa on toġuz / ‘aşerr =

zebâniye / ve bularda bireġü
ġamu

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi ġıldı kim bularda yıpar
bular

b.+lardann

[152a11(Müddessir74/18)]:
Ümmü Velîd buştı aytı benim
mâlım oġlanlarım bulardann

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuġ turur bular ġaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

[153a08(Müddessir74/30)]:
uluġ ġişâr kibi ve bulardann
tegme biriniġ anġa küçi(iy)

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferû = kim kâfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanġavuz / li yestekine‘l lezîne =
ve yaġın bilürler ol ġişileri kim
bularġa

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min ġasveratin = arslândan / 52 /
bel yürîdu = bil kim tiler /
küllumri’in = ġamu ġişiler /
minhüm = bulardann / en yü‘tâ =
kim birse anġa

[168b07('Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḳnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyḳu sizge tenleriḡiz / sūbātā
= rāḥat

[176b06('Abese80/37,38)]: li
küllimri'in = tegme kişiye /
minhūm = bulardann /
yevme'izin = ol kūn ança iş
bolga kim / şe'nün yuḡnīhi =
ayruḳa meşḡul bolmaya / 38 /
vücūhūn = yüzler

[180a11(Mutaffifin83/3)]:
yıḡsalar taḡrı bulardann
yaḡmur yıḡar Aşma'i aydur
ḥācet tilemegil

b.-lar er-di

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuḳ turur bular kaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann
b.-lar tur-ururlar
[145a02(Cin72/14)]: fe men =
bes her kim / esleme = islam
ketürseler / fe ülâ'ike = bular
tururlar kim / teḥarrav = kaçd
kılmışlar / raşedā = bulḡa köni
yolḡa

b.-largā tur-ur

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
sūmme = andann / innehūm =
bular / le şālūl ceḥīm = ol
kişilerdenn bolḡa kim tamu
'azābınn bulḡalar / 17 / sūmme =
andann / yūḳālū = ayıtgalar /
hāzā = bulargā turur

b.+largā [145a05(Cin72/16,17)]:
hūm = bulargā / mā'[en] ḡadekā
= üküş şu bulargā ya'ni
ni'metkiḡ kılḡa erdük andaḡ
kim / 17 / lineftinehūm =
müsülmānlar kibi kim ḳatıḡ
bulargā ācib fitne kılḡam bulargā
tā kendü / fīh ve men yu'riz =
imāmlarının öldürdiḡi 'Oşmān
bin 'Afān ve her kim i'raz
ḳılsalar

[145a06(Cin72/17)]: 'an zıkrı
rabbihi = taḡrısını yād ḳılmaḳ
ya'ni taḡrısının / yeslūkhū =
yād ḳılmasa kemişke bulargā /
'azāban şa'adā = 'azāb ve dūşḥār

[146a08(Cin72/23,24)]: fīhā
ebedā = andann hemişe / 24 /
hattā izā = tā kaçan / raev mā =
körsele anı kim / yū'adūne =
va'ad kıldı bulargā

[147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann tañgrı ‘azze ve celle
bularğa raħmet kıldı ve bularga
yünğül [kıldı]

[148b06(Müzzemmil73/11)]:
üli‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Kureyş ulularına / ve
mehhilhüm qalılā = ve mühlet
birgil bularğa azqınañ

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yañgavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / ütü‘l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve‘l mūminūne = ve
mū‘minler / ve bu sūret
Mekke de inmiş Mekke de

[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşhābe‘l yemīn = sağ
qoldaqlar bularğa işmār yok

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ħatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yaqīn = yakın ya‘ni ölüm tañgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =

asığ kılmağı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘leriñg bu
ol turur kim

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularğa kim /
lehüm ‘ani‘t tezķirati = ögütke
kırmezler / kim bu dünyāda bir

[155a03(Müddessir74/49)]:
üçün şefā‘at kılur anğa bağışlağa
bularğa kimerse şefā‘at kılmağa

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yaħsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yūtrake = bularnı qoğaman
bularğa / sūdā = emrü nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezūrler ol kim tañgrı
‘azze ve celle bularğa vācib
[kıldı]

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahū = ve saķlar
tañgrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve leķķāhüm nağraten = ve
bularga körterğa / yaruķlıķı
bularnıñg yüzinde

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sūrūrā = ve şādılıķ bularnıñg

könġlünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularġa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolġalı / cenneten = taŋrı
ta‘atı(iy)

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmağ nezür kıldı taŋrı
‘azze ve celle bularġa
‘ākıbat[lıġ]

[162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolġa /
‘aleyhim = bularġa / zılā[lüha]=
aġaçlar kölgesi

[162b09(İnsan76/14,15)]:
kuṭūfuhā = ve yakın kılmış bolġa
/ tezılā = yimişleri bularġa
fermān kılgā / 15 / ve yūṭāfū =
tegzündürgeler / ve ‘aleyhim =
bularġa

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşkavne = ve
birgeler bularġa ve içürgeler /
fiḥā = uçmağ içinde / ke’sen =
çanak gibi

[163a08(İnsan76/19)]: ve
yeṭūfū = ve tegzineler / ‘aleyhim
= bularġa / vildānūn = tabuğcılar
/ muḥalledūn = muḥalledūnlar

[163b03(İnsan76/20)]: ve taķı
ferişteler bularġa selām kılgay
ziyāret kılgay

[163b05(İnsan76/21)]: ve
istebrākun = ve istebrāk / ve
ḥullū = ve kılgalar / esāvira =
bularġa bilezükler / min
fızzatinn = kümişdenn

[163b06(İnsan76/21)]: ve
seḫāhüm = ve birge bularġa ve
içürge / rabbühüm şerāben =
taŋrısı bularıŋ / ṭahūrā = ṭahūr
şarābınn

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmaġa bularġa / aşımen =
yazuķa / ev kefurā = ve
nasüpāslıġa ya‘ni Ebū Cehil /
taŋrı ‘azze ve celle buyurđı

[165a05(İnsan76/31)]: e‘adde
= va‘ad kılmış turur / lehüm =
bularġa / ‘azāben = ‘azāb /
elīmen = ve kıyuğ

[165b11(Mürselat77/06)]
kāferlerġa tegir ve kırkı bolur
bularġa

[167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bularġa / 29 /
inṭaliku ilā = barıŋ ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirün = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylün yevme’izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
‘uyün = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mim mā = anı
kim arzularlar / yeştehün külū =
ve ayıtgalar bularğa yiyinğ

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme’iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke‘ū = namāz kılınğ

[168a03(Mürselat77/48)] aytı
bularğa namāz kılınğ aytılar
sücüd [kılmaq]

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifün = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā
kim / se ya‘lemün = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāqākım bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemün = bularğa
andann kim taŋrı

[168b06(‘Amme78/6,07)]:
elem nec‘alī‘l erza = iy
kılmağu mu bularğa yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve tağlarını yirde qoduğ /
evtādan = kim anğa qarār
birgeler

[170b06(‘Amme78/40)]:
kıyāmet küni(iy) bularğa

[171a01(‘Amme78/40)]:
[toprak bolup] tüşmiş bolğa
erdük andan toprak bularga
cevāb birür

[171a11(Nāzi‘ât79/1)]: ve‘n
nāzi‘āti = andann yād kılur
bularğa kim / garğan = yā tartar
oq atar / aydurlar bunı

[171b14(Nāzi‘ât79/5)]: cānlar
almağa ve isrāfil bularğa iner
taŋrı

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldükten sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaqzi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

[176b02(‘Abese80/36)]:
bularğa bakmağa

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoqsullıg birür ve qanıqı
qavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

[180a10(Mutaffifin83/3)]:
bolsa taŋrı bularğa ölüm üküş
birür qanıqı qavum kim zekāt

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:
ta‘rifü = bilge senn / fī
vücūhihim = bularıñg yüzleri
içinde / naḍrate‘n ne‘īm =
yazuqluq ve ni‘met / 25 /
yüşqavne = birgeler bularğa

[182a04(Mutaffifin83/29,30)]:
āmenū = īmān ketürmiş turur /
yaḍḥakūn = ‘amāl ve Bilāl ve
muḥīb bularğa külerler erdi / 30 /
ve izā merrū = ve qaçan kelseler
bularıñg / bihim = qatınn

[182b01(Mutaffifin83/34)]:
yaḍḥakūn = külgeler / andağ kim
kāferler bularğa küldüki

[182b05(Mutaffifin83/34)]: ve
müminler bularğa külüşgeler

[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:
‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut
taḥtlar üzere / yanzurūn =
olturup baqa turğalar tā bularğa
nete ‘azāb qılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezā birgeler

b.+ları 146b05(Cin72/27)]: tā ol
aŋğa ayur ‘ilimden ve ğaybdan
kim buları bilmedükleri ve bular
anı

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yaqın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[157b07(Kıyamet75/23)]: aŋğa
nihāyet yoq taŋrı ‘azze ve celle
buları körür ve muḥīt bulğa

[157b08(Kıyamet75/23)]:
buları körmeklik içinde anıñ
üçün kim bendelerinğ

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veḳahümüllahü = ve saqlar
taŋrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve leḳḳāhüm naḍraten = ve

bularga körterğa / yaruqlıķı
bularnıñ yüzinde

[162a15(İnsan76/13)]:

payğambar buları kördi aytı yā
‘Alī bu ne miḥnet turur kim

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī‘nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel qılmaḵ /
emsālehüm = buları iltevüz ve
bularnıñ / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzīhi = bu
tezkiret turur

b.+larınğ [144b03(Cin72/10)]:
ve ennā = ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularnıñ

[144b04(Cin72/10,11)]:

rabbuhüm = tañgrısı bularnıñ /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = hōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişteler aña / rabbihim = tañgrı
bularnıñ / ve eḥāta = risālet ve
yitgeler aña / bimā ledeyhim =
anı kim bularnıñ qatında turur

[152a10(Müddessir74/18)]:

Muḥammad dīnine barmış senn
bularnıñ aşına tam[a]‘ kılıp fazl

[152b11(Müddessir74/29)]:

levvāḥatū‘l lil beşer =
tegzindürge qara qılğa
ādemīlerni / ya‘ni bularnıñ
derilerinn keydürge qara [qılğa]

[153a07(Müddessir74/30)]:

közleri bularnıñ yıldırım kibi
ağızları ulusı tamām

[153a12(Müddessir74/30)]: on
alp er bularnıñ birindenn yaña
siz Ebū‘l Esved Caḥmī

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = qılmadım / ce‘alnā =
bularnıñ / ‘iddetehüm = saqışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yeḳūle‘llezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fı
ḳulūbihim = könğlünde bularnıñ
/ merażun = nifāḵ turur

[156a02(Kıyamet75/3)]: e
yaḥsebū‘l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme‘a = kim

cemü‘ kılmaya men / ‘ızāmeh =
bularıñg sünğüklerinn

[157a07(Kıyamet75/23)]:

tañgrı ‘azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādlık birle
bularıñg yüzlerinn

[157a08(Kıyamet75/23)]:

payğāambar aytı ‘aleyhi‘s selām
uçmak hālkları bisreki bularıñg
ol

[157b05(Kıyamet75/23)]:

ilāallah tañgrığa baqar ve
bularıñg közleri muhīt bulmağa

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = hākā kim / izā = kaçan
bularıñg / belegati‘t terākıya =
cāni(iy) çıkar erken cān hūlkuma
kelse / 27 / ve kıtle men rākin =
aydğalar kimse bar mu

[161a05(İnsan76/11,12)]:

ve
sürūrā = ve şādılık bularıñg
kōñglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = tañgrı
ta‘atı(iy)

[161b14(İnsan76/13)]:

[‘ākıbet]līg birdi ve bularıñg
evinde hıç ta‘ām yok erdi ve üç

[163a04(İnsan76/18)]: ol bolur
kim bularıñg menzillerine

[163b04(İnsan76/21)]:

‘āliyhüm = bularıñg boyınça
bolur / şiyābü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
hūzruv = yaşıl

[163b06(İnsan76/21)]:

ve
seķāhüm = ve birge bularğa ve
içürge / rabbühüm şerāben =
tañgrısı bularıñg / tahūrā = tahūr
şarābınn

[164b03(İnsan76/27,28)]:

ve
yezerūne = ve qorlar āhırat /
verāhüm = ve bularıñg elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya‘ni kıyāmet / seķılā= ağır / 28
/ nañnū = biz

[164b04(İnsan76/28)]:

halaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı
/ ve şedednā = ve qatıg yarattım
bularıñg hılqatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

[164b05(İnsan76/28,29)]:

şī‘nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kılmak /
emsālehüm = buları iltevüz ve
bularıñg / tebdılā = bedelin

ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiret turur

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılgā / uḳḳitet =
ma‘lūm yirde / 12 / li eyyi =
ḳanıḳı / yevmin = kūnge
bularıng cem‘ bolğası / üccilet =
tā hayr kılgā

[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühliki‘l = iy ḥākim helak
kıldı / e‘l evvelīn = öngdünki
ümmeṭleri / 17 / şümme
nütbi‘uhümül = andann bularıng
izince helak [kılgām] / āḥırīn =
[helak] kılgām bes sonğraḳıların

[173a06(Nāzi‘āt 79/24)] fe ḳāle
= bularıng arasında / ene =
ayıtımaz men / rabbükümü‘l ‘alā
= uluğ taṅrı sizge / yok ve men
siziṅ

[174b14(‘Abese80/2)]:
payğāmbār ‘aleyhi‘s selām
bularıng işine meşğül erdi
payğāmbargā

[176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzuri‘l insānū = iy baḳıng
ādemīlergā / ilā = ve bularıng
aşlarına / ṭa‘āmiḥı = tā neteg
tedbīr kıılır

[181a02(Mutaffifin83/14)]:

kellā = ve ne kim andağ turur /
bel rāne = bilkim galebe kılmış
turur / ‘alā = bularıng / ḳulū
bihim = köngüllerine / mā kānū
= ol kim ḳazançının / yeksibūn =
kıılurlar bular

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:

ta‘rifū = bilge senn / fī
vücūhihim = bularıng yüzleri
içinde / naḍrate‘n ne‘īm =
yazuḳluḳ ve ni‘met / 25 /
yüşḳavne = birgeler bulargā

[182a04(Mutaffifin83/29,30)]:

āmenū = īmān ketürmiş turur /
yaḍḥakūn = ‘amāl ve Bilāl ve
muḥīb bulargā külerler erdi / 30 /
ve izā merrū = ve ḳaçan kelseler
bularıng / bihim = ḳatınn

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:

ḳālū = ve ayıtgalar / inne = ḥōy /
hāülāi = bular / leḍāllūn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilū = ve ḳosa ıduḳ bularnı /
‘aleyhim = bularıng

b.+larnı [146b02(Cin72/26,27)]:
fe lā yuṭhiru = ve kimse gayb
bildürmege / ‘alā gaybiḥi ehadā
= ol neseni kim biz

bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteẓā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yaḥsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularğa / südā = emrü nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni

[163a09(İnsan76/19)]: izā =
kaçan / raeytehüm = körsenġ
bularnı / ḥasibtehüm = andaġ
saġa senn / lü‘lū‘em = kim
yincü turur / mensūrā = kim
daġılmış sadefde yıldırur

[164b04(İnsan76/28)]:
ḥalaḡnāhüm = yarat[t]uġ bularnı
/ ve şedednā = ve çatıġ yarattım
bularnıġ ḥılḡatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī‘nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kıлмақ /
emşālehüm = buları iltevüz ve
bularnıġ / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiret turur

[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve kovam bularnı /
fī ḡarārin = ḡarār ma‘lüm /
mekīn = ya‘ni ana ḡarnında / 22
/ ilā ḡaderīn = tā ma‘lüm vaḡtına
tegin

[170b05(‘Amme78/39)]:
meāban /40/ innā = biz ḡorḡduġ /
enzernāküm = bularnı / aydurlar
Bedr küni(iy)

[170b11(‘Amme78/40)]:
bularnı topraġ kıılır toz bolup
kiderler andann kāferler aydur

[172b01(Nāzi‘ât 79/13,14)]
zecratün = ya‘ni nuḡfe /
vāḡıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = kaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol ḡalid biz
üzere kelmiş bolsa

[174b09(‘Abese80/2)]:
[‘Abbās] bin ‘Abde‘l Muḡḡalib
ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe‘l
Cahmī ve bularnı
müsülmā[nlıқа]

[179b02(İnfıtar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḡneti(iy) içinde bolġa / le fī
ceḡīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /

yevme‘d dīn = tā bulargā anıñ
‘azābı(iy)

[182a06(Mutaffifīn83/31,32)]:

‘nķalebū = kaydurlar erdi /
fekihīn = şādılık kılı / 32 / ve izā
= ve kaçan / raevhūm = körseler
bularnı

[182a07(Mutaffifīn83/32,33)]:

ķālū = ve ayıtgalar / inne = hōy /
hāülāi = bular / leđāllūn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilū = ve қosa ıduķ bularnı /
‘aleyhim = bularnıg

b.+larnıg

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahū = ve saķlar
tañgrı buları / şerra zālike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kūn /
ve leķķāhūm nađraten = ve
bularga körterga / yaruķlıķı
bularnıg yüzinde

b.+nda [171b07(Nāzi‘ât79/4)]:

fe‘s sābiķāti = bunda yulduznı
tiler biribiri ardınca / sebķan =
barduķınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler

ikevi ķıldı kim bularda yıpar
bular

b.+ndan

[151b06(Müddessir74/14,15)]:

ve mehhedtū =kinğirū ķıldım /
lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinğrū / 15 /
şümme = andann / yaţmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgam ni‘metinn artur menüm
ţama‘ı(iy) kesilmedinn bundan
b.+ndann [146a03(Cin72/22)]:
ve ķamu hāķlar birle duşmān
boldunğ bundann savulğıl sini
saķlayalıñ

[162b06(İnsan76/13)]: innel
ebrāra yeşra bundann sonğra ve
‘Āl[i]

[170a01(‘Amme78/30)]:

kāferlerga bundann ķatıg āyat
yok ķurānda

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:

ve hüve yahşā = ve ol қorқulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
anğa baķmaz senn / ‘anhū = ve
ayruğga / telehhā = meşğul sen /
11 / kellā = andağ bundann /
innehā = bende turur / teżkiratun
= sañga

b.+nı

[152a02(Müddessir74/18)]:

Velīd bin Muğīre atına bardı

bunı oıdı Velīd bin

[152a03(Müddessir74/18)]:

muğire bunı mahrūm avmına

keldi aytı men Muammadtan

[153a10(Müddessir74/30)]:

[E]bu Cehlū‘l la‘īn bunı işidüp

ayttı körür müsē

[153b09(Müddessir74/31)]:

mūnāfı yok erdi nifāı(iy)

bolğası bunı hılaflı üçün

aydurlar

[154a09(Müddessir74/31)]:

bunı bilür mü sen aytı ferište

turur velīkin men

[158b11(Kıyamet75/33)]: ho r

turur ve mürüv[v]ed içinde ayur

bunı tehdīdi yolındann ayıt[t]ı

[171a11(Nāzi‘ât79/1)]: ve‘n

nāzi‘āti = andann yād ılır

bularğa kim / aran = yā tartar

o atar / aydurlar bunı

[172a09(Nāzi‘ât79/10)]:

yeūlūne = aydurlar kim iy bunı

/ einnā le merdūdūne = tirürin

yir üzere tirürmü

[173a01(Nāzi‘ât 79/19)] ve

bunı ol ma‘nen aytı kim bular

kim bular fi‘il ‘illetinn istediler

b.+nunğ

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā

bununğ cānın kim iletge tiyü ol

kim aydur ve ıyle men rāınn

[165b12(Mürselat77/06,07)]

bununğ üçün amuğ and[a] yād

ıldı / 07 / innemā = kim ol

va‘ad ılır / tū‘adūne = sizlerge

buda ağaq dalı, budak

b.+ları

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:

ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir

siz yaı ırağ ılır / ve nahlan =

ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve

adāia = ve bostānlar ve bağlar

/ ulben = alebe turur budakları

/ 31 / ve fākihēten = ve yimişleri

bul- bulmak

b.-ğā [145a02(Cin72/14)]: fe

men = bes her kim / esleme =

islam ketürseler / fe ülâ‘ike =

bular tururlar kim / tearrav =

aşd ılmışlar / raşedā = bulğa

kōni yolğa

[149a01(Müzzemmil73/14)]:

lerdu = yir / ve‘l cibālū = ve

tağlar / ve kâneti‘l cibālu = ve
bulğa tağlar

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilâ
rabbike = ve taŋgrıŋ tapa /
yevme‘izini‘l = bulğa ol kün /
mesāk = barmağın sonğını

b.-ğa siz

[150a05(Müzzemmil73/20)]:
min hayrin tecidühü =
hayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = taŋrı katında / hüve
hayrân = ol yigrek yâ halıqtann

[181a08(Mutaffifin83/15)]:

körmez ve raḥmet bulmaz

b.-ğalar

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:

şümme = andann / innehüm =
bular / le şālül ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / şümme =
andann / yükālū = ayıtgalar /
hāzā = bularğa turur

b.-madılar [173a02(Nâzi‘ât
79/19)] ve ‘illetinn bulmadılar
kim anğa ‘illet ve nişâret yok

b.-mayalar [172b11(Nâzi‘ât
79/19)] ferishteler bar tilerler kim
‘ilim kudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

bulhd *bulut*

b.tann

[169a02(‘Amme78/14,15)]:

mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= қatre ақар қatre / 15 / li
nuḥrice = tā çıkargā menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

bulıt *bulut*

b.+ğa

[165b08(Mürselat77/04,05)]

ḥalāl ḥarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülķiyāti zıkrā = ol ferishteler
kim saŋga vaḥiy ketür

burak- *bırakmak*

b.-qur

[151b10(Müddessir74/17)]:

[ḥarīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraқur tibine iner

burtar- *(yüz) eksitmek, suratını asmak*

b.-dı

[152b05(Müddessir74/22,23,24)]

şümme ‘abese = meŋgzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / şümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feḳāle =
ayıt[t]ı

[174b07(‘Abese80/1,02)]:

‘abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i‘râz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l
a‘mâ = ol keldi anıñ katına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[175a03(‘Abese80/2)]:

[halk]lar turur tiyü sandı
menğzinn burtardı kirü töndi
tañgrı ‘azze ve celle

burun *burun*

b. [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayağa esenler ayak
ele esenler köz kulağa burun
köze esenler

buş- *kızmak, öfkelenmek*

b.-tı [152a11(Müddessir74/18)]:
Ümmü Velîd buştı aytı benim
mâlim oğlanlarım bulardann

buşı *öfke*

b.-sı tur-ur
[177b02(Tekvir81/11)]: Kātāde
aydur kaynadmağ ol tañgrı
buşısı turur ādem oğlanı
yazukına

buyur- *buyurmak, emretmek*

b.-dı
[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve aña buyurdı tā
namāz içinde qurān tertīb

[151a05(Müddessir74/7)]:

fāşbir = şabur kılğıl / anı kim
saña buyurdı tañgrı
fermānındann

[154a07(Müddessir74/31)]:

tañgrı saña böyle böyle buyurdı
didi payğāambar

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşımen =
yazuğa / ev kefurā = ve
nasüpāslığa ya‘ni Ebū Cehil /
tañgrı ‘azze ve celle buyurdı

[176a01(‘Abese80/22,23)]:

sümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaqzi = kâferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

b.-dı er-di

[147a12(Müzzemmil73/1)]:

[payğāambar]lık risāletin közer
aña buyurdı erdi

b.-duğum [172b10(Nâzi‘ât
79/19)] saña buyurduğum itgil
kim kökte on iki miñg

bürhân *A delil, hüccet*

b.+ı(iy)

[168b04(‘Amme78/2,03)]:

‘ani’n nebei‘l ‘azīm = ol habar
kim uluğ turur ya‘ni kūrān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hıııaf kılurlar bir neçelere

büt F *put, Allah’a inanmayanların
“bir kısmının” taptıkları resim
veya heykel*

b.+lerinğiz [173a07(Nâzi‘ât
79/24)] bütlerinğiz tañgrısı men

C

cāhiliyet A *İslamdan önceki devir*

c. [177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detū = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuk üçün / zenbin =
öldürdünğ / kütilet = anıñ
yazukı(iy) yok erkenn

cān F *can, ruh*

c. [157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = hāqā kim / izā = kaçan
bularınğ / belegati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān hulkuma
kelse / 27 / ve kıle men rākın =
ayıdgalar kimse bar mu

[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları

sarmaşdukı cān açığı(iy)
katıglıgındann ve ura[ğutı]

c.+ı(iy)

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = hāqā kim / izā = kaçan
bularınğ / belegati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān hulkuma
kelse / 27 / ve kıle men rākın =
ayıdgalar kimse bar mu

[159b13(İnsan76/1)]: yat[tı]
cānı(iy) kirmedin

[171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:

tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşıfāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuka tā
ağar ya‘ni yıraқта turur

[180b04(Mutaffifin83/7)]:

Ka‘b el-Ahbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

c.+ın

[153a04(Müddessir74/30)]:

meleku‘l mevt kibi kim
yalnğuzınn kamu cehān cānınn
alur neteg revā [bolmağa]

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununğ cānınn kim iletge tiyü ol
kim aydur ve kıyle men rākınn

[158a14(Kıyamet75/29)]: cānınn
bir yañga iltge ve ādemiler
kelbdinn bir yañga iltgeler

[158b03(Kıyamet75/29)]: ve't
teffesit sâķu bi's sâķ ya'ni
ferişteler cānın iltge

[171a14(Nâzi'ât79/1)]: ve
aydurlar feriştelerğa aydur kim
âdem oğlanı(iy) cānın

[171b09(Nâzi'ât79/4)]: kim
mü'minler cānın iştāb birle
uçmaķa iltürler

c.+lar [171b14(Nâzi'ât79/5)]:
cānlar almağa ve isrāfīl bularğa
iner taŋrı

cānvar F (*can+âver*) canlı, yaşıyan
(*bilhassa hayvan*)

c.+larını [170b09('Amme78/40)]:
bu ol turur kim taŋrı 'azze ve
celle kıyāmet küni(iy) kamu
cānvarlarını

cāzu F *büyükü, sihirbaz*

c. [152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli urağutlı

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ķavlu = meger âdemī

c.+larını [173a05(Nâzi'ât
79/22,23)] şümme edbera = yana

kirü ķayıtı ve i'rāz kıldı / yes'â =
ve hııaf kıldı / 23 / fe ḥaşerra =
taŋrı fermānın bes tirdi ve
minden / fe nādā = cāzularnı ve
nidā kıldı uluğ taŋrı

c.-luķ kııl-duķınn

[152a14(Müddessir74/18)]:

ķör[düğünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yā cāzuluk
kılduķınn

cehān F *dünya, âlem*

c. [153a03(Müddessir74/30)]:
cehān tedbīrinn kıılı bilge tamām

[153a04(Müddessir74/30)]:
meleku'l mevt kibi kim
yalnğuzınn kamu cehān cānın
alur neteg revā [bolmağa]

c.+da [158a05(Kıyamet75/28)]:
bolmağa ve andann sonğra bu
cehānda

[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabüne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke'sin = ve ol
meşrebdenn kim / kâne =
ķatılmış turur / mizācühā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya'ni
aķlıķı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar

[170b12('Amme78/40)]: keşke
biz takı toprak ermişse erdük dir
ol cehānda

c.+dağı

[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim kamu cehāndağı
ādemiler ve periler ve cinnilerce

cehd A *çalışma, gayret*

cehd kıl-

c.-dılar

[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzının itmek
yavlağ cehd kıldılar taŋrı

cehennem A *cehennem*

c. [145a03Cin72/15)]: ve
emme'l kāsıfūne = ve amma
cevr kılğucılar / fe kānū = bolğa
/ e'l cehennem = tamuğa / haṭabā
= ödun

[180b08(Mutaffifin83/7)]:
hubbe fī cehennem feleka kuyu
turur tamuda başı(iy) örtülü
siccīn kayu turur başı(iy) açuk

cehl A *cahillik, bilgisizlik*

c.+lik [179a05(İnfitar82/6)]:
paygāmbar bu āyat okıdı kim
cehlilik
c.+tur-
c.-ur [159a08(Kıyamet75/35):
selām kamu ümmetlerinŋ

fir'avunı(iy) bar menüm
ümmetim fir'avunı(iy) [e]bu
cehl turur

cem' A *bütün, hep*

cem' bol-

c.-ğa

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
ḥasefe'l kameru = ve karanñu
bolğa ay / 09 / ve cūmi'a's
şemsü = ve cem' bolğa bir yirde
bir kün / ve'l kameru = ay
nürsuz kara bolup

c.-ğası

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize'r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uqkītet =
ma'lūm yirde / 12 / li eyyi =
kanıķı / yevmin = künge
bularınŋ cem' bolğası / üccilet =
tā ḥayr kılğa

cem' kıl-

c.-mağ

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kılmağ seninŋ /
ve kur'āneh = köñglünŋ içinde
okımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara'nāhu = kaçan
okısavuz biz anı / fettebı'ı =
aygıl / kur'āneh = okımağlıķa
anı ya'ni hükümlerini idinŋ

c.-ğam [156a09(Kıyamet75/4)]:
yirlü yirine cem‘ kılğam neçeme
tobrağa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük

cemü‘ A *bütün, hep*

cemü‘ kıl-

c.-ğa

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemü‘ kılğa / uqkıtet =
ma‘lüm yirde / 12 / li eyyi =
kanıkı / yevmin = künge
bularıñg cem‘ bolğası / üccilet =
tā hayr kılğa

c.-maya men

[156a02(Kıyamet75/3)]: e

yaḥsebü‘l insānū = andağ
šanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme‘a = kim
cemü‘ kılmaya men / ‘ızāmeh =
bularıñg sünğüklerinn

c.-ur [167b01(Mürselat77/38)]

hāzā yevmü = bu ol kün turur
kim ayırur / faşl cema‘nāküm =
ve cemü‘ kılur sizlerni / ve‘l
evvelīn = ve öñgdīnkilerge

cevāb A *cevap*

c. [177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

cevāb bir-

c.-di [168b03(‘Amme78/1)]:

üçün anğa cevāb birdi tañrı

‘azze ve celle ḥabar birdi

c.-ür [171a01(‘Amme78/40)]:

[toprağ bolup] tüşmiş bolğa

erdük andan toprağ bularga

cevāb birür

cevāb tur-

c.-ur [154a01(Müddessir74/31)]:

kezalike = ve tañrı ‘azze ve

celle / yüdülullahu = aytı

andavuç bolsun kılur tañrı

kimni / men = tilese [E]bu Cehil

/ yeşā’ü = cevāb turur / ve yehdī

= ve yolu(iy) bardı anğa

cevr A *eza, cefa, eziyet*

cevr kıl-

c.-ğucılar [145a01(Cin72/14)]:

ve ennā = ve ḥōy / mine‘l

müslimūn = bizdenn

müsülmānlar bar erdük / ve

mine‘l kāsītūn = ve bizlerdenn

cevr kılğucılar bar

[145a03Cin72/15)]: ve emme‘l

kāsītūne = ve amma cevr

kılğucılar / fe kāmū = bolğa / e‘l

cehennem = ṭamuğa / ḥaṭabā =

ōdun

cevr kıl-

c.-ğan

[154b05(Müddessir74/40,41,42)]:

fī cennātin = uçmağ içinde /
yetesā'elūn = sorarlar cevır
kılğan / 41 / 'ani'l mücrimīn =
mücrimlerğa / 42 / mā
selekekūm = kim ne ketürdi
sizleri

cezā A *ceza, karşılık*

c. [160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = taŋrı yüzi(iy) üçün
ya'ni fermān üçün / lā nūrīdu =
tilemedün / minkūm = sizdenn /
cezā'an = cezā

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürūrā = ve şādılık bularıŋ
köŋglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılınış
bolğalı / cenneten = taŋrı
ta'atı(iy)

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolğa / kāne
lekūm = sizge / cezā = cezā'an =
/ ve kāne = ve bolğa / sa'yükūm
= yükündünğiz siziŋ

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]:
veşrabū = ve içiŋ / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledīŋiz dünyāda /

ta'melūn = biz andağvuz/ 44 /

innā kezalike = cezā birür[vüz]

c. [182b06(Mutaffīfīn83/35,36)]:

'ale'l erā'iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzurūn =
olturup bağa turgalar tā bularğa
nete 'azāb kılur diyü / 36 / hel
şüvvibe = iy cezā birgeler

c.+sın [183a05(İnşikak84/6,07)]:
fe mülākīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya'ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

c.+bol-

c.-ğa

[169b10('Amme78/26,27)]:

cezā'en = cezā bolğa muvāfık
'amelindenn / vifākan = artuğ
eksük bolmağa / 27 / innehüm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcūne = qorqmayalar / hisāban
= hisābdann

[170a04('Amme78/35,36)]:

lağven = yavuz keleş / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = taŋrıŋdenn saŋğa /
'atāen = 'atā bolğa 'amel ittik

cinnī A *cin, cin taifesine ait olan*

c.+ler [145a08(Cin72/18)]:
muhlîş bolunġ Sa'îd bin
Cübeyyir aydur kim cinnîler
ayttı kim eger biz

[145b09(Cin72/19)]: [harîş]
turur ħurānġa ve payġāmbargā
ve aydurlar kim ħabar turur
cinnîler

c.+lerce
[153a09(Müddessir74/30)]:
bolġa kim ħamu cehāndaķı
ādemîler ve perîler ve cinnîlerce
c.+lerdenn
[152a04(Müddessir74/18)]: nese
işıdım kim bular ne
cinnîlerdenn ve ne ādemîlerdenn

cūd A cömertlik, el açıklığı

c.+lar [144b05(Cin72/11)]: ve
minnā dūne = ve bizde andann
birserek / zalike = ve bizler
envā'larda / künnā = muhtelif
erdük / ħarāiķa = ya'ni bir nece
müsülmān ve bir nece cūdlar /
ķıdedān = ve tersâ ve ķaderî ve
rāfîzî ve andavuk

cüdā F ayrılık

c.+sı [159b07(İnsan76/)]: her
kim hel etâ 'ale'l insān sūret
oķısa anıñ cüdāsı

cühüd F Yahudi

c.+lar [145b01(Cin72/18)]: bu
āyat ıydı kim mezgidlerde şirk
ketürmenġiz andaġ kim cühüdler

cürüm A suç, hata

cürüm ħıl-
c.-ġucılar siz
[167b07(Mürselat77/46)] külü =
yiñġ / ve temette'ū = ve
menfa'at [ketürünġ] / kalîlen =
menfa'at [ketürünġ] azķınañ /
inneküñ = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm ħılġucılar siz
ve 'azāb sizge vācib bolmış
c.-ġucılarını
[166a06(Mürselat77/18,19)]
kezalike = andaġ ħılġavuz /
nef'alü bi'l mücrimîn = cürüm
ķılġucılarını / 19 / veylün
yevme'izin = vey ol kün

Ç

çanaķ çanak, kap

ç. [163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşķavne = ve
birgeler bularġa ve içürgeler /
fihā = uçmak içinde / ke'se'n =
çanaķ kibi

ç.+ları
[170a03('Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar

bolğa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolğa / dihākā = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmak içinde

çeri *asker, ordu*

ç.+sini
[154a02(Müddessir74/31)]: men
yeşā' = kim tiler / ve mā
ya'lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya'ni bir çerisini süsini / rabbike
= senin tanırın

çık- *çıkma*

ç.-alar [179a01(İnfitar82/4)]: ve
ize'l kubūru = ve kaçan kim
gürler çıkalar / bu'sirat = kılğa /
tā ölügler gürdenn çıkalar

ç.-ar [163a05(İnsan76/18)]:
kamu yirge barur 'arş
altınındann çıkar ve şarābları

[171a15(Nâzi'ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve'n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuka tā
ağar ya'ni yırakta turur

[175a12('Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe'ahū'z zikrā = anğa
menfa'at kılsa ögüt / 05 / emmā
= amma ol / menistagnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente

lehu = senn 'Abdullah bin
Şüreyh çıkar za'if

ç.-ar er-ken
[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = hākā kim / izā = kaçan
buların / belegati't terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān hulkuma
kelse / 27 / ve kile men rākin =
ayıdğalar kimse bar mu

ç.-mı
[152a05(Müddessir74/18)]:

çıkılmış söz tegül tidi anın işi(iy)

ç.-tı [175a08('Abese80/2)]: iki
kurla paygāmbar gāzalıka çıktı
anı Medīnede

ç.-tuқта [171b01(Nâzi'ât79/2)]:
ibn 'Abbās aydur munı
mü'minler hānı(iy) üçün aydur
kim çıktuқта

çıkar- *çıkarmak, çekip çıkarmak*

ç.-dı [173b03(Nâzi'ât79/28,29)]:
ağtaşe = kâdir yırak ve karanğu /
leylehā = tünı(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluk /
duhâhā = ya'ni dün kün birle /
29 / ve'l erda= ve yirni / ba'de =
andan

[173b07(Nâzi'ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhā = ol yirdenn /
mā'ehā = suvnı / ve mer'âhā =

ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /

ve'l cibāle = ve tağlar yir üzere

ç.-ğa

[169a02('Amme78/14,15)]:

mine'l mu'sırāti = sizge

bulıdtann / māen= su / seccācan

= katre aķar katre / 15 / li

nuħrice = tā çıkargā menn / bihi

ħabben = ol şudann dāne

[173b11(Nāzi'ât79/35,36)]:

yevme = ol kūn kim /

yetezekkeru'l insānū = yād

kılğalar ādemīleri nese/ mā se'â

= ol kūn kim /36/ ve bürrizeti'l

ceħīmū = işledügi ve çıkargā

ţamuğdann / li men yerâ = anda

körse anı

[175b08('Abese80/19,20,21)]:

ħaleķahu = yarat[t]ı anı /

feķadderahu = ve muķadder

kılmış turur anı/ 20 / şümme's

sebīle = andann yolınn anıñ

āsānd kılmış turur / yesserahu =

ta çıkargā anası ķarnındann / 21 /

şümme = andann

çiçek çiçek

ç.+ler [161a08(İnsan76/13)]:

zemherīr ol bolur kim tā tumlu

yavlaķ bolsa çiçekler

çırağ F (<çerâğ) çerağ, mum, kandil

ç. [169a01('Amme78/13,14)]: ve

ce'alnā = ve kıldum küneşi(ak) /

sirācen = sizge çırağ / vehhācan

= ya'ni ısı kılğucı / 14 / ve

enzelnā = ve indürdi

[176a07('Abese80/29,30,31)]:

ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir

siz yaķı çırağ kılur / ve nahlan =

ve ħurma ağacı(iy) / 30 / ve

ħadāiķa = ve bostānlar ve bağlar

/ ğulben = ğalebe turur budaķları

/ 31 / ve fākihетен = ve yimişleri

çörek çörek, somun

ç. [161b16(İnsan76/13)]: el

teğirmini birle öğüt[t]i etmek itti

anı biş çörek kıldı tegme

çürü- çürümek

ç.-miş [156a05(Kıyamet75/3)]:

körmeyince inanmaya men iy

çürümiş sünğükleri nete

ulaşturğa

[172a11(Nāzi'ât79/11)]: kovuķ

çürümiş kim yil anıñ içine tüşer

bolsa neteg tirür

D

dād F *adalet, hak*

d.+ınn [170b10('Amme78/40)]:

tirür biribirine küç kılmış bar

erse dādınn birür andan

dād *tat, lezzet*

d.+ı(iy)

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:

min raḥīḳın = Һamır şāfī anı eski
mühür anġa urmıř / maḥtūm =
bolġa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anġa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunġ / ve fī zalike
dādı(iy) yıpar bolġa ve andann
raġbet kılġa rāġıblar

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:

fel yetenāfesi‘l mütenāfisūn = ve
muna raġbet kılġa anda raġbetler
/ 27 / ve mizācühu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolġa

dād- *tatmak, tadına bakmak*

d.-mayalar

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuġda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anġa rāḥatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurġa / 25 / illā Һamıyman =
meger Һaynar şu

dādıġ *tat, lezzet*

d. [163a06(İnsan76/18)]: uçmak
ḥalklarınġ tumlu bolur tamām
kāfer kibi dādıġ

d.+ı [163a07(İnsan76/18)]:
zencebīl dādıġı kibi bolur

daġıl- *daġılmak, paramparça olmak*

d.-ġa

[166a01(Mürselat77/09,10)]

furucet = yarılġa / ve ize‘l cibālū
= ve andann Һaġlar / nūsıfet =
daġılġa

d.-mış [163a09(İnsan76/19)]: izā
= Һaçan / raeytehüm = körsenġ
bularnı / ḥasibtehüm = andaġ
saġa senn / lū‘lū‘em = kim
yincü turur / mensūrā = kim
daġılmıř sadeŋde yıldırur

dāne *F tane; inci*

d. [169a02(‘Amme78/14,15)]:
mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= Һatre aġar Һatre / 15 / li
nuḥrice = tā Һıġarġa menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ḥabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve Һađben = ve yonça
kim yılķılarnıġız yir

danuķ *tanık, şahit*

d. [149a03(Müzzemmil73/15)]:
şāhiden = danuķ / ‘aleyküm =
sizinġ üzere / kemā = andaġ kim

/ arselnā = ayduḡ / ilâ fir'avne =
fir'avun tapa

dāvū A (<da'vī) *dava, iddia*

d. [157b13(Kıyamet75/27)]:
efsūn kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
taḡrı

delū *deli*

d. [178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhibüküm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinḡ işinḡiz / bi mecnūn
= delū / 23 / ve lā ḡad raāhū = ve
hōy kördi cebre'ıl uluḡ şūretinn /
bi'lüfūḡi'l mübīn = ol ne ḡayat
tā āşkere

dere *dere, ırmak, nehir*

d. [150b07(Müddessir74/2)]:
Hıra ḡaḡından iner erdim dere
ortasında maḡa ün

[169b06('Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ḡassāḡ ḡamuḡda
üç yüz dere tegmesinde

derece A *derece, mertebe*

d. [171a07(Nâzi'ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

derecet A (<derecât) *dereceler*

d. [171a09(Nâzi'ât79/)]: andann
fermān kelge uçmaḡa bargıl diyü
ve derecet üküş bolḡa

deri *deri, ten*

d. [161a03(İnsan76/10)]:
kāferler kıyāmet küni(iy) meḡiz
bolup deri aḡar ḡatrān kibi
d.+lerinn

[152b11(Müddessir74/29)]:
levvāḡatü'l lil beşer =
tegzindürge ḡara ḡılḡa
ādemīlerni / ya'ni bularınḡ
derilerinn keydürge ḡara [ḡılḡa]

destūr F *izin, müsaade*

d. [170a07('Amme78/38)]:
yevme yekümü'r rūḡu = anıñ
destūr birle hīḡ şefā'at ol kūn
kim turḡa rūḡ / ve'l melā'iketü =
ve feriştelere / şaffan = şafī

d.+ı(ak)

[167a06(Mürselat77/35,36)]:
hāzā yevmü = bu ol kūnki kūn
turur / lā yenḡikūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū'zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

d.+bir-[170a08('Amme78/38)]:
lā yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr /
lehü'r raḡmanü = birmiş bolsa

aŋga taŋgrı / ve ƣāle ŧavāban =
ve ŧavāb söylemiş bolƣa ya‘ni
ayıdmış bolƣa

deve *deve*

d.+ler
[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
ŧerarin = ƣıymuƣı(ak) / ke‘l ƣaŧr
= uluƣ kümiŧŧe bolƣa ve
aydurlar ƣaŧur uluƣ arƣlar bular /
33 / ke ennehū = andaƣ develer
kibi kim / cimālātün ŧufr = saruƣ
bolsa ya‘ni ƣara düçaƣ yollar

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve ƣaçan ƣagları /
süyyirat = yöritse habā menŧūr
bolƣa hıç ƣalmaya / 04 / ve ize‘l
‘iŧāru = ve ƣaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaƣtun
bu meŧel turur / ‘uŧtilet =
‘arabıŋ eygü meŧeli ‘aŧalet
ƣıldılar

di- *söylemek, demek*

d.-di [145b04(Cin72/18)]: ne
erse ƣılmaŋ didi

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oƣuŋ didi / ve rattil e‘l
ƣurāne = ve ayıtƣıl ƣurāni(ak)
oƣumaƣlıƣ hālindenn / tertilā =
birbirindenn ayırƣıl

[152a07(Müddessir74/18)]:
didi [E]bū Cehil ayıt[t]ı men
Muhammedi dīnindenn ƣirü

[152a08(Müddessir74/18)]:
yandurƣamaz anı didi [e]bu cehl
keldi ƣayƣulu bolup

[154a07(Müddessir74/31)]:
taŋgrı saŋga böyle böyle buyurdi
didi payƣāmbar

[159a07(Kıyamet75/35)]: hem
ƣaravaŧ oƣlanına uymaya erdim
didi payƣāmbar ayıtı ‘aleyhi‘s

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insāni = ādemīler üzere / ya‘ni
aŋga kim ādemī didi ve bildiler
kim

[161b01(İnsan76/13)]: maŋa
ƣa‘ām birgil didi rasūl ayıtı
menim ƣatımda hıç ƣa‘ām yok

[162a08(İnsan76/13)]:
ƣa‘āmdann birinƣ didi ol kün
ƣamu aŋga bir

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] ƣılmaƣ bizge ‘ayıb turur
payƣāmbar ayttı hayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[173a04(Nāzi‘ât 79/20,21)] fe
erāhū‘l āyete‘l kübrā = ve anda
körterdi uluƣ āyat ‘asā taƣı yed-i
beyzā ya‘ni / 21 / fe kezzebe =

alır küncikine soğup küncüki
yıştır erdi / ve ‘aşâ = ve yalğan
didi ‘āṣī boldı

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

d.-dim

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu didim taŋgrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

d.-dügi [169b01(‘Amme78/23)]:
ahqāb didügi tamu yiri(iy)
belgölü tegül düçaqdann ahqāb

d.-mek

[155a10(Müddessir74/52)]:
kamu yirde iki türlü bolur biri
hağa demek biri yok demek

[155a10(Müddessir74/52)]:
kamu yirde iki türlü bolur biri
hağa demek biri yok demek

d.-r [153a11(Müddessir74/30)]:
Muḥammad aydur on toquz
zebāniye bar dir tamuğda
sizdenn

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] kılr eygülü aydur
tağı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuqlı

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘āṣilik kıldım dir

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘āṣilik kıldım dir

[170b12(‘Amme78/40)]: keşke
biz tağı topraq ermişse erdük dir
ol cehānda

[171a02(‘Amme78/40)]:
raḥmetiñ kaçan bolğasın dir ve
bu süre mek[k]i turur

[175a07(‘Abese80/2)]: tir erdi
kaçan anı körse ne ḥācetiñg bar
dir sorarlardı

[183a08(İnşikak84/9)]:
payğāmbardann işıdım dir
‘aleyhi’s selām

d.-rler [163a03(İnsan76/18)]:
selsebīlā = selsebīl dirler /
Muḳātil bin Ḥibbān aydur
selsebīl

[163b04(İnsan76/21)]:
‘āliyeḥüm = bularıñg boyınça
bolur / şiyābü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
ḥużruv = yaşı

[177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve hunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar anğa
hunnes

d.-yü [147a13(Müzzemmil:
73/01)] tā tün namāzınn kılğıl
diyü

[148a11(Müzzemmil73/7)]: ve
uçmak subħa diyü terk barmaq
bolur

[157a01(Kıyamet75/15)]:
terkin okır erdi andem diyü
tañgrı ‘azze ve celle aytı ve lā
tec‘al

d.-yü [162a02(İnsan76/13)]:
ta‘ām yiyeyim diyü etmeki eline
aldı

[162b03(İnsan76/13)]: ehlü
beytüm açlıķın ölür diyü cebre‘ıl
d.-yü [165b05(Mürselat77/03)]
yillerge neşr diyü ol feriştelerga
aydur

d.-yü
[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifün = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = ħaķā
kim / se ya‘lemün = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ħāķākim bilgeler ve [E]bū Va‘id

turur / se ya‘lemün = bularğa
andann kim tañgrı

[170b13(‘Amme78/40)]:
tonğuz ermişse erdük diyü
arzūlar: tā biz taķı topraķ bolup
[tüşmiş bolğa erdük]

[171a09(Nāzi‘ât79/)]: andann
fermān kelge uçmaķa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[175b10(‘Abese80/21)]: ħurt
ķuş yimesün diyü

[182b03(Mutaffifin83/34)]:
ayıtgalar kim keliñg uçmaķa
kiriñg diyü tamām

[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:
‘ale‘l erā’iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzurūn =
olturup baķa turğalar tā bularğa
nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel
şüvvibe = iy cezā birgeler

d.-yü kıl-dım

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve nese
iş işlemege āsān diyü kıldım
tutmağay ve anıñ

dile- istemek, dilemek

d.-dügince

[164a10(İnsan76/24)]: üçün erse
men ança mālı(ak) birgem senn
diledügince tañgrı ayttı

d.-ge

[148a03(Müzzemmil73/5)]:

neçeme yünġül erse dilege ya'ni
aġır turur işlemenġ anıñ

d.-mek

[150a06(Müzzemmil73/20)]: ve

a'zame = ve uluġ / ecran = müzd
/ ve estaġfirullah = ve
yarlıkamaġ dilemek tañğrıdann /
innellahe = kim tañğrı

dīn A *din*

d.+de [168a04(Mürselat77/48)]:

[sücüd] kılmaġ bizge 'ayıb turur
payġambar ayttı hayur yoġ ol
dīnde kim rükū' sücüd yoġ didi

d.+indenn

[152a07(Müddessir74/18)]: didi

[E]bū Cehil ayıt[t]ı men
Muhammedi dīnindenn kirü

d.+ine

[152a10(Müddessir74/18)]:

Muḥammad dīnine barmıñ senn
bularıñ aşına tam[a]' kılıp fażl

d.+ini [144b07(Cin72/12,13)]:

herabann = kaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve kaçan
bizler / semı'ne'l hudā =
istesevüz müsülmānlıġ dīnini ve
ķurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünġ anġa

dīvār F *duvar*

d. [165b06(Mürselat77/03,04)]:

kim yazuķımız dīvār / fe'l
fāriķatı ferķan = ol feriştelere kim
farķ kılur

doķuş *savaş*

d.+ında [159a09(Kıyamet75/35)]:

tidi ve bes [e]bū cehl Bedr
küni(iy) doķuşında ayttı bu
künden sonġra

dolu *dolu*

d.

[170a03('Amme78/33,34,35)]:

etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolġa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolġa / diħāķan = ve
čanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmaġ içinde

dost F *dost, arkadaş*

d.+lıķı(iy) [160b08(İnsan76/8)]:

[arzularlar er]se tañğrı 'azze ve
celle dostlıķı(iy) üçün ta'ām
biriñgiz

[160b09(İnsan76/8)]: 'alā =

birgeler / ħubbihi = tañğrı
dostlıķı(iy) üçün miskīnan =
yoksullarġa / ve yetīman = ve
yetīmlerġa / ve esīran = ve yesīr

d.+luğun

[151a02(Müddessir74/5)]: dünyā
dostluğun kim kamu neseler
ḥaṭālar başı(iy) turur ya‘ni
minnet [kılduğunġ]

dost dut-

d.+arlar[157a05(Kıyamet75/19,2
0)]: sümme inne ‘aleynā = kim
andann āşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kılmak /
20 / kellā bel = ḥaḳa kim /
tüḥıbbüne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

dost tut-

d.-arlar
[164b02(İnsan76/26,27)]: leylen
= dünin / ṭavīlā = uzun ya‘ni
taṭavvu‘ / 27 / inne = ḥōy /
ḥaūlāi = bulara dost tutarlar /
yüḥıbbüne‘l ‘ācilete = dünyānı

doy- *doymak, açlığını gidermek*

d.-a bol-dı
[152a12(Müddessir74/18)]:
artuḳ turur bular kaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

doz *toz*

d. [176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücūhün = taḳı yüzler bolġa /
yevme‘izin = ol kün / ‘aleyhā =

aṅġa / ġaberatün = doz tobraḳ /
41 / terheḳuhā = tege aṅġa

dörd *dört (sayı ismi)*

d.+inç [162a12(İnsan76/13)]:
bular sudann ayruḳ nese
yimediler ve dördinç

dört *dört (sayı ismi)*

d. [147a14(Müzzemmil73/2)]:
ḳumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḳalīlā = meger azḳınanġ /
nıṣfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payġāambar üzere

[169b02(‘Amme78/23)]: keṭti
taḳı keldi tirlar ya‘ni dört minġ
yıl oranlıġ ol kidge

[169b07(‘Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında ṭaġça
dört tur-

d.-ur [171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirāti = ve ol ferışteler
kim dünyā tedbīrinn [kıılır] /
emran = [tedbīrinn] kıılır / ve
bular dört turur cebre‘ıl

dūçaḳ (?)

d. [153a05(Müddessir74/30)]:
[revā] bolmaġa on toḳuz anıñ
kibi ferışteler dūçaḳ ‘azābına

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuġnī = ve ne
dūçaķ yeliġne / mine‘l leheb =
asıġ kılġa / 32 / innehā =ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l қаşr
= uluġ kümişçe bolġa ve
aydurlar қаşur uluġ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andaġ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruġ
bolsa ya‘ni қара dūçaķ yollar

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolġa / serāban =
salķum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaķa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmā men = ve amma ol kişiler
kim / taġā = taġī bolmuş bolsa /
38 / ve āşeral ḥayātet = ve
ihtiyār kılsalar / dünyā =
dünyānı / 39/ fe innel ceḥīme =
ḥōy dūçaķ
d.+dann

[169b01(‘Amme78/23)]: aḥķāb

didügi tamu yiri(iy) belgülü
tegül dūçaķdann aḥķāb

d.+lar

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübkī = keçmeyeler dūçaķlar / ve
lā tezer = hīç kimseyi kim anı
helak kılġa / ve Mūsā ‘aleyhi‘s
selām taṅġrıġa aytı

d.+ına

[152b10(Müddessir74/28)]:
saķar dūçaķına kiren ve
ķomayalar bular hīç kimse aṅġa
kemişmeyince

duşhā F *sıkıntı, eziyet*

d.+lıkın

[147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn okısa yıġa taṅġrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālıkın
miḥnetin andann

dūşhār F *çetin, güç, zorlu*

d. [145a06(Cin72/17)]: ‘an zikri
rabbihi = taṅġrısını yād kıılmaķ
ya‘ni taṅġrısının / yeslūkhū =
yād kıılmasa kemişke bularġa /
‘azāban şa‘adā = ‘azāb ve dūşhār

duşhār F *çetin, güç, zorlu*

d. [151a08(Müddessir74/9,10)]:
‘asīr = duşhār / 10 / = ‘alā‘l
kāferīne = kāferler üzere / gayru

= yok / yesir = asanlık / 11 /
zarni = kogl mini

[161a02(İnsan76/10)]: ‘abusan
= ya‘ni turş / kamtariran =
duşhâr / ibnû ‘Abbās aydur

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar ahırat /
verahüm = ve bularıng elinde
turur / yevmen = ol kün duşhâr
ya‘ni kıyâmet / sekîlâ= ağır / 28
/ naḥnû = biz

duşmân F *düşman*

duşmân bol-
d.-duḡ [146a03(Cin72/22)]: ve
kamu halklar birle duşmân
bolduḡ bundann savulḡıl sini
saklayalıñ

dut- *tutmak, kılmak (yardımcı fiil)*

d.-ki [171a08(Nâzi‘ât79/9)]: ve
kıyâmet küni(iy) bir farıza
namâz dutki oranlu qorqa

dutuş- *tutuşmak*

d.-up [162b02(İnsan76/13)]:
dutuşup payḡambar ayttı
‘aleyhi‘s selām

dün *gece*

d. [147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namâzınn itmek
yavlaḡ cehd kıldılar taḡrı

[162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yârındası yana
öğüttiler

[163b04(İnsan76/21)]:

‘āliyhüm = bularıng boyınça
bolur / şiyâbü = dün anḡa /
sündüsin = sündüs dirler /
ḡuzruv = yaşıl

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım dün(ak) sizge artuḡ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
aḡtaşe = qadır yıraḡ ve qaranḡu /
leylehā = tüni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluḡ /
duḡâhā = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erḡa= ve yirmi / ba‘de =
andan

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
kørseler anı kıyâmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolḡa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḡâhā =
ahşama teginn

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün qaranḡlıḡı(iy) / izā

= kaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubhı = şubhı(ak) kim / izā =
kaçan erse

d.+i(ak)

[149b04(Müzzemmil73/20)]:

min ellezīne = bular seniñ birle /
me‘ake = turur / vallahü = ve
tañgrı / yuğaddiru‘l leyle =
tağdīr kılğa düni(ak) / ve‘n
nehāra = ve küni

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım düni(ak) sizge artuğ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

d.+i(iy)

[154a11(Müddessir74/32,;
33,34)] kellā = hafākim / ve‘l
kamer = and[a] yād kılğam / 33 /
ve‘l leyli = ay düni(iy) üçün / iz
= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ş şubhı = ve şubhı

d.+in

[149b05(Müzzemmil73/20)]:

‘alime = bilür kim / en len =
ta‘at bolmağa / tuğşühü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / ‘aleyküm = sizge

[164b01(İnsan76/26)]: ve
mine‘l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya‘ni namāz kılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbihhü = ve
tesbih kılğıl

[164b02(İnsan76/26,27)]:

leylen = dünin / tavīlā = uzun
ya‘ni taṭavvu‘ / 27 / inne = hōy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yūhibbūne‘l ‘ācilete = dünyānı
d.+ler

[148a07(Müzzemmil73/6)]: innā
nāşiete‘l leyli = ve hōy ol kim
işlerler dünler sā‘atinde / hiye
eşeddü = katıg bolur / vaṭ en =
ya‘ni kavī bolur / ve aḳvemu =
ve şavāb yavlağ

dünyā A dünya

d. [147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn oḳısa yığa tañgrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālıñın
miñnetin andann

[147b15(Müzzemmil73/4)]:

ḳurān iyelerine aydurlar ḳurān
oḳı tertīb birle andağ kim dünyā

[151a02(Müddessir74/5)]:

dünyā dostluğın kim kamu
neseler haṭālar başı(iy) turur
ya‘ni minnet [kılduğunğ]

[158a12(Kıyamet75/29)]:
dünyā āhırat birle ulaşu turur

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āhırat birle katlu
turur ve feris̄teler anıñ

[163b07(İnsan76/21)]: ya‘ni
arıĝ bolur dünyā hamrına
menĝzemes dünyā hamrı(iy)
belid turur

[171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirâti = ve ol feris̄teler
kim dünyā tedbîrinn [kılur] /
emran = [tedbîrinn] kılur / ve
bular dört turur cebre’îl

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / taĝâ = taĝî bolmış bolsa /
38 / ve āşeral hayâtet = ve
ihtiyâr kılsalar / dünyā =
dünyânı / 39/ fe innel ceĥîme =
hōy dūçaķ

[181a06(Mutaffifîn83/15)]:
dünyā içinde maĥçüb bular
tevĥîd[d]enn maĥçüb bolur
tevĥîd körmez

d.+da

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularĝa kim /
lehüm ‘ani‘t tezkirati = öĝütke
kirmezler / kim bu dünyāda bir

[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyāda yidigince kaçan üküş
yise şarāb-ı tahūr

[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibün = yalĝan kılur
erdinĝiz dünyāda / 30 / inṭalikhū
ilâ zıllin = barıñ ol kölgeye kim
/ zî şelaşin = üç üzüg bolur /
şu‘abın = tamulu köligesi

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabū = ve içinĝ / henīen = nüş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledinĝiz dünyāda /
ta‘melün = biz andaĝvuz/ 44 /
innā kezalike = cezâ birür[vüz]

[173a08(Nâzi‘ât 79/25)] fe
eĥazehüllahū = bes tañĝrı anĝa
‘aķubat kılur ve tuttı tañĝrı anı /
nekâle‘l āĥireti = nekâl dünyāda
ĝarkā kılam ve āĥıratı(ak)
tamuĝa / vel ulâ = soķa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
kørseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşū =
bolĝa dünyāda / illâ ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duĥâhā =
aĥşama teginn

[177b05(Tekvir81/14)]: ĥaşlet
turur altısı bu dünyāda

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḡsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi'l hunnes = kim
yörir / 16 / e'l cevāru = andann
kirü kaydur

[182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārın
ḡıyāmet küni kāferlerḡa
d.+nı [164b02(İnsan76/26,27)]:
leylen = dünin / ṭavīlā = uzun
ya'ni taṭavvu' / 27 / inne = ḡōy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yūḡıbbūne'l 'ācilete = dünyānı

[174a01(Naziat79/37,38,39): fe
emmā men = ve amma ol kişiler
kim / ṭaḡā = ṭaḡī bolmış bolsa /
38 / ve āḡeral ḡayātet = ve
iḡtiyār ḡılsalar / dünyā =
dunyānı / 39/ fe innel ceḡīme =
ḡōy dūçaḡ

d.+nı
[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
ḡümme inne 'aleynā = kim
andann āḡkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān ḡılmaḡ /
20 / kellā bel = ḡaḡa kim /
tüḡıbbūne'l 'ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

dür- dürmek

d.-ünḡ [179a06(İnfitar82/7,08)]:
ellezī = ol kim / ḡaleḡake =
yarat[t]ı sini / fe sevvāke = ve
rāst kıldı seninḡ boynınḡ /
fe'adelek = ve ḡılḡatınḡ / 08 / fī
eyyi = ve dürünḡ ol

düz düz, doğru

düz ḡıl-
d.-dı [159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümñā = kim anı tökerler / 38 /
ḡümme kāne = andann bular /
'aleḡatenn = ol 'alaḡa ya'ni / fe
ḡaleḡa = ḡan yarattı / fe sevvā =
boyın düz kıldı

E

ebet A (ebed) ebet, sonsuzluk

e. [178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteḡīm = kim rāst turḡa / ve
ḡaḡ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

ebrār A hayır sahipleri, iyiler

e. [179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef'alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne'l ebrāra = ḡōy
ebrār eyḡüler / le fī = uçmaḡ/
ne'īm = ni'meti(iy) içinde bolḡa
/ 14 / ve inne = ḡōy

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22

kitābüm = kitāb turur / merķüm
= merķüm hāzıra / 21 /
yeşhedühü‘l muķarrubün =
kelgeler muķarrebler ve muṭiler
ni‘met içinde bolur / 22 / inne‘l
ebrāra = hōy ebrār

edgü *iyi*

e.+lugin [144b08(Cin72/13)]: fe
men = Īmān / yū‘min bi rabbihi
= ketürse kendü taṅgrısına / fe lā
yehāfū = kōrkmaya kim / bahsen
= noķşān kılğalar anıñ edgölugin
/ ve lā raheķā = edgölugin
yavuzlığın artura zulminn

efsün *F sihir, büyü*

efsün kıl-
e.-sa [157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
taṅgrı

eger *F eğer, şayet*

e. [144b06(Cin72/12)]: ve ennā
= ve biz bilürvüz kim / zanennā
= bizler ‘āciz [kılmayavuz] / en
len nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
kılmayavuz taṅgrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
kılmayavuz anı

[145a04(Cin72/16)]: ve en = ve
eger / levisteķāmū = istikāmet
kılısalar / ‘alā‘t ṭarīķati = Īmān
ṭarīķatı(iy) üzere / le eşķaynā =
birge erdük

[145a08(Cin72/18)]: muḥliş
bolunġ Sa‘īd bin Cübeyyir aydur
kim cinnīler ayttı kim eger biz

[146a05(Cin72/23)]: ayıtı / illā
belāġān = ve kılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
taṅgrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
taṅgrıdann turur ve taṅgrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āşī
bolsa taṅgrıġa

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:
beşīraten = tenleride toķluk birge
/ 15 / ve lev elķā = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzīrah =
‘özür ketürseler

[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azīz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taṅgrı
rasūli(iy) turur

[161b11(İnsan76/13)]: eger
bulara ünġülse men üç kün oruç
tutġa men tidi Fāṭıma taķı

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn urağut üçün kıılır
[ersenġ]

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kızımdan körklü yok Velīd bin
Muġīre ayttı eger māl

[167b02(Mürselat77/39)] fe in
kāne = eger sizlerge / leküm
keydün = ħilet turur / fekīdün =
ħilet kıılır siz maġa

[175a09(‘Abese80/2)]: kendü
yirine ħalife kııldı İbnü Dürīdü
aydur eger payġāambar

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddā = ve kıulaķ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeġa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolġa saġa / ellā = eger bular
īmān ketürmeše / yezzeķkā =
saġa ayıtmaķıġız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kıışiler kim /
men cāeke = kelür saġa / yes‘ā
= iştāb

[178b01(Tekvir81/28)]: eger
tilesevüz ħaķ yolda turġavuz
taġrı ayıttı

[181a04(Mutaffīfīn83/14)]:
anıñ köġline ururlar eger tevbe
kıılsa ol köġlindenn kider

egri eğri, düz olmayan

e. [173b02(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kııldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoķaru / semkehā =
kökler saķfınn muķābil kııldı/ fe
sevvāhā = rast kııldı andan egri
yok ķādir turur aġa sizge

ehl A sahip, ehil; halk

e.+i(iy) [175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aķberahu = kömerler ġürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kııldı ġürde tā
ġürde

183a07(İnşikak84/9)]: ilā
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
şād bolup / ‘āyişe aydur
raziallahu anha kim

e.-i(iy) tur-ur

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler taġrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taķvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhīz kıılır /
ve ehlü‘l ma‘firet = ve ol turur
yarlıķġamaķ aġa sezā turur

**ehlü beyt A aile, hane halkı, Hz.
Peygamberin yakın akrabası**

e. [162b03(İnsan76/13)]: ehlü
beytüm aķlıķın ölür diyü cebre’ıl

ekin *mahsul, ekin*

e. [151a12(Müddessir74/11)]:
anğa meded bolur ya'ni
bezirkenlik ve ekin Mücāhid
aydur

eksük *eksik, az*

e.
[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enkuš = ya eksük / minhu =
andann / kalīlān = azkınanğ / 04
/ ev zid = ya ol kadarlu / 'aleyhi
= üç ülüde bir
eksük bol-
e.-mağa
[169b10('Amme78/26,27)]:
cezā'en = cezā bolğa muvāfıq
'amelindenn / vifākan = artuq
eksük bolmağa / 27 / innehüm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcūne = korkmayalar / hisāban
= hisābdann

el ön taraf

i.+inde [146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
anğa bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslükü min beyn =
yöridür anıñ elinde

el el

e. [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaka esenler ayak

ele esenler köz kulağa burun
köze esenler

[161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

e.+e [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaka esenler ayak
ele esenler köz kulağa burun
köze esenler

e.+inde
[175b04('Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
kurānı(ak) / 14 / merfū'atin =
yoğaru kötürilmiş /
mūṭahheratūn = taŋrı katında
arığ bolmış ol / bi eydī =
paygāambar elinde
e.+ine [162a02(İnsan76/13)]:
ta'am yiyeyim diyü etmeki eline
aldı

[162a13(İnsan76/13)]: 'Alī
raziıallahu 'anh Ḥasanı sağ eline
tutup ve

[162a14(İnsan76/13)]: hüseyini
sol eline tutup bular açlıqtann
titrerler erdi

[177a02(Tekvir81/)]: küni(iy)
ve bitisi sağ eline birge

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülākīh = anğa tege ve körge

anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline
e.-inde tur-ur
[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerūne = ve qorlar āhırat /
verāhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya‘ni kıyāmet / seḳlā= ağır / 28
/ naḥnū = biz

elig elli (sayı ismi)

e. [149b06(Müzzemmil73/20)]:
faḳraū’ = oqınğ ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine‘l qurān =
qurāndann yüz āyat elig āyat =
‘alime = bilür kim

elli elli (sayı ismi)

e. [150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş āyat turur
[155b05(Kıyamet75/)]:
[ḥarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim
[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
kıyāmet küni(iy) qorqusındann
ol elli minğ yıl turmaḳı
[171a04(Nāzi‘ât79/)]: [yüz
toḳsan] toḳuz turur ve ḥarfları
yidi yüz elli üç turur

elli tur-

e.-ur [159b06(İnsan76/)]: elli
turur Übey bin Ka‘b aydur kim
payḡāambar aytı ‘aleyhi‘s selām
[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

elüg el

e.+ni [159b02(Kıyamet75/40)]:
biḳādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / ‘alâ = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye‘l mevtâ =
tirürge elüğni / e leyse zalike
biḳādirin ‘alâ en yuḥyiye‘l
mevtâ

**emîn A Kendisine güvenilen, emniyet
sahibi**

e. [152a16(Müddessir74/18)]:
ötrü emîn tirlir erdi andan aşnu
andan Velīd

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zi‘l ‘arşi = ‘arş tañgrısı
ḳatında işlerde mümkün turur /
mekîn = ‘azim uluğ / 21 /
müṭa‘ın = ṭā‘at ḳılmaḳ / ṣemme
= andann anğa / emîn = ya‘ni
ferişteler
emîn tur-

e.-ur [178a03(Tekvir81/22,23)]:
ve mā = kökde emîn turur /

şāhibüküm = ya'ni cebre'îl ve
tegül sizinîş işinîgiz / bi mecnûn
= delû / 23 / ve lâ kad raāhû = ve
hōy kördi cebre'îl uluğ şūretinn /
bi'lüfûkî'l mübîn = ol ne hayat
tā āşkere

emcek *meme*

e.+leri
[170a03('Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolğa / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lâ
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmak içinde

emr *A buyruk, emir*

e.+i(iy) [171b15(Nâzi'ât79/5)]:
emri(iy) birle 'azze ve celle
e.+ü
[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu'l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularğa / sūdā = emrū nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni
[160a06(İnsan76/2)]: emşācin
= bir erdenn ve urağut[d]ann /
nebtelihi = ve emrū nehyi birle
sınayım / fe ce'alnāhu = kıldı

aŋga / semī'an beşīran = kulağ
ve köz yara[a]t[t]uğ

emr-i ma'rûf *bilinen emir*

e. [165b02(Mürselat77/01)]:
[ferişte]ler turur kim ıyur emr-i
ma'rûf ve nehiy-i mekr üçün

endam *F vücut, boy*

e.+ları [164b04(İnsan76/28)]:
halaḡnāhüm = yarat[t]uğ bularnı
/ ve şedednā = ve çatığ yarattım
bularınġ hılḡatinn / esrahüm =
ya'ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

endişe *F düşünme, düşünce*

e. [151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve kader = kendü
tenine taḡdīr kıldı / ve bu ol vaḡt
erdi kim
endişe kıl-

e.-dı [152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli urağutlı

enşār *A yardımcılar, muâvinler,
müdâfîler, koruyucular*

e.+lıġ [161b05(İnsan76/13)]:
seŋince andavuğ ta'ām tiledi ol
taḡı enşārlıġ evine bardı ta'ām

e.+lıklar [161b02(İnsan76/13)]:
velîkin yâranlardann istegil tidi
ol miskîn ol enşârlıklar
e.+lıglardann
[[161a11(İnsan76/13)]: âyat yir
ârşa tâ indi enşârlıglardann

envâ‘ *A neviler, çeşitler, türler*

e.+larda [144b05(Cin72/11)]: ve
minnâ dūne = ve bizde andann
bistrerek / zalike = ve bizler
envâ‘larda / künnâ = muhtelif
erdük / ṭarāiḳa = ya‘ni bir nece
müsülmân ve bir nece cūdlar /
ḳıdedân = ve tersâ ve ḳaderî ve
râfîzî ve andavuk

er *erkek, er, adam*

e. [153a12(Müddessir74/30)]: on
alp er bularıṅ birindenn yaṅga
siz Ebū‘l Esved Caḥmî

[155a09(Müddessir74/52)]:
ṭamuḡda bir er neme kellâ bel lâ
yehâfūne‘l âhiret kellâ ma‘nisi

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaḳda ança yir kim yüz

[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince ḳaçan üküş
yise şarâb-ı ṭahūr

[168a14(‘Amme78/)]:
bismillâhi = taṅrı adı(iy) / er

raḥmân = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet ḳılḡucı

[177a03(Tekvir81/)]:

bismillâhi = taṅrı adı(iy) / er
raḥmân = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet ḳılḡucı

[178b11(İnfitar82/)]: şalâḥ

bolḡa / bismillâhi = taṅrı
adı(iy) / er raḥmân = rûzı birgüci
/ er raḥîm = raḥmet ḳılḡucı

[179b11(Mutaffifin83/)]:

bismillâhi = taṅrı adı(iy) / er
raḥmân = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet ḳılḡucı

e.+denn [160a06(İnsan76/2)]:
emşâcin = bir erdenn ve
uraḡut[d]ann / nebtelihi = ve
emrû nehı birle sinayım / fe
ce‘alnâhu = ḳılduḡ anḡa /
semî‘an beşîran = ḳulaḡ ve köz
yara[a]t[t]uḡ

e.+leri

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şâe = her kim tilese kim /
zekerah = yâd ḳılmaḡ anı / 56 /
ve mâ yezkurüne = ve yâd
ḳılmayalar / illâ = meger / en
yeşâ‘ = erleri kim

e.+li [152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı ayıt ol cāzu ol kim
erli urağutlı

e. tur-ur
[158b12(Kıyamet75/33)]: [E]bū
Va‘īd turur [E]bū Cehilğa
munğa taķı bir va‘īd er turur
ayıt[t]ı

er- imek

e.-di [147a11(Müzzemmil73/1)]:
erdi muñdann ħekimler aydur bu
ol vaķtun erdi kim
payğāambar[lıķ]

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kiñgirü kıldım /
lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kiñgrü / 15 /
şümme = andann / yaţmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgām ni‘metinn artur menüm
tama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfıķ yok erdi nifāķı(iy)
bolğası bunı ħılaflıķ üçün
aydurlar

[173a04(Nāzi‘ât 79/20,21)] fe
erâhü‘l āyete‘l kübrâ = ve anda
körterdi uluğ āyat ‘asâ taķı yed-i
beyzâ ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soķup künciki

yışır erdi / ve ‘aşâ = ve yalğan
didi ‘āşī boldı

e.-dīngiz

[181a10(Mutaffifin83/17,18)]:
ellezī = ol kim / küntüm = sizler
anı / bihi = yalğan kıtur /
tükezzeibün = erdingiz / 18 / kellā
= ħaķā kim / inne = ħōy

e.-dük [144b01(Cin72/9)]: ve
ennā = ve ħōy / künnā = biz
erdük / naķ‘udu = oturanlar /
minhā = kökde / meķā‘ide =
oturıcılardann / lil sem‘i=
işidmek üçün

e.-se [145b04(Cin72/18)]: ne
erse kılmanğ didi

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve ħōy / lemmā ķāme = kaçan
turdı erse / ‘abdullahi = tanğrı
bendesı / yed‘ūhü = ya‘ni
Muĥammad ‘aleyhi’s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün ķaranğlıķı(iy) / izā
= kaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubĥı = şubĥı(ak) kim / izā =
kaçan erse

erid- *eritmek*

e.-ür [163b11(İnsan76/21)]:
birürler içer tā anıñ qarnın eridür
anı terledür

[163b12(İnsan76/21)]: ve
yazuklarını eridür ve tañgrını
sevdürür

erte *seher vakti, sabah*

e.+de [174b01(Naziat79/46)]:
ya'ni kün sonğında bir sā'at yā
ertede bir sā'at azkınañ

e.+ge [161a06(İnsan76/12,13)]:
ve ھاړړان = üzere yoksulıg bular
uçmağa kirürge ve ھاړړ / 13 /
mütteki'ine = ertege ya'ni tekye
kılup turur bolğa / fihā 'ale'l
erā'iki = tahtlar üzere

esenle- *sağlık dileğinde bulunmak*

e.-r [158a08(Kıyamet75/28)]:
[ande]mleri birbirine esenler
birbirine selām kıılır aydurlar

[158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayağa esenler ayak
ele esenler köz kulağa burun
köze esenler

eski *eski*

e. [181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥṭkın = ھاړړ şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /

ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

estür- *estirmek*

e.-ür [165a13(Mürselat77/1)]:
ve'l mürselāti = anda yād kıılır
ol yiller kim / 'urfā = tañgrı
estürür / 'urfā av neşrenn

eş *eş, dost, arkadaş, yoldaş*

eş kııl-
e.-inğ [158a09(Kıyamet75/28)]:
eş kıılınğ ayrılduğ
birbirimüzdenñ tā kıyāmet
künine

eşek *eşek*

eşek tur-
e.-ur
[155a04(Müddessir74/49,50,51)]:
: mu'riẓıyne = bendeden ırak
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andağ kim inğasann / ḥumürüm
= kim bular eşek turur /
müstenfıretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

etmek *ekmek*

e. [161b16(İnsan76/13)]: el
teğirmini birle öğüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kııldı tegme

[162a09(İnsan76/13)]ne
yārındası kün bir şağnı etmek
idti ahşam namazınn
e.+i [162a02(İnsan76/13)]:
ta‘ām yiyeyim diyü etmeki eline
aldı
e.+inn [162a04(İnsan76/13)]:
‘Ali etmekinn anğa birdi ve
kāmuları anğa

ev ev

e. [169b07(‘Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında tağça
e.+de [169b07(‘Amme78/25)]:
üç yüz ev tegme evde dört yılan
ulu tegmesi başında tağça
e.+inde [161b14(İnsan76/13)]:
[‘ākıbet]līg birdi ve bularıñg
evinde hıç ta‘ām yok erdi ve üç
e.+ine [158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilâ ehlihi = ve kavmına
/ yetemetṭâ = ve ra‘nālīk kıldı /
yetemetṭâ ol bolur kim
[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ta‘ām tiledi urağutuna aytı
anğa ta‘ām
[161b05(İnsan76/13)]:
senğince andavuk ta‘ām tiledi ol
taķı enşārlīg evine bardı ta‘ām

e.+lerine

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yetegāmezūn = közleri birle
işāret kılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve kaçan / enķalebū =
ķayıdsalar / ilâ = evlerine /
ehlihimu = halkları tapa

evre aşama

e. [168a08(Mürselat77/50)]
ķurānda evre evre ayıt[tı] ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ķurla aydur

evrül- çevrilmek, dönmek

e.-miş bol-sa
[156a09(Kıyamet75/4)]: yirlü
yirine cem‘ kılğam neçeme
tobraķa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük

evvel A önce, ilk

e. [150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim ķurāndan indi
Muṣṭafāğa ‘aleyhi’s selām bu
erdi

evveleş F evvel, ilkin, önce

e. [165a11(Mürselat77/)]: ibn
mes‘ud aydur bu sūret leyletü‘l
cinn indi evveleş

eygü iyi

e. [150a04(Müzzemmil: 73/20)]
allahe ķarzān = tañgrığa eygü /
ķasanan = ödīnç / ve mā

tükaddimū‘l enfüsiküm = ve ne
kim taqđīm kılğa siz kendü
tenlerinğizdenn

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lüm = ya‘ni toğurduķı vaktā
tegin kim ança ana ķarnında
kim tutğam / 23 / fe ķadernā =
ve taqđīr ķıldıķ ve eygü / fe
nı‘me‘l ķādirün = ve eygü
miķdār ķıldıķ / 24 / veylün =
vey ol kün

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczī‘l muķsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylün
yevmei‘zin = ve iy ol kün kibi
kün / li‘l mükezzibīn = yalğan
ķılğucılarga

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve ķaçan ķağları /
süyyirat = yöritse habā menşūr
bolğa hıç ķalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve ķaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaktun
bu meşel turur / ‘utūilet =
‘arabınğ eygü meşeli ‘aṭalet
ķıldılar

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l biḥāru = ve ķaçan tenğizleri
ķaynadıp / süccirat = öd ķılsa

andağ kim / 07 / ve ize‘n nüfūsü
= ve ķaçan tenleri tirürse ya‘ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

e.+ler

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef‘alün = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne‘l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmaķ/
ne‘īm = ni‘meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

e.+leri [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize‘l biḥāru = ve ķaçan
tenğizleri ķaynadıp / süccirat =
öd ķılsa andağ kim / 07 / ve
ize‘n nüfūsü = ve ķaçan tenleri
tirürse ya‘ni eygüleri eygü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menğzi birle

e.+lū [155b11(Kıyamet75/2)]:
eygölü taķı yazuķlı taķı kendü
tenine melāmet [ķılur]

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] ķılur eygölü aydur
taķı ne üçün üküş eylük
ķılmadım dir yazuķlı

e.+lūk

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol

kişilere kim ni'mete ança
eygülük taŋrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kâferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey'in =
nesedenn / halekahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azkınanğ sudann

[178b10(İnfitar82/)]: 'azze ve
celle tegme қatre suça eygülük
itmiş fazlın bolğa kıyāmet
işi(iy)

eyle öyle, o şekilde

e. [159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu'l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yūtrake = bularnı қоғaman
bularğa / sūdā = emrū nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni
eyle tur-
e.-ur

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne'l āhıret = қорқmazlar
āhırat 'azābındann / 54 / kellā =
haқа kim / innehu = ol yād
kılmaklıқ turur / tezķiret = ya'ni
қurān

eylük iyilik

e. [155a02(Müddessir74/49)]:
içim su bir öz eylük
eylük kıl-
e.-madım
[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] kılur eygülü aydur
taķı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuқlu
eylük tile-
e.-medüm
[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün 'āşilik kıldım dir

ezver F ezber

ezver kıl-
e.-ınca
[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kıлмақ seninğ /
ve қur'āneh = көнğlünğ içinde
oқımaқ anı tā ezver kılnca / 18 /
fe izā қara'nāhu = қақан
oқısavuz biz anı / fettebı'ı =
aygıl / қur'āneh = oқımaқlıқа
anı ya'ni hükümlerini idinğ

F

fācır A günahkar

f. [180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi'd dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā

yükezzibüne = ve yalğan
kılmadılar / bihi = anğa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = kamu
kişilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir
f.+ler

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
kateratūn = qaralık ve kayğu
bolğa / 42 / ülâ‘ike = ol kişiler
kim / hümü‘l keferatü‘l feceratü
= bular andağ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolğa

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bulargā anıñ
‘azābı(iy)

f.+ler [180b04(Mutaffīfīn83/7)]:
Ka‘b el-Aḥbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

farıza A *farz*, Allah’ın emri.

f. [171a08(Nâzi‘ât79/1)]: ve
kıyāmet küni(iy) bir farıza
namāz dutki oranlu qorqa
farıza er-
f.-di [147b11(Müzzemmil73/4)]:
rāzāsınn isteyü ve taṭavvu‘

idtiler andann songra kim farıza
[erdi]

farq A *fark*, ayrılık

farq kıl-
f.-maqtann
[165b07(Mürselat77/04)] farq
kılmaqtann ya‘ni
ayrılmaqlıqtann haq bātıl
f.-ur
[165b06(Mürselat77/03,04)] kim
yazuqımız dīvār / fe‘l fāriqatı
ferqan = ol ferışteler kim farq
kılur

fażl A *fazilet*

f. [149b08(Müzzemmil73/20)]:
fī‘l ardı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min faḍlillahi =
tanğrıdann fażl / ve āḥarüne = ve
tağı ol kim

[152a10(Müddessir74/18)]:
Muḥammad dīnine barmış senn
bularınğ aşına tam[a]‘ kılıp fażl
f.+ınn [178b10(İnfitar82/1)]:
‘azze ve celle tegme qatre suça
eygölük itmiş fażlın bolğa
kıyāmet işi(iy)

felek A *gökyüzü*, sema

f. [171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

ferište F melek

f. [150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferište kördüm olturur qorqu

[154a06(Müddessir74/31)]:
[katında] turur erdi bir ferište
keldi ayıttı yā Muḥammad

[154a09(Müddessir74/31)]:
bunı bilür mü sen aytı ferište
turur velīkin men

[170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme qatredenn ferište
yaradur ol cebre’ıl birle şaf bolur

[181b06(Mutaffīfīn83/19)]: mā
= ne turur / ‘ıliyyūn = ‘ıliyyīn /
‘ıliyyīn ferište yiri(iy) [turur]

f.+ler [146b04(Cin72/27)]:
yedīhi = ve anıñ / ve min ḥalfihi
= ardında / = feriştelar kim /
raşadā = saqlayalar şeytāndann

[146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblis kelse feriştelar aydur ol
şeytān turur andann

[146b11(Cin72/27)]: saqın
tirler kaçan feriştelar kelse
aydurlar bu ferište turur

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
feriştelar aña / rabbihim = tañgrı
bularıñg / ve eḥāṭa = risālet ve

yitgeler aña / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg katında turur

[153a05(Müddessir74/30)]:
[revā] bolmağa on toqız anıñ
kibi feriştelar dūçaq ‘azābına

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āḥırat birle qatlu
turur ve feriştelar anıñ

[158b03(Kıyamet75/29)]: ve‘t
teffesit sāku bi’s sāk ya‘ni
feriştelar cānın iltge

[163b03(İnsan76/20)]: ve taqı
feriştelar bularğa selām qılğay
ziyāret qılğay

f.+[ler] [165b01(Mürselat77/01)]
Muḳātil aydur bu and turur kim
yād qıldı kim ferište[ler]

f.+ler

[165b06(Mürselat77/03,04)] kim
yazuqımız dīvār / fe‘l fāriqatı
ferқан = ol feriştelar kim fark
qılır

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḥalāl ḥarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülkiyāti zıkrā = ol feriştelar
kim saña vaḥiy ketür

[170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekümü‘r rūḥu = anıñ
destür birle hıç şefā‘at ol kün

kim turğa rûh / ve‘l melâ’iketü =
ve ferîşteler / şaffan = şafî

[171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirâti = ve ol ferîşteler
kim dünyâ tedbîrinn [kılur] /
emran = [tedbîrinn] kılur / ve
bular dört turur cebre’îl

[172b11(Nâzi‘ât 79/19)]
ferîşteler bar tilerler kim ‘ilim
kudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferîşteler / 16 /
kirâmin = ol kişiler kim
kerâmetlü / beraratin = taŋrı
katında / taŋrığa fermân bolsa
bu âyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zî‘l ‘arşı = ‘arş taŋrısı
katında işlerde mümkün turur /
mekîn = ‘azim uluğ / 21 /
müta‘ın = tã‘at kılmağ / şemme
= andann anğa / emîn = ya‘ni
ferîşteler

f.+lerde

[153a16(Müddessir74/31)]: illâ
melâiketen = ferîştelerde ne kim
âdemî turur ferîştelerğa kim
galebe kılğa siz bizdenn

f.+lerğa

[153a16(Müddessir74/31)]: illâ
melâiketen = ferîştelerde ne kim
âdemî turur ferîştelerğa kim
galebe kılğa siz bizdenn

[165b05(Mürselat77/03)]
yillerge neşr diyü ol ferîştelerğa
aydur

[171a14(Nâzi‘ât79/1)]: ve
aydurlar ferîştelerğa aydur kim
âdem oğlanı(iy) cānın

[171b02(Nâzi‘ât79/2,03)]:
neşât kılur taŋrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihâti = ferîştelerğa
/ sebḥā = aydur kim

f.+leri [146b08(Cin72/27)]:
[bolup] kelir tiler kim
payğāmbargā söz söyleğa kaçan
payğāmbarı(ak) aysa ferîşte[leri]

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kün anğa hîç nesesi
kıldurmaya rahmet ferîşte[leri]

[158a01(Kıyamet75/27)]:
[ferîşte]leri ‘azāb ferîşteleri
yöresin alıp turğalar galebe
kıluban

[158a02(Kıyamet75/27)]:
rahmet ferîşteleri ‘azāb
ferîşteleri birle savaşığalar
f.+lerni

[154a10(Müddessir74/31)]:

ķamu ferifetelerini bilmez men
tidi

ferifte tur-

f.-ur [146b11(Cin72/27)]: saķın

tirler ķaçan ferifeteler kelse

aydurlar bu ferifte turur

ferifeteler tur-ur

f.+ler-ur

[165b02(Mürselat77/01)]

ferifeteler turur kim ıyur emr-i

ma'rûf ve nehiy-i mekr için

[171b08(Nâzi'ât79/4)]: taŋrı

'atâsına sebķat kıılır taķı aydur

kim ferifeteler turur

fermân F *emir, buyruk*

f. [158b02(Kıyamet75/29)]:

ķorķmalıķındann taŋrı fermân

birle andağ kim aydur

[160b12(İnsan76/9)]:

vechillahi = taŋrı yüzi(iy) için

ya'ni fermân için / lâ nürıdu =

tilemedün / minküm = sizdenn /

cezâ'an = cezâ

[164a03(İnsan76/23,24)]:

tenzılâ = indürmeklik / 24 /

fâşbir = ve şabur kılgıl / li hıkmı

= hıķümine / rabbike =

taŋrırınınğ / ve lâ tuķı' = ve ta'at

fermân

[171a09(Nâzi'ât79/)]: andann

fermân kelge uçmaķa bargıl diyü

ve derecet üķüş bolğa

[175b05('Abese80/15,16)]:

seferattim = ya'ni ferifeteler / 16 /

kirâmin = ol kişiler kim

kerâmetlü / beraratin = taŋrı

ķatında / taŋrığa fermân bolsa

bu âyat 'Utbeh bin [Ubey Ebü

Leheb]

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme

lâ temlikü = ol kün kim kıılmaya

/ nefsü'l li nefsin = biregü

biregüye asığ / şey'an = nese /

ve'l emru = ve fermân ol kün

ya'ni ķamu müdde'ılar bar bolğa

[183a01(İnşıkak84/1,02)]: ize's

semâü'n şakķat = ķaçan kim

ķökler yarılса taŋrı fermânı(iy)

birle / 02 / ve ezinet = ve fermân

bolğa anıñ / li rabbihâ =

taŋrırısına

f.+ı(iy)

[147b05(Müzzemmil73/4)]:

fermânı(iy) ķorķunķındann tâ

ayaķları şişdi ve menğizleri

ardadı

[172a05(Nâzi'ât79/7)]: bir ünin

ürür ķamu tir[ü]lür taŋrı

fermânı(iy) birle aydurlar

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize's
semāü'n şakḳat = kaçan kim
kökler yarılса taŋrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbiḥā =
taŋrısına

f.+ın [173a05(Nāzi'ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü qayıtı
ve i'rāz kıldı / yes'â = ve hılaḥ
kıldı / 23 / fe ḥaşerra = taŋrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādâ = cāzularnı ve nidâ kıldı
uluğ taŋrı

f.+ına

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:

'azīm = uluğ kün / 06 / yevme
yekūmü'n = kim turgalar / nāsü
= ādemīler / li rabbi'l'ālemīn =
taŋrığa ḥalḳlarınğ ya'ni taŋrı
fermānına

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyühe'l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim ḥōy /
kādhun = renc ketürdünğüz / ilâ
rabbike = kendü taŋrınğız
fermānına / kedhann = qaşd
kıldınğız renc ketürmege

f.+ındann

[151a05(Müddessir74/7)]: fāşbir

= şabur ḳılğıl / anı kim saŋğa
buyurdı taŋrı fermānındann

f.+ındann

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann
nehy ḳılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne'l
cennete = ḥōy uçmaḳ / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

fermān ḳıl-

f.-ğa [162b09(İnsan76/14,15)]:
ḳuṭūfūḥā = ve yaḳın ḳılmış bolğa
/ tezlīlā = yimişleri bularğa
fermān ḳılğa / 15 / ve yūṭāfū =
tegzündürgeler / ve 'aleyhim =
bularğa

fermān bol-

f.-ur [170b04('Amme78/38,39)]:
ḳıyāmeta / 39 / zalike'l yevmü'l
ḥaḳḳ = ol kün ḥaḳ turur kim /
femen = tilese / şāe tehāze =
tutar / ilâ rabbihi = kendü
taŋrısına tapmaḳ ya'ni ṭa'atına
fermān bolur

feryād F *feryat*

f. [146a01(Cin72/22)]: ḳul innī =
ayıdğıl kim maŋğa / len yücīranī
= ḥiç feryād tegmege / minellahi
= taŋrıdann / eḥādün ve len

ecide = hîç kimerse ve bolmaya
men tañğıdan

fesād A *fesat, kötülük*

f.+ı(iy)
[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoqsullıg birür ve qanıqı
qavum kim yüz iş fesadı(iy)
üküş

fı'il A *iş, amel*

f. [173a01(Nâzi'ât 79/19)] ve
bunı ol ma'nen aytı kim bular
kim bular fı'il illetinn istediler

fırâğ/ķ A *ayrılık*

f. [158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu'l
firāk = ol turur ayrılmak / ya'ni
hîç anıñ kibi ayrılmak
f.+lık
[148a09(Müzzemmil73/7)]: inne
leke = hōy sañga turur /
fī'nnehāri = kün içinde / sebhan
= firāğlık / tavīlā = uzun

fitne A *fesat, fitne*

f.-bol-
f.-sun
[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kılmadım / ce'alnā =
bularıñg / 'iddetehüm = saqışın /
illā = meger kim / fitnete'l

lillezīne = anıñkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

fitne kııl-

f.-ğam [145a05(Cin72/16,17)]:
hüm = bularğa / mā'[en] gadekā
= üküş şu bularğa ya'ni
ni'metkiñg kılgā erdük andağ
kim / 17 / lineftinehüm =
müsülmānlar kibi kim qatıg
bularğa ācib fitne kılgam bularğa
tā kendü / fih ve men yu'riz =
imāmlarınñ öldürdıği 'Osmān
bin 'Afān ve her kim i'raz
kılsalar

G

galebe A *galip gelme, yenme, üstünlük*

galebe kııl-

g.-ğa siz
[153a16(Müddessir74/31)]: illā
melāiketen = ferishtelerde ne kim
ādemī turur ferishtelerğa kim
galebe kılgā siz bizdenn

g.-mış tur-ur
[181a02(Mutaffifin83/14)]: kellā
= ve ne kim andağ turur / bel
rāne = bilkim galebe kılmış turur
/ 'alā = bularıñg / kılū bihim =
kōñgüllerine / mā kānū = ol kim
qazanqının / yeksibūn = kılurlar
bular

g.-uban
[158a01(Kıyamet75/27)]:
[ferište]leri ‘azāb ferishteleri
yöresin alıp turgalar ğalebe
kıluban
ğalebe tur-
g.-ur
[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yakı çırağ kılur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāika = ve bostānlar ve bağlar
/ ğulben = ğalebe turur budakları
/ 31 / ve fākiheden = ve yimişleri

ġanimet A düşmandan alınan mal

g.+in
[154a04(Müddessir74/31)]: ibn
‘Abbās aydur payġāmbar
‘aleyhi’s selām Ḥayber
ġanimetin

ġarķ A boğulma

g.+a [173a08(Nāzi‘ât 79/25)] fe
ehāzehüllahü = bes taŋrı anġa
‘aķubat kılur ve tutti taŋrı anı /
nekāle‘l āhıreti = nekāl dünyāda
ġarķa kılur ve āhıratı(ak)
ṭamuġa / vel ulâ = soķa

ġarra A aldatma, ġafil avlama

g. [179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā

ādemīler kim / mā ġarrake =
kıldı ġarra sini kim taŋrı / bi
rabbike‘l kerīm = ṭa‘atındann
yıġdı kerīm tanrınınġ
ġarra kıl-
g.-dı [179a05(İnfitar82/6)]:
payġāmbar bu āyat okıdı kim
cehlilik ve nādanlık ġarra kıldı

ġassāk A kan ve irin

g. [169b03(‘Amme78/23)]: yana
ahķāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ġassāk

[169b05(‘Amme78/25)]: ve
ġassākan = ve zemherīr / ġassāk
aydurlar kim ṭamuġlularınġ
sıkındısı

[169b06(‘Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ġassāk ṭamuġda
üç yüz dere tegmesinde

ġayb A göze görünmeyen

g. [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılġa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋrı
anıñ rüzġarın ödün / 26 /
‘ālimü‘l ġayb = ve bilür ġayb ve
biz bilmedüğümüz

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ġayb
bildürmege / ‘alâ ġaybihi ehadā
= ol neseni kim biz

bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteẓā = meger ol kişilere
kim bularnı taplar
g.+dan [146b05(Cin72/27)]: tā
ol anğa ayur ‘ilimden ve
ğaybdan kim buları bilmedükleri
ve bular anı
ğayb bol-
g.-maslar er-di
[151b03(Müddessir74/13)]: kim
hiç ğayb bolmaslar erdi andann
sa‘id bin cübeyyir

ğāyib A *belirsiz, bilinmeyen, gizli*

g. [179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhūm = ve bolmağa bular /
‘anhā = anda / bi ġā‘ibīn = ġāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oķ[1]turdı saŋga kim ne turur

ğaza A *din, vatan ve millet uğrunda
yapılan savaş*

g.+lıķa [175a08(‘Abese80/2)]:
iki ķurla payġāmbar ġazalıķa
çıķtı anı Medīnede

ğāzī A *gaza eden, ordunun başına
geçen, savaşan, savaştan sağ ve
muzaffer dönen*

g.+leri
[150a08(Müzzemmil73/20)]:
ķılġucılarnı ħalāl yiyenlerni
ġāzīleri birle beraber ķıldı

ġusul A *boy abdesti*

ġusul ķıl-
g.-ur [170b02(‘Amme78/38)]:
ġusul ķılur ol arķta tegme kūn tā
nūrı artar ķürşī birle

gür F (<gūr) *mezar*

g. [158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ġutı(iy) uşak oġlanları
ķayġusındann sarmaşur ve gür
ķayġusındann sarmaşur
g.+de [175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aķberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) ķıldı gürde tā
gürde
g.+denn [179a01(İnfitar82/4)]:
ve ize‘l ķubūru = ve kaçan kim
gürler çıķalar / bu‘şirat = ķılġa /
tā ölüġler gürdenn çıķalar
g.ler [179a01(İnfitar82/4)]: ve
ize‘l ķubūru = ve kaçan kim
gürler çıķalar / bu‘şirat = ķılġa /
tā ölüġler gürdenn çıķalar

H

ħabar A *haber*

h. [168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘aẓīm = ol ħabar
kim uluġ turur ya‘ni ķurān ve
ķıyāmet būrhāmı(iy) / 03 / ellezī

= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fıhi = hılaf kılurlar bir neçelere
[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuğ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ğaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahıl
tegül
h.+da
[153a06(Müddessir74/30)]:
müvekkel bolsa ḥabarda kelmiş
turur bu zebāniyeler şıfatı(iy)
h.+ı(ak) [156a04(Kıyamet75/3)]:
üçün indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn
ḥabar bir-
h.-di [166b06(Mürselat77/28)]
veylün = velī ol / yevme’izin =
kün kim / lil mükezziḇīn =
yalğan kılğucılarga / andann
ḥabar birdi kim ayıtğalar
[168b03(‘Amme78/1)]: üçün
anğa cevāb birdi taṅrı ‘azze ve
celle ḥabar birdi
[172a08(Nāzi‘ât79/9)]:
hāşı‘atun = [kōṅgöl]lerniṅ hāşı‘
/ ve zelīl bolğa anda ḥabar birdi
Mekke kāferlerine

h.-ge
[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:
lā vezar = ol kün hıç / ilâ rabbike
= turağ yiri(iy) belgölü ve tağı
hıç yarı kılucı seniñ taṅrıñg /
yevme’izi‘l müsteḳarr = bolğa ol
kün ḳader birdeçi ve ḥüküm
ḳıldaçı / 13 / yunabbıu = ḥabar
birge
h.-ür er-diler
[145b08(Cin72/19)]: barur erdi
ve ḥabar birür erdiler bular kim
müsölmānlar ḥariş [turur]
ḥabar kel-
h.-miş [tur-ur] [172b07(Nāzi‘ât
79/19)] ve ehdiyeke = ve yol
körter kim / ilâ rabbike =
taṅrıñg taba / fe taḥşâ = senn tā
ḳorḳar sen / ve ḥabar kelmiş
[turur]
ḥabar tur-
h.-ur [145b09(Cin72/19)]:
[ḥariş] turur ḳurāṅğa ve
payğāmbarğa ve aydurlar kim
ḥabar turur cinnīler
[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = anğa ḳatıg ‘azāb / ve
payğāmbardan ‘aleyhi’s selām
ḥabar turur kim şa‘ūd

[171a05(Nâzi‘ât79/)]: ẖabar
turur her kim ve‘n nâzi‘ât
sûretinn okısa tegme

ẖac A *hac*

h. [160b03(İnsan76/7)]: [v̱acib]
kıldı nitekim ẖac ve namâz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

ẖacet A *ihtiyaç*

h. [180a11(Mutaffifîn83/3)]:
yığsalar taŋgrı bulardann
yağmur yığar Aşma‘i aydur
ẖacet tilemegil
h.+inğ [175a07(‘Abese80/2)]: tir
erdi kaçan anı körse ne ẖacetiŋ
bar dir sorarlardı

ẖad A *sınır, had*

h.+leri [157b09(Kıyamet75/23)]:
ẖadleri ve nihâyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır
h.+tenn [172b06(Nâzi‘ât
79/17,18)] innehu tağâ = ol
tağı(iy) turur / 18 / fe ḵul =
ẖadtenn keçmiş / hel leke =
ayıtğıl rağbetiŋ bar mu / ilâ en
= müsülmân bolğa sen / tezekkâ
= küfürdenn yanga sen

hadd A *emir ve yasa*

h.+inn
[148a04(Müzzemmil73/5)]:

haddinn ağır turur ḵurân
münâfıqlarğa yünğül turur ḵurân

ẖağ A *doğru, gerçek*

h. [160a07(İnsan76/3)]: innâ =
ve bizüz / hedeynâ hü‘s sebîle =
körtürdük anğa ẖağ yol ve bâtıl /
immâ şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

[165b07(Mürselat77/04)] fark
kılmaqtann ya‘ni
ayrılmaqlıqtann ẖağ bâtıl

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yestekīm = kim rāst turğa / ve
ẖağ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

[178b01(Tekvir81/28)]: eger
tilesevüz ẖağ yolda turğavuz
taŋgrı ayıttı

h.+tur-

h.-ur

[170b04(‘Amme78/38,39)]:
ḵıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ẖağğ = ol kün ẖağ turur kim /
femen = tilese / şāe tehaze =
tutar / ilâ rabbihi = kendü
taŋgrısına tapmağ ya‘ni ta‘atına
fermân bolur

ẖakīm A *Allah’ın isimlerinden*

h. [165a01(İnsan76/30)]:
‘alīmen = ‘alīm turur / ẖakīmen

= ve ḥakīm / tilemek tanrınınḡ
turur

ḥākim A hakim, kadı

h. [166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühlikî'1 = iy ḥākim helak
kıldı / e'1 evvelīn = önḡdünki
ümmeṭleri / 17 / şümme
nütbi'uhümül = andann bularınḡ
izince helak [kılgām] / āḥırīn =
[helak] kılgām bes sonḡraķılarnı

ḥāl A hal, durum

h.+indenn
[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oķunḡ didi / ve rattıl e'1
ķurāne = ve ayıtḡıl ķurānı(ak)
oķumaķlıķ ḥālindenn / tertīlā =
birbirindenn ayırḡıl
[157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lā tüdrikuhu'1 ebşār ve hüve
yüdrükü'1 ebşār ve vücühün =
taķı yüzler / yevmeizin = ol kūn
ķara bolḡa / bāsıreten =
ḥālindenn tegzinip ādemiler
h.+li [177a07(Tekvir81/2)]: on
kederat ol bolur kim ḥālī
tegzinür

ḥalāl A helal

h. [150a08(Müzzemmil73/20)]:
ķılḡucılarnı ḥalāl yiyenlerni
ḡāzīleri birle beraber kıldı

[165b08(Mürselat77/04,05)]

ḥalāl ḥarām aydurlar ya'ni
bulıtḡa aydur / 05 / fe'1
mülķiyāti zikrā = ol ferişteler
kim saḡa vaḡiy ketür

ḥalīķ A yaratan (Allah)

h.+tann

[150a05(Müzzemmil73/20)]:

min ḡayrin tecidühü =
ḡayurdann bulḡa siz anı /
'indellahi = taḡrı ķatında / hüve
ḡayrān = ol yigrek yā ḡalīķtann

ḡalīş A samimi, içten, temiz

ḡalīş bol-

h. -ḡıl

[148a12(Müzzemmil73/8)]:

vezķür isme = ve yād kılgıl
kendü taḡrınınḡ ādīnı / rabbike
= uluḡ tutḡıl / ve tebette'1 ileyhi
= ve tevḡīd ve ḡalīş bolḡıl

ḡalīş bol-

h.-maķlıķ

[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:

tebtīlā = ḡalīş bolmaķlıķ / 09 /
rabbü'1 meşrıķı = ve ol turur
maşrıķ / ve'1 maḡrıb = ve maḡrıb
taḡrısı

hāli A boş

hāli bol-

h.-ga [183a03(İnşikak84/4,05)]:
mā fīhā = māl̄lardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāli bolga ve işidge / li
rabbiḥā = ve ṭā‘at bolga anğa /
ve ḥuḳḳat = ve sezāvar turur
anğa ṭā‘at kılsalar kim

hālīd A sonsuz, daim, ebedi

h. [172b01(Nāzi‘ât 79/13,14)]
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāḥüm = kaçan bularnı körseler
/ bi’s sāhiratti = ol hālīd biz
üzere kelmiş bolsa

ḥalife A birinin yerine geçen kimse,
halef, vekil

ḥalife kıl-

h.-dı [175a09(‘Abese80/2)]:
kendü yirine ḥalife kıldı İbnü
Dürīdū aydur eger paygāmbar

ḥalḳ A insanlar, halk

h. [172a04(Nāzi‘ât79/7)]: ünin
ürür ḳamu ḥalḳ ölür ve taḳı
h.+lar [146a03(Cin72/22)]: ve
ḳamu ḥalḳlar birle duşmān
boldunḡ bundann savulḡıl sini
saklayalıñ

h.+ları

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = ḳorḳutḡucı turur / li‘l
beşer = ḥalḳları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā’e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekāddeme = ṭā‘at inca

[150b05(Müddessir74/2)]: ḳum
= örü tur / fe enzir = ve ḳorḳıd
ḥalḳları / ve rabbeke = ve
ululaḡıl / fe kebir = taḡırını /
‘Abdullah aydur

h.+lar [155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre’ıl aytı ol mü’mın turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur ḥalḳlar
içinde

h.+ları [157a08(Kıyamet75/23)]:
payḡāmbar aytı ‘aleyhi’s selām
uçmaḳ ḥalḳları bisreki bularınḡ
ol

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yetegāmezün = közleri birle
işāret ḳılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve kaçan / enḳalebū =
ḳayıdsalar / ilā = evlerine /
ehlihımu = ḥalḳları tapa
h.+larınḡ [163a06(İnsan76/18)]:
uçmaḳ ḥalḳlarınḡ tumlu bolur
tamām kāfer kibi dādıḡ

[180b01(Mutaffîfîn83/5,06)]:
‘azîm = uluğ kün / 06 / yevme
yekûmü‘n = kim turgalar / nāsü
= âdemîler / li rabbi‘l‘âlemîn =
tanğrığa halklarınğ ya‘ni tanğrı
fermânına

h.+largä

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘âlemîn = yād
kılmaqlık halklargä / 28 / li men
şāe = ol kişilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn

h.+ınn [173b09(Nâzi‘ât79/34)]:
i‘t tāmmetül = [‘aceb]
ketürmeklik ya‘ni kıyāmet /
kübrā = uluğı / ol vaqtun kim
uçmağ halkınn uçmağa iltge

h.-[lar tur-ur]

[175a02(‘Abese80/2)]:
Muḥammadğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki halk[lar turur]

ḥamır A şarap, içki

h.

[181b11(Mutaffîfîn83/25,26)]:
min raḥîqın = ḥamır şāfî anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anğa

tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

h.+ı(iy) [163b07(İnsan76/21)]:
ya‘ni arığ bolur dünya ḥamrına
menğzemes dünya ḥamrı(iy)
belid turur

h.+ına [163b07(İnsan76/21)]:
ya‘ni arığ bolur dünya ḥamrına
menğzemes dünya ḥamrı(iy)
belid turur

ḥamīm A pek sıcak, pek kaynar nesne

h. [169b03(‘Amme78/23)]: yana
aḥqāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ğassāk

ḥān F han, kağan, hükümdar

h.+ı(iy) [171b01(Nâzi‘ât79/2)]:
ibn ‘Abbās aydur munı
mü‘minler ḥānı(iy) üçün aydur
kim çıktuқта

ḥarām A haram, dini yasak

h. [156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar ḥarām ḥelāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü qosa

[165b08(Mürselat77/04,05)]

ḥalāl ḥarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülkiyāti zikrā = ol feriştelar
kim saṅa vaḥiy ketür

ḥarāmzāde A+F *günahkar*

h.+leri

[149a08(Müzzemmil73/17)]:

ṭamuğa ayğılsadı aydur
ḥarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oğlanların aydur

ḥarf A *harf*

h. [150b01(Müddessir74/1)]:
ḥuruf miñg ve on tört turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

[150b03(Müddessir74/1)]:
oķısa tegme bir ḥarf saķışına on
müz d birge ve yalğan kılğana
taķı andavuk turur

h.+[i]ne[171a06(Nâzi‘ât79/)]:
harf[i]ne on iylük bitiye ve
tegme harf[i]ne on yavuzlıkın
kiderü [birge]

[171a07(Nâzi‘ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

h.+ları 147a05(Müzzemmil73/):
[iki yüz seksen] biş turur ḥarfları
sekiz yüz altı turur ve übey bin

[155b04(Kıyamet: 75/0)]
[āyat]ları kırk turur ve kelimeleri
toķsan toķuz turur ve ḥarf[ları]

[159b05İnsan76/): ve
kelimeleri iki yüz kırk turur ve
ḥarfları miñg ve yüz

[165a08(Mürselat77/): ve
ḥarfları sekiz yüz ve on altı turur
Ebâ bin

[168a11(‘Amme78/): [yüz
seksen] bir turur ve ḥarfları sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[171a04(Nâzi‘ât79/): [yüz
toķsan] toķuz turur ve ḥarfları
yidi yüz elli üç turur

[176b11(Tekvir80/): [yüz]
kırk turur ve ḥarfları biş yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka‘b

[178b08(İnfitar82/): yigirmi
turur ve ḥarfları üç yüz on toķuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b08(Mutaffifin83/): toķuz
turur ve ḥarfları tört yüz otuz
turur ve Übey bin Ka‘b

[182b11(İnşikak84/): ve
ḥarfları tört yüz otuz üç turur
paygāambar aytı kim

ḥarīf A *arkadaş, dost*

h.+[lar]

[151b09(Müddessir74/17)]: bir
ṭağ turur ṭamuğ içinde
ṭamuğlularnı yitmiş ḥarīf[lar]

ḥarīr A *ipek*

h. [161a06(İnsan76/12,13)]: ve
ḥarīran = üzere yoķsulıg bular

uçmağa kirürge ve Һarĩr / 13 /
mütteki'ine = ertege ya'ni tekye
kılup turur bolğa / fihā 'ale'l
erā'iki = tahtlar üzere

Һarĩş A *düşkün*

h.-lıķın [145b06(Cin72/19)]:
yekününe = birbirini helāk
kılğalar / 'aleyhi libedā =
Һarĩşlıķın anğa / sa'id bin
cübeyir aydur kim
Һarĩş [tur-
h.-ur] [145b08(Cin72/19)]: barur
erdi ve Һabar birür erdiler bular
kim müsülmānlar Һarĩş [turur]

Һaşlet

Һaşlet tur-
h.-ur [177b05(Tekvir81/14)]:
Һaşlet turur altısı bu dünyāda

Һāş A *yalnız, sadece*

h. [155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te'ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge Һāş

Һāşî' A *alçak gönüllülük gösteren,
huşu' duyan*

Һāşî' tur-
h.-ur
[150a02(Müzzemmil73/20)]:
ya'ni sizinġ könglünġüz Һāşî'
turur sizlerde yirinde bolġay

Һaşur A *ölüleri diriltip mahşere
çıkarma*

Һ kıl-

Һ.-ur [177a09(Tekvir81/5)]: ve
ize'l vuħūşü = kaçan kim yılķı
ve keyikler ölümi(iy) kibi /
Һuşirat = Һaşur kılur kıyāmet
küni(iy) andaġ kim / ayıtuk

Һaťā A *yanlışlık*

h.+lar [151a02(Müddessir74/5)]:
dünýā dostluķın kim Һamu
neseler Һaťālar başı(iy) turur
ya'ni minnet [kıldukunġ]

Һavale A *gönderme, yollama*

Һavale kıl-

h.-salar
[156b09(Kıyamet75/15)]: kim
birbirine Һavale kılsalar cebre'ıl
'aleyhi's [selām]

Һayat A *hayat, ömür*

h. [178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhıbüküm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinġ işinġiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā Һad raāhü = ve
Һöy kördi cebre'ıl uluġ şüretinn /
bi'lüfüķi'l mübīn = ol ne Һayat
tā āşkere

ḥayır A *hayır, iyilik*

ḥ.kıl-

h.-ğa

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uḳḳıtet =
ma‘lūm yirde / 12 / li eyyi =
ḳanıḳı / yevmin = kūnḡe
bularınḡ cem‘ bolḡası / üccilet =
tā ḥayr kılğa

ḥayur A *hayır, iyilik*

h. [168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] ḳılmaḳ bizge ‘ayıb turur
payḡāmbār ayttı ḥayur yoḳ ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yoḳ didi
h.+dann

[150a05(Müzzemmil73/20)]:
min ḥayrin tecidūhü =
ḥayurdann bulḡa siz anı /
‘indellahi = taḡrı ḳatında / hüve
ḥayrān = ol yigrek yā ḥalıḳtann

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā ṣerdenn / bu sūret içinde on
iki

ḥazinedar A+F *hazinenin idare ve
muhafazasına memur edilen
kimse*

h.+ğa [157a09(Kıyamet75/23)]:
bolḡa kim baḳalar ḥazinedarğa
ve kendü uraḡutlarına minḡ
yıllıḳ yirdenn

ḥekim A *âlim, bilgin*

h.+ler

[147a11(Müzzemmil73/1)]: erdi
muñdann ḥekimler aydur bu ol
vaḳtun erdi kim payḡāmbār[lıḳ]

ḥelāk A *mahvolma*

ḥelāk ḳıl-

h.-duḳların

[169a04(‘Amme78/16)]: andann
sonḡra bu ḥuccetler yād ḳıldı ve
bilḡülü ḳıldı ḳıyāmetḡa ḥelāk
ḳılduḳların ayıttı

helāk A *mahvolma*

h. ḳıl-

h.-dı

[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühliki‘l = iy ḥākim helak
ḳıldı / e‘l evvelīn = öñḡdünki
ümmeṭleri / 17 / şümme
nütbi‘uhümül = andann bularınḡ
izince helak [ḳılḡam] / āḥırīn =
[helak] ḳılḡam bes sonḡraḳılarnı
h.-ğa

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tüḅḳī = keçmeyeler düḳaḳlar / ve

lā tezer = hîç kimseyi kim anı
helak kılğa / ve Mūsâ ‘aleyhi’s
selām taŋrığa aytı

h.-ğalar [145b06(Cin72/19)]:
yekūnūne = birbirini helāk
kılğalar / ‘aleyhi libedā =
hārişlığın anğa / sa’id bin
cübeyir aydur kim

h.-gam
[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühlikî’l = iy hākım helak
kıldı / e’l evvelīn = öngdüŋki
ümmetleri / 17 / şümme
nütbi’uhümül = andann bularıŋg
izince helak [kılğam] / āhırīn =
[helak] kılğam bes soŋgrağıları
helak bol-

h.-dı [151b05(Müddessir74/13)]:
anuñ ni‘met kesildi helak boldı

helāl A kullanılması şeran caiz

h. [156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar hārām helāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü qosa

hem F *hem, ve*

h. [159a07(Kıyamet75/35)]: hem
qaravaş oğlanına uymaya erdim
didi payğāmbār aytı ‘aleyhi’s
[180b05(Mutaffīfīn83/7)]:
bayarlamazlar ve yirge

ketürgeler hem yir tağı
bayarlamaz andan

hemīşe F *daima, her zaman*

h. [146a08(Cin72/23,24)]: fihā
ebedā = andann hemīşe / 24 /
hattā izā = tā qaçan / raeṣ mā =
körseleler anı kim / yū‘adūne =
va‘ad kıldı bularğa

[174a07(Naziat79/43)]:
payğāmbārğa hemīşe anğa turur
erdi

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterī ve ‘uṭārid ve bu
yulduzlar kim anda yazuqlar kim
hemīşe

her F *hep, bütün*

h. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘ī’l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yıldız kim
sağılar / raşadann = anıñ yolınn

[145a02(Cin72/14)]: fe men =
bes her kim / esleme = islam
ketürseleler / fe ülâ’ike = bular
tururlar kim / teḥarrav = qaşd
kılmışlar / raşedā = bulğa köni
yolğa

[145a05(Cin72/16,17)]: hüm =
bularğa / mā’[en] gadekā = üküş
şu bularğa ya’ni ni‘metkiŋg

qılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim qatıg bularğa ācib fitne
qılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu'riz = imāmlarının
öldürdığı 'Osmān bin 'Afān ve
her kim i'raz qılsalar

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illā
belāgān = ve qılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
tañrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
tañrıdann turur ve tañrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya'sıllahe = ve her kim 'āşı
bolsa tañırığa

[147a06(Müzzemmil73/)]:
Ka'b aydur kim payğāmbar
'aleyhi's selām ayt[t]ı her kim
e'l Müzzemmil

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
payğāmbar 'aleyhi's selām
aydur her kim elmüdeşsir süret

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād qılmağ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
qılmayalar / illā = meger / en
yeşā' = erleri kim

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
payğāmbar 'aleyhi's selām ayttı
her kim bu kıyāmet süret oqısa

[159b07(İnsan76/)]: her kim
hel etā 'ale'l insān süret oqısa
anıñ cüdāsı

[160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ'imüne't ta'āme = ve ta'ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şāettehaze =
tilese tutar / ilā = kendü / rabbihi
= tanrıñg / sebīlā = ta'atına yol /
30 / ve mā = anğa

[165a09(Mürselat77/)]: Ka'b
aydur kim payğāmbar ayttı
'aleyhi's selām her kim

[171a05(Nāzi'ât79/)]: habar
turur her kim ve'n nāzı'ât
süretinn oqısa tegme

[175b04('Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād qılga
qurānı(ak) / 14 / merfū'atin =
yoğaru kötürilmiş /
müṭahheratün = tañrı qatında
arığ bolmış ol / bi eydī =
payğāmbar elinde

[176b12(Tekvir80/)]: aydur
paygāmbardann ‘aleyhi’s selām
her kim ize’s şemsü küvvirat

[178b09(İnfitar82/)]:
paygāmbardan şallallahu ‘aleyh
her kim ize’s semāūnfetarat
oķısa taŋrı

[181a03(Mutaffifin83/14)]: bu
her yere aydur kim kaçan bende
yazuķ kılsa bir ķada on ķat

herçi F her

h. [151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] kılmağıl tã‘at
kıldıķunğ için herçi ne kılsaŋg
menim

[178b05(Tekvir81/29)]: oķıdım
bu kitāblarda ķamusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
hukķat = ve ol sezāvar turur kim
tã‘at kılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elķat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ķarnında turur

hevā A arzu, heves, istek

h.+sındann
[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann

nehy kılğa ya‘ni yığa / ‘ani‘l
hevā = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne‘l
cennete = hōy uçmaķ / hiye‘l
me’vā = anıñ bolğa

hılaf A karşı, aksi, zıt

[180a08(Mutaffifin83/3)]: kanıķı
ķişiler kim taŋrı hükmine hılaf
kılsa taŋrı

h.+lık

[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfık yok erdi nifākı(iy)
bolğası bunu hılaflık için
aydurlar

hılaf kıl-

h.-urlar

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘azīm = ol habar
kim uluğ turur ya‘ni ķurān ve
ķıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hılaf kılurlar bir neçelere
h.-dı [173a05(Nāzi‘āt 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü ķayıtı
ve i‘rāz kıldı / yes‘ā = ve hılaf
kıldı / 23 / fe haşerra = taŋrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādā = cāzularnı ve nidā kıldı
uluğ taŋrı

hılķat A yaradılış; tabiat

h.+ıng [179a06(İnfitar82/7,08)]:
ellezī = ol kim / haleķake =
yarat[t]ı sini / fe sevvāke = ve
rāst kıldı sening boyning /
fe‘adelek = ve hılķatıng / 08 / fī
eyyi = ve dūrüng ol
h.+inn [164b04(İnsan76/28)]:
halaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı
/ ve şedednā = ve ķatıg yarattım
bularıng hılķatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşıu turur tezkiret

hıç F hıç

h. [145b03(Cin72/18)]: iltmenğ
ve anda tã‘at kılıng ve taņgrını
yād kılıng ayruķ hıç
[145b11(Cin72/20)]: ķāle =
ayıt[t]ı / innemā = paygāmbar
kim / ed‘ū = oķıyavuz kendü /
rabbī = taņgrımıznı / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eķadā = hıç aņga ortaķ
[145b12(Cin72/21)]: ķul inni =
ayıtğıl yā Muħammad / lā
emlikü = kim min sizke
ķılumaya men / leküm = hıç /
đarran = ziyān ve ne taķı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

[146a01(Cin72/22)]: ķul innī =
ayıdğıl kim maņga / len yücīranī
= hıç feryād tegmege / minellahi
= taņgrıdann / eķadün ve len
ecide = hıç kimerse ve bolmaya
men taņgrıdan

[146a02(Cin72/22)]: min
dünihi mülteħadā = adın hıç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

[150b09(Müddessir74/2)]: kirü
baķtım hıç kimseni körmедim
yoķaru baķtım kök[den]

[151b03(Müddessir74/13)]:
kim hıç ğayb bolmaslar erdi
andann sa‘id bin cübeyyir

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübķī = keçmeyeler dūçaķlar / ve
lā tezer = hıç kimseyi kim anı
helak kılgā / ve Mūsā ‘aleyhi’s
selām taņgrıģa aytı

[152b10(Müddessir74/28)]:
saķar dūçaķına kiren ve
ķomayalar bular hıç kimse aņga
kemişmeyince

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:
lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike
= turağ yiri(iy) belgülü ve taķı
hıç yarı kılcı seniñ taņgrıng /

yevme'izi'l müstekarr = bolğa ol
kün kader birdeçi ve hüküm
kıldaçı / 13 / yunabbu = habar
birge

[157b14(Kıyamet75/27)]: 'azze
ve celle ol küñ anğa hıç nesesi
kıldurmaya rahmet ferişte[leri]

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu'l
firāk = ol turur ayrılmağ / ya'ni
hıç anıñ kibi ayrılmağ

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen mañga hıç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ta'am birgil didi rasul aytı
menim qatımda hıç ta'am yok

[161b14(İnsan76/13)]:
['ākıbet]lığ birdi ve bularınğ
evinde hıç ta'am yok erdi ve üç

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebır ma'nası ol bolur kim ol
ni'met hıç kitmege

[170a07('Amme78/38)]:
yevme yekümü'r rühu = anıñ
destür birle hıç şefā'at ol küñ
kim turğa rüñ / ve'l melā'iketü =
ve ferışteler / şaffan = şafı

[174a06(Naziat79/43)]: ya'ni
sen hıç nese bolmaz senn

kıyāmet kaçan kelsinn 'Āyişe
aydur

[176b01('Abese80/35,36)]: ve
ümmihi = ve kendü anasındann /
ve ebıhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāhibetihi = ve
urağutındann / ve benıhi = ve
oğlanlarındann / kim hıç kimse

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize'l cibālū = ve kaçan tağlarıñ /
süyyirat = yoritse habā menşür
bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize'l
'işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / 'uṭṭilet =
'arabınğ eygü meşeli 'aṭalet
kıldılar

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başrı aydur hıç 'arab
islām tilemedi tā tañrı 'azze ve
celle tilemeyince

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min rahıķın = hamır şāfı anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hıç kimse / 26 /
hıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fı zalike =

dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

hikāyet A *anlatma, hikaye etme*

h.kıl-

h.-ur

[152b06(Müddessir74/24,25)]:

in hāzā = tegül bu Muḥammad /

illā = meger / sıḥrun = cāzu /

yüşer = iy kim anı hikāyet kılur /

25 / in hāzā = ve tegül bu / illā

qavlu = meger ādemī

hilet A *hile, aldatma*

h.kıl-

h.-ur

siz

[167b02(Mürselat77/39)] fe in

kāne = eger sizlerge / leküm

keydün = hilet turur / fekīdün =

hilet kılur siz maḥga

hilet tur-

h.-ur [167b02(Mürselat77/39)]

fe in kāne = eger sizlerge /

leküm keydün = hilet turur /

fekīdün = hilet kılur siz maḥga

hilqat A *yaratılış*

h.+inn [156a12(Kıyamet75/4)]:

hilqatınn körklü yarat[t]ım ya'ni

boyın tenin

hisāb A *hesap, sayma*

h.+dann

[169b10('Amme78/26,27)]:

cezā'en = cezā bolğa muvāfiq

'amelindenn / vifāqan = artuq

eksük bolmağa / 27 / innehüm

kānū = bular bolğa kim / lā

yardüne = qorqmayalar / hisāban

= hisābdann

h.+ınca

[170a05('Amme78/36,37)]:

hisāban = hisābınca / 37 / rabbi's

semāvāti = ve taḥḡrı turur

kökleriḡ / ve'l erzı = ve

yirleriḡ / vemā = ve ol ikisi

hişār A *kale, hisar*

h. [153a08(Müddessir74/30)]:

uluḡ hişār kibi ve bulardann

tegme biriniḡ ança küci(iy)

hor F *hor, alçak*

hor tur-

h.-ur [158b11(Kıyamet75/33)]:

hor turur ve mürüv[v]ed içinde

ayur bunı tehdīdi yolındann

ayıt[t]ı

hōş F *güzel, iyi, tatlı, hoş*

h. [166b05(Mürselat77/27)]:

ravāsiye = taḡlar / şāmiḡātın =

uluḡ yüce / ve eşkaynāküm =

kıldım sizge / ma'en = hōş /

fürātā = su

hovāca F *yaşlı, hoca*

h. [149a06(Müzzemmil73/17)]:
tetteḳūne in kefertüm = kāfer
bolmasaṅgız / yevme yec‘alü‘l
vildāne = ol kün ‘azābına kim
ḳılur oḡlanları / şībā = hovāca
ḳılur

hōy F *bizzat, kendi*

h. [144b01(Cin72/9)]: ve ennā =
ve hōy / künnā = biz erdük /
naḳ‘udu = oturanlar / minhā =
kōkde / meḳā‘ide =
oturıcılardan / lil sem‘i =
işidmek üçün

[144b03(Cin72/10)]: ve ennā =
ve hōy / lā nedrī = biz bilmedük
kim / eşerrun = şer diledükinn /
ürīde = ol kişilerge kim / bi men
fī‘l arzı = yir üzere turur kim bu
yulduzlar atmaḡı / em erāde
bihim = veya tiler bularıṅ

[144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhüm = taṅrısı bularıṅ /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = hōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

[145a01(Cin72/14)]: ve ennā =
ve hōy / mine‘l müslimūn =
bizdenn müsülmānlar bar erdük /

ve mine‘l ḳāsiṭūn = ve
bizlerdenn cevır ḳılḡucılar bar

[145a07(Cin72/18)]: ve enne‘l
mesācide = hōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted‘ū = taṅrınınḡ
turur oḡımaṅgız / me‘allahi
eḡadā = taṅrınḡız birle taḡı
ayruḡ taṅrı

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve hōy / lemmā ḳāme = ḳaçan
turdı erse / ‘abdullahi = taṅrı
bendesı / yed‘ūhū = ya‘ni
Muḡammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[tı] lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardan
aṅga bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslükü min beyn =
yöridür anıñ elinde

[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sâ‘atinde /
hiye eşeddü = ḳatıḡ bolur / vaṭ
en = ya‘ni ḳavī bolur / ve
aḳvemu = ve şavāb yavlaḡ

[148a09(Müzzemmil73/7)]:
inne leke = hōy saṅga turur /
fī‘nnehāri = kün içinde / sebḡan
= firāḡlıḡ / ṭavīlā = uzun

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]
inne = ve ẖöybiziñg / ledeynā =
qatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluğ qatıg
‘uqūbetler / ve ceḥıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ta‘at / 20 /
inne rabbeke = ẖöy tañgrıñg /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / teḳümü = örü turğa sen /
ednā = yakınrak

[151a07(Müddessir74/8,09)]:
fe izā = qaçan ürse / nüḳıra fī a‘n
nāḳūr = boruğnı / 09 / fe zalıke =
ẖöy ol / yevme‘izin = kün /
yevmün = kün turur

[159b09(İnsan76/01)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rüzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / 01 / hel = ẖöy
/ etā = keldi

[160a09(İnsan76/4,05)]:
selāsile = zencīrlar / ve aḡlālev =
ve bağlar / ve se‘īrā = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne‘l
ebrāra = ve ẖöy müminler

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesīr]
bolur ve urağut taḳı yesīr bolur /

innemā = ẖöy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ta‘ām birgevüz sizge

[164b02(İnsan76/26,27)]:
leylen = dünin / ṭavīlā = uzun
ya‘ni taṭavvu‘ / 27 / inne = ẖöy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yūḥıbbūne‘l ‘ācilete = dünyānı

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme‘izin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne‘l
mütteḳīne = ẖöy perhīzkārılar / fī
zılālīm = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faşlı = ẖöy kıyāmet
küni(iy) / kāne miykātan =
miykātı(iy) bolğa / 18 / yevme
yünfeḥu = ol kün kim ürese

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = ẖöy / lil mütteḳīne =
mütteḳılarga / mefāzan /
ḳorkmaḳlıḳ bolğa / 32 / ḥadāiḳā
= ṭamuğdann uçmaḳa / ve
aḡnāban = bostānlar ve üzümeler
/ 33 / ve kevā‘ibe = ve ḳıranḳlar
kim

[172b03(Nāzi‘āt 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ṭamuğ
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =

hōy keldi sanğa / hadīsü =
Mūsâdan

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / tağâ = tağī bolmış bolsa /
38 / ve āşeral hayâtet = ve
ihtiyâr kılsalar / dünyâ =
dünyânı / 39/ fe innel ceḥīme =
hōy düşak

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = tañgrı fermânındann
nehy kılgâ ya'ni yıga / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevâsındann /41/ fe inne'l
cennete = hōy uçmak / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemâ ente = hōy senn /
münziru = korkutgucı senn /
men yahşahâ = ol kişilerni kim
korkar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mâ = kökde emîn turur /
şāḥībüküm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinğ işinğiz / bi mecnün
= delü / 23 / ve lâ kad raāhü = ve
hōy kördi cebre'ıl uluğ şüretinn /
bi'lüfûki'l mübîn = ol ne hayat
tâ āşkere

[179a09(İnfitar82/10)]: kellâ =
bil kim / bel tükezzibüne = yalan
kıldılar /bi'd dīn = kıyāmeti(ak) /
ve inne = ve hōy / 'aleyküm =
sizlerni

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mâ tef'alün = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne'l ebrâra = hōy
ebrâr eygüler / le fī = uçmak/
ne'īm = ni'meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

[181a10(Mutaffifin83/17,18)]:
ellezī = ol kim / küntüm = sizler
anı / bihi = yalğan kılmur /
tükezzibün = erdinğiz / 18 / kellâ
= ḥakā kim / inne = hōy

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22
kitābüm = kitāb turur / merķüm
= merķüm ḥāzıra / 21 /
yeşhedühü'l muḥarrubün =
kelgeler muḥarrebler ve muṭiler
ni'met içinde bolur / 22 / inne'l
ebrâra = hōy ebrâr

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kânū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:

ḳālū = ve ayıtgalar / inne = hōy /
hāülāi = bular / leḳāllūn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilū = ve ḳosa ıduḳ bularnı /
‘aleyhim = bularnıḡ

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim hōy /
kādiḥun = renc ketürdünḡüz / ilā
rabbike = kendü taḡrıḡız
fermānına / kedhann = ḳaşd
ḳıldınḡız renc ketürmege

ḥuccet A delil, belge

h.+ler [169a04(‘Amme78/16)]:
andann sonḡra bu ḥuccetler yād
ḳıldı ve bilgülü ḳıldı ḳıyāmetḡa
helāk ḳılduḡların ayıttı

h.+lerimüzni

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzebū = ve yalḡan ḳıldılar / bi
āyātınā kizzāban = biziḡ
ḥuccetlerimüzni / 29 / ve külle =
ve ḳamu / şey’in = neseni /
aḥşaynāhū = ve yazdurduḳ /
kitāban = ve bildürdük

ḥuccet tur-

h.-ur

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:

andann sonḡra anı işlese / belı‘l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ ‘alā nefsihi = tatları üzere
ḥuccet turur kim

**ḥulf A verdiği sözü tutmama, üzerinde
durmama**

ḥulf ḳıl-

h.-dılar [168b01(‘Amme78/1)]:
‘amme = ol kim sorarlar /
yetesāelūn = birbirine / ve ol ol
erdi kim kāferler ḥulf ḳıldılar

**ḥulḳum A boḡaz (insan ve
hayvanlarda)**

h.+

a

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = ḥākā kim / izā = ḳaçan
bularnıḡ / beḡati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān ḥulḳuma
kelse / 27 / ve ḳile men rāḳin =
ayıdgalar kimse bar mu

**ḥurma A hurma, hurma ağacının
yemişi**

h. [176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaḳı çıraḡ ḳılır / ve naḥlan =
ve ḥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāiḳa = ve bostānlar ve baḡlar
/ ḡulben = ḡalebe turur budaḡları
/ 31 / ve fākiḥeten = ve yimişleri

huruf A *harfler, sözler*

h.+ları [174b03(‘Abese80/)]: ve kelimeleri iki yüz ve otuz üç turur ve hurfları biş yüz [otuz turur]

huy F *huy, ahlak*

h. [165b04(Mürselat77/03)] neşrann = yumşak huy / Hasan Başrı aydur üç qurla anda yād kıldı

hüküm A *hüküm, emir*

h.+indenn [178a06(Tekvir81/25,26)]: ve mā = ve tegül / hüve bi qavli = qurān / şeytāni‘r racīm = şeytān mel‘ün qavmi(iy) / 26 / fe eyne = ve qanca barğa qurān / tezhebūn = hükmindenn qanca kide
h.+ine [164a03(İnsan76/23,24)]: tenzīlā = indürmeklik / 24 / fāşbir = ve şabur qılğıl / li hukmi = hükümine / rabbike = taŋgrınıŋ / ve lā tuṭı‘ = ve ṭa‘at fermān

[180a08(Mutaffifin83/3)]:

qamıqı kişiler kim taŋgrı hükmine hılaf kılsa taŋgrı

h.+lerini

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:

cem‘ahu = cem‘ qılmağ seninŋ / ve qur’āneh = köŋglünŋ içinde okımağ anı tā ezver qılınca / 18 / fe izā qara’nāhu = kaçan okısavuz biz anı / fettebı‘ı = aygıl / qur’āneh = okımağlıka anı ya‘ni hükümlerini idinŋ hüküm qıl-

h.-daçı

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:

lā vezar = ol kün hıç / ilâ rabbike = turağ yiri(iy) belgülü ve tağı hıç yarı qılucı seniñ taŋgrınŋ / yevme‘izi‘l müsteqarr = bolğa ol kün qader birdeçi ve hüküm qıl-daçı / 13 / yunabbıu = habar birge

I

ı- yardımcı fiil

ıduğ

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:

qālū = ve ayıtgalar / inne = hōy / hāülāi = bular / leḏāllūn = yolsuzlar turur / 33 / ve mā ürsilū = ve qosa ıduğ bularnı / ‘aleyhim = bularınŋ

ınğa- inlemek

ı.-sann

[155a04(Müddessir74/49,50,51)]:

: mu‘riziyye = bendeden ırak
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andağ kim ıngasann / humürüm
= kim bular eşek turur /
müstenfiretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

ırak *ırak, uzak*

1. [145a09(Cin72/18)]: mezgide
kelsevüz ve seniñ birle yād
kılğavuz ve ırak olturgavuz
ırak tur-
1.-urlar
[155a04(Müddessir74/49,50,51)]
: mu‘riziyye = bendeden ırak
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andağ kim ıngasann / humürüm
= kim bular eşek turur /
müstenfiretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

ırğa- *geri dönmek*

1.-yu [yori-r]
[158b09(Kıyamet75/33)]:
arqasın ırğayu [yörir]

ıy- *göndermek*

1.-dı [145b01(Cin72/18)]: bu
āyat ıydı kim mezigidlerde şirk
ketürmenğiz andağ kim cühüdler
[146a04(Cin72/22)] kamu
belālardann ve zinhār birgelim
tañgrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı

[150b12(Müddessir74/02)] ve
tumlu didim tañgrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

[152b03(Müddessir74/18)]:

‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve qadder tidi

[153a15(Müddessir74/30,31)]:

bu āyat ıydı ayt[tı] / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kılmadım /
aşhābe‘n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[156a06(Kıyamet75/3)]: tañgrı

bu āyat ıydı

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Tālib

[175a04(‘Abese80/02)] bu
āyat ıydı andan sonğra kaçan
payğāambar anı körse ağır

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sūret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

1.-madı [178b04(Tekvir81/29)]:
Vahub aydur tañgrı toqsandann
artuq kitāb ıymadı seksen kitāb

1.-mağ bol-ğa

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen =
bular kün / ve lā zemherīran = ve
ne tumlu isidenn ıymağ bolğa

1.-tı [161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

1.-ur [165b02(Mürselat77/01)]
[ferište]ler turur kim ıyur emr-i
ma‘rûf ve nehiy-i mekr üçün

‘ıyāl A birinin geçindirmek zorunda
olduğu kimseler, aile

‘1.+suz
[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ẖalaḳtū = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / vehīdān = yalṉguz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

İ

‘ibādet A Allah’ın emirlerini yerine
getirme

‘i.+inn
[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerḡa /
yevme’izin = ol kūn işlemişler
turur / bimā ḡaddeme = tā‘at ve
ol zāyiḡ ḡılmış [bolḡa] / ve aḡḡar
= [ḡılmış] bolḡa ‘ibādetinn

‘ibret A kötü bir olaydan alınan ders

‘ibret tut-
‘.-ar [173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]:
inne fī ḡalike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yaḡḡâ =
ḡorḡarlar iy sizler kim / 27 / ‘e

entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / ḡalḡan = siz ḡatıḡ

İç iç

i.+i(iy)
[152b12(Müddessir74/29)]:
[ḡara] ḡılḡa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) ḡamu

i.+inde
[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve anḡa buyurdı tā
namāz içinde ḡurān tertīb

[148a09(Müzzemmil73/7)]:
inne leke = ḡōy saḡa turur /
fī‘nnehāri = kūn içinde / sebḡan
= firāḡlıḡ / ṡavīlā = uzun

[150a07(Müzzemmil73/20)]:
ḡafūrun = yarlıḡayucı / raḡīm =
raḡīm turur / ve bu sūret içinde
ṡa‘at

[151a11(Müddessir74/11)]:
kim anḡa ḡavm içinde Vaḡīd
tirler erdi andaḡ kim

[151b09(Müddessir74/17)]: bir
ṡaḡ turur ṡamuḡ içinde
ṡamuḡlularnı yitmiş ḡarīf[lar]

[153b05(Müddessir74/31)]:
içinde yazılı turur on tokuz
zebāniye turur

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü barga / yeteeḡḡar =

ve şer yazuk içinde kalğa / 38 /
külli nefsim = kamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[154b05(Müddessir74/40,41,4)]
fī cennātin = uçmak içinde /
yetesā'elūn = sorarlar cevır
kılğan / 41 / 'ani'l mücrimīn =
mücrimlerğa / 42 / mā
selekekūn = kim ne ketürdi
sizleri

[154b06(Müddessir74/42,43,44)]
fī sekar = tamu içinde / 43 /
kālū = ayıtğalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine'l müşallīn
= ol kişilerdenn namāz kılur / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuk

[155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre'l ayı ol mü'min turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur halklar
içinde

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yūrīdū'l
insānū = ādemīler bākī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuk
kılmaqlık / emāmehū = ve tevbe
kılmağ / 06 / yeselu = sorarlar

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kılmağ seninğ /
ve kur'āneh = könglünğ içinde

okımak anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara'nāhu = kaçan
okısavuz biz anı / fettebī'ı =
aygıl / kur'āneh = okımaqlıka
anı ya'ni hükümlerini idinğ

[157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim
kirāmırağ bolsa uçmak içinde
andağ

[157b08(Kıyamet75/23)]:
buları körmeklik içinde anıñ
üçün kim bendelerinğ

[158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırgayu] yörir köligesine bakar
andağ kim benī maḥzūn
kavmi(iy) kibi bular şeri'at
içinde

[158b11(Kıyamet75/33)]: ho r
turur ve mürüv[v]ed içinde ayur
bunı tehdīdi yolındann ayıt[t]ı

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende tağı yesir [bolur]

[161a07(İnsan76/13)]: lā
yeravne = körmeyeler / fihā =
anda / uçmak içinde

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşkavne = ve
birgeler bularga ve içürgeler /

fihā = uçmağ içinde / ke'se'n =
çanağ kibi

[163a02(İnsan76/17,18)]: kâne
mizācühā = mizāc / zencebīlā =
zencebīl bolğa / 18 / 'aynen =
bıngar bar / fihā = uçmağ içinde
/ tusemmā = ad birür

[165a04(İnsan76/31)]: yūdhlū
= körge anı / men yeşāū = kimni
tiler erse / fī rahmetih = kendü
rahmeti(iy) içinde / ve'z
zālimīne = ve zālimlerğa

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme'izin = ve iy ol kün
kibi kün / li'l mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne'l
müttekīne = hōy perhīzkārlar / fī
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
'uyūn = ve bıngarlar başında
bolğa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtgalar bularga yiying

[168b04('Amme78/2,03)]:
'ani'n nebei'l 'azīm = ol habar
kim uluğ turur ya'ni qurān ve
kıyāmet bürhāni(iy) / 03 / ellezī

= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hııaf kılurlar bir neçelere

[170a03('Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolğa / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmağ içinde

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrāhā = yād
kılmaqlıqtann /44/ ilā rabbike =
seniñ tañgrıñğa / muntehāhā =
turur kıyāmet kaçan bolğa
'ilmi(iy)

[175b02('Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıttalar aña bend turur / 13 /
fī şuhufin = şuhufıar içinde /
mükerrametün = kirāmi(iy) ya'ni
levh [maḥfūz]

[176a03('Abese80/24)]: Ebū
Qalābe aydur tevrāt içinde yerlü
turur yā ādeme oğlanı(ak)
bağınğ aña kim

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsun
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi hayurdann

yâ şerdenn / bu sûret içinde on
iki

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef'alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne'l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmak/
ne'im = ni'meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e'l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme'd dīn = tā bularğa anıñ
'azābı(iy)

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl
ve terāzū içinde tahlīt kırlarlar
erdi taŋrı 'azze ve celle

[181a06(Mutaffifin83/15)]:
dünyā içinde maḥçūb bular
tevḥīd[d]enn maḥçūb bolur
tevḥīd körmez

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22)
kitābūm = kitāb turur / merķūm
= merķūm ḥāzıra / 21 /
yeşhedühü'l muḥarrubūn =
kelgeler muḥarrebler ve muṭiler
ni'met içinde bolur / 22 / inne'l
ebrāra = hōy ebrār

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne'im = ni'metler içinde
bolur / 23 / 'ale'l erā'iki = tahtlar
üzere baḥar anıñ kerāmetleri /
yenzurūn = baḥarlar taŋrıya
aydurlar kim yenzurūn ilā
rabbihim

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:
ta'rifū = bilge senn / fī
vücūhihim = bularıñg yüzleri
içinde / naḍrate'n ne'im =
yazukluk ve ni'met / 25 /
yüşkavne = birgeler bularğa
i.+ine [172a11(Nāzi'ât79/11)]:
kovuḥ çürimiş kim yıl anıñ içine
tüşer bolsa neteg tirür
i.-inde er-di
[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
kamu bir sā'at içinde erdi
andann taŋrı 'azze ve celle

ıç- ıçmek

i.-er [163b11(İnsan76/21)]:
birürler ıçer tā anıñ ḳarnın eridür
anı terledür
i.-erler [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb ıçerler ol
cehānda / min ke'sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
ḳatılmış turur / mizācūhā = aŋga
/ kāfūrā = kāfurdann ya'ni

aķlıķı(ıy) kâfūr kibi ve tumlu
kâfūr bolğayı bar

[160a11(İnsan76/6)]: ‘aynan =
anıñ mehri(ıy) kim ol / yeşrabü =
bıñgardann i erler / bih  /
‘ıbadullahi = tañgrı bendeleri

[160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccir neh  = kim i erler anı
a maķlıķtann / tefc r  =  anda
kim bolsa menzilleri / 07 /
y f ne = vef  kılğalar / bi‘n
nezri = nezri

i.-geler

[182a02(Mutaffif n83/27,28)]:
min tesn m = ş r blar ş r fi(ıy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrab  =
bıñgar turur kim i geler / bihe‘l
mu arrab n = anda mu aribler
i.-im [155a02(M ddessir74/49)]:
i im su bir  z eyl k

i.-in 

[167b05(M rselat77/42,43,44)]
veşrab  = ve i in  / hen en = n ş
bolsun sizlerge / bim  k nt m =
ol i ler kim i led n giz d ny da /
ta‘mel n = biz anda vuz/ 44 /
inn  ke alike = cez  bir r[v z]
i.-mes [169b03(‘Amme78/23)]:
yana a ķ b keldi i mes and[a]
meger  am m ve  ass ķ

i  r- i irmek

i.-ge [163b06(İnsan76/21)]: ve
se     m = ve birge bular a ve
i  rge / rabb    m ş r ben =
ta grısı buların  /     r  =     r
  r b nn

[168a13(‘Amme78/)]: o ısa
ta grı ‘azze ve celle i  rge a  a
 ıy met k ni(ıy) tumlu   r b

i.-geler

[163a01(İnsan76/16,17)]:

[artası] bolmasa andan ayl  
birseler / 17 / ve y   avne = ve
birgeler bular a ve i  rgeler /
f h  = u ma  i inde / ke‘se‘n =
 ana  kibi

id- etmek

i.ti [162a06(İnsan76/13)]: a  am
nam zınn idti a  a olturdılar bir
yet m

[162a09(İnsan76/13)]ne

y rındası k n bir    nı etmek
idti a  am namazınn

idi sahip

i.+leri

[148b06(M zzemmil73/11)]:

 li‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu   re   ulularına / ve
mehhil  m   l l  = ve m  let
birgil bular a az ına 

idî tur-

i.-ur

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:

teneffes = nefsi(iy) ya'ni irte / 19

/ innehu = bolur/ le kavlü = kim

kurân / rasûlin = rasûl kavli(iy)

turur / kerîm = kirâmı(iy) / 20 /

zîkuvvetin = zî ve kuvvet idî

turur cebre'îl

iẖtiyār A seçme, tercih etme

iẖtiyār kııl-

i.-salar

[174a01(Naziat79/37,38,39): fe

emmâ men = ve amma ol kişiler

kim / tağâ = tağî bolmış bolsa /

38 / ve âşeral hayâvet = ve

iẖtiyār kılsalar / dünyâ =

dünyânı / 39/ fe innel ceḥîme =

ẖöy düçak

iki iki (sayı ismi)

i. [147a04(Müzzemmil73/):

âyatdur Medîne saḳışında

kelimeleri iki yüz seksen [biş

turur]

i. [147b02(Müzzemmil73/4)): ya

artur andann ya üç ülüde iki

ülüsü anıñ andann anğa yād kıldı

[149b03(Müzzemmil73/20)]:

min şülüseyi'1 leyli = iki ülügi /

ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve

şülüşehu = ve üçde biri(iy) / ve

ta'ifetü = ve ol bölük kim

[150a11(Müddessir74/1)]:

el[l]i altı turur ve kelimeleri iki

yüz elli biş âyat turur

[155a10(Müddessir74/52)]:

ḳamu yirde iki türlü bolur biri

ḥaḳa demek biri yok demek

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve

sen maḅga ḥiç nese kılumaya

senn kim men bu iki tağ arasında

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe

cea'le = kıldı / minhü'z

zevceyni'z zekerâ = andann iki

türlü irkek / ve'l üñşâ = ve tişi /

40 / e leyse zalike = iy yok mu

ol kim andağ kim

[159b05(İnsan76/): ve

kelimeleri iki yüz kırk turur ve

ḥarfleri minḅ ve yüz

[172a03(Nâzi'ât79/7)]:

tetbe'uhe'r rādıfettü = ve andann

sonḅra kelir / ya'ni âḥırat nefḥası

kırk yıl bu iki nefḥa arası

[172b10(Nâzi'ât 79/19)] saḅga

buyurduḅum itgil kim kökte on

iki minḅ

[173a11(Nâzi'ât 79/25)] ve

nekâl âḥırat ol turur ene

rabbükümü‘l ‘alâ ve bu iki söz
ara[sında]

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve hûrufları biş yüz [otuz
turur]

[175a08(‘Abese80/2)]: iki
kurla paygâmbar ğazalıka çıktı
anı Medīnede

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün
= tegme tende / mā = kim /
āhđarat = ne ketürdi hayurdann
yâ şerdenn / bu sûret içinde on
iki

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sûret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]
i.+si [170a05(‘Amme78/36,37)]:
hısāban = hısābınca / 37 / rabbi‘s
semāvāti = ve tanğrı turur
köklerinğ / ve‘l erzı = ve
yirlerinğ / vemā = ve ol ikisi

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāhıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = kaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol hālîd biz
üzere kelmiş bolsa
i.+sindenn

[153a14(Müddessir74/30)]: on

ikisindenn yanğa siz andann
tanğrı ‘azze ve celle

iki tur-

i.-ur [155b05(Kıyamet75/)]:
[harf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[174b02(Naziat79/46,‘Abese80
/0)]: bolmış bolsa ve bu sûret
Mekkî turur ve âyatları kırk iki
turur

ikevi *ikisi, her ikisi*

i. [177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

ilâallah *A Tanrıya doğru*

i. [157b05(Kıyamet75/23)]:
ilâallah tanğrığa bakar ve
bularınğ közleri muhıṭ bulmağa

ilahî *A “Ey Allah’ım” anlamında bir
söz*

i. [152b09(Müddessir74/28)]:
ilahî kanıķı kılunğ yoķsul turur
aytı

iled- *iletmek, götürmek*

i.-ür [151b10(Müddessir74/17)]:
[harîf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraķur tibine iner

ilerü *ileri, ön taraf*

i. [150b08(Müddessir74/2)]:
keldi şağdan ve soldan ve
ilerüden ve kirüden ilerü

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = k rk t g c  turur / li‘l
be er = halkları / 37 / li men = ol
ki iler kim /    e mink m =
bular sizlerdenn iler  kelge / en
yete addeme =  a‘at inca

i.+den

[150b08(Müddessir74/2)]: keldi
 ağdan ve soldan ve iler den ve
kir den iler 

ilet- *iletmek, g t rmek*

i.-ge [158a03(Kıyamet75/27)]:
t  bunun  c n n kim iletge tiy 
ol kim aydur ve kıyle men
r k nn

‘ilim *A bilgi, bilim*

‘i. [172b11(N zi‘ t 79/19)]
feri teler bar tilerler kim ‘ilim
 udretin bilgeler ve an 
bulmayalar

‘i.+den [146b05(Cin72/27)]: t 
ol an a ayur ‘ilimden ve
 aybdan kim buları bilmed kleri
ve bular an 

‘i.+i(iy)

[174a05(Naziat79/43,44)]: f ime
= ne i inde senn / ente = senn
an  / min z kr h  = y d

k lma lı tann /44/ il  rabbike =
seni  tan r n   a / m nteh h  =
turur kıy met ka an bol a
‘ilmi(iy)

‘i.-ler tur-ur

[154b04(M ddessir74/39)]:

aydur kim sa d nk lar m s lm n
u a ları turur ve ta ı aydurlar
‘ilimler turur

‘illet *A illet, hastalık*

‘i. [173a02(N zi‘ t 79/19)] ve
‘illetinn bulmadılar kim an a
‘illet ve ni  ret yok

‘i.+inn [173a01(N zi‘ t 79/19)]
ve bun  ol ma‘nen aytı kim bular
kim bular fi‘il ‘illetinn istediler

[173a02(N zi‘ t 79/19)] ve
‘illetinn bulmadılar kim an a
‘illet ve ni  ret yok

ilt- *iletmek, g t rmek*

i.-ev z

[164b05( nsan76/28,29)]:   ‘n 
= ka an tilesev z / beddeln  =
bularn  bedel k lma  /
em  leh m = buları iltev z ve
bular n  / tebd l  = bedelin
ket rev z / 29 / inne h zihi = bu
tezkiret turur

i.-ge [158a14(Kıyamet75/29)]:
cānın bir yaŋga iltge ve ādemīler
kelbdīnn bir yaŋga iltgeler

[158b03(Kıyamet75/29)]: ve‘t
teffesit sāķu bi‘s sāķ ya‘ni
ferişteler cānın iltge

[173b09(Nâzi‘ât79/34)]: i‘t
tāmmetül = [‘aceb] ketürmeklik
ya‘ni kıyāmet / kübrā = uluĝı / ol
vaķtun kim uçmaķ halkınn
uçmaķa iltge

[173b10(Nâzi‘ât79/34)]:
tāmuluĝları tāmūga iltge
i.-geler

[158a14(Kıyamet75/29)]: cānın
bir yaŋga iltge ve ādemīler
kelbdīnn bir yaŋga iltgeler

[180b04(Mutaffīfīn83/7)]:
Ka‘b el-Aħbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

[180b06(Mutaffīfīn83/7)]:
siccīnga iltgeler andan bir ağaķ
bar ķabıķara ol ağaķda
i.-mek [157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf‘ale = aŋga iş ķılĝası turur /
bihā fāķirat = arķası sīnga / ya‘ni
tāmūga iltmek tiler

i.-menĝ [145b03(Cin72/18)]:
iltmenĝ ve anda tā‘at ķılınĝ ve
taŋırını yād ķılınĝ ayruķ hıķ
i.-ürler [171b09(Nâzi‘ât79/4)]:
kim mü‘minler cānın iştāb birle
uçmaķa iltürler

İmām A önder, rehber

i.+larınn [145a05(Cin72/16,17)]:
hüm = bularĝa / mā‘[en] ĝadekā
= üküş şu bularĝa ya‘ni
ni‘metkinĝ ķılĝa erdük andaĝ
kim / 17 / lineftinehüm =
müsülmānlar kibi kim ķatıĝ
bularĝa ācib fitne ķılĝam bularĝa
tā kendü / fih ve men yu‘riz =
imāmlarının öldürdüĝi ‘Oşmān
bin ‘Afān ve her kim i‘raz
ķılsalar

İmām A inanç, inanma

i. [145a04(Cin72/16)]: ve en =
ve eger / levistekāmū = istiķāmet
ķılsalar / ‘alā‘t tarīķati = İmān
tarīķatı(iy) üzere / le eşkaynā =
birge erdük

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezīne = ve arturĝa ol
ķişilerge kim / āmenū = İmān
ketürmiş turur / İmānenn =
yakınlıķ / ve lā yertābe = ve şek
ķılmayalar

[155a07(Müddessir74/52)]:
tiler ersenġ kim biz ĩmān
ketürevüz taŋrıdān

[168a06(Mürselat77/50)]
ba‘dehu yü‘minūn = andann
sonġra ĩmān / ya‘ni qurāŋa
ĩmān ketürmese qanıķı
ĩmān ketür-

i.-geler [168a07(Mürselat77/50)]
sözge ĩmān ketürgeler ve
tükeddibān

i.-mese [168a06(Mürselat77/50)]
ba‘dehu yü‘minūn = andann
sonġra ĩmān / ya‘ni qurāŋa
ĩmān ketürmese qanıķı

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddā = ve qulaķ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeġa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolġa saŋġa / ellā = eger bular
ĩmān ketürmese / yezzekkā =
saŋġa ayıtmaķıŋġız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saŋġa / yes‘ā
= iştāb

i.-miş tur-ur

[182a04(Mutaffifin83/29,30)]:
āmenū = ĩmān ketürmiş turur /
yađhakūn = ‘amāl ve Bilāl ve
muġīb bularġa külerler erdi / 30 /

ve izā merrū = ve qačan kelseler
bularıŋġ / bihim = qatınn

[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:
ġāfızīn = üzere mükel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kūn ol
kişiler kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

i.-se [144b08(Cin72/13)]: fe men
= ĩmān / yü‘min bi rabbihi =
ketürse kendü taŋrısına / fe lā
yehāfū = qorķmaya kim / baġsen
= noķşān kılġalar anıŋ edġülüġin
/ ve lā raheķā = edġülüġin
yavuzlıġın artura zulminn

i.-ünġ [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = qaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve qačan
bizler / semı‘ne‘l hudā =
istesevüz müsülmānlıķ dīnini ve
qurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünġ anġa

imdi şimdi, derhal

i. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘ı‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yıldız kim
saķılar / raşadann = anıŋ yolınn

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar

bolğa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolğa / diḥākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmak içinde

[176a04('Abese80/24)]:

katıglık kılur erdi nete boldı
imdi

in- *nazil olmak*

i.-di [150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim qurāndan indi
Muṣṭafāğa 'aleyhi's selām bu
erdi

[151a10(Müddessir74/11)]: bin
Muğire'l Maḥdūm üçün indi

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi paygāmbar 'aleyhi's
selām turdı mezkīdte kidti

i.-miş

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / ūtü'l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve'l mūminūne = ve
mū'minler / ve bu sūret
Mekkede inmiş Mekkede

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[161a11(İnsan76/13)]: āyat yir
ārşa tā indi enşārlıglardann

[161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andağ erdi kim Ḥasan
ve Ḥüseyin razıyallahu

[162b08(İnsan76/13,14)]:

ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
'aleyhim = bularğa / zılā[lüha]=
ağaçlar kölgesi

[165a11(Mürselat77/)]: ibn
mes'ud aydur bu sūret leyletü'l
cinn indi evveleş

[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke'ün = rükū' kılmalar ya'ni
namāz kılmalar / bu āyat ṣaḳīf
qavmına indi paygāmbar

[175b06('Abese80/16)]:

['utbeh bin] ubey ebū leheb üçün
indi

i.-di er-se

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse paygāmbar 'aleyhi's
selām

[147b09(Müzzemmil73/4)]:
namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensūh [boldı]

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlu(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[159b03(İnsan76/)]: indi erse
paygâmbar aytı subhâneke belâ
ve billahi‘t tevfiķ

i.-er [151b10(Müddessir74/17)]:
[ħarîf]lar tartar tâ ol ƣağ başına
iledür ƣağ başındann tâ ol ƣağına
buraķur tibine iner

[171b03(Nâzi‘ât79/3)]:
kökdenn iner terkinn aydur[lar]

[171b14(Nâzi‘ât79/5)]: cānlar
almağa ve isrâfîl bularğa iner
taŋgrı

i.-er er-dim
[150b07(Müddessir74/2)]: Hıra
ƣağından iner erdim dere
ortasında maŋğa ün

i.-medük er-di
[147b09(Müzzemmil73/4)]:
namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensüh [boldı]

i.-miş tur-ur
[147a03(Müzzemmil73/)]: inmiş
turur ve yigirmi āyat turur / Kufe
saķışında ve on toķuz

[150a10(Müddessir74/1)]: fî
sebîlillahi ve bu sûret Mek[k]ede
inmiş turur ve āyatları

[155b03(Müddessir74/56;:
Kıyamet 75/0)] ƣorkunğuz tâ
sizni yarlığayam / 0 / ve bu sûret

Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

[159b04(İnsan76/)]: ve bu sûret
Mekkedede inmiş turur ve āyatları
otuz bir turur

inan- *inanmak, güvenmek*

1.-dı

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]:
yād ƣıldı / 31 / fe lâ şaddeķa =
ve ne menüm rasûlumğa inandı /
ve lâ şallâ = ve ne maŋğa namāz
ƣıldı / 32 / ve lakin = velîkin /
kezzzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i‘râz ƣılıp ƣayıttı

i.-maya men
[156a05(Kıyamet75/3)]:
körmeyince inanmaya men iy
çürmiş sünğükleri nete ulaşturğa

indür- *indirmek*

i.-di [169a01(‘Amme78/13,14)]:
ve ce‘alnâ = ve ƣıldum
küneşi(ak) / sirâcen = sizge ƣırağ
/ vehhācan = ya‘ni ısı ƣılğucı /
14 / ve enzelnâ = ve indürdi
i.-dük [164a02(İnsan76/22,23)]:
meşķūrâ = meşķūr / 22 / innâ
naħnû = kim biz indürdük /
nezzelnâ = sanğa / ‘aleyke‘l
ƣurāne = ƣurān

[164a03(İnsan76/23,24)]: tenzīlā
 = indürmeklik / 24 / fāṣbir = ve
 şabur kılğıl / li ḥukmi =
 hükümine / rabbike = tanğrınınğ
 / ve lā tuṭı‘ = ve ta‘at fermān

i'rāz A yüz çevirme, başka tarafa dönme

i. [173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü ķayıtı
ve i‘rāz ķıldı / yes‘â = ve hııaf
ķıldı / 23 / fe ħaşerra = tanğrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādâ = cāzularnı ve nidâ ķıldı
tanğrı

1'rāz kıl-

i.-dı [174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i‘râz kıldı / 02 / en cā‘ehü’l
a‘mâ = ol keldi anıñ qatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

i.-1p

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]:
yād kıldı / 31 / fe lā şaddeka =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallâ = ve ne manğa namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velîkin /
kezzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i'râz kılıp kayıttı

i.-salar [145a05(Cin72/16,17)]:
hüm = bularğa / mā'[en] ğadekā
= üküş şu bularğa ya'ni
ni'metkinġ kılğa erdük andağ
kim / 17 / lineftinehüm =
müsülmānlar kibi kim қатıġ
bularğa ācib fītne kılġam bularğa
tā kendü / fīh ve men yu'riž =
imāmlarının öldürdıġı 'Osmān
bin 'Afān ve her kim i'raz
kılsalar

iring *irin, cerah*

i.

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:
zā guṣṣatin ve ‘azāben = zaḫḫum
gıslīn ve irinḡ ve ‘azāb / elīmā =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercūfū = tebrenḡe

irkek *erkek*

i. [159b01(Kıyamet75/39,40)]:
fe cea‘le = kıldı / minhū‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve‘l ünsâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
halaḳnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmekūm

= uyku sizge tenlerinġiz / sübātā
= rāḥat

[179a08(İnfitar82/8)]: menġzer
yā taķı tayılarına irkek yā tişı

irte *sabah*

i. [157a11(Kıyamet75/23)]:
bolġa kim bular irte kiçe
taṅrıķa baķalar ‘azze ve celle

[164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yād
ķılġıl taṅrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşilā= ve kiçe

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni irte / 19
/ innehu = bolur/ le ķavlü = kim
ķurān / rasūlin = rasūl ķavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve ķuvvet idi
turur cebre’īl

isi *ısı, sıcak, sıcaklık*

i. [169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamugda isi ya tumlu kim / fihā
berden = aṅġa rāḥatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurġa / 25 / illā ḥamıyman =
meger ķaynar şu

i.+denn [161a09(İnsan76/13)]:
şemsen = bular kūn / ve lā

zemherīran = ve ne tumlu
isidenn ıymaķ bolġa

islām *A İslam dini*

i. [178b03(Tekvir81/29)]: ve
Ḥasan Başı aydur hiç ‘arab
islām tilemedi tā taṅrı ‘azze ve
celle tilemeyince
islam ketür-

i.-seler [145a02(Cin72/14)]: fe
men = bes her kim / esleme =
islam ketürseler / fe ülâ’ike =
bular tururlar kim / teḥarrav =
ķaşd ķılmışlar / raşedā = bulġa
köni yolġa

iste- *istemek, araştırmak, aramak*

i.-diler [173a01(Nâzi‘ât 79/19)]:
ve bunı ol ma‘nen aytı kim bular
kim bular fi‘il ‘illetinn istediler
i.-gil [161b02(İnsan76/13)]:
velīkin yāranlardann istegil tidi
ol miskīn ol enşārılıġlar

i.-rlar
[149b08(Müzzemmil73/20)]: fi‘l
ardı = yir üzere / yebteġüne =
isterler / min faḍlillahi =
taṅrıdann fazl / ve āḥarüne = ve
taķı ol kim

i.-sevüz [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = ķaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve ķaçan

bizler / semî'ne'l hudâ =
istesevüz müsülmânlık dînini ve
kürân / âmennâ bihi = ve îmân
ketürünġ anġa

i.-yü

[147b11(Müzzemmil73/4)]:

râzâsınn isteyü ve taṭavvu'
idtiler andann sonġra kim farîza
[erdi]

istebrāk A sırma ile işlenmiş bir çeşit
kaba kumaş

i. [163b05(İnsan76/21)]: ve
istebrākun = ve istebrāk / ve
hullū = ve kılġalar / esāvira =
bularġa bilezükler / min
fızzatınn = kümişdenn

istikāmet A doğruluk, doğru hareket

istikāmet kıl-

i.-salar [145a04(Cin72/16)]: ve
en = ve eger / levisteġāmū =
istikāmet kıl-salar / 'alâ't ṭarīġati
= îmân ṭarīġatı(iy) üzere / le
esġaynâ = birge erdük

iş iş

i. [154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü barġa / yeteeħhar =
ve şer yazuġ içinde ġalġa / 38 /
külli nefsim = ġamu kişileri kim
/ bimâ = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve
nese iş işlemege âsân diyü
ġıldım tutmaġay ve anıñ

[176b06('Abese80/37,38)]: li
küllimri'in = tegme kişiye /
minhüm = bulardann /
yevme'izin = ol kün anġa iş
bolġa kim / şe'nün yuġnîhi =
ayruġa meşġul bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularġa yoġsullıġ birür ve ġanıġı
ġavum kim yüz iş fesâdı(iy)
üküş

[182b07(Mutaffifin83/36)]: e'l
küffāru = kâferlerġa / mâ kânū'
= ol iş kim

[182b12(İnşikak84/)]: inşikaġat
sûret okısa ġıyāmet küni bitisi
arġasından birmege ol iş
i.+i(iy)

[152a05(Müddessir74/18)]:
ġıġmış söz tegül tidi anıñ işi(iy)

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyâ işi(iy) āhırat birle ġatlu
turur ve ferişterler anıñ

[178b10(İnfitar82/)]: 'azze ve
celle tegme ġatre suġa eyġülük
itmiş fazlınn bolġa ġıyāmet
iş(iy)

i.+iñiz [145b02(Cin72/18)]: ve
naşraniler ya‘ni mezigdlere
bāzirgenlik ve işiñiz ya‘ni
mezigidge

i.+ine [174b14(‘Abese80/2)]:
paygāambar ‘aleyhi’s selām
bularıñ işine meşgūl erdi
paygāambarğa

i.+inğiz
[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhībüküm = ya‘ni cebre’īl ve
tegūl sizinğ işinğiz / bi mecnūn
= delū / 23 / ve lā qad raāhū = ve
hōy kördi cebre’īl uluğ şūretinn /
bi‘lūfūki‘l mūbīn = ol ne hayat
tā āşkere

i.+ler
[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabū = ve içinğ / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledinğiz dünyāda /
ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

i.+lerde
[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = ağarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le iħde‘l küber = işlerde
uluğraq

i.+lerine
[148b03(Müzzemmil73/9)]:
ya‘ni işlerine işlerinğni anğa
koğıl tā ol sanğā kifāyet kılğay
i.+lerinğni

[148b03(Müzzemmil73/9)]:
ya‘ni işlerine işlerinğni anğa
koğıl tā ol sanğā kifāyet kılğay
i.+lülerge

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczi‘l muħsinīn = [cezā
birür]vüz eygū işlülerge / veylūn
yevmei‘zin = ve iy ol kün kibi
kün / li‘l mükezzibīn = yalğan
kılğucılarğa

iş ketür-
i.-ünğ [146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mültehadā = adın hiç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

iş kıl-
i.-ğası tur-ur

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnū = ve bilge kim / en
yüf‘ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fāķırat = arķası sınğa / ya‘ni
tamuğa iltmek tiler

işāret A *işaret*, *im*

işāret kıl-

i.-urlar er-di
[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yetegāmezūn = közleri birle
işāret kırlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve kaçan / enkalebū =
kayıdsalar / ilā = evlerine /
ehlihimu = halkları tapa

işid- *işitmek, duymak*

i.-ge [183a03(İnşikak84/4,05)]:
mā fihā = mällardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāli bolga ve işidge / li
rabbihā = ve tāt at bolga anğa /
ve hūkkat = ve sezāvar turur
anğa tāt at kılsalar kim

i.-mege
[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolga / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolga / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme’üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmak içinde

i.-mek [144b01(Cin72/9)]: ve
ennā = ve hōy / künnā = biz
erdük / naḫ’udu = oturanlar /
minhā = kökde / meḫā’ide =
oturıcılardann / lil sem’i =
işidmek için

i.-se [144b02(Cin72/9)]: fe men
= her kim / yestemi’i’l āne =
işidse imdi / yecid = bular
kendüzine / lehu şihābann =
yılduz kim saḫılar / raşadann =
anıñ yolın

i.-tim
[152a04(Müddessir74/18)]: nese
işidtim kim bular ne
cinnīlerdenn ve ne ādemīlerdenn

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velīd ḫatına bardı aytı men
Ḳureyşīlerdenn işidtim sen

[183a08(İnşikak84/9)]:
paygāmbardann işidtim dir
‘aleyhi’s selām

i.-üp [153a10(Müddessir74/30)]:
[E]bu Cehlū’l la’īn bunu işidüp
ayttı körür müsēn

işit- *işitmek, duymak*

i.-ürler
[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve’l
leyli = ve dün ḫaraṅglıḫı(ıy) / izā
= kaçan kelir / ‘as’as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve’s
şubḫı = şubḫı(ak) kim / izā =
kaçan erse

işle- *işlemek, yapmak*

i.-diler
[182b08(Mutaffifin83/36)]:

yef'alūn = işlediler / ve billahu'l
tevfîk

i.-dîngiz

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]

veşrabū = ve içiñg / henīen = nūş

bolsun sizlerge / bimā küntüm =

ol işler kim işledîngiz dünyāda /

ta'melūn = biz andağvuz/ 44 /

innā kezalike = cezā birür[vüz]

i.-dügi

[173b11(Nâzi'ât79/35,36)]:

yevme = ol kün kim /

yetezekkeru'l insānū = yād

kılğalar âdemîleri nese/ mā se'â

= ol kün kim /36/ ve bürrizeti'l

cehīmū = işledügi ve çıkarğa

şamıgdann / li men yerâ = anda

körse anı

i.-mediler

[176a01('Abese80/22,23)]:

şümme = andann / izā = kaçan

tilese kim / şāe = tirürmek anı /

enşerahu = öldüktenn sonğra /

23 / kellā lemmā = andağ tegül

kim / yakzi = kâferler sanur anı /

mā emerahu = işlemediler kim

bularğa buyurdı

i.-mege [156a11(Kıyamet75/4)]:

ve nese iş işlemege āsān diyü

kıldım tutmağay ve anıñ

i.-menğ

[148a03(Müzzemmil73/5)]:

neçeme yünğül erse dilege ya'ni

ağır turur işlemenğ anıñ

i.-mişler

tur-ur

[156b05(Kıyamet75/13)]: e'l

insānū = âdemilerğa /

yevme'izin = ol kün işlemişler

turur / bimā kıddeme = tã'at ve

ol zāyiğ kılılmış [bolğa] / ve aḥḥar

= [kılılmış] bolğa 'ibâdetinn

i.-rde [178a02(Tekvir81/20,21)]:

'inde zi'l 'arşi = 'arş tanğrısı

katında işlerde mümkün turur /

mekīn = 'azim uluğ / 21 /

müta'ın = tã'at kılmağ / şemme

= andann anğa / emīn = ya'ni

ferişteler

i.-rler

[148a07(Müzzemmil73/6)]: innā

nāşiete'l leyli = ve hōy ol kim

işlerler dünler sã'atinde / hiye

eşeddü = katıg bolur / vaṭ en =

ya'ni kavī bolur / ve aḳvemu =

ve şavāb yavlağ

[154b02(Müddessir74/37,38)]:

ev = ya kirü bargā / yeteeḥḥar =

ve şer yazuğ içinde ılğa / 38 /

küllî nefsim = kamu kişileri kim

/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

i.-rsiz

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:

mā tef'alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne'l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmağ/
ne'īm = ni'meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

i.-se

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:

andann sonğra anı işlese / beli'l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ 'alā nefsihi = tatları üzere
huccet turur kim

işmār kaş, göz, el veya baş ile yapılan
işaret

i. [154b03(Müddessir74/38,39)]:

rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşhābe'l yemīn = sağ
koldakılar bularğa işmār yok

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolğa kim /
yühāsebū = anğa işmār kılgalar /
hisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenqalibū = ve kaydur
kendü

[183a10(İnşikak84/9,10)]:

[kim]ge kim işmār kılsa 'azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve

amma ol kişilerinğ kim / ütiye

kitābehu = bitilerin ardındann

işmār kıl-

1.-ar

bol-sa

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge

kim tanğrı anıñ birle işmār kılar

bolsa anğa 'azāb kılgā kim[ge]

1.-ğalar

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe

sevfe = terk bolğa kim /

yühāsebū = anğa işmār kılgalar /

hisāben = işmār / yesīran = āsān

/ 09 / ve yenqalibū = ve kaydur

kendü

iştāb çabuk (?)

i. [171b09(Nâzi'ât79/4)]: kim

mü'minler cānın iştāb birle

uçmağa iltürler

[175a13('Abese80/6,07,08)]:

teşaddā = ve kulak [e]bū cehl /

07 / ve mā = ve 'utbeğa

tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne

bolğa sanğa / ellā = eger bular

īmān ketürmese / yezzekkā =

sanğa ayıtmağınğız / 08 / ve

emmā = ve amma ol kişiler kim /

men cāeke = kelür sanğa / yes'ā

= iştāb

iştāb kıl-

i.-ma
[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tūharrik = tebretmegil qurān
üçün / bihi lisāneke = seninğ
tilinğ / li ta‘cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= mañga turur

it- *yapmak, etmek*

i.-gil [172b10(Nāzi‘ât 79/19)]
sañga buyurduğum itgil kim
kökte on iki minğ
i-
inğ[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem‘ahu = cem‘ kılmağ seninğ /
ve qur‘āneh = könğlünğ içinde
oğımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara’nāhu = kaçan
oğısavuz biz anı / fettebı‘ı =
ayğıl / qur‘āneh = oğımağlığa
anı ya‘ni hükümlerini idinğ

i.-mek
[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzınn itmek
yavlağ cehd kıldılar tañgrı
i.-miş [178b10(İnfitar82/)]:
‘azze ve celle tegme qatre suça
eygölük itmiş fazlın bolğa
kıyāmet işi(iy)

i.-ti [161b16(İnsan76/13)]: el
teğirmini birle öğüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

‘itāb *A azar(lama)*

‘i. [175a06(‘Abese80/2)]:
keldinğ sendenn ötrü tañğrıdann
mañga ‘itāb keldi

‘itāb tur-

‘i.-ur [175a11(‘Abese80/2,03)]:
‘itāb turur / 03 / ve mā yüdrīke =
ve kim āğāh kıldı sañga /
le‘allehu = meger kim ol arığ /
yezzekkâ = bolsa / 04 / ev
yezzekkeru = tutğucı

iy *ey, hey (edat)*

i. [147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘āişeqā raızıallahu anha
sordılar kim

[150b04(Müddessir74/1)]:

bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
rağman = rüzı birğucı / er rağım
= rağmet kılğucı / yā eyyühe‘l
müddessir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[152b06(Müddessir74/24,25)]:

in hāzā = tegül bu Muğammad /
illā = meger / sığrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı hikāyet kılur /

25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ķavlu = meger ādemī

[156a05(Kıyamet75/3)]:

körmeyince inanmaya men iy
çürmiş süngükleri nete ulaşturğa

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularğa / südā = emrū nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerā = andann iki
türlü irkek / ve‘l ünsā = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve
bizüz / hedeynā hü‘s sebīle =
körtürdük anğa haķ yol ve bātlı /
immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühliki‘l = iy hākim helak
kıldı / e‘l evvelīn = öngdüki
ümmetleri / 17 / şümme
nütbi‘uhümül = andann bularıñg
izince helak [ķılğam] / āhırīn =
[helak] ķılğam bes soñğrakılarnı

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibīn = yalgancılarga / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluķküm
= yarattım sizni / min māin =
sudann kim / mehīn = za‘īf erdi

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme‘izin = ol kişilerge / lil
mükezzibīn = kim yalğan
ķıldılar payğāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec‘ali‘l erza = iy ne
yarat[t]uķ yirni kim bolğalar

[167a05(Mürselat77/34)]
veylün yevmei‘zin = ve iy ol kün
kibi kün / lil mükezzibīn =
yalğan ķılğucılarga

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevmei‘zin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibīn =
yalğan ķılğucılarga / 41 / inne‘l
müttekīne = hōy perhīzkārlar / fı
zılālim = kıyāmet kūni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczi‘l muhsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylün
yevmei‘zin = ve iy ol kün kibi
kün / li‘l mükezzibīn = yalğan
ķılğucılarga

[167b07(Mürselat77/46)] külü
= yinğ / ve temette‘ū = ve

menfa‘at [ketürünġ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünġ] azķınañ /
inneküñ = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm kılġucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış

[168a01(Mürselat77/47,48)]

veylün yevme‘iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibīñ = yalġan
kılġucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularġa kim /
lehumurke‘ū = namāz kılınġ

[168a05(Mürselat77/49,50)]

veylün yevme‘izin = ve iy ol
künki kün / lil mükezzibīñ =
yalġan kılġanlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve kanķı / hadīşin = söz
turur

[168b06(‘Amme78/6,07)]:

elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmaduķ mu bularġa yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve taġlarını yirde ķoduķ /
evtādan = kim anġa ķarār
birgeler

[172a09(Nāzi‘ât79/10)]:

yeķülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnā le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

[172a10(Nāzi‘ât79/10,11)]: fī‘l

hāfirati = hāfire ŧamuġ bolur/ 11

/ eizā = iy andann kim / künnā
‘ızāmen = biz sonġ
bolduķumuzdann / neħıraten =
sonġra

[173b01(Nāzi‘ât79/26,27)]:

inne fī zalike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yahşā =
ķorķarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / hālķan = siz ķatıġ

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:

ķutile‘l insānū = laġnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete anķa
eyġülük tañġrı / mā ekferahu =
anġa kılınmış turur kāferler turur
tanrıġa anıñ / 18 / min eyyi = iy
yād kılınmış kim / şey’in =
nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuḡfetin =
azķınanġ sudann

[176a02(‘Abese80/24)]:

felyenzuri‘l insānū = iy baķınġ
ādemīlerġa / ilā = ve bularınġ
aşlarına / ta‘āmihi = tā neteg
tedbīr kılur

[180a13(Mutaffīfīn83/4,05)]: e

lā yezunnū = iy bilmezler bular
kim / ülā‘ike = bular / ennehüm
= ķamu / meb‘ūsūñ = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

[182b06(Mutaffîfîn83/35,36)]:
'ale'l erā'iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanžurūn =
olturup baқа turğalar tā bularğa
nete 'azāb kılur diyü / 36 / hel
şüvvibe = iy cezā birgeler

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyühe'l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim hōy /
kādhun = renc ketürdünğüz / ilā
rabbike = kendü taŋgrıñgız
fermānına / kedhann = қаşд
kıldınğız renc ketürmege

iye sahip

i.+lerine
[147b15(Müzzemmil73/4)]:
qurān iyelerine aydurlar qurān
oqı tertīb birle andağ kim dünyā

iylük iyilik

i. [171a06(Nāzi'ât79/)]:
harf[i]ne on iylük bitiye ve
tegme harf[i]ne on yavuzlıqın
kiderü [birge]

iz iz, belirti

i.+ince
[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühliki'l = iy hākim helak
kıldı / e'l evvelīn = öngdünki
ümmetleri / 17 / şümme
nütbi'uhümül = andann bularınğ

izince helak [kılğam] / āhırīn =
[helak] kılğam bes sonğraqılarnı

K

qabıqara kapkara

k. [180b06(Mutaffîfîn83/7)]:
siccīŋa iltgeler andan bir ağaç
bar qabıqara ol ağaçda

kābın F güveyin geline verdiği ağırlık, mehir

k. [164a08(İnsan76/24)]: [kılur]
ersenğ men saŋa qızım birgem
kābın tilemeyem bu şehirde

qaçan ne zaman, ne vakit

k. [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = qaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve qaçan
bizler / semı'ne'l hudā =
istesevüz müsülmānlıq dīnini ve
qurān / āmennā bihi = ve īmān
ketürünğ anğa

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve hōy / lemmā qāme = qaçan
turdı erse / 'abdullahi = taŋgrı
bendesı / yed'ūhū = ya'ni
Muḥammad 'aleyhi's selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i'llallah tilediler perīler

[146a08(Cin72/23,24)]: fīhā
ebedā = andann hemīşe / 24 /

hattâ izā = tā kaçan / raev mā =
kørseler anı kim / yū‘adūne =
va‘ad kıldı bularğa

[146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālâ
kaçan payğāambar iblis cebre’l
şūreti(iy) kibi bolup [kelir]

[146b08(Cin72/27)]: [bolup]
kelir tiler kim payğāambarğa söz
söyleğa kaçan payğāambarı(ak)
aysa ferişte[leri]

[146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblis kelse feriştelere aydur ol
şeytān turur andann

[146b11(Cin72/27)]: saķın
tirler kaçan feriştelere kelse
aydurlar bu ferişte turur

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse payğāambar ‘aleyhi’s
selām

[148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü‘minlerğa kaçan kim
payğāambarğa vahiy kelse terler
erdi

[151a07(Müddessir74/8,09)]:
fe izā = kaçan ürse / nūķıra fı‘n
nāķūr = boruğnı / 09 / fe zālike =
hōy ol / yevme’izin = kün /
yevmün = kün turur

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuķ turur bular kaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

[154a11(Müddessir74/32,33,34)]:
kellā = hafākim / ve‘l
kamer = and[a] yād kılgam / 33 /
ve‘l leyli = ay dūni(iy) üçün / iz
= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve’s şubhı = ve şubh

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim kaçan / yevmü‘l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
kūni(iy) andann taŋrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = kaçan
mütehayyır bolsa / beriķa‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[156b10(Kıyamet75/15)]:
payğāambarğa ‘aleyhi’s selām
kaçan āyat ketürse payğāambar
anı

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem‘ahu = cem‘ kılmāķ seniŋ /
ve ķur‘āneh = köŋglünğ içinde
oķımaķ anı tā ezver kıılınca / 18 /
fe izā ķara’nāhu = kaçan
oķısavuz biz anı / fettebı‘ı =
ayğıl / ķur‘āneh = oķımaķlıķa
anı ya‘ni hükümlerini idinğ

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = hāķā kim / izā = kaçan

bularıñg / belegati't terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān hulkuma
kelse / 27 / ve kıle men rākın =
ayıldğalar kimse bar mu

[158a07(Kıyamet75/28)]:
'aleyhi's selām kaçan bendega
ölüm sekerāti(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıkıñgda ve kıyāmete
tamugda bola kaçan bu āyat
keldi [erse]

[159b08(İnsan76/)]: tanğrı
katında uçmak ve harır bolğa tidi

[160b03(İnsan76/7)]: [vācib]
kıldı nitekim hāc ve namāz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

[163a09(İnsan76/19)]: izā =
kaçan / raeytehüm = körseñg
bularnı / hasibtehüm = andağ
sanğa senn / lü'lü'em = kim
yincü turur / mensūrā = kim
dağılmış sadeğde yıldırur

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körseñg /
semme = andağ / raeyte =
köresenn / ne'imen = ni'met / ve
mülken = ve uluğ mülk / kebīrā
= andağ yād kılduğ

[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince kaçan üküş
yise şarāb-ı tahūr

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī'nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kılmak /
emsālehüm = buları iltevüz ve
bularıñg / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiiret turur

[164a06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cihıl ayttı kaçan anı körsem
namāz kılduğın ayakım birle
boynına

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize'n nücümü = anda kim
yılduzlarıñg / tumiset = nūrı(iy)
kitge / 09 / ve ize's semāü = ve
kaçan kök

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme'iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibın = yalğan
kılgucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke'ü = namāz kıılınğ

[171a02('Amme78/40)]:
raħmetiñ kaçan bolğasın dir ve
bu süre mek[k]ı turur

[172a12(Nāzi'āt79/12,13)]:
kālū = aydurlar / tilke = anda

kaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / hāsiratün =
ziyān kıılır ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = kaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol ḥālīd biz
üzere kelmiş bolsa

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersāhā = s̱ābit kııldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
siziñg yılkılarıñgızğa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fıime = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zıkrāhā = yād
kıılmaqlıqtann /44/ ilā rabbike =
seniñ tañgrıñgğa / müntehāhā =
turur kıyāmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hıç nese bolmaz senn
kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan

payğāambar anı körse ağır[lar
erdi]

[175a07(‘Abese80/2)]: tir erdi
kaçan anı körse ne ḥācetiñg bar
dir sorarlardı

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
sümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaḳzi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılkı otlaḳı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kıılır /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve siziñg yılkılarıñgızğa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

[177a04(Tekvir81/1)]: ize‘ş
şemsü = kaçan kün / küvvirat =
karañgu bolsa / ve aydurlar
küvvirat ol bolur

[177a06(Tekvir81/2)]: ve ize‘n
nücümünkederat = kaçan
yulduzlar tökülse kökdenn / ibn
‘Abbās aydur

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan tağlarnı /
süyyirat = yoritse habā menşür

bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve qaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / ‘ut̤ilet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşü = qaçan kim yılķı ve
keyikler ölümi(iy) kibi / ḥuşirat
= ḥaşur kıılır kıyāmet küni(iy)
andağ kim / ayıtuk

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l biḥāru = ve qaçan tenğizleri
qaynadıp / süccirat = öd kılsa
andağ kim / 07 / ve ize‘n nüfüsü
= ve qaçan tenleri tirürse ya‘ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve qaçan
kıızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuk üçün / zenbin =
öldürdünğ / kıutilet = anıñ
yazukı(iy) yok erkenn

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve qaçan bitigler

yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāü =
ve qaçan kökni qazsalar / küşitāt
= ve tartarlar yirindenn ursalar

[177b03(Tekvir81/12,13,14)]:
ve ize‘l ceḥīmü = ve qaçan
ṭamunı / su‘ırat = kızdursalar /
13 / ve ize‘l cennetü = ve qaçan
uçmaķnı / üzlifet = yavuk
kılsalar / ‘alimet = bilgiler

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün qaranğlıķı(iy) / izā
= qaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubḥı = şubḥı(ak) kim / izā =
qaçan erse

[178b12(İnfitar82/1,02)]: ize‘s
semāün feṭarat = qaçan kim kök
yarılśa / 02 / ve ize‘l kevākibün
= ve qaçan yılduzlar

[178b13(İnfitar82/2,03)]:
teserat = tökilse / 03 / ve ize‘l
biḥāru = qaçan kim tenğizler /
füccirat = birbirine açılśa

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ķubūru = ve qaçan kim gürler
çıqalar / bu‘şirat = kılğa / tā
ölügler gürdenn çıqalar

[180a01(Mutaffiñ83/1,02)]:
veylün = veyl ol kışilerge / lil

mütaffifîn = kim nokşân kılğalar
keyl terāzū / 02 / ellezîne = ol
kişiler kim / izektālū = kaçan
alsalar / ‘alâ = erenlerdenn

[180a02(Mutaffifîn83/2,03)]:

e‘n nâsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alâ bu yirde
ma‘nâsı min turur / 03 / ve izâ
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

[181a01(Mutaffifîn83/13)]: izâ
= ve kaçan / tütâlâ = okısa /
‘aleyhi = anğa birinğ / âyâtünâ =
âyatlarımız / kâle = aydur kim /
esâîrū‘l evvelîn = aşnuqlarınğ
meseli(iy) turur

[181a03(Mutaffifîn83/14)]: bu
her yere aydur kim kaçan bende
yazuğ kılsa bir kıda on kıat

[182a04(Mutaffifîn83/29,30)]:
âmenū = ĩmân ketürmiş turur /
yađhakūn = ‘amâl ve Bilâl ve
muhib bularğa külerler erdi / 30 /
ve izâ merrū = ve kaçan kelseler
bularınğ / bihim = kıatın

[182a05(Mutaffifîn83/30,31)]:
yetegâmezūn = közleri birle
işâret kılurlar erdi birbirine / 31 /

ve izâ = ve kaçan / enķalebū =
ķayıdsalar / ilâ = evlerine /
ehlihımu = halkları tapa

[182a06(Mutaffifîn83/31,32)]:

‘nķalebū = kıaydurlar erdi /
fekihîn = şādlık kılu / 32 / ve izâ
= ve kaçan / raevhüm = körseler
bularnı

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semâū‘n şakķat = kaçan kim
kökler yarılta tanğrı fermânı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermân
bolğa anıñ / li rabbihâ =
tanğrısına

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
ķuķķat = ve ol sezāvar turur kim
tâ‘at kılalar / 03 / ve ize‘l arđu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elķat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ķarnında turur

kaçan tur-
k.-ur

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:

yeķulu‘l insânū = ayıdğalar
âdemîler / yevme‘izîn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = kaçan
turur kaçmaķlıķınn / 11 / kellâ=
ķaķā kim bolmaya

kaç- kaçmak

k.-ar [176b03(‘Abese80/36)]:
kendü başları meşgûlindenn
Katāde aydur ahī Hābil
Kābildenn kaçar

k.-arlar
[155a04(Müddessir74/49,50,51)]
: mu‘rizıyne = bendeden ırak
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andağ kim ıngasann / humûrum
= kim bular eşek turur /
müstenfıretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

k.-ğa [176b04(‘Abese80/36)]: ve
ümmihi ve ebīh biziñg
paygāmbar anasındann
atasındann kaçğa ve şahıbetihi

[176b05(‘Abese80/36)]: Lūṭ
paygāmbar urağutındann kaçğa
ve benīhi nūḥ paygāmbar
oğlındann kaçğa

k.-ğıl
[150b14(Müddessir74/3,04)]: ve
şiyābeke = ve tonıñgnı / fe ṭahhir
= arığ kılğıl / 04 / ve‘r rucze =
ve ‘azābdan / fehür = kaçğıl

[151a01(Müddessir74/5)]:
ya‘ni kaçğıl ol nasedenn kim
‘azāb vācib kıılır kemiş
köñglünğdenn

k.-galar

[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāḥḥatü = kıyāmet üni(iy)
kulağa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefırru‘l mer’ü =
kaçgalar eren / min ahīhi =
karındaşlarındann

k.-mağlıkının

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:
yeḡulu‘l insānū = ayıdgalar
ādemīler / yevme‘izīn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = kaçan
turur kaçmağlıkının / 11 / kellā=
ḥaḡā kim bolmaya

k.-savuz [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = kaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve kaçan
bizler / semı‘ne‘l hudā =
istesevüz müsülmānlık dīnini ve
ḡurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünğ anğa

kadar A kadar, ölçüsünde

k.+lu

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enḡuş = ya eksük / minhu =
andann / ḡalīlān = azkınañg / 04
/ ev zid = ya ol kadarlu / ‘aleyhi
= üç ülüde bir

ķader A *kader*, alın yazısı

ķader bir-

k.-deçi

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:

lā vezar = ol kün hīç / ilā rabbike

= turağ yiri(iy) belgölü ve taķı

hīç yāri ķılucı seniñ tañgrıñğ /

yevme'izi'l müsteķarr = bolğa ol

kün ķader birdeçi ve ħüküm

ķıldıaķı / 13 / yunabbıu = ħabar

birge

ķādir A *kudretli, kadir, her Şeye gücü*

yeten

k. [173b02(Nāzi'āt79/27)]:

emi's semāu = yā ol kim kökni /

benāhā = binā ķıldı / 28 / rafe'a

= kötürdi yoķaru / semkehā =

kökler saķfınn muķābil ķıldı/ fe

sevvāhā = rast ķıldı andan egri

yoķ ķādir turur aña sizge

[173b03(Nāzi'āt79/28,29)]:

ağtaşe = ķādir yıraķ ve ķarañgu /

leylehā = tüni(ak) / ve aħrace =

ve çıķardı andann ķuŐluķ /

ķuĥāhā = ya'ni dün kün birle /

29 / ve'l erĥa= ve yirni / ba'de =

andan

k.+vüz [156a07(Kıyamet75/4)]:

belā ķādirıne = belı ķādirvüz

kim / 'alā = anıñ üzere kim / en

nüsevviye = rāst ķılğam /

benāneh = barmaķlar

sünğüklerinn

kāfer A *inkar eden, inanmayan*

k. [153b10(Müddessir74/31)]:

ve'l kāferüne = ve kāfer ne tiledi

/ māzā = tañgrı / erādellahu = bu

meşel / biħazā meŐelā = ve bu

Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve

immā kefurā = ve amma kāfer

yarat[t]ım naspās / 04 / innā =

andan yād ķıldım / a'tednā = biz

va'de ķıldık / lil kāferıne =

kāferlerğa

k.+ler

[151a08(Müddessir74/9,10)]:

'asır = düŐhār / 10 / = 'alā'l

kāferıne = kāferler üzere / ĥayru

= yoķ / yesır = āsānlıķ / 11 /

zarnı = ķoğıl mini

[161a03(İnsan76/10)]: kāferler

ķıyāmet küni(iy) menğiz bolup

deri aķar ķatrān kibi

[163a06(İnsan76/18)]: uçmaķ

ħalklarınğ tumlu bolur tamām

kāfer kibi dādığ

[168b01('Amme78/1)]: 'amme

= ol kim sorarlar / yetesāelün =

birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler hulf kıldılar

[170b08(‘Amme78/40)]:

yedāhū [ve] yeḳūlū‘l kāferu =
ayduḳınn ya‘ni ṭa‘at ve ayıtḡalar
kāferler / yā leytenī = keške
bizler / kūntū tūrāban = toprak
ermişse erdük

[170b11(‘Amme78/40)]:

bularnı toprak kılor toz bolup
kiderler andann kāferler aydur

[176a01(‘Abese80/22,23)]:

şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonḡra /
23 / kellā lemmā = andaḡ tegül
kim / yaḳḑi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularḡa buyurdı

[176b09(‘Abese80/41,42)]:

ḳateratūn = ḳaralık ve ḳayḡu
bolḡa / 42 / ülā‘ike = ol kişiler
kim / hūmū‘l keferatū‘l feceratū
= bular andaḡ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolḡa

[182b01(Mutaffīfīn83/34)]:

yaḑḡakūn = külgeler / andaḡ kim
kāferler bularḡa küldüki
k.+lerden

[165a10(Mürselat77/)]: mürselāt

sūret oḳısa ol ḳişi kāferlerden
tegüldir

k.+lerdenn

[182a08(Mutaffīfīn83/33,34)]:

ḡāfızīn = üzere mūkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kūn ol
ḳişiler kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / mine‘l kūffari =
kāferlerdenn

k.+lerḡa

[160a08(İnsan76/3,04)]:

ve
immā kefurā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innā =
andan yād kıldım / a‘tednā = biz
va‘de kıldık / lil kāferīne =
kāferlerḡa

[165b11(Mürselat77/06)]:

kāferlerḡa tegir ve ḳorḡu bolur
bularḡa

[169a09(‘Amme78/22,23)]: li‘ṭ

ṭāḡīne = ṭāḡlarḡa ya‘ni
kāferlerḡa / meāban = kirü yanışı
ṭamuḡa bolḡa / 23 / lābişīne =
turḡalar anda/ fihā = uzun /
aḡḡāban = rüzḡār

[170a01(‘Amme78/30)]:

kāferlerḡa bundann ḳatıḡ āyat
yok ḳurānda

[182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārın
kıyāmet küni kāferlerğa

[182b07(Mutaffifin83/36)]: e‘l
küffāru = kāferlerğa / mā kănū‘
= ol iş kim
k.+leri [146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mültehadā = adın hīç yārı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kāferüne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taŋrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur
k.+lerine [172a08(Nāzi‘ât79/9)]:
hāşı‘atun = [könğül]lerniğ hāşı‘
/ ve zelīl bolğa anda habar birdi
Mekke kāferlerine
k.+leriñg

[180b02(Mutaffifin83/7)]: kellā
inne = haqā kim / kitābe‘l
füccāri = kitābları ya‘ni bitileri /
le fī = kāferleriñg / siccīn =
siccīnde turur

k.-ler tur-ur
[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
qutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança

eygölük taŋrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey’in =
nesedenn / halekahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azkınañg sudann

kāfer bol-
k.-ğa [182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kănū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim
k.-masaŋgız

[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tettekūne in kefertüm = kāfer
bolmasaŋgız / yevme yec‘alü‘l
vildāne = ol kün ‘azābına kim
kılur oğlanları / şībā = hovāca
kılur

k.-mış bol-sa
[169b08(‘Amme78/25)]: ağu bar
bu kamu anğa bolğa kim
taŋrıga kāfer bolmış bolsa kim
k.-mışlar tur-ur

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann

yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

k.-sa [156a02(Kıyamet75/3)]: e
yahsebū‘l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme‘a = kim
cemū‘ kılmaya men / ‘ızāmeh =
bularıñ süngüklerinn

k.-ur [178b06(Tekvir81/29)]:
tañgrı maşiyetindenn nese kılsa
kāfer bolur ve bi‘llahu‘t tevfiķ

kāfūr A güzel koķu, misk

k. [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
katılmış turur / mizācūhā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aqlıķı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar

k.+dann [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
katılmış turur / mizācūhā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aqlıķı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar
kāfūr bol-

k.-ğayı [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kāne =
katılmış turur / mizācūhā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aqlıķı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar

ķal- kalmak, devam etmek

k.-maya
[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan tağlarnı /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolğa hıç kılmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaķtun
bu meşel turur / ‘uţţilet =
‘arabıñ eygü meşeli ‘aţalet
kıldılar

ķām kahin

k.+largā [146b06(Cin72/27)]:
kiçi[k]lerğa ve ķāmlargā
söylemeyeler Muķātil aydur
tañgrı tebāreke

ķamu hep, hepsi, bütün

k. [146a03(Cin72/22)]: ve ķamu
halklar birle duşmān bolduñğ
bundann savulğıl sini saklayalıñ

[146a04(Cin72/22)]: kamu
belālardann ve zinhār birgelim
taŋgrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı
[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7
3/0)]:ve aḥṣâ külle = ve bilürler
kamu / şey’in ‘adeden =
neseniŋ saqışın /0/ ve bu sûret
Mekkede

[151a02(Müddessir74/5)]:
dünyâ dostluğun kim kamu
neseler haṭālar başı(iy) turur
ya‘ni minnet [kılduğunŋ]

[152b12(Müddessir74/29)]:
[kara] kılğa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) kamu

[153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve ṭamuğda / tis‘ate =
bolğa on toquz / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda biregü
kamu

[153a04(Müddessir74/30)]:
meleku‘l mevt kibi kim
yalŋguzınn kamu cehān cānın
alur neteg revā [bolmağa]

[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim kamu cehāndaqı
ādemīler ve perīler ve cinnīlerce

[154a10(Müddessir74/31)]:
kamu feriştelerni bilmez men
tidi

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü bargā / yeteeḥḥar =
ve şer yazuq içinde qalğa / 38 /
külli nefsim = kamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min qasveratin = arslāndan / 52 /
bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllumri’in = kamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū‘tā =
kim birse aŋga

[155a10(Müddessir74/52)]:
kamu yirde iki türlü bolur biri
haqa demek biri yoq demek

[159a08(Kıyamet75/35): selām
kamu ümmetleriŋ fir‘avunı(iy)
bar menüm ümmetim
fir‘avunı(iy) [e]bu cehl turur

[159a10(Kıyamet75/35)]:
taŋgrığa ta‘at kılubilmeyesen tidi
ya‘ni kamu müsülmānları
öldürevüz

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
kamu bir sā‘at içinde erdi
andann taŋgrı ‘azze ve celle

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘āmdann birinŋ didi ol kün
kamu aŋga bir

[163a05(İnsan76/18)]: kamu
yirge barur ‘arş altınındann çıkar
ve şarābları

[163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluğ
bolğa kim önğın ve sonğın kamu
körge

[169b08(‘Amme78/25)]: ağu
bar bu kamu anğa bolğa kim
tanğrıga kâfer bolmış bolsa kim

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzebū = ve yalğan kıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziñg
huccetlerimizni / 29 / ve külle =
ve kamu / şey’in = neseni /
aḥşaynāhū = ve yazdurduk /
kitāban = ve bildürdük

[170b09(‘Amme78/40)]: bu ol
turur kim tanğrı ‘azze ve celle
kıyāmet küni(iy) kamu
cānvarlarını

[172a02(Nâzi‘ât79/6)]: tüşer
kamu neseye

[172a04(Nâzi‘ât79/7)]: ünin
ürür kamu halk ölür ve taķı

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tır[ü]lür tanğrı
fermāni(iy) birle aydurlar

[177a01(Tekvir81/)]: sūret
oķısa tanğrı ‘azze ve celle kamu
yavuzlıkta saķlağa anı kıyāmet

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefsü‘l li nefsin = bireğü
bireğüye asıg / şey’an = nese /
ve‘l emru = ve fermān ol kün
ya‘ni kamu müdde‘ılar bar bolğa

[180a13(Mutaffifin83/4,05)]: e
lā yezunnü = iy bilmezler bular
kim / ülâ’ike = bular / ennehüm
= kamu / meb‘ūsūn = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalğan
kılmadılar / bihi = anğa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = kamu
kişilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir

k.+lar [156a01(Kıyamet75/2)]:
kıyāmet küni(iy) kamular özine
melāmet kılgalar yā ḥasretā ‘ālā
māferraṭtu fı ḥanbillah

k.+ları [162a04(İnsan76/13)]:
‘Ali etmekinn anğa birdi ve
kamuları anğa

k.+sında [178b05(Tekvir81/29)]:
oğdım bu kitāblarda amusında
andağ boldum heri ne kim
kendü özine

amuğ *hep, hepsi, bütün*

k. [165b12(Mürselat77/06,07)]
bununğ için amuğ and[a] yād
kıldı / 07 / innemā = kim ol
va‘ad ılır / tū‘adüne = sizlerge

an *kan*

k. [159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnā = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘aleatenn = ol ‘alaa ya‘ni / fe
halea = an yarattı / fe sevvā =
boyın düz kıldı

anca *nereye*

k. [178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegül / hüve bi avli =
urān / şeytāni‘r racīm = şeytān
mel‘ün avmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve anca bargā urān /
tezhebün = hükmindenn anca
kide

anda *nerede*

k. [160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim içerler anı
açmaqlıqtann / tefcīrā = anda

kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfüne = vefā ılğalar / bi‘n
nezri = nezrī

anıı *hanği*

k. [152b09(Müddessir74/28)]:
ilahī anıı ulunğ yosul turur
aytı

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu ılğa / uitet =
ma‘lüm yirde / 12 / li eyyi =
anıı / yevmin = künge
bularınğ cem‘ bolğası / üccilet =
tā hayr ılğa

[168a05(Mürselat77/49,50)]
veylün yevme‘izin = ve iy ol
künki kün / lil mükezzibīn =
yalğan ılğanlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve anıı / hadīsin = söz
turur

[168a06(Mürselat77/50)]
ba‘dehu yū‘minūn = andann
sonğra ĩmān / ya‘ni urānga
ĩmān ketürmese anıı

[168a12(‘Amme78/)]: aydur
paygāmbardann ‘aleyhi‘s selām
anıı kişi kim ‘amme
yetesāelūn

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
paygāmbardann kim aytı xanıxı
kişi bu süret okısa taŋrı

[180a08(Mutaffifin83/3)]:
xanıxı kişiler kim taŋrı
hükmine hııaf kılsa taŋrı

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoqsullıg birür ve xanıxı
xavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

[180a10(Mutaffifin83/3)]:
bolsa taŋrı bularğa ölüm üküş
birür xanıxı xavum kim zekât

qara *kara, siyah*

k. [167a04(Mürselat77/32,33)]
bi şerarin = kıymuqı(ak) / ke‘l
qaşr = uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar qaşur uluğ arqlar bular /
33 / ke ennehü = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni qara dūçaq yollar

k.+lık

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
qateratün = qaralık ve qaygu
bolga / 42 / ülâ‘ike = ol kişiler
kim / hümü‘l keferatü‘l feceratü
= bular andağ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolğa
qara bol-

k.-ğa

[157b10(Kıyamet75/23,24)]: lā
tūdrikuhu‘l ebşār ve hüve
yūdrikü‘l ebşār ve vücühün =
tağı yüzler / yevmeizin = ol kün
qara bolğa / bāsireten =
hālindenn tegzinip ādemiler

k.-up

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
hasefe‘l qameru = ve qaranñu
bolğa ay / 09 / ve cūmi‘a‘ş
şemsü = ve cem‘ bolğa bir yirde
bir kün / ve‘l qameru = ay
nürsuz qara bolup

qara kıı-

k.-ğa

[152b11(Müddessir74/29)]:
levvāhatü‘l lil beşer =
tegzindürge qara kılğa
ādemīlerni / ya‘ni bularınğ
derilerinn keydürge qara [kılğa]

qapu *kapı*

k.+sınn

[182b04(Mutaffifin83/34)]:
uçmağa kelseler kirmege uçmağ
qapusınn anğa bağlağalar

qaranğlık *karanlık*

k.+ı(iy)

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün qaranğlıkı(iy) / izā

= kaçan kelir / 'as'as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve's
şubhı = şubhı(ak) kim / izā =
kaçan erse

qaranġu *karanlık*

k. [173b03(Nâzi'ât79/28,29)]:
aġtaşe = qâdir yıraġ ve qaranġu /
leylehâ = tûni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluk /
duhâhâ = ya'ni dün kün birle /
29 / ve'l erda= ve yirni / ba'de =
andan
qaranġu bol-

k.-ğa

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
hasefe'l kameru = ve qaranġu
bolğa ay / 09 / ve cümü'a's
şemsü = ve cem' bolğa bir yirde
bir kün / ve'l kameru = ay
nürsuz qara bolup

k.-sa [177a04(Tekvir81/1)]:
ize's şemsü = kaçan kün /
küvvirat = qaranġu bolsa / ve
aydurlar küvvirat ol bolur

qarâr A *durma, süreklilik*

k. [166b01(Mürselat77/21,22)]:
fece'alnâhu = ve qovam bularnı /
fî qarârin = qarâr ma'lûm /
mekîn = ya'ni ana qarnında / 22

/ ilâ qaderîn = tâ ma'lûm vaqtına
tegin

qarâr bir-

k.-geler

[168b06('Amme78/6,07)]: elem
nec'ali'l erza = iy kılmaduġ mu
bularğa yirni / mihâdan = töşek /
07 / ve'l cibâle = ve taġlarını
yirde qoduġ / evtâdan = kim
anğa qarâr birgeler

qaravaş *cariye, hizmetçi*

k. [159a07(Kıyamet75/35)]: hem
qaravaş oġlanına uymaya erdim
didi payġambar aytı 'aleyhi's

qar(ı)n *karın*

k.+ı(iy) [162b01(İnsan76/13)]:
mihrâbda turur erdi qarını(iy)
arqasına

k.+ın [163b11(İnsan76/21)]:
birürler içer tâ anıñ qarnın eridür
anı terledür

k.+ında

[166b01(Mürselat77/21,22)]:
fece'alnâhu = ve qovam bularnı /
fî qarârin = qarâr ma'lûm /
mekîn = ya'ni ana qarnında / 22
/ ilâ qaderîn = tâ ma'lûm vaqtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]:
ma'lûm = ya'ni toġurduġı vaqta

tegin kim ança ana qarında
kim tutgam / 23 / fe qadernā =
ve taqdīr kılduq ve eygü / fe
nı‘me‘l kâdirün = ve eygü
miqdār kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifâtenn = tirigler anıñ arqasında
/ 26 / ahya‘en = ve ölgeler anıñ /
ve emvâtenn = qarında bolğa /
27 / ve ce‘alnā = ve yarat[t]uq /
fihā = yirde

k.+ındann

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
haleqahu = yarat[t]ı anı /
feqadderahu = ve muqadder
kılmış turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolın anıñ
āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkargā anası qarındann / 21 /
şümme = andann

k.-ında tur-ur

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
huqqat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve qaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elqat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarında turur

qarındaş kardeş

k.+larına [179a07(İnfitar82/8)]:
şūratın = şūret üzere kim / mā
şāe = tiler terkīb [kıldı] /
rakkebek = [terkīb] kıldı sini /
anıñ qarındaşlarına

k.+larındann

[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāhhatū = kıyāmet üni(iy)
qulaqa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefirru‘l mer‘ü =
qaçgalar eren / min ahīhi =
qarındaşlarındann

qaşd A niyet, isteme

qaşd kıl-

k.-dīngız [183a04(İnşikak84/6)]:
yā eyyühe‘l insānū = iy sizler
kim ādemīler siz / inneke = kim
hōy / kādihun = renc
ketürdünğüz / ilâ rabbike =
kendü tañgrıñız fermānına /
kedhann = qaşd kıldıñız renc
ketürmege

k.-mışlar [145a02(Cin72/14)]: fe
men = bes her kim / esleme =
islam ketürseler / fe ülâ‘ike =
bular tururlar kim / teħarrav =
qaşd kılmışlar / raşedā = bulğa
köni yolğa

kaşur A köşk, saray

k. [167a04(Mürselat77/32,33)]
bi şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l
kaşr = uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar kaşur uluğ arklar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni kara dūçaķ yollar

kat defa, kat

k.+ a [181a03(Mutaffiḥ83/14)]:
bu her yere aydur kim kaçan
bende yazuķ kılsa bir қаda on
kat

kat kat, huzur

k. [180b03(Mutaffiḥ83/7)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām aytı
siccīn yiti kat yir altında turur
k.+ımda [161b01(İnsan76/13)]:
maña ta‘ām birgil didi rasūl aytı
menim katımda hıç ta‘ām yok
k.-ımızda tur-ur
[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziñg / ledeynā =
katımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluğ katıg
‘uķūbetler / ve ceħıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre
k.-ında tur-ur
[147a01(Cin72/28)]: risālāti =

ferişteler aña / rabbihim = tañgrı
bularıñg / ve eħāta = risālet ve
yitgeler aña / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg katında turur
k.+ına

[150b11(Müddessir74/2)]:
kōñglüme tüşdi Ĥadice katına
keldüm aytımen meni örtüñg

[152a02(Müddessir74/18)]:
Velīd bin Muğīre katına bardı
bunı okıdı Velīd bin

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velīd katına bardı aytımen
Qureyşilerdenn işıdım sen

[162a16(İnsan76/13)]: sinde
körür men ve bardılar Fāṭıma
katına Fāṭıma

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellā
= ve i‘rāz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l
a‘mā = ol keldi anıñ katına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi
k.+ında

[150a05(Müzzemmil73/20)]:
min hayrin tecidühü =
hayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = tañgrı katında / hüve
ḥayrān = ol yigrek yā ḥalıqtann

[154a05(Müddessir74/31)]:
kısmet kıldı cebre'îl 'aleyhi's
selām paygāmbar atında
k.+ında [159b08(İnsan76/)]:
tanğrı atında uçmak ve arır
bolğa tidi

[175b04('Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād ılga
urānı(ak) / 14 / merfū'atin =
yoaru kötürilmiş /
mütahheratūn = tanğrı atında
arığ bolmış ol / bi eydī =
paygāmbar elinde

[175b05('Abese80/15,16)]:
seferattim =ya'ni feris teler / 16 /
kirāmin = ol işiler kim
kerāmetl  / beraratin = tanğrı
atında / tanğrığa fermān bolsa
bu āyat 'Utbeh bin [Ubey Eb 
Leheb]

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
'inde zī'l 'arşı = 'arş tanğrısı
atında işlerde m mk n turur /
mek n = 'azim uluğ / 21 /
m ta'in = t 'at ılmağ / semme
= andann anğa / em n = ya'ni
feris teler
k.+inn

[182a04(Mutaffif n83/29,30)]:
āmen  =  mān ket rm ş turur /

yad hak n = 'am l ve Bil l ve
muh b bularğa k lerler erdi / 30 /
ve iz  merr  = ve aan kelseler
bularınğ / bihim = atınn

at sıra

atlu tur-
k.-ur [158a13(Kıyamet75/29)]:
ve d ny  işi(iy) āhırat birle atlu
turur ve feris teler an 

atığ sert, sıkı, g  , şiddetli

k. [145a05(Cin72/16,17)]: h m
= bularğa / m '[en]  adek  =
 k ş şu bularğa ya'ni ni'metkinğ
ılğa erd k andağ kim / 17 /
lineftineh m = m s lm nlar kibi
kim atığ bularğa ācib fitne
ılğam bularğa t  kend  / f h ve
men yu'ri  = im mlarının
 ld rdığı 'Oşm n bin 'Af n ve
her kim i'ra  ılsalar

[148b07(M zzemmil73/12,13)]:
: inne = ve h ybizinğ / ledeyn  =
atımızda turur / enk l n = ya'ni
āhırat 'az bı(iy) ve uluğ atığ
'u  betler / ve ce ıym  = artuğ
bolğa ve uluğ  d / ve t ' men =
ve t ' m kim boğaz i re

[149a05(M zzemmil73/16,17)]:
fe a azn h  = bes tutam anı

ķatıĝ / ahzā vebīlā =
tutmaķlıķtan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhīz ķılınĝ

[151b08(Müddessir74/17)]:

şa‘ūdā = anĝa ķatıĝ ‘azāb / ve
payĝāmbardan ‘aleyhi’s selām
ħabar turur kim şa‘ūd

[164b04(İnsan76/28)]:

ħalaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı
/ ve şedednā = ve ķatıĝ yarattım
bularınĝ hılķatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

[170a01(‘Amme78/30)]:

kāferlerĝa bundann ķatıĝ āyat
yoķ ķurānda

[173b01(Nāzi‘ât79/26,27)]:

inne fī zalıke = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yahşâ =
ķorķarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / ħalkān = siz ķatıĝ

k.+lıĝındann

[158a15(Kıyamet75/29)]:

aydurlar kim ayakları
sarmaşıduķı cān açığı(iy)
ķatıĝlıĝındann ve ura[ĝutı]

k.+lık [176a04(‘Abese80/24)]:

ķatıĝlık ķılur erdi nete boldı
imdi

ķatıĝ bol-

k.-ur

[148a07(Müzzemmil73/6)]: innā
nāşiete‘l leyli = ve ħōy ol kim
işlerler dünler sâ‘atinde / hiye
eşeddü = ķatıĝ bolur / vaṭ en =
ya‘ni ķavī bolur / ve aķvemu =
ve şavāb yavlaķ

ķatıl- *katılmak*

k.-mış

tur-ur

[160a10(İnsan76/5)]: yeşrabūne
= şarāb içerler ol cehānda / min
ke’sin = ve ol meşrebdenn kim /
kāne = ķatılmış turur / mizācühā
= anĝa / kāfūrā = kāfurdann
ya‘ni aķlıķı(iy) kāfūr kibi ve
tumlu kāfūr bolĝayı bar

ķaṭrān A *katran*

k.

[161a03(İnsan76/10)]:

kāferler kıyāmet kūni(iy) menĝiz
bolup deri aķar ķaṭrān kibi

ķatre A *damla*

k.

[169a02(‘Amme78/14,15)]:

mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= ķatre aķar ķatre / 15 / li
nuḥrice = tā çıkargā menn / bihi
ħabben = ol şudann dāne

[178b10(İnfitar82/)]: ‘azze ve
celle tegme ķatre suķa eyĝülük

itmiş fazlının bolğa kıyāmet
işi(iy)
k.+denn
[170b03(‘Amme78/38)]: silkinür
tegme kıatredenn ferişte yaradur
ol cebre’l birle şaf bolur

ķavī A *kuvvetli, güçlü*

ķavī bol-
k.-ur
[148a07(Müzzemmil73/6)]: innā
nāşiete‘l leyli = ve hōy ol kim
işlerler dünler sâ‘atinde / hiye
eşeddü = kıatıĝ bolur / vaṭ en =
ya‘ni ķavī bolur / ve aķvemu =
ve şavāb yavlaķ

ķavl A *söz*

k.
[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ķavlū = meger ādemī
ķavli(iy) tur-
k.-ur
[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni ırte / 19
/ innehu = bolur/ le ķavlū = kim
ķurān / rasūlin = rasūl ķavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /

zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre’l

ķavm A *kavim, millet*

k. [151a11(Müddessir74/11)]:
kim anĝa ķavm içinde Vahīd
tirler erdi andaĝ kim
k.+i(iy)
[158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırĝayu] yörir köligesine baķar
andaĝ kim benī maḥzūm
ķavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegül / hüve bi ķavli =
ķurān / şeyṭāni‘r racīm = şeyṭān
mel‘ūn ķavmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve ķanca bargā ķurān /
tezhebūn = ḥükmindenn ķanca
kide

k.+lerine [145b07(Cin72/19)]:
bu ķavum bir neceler kendü
ķavmlerine

k.+ına
[152a03(Müddessir74/18)]:
muĝire bunı maḥrūm ķavmına
keldi aytı men Muḥammadtan

[158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilā ehlihi = ve ķavmına

/ yetemetṭâ = ve ra'nâlık kıldı /
yetemetṭâ ol bolur kim
[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke'ün = rükû' kılmalar ya'ni
namâz kılmalar / bu âyat şakîf
kavmına indi paygâmbar

ḳavum A *kavim, millet*

k. [145b07(Cin72/19)]: bu
ḳavum bir neceler kendü
ḳavmlerine
[180a09(Mutaffifîn83/3)]:
bularğa yoḳsullıḡ birür ve ḳanıḳı
ḳavum kim yüz iş fesâdı(iy)
üküş
[180a10(Mutaffifîn83/3)]:
bolsa tanḡrı bularğa ölüm üküş
birür ḳanıḳı ḳavum kim zekât

ḳayḡu *kaygı, endişe, tasa, üzüntü*

k. [176b09('Abese80/41,42)]:
ḳateratün = ḳaralık ve ḳayḡu
bolga / 42 / ülâ'ike = ol kişiler
kim / hümü'l keferatü'l feceratü
= bular andaḡ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolga
k.-lu bol-up
[152a08(Müddessir74/18)]:
yandurḡamaz anı didi [e]bu cehl
keldi ḳayḡulu bolup
k.+sındann
[158a16(Kıyamet75/29)]:

[ura]ḡutı(iy) uşak oḡlanları
ḳayḡusındann sarmaşur ve gür
ḳayḡusındann sarmaşur

ḳayıd- (*geriye dönmek*)

k.-ur
[177b06(Tekvir81/14,15,16)]: ve
altısı ol dünyâda / 15 / fe lā
uḳsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi'l hunnes = kim
yörir / 16 / e'l cevāru = andann
kirü ḳaydur

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolga kim /
yühāsebü = anḡa işmār ḳılḡalar /
ḡisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenḡalibü = ve ḳaydur
kendü

k.-urlar er-di
[182a06(Mutaffifîn83/31,32)]:
'nḡalebü = ḳaydurlar erdi /
fekihīn = şādılık kılu / 32 / ve izā
= ve ḳaçan / raevhüm = körseler
bularnı

k.-salar
[182a05(Mutaffifîn83/30,31)]:
yeteḡāmezün = közleri birle
işāret kıılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve ḳaçan / enḡalebü =
ḳayıdsalar / ilâ = evlerine /
ehlihımu = ḡalḡları tapa

ķayıŗ ķayıŗ, kum, kum tepesi

k.+dann
[149a02(Müzzemmil73/14,15)]:
keşiben = aķar / mehila =
ķayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduķ / ileyküm =
sizge / rasūlen = rasūli

ķayıŗ- (geriye) dönmek

k.-[t]ı [173a05(Nāzi'ât
79/22,23)] şümme edbera = yana
kirü ķayıŗı ve i'rāz ķıldı / yes'â =
ve hııaf ķıldı / 23 / fe haşerra =
tańgrı fermānı bes tirdi ve
minden / fe nādā = cāzularnı ve
nidā ķıldı uluğ tańgrı
[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
: yād ķıldı / 31 / fe lā şaddeķa =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallā = ve ne mańga namāz
ķıldı / 32 / ve lakin = velikin /
kezzembe = yalğan söyledi / ve
tevellā = ve i'rāz ķılıp ķayıŗtı

ķayna- kaynamak

k.-r [169b04('Amme78/24,25)]:
lā yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = ańga rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā ģamıyman =
meger ķaynar şu

ķaynad- kaynatmak

k.-ıp [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize'l bihāru = ve kaçan
tenğizleri ķaynadıp / süccirat =
öd kılsa andağ kim / 07 / ve
ize'n nüfüsü = ve kaçan tenleri
tirürse ya'ni eyğüleri eyğü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menğzi birle
k.-maķ [177b02(Tekvir81/11)]:
Ķatāde aydur ķaynadmaķ ol
tańgrı buşısı turur ādem oğlanı
yazuķına

ķaz- eşmek, kazmak

k.-salar
[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize's şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
'amelinn / 11 / ve ize's semāü =
ve kaçan kökni ķazsalar / küşitat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

ķazâ A mukaddesatın ortaya çıkması

k. [149a09(Müzzemmil73/18)]:
e's semāü = ve kökler /
münfeţurun = yarılğa ol kün / bih
= ve bolğa / kâne va'dühü =
va'desi ķazâ / mef'ulā = bolğa

ķazanç kazanç

k.+ının
[181a02(Mutaffifin83/14)]: kellā

= ve ne kim andağ turur / bel
rāne = bilkim ğalebe kılmış turur
/ ‘alâ = bularınğ / kılū bihim =
kōnğüllerine / mā kânū = ol kim
kazançının / yeksibūn = kılurlar
bular

kebîr *A büyük, ulu*

k. [163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebîr ma‘nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hiç kitmege

keç- *geçmek, aşmak*

k.-meyeler
[152b08(Müddessir74/28)]: lâ
tübķī = keçmeyeler dūçaķlar / ve
lâ tezer = hiç kimseyi kim anı
helak kılğa / ve Mūsâ ‘aleyhi’s
selām taŋrığa aytı
k.-miş [172b06(Nâzi‘ât
79/17,18)] innehu tağâ = ol
tağı(iy) turur / 18 / fe kıl =
hadtenn keçmiş / hel leke =
ayıtğıl rağbetinğ bar mu / ilâ en
= müsülmân bolğa sen / tezekkâ
= küfürdenn yanga sen
k.-ti [169b02(‘Amme78/23)]:
keçti taķı keldi tirler ya‘ni dört
minğ yıl oranlığ ol kidge
[173a12(Nâzi‘ât79/25)]:
[ara]sında kırk yıl keçti

kederat *A kederler*

k. [177a07(Tekvir81/2)]: on
kederat ol bolur kim hâli
teginür

kel- *gelmek*

k.-di [150b08(Müddessir74/2)]:
keldi sağdan ve soldan ve
ilerüden ve kirüden ilerü

[152a03(Müddessir74/18)]:
muğire bunı mahrûm kavmına
keldi aytı men Muḥammadtan

[152a08(Müddessir74/18)]:
yandurgamaz anı didi [e]bu cehl
keldi kayğulu bolup

[154a06(Müddessir74/31)]:
[ķatında] turur erdi bir ferişte
keldi ayıttı yâ Muḥammad

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
hâtâ = tâ bizge keldi / etâne‘l
yakîn = yakın ya‘ni ölüm taŋrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asığ kılmadı bularğa / şefâ‘atü’s
şâfi‘îna = şefâ‘at şefi‘lerinğ bu
ol turur kim

[159b09(İnsan76/01)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgücü / er raḥîm
= raḥmet kılğucı / 01 / hel = hōy
/ etâ = keldi

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarâb taķı birgil tidi andann

paygāmbargā bir yetīm keldi
anıñ

[162a10(İnsan76/13)]: turdılar
bir yesīr keldi ayıt[tı] men tört

[169b02(‘Amme78/23)]: keçti
taķı keldi tirlər ya‘ni dōrt minġ
yıl oranlıġ ol kidge

[169b03(‘Amme78/23)]: yana
aḥķāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ġassāķ

[172b03(Nāzi‘ât 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ṭamuġ
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =
ḥōy keldi saṅga / ḥadīşü =
Mūsādan

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellā
= ve i‘rāz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l
a‘mā = ol keldi anıñ ḳatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[174b11(‘Abese80/2)]:
[Ümmü] Külşüm tirlər erdi keldi
paygāmbargā kıġırdı ‘allimenī

[175a06(‘Abese80/2)]: keldīnġ
sendenn ötrü taṅrıdān maṅga
‘itāb keldi

k.-di [er-se]

[159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıķıñda ve kıyāmete

tamuġda bola ḳaçan bu āyat
keldi [erse]

k.-dikte

[180a04(Mutaffifin83/3)]:

Medīneġa keldikte Medīnelü
‘ādeti(iy) ol erdi kim

k.-dīnġ [175a06(‘Abese80/2)]:
keldīnġ sendenn ötrü taṅrıdān
maṅga ‘itāb keldi

k.-düm

[150b11(Müddessir74/2)]:

könġlüme tüşdi Ḥadice ḳatına
keldüm ayıtım meni örtünġ

k.-ge

[154b01(Müddessir74/36,37)]:

nezīrann = ḳorķutġucı turur / li‘l
beşer = ḥalkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā‘e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekāddeme = ṭa‘atınca

[171a09(Nāzi‘ât79/)]: andann
fermān kelge uçmaķa bargıl diyü
ve derecet üküş bolġa

k.-geler

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22)]:

: kitābüm = kitāb turur / merķüm
= merķüm ḥāzıra / 21 /
yeşhedühü‘l muḳarrubün =
kelgeler muḳarrebler ve muṭiler

ni‘met içinde bolur / 22 / inne‘l
ebrāra = hōy ebrār

k.-inğ

[182b03(Mutaffifin83/34)]:

ayıtgalar kim kelinğ uçmağa
kiriñg diyü tamām

k.-ir [172a03(Nâzi‘ât79/7)]:

tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni āhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün qarañlıkı(iy) / izā
= kaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubhı = şubhı(ak) kim / izā =
kaçan erse

[178a04(Tekvir81/23,24)]:
ya‘ni andağ kim kün toğar
yoğaru kelir kökdenn

k.-mek

[14810(Müzzemmil73/7)]: ve
kelmek

k.-meye [156a10(Kıyamet75/4)]:
uşağ sünğük yirine kelmeye
uşağı(iy) ulu yirine barmağa

k.-miş bols-a [172b01(Nâzi‘ât
79/13,14)] zecratün = ya‘ni nuṭfe
/ vāhıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = kaçan bularnı körseler

/ bi‘s sāhiratti = ol hālid biz
üzere kelmiş bolsa

k.-miş er-di

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoğsul kelmiş erdi payğāmbar

‘aleyhi‘s selām aytı yā resūlullah

k.-miş tur-ur

[153a06(Müddessir74/30)]:

müvekkel bolsa habarda kelmiş
turur bu zebāniyeler şıfatı(iy)

k.-se [146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblis kelse ferişterler aydur ol
şeytān turur andann

[146b11(Cin72/27)]: sakın
tirler kaçan ferişterler kelse
aydurlar bu ferişte turur

[148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü‘minlerğa kaçan kim
payğāmbargā vāhiy kelse terler
erdi

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = hāqā kim / izā = kaçan
bularınğ / belegati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān hulkuma
kelse / 27 / ve kıle men rāqin =
ayıdgalar kimse bar mu

[158a07(Kıyamet75/28)]:
‘aleyhi‘s selām kaçan bendeğa
ölüm sekerāti(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhâ = şâbit kıldı / 33 / metâ‘âl
= tâ menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘âmiküm = ve
siziñg yılkılarınğızğa / 34 / fe izâ
câet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılkı otlakı(iy) / 32 /
metâ‘en = ve menfa‘at kılar /
leküm = sizge / ve li en‘âmiküm
= ve siziñg yılkılarınğızğa / 33 /
fe izâ = kaçan kelse

k.-seler

[182a04(Mutaffifîn83/29,30)]:
âmenû = ĩmân ketürmiş turur /
yadḥakûn = ‘amâl ve Bilâl ve
muḥîb bularğa külerler erdi / 30 /
ve izâ merrû = ve kaçan kelseler
bularınğ / bihim = katınn

[182b04(Mutaffifîn83/34)]:
uçmaḳa kelseler kirmege uçmaḳ
ḳapusınn anğa bağlağalar

k.-sevüz [145a09(Cin72/18)]:
mezgide kelsevüz ve seniñ birle
yâd ḳılğavuz ve ırâḳ olturğavuz
k.sinn

k. [174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hiç nese bolmaz senn

ḳıyâmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

k.-ür

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve ḳulaḳ [e]bû cehl /
07 / ve mâ = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolğa sañğa / ellâ = eger bular
ĩmân ketürmese / yezzekkâ =
sañğa ayıtmaḳınğız / 08 / ve
emmâ = ve amma ol kişiler kim /
men câeke = kelür sañğa / yes‘â
= iştâb

kelb A *köpek*

k.+dĭnn

[158a14(Kıyamet75/29)]: cānn
bir yañğa iltge ve ādemĭler
kelbdĭnn bir yañğa iltgeler

keleçi söz, sohbet, lakırdı

k. [170a04(‘Amme78/35,36)]:
lağven = yavuz keleçi / velâ
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezâ bolğa / min
rabbike = tañgrınğdann sañğa /
‘aṭāen = ‘aṭâ bolğa ‘amel ittik

kelime A *kelime*

k.+leri

[147a04(Müzzeḡmil73/)]:
āyatdur Medĭne saḳışında

kelimeleri iki yüz seksen [biş turur]

[150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki yüz elli biş āyat turur

[159b05(İnsan76/)]: ve
kelimeleri iki yüz kırk turur ve
ḥarfleri minḡ ve yüz

[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

[168a10(‘Amme78/)]: ve
āyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

[171a03(Nâzi‘ât79/)]: ve
āyâtları kırk alt[1] turur ve
kelimeleri yüz toḡsan [toḡuz
turur]

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve ḥurufı biş yüz [otuz
turur]

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve āyatları
yigirmi toḡuz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve on toḡuz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[179b07(Mutaffifin83/)]: otuz
altı turur ve kelimeleri yüz

[182b10(İnşikak84/)]: yigirmi
biş turur ve kelimeleri yüz yidi
turur

k.-leri [155b04(Kıyamet: 75/0)]
[āyat]ları kırk turur ve kelimeleri
toḡsan toḡuz turur ve ḥarf[ları]

kelime er-

k.-di [173a09(Nâzi‘ât 79/25)]
nevābit nekāl ol kelime erdi

kemi *gemi*

k.+lerḡa [171b06(Nâzi‘ât79/3)]:
kim aydur küllü fī felekinn
yesbeḡūn ve aydurlar kemilerḡa
aydur

kemiş- *atmak*

k. [151a01(Müddessir74/5)]:
ya‘ni kaçḡıl ol nesedenn kim
‘azāb vācib kıılır kemiş
köḡlünḡdenn

k.-ke [145a06(Cin72/17)]: ‘an
zıkrı rabbihi = taḡrısı yād
kıılmaḡ ya‘ni taḡrısının /
yeslūkhū = yād kıılmasa kemişke
bularḡa / ‘azāban şa‘adā = ‘azāb
ve dūşḡār

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
ḡuḡḡat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kıılalar / 03 / ve ize‘l arḡu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḡat =

ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarnında turur

[183a03(İnşıkak84/4,05)]: mā
fihā = māl̄laddann ve
ölüglerdenn / ve teħallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāl̄i bolga ve işidge / li
rabbihā = ve t̄a‘at bolga anğa /
ve ħuqqat = ve sezāvar turur
anğa t̄a‘at kılsalar kim

k.-meyince

[152b10(Müddessir74/28)]:
saķar dūçaķına kiren ve
qomayalar bular hıç kimse anğa
kemişmeyince

kemter F *daha aşıağı, hakim*

k. [163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluğ
bolga kim önğin ve sonğın qamu
körge

kendü *kendi*

k. [144b08(Cin72/13)]: fe men =
īmān / yū‘min bi rabbih̄i =
ketürse kendü taᅇgrısına / fe lā
yeħāfū = qorqmaya kim / baħsen
= noqşān kılgalar anıñ edgölüğün
/ ve lā raheķā = edgölüğün
yavuzlığın artura zulminn

[145a05(Cin72/16,17)]: hūm =
bularğa / mā‘[en] ğadeķā = üküş

şu bularğa ya‘ni ni‘metkiᅇğ
kılgā erdük andağ kim / 17 /
lineftinehūm = müsülmānlar kibi
kim qatığ bularğa ācib fitne
kılgam bularğa tā kendü / fih̄ ve
men yu‘riż = imāmlarınñ
öldürdiğı ‘Oşmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raż kılsalar

[145b07(Cin72/19)]: bu qavum
bir neceler kendü qavmlerine

[145b11(Cin72/20)]: ķāle =
ayıt[t]ı / innemā = payğāmbar
kim / ed‘ū = oqıyavuz kendü /
rabbī = taᅇgrımızñı / ve lā ünrikū
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eħadā = hıç anğa ortak

[148a12(Müzzemmil73/8)]:
vezķür isme = ve yād kılgıl
kendü taᅇgrınıᅇğ ādīnı / rabbike
= uluğ tutğıl / ve tevette‘l ileyhi
= ve tevħīd ve hāl̄ış bolğıl

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezķirah = yād kılduğ pend turur
/ fe men = kim tilese / şātteħaze
= tutğa / ilā rabbih̄i = yol kendü
taᅇgrısına

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]:
allahe qarżān = taᅇgrığa eygü /

hasenan = ödīnç / ve mā
tüḳaddimū‘l enfüsiküm = ve ne
kim taḳdīm ḳılğa siz kendü
tenlerinġizdenn

[151b11(Müddessir74/18)]:

innehu = kim / fekkera = ol
endişe ḳıldı / ve ḳader = kendü
tenine taḳdīr ḳıldı / ve bu ol vaḳt
erdi kim

[155b11(Kıyamet75/2)]:

eygölü taḳı yazuḳlu taḳı kendü
tenine melāmet [ḳılır]

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:

andann sonġra anı işlese / beli‘l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ ‘alā nefsihi = tatları üzere
ḥuccet turur kim

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]:

ve tezerūne‘l āḥirete = ve ḳorlar
āḥiratnı(ak) / 22 vüḳhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kün / nāzıratān= yıldırı yüz / 23 /
ilā rabbihā = ve kendü taḅġrısına
/ nāzıratān= baḳar

[157a09(Kıyamet75/23)]:

bolġa kim baḳalar ḥazinedarġa
ve kendü uraġutlarına miḅġ
yıllıḳ yirdenn

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şāetteḥaze =

tilese tutar / ilā = kendü / rabbihi
= tanrınġ / sebīlā = ta‘atına yol /
30 / ve mā = anġa

[165a04(İnsan76/31)]: yüdhılü

= körge anı / men yeşāü = kimni
tiler erse / fī raḥmetih = kendü
raḥmeti(iy) içinde / ve‘z
zālīmīne = ve zālīmlerġa

[170b04(‘Amme78/38,39)]:

ḳıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ḥaḳḳ = ol kün ḥaḳ turur kim /
femen = tilese / şāe teḥaze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
taḅġrısına tapmaḳ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-

nefse = taḅġrı fermānındann
nehy ḳılğa ya‘ni yıġa / ‘ani‘l
hevâ = kendü tiledüġi tenin
hevāsındann /41/ fe inne‘l
cennete = ḥöy uçmaḳ / hiye‘l
me’vâ = anıñ bolġa

[175a09(‘Abese80/2)]: kendü

yirine ḥalife ḳıldı İbnü Dürīdü
aydur eger payġāmbar

[176b01(‘Abese80/35,36)]: ve

üm̄mihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāḥıbetihi = ve

urağutındann / ve benîhi = ve
oğlanlarındann / kim hîç kimse

[176b03(‘Abese80/36)]: kendü
başları meşgûlindenn Kātāde
aydur ahî Hābil Kābildenn kaçar

[177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

[178b05(Tekvir81/29)]: okıdım
bu kitāblarda kâmusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim hōy /
kādihun = renc ketürdünğüz / ilâ
rabbike = kendü tanğrınğız
fermānına / kedhann = kaçd
kıldınğız renc ketürmege

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolğa kim /
yühāsebū = anğa işmār kılğalar /
hisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenkalibū = ve kaydur
kendü

k.+ler [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize‘l bihāru = ve kaçan
tenğizleri kaynadıp / süccirat =
öd kılsa andağ kim / 07 / ve
ize‘n nüfūsü = ve kaçan tenleri

tirürse ya‘ni eygüleri eygü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menğzi birle

k.+lerden [162b13(İnsan76/16)]:
kadderūhā = ve munı muqadder
kılmış bolğa / taqdīrā =
muqadder kılmaqtan / ya‘ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

k.+sünge

[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘āişekā razıallahu anha
sordılar kim

kendüzine

k. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘ı‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yılduz kim
sakılar / raşadann = anıñ yolınn
kendüzinn

k. [168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduk / fevḳaküm = sizinğ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muḥkem

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve hunnes anıñ üçün dirler

kim kendüzinn yaşar anğa
hunnes

kerāhiyet A *istemiyyerek, mecburiyet*
altında

kerāhiyet kel-
k.-di [175a01(‘Abese80/2)]: anıñ
sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
Qureyşiler ayıtgalar kim

kerāmet A *keramet, velilerin lüzumu*
anında gösterdikleri olağanüstü
hal

k. [179a10(İnfitar82/10,11,12)]:
le hāfızın = saklayıcı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kātibin
= yazıcılar / 12 / ya‘lemüne =
siziñg ‘amelleriñgiz

k.+leri

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]: le
fī ne‘īm = ni‘metler içinde bolur
/ 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere bakar anıñ kerāmetleri /
yenzürün = bakarlar tañgrıya
aydurlar kim yenzürün ilâ
rabbihim

k.+lü

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferishteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = tañgrı
qatında / tañgrığa fermān bolsa

bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

kerīm A *eli açık, cömert*

k. [178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni ırte / 19
/ innehu = bolur/ le qavlü = kim
qurān / rasūlin = rasūl qavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre’ıl

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ġarrake =
kıldı ġarra sini kim tañgrı / bi
rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
yıǵdı kerīm tanrınıñg

kesil- *kesilmek*

k.- di

[151b05(Müddessir74/13)]:
anuñ ni‘met kesildi helak boldı
k.-gil

[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur kılgıl / ‘alâ =
anğa kim / mā = anı / yeḡülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

k.-medīnn

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtū = kiñgirü kıldım /

lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kiŋgrü / 15 /
şümme = andann / yaţmeu' =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturğam ni'metinn artur menüm
tama'ı(iy) kesilmedinn bundan

[176a09('Abese80/33,34)]:

cāeti'ş şāhhatü = kıyāmet üni(iy)
kulağa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefirru'l mer'ü =
kaçgalar eren / min ahīhi =
karındaşlarındann

k.-meklik

[148b04(Müzzemmil73/10)]:

vāşbir = ve şabur kılğıl / 'alâ =
anğa kim / mā = anı / yeğülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

keşke F *keşke*

k. [160a03(İnsan76/1)]: keşke
bolmaduğ irmiş[sevüz]

[170b08('Amme78/40)]:

yedāhü [ve] yeğülü'l kāferu =
ayduqınn ya'ni ta'at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / küntü türāban = toprak
ermişse erdük

[170b12('Amme78/40)]: keşke
biz tağı toprak ermişse erdük dir
ol cehānda

ketür- getirmek

k. [155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te'ālâ bitig ketür
bizlerge tegme birimizge hāş

[165b08(Mürselat77/04,05)]

halāl harām aydurlar ya'ni
bulıtğa aydur / 05 / fe'l
mülkiyāti zikrā = ol ferişterler
kim saŋga vaḥiy ketür

k.-di

[154b05(Müddessir74/40,41,42)]:

fī cennātin = uçmağ içinde /
yetesā'elün = sorarlar cevır
kılğan / 41 / 'ani'l mücrimīn =
mücrimlerge / 42 / mā
selekeküm = kim ne ketürdi
sizleri

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsun
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu sûret içinde on
iki

k.-dünğüz

[183a04(İnşıkak84/6)]: yā
eyyühe'l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim ḥöy /
kādiḥun = renc ketürdünğüz / ilâ

rabbike = kendü tanğrınğız
fermânına / kedhann = kaçd
kıldınğız renc ketürmege

k.-evüz

[155a07(Müddessir74/52)]: tiler
ersenğ kim biz ĩmān ketürevüz
tanğrıdann

[164b05(İnsan76/28,29)]: şĩ'nā
= kaçan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kılmak /
emşālehüm = buları iltevüz ve
bularınğ / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiiret turur

k.-ge [171a07(Nāzi'ât79/)]:
[kiderü] birge ve tegme harf[i]ne
on derece anıñ üçün ketürge

k.-geler

[180b05(Mutaffifin83/7)]:

bayarlamazlar ve yirge
ketürgeler hem yir taqı
bayarlamaz andan

k.-mege [183a04(İnşikak84/6)]:
yā eyyühe'l insānū = iy sizler
kim ādemīler siz / inneke = kim
hōy / kādihun = renc
ketürdünğüz / ilā rabbike =
kendü tanğrınğız fermânına /
kedhann = kaçd kıldınğız renc
ketürmege

k.-meye

[169a08('Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salqum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaq üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmağa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

k.-miş tur-ur

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde'l lezīne = ve arturğa ol
kişilerge kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yakınlık / ve lā yertābe = ve şek
kılmayalar

k.-se [156b10(Kıyamet75/15)]:
payğāmbargā 'aleyhi's selām
kaçan āyat ketürse payğāmbar
anı

kevākib A gök cisimleri, yıldızlar

k. [178b12(İnfitar82/1,02)]: ize's
semāün fețarat = kaçan kim kök
yarılsa / 02 / ve ize'l kevākibün
= ve kaçan yıldızlar

keydür- giydirmek

k.-ge

[152b11(Müddessir74/29)]:
levvāhatū'l lil beşer =
tegzindürge kara kılgā

âdemîlerni / ya‘ni bularıñg
derilerinn keydürge qara [qılğa]

keyik *av hayvani, geyik*

k.+ler [177a09(Tekvir81/5)]: ve
ize‘l vuḥūṣū = qaçan kim yılqı
ve keyikler ölümi(iy) kibi /
ḥuṣirat = ḥaṣur qılur qıyāmet
küni(iy) andağ kim / ayıtıq

keyl *A ölçme, ölçek*

k. [180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol kişilerge / lil
mütaffifin = kim noqşān qılğalar
keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol
kişiler kim / izektālū = qaçan
alsalar / ‘alā = erenlerdenn

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl
ve terāzū içinde tahlīt qırlarlar
erdi tañgrı ‘azze ve celle

keyl bol-

k.-ar

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]: e‘n
nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alā bu yirde
ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā
kālūhüm = ve qaçan qılsalar keyl
bular / ev vezenūhüm = ve
tartsalar terāzū

kez *defa, kere*

k. [177b09(Tekvir81/16)]: bir
kez toğar ve ḥunnes anıñ üçün

dirler kim kendüzinn yaşar aña
ḥunnes

qığır- *çağırmak*

k.-dı [174b11(‘Abese80/2)]:
[Ümmü] Külşüm tirlar erdi keldi
payğāmbarga qığırdı ‘allimenī

qıl- *yapmak, etmek, kılmak*

k.-alar

[183a02(İnşıkak84/2,03)]: ve
ḥuqqat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at qılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve qaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elqat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarnında turur

k.-am [173a08(Nāzi‘ât 79/25)]:
fe eḥazehüllahü = bes tañgrı
aña ‘aḳubat qılur ve tuttı tañgrı
anı / nekāle‘l āḥireti = nekāl
dünyāda ġarqa qılam ve
āḥıratı(ak) ṭamuğa / vel ulā =
soqa

k.-dı

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = qıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki
türli irkek / ve‘l üñsâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

[175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aķberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kıldı gürde tā
gürde

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ğarrake =
kıldı ğarra sini kim taŋrı / bi
rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
yıġdı kerīm tanrınıñ

k.-dım

[168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
ħalaķnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyķu sizge tenleriñgiz / sübātā
= rāħat

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım dūni(ak) sizge artuķ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

k.-duķ [160a06(İnsan76/2)]:
emşācin = bir erdenn ve

uraġut[d]ann / nebtelihi = ve
emrū nehyi birle sınayım / fe
ce‘alnāhu = kılduķ anġa /
semī‘an beşīran = ĵulaķ ve köz
yara[a]t[t]uķ

[168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
ķılġa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduķ / fevķakūm = sizinġ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muħkem

k.-duķın [164a06(İnsan76/24)]:
[E]bū Cihīl ayttı kaçan anı
körsem namāz kılduķın ayaķım
birle boynına
k.-dum

[169a01(‘Amme78/13,14)]: ve
ce‘alnā = ve kıldum küneşi(ak) /
sirācen = sizge çıraġ / vehhācan
= ya‘ni ısı ķılġucı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi
k.-durmaya

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kūn anġa hīç nesesi
ķıldurmaya raħmet ferişte[leri]

k.-ġa [146b01(Cin72/25,26)]:
em yec‘alū = veya ķılġa anı /
lehu rabbī emedā = menüm
taŋırım anıñ rüzġarın ödün / 26 /

‘ālimü‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirtü bargā / yeteeħhar =
ve şer yazuħ içinde ƣalġa / 38 /
külli nefsim = ƣamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ƣubūru = ve ƣaƣan kim ğürler
ƣıƣalar / bu‘şirat = ƣılġa / tā
ölügler ğürdenn ƣıƣalar

k.-ġa er-dük
[145a05(Cin72/16,17)]: hüm =
bularġa / mā‘[en] ġadekā = üküş
şu bularġa ya‘ni ni‘metkinġ
ƣılġa erdük andaġ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim ƣatıġ bularġa ācib fitne
ƣılġam bularġa tā kendü / fih ve
men yu‘riż = imāmlarının
öldürdüġi ‘Oşmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raż ƣılsalar

k.-ġalar [163b05(İnsan76/21)]:
ve istebrāƣun = ve istebrāk / ve
ħullū = ve ƣılġalar / esāvira =
bularġa bilezükler / min
fızzatının = kümişdenn
k.-madım

[153a15(Müddessir74/30,31)]:

bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve ƣılmadım /
aşħābe‘n nāri = tamu bekçilerin
meger kim

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = ƣılmadım / ce‘alnā =
bularınġ / ‘iddetehüm = saƣışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim
k.-maduġ

[168b06(‘Amme78/6,07)]: elem
nec‘ali‘l erza = iy ƣılmaduġ mu
bularġa yirni / mihādan = töşek /
07 / ve‘l cibāle = ve taġlarını
yirde ƣoduġ / evtādan = kim
anġa ƣarār birgeler

k.-maya [179b05(İnfitar82/19)]:
yevme lā temlikü = ol kün kim
ƣılmaya / nefsu‘l li nefsin =
bireġü bireġüye asıġ / şey‘an =
nese / ve‘l emru = ve fermān ol
kün ya‘ni ƣamu müdde‘ılar bar
bolġa

k.-mayavan [146a05(Cin72/23)]:
aytı / illā belāġān = ve
ƣılmayavan meger kim tegrüge
men / minellahi = taŋrıdenn
size köni yol / ve risālātihi = ve
eger yol taŋrıdenn turur ve

tanğrıdann sizge risālet tegürme
men / ve men ya'sıllahe = ve her
kim 'āşi bolsa tanğrığa

k.-mış bol-ğalı
[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürürā = ve şādılık bularınğ
kōnğlünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmıŝ
bolğalı / cenneten = tanğrı
ta'atı(iy)

k.-mış tur-ur
[175b07('Abese80/17,18,19)]:
ķutile'l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni'mete ança
eygülük tanğrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kāferler turur
tanrığa anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey'in =
nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azķınanğ sudann

k.-sa [176b09('Abese80/41,42)]:
ķateratün = ķaralık ve ķayğū
bolga / 42 / ūlā'ike = ol kişiler
kim / hümū'l keferatū'l feceratū
= bular andağ ķılsa bular
kāferler ve fācirler bolğa

k.-salar
[180a02(Mutaffifin83/2,03)]: e'n

nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar 'alâ bu yirde
ma'nâsı min turur / 03 / ve izā
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

k.-sañğ
[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] ķılmağıl tā'at
ķılduķunğ üçün herçi ne kılsañğ
menim

k.-ur k.-ur
[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tetteķūne in kefertüm = kāfer
bolmasañğız / yevme yec'alū'l
vildāne = ol kūn 'azābına kim
ķılur oğlanları / şībā = hovāca
ķılur

[170b11('Amme78/40)]: bularnı
topraķ ķılur toz bolup kiderler
andann kāferler aydur

[171b10(Nāzi'ât79/5)]: fe'l
müdebbirāti = ve ol ferişterler
kim dünyā tedbīrinn / emrā =
ķılur / ve bular dört turur cebre'il

[176a07('Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaķı çırağ ķılur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
hadāiķa = ve bostānlar ve bağlar

/ ğulben = ğalebe turur budakları
 / 31 / ve fākiheden = ve yimişleri
 k.-u bil-ge
 [153a03(Müddessir74/30)]:
 cehān tedbīrinn kılu bilge tamām
 k.-umaya men
 [145b12(Cin72/21)]: kıul inni =
 ayıtgıl yā Muḥammad / lā
 emlikü = kim min sizke
 kılumaya men / leküm = hıç /
 đarran = ziyān ve ne taķı hıç / ve
 lā raşeden = yalğan körmeyemen
 k.-umaya senn
 [159a05(Kıyamet75/35)]: ve sen
 maṅga hıç nese kılumaya senn
 kim men bu iki tağ arasında
 k.-ur er-di
 [176a04(‘Abese80/24)]: katıglık
 kılur erdi nete boldı imdi
 k.-ur [er-senġ]
 [164a07(İnsan76/24)]: tebem tidi
 ‘utbeh ayttı yā Muḥammad eger
 senn urağut üçün kılur [ersenġ]
 k.-urlar
 [181a02(Mutaffifin83/14)]: kellā
 = ve ne kim andağ turur / bel
 rāne = bilkim ğalebe kılmış turur
 / ‘alā = bularınġ / kılū bihim =
 köñgüllerine / mā kānū = ol kim

ķazançının / yeksibün = kılurlar
 bular
 (isim+ yardımcı fiili)
 k.-dı [151b11(Müddessir74/18)]:
 innehu = kim / fekkera = ol
 endişe kıldı / ve ķader = kendü
 tenine taķdīr kıldı / ve bu ol vaķt
 erdi kim
 [152b07(Müddessir74/25,26,27)]
 e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se
 uşlīhi = tüşürge men / seķar =
 saķar ōdına / 27 / ve mā = ve
 kim āġah [kıldı] / edrāke = kıldı
 saṅga kim / mā seķar = ne turur
 saķar
 [173a05(Nāzi‘āt 79/22,23)]
 sümme edbera = yana kirü kayıtı
 ve i‘rāz kıldı / yes‘ā = ve hılaf
 kıldı / 23 / fe ḥaşerra = taṅrı
 fermānın bes tirdi ve minden / fe
 nādā = cāzularnı ve nidā kıldı
 uluğ taṅrı
 k.-dım [166b05(Mürselat77/27)]
 ravāsiye = tağlar / şāmiḥātin =
 uluğ yüce / ve eşkaynāküm =
 kıldım sizge / ma‘en = ḥōş /
 fūrātā = su
 k.-ġalar [145b10(Cin72/19)]:
 ādemīler şıfat kim tiler kim anıñ
 mālının bāṭıl kılgalar

k.-ğıl [147a13(Müzzemmil:
73/01)] tā tūn namāzınn kılğıl
diyü

[164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yād
kılğıl taŋrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşīlā= ve kiçe
k.-ğucı

[147a08(Müzzemmil73/0)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[155b08(Kıyamet75/0)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[159b09(İnsan76/01)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / 01 / hel = hōy
/ etâ = keldi

[169a01(‘Amme78/13,14)]: ve
ce‘alnā = ve kıldum küneşi(ak) /
sirācen = sizge çırağ / vehhācan
= ya‘ni ısı kılğucı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi

[171a10(Nâzi‘ât79/0)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[174b06(‘Abese80/0)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[177a03(Tekvir81/0)]:

bismillāhi = taŋrı adı(iy) / er
raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahü = meger anı kim
taŋrı tiler / rabbü‘l ‘alemīn =
perverde kılğucı taŋrı

[178b11(İnfitar82/0)]: şalāḥ
bolğa / bismi‘llāhi = taŋrı
adı(iy) / er raḥmān = rūzı birgüci
/ er raḥīm = raḥmet kılğucı

[179b11(Mutaffifin83/0)]:

bismillāhi = taŋrı adı(iy) / er
raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[182b13(İnşikak84/0)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

k.-ğucılarnı

[150a08(Müzzemmil73/20)]:

kılğucılarnı ḥalāl yiyenlerni
ğāzīleri birle beraber kıldı

k.-mış bol-ğa
 [156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
 insānū = ādemilerğa /
 yevme‘izin = ol kün işlemişler
 turur / bimā kıaddeme = t̃ā‘at ve
 ol zāyiğ kılmış [bolğa] / ve aḥḥar
 = [kılmış] bolğa ‘ibādetinn
 k.-madı
 [154b09(Müddessir74/47,48)]:
 ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
 yakīn = yakın ya‘ni ölüm taṅrı
 aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
 asığ kılmadı bularğa / řefā‘atü‘ř
 řāfi‘īna = řefā‘at şefi‘lerinğ bu
 ol turur kim
 k.-mağıl
 [151a03(Müddessir74/5)]:
 [minnet] kıлмаğıl t̃ā‘at
 kılduğunğ üçün herçi ne kılsaṅğ
 benim
 k.-mağ
 [170a06(‘Amme78/37)]:
 beynehüme‘r raḥmani = arasında
 raḥman turur / lā yemlikūne =
 bolmağa kim aṅga söz
 [söylegeler] / minhü = [söz]
 söylegeler / ḥıṭāban = kıлмаğ
 yok meger
 [178a02(Tekvir81/20,21)]:
 ‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş taṅgrısı

kıatında işlerde mümkün turur /
 mekīn = ‘azim uluğ / 21 /
 müṭa‘ın = t̃ā‘at kıлмаğ / şemme
 = andann aṅga / emīn = ya‘ni
 ferişteler
 k.-mağlık
 [161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
 řükūrā = ve ne řükürü kıлмаğlık /
 10 / innā neḥāfū = kim biz
 kıorķarvuz / min rabbinā =
 taṅgrımız ‘azābındann yevman
 = ol ‘abūs küni(iy)
 k.-mağlık tur-ur
 [155a11(Müddessir74/53,54)]:
 kellā = ne eyle turur kim bular
 aydur / bel lā = b[i]l kim /
 yehāfūne‘l āḥiret = kıorķmazlar
 āḥirat ‘azābındann / 54 / kellā =
 ḥaķa kim / innehu = ol yād
 kıлмаğlık turur / tezkiret = ya‘ni
 kıurān
 k.-maṅ [145b04(Cin72/18)]: ne
 erse kılmaṅ didi
 k.-mayavuz [144b06(Cin72/12)]:
 ve ennā = ve biz bilürvüz kim /
 řanennā = bizler ‘āciz / en len
 nu‘ciz‘allahe = kılmayavuz
 taṅrı anı / fi‘l arızı = yir üzere
 eger tilese bizdenn / ve len

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARIŞIK DİLLİ BİR KUR'AN ÇEVİRİSİ YAZMANIN
144^b-183^a YAPRAKLARI ÜZERİNDE
DİL İNCELEMESİ

ASLI UYGUN
2501040432

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. NURİ YÜCE

İSTANBUL, 2007

CİLT II

nu‘cizehu = ve ‘āciz kılmayavuz
anı

k.-sa [157b13(Kıyamet75/27)]:
efsūn kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
taṅrı

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l biḥāru = ve kaçan tenğizleri
kaynadıp / süccirat = öd kılsa
andağ kim / 07 / ve ize‘n nüfūsü
= ve kaçan tenleri tirürse ya‘ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[178b06(Tekvir81/29)]: taṅrı
maşiyetindenn nese kılsa kâfer
bolur ve bi‘llahu‘t tevḥik

[180a08(Mutaffiḥin83/3)]:
kanıķı kişiler kim taṅrı
ḥükmine ḥılaḥ kılsa taṅrı

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinğ kim / ūtiye
kitābehu = bitilerinn ardındann
k.-ur [154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taṅrı ‘azze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavuk bolsun kıılır taṅrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil

/ yeşā‘ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı aṅga

k. [177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kııldı kim bularda yıpar
bular

kılıç *kılıç*

k.
[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūḥ turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve koğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

kıranķ *kenar, kıyı*

k.+lar
[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = ḥōy / lil müttekīne =
müttekılarga / meḥāzan /
ķorkmaķlık bolga / 32 / ḥadāikā
= ṭamuğdann uçmaķa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzümner
/ 33 / ve kevā‘ibe= ve kıranķlar
kim

kırķ *kırķ (sayı ismi)*

k. [159b12(İnsan76/1)]: ḥīnün =
vaķtı/ mine‘d dehri =
ruzgārındann / ya‘ni ādem kırķ
yıl Mekkeli Ṭā‘ifli arasında

[172a03(Nâzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni âhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası
kırk alt[1]

[171a03(Nâzi‘ât79/7)]: ve
âyâtları kırk alt[1] turur ve
kelimeleri yüz toksan [toğuz
turur]

[173a12(Nâzi‘ât79/25)]:
[ara]sında kırk yıl keçti
kırk bir

k.-tur- [168a10(‘Amme78/7)]: ve
âyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]
kırk iki

[174b02(Naziat79/46,‘Abese80
/0)] bolmış bolsa ve bu sûret
Mekkî turur ve âyatları kırk iki
turur
kırk tur-

k.-ur [155b04(Kıyamet: 75/0)]
[âyat]ları kırk turur ve kelimeleri
toğsan toğuz turur ve harf[ları]

[159b05(İnsan76/7)]: ve
kelimeleri iki yüz kırk turur ve
harfleri minğ ve yüz

kısmet A kısmet

kısmet kıl-

k.-dı [154a05(Müddessir74/31)]:
kısmet kıldı cebre’ıl ‘aleyhi’s
selām payğāmbār atında [turur
erdi]

ıyāmet A kıyamet

k. [154b08(Müddessir74/46)]:
ve künnā = ve biz erdük kim /
nükezzibü = yalğān ılır erdük /
bi yevmi‘d dīn = ıyāmet küni

[155b06(Kıyamet: 75/0)]
payğāmbār ‘aleyhi’s selām ayttı
her kim bu ıyāmet sûret oısa

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lâ
= lâ şılah turur ma‘nisi / usimü
= anda yād ılır / bi yevmi‘l
ıyāmet = ıyāmet küni(iy) uun
ve anıñ avāli(iy) uun / 02 / ve
lā usimü = ve taı anda yād
ılğam

[156a01(Kıyamet75/2)]:
ıyāmet küni(iy) amular özine
melāmet ılğalar yā asretā ‘ālā
māferrattı fı anbillah

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim aan / yevmü‘l
ıyāmet = bolğā ıyāmet
küni(iy) andann tağrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = aan

mütehayyır bolsa / berika‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[158a09(Kıyamet75/28)]: eş
kılınğ ayrıldıq birbirimüzden
tā kıyāmet künine

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
kıyāmet küni(iy) qorqusındann
ol elli minğ yıl turmağı

[161a03(İnsan76/10)]: kâferler
kıyāmet küni(iy) menğiz bolup
deri aqar qatrân kibi

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar âhırat /
verâhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhâr
ya‘ni kıyāmet / şekîlâ= ağır / 28
/ nañnû = biz

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü‘l faşlı = ya‘ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei‘zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibîn = yalğan kıldı
payğambarı(ak)

[167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bularğa / 29 /
inṭalikhū ilâ = barınğ ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme‘izin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibîn =

yalğan kılğucılarga / 41 / inne‘l
müttekîne = hōy perhîzkârlar / fî
zılâlim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[168a13(‘Amme78/)]: oqısa
tañgrı ‘azze ve celle içürge anğa
kıyāmet küni(iy) tumlu şarâb

[168b02(‘Amme78/1)]:
birbirine Muḥammad üçün ve
qurân ve kıyāmet

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘azîm = ol ḥabar
kim uluğ turur ya‘ni qurân ve
kıyāmet bürhânı(iy) / 03 / ellezî
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fîhi = ḥılaf kılurlar bir neçelere

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faşlı = hōy kıyāmet
küni(iy) / kâne miykâtan =
miykâtı(iy) bolğa / 18 / yevme
yünfeḥu = ol kün kim ürese

[170b06(‘Amme78/40)]:
kıyāmet küni(iy) bularğa

[170b09(‘Amme78/40)]: bu ol
turur kim tañgrı ‘azze ve celle
kıyāmet küni(iy) kamu
cânvarlarını

[171a08(Nâzi‘ât79/)]: ve
kıyāmet küni(iy) bir farıza
namâz dutki oranlu qorqa

[172a06(Nâzi‘ât79/7)]: rācīfet
ölüm bolur ve rādīfetün kıyāmet
bolur

[173b09(Nâzi‘ât79/34)]: i‘t
tāmmetül = [‘aceb] ketürmeklik
ya‘ni kıyāmet / kübrā = uluğı / ol
vaqtun kim uçmak halkınn
uçmağa iltge

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinğ kim / hāfe mekâme =
qorqsalar / rabbihi ve nehâ =
tañgrısındann ya‘ni kıyāmet
‘azāmetindenn

[174a04(Naziat79/42)]:
yes‘elüneke = ve sorarlar sañga /
‘ani‘s sâ‘ati = kıyāmet aḥvalinn
ve anı aşkere kılmak / eyyāne
mürsâhâ = bes aytı añga

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrâhâ = yād
kılmaklıqtann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñgga / müntehâhâ =
turur kıyāmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hiç nese bolmaz senn

kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥâhâ =
aḥşama teginn

[174b05(‘Abese80/)]: sūretinn
oqısa kıyāmet küni(iy) küle tura
neşât şāzılık birle

[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāḥḥatü = kıyāmet üni(iy)
kulağa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefirru‘l mer‘ü =
kaçgalar eren / min aḥḥi =
qarındaşlarındann

[177a01(Tekvir81/)]: sūret
oqısa tañgrı ‘azze ve celle kamu
yavuzlıkta saqlağa anı kıyāmet

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşü = kaçan kim yılkı ve
keyikler ölümü(iy) kibi / ḥuşirat
= ḥaşur kıılır kıyāmet küni(iy)
andağ kim / ayıtuğ

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar

qıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuḵ üçün / zenbin =
öldürdüñg / ḵutilet = anıñ
yazuḵı(iy) yoḵ erkenn

[178b10(İnfitar82/)]: ‘azze ve
celle tegme ḵatre suça eygölük
itmiş fazlın bolḡa qıyāmet
işi(iy)

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolḡa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= qıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularḡa anıñ
‘azābı(iy)

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = qıyāmet küni(iy) /
18 / şümme = bes kim / mā
edrāke = oḵ[ı]turdı sañḡa / mā
yevmü‘d dīn = kim ne turur
qıyāmet küni

[179b10(Mutaffifin83/)]: ‘azze
ve celle raḥīḵ-i maḥtūm birge
qıyāmet küni(iy)

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = qıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalḡan
ḵılmadılar / bihi = anḡa / illā =

meger / küllü mu‘tedīn = ḵamu
ḵişilerge zālīm bolḡa / eşim = ve
fācir

[181a07(Mutaffifin83/15)]: ve
ma‘rifet körmez qıyāmet
küni(iy) maḥḡūb bolur tañḡrını

[182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārın
qıyāmet küni kāferlerḡa

[182b12(İnşikak84/)]: inşikāḡat
sūret oḵısa qıyāmet küni bitisi
arḡasından birmege ol iş

k.+a [170b04(‘Amme78/38,39)]:
qıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ḡaḡḡ = ol kün ḡaḡ turur kim /
femen = tilese / şāet eḡaze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
tañḡrısına tapmaḡ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

k.+ı(ak) [179a09(İnfitar82/10)]:
kellā = bil kim / bel tükezzibūne
= yalan ḵıldılar /bi‘d dīn =
qıyāmetı(ak) / ve inne = ve ḡōy /
‘aleykūm = sizlerni

k.+e [159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lıḡıñḡda ve qıyāmete
tamuḡda bola ḡaçan bu āyat
keldi [erse]

k.+ḡa [169a04(‘Amme78/16)]:
andann sonḡra bu ḡucetler yād

kıldı ve bilgülü kıldı kıyāmetğa
helāk kıldıklarının ayıttı

kıymuḵ parça

k.+ı(ak)
[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuḵı(ak) / ke‘l qaşr
= uluḡ kümişçe bolğa ve
aydurlar qaşur uluḡ arqlar bular /
33 / ke ennehū = andaḡ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruḡ
bolsa ya‘ni qara dūçaḵ yollar

kıṣ kış

k.+ın
[151b02(Müddessir74/13)]: anıñ
yemişi(iy) yayınn kışın
tükenmes ve ardmas erdi andaḡ

kıy kenar, kıyı

k.+ı [169b09(‘Amme78/25)]:
tamu ‘azābnıñg uci(iy) kıyı yok

kız kız, kız çocuḡu

k.+larının
[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve qačan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaḡtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuḵ üçün / zenbin =
öldürdünḡ / qutilet = anıñ
yazuḵı(iy) yok erkenn

k.+ım [164a08(İnsan76/24)]:
[kılur] ersenḡ men sañğa kızım
birgem kābın tilemeyem bu
şeherde
k.+ımdan [164a09(İnsan76/24)]:
menim kızımdan körklü yok
Velīd bin Muḡire ayttı eger māl

kızdur- kızdırmak

k.-salar
[177b03(Tekvir81/12,13,14)]: ve
ize‘l ceḡīmü = ve qačan tamunı /
su‘ırat = kızdursalar / 13 / ve
ize‘l cennetü = ve qačan
uçmaḡnı / üzlifet = yavuḵ
kılsalar / ‘alimet = bilgiler

kibi gibi (edat)

k. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm
= bularğa / mā’[en] ḡadekā =
üküş şu bularğa ya‘ni ni‘metkiñḡ
kılğa erdük andaḡ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim qatıḡ bularğa ācib fitne
kılḡam bularğa tā kendü / fih ve
men yu‘riḡ = imāmlarının
öldürdiḡi ‘Oşmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raḡ kılsalar

[146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālā
qačan payḡambar iblis cebre’l
şüreti(iy) kibi bolup [kelir]

[147b16(Müzzemmil73/4)]:

kibi

[153a04(Müddessir74/30)]:

meleku‘l mevt kibi kim
yalñguzınn kamu cehān cānı
alur neteg revā [bolmağa]

[153a05(Müddessir74/30)]:

[revā] bolmağa on toquz anıñ
kibi ferishteler dūçaq ‘azābına

[153a07(Müddessir74/30)]:

közleri bularıñ yıldırım kibi
ağızları ulusu tamām

[153a08(Müddessir74/30)]:

uluğ hışār kibi ve bulardann
tegme biriniñ ança küçi(iy)

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve

zanne = ve bilge kim / ennehu‘l
firāk = ol turur ayrılmaq / ya‘ni
hıç anıñ kibi ayrılmaq

[158b10(Kıyamet75/33)]:

[ırğayu] yörir köligesine bakar
andağ kim benī maḥzūm
qavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[160a10(İnsan76/5)]:

yeşrabüne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kâne =
qatılmış turur / mizācühā = anğa
/ kâfūrā = kâfurdann ya‘ni

aqlıqı(iy) kâfūr kibi ve tumlu
kâfūr bolğayı bar

[161a03(İnsan76/10)]: kâferler
kıyāmet küni(iy) menğiz bolup
deri aqar qatrān kibi

[161a10(İnsan76/13)]: kibi
yağar Muqātil aydur bu bir

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylaq
birseler / 17 / ve yüşqavne = ve
birgeler bularğa ve içürgeler /
fihā = uçmaq içinde / ke’sen =
çanaq kibi

[163a06(İnsan76/18)]: uçmaq
halklarınğ tumlu bolur tamām
kâfer kibi dādıg

[163a07(İnsan76/18)]: zencebıl
dādıgı kibi bolur

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaqda ança yir kim yüz

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuqı(ak) / ke‘l qaşr
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar qaşur uluğ arqlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni qara dūçaq yollar

[167a05(Mürselat77/34)]
veylün yevmei‘zin = ve iy ol kün

kibi kün / lil mükezzibîn =
yalğan kılğucılarga

[167a07(Mürselat77/36,37)]

lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirün = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylün yevme’izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga

[167b03(Mürselat77/40,41)]

veylün yevme’izin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibîn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne‘l
müttekîne = hōy perhīzkārlar / fī
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b06(Mürselat77/44,45)]

neczi‘l muḥsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylün
yevmei‘zin = ve iy ol kün kibi
kün / li‘l mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım düni(ak) sizge artuḡ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =

salḡum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaḡ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaḡa ketürmeye şırāṭ üzere
mirşād tutulmuş bolur

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ḡabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve ḡadben = ve yonça
kim yılḡılarınḡız yir

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taḡı
bir bolğa

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve ḡaḡan ṡaḡlarını /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolğa hīḡ ḡalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve ḡaḡan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaḡtun
bu meşel turur / ‘uṡṡilet =
‘arabınḡ eygü meşeli ‘aṡalet
ḡıldılar

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḡūşū = ḡaḡan kim yılḡı ve
keyikler ölümü(iy) kibi / ḡuşirat
= ḡaşur ḡılır kıyāmet küni(iy)
andaḡ kim / ayıtuḡ

[182a03(Mutaffifin83/29)]:

innellezîne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kāmū = bolğa /
minellezîne = ol kişiler kim

[182b02(Mutaffifin83/34)]:

kibi bu dünyāda ve yārın
қыāmet küni kāferlerğa

kiçe *gece, geceleyin*

k. [157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañırқа бақалар ‘azze ve celle

[164a12(İnsan76/25)]:

vezkürisme rabbike = ve yād
қылғıl таñғrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşīlā= ve kiçe

kiçi *küçük*

k.+si [180a07(Mutaffifin83/3)]:
[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiçisi birle satar
erdiler

kiçi[k] *kahin*

k.+lerğa [146b06(Cin72/27)]:
kiçi[k]lerğa ve қāmlarğa
söylemeyeler Muқātil aydur
tañғrı tebāreke

kid- *gitmek*

k.-e [178a06(Tekvir81/25,26)]:
ve mā = ve tegül / hüve bi қавли

= қurān / şeytāni‘r racīm =
şeytān mel‘ūn қavmi(iy) / 26 / fe
eyne = ve қanca bargā қurān /
tezhebūn = һükmindenn қanca
kide

k.-er [181a04(Mutaffifin83/14)]:

anıñ көñgliне ururlar eger tevbe
қılsa ol көñglindenn kider

k.-ge [169b02(‘Amme78/23)]:

keçti taқı keldi tirler ya‘ni dört
minğ yıl oranlıғ ol kidge

k.-ti [152a01(Müddessir74/18)]:

tegince indi payğāambar ‘aleyhi‘s
selām turdı mezkīdte kidti

kider- *gidermek*

k.-ü [bir-ge]

[171a06(Nāzi‘ât79/)]: harf[i]ne
on iylük bitiye ve tegme
harf[i]ne on yavuzlıқın kiderü
[birge]

kifāyet *A yeter, kâfi*

kifāyet қıl-

k.-ğay

[148b03(Müzzemmil73/9)]:

ya‘ni işlerine işleriñgni aңga
қoғıl tā ol saңğā kifāyet қılğay

kim *ki*

k. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘i‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /

lehu şihābann = yılduz kim
saķılar / raşadann = anıñ yolınn

[144b03(Cin72/10)]: ve ennā =
ve hōy / lā nedrī = biz bilmedük
kim / eşerrun = şer diledükinn /
ürīde = ol kişilerge kim / bi men
fī'1 arzı = yir üzere turur kim bu
yulduzlar atmağı / em erāde
bihim = veya tiler bularıñg

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler 'āciz [ķılmayavuz] / en len
nu'ciz'allahe = ['āciz]
ķılmayavuz tañgrı anı / fī'1 arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'āciz
ķılmayavuz anı

[144b08(Cin72/13)]: fe men =
īmān / yū'min bi rabbihi =
ketürse kendü tañgrısına / fe lā
yehāfū = korķmaya kim / baħsen
= noķşān ķılğalar anıñ edgölügin
/ ve lā raheķā = edgölügin
yavuzlığın artura zulminn

[145a02(Cin72/14)]: fe men =
bes her kim / esleme = islam
ketürseler / fe ülā'ike = bular
tururlar kim / teħarrav = қаşd
ķılmışlar / raşedā = bulğa köni
yolğa

[145a05(Cin72/16,17)]: hūm =
bularğa / mā'[en] ğadeķā = üküş
şu bularğa ya'ni ni'metķiñg
ķılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehūm = müsülmānlar kibi
kim ķatıg bularğa ācib fitne
ķılğam bularğa tā kendü / fīh ve
men yu'riz = imāmlarınn
öldürdiğı 'Oşmān bin 'Afān ve
her kim i'raz ķılsalar

[145a08(Cin72/18)]: muħliş
boluñg Sa'īd bin Cübeyyir aydur
kim cinnīler ayttı kim eger biz

[145b01(Cin72/18)]: bu āyat
ıydı kim mezigidlerde şirk
ketürmenğiz andağ kim cühūdlar

[145b06(Cin72/19)]: yekūnūne
= birbirini helāk ķılğalar /
'aleyhi libedā = ħarīşlıķın anğa /
sa'īd bin cübeyir aydur kim

[145b08(Cin72/19)]: barur erdi
ve ħabar birür erdiler bular kim
müsülmānlar ħarīş [turur]

[145b09(Cin72/19)]: [ħarīş]
turur ķurānğa ve payğāmbarğa
ve aydurlar kim ħabar turur
cinnīler

[145b10(Cin72/19)]: ādemīler
şıfat kim tiler kim anıñ mālının
bāṭıl kılğalar

[145b11(Cin72/20)]: k̄āle =
ayıt[t]ı / innemā = paygāmbar
kim / ed‘ū = okıyavuz kendü /
rabbī = tañğrımızın / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eḥadā = hıç anğa ortaқ

[145b12(Cin72/21)]: k̄ul inni =
ayıtğıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
k̄ilumaya men / leküm = hıç /
ḍarran = ziyān ve ne taқı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

[146a01(Cin72/22)]:
k̄ul innī = ayıdğıl kim mañğa /
len yüciranī = hıç feryād
tegmege / minellahi = tañğrıdann
/ eḥadün ve len ecide = hıç
kimerse ve bolmaya men
tañğrıdan

[146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mülteḥadā = adın hıç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

[146a05(Cin72/23)]: ayıtı / illā
belāğān = ve kılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =

tañğrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
tañğrıdann turur ve tañğrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āşī
bolsa tañğrığa

[146a08(Cin72/23,24)]: fīhā
ebedā = andann hemīşe / 24 /
hattā izā = tā kaçan / raev mā =
körseler anı kim / yū‘adüne =
va‘ad kıldı bularğa

[146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad‘afa = kim
turur za‘īf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eḳallü ‘adedā = ve turur
saқışı anıñ

[146a10(Cin72/25)]: k̄ul in edrī
= ayıtğıl bilür men / e ḳarībün =
yaқın turur / mā tū‘adüne = anı
kim va‘ad kılur

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / ‘alā ğaybihi eḥadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteżā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ğayb

bildürmege / ‘alâ gaybihi ehadâ
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illâ
menirteżâ = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[146b03(Cin72/27)]: min
rasûlin fe innehu = rasûllardann
anğa bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslûkü min beyn =
yöridür anıñ elinde

[146b04(Cin72/27)]: yedîhi =
ve anıñ / ve min ħalfihi =
ardında / = ferîşteler kim / raşadâ
= saklayalar şeytândann

[146b05(Cin72/27)]: tâ ol anğa
ayur ‘ilimden ve gaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[146b08(Cin72/27)]: [bolup]
kelir tiler kim payğāmbarğa söz
söyleğa kaçan payğāmbarı(ak)
aysa ferîşte[leri]

[146b12(Cin72/27,28)]: seniñg
tañgrıñgıñı tâ bilge / 28 / li
ya‘leme = tâ bilge payğāmbar
kim / en ħad ebleğü = tegürgeler

[147a01(Cin72/28)]: risālâti =
ferîşteler aña / rabbihim = tañgrı
bularıñg / ve eĥâta = risâlet ve
yitgeler anğa / bimâ ledeyhim =
anı kim bularıñg ħatında turur

[147a06(Müzzemmil73/3)]:

Ka‘b aydur kim payğāmbar
‘aleyhi‘s selām ayt[t]ı her kim
e‘l Müzzemmil

[147a09(Müzzemmil73/1)]: yâ
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘âişekâ razıallahu anha
sordılar kim

[147a11(Müzzemmil73/1)]:
erdi muñdann ħekimler aydur bu
ol vaĥtun erdi kim
payğāmbar[lıķ]

[147b11(Müzzemmil73/4)]:
rāzāsınn isteyü ve taṭavvu‘
idtiler andann soñgra kim farîza
[erdi]

[147b15(Müzzemmil73/4)]:
ħurân iyelerine aydurlar ħurân
oķı tertîb birle andağ kim dünyâ

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniñ menziletiñg uluğ bolğa
kim oķısañg

[148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü‘minlerğa kaçan kim
payğāmbarğa vaĥiy kelse terler
erdi

[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innâ nâşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sâ‘atinde /

hiye eşeddü = çatıg bolur / vat
en = ya'ni kavî bolur / ve
akvemu = ve şavâb yavlağ

[148b04(Müzzemmil73/10)]:

vâşbir = ve şabur kılğıl / 'alâ =
anğa kim / mâ = anı / yeğülüne =
söylerler / vehcurhum hecrân =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:

cemîlâ = körklü ve bu / 11 / ve
zernî = mensûh turur kılıç
âyatı(ak) birle / ve'l
mükezzibîne = ve çoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:

: inne = ve hōybiziñg / ledeynâ =
katımızda turur / enkālân = ya'ni
âhırat 'azābı(iy) ve uluğ çatıg
'ukūbetler / ve ceḥıymâ = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta'āmen =
ve ta'am kim boğaz içre

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:

zâ ğuşşatin ve 'azāben = zaḳḳum
ğıslîn ve iriñg ve 'azāb / elīmâ =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercüfü = tebrenge

[149a03(Müzzemmil73/15)]:

şāhiden = danuğ / 'aleyküm =
siziñ üzere / kemâ = andağ kim

/ arselnâ = ayduğ / ilâ fir'avne =
fir'avun tapa

[149a06(Müzzemmil73/17)]:

tetteḳüne in kefertüm = kāfer
bolmasaṅgız / yevme yec'alü'l
vildâne = ol kün 'azābına kim
kılur oğlanları / şībā = hovāca
kılur

[149a07(Müzzemmil73/17)]:

ve ol ol turur kim aydurlar
ādemğa oğlanlarıñgı bir
neçeleri

[149b01(Müzzemmil73/19)]:

innâ hāzâ = ve bu âyatları kim /
tezkirah = yād kılduğ pend turur
/ fe men = kim tilese / şāttehaze
= tutğa / ilâ rabbihi = yol kendü
tañgrısına

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:

sebîlâ = namâz ve ta'at / 20 /
inne rabbeke = hōy tañgrıñg /
ya'lemu = bilür kim / enneke =
sen / teḳümü = örü turğa sen /
ednâ = yakınrak

[149b03(Müzzemmil73/20)]:

min şülüseyi'l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsheu = ve üçde biri(iy) / ve
tā'ifetü = ve ol bölük kim

[149b05(Müzzemmil73/20)]:
'alime = bilür kim / en len =
ta'at bolmağa / tuḥṣūhü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / 'aleyküm = sizge

[149b06(Müzzemmil73/20)]:
faḵraū' = oḵıñg ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine'l ḵurān =
ḵurāndann yüz āyat elig āyat =
'alime = bilür kim

[149b07(Müzzemmil73/20)]:
en sayakūnū = bolğa sizdenn /
minküm merzâ = sökeller / ve
āḥarūne = ve ol kişiler kim /
yaḍribūne = yörirler

[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi'l arḍı = yir üzere / yebteḡūne
= isterler / min faḍlillahi =
taḡrıdann faẓl / ve āḥarūne = ve
taḵı ol kim

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]
allahe ḵarzān = taḡrığa eygü /
ḥasenan = öḍiñç / ve mā
tüḵaddimū'l enfüsiküm = ve ne
kim taḵdīm ḵılğa siz kendü
tenleriñgizdenn

[150a06(Müzzemmil73/20)]:
ve a'ẓame = ve uluḡ / ecran =
müzd / ve estaḡfirullah = ve
yarlıkamaḵ dilemek taḡrıdann /

innellahe = kim taḡrı

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
payḡāmbar 'aleyhi's selām
aydur her kim elmüdeṣṣir sûret

[150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birḡücü / er raḥīm
= raḥmet ḵılḡıcı / yā eyyühe'l
müddeṣṣir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim ḵurāndan indi
Muṣtafağa 'aleyhi's selām bu
erdi

[151a01(Müddessir74/5)]:
ya'ni ḵaçḡıl ol neseḍenn kim
'azāb vācib ḵılur kemiş
köñglünḡdenn

[151a02(Müddessir74/5)]:
dünyā dostluḡın kim ḵamu
neseler ḥaṭālar başı(iy) turur
ya'ni minnet [ḵılḍuḡunḡ]

[151a05(Müddessir74/7)]:
fāṣbir = şabur ḵılḡıl / anı kim
saḡga buyurdı taḡrı
fermānındann

[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ḥalaḡtü = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veḥīdann = yalnḡuz /
mālsuz 'ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[151a11(Müddessir74/11)]:
kim anğa kavm içinde Vaḥīd
tirlir erdi andağ kim

[151b03(Müddessir74/13)]:
kim hīç gayb bolmaslar erdi
andann sa‘id bin cübeyyir

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kiŋgürü kıldım /
lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kiŋgrü / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgam ni‘metinn artur menüm
ṭama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nâsı anda
bolur ḥaḫa kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiḫuhu
= ve teklīf kılgam

[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = anğa ḫatıg ‘azāb / ve
paygāmbardan ‘aleyhi’s selām
ḥabar turur kim şa‘ūd

[151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve ḫader = kendü
tenine taḫdīr kıldı / ve bu ol vaḫt
erdi kim

[152a04(Müddessir74/18)]:
nese işıdım kim bular ne
cinnīlerdenn ve ne ādemīlerdenn

[152a12(Müddessir74/18)]:
artuḫ turur bular ḫaçan aş doya
boldı bular erdi kim bulardann

[152a14(Müddessir74/18)]:
kör[dügünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yā cāzuluk
kıldukinn

[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şī‘r ḫoşduḫın aytı yok kim
Muḥammadğa toḡru sözindenn

[152b07(Müddessir74/25,26,27
e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se
uşlīhi = tüşürge men / seḫar =
saḫar ōdına / 27 / ve mā = ve
kim āḡah [kıldı] / edrāke = kıldı
saŋga kim / mā seḫar = ne turur
saḫar

[152b:
07(Müddessir74/25,26,27)] e‘l
beşer = sözi(iy) / 26 / se uşlīhi =
tüşürge(men / seḫar = saḫar
ōdına / 27 / ve mā = ve kim āḡah
[kıldı] / edrāke = kıldı saŋga kim
/ mā seḫar = ne turur saḫar

[152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli uraḡutlı

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ḳavlu = meger ādemī

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübkī = keçmeyeler düçaḳlar / ve
lā tezer = hīç kimseyi kim anı
helak kıılğa / ve Mūsā ‘aleyhi’s
selām taṅrığa aytı

[153a04(Müddessir74/30)]:
meleku’l mevt kibi kim
yalṅuzınn ḳamu cehān cānın
alur neteg revā [bolmağa]

[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim ḳamu cehāndaḳı
ādemīler ve perīler ve cinnīlerce

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kıılmadım /
aşḫābe’n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[153a16(Müddessir74/31)]: illā
melāiketen = ferīşterlerde ne kim
ādemī turur ferīşterlerğa kim
ḡalebe kıılğa siz bizdenn

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kıılmadım / ce‘alnā =
bularıṅ / ‘ıddetehüm = saḳışın /

illā = meger kim / fitnete’l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kıılmadım / ce‘alnā =
bularıṅ / ‘ıddetehüm = saḳışın /
illā = meger kim / fitnete’l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yaṅgavuz / li yestekine’l lezīne =
ve yaḳın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[153b04(Müddessir74/31)]:
anıñ üçün kim tevrât incīl

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde’l lezīne = ve arturğa ol
kişilerge kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yaḳınlıḳ / ve lā yertābe = ve şek
kılmayalar

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / üt’l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve’l mūminūne = ve
mū’mınler / ve bu sūret
Mekkedede inmiş Mekkedede

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yeḳūle‘llezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fī
ḳulūbihim = kõnġlünde bularıñg
/ merażun = nifāḳ turur

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeṣā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= seninġ tañgrıñg

[154a11(Müddessir74/32,;
33,34)] kellā = ḥafākim / ve‘l
ḳamer = and[a] yād ḳılġam / 33 /
ve‘l leyli = ay düni(iy) üçün / iz
= ḳaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ṣ ṣubḥı = ve ṣubḥ

[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = aġarur
kim / 35 / inneḥā = seferi(iy) bir
turur / le iḥde‘l küber = işlerde
uluġraḳ

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = ḳorḳutġucı turur / li‘l
beṣer = ḥalkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / ṣā’e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekāddeme = ta‘at inca

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü barġa / yeteeḥḥar =
ve ṣer yazuḳ içinde ḳalġa / 38 /

külлі nefsim = ḳamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim saġdıñḳılar müsülmān
uşaḳları turur ve taḳı aydurlar
‘ilimler turur

[154b05(Müddessir74/40,41,42)]
fī cennātin = uḳmaḳ içinde /
yetesā’elün = sorarlar cevır
ḳılġan / 41 / ‘ani‘l mücrimīn =
mücrimlerġa / 42 / mā
selekeküm = kim ne ketürdi
sizleri

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘imü‘l miskīn = biz aş
yoksullarġa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdüḳ kim / nehūdu =
yalġan tır / me‘al ḥā’idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuḳ
bātılıḳ yalġan

[154b08(Müddessir74/46)]: ve
künnā = ve biz erdüḳ kim /
nükezzibü = yalġan ḳılır erdüḳ /
bi yevmi‘d dīn = ḳıyāmet künini

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yaḳīn = yaḳın ya‘ni ölüm tañgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asıġ ḳılmadı bularġa / ṣefā‘atü‘ṣ

şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinġ bu
ol turur kim

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularġa kim /
lehüm ‘ani‘t tezķirati = öġütke
kirmezler / kim bu dünyāda bir
[155a04(Müddessir74/49,50,51)]
mu‘rizıyne = bendeden ırāķ
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andaġ kim inġasann / ħumūrum
= kim bular eşek turur /
müstenfıretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min kāsveratin = arslāndan / 52 /
bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllümri’in = kamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū‘tā =
kim birse anġa

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuĥufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muĥammad

[155a07(Müddessir74/52)]:
tiler ersenġ kim biz ĩmān
ketürevüz tańġrıdann

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /

yehāfūne‘l āĥiret = ħorķmazlar
āĥırat ‘azābındann / 54 / kellā =
ħaķa kim / innehu = ol yād
ķılmaķlıķ turur / tezķiret = ya‘ni
ķurān

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād ķılmaķ anı / 56 /
ve mā yeżķurūne = ve yād
ķılmayalar / illā = meġer / en
yeşā’ = erleri kim

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tańġrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taķvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhız ķılır /
ve ehlü‘l ma‘fıret = ve ol turur
yarlıķġamaķ anġa sezā turur

[155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma‘nāsı ol turur
kim aydur menn sezā vermenn
kim mindenn

[155b05(Kıyamet75/0)]:
[ħarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
payġāambar ‘aleyhi‘s selām ayttı
her kim bu ķıyāmet süret oķısa

[155b10(Kıyamet75/2)]: bi‘n
nefsi‘l levāmeh = tenine

melāmet kılğanlar / levāmet ol
bolur kim tenine melāmet kılur

[156a02(Kıyamet75/3)]: e
yaḥsebū‘l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme‘a = kim
cemū‘ kılmaya men / ‘ızāmeh =
bularıñg sünğüklerinn

[156a07(Kıyamet75/4)]: belā
kādirīne = belī kādirvüz kim /
‘alā = anıñ üzere kim / en
nüsevviye = rāst kılğam /
benāneh = barmaqlar
sünğüklerinn

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yūrīdū‘l
insānū = ādemīler bākī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuq
kılmaqlıq / emāmehū = ve tevbe
kılmaq / 06 / yeselu = sorarlar

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim kaçan / yevmū‘l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
küni(iy) andann tanğrı nişanı(iy)
birle kim / 07 / fe ızā = kaçan
müteḥayyır bolsa / beriqa‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:
yeḡulu‘l insānū = ayıdğalar

ādemīler / yevme‘izīn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = kaçan
turur kaçmaqlıqınn / 11 / kellā=
ḡaḡā kim bolmaya

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar ḡarām ḡelāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü ḡosa

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonğra anı işlese / beli‘l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ ‘alā nefsihi = tatları üzere
ḡuccet turur kim

[156b09(Kıyamet75/15)]: kim
birbirine ḡavale kılsalar cebre‘l
‘aleyhi‘s [selām]

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüḡarrik = tebreteḡil ḡurān
üçün / bihi lisāneke = seninğ
tilinğ / li ta‘cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= maḡa turur

[157a05(Kıyamet75/19,20)]:
sümme inne ‘aleynā = kim
andann āşkare turur / beyāneh =
bes bizge turur beyān kılmaq /
20 / kellā bel = ḡaḡa kim /
tüḡıbbūne‘l ‘ācilete = bular dost
dutarlar dünyānı

[157a09(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim baḡalar ḡazinedarğa

ve kendü urağutlarına miñg
yıllık yirdenn

[157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim
kirāmırağ bolsa uçmağ içinde
andağ

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañrıka bağalar ‘azze ve celle

[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücüdğa tüşgeler andann
ayıtğalar başlarınğız kötürünğ
kim bu kün

[157b08(Kıyamet75/23)]:
buları körmeklik içinde anıñ
üçün kim bendelerinğ

[157b09(Kıyamet75/23)]:
hadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf’ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fākırat = arqası sınağ / ya‘ni
tamuğa iltmek tiler

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = hāqā kim / izā = kaçan
bularınğ / beleğati’t terākıya =
cāni(iy) çıkar erken cān hūlkuma
kelse / 27 / ve kıle men rāqin =
ayıtğalar kimse bar mu

[157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
tañgrı

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununğ cānın kim iletge tiyü ol
kim aydur ve kıyle men rāqinn

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu‘l
fırāq = ol turur ayrılmağ / ya‘ni
hıç anıñ kibi ayrılmağ

[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayağları
sarmaşduğı cān açığı(iy)
katıglığındann ve ura[ğutı]

[158b02(Kıyamet75/29)]:
korkmalıkındann tañgrı fermān
birle andağ kim aydur

[158b04(Kıyamet75/29)]: ler
kim tañgrı tiledügi yirge

[158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilā ehlihi = ve qavmına
/ yetemetttā = ve ra‘nālıq kıldı /
yetemetttā ol bolur kim

[158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırğayu] yörir köligesine baqar
andağ kim benī maḥzūm
qavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

[158b15(Kıyamet75/35)]:
ma‘nâ ol turur kim veylüy
[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen maŋga hîç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında
[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azîz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taŋrı
rasûli(iy) turur
[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu‘l insânü = iy eyle
sanurlar âdemîler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularğa / südâ = emrû nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekü =
iy ne kim sizni
[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
ḥaleğa = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı
[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve‘l ünsâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[159b02(Kıyamet75/40)]:
biķādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / ‘alâ = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye‘l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalike
biķādirin ‘alâ en yuḥyiye‘l
mevtâ
[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payğāambar aytı ‘aleyhi‘s selām
[159b07(İnsan76/)]: her kim
hel etâ ‘ale‘l insân sûret oķısa
anıñ cüdâsı
[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insâni = âdemîler üzere / ya‘ni
aŋga kim âdemî didi ve bildiler
kim
[160a01(İnsan76/1)]: lem =
yok / yekun = erdi / şey‘an = ol
nesedenn kim / mezkūrâ = anı
yād kılgalar erdi
[160a05(İnsan76/2)]: innâ = ve
biz / ḥalakne‘l insâne =
yarat[t]uķ âdemîlerni / min
nutfetin = nutfeden ya‘ni
azķınaŋ sudann kim
[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabüne = şarâb iķerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kâne =

katılmış turur / mizācühā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aqlığı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar

[160a11(İnsan76/6)]: ‘aynan =
anıñ mehri(iy) kim ol / yeşrabü =
bıngardann içerler / bihā /
‘ıbadullahi = tañgrı bendeleri

[160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim içerler anı
açmaqlıqtann / tefcīrā = qanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfūne = vefā kılgalar / bi‘n
nezri = nezrī

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezürler ol kim tañgrı
‘azze ve celle bularga vācib
[kıldı]

[160b03(İnsan76/7)]: [vācib]
kıldı nitekim hāc ve namāz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
qaçan

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve qorqalar ol
küdenñ kim / kâne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteñrā = ve özün tartar

[160b06(İnsan76/8)]: ve
yu‘ımüne‘t ta‘āme = ve ta‘ām

yirler / her neçe kim severler
[erse]

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taqı yesir [bolur]

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
şükūrā = ve ne şükür kıılmaqlıq /
10 / innā neḥāfū = kim biz
qorqarvuz / min rabbinā =
tañgrımız ‘azābındann yevman
= ol ‘abūs küni(iy)

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürūrā = ve şādılık bularınğ
köñglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularga /
şaberū = ol şabur kim kıılmış
bolğalı / cenneten = tañgrı
ta‘atı(iy)

[161a08(İnsan76/13)]:
zemherir ol bolur kim tā tumlu
yavlaq bolsa çiçekler

161a12(İnsan76/13)]: kim bir
kün ta‘ām birdi miskiñga ve
yetimğa ve ol ol erdi

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoksul kelmiş erdi payğambar
‘aleyhi‘s selām aytı yā resūlullah

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Tālib

[161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andağ erdi kim Hasan
ve Hüseyin rażıyallahu

[162a15(İnsan76/13)]:
paygāmbar buları kördi ayı yā
‘Alī bu ne miḥnet turur kim

[162b07(İnsan76/13)]:
ayt[t]ılar kim bu süret Medīnede

[162b10(İnsan76/15)]: fidḍatin
= ve sulu / ve ekvābin = sağar
kılur kim / kānet = bolğa

[162b12(İnsan76/16)]: ne kim
bolsa körünü turur

[163a04(İnsan76/18)]: ol bolur
kim bularınğ menzillerine

[163a09(İnsan76/19)]: izā =
kaçan / raeytehüm = körsenğ
bularnı / ḥasibtehüm = andağ
saḡa senn / lü’lü’em = kim
yincü turur / mensūrā = kim
dağılmış sadefde yıldırur

[163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluğ
bolğa kim önğın ve sonğın kamu
körge

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebīr ma’nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hıç kitmege

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolğa / kāne
leküm = sizge / cezā’an = cezā =
/ ve kāne = ve bolğa / sa’yüküm
= yükündünğiz sizinğ

[164a02(İnsan76/22,23)]:
meşkūrā = meşkūr / 22 / innā
naḥnü = kim biz indirdük /
nezzelnā = saḡa / ‘aleyke‘l
ḡurāne = ḡurān

[164a05(İnsan76/24)]: kim
paygāmbar namā zḡıl

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şāetteḡaze =
tilese tutar / ilā = kendü / rabbihi
= tanrınğ / sebīlā = ta‘atına yol /
30 / ve mā = anğa

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler taḡrı /
innellahe = kim taḡrı / kāne =
sizge

[165a02(İnsan76/30)]: kim biz
üküş nese tilervüz

[165a03(İnsan76/30)]: kim
taḡrı anı tilemez

[165a09(Mürselat77/)]: Ka‘b
aydur kim paygāmbār aytı
‘aleyhi‘s selām her kim

[165a13(Mürselat77/1)]: ve‘l
mürselāti = anda yād kılr ol
yiller kim / ‘urfā = taŋrı estürür
/ ‘urfā av neşrenn

[165b01(Mürselat77/01)]
Muḳātil aydur bu and turur kim
yād kıldı kim ferişte[ler]

[165b02(Mürselat77/01)]
[ferişte]ler turur kim ıyur emr-i
ma‘rūf ve nehiy-i mekr üçün

[165b03(Mürselat77/02,03)]
fe‘l ‘aşıfāti = bu yillerge andan
yād kılgam kim / ‘aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve‘n nāşirāti = ve
yumşak yıl kim

[165b06(Mürselat77/03,04)]
kim yazuḳımız dīvār / fe‘l
fāriḳatı ferḳan = ol ferişte[ler] kim
farḳ kılr

[165b06(Mürselat77/03,04)]
kim yazuḳımız dīvār / fe‘l
fāriḳatı ferḳan = ol ferişte[ler] kim
farḳ kılr

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḫalāl ḫarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l

mülḳıyāti zıkrā = ol ferişte[ler]
kim saŋga vaḫıy ketür

[165b09(Mürselat 77/05)]
andağ kim aydur ve yulḳı‘r ruḫa
min emrihi

[165b10(Mürselat77/06)]
‘uzran = ‘özrlər / ev = ve / nüzrā
= ḳorḳıtmaḳ / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim

[165b12(Mürselat77/06,07)]
bununğ üçün ḳamuğ and[a] yād
kıldı / 07 / innemā = kim ol
va‘ad kılr / tū‘adūne = sizlerge

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize‘n nücümü = anda kim
yılduzlarınğ / ṭumiset = nūrı(iy)
kitge / 09 / ve ize‘s semāu = ve
ḳaçan kök

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemü kılgā / uḳḳıtet =
ma‘lūm yirde / 12 / li eyyi =
ḳanıḳı / yevmin = künge
bularınğ cem‘ bolğası / üccilet =
tā ḫayr kılgā

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi‘l faşl = ayrılmaḳ küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
agāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmaḳlıḳ küni(iy)

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü'l faşlı = ya'ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei'zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibîn = yalğan kıldı
paygāmbarı(ak)

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibîn = yalgancılarga / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḡküm
= yarattım sizni / min māin =
sudann kim / mehīn = za'īf erdi

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma'lūm = ya'ni toḡurduḡı vaḡta
tegin kim ança ana ḡarnında
kim tutḡam / 23 / fe ḡadernā =
ve taḡdīr ḡılduḡ ve eyḡü / fe
ni'me'l ḡādirūn = ve eyḡü
miḡdār ḡılduḡ / 24 / veylün =
vey ol kün

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme'izin = ol kişilerge / lil
mükezzibîn = kim yalğan
ḡıldılar paygāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec'ali'l erza = iy ne
yarat[t]uḡ yirni kim bolḡalar

[166b06(Mürselat77/28)]
veylün = velī ol / yevme'izin =
kün kim / lil mükezzibîn =
yalğan ḡılḡucılarga / andann
ḡabar birdi kim ayıtḡalar

[167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bularḡa / 29 /
inḡalıḡū ilā = barinḡ ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibūn = yalğan ḡılır
erdinḡiz dünyāda / 30 / inḡalıḡū
ilā zıllin = barinḡ ol kölgeye kim
/ zī ṣelaṣin = üç üzüg bolur /
ṣu'abın = ṡamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuḡnī = ve ne
dūçaḡ yelinḡne / mine'l leheb =
asıḡ ḡılḡa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
ṣerarin = ḡıymuḡı(ak) / ke'l ḡaṣr
= uluḡ kümiṣṣe bolḡa ve
aydurlar ḡaṣur uluḡ arḡlar bular /
33 / ke ennehū = andaḡ develer
kibi kim / cimālātün ṣufr = saruḡ
bolsa ya'ni ḡara dūçaḡ yollar

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol künki kün
turur / lā yenṡıḡūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū'zenū
= ve destūrı(ak) birmegeler

[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularḡa kim / fe

ya‘tezirūn = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylün yevme’izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema’nāküm = ve
cemü‘ kılur sizlerni / ve‘l
evvelīn = ve öngdīnkilerge

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
‘uyūn = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtğalar bularğa yiyiñg

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabū = ve içiñg / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledīñgiz dünyāda /
ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yinğ / ve temette‘ū = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azkınañ /
innekim = iy sizler kim /
mücrimūn = cürüm kılğucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme’iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke‘ū = namāz kılınğ

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kılmağ bizge ‘ayıb turur
payğāambar ayttı hayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[168a12(‘Amme78/)]: aydur
payğāmbardann ‘aleyhi’s selām
kanıkı kişi kim ‘amme
yetesāelūn

[168b01(‘Amme78/1)]: ‘amme
= ol kim sorarlar / yetesāelūn =
birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler hulf kıldılar

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani’n nebei‘l ‘azīm = ol habar
kim uluğ turur ya‘ni qurān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hūm
fīhi = hılaf kılurlar bir neçelere

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāqākim bilgeler ve [E]bū Va‘id

turur / se ya‘lemūn = bularğa
andann kim taŋrı

[168b06(‘Amme78/6,07)]:

elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmağu mu bularğa yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve tağlarını yirde koduğ /
evtādan = kim aŋğa qarār
birgeler

[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faşli = hōy kıyāmet
küni(iy) / kāne miykātan =
miykātı(iy) bolğa / 18 / yevme
yünfehu = ol kün kim ürese

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salqum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaq üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmağa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmış bolur

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = aŋğa rāhatı tege / ve lā

şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = aŋğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

[169b05(‘Amme78/25)]: ve
ğassākan = ve zemherir / ğassāq
aydurlar kim tamuğlularınğ
sıkındusı

[169b08(‘Amme78/25)]: ağu
bar bu kamu aŋğa bolğa kim
taŋrığa kāfer bolmış bolsa kim

[169b10(‘Amme78/26,27)]:
cezā‘en = cezā bolğa muvāfiq
‘amelindenn / vifākan = artuq
eksük bolmağa / 27 / innehum
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcüne = korkmayalar / hisāban
= hisābdann

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūkū‘ = zādınğız kim / felen
nezideküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Hasan Başrı aydur

[170a02('Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekīlarga / mefāzan /
korkmaklık bolğa / 32 / hadāikā
= tamuğdann uçmağa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzümner
/ 33 / ve kevā'ibe = ve kıranqlar
kim

[170a06('Amme78/37)]:
beynehūme'r raḥmanī = arasında
raḥman turur / lā yemlikūne =
bolmağa kim anğa söz
[söylegeler] / minhū = [söz]
söylegeler / hıṭāban = kılmak
yoq meger

[170a07('Amme78/38)]:
yevme yekūmū'r rūḥu = anıñ
destūr birle hıç şefā'at ol kün
kim turğa rūḥ / ve'l melā'iketū =
ve ferışteler / şaffan = şafı

[170a08('Amme78/38)]: lā
yetekellemūne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehū'r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa anğa tañrı
/ ve kāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya'ni ayıdmış
bolğa

[170b01('Amme78/38)]:
sağarnında bir arq aqar nūrda
kim cebre'ıl 'aleyhi's selām

[170b04('Amme78/38,39)]:
kıyāmeta / 39 / zalike'l yevmū'l
ḥaqq = ol kün ḥaqq turur kim /
femen = tilese / şāe tehāze =
tutar / ilā rabbihi = kendū
tañğrısına tapmaq ya'ni ta'atına
fermān bolur

[170b07('Amme78/40)]:
'azāben = 'azāb / qarībā = yaqın
bolur / yevme yenzuru'l mer'ū =
ol kün körge eren kim / mā
kaddemet = öngdīng

[170b09('Amme78/40)]: bu ol
turur kim tañrı 'azze ve celle
kıyāmet kūni(iy) kamu
cānvarlarını

[171a05(Nāzi'ât79/)]: ḥabar
turur her kim ve'n nāzi'ât
sūretinn oqısa tegme

[171a11(Nāzi'ât79/1)]: ve'n
nāzi'āti = andann yād kıılır
bularğa kim / garqan = yā tartar
oq atar / aydurlar bunı

[171a12(Nāzi'ât79/1)]:
yılduzğa aydur kim

[171a14(Nâzi‘ât79/1)]: ve
aydurlar ferîşterğa aydur kim
âdem oğlanı(iy) cānın

[171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuğa tā
ağar ya‘ni yırakta turur

[171b01(Nâzi‘ât79/2)]: ibn
‘Abbās aydur munı mü‘minler
hānı(iy) üçün aydur kim çıktıқта

[171b02(Nâzi‘ât79/2,03)]:
neşāt kılur tanğrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihātı = ferîşterğa
/ sebḥā = aydur kim

[171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

[171b06(Nâzi‘ât79/3)]: kim
aydur küllü fī felekinn yesbeḥün
ve aydurlar kemilerğa aydur

[171b07(Nâzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābiqātı = bunda yulduznı tiler
biribiri ardınca / sebқан =
barduқınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[171b08(Nâzi‘ât79/4)]: tanğrı
‘atāsına sebkat kılur taқı aydur
kim ferîşter turur

[171b09(Nâzi‘ât79/4)]: kim
mü‘minler cānın iştāb birle
uçmaқа iltürler

[171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirāti = ve ol ferîşter
kim dünyā tedbīrinn [kılur] /
emran = [tedbīrinn] kılur / ve
bular dört turur cebre‘l

[172a01(Nâzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kün kim / tercüfür =
tebreñge / rācifet = rācife / ya‘ni
nefhā kim titretmek

[172a09(Nâzi‘ât79/10)]:
yekülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnā le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

[172a10(Nâzi‘ât79/10,11)]: fī‘l
ḥāfirati = ḥāfire ṭamuğ bolur/ 11
/ eizā = iy andann kim / künnā
‘ızāmen = biz sonğ
bolduқumuzdann / neḥıraten =
sonğra

[172a11(Nâzi‘ât79/11)]: қовуқ
çürimiş kim yıl anıñ içine tüşer
bolsa neteg tirür

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:
kālū = aydurlar / tilke = anda
қақан kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =

ziyān kılr ya'ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b04(Nâzi'ât 79/15,16)]
mūsā = sözi(iy) / iz = andann
kim / nādâhü = nidā kıldı /
rabbühu = anğa tanğrısı anıñ

[172b05(Nâzi'ât 79/16,17)] bi'l
vādi'l müqaddesi tuvâ = ol kim
yir ādı tuvâ turur / 17 / izheb =
barğıl / ilâ = kim / fir'avne =
fir'avunğa

[172b07(Nâzi'ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tanğrınğ taba / fe
tahşâ = senn tā qorqar sen / ve
habar kelmiş [turur]

[172b10(Nâzi'ât 79/19)] sanğa
buyurduğum itgil kim kökte on
iki miñg

[172b11(Nâzi'ât 79/19)]
ferişteler bar tilerler kim 'ilim
qudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

[173a01(Nâzi'ât 79/19)] ve
bunı ol ma'nen aytı kim bular
kim bular fi'il 'illetinn istediler

[173a01(Nâzi'ât 79/19)] ve
bunı ol ma'nen aytı kim bular
kim bular fi'il 'illetinn istediler

[173a02(Nâzi'ât 79/19)] ve
'illetinn bulmadılar kim anğa
'illet ve nişāret yok

[173a10(Nâzi'ât 79/25)] kim
aytı 'alimtu leke limen ilāhin
ğayri (?)

[173b01(Nâzi'ât79/26,27)]:
inne fī zalike = ve andan 'ibret
tutar / le 'ibratel li men yahşâ =
qorqarlar iy sizler kim / 27 / 'e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / halkan = siz qatıg

[173b02(Nâzi'ât79/27)]: emi's
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe'a
= kötürdi yoqaru / semkehā =
kökler saqfinn muqābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yok qādir turur anğa sizge

[173b09(Nâzi'ât79/34)]: i't
tāmmetül = ['aceb] ketürmeklik
ya'ni kıyāmet / kübrā = uluğı / ol
vaqtun kim uçmaq halkınn
uçmağa iltge

[173b11(Nâzi'ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru'l insānū = yād
qılğalar ādemīleri nese/ mā se'ā
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti'l
cehīmū = işledügi ve çıkarga

şamugdann / li men yerâ = anda
körse anı

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / tagâ = tagî bolmuş bolsa /
38 / ve âşeral hayâtet = ve
ihtiyâr kılsalar / dünyâ =
dünyânı / 39/ fe innel ceḥîme =
hōy dūçaḳ

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me'vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinġ kim / hāfe meḳāme =
qorqsalar / rabbihi ve nehâ =
tañgrısındann ya'ni kıyāmet
'azāmetindenn

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemâ ente = hōy senn /
münziru = qorqutġucı senn /
men yaḥşahâ = ol kişilerni kim
qorqar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andaġ bolğa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehâ =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolğa dünyâda / illâ 'aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥâhâ =
aḥşama teginn

[174b04('Abese80/)]: [biş yüz]
otuz turur ve Ebâ bin Ka'b aydur
payġambarda kim 'abese

[174b07('Abese80/1,02)]:
'abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i'râz kıldı / 02 / en cā'ehü'l
a'mâ = ol keldi anıñ qatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[174b10('Abese80/2)]:
[müsülmâ]nlıḳa oqıdı erdi
'Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥi
Mâlik kim anğa Ümmü
[Külşüm]

[174b12('Abese80/2)]:
'allemeni mā 'allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
sañğa tañgrı

[175a01('Abese80/2)]: anıñ
sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
Qureyşiler ayıṭğalar kim

[175a10('Abese80/2)]:
qurāndann nese yaşrur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim

[175a11('Abese80/2,03)]: 'itāb
turur / 03 / ve mā yüdrîke = ve
kim āgāh kıldı sañğa / le'allehu
= meger kim ol arıġ / yezzekkâ =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutġucı

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zikrâ = anğa
menfa‘at kılsa ögüt / 05 / emmā
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘îf

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulağ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğā
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga sañga / ellā = eger bular
îmān ketürmese / yezzekkâ =
sañga ayıtmağınız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür sañga / yes‘â
= iştäb

[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıtar anğa bend turur / 13 /
fî şuhufin = şuhufıar içinde /
mükerrametün = kirāmı(ıy) ya‘ni
levh [maḥfūz]

[175b03(‘Abese80/13)]: [levh]
maḥfūz kūrān ve aydurlar
payğāmbarlar kitāb andağ kim
aydur lefî‘ş şuhufı‘l ūlā

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
kūrānı(ak) / 14 / merfū‘atin =

yokaru kötürilmiş /
mütahheratün = tañgrı katında
arığ bolmış ol / bi eydī =
payğāmbar elinde

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferışteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = tañgrı
katında / tañgrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
kutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
anğa kılmiş turur kâferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmiş kim / şey’in =
nesedenn / halekahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azkınanğ sudann

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
sümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldükten sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaqzi = kâferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

[176a03('Abese80/24)]: Ebū
Kālābe aydur tevrât içinde yerlū
turur yā ādeme oğlanı(ak)
baķınġ anġa kim

[176a06('Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ḥabban = kuvvet
tutar / ve 'ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve ḳaḍben = ve yonça
kim yılķılarınġız yir

[176a07('Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaķı çıraġ kılur / ve naḥlan =
ve ḥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāiķa = ve bostānlar ve bağlar
/ ġulben = ġalebe turur budaķları
/ 31 / ve fākiheten = ve yimişleri

[176b01('Abese80/35,36)]: ve
ūmmihi = ve kendū anasındann /
ve ebīhi = ve kendū atasındann /
36 / ve şāḥıbetihi = ve
uraġutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hīḳ kimse

[176b06('Abese80/37,38)]: li
küllimri'in = tegme kişiyē /
minhūm = bulardann /
yevme'izin = ol kūn ança iş
bolġa kim / şe'nūn yuġnīhi =
ayruķa meşġul bolmaya / 38 /
vücūhūn = yüzler

[176b09('Abese80/41,42)]:
ḳateratūn = ḳaralık ve ḳayġu
bolġa / 42 / ūlā'ike = ol kişiler
kim / hūmū'l keferatū'l feceratū
= bular andaġ ḳılsa bular
kāferler ve fācirler bolġa

[176b12(Tekvir80/)]: aydur
payġāmbardann 'aleyhi's selām
her kim ize's şemsū küvvirat

[177a07(Tekvir81/2)]: on
kederat ol bolur kim ḥālī
tegzinūr

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize'l cibālū = ve ḳaçan taġları /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolġa hīḳ ḳalmaya / 04 / ve ize'l
'işāru = ve ḳaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaķtun
bu meşel turur / 'uṭṭilet =
'arabınġ eyġū meşeli 'aṭalet
ḳıldılar

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize'l
vuḥūşū = ḳaçan kim yılķı ve
keyikler ölūmi(iy) kibi / ḥuşirat
= ḥaşur kılur ḳıyāmet kūni(iy)
andaġ kim / ayıtuḳ

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize'l biḥāru = ve ḳaçan tenġizleri
ḳaynadıp / süccirat = ōd ḳılsa
andaġ kim / 07 / ve ize'n nüfūsū

= ve kaçan tenleri tirürse ya'ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu sûret içinde on
iki

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḡsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi'l ḥunnes = kim
yörir / 16 / e'l cevāru = andann
kirü kaydur

[177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve ḥunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar anğa
ḥunnes

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterī ve 'uṭārid ve bu
yılduzlar kim anda yazuḡlar kim
hemīşe

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve'l
leyli = ve dün ḡaranḡlıḡı(iy) / izā
= kaçan kelir / 'as'as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve's
şubḡı = şubḡı(ak) kim / izā =
kaçan erse

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya'ni irtē / 19
/ innehu = bolur/ le ḡavlü = kim
ḡurān / rasūlin = rasül ḡavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve ḡuvvet idi
turur cebre'ıl

[178a04(Tekvir81/23,24)]:
ya'ni andaḡ kim kūn toğar
yoḡaru kelir kökdenn

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andaḡ kim aytuḡ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḡammad
vaḡiydenn / 'ale'l ḡaybi = ve kök
ḡabar üzere ağır turur / bi ḡanīn
= sizdenn töḡmatlıḡ ve baḡıl
tegül

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zīkru'l lil 'ālemīn = yād
ḡılmaḡlıḡ ḡalḡlarḡa / 28 / li men
şāe = ol kişilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteķīm = kim rāst turġa / ve
ħaķ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meger anı kim
taŋġrı tiler / rabbū‘l ‘alemīn =
perverde kılġucı taŋġrı

[178b05(Tekvir81/29)]: oķıdım
bu kitāblarda ķamusında andaġ
boldum herķi ne kim kendū
özine

[178b09(İnfitar82/1)]:
payġāmbardan şallallahu ‘aleyh
her kim ize‘s semāūnfetarat
oķısa taŋġrı

[178b12(İnfitar82/1,02)]: ize‘s
semāūn feţarat = kaçan kim kök
yarılsa / 02 / ve ize‘l kevākibün
= ve kaçan yılduzlar

[178b13(İnfitar82/2,03)]:
teserat = tökilse / 03 / ve ize‘l
biġāru = kaçan kim tenġizler /
füccirat = birbirine açılma

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ķubūru = ve kaçan kim gürler
çıķalar / bu‘şirat = kılġa / tā
ölügler gürdenn çıķalar

[179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet
= bilgiler / nefşün = tegme ķişı /
mā ķaddemet = ol nese kim
taķdīm ķılmış bolġa taķdīm
sadaķa / ve ehħarat = ve ol te‘hīr
ķılmış bolġay

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyūhe‘l insānū = bereķāt yā
ādemīler kim / mā ġarrake =
ķıldı ġarra sini kim taŋġrı / bi
rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
yıġdı kerīm tanrınınġ

[179a05(İnfitar82/6)]:
payġāmbar bu āyat oķıdı kim
cehlilik ve nādanlık ġarra ķıldı

[179a06(İnfitar82/7,08)]: ellezī
= ol kim / haleķake = yarat[t]ı
sini / fe sevvāke = ve rāst ķıldı
seninġ boynınġ / fe‘adelek = ve
hılķatınġ / 08 / fı eyyi = ve
dürünġ ol

[179a07(İnfitar82/8)]: şūratın =
şūret üzere kim / mā şāe = tiler
terķīb [ķıldı] / rakkebek =
[terķīb] ķıldı sini / anıñ
ķarındaşlarına

[179a09(İnfitar82/10)]: kellā =
bil kim / bel tükezzibūne = yalan
ķıldılar /bi‘d dīn = kıyāmeti(ak) /

ve inne = ve hōy / ‘aleykūm = sizlerni

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef‘alūn = bilürler anı kim işlersiz / 13 / inne‘l ebrāra = hōy ebrār eygüler / le fī = uçmağ/ ne‘īm = ni‘meti(iy) içinde bolğa / 14 / ve inne = hōy

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve mähüm = ve bolmağa bular / ‘anhā = anda / bi gā‘ibīn = gāyib / 17 / ve mā edrāke = ve kim ok[1]turdı saŋa kim ne turur

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā yevmi‘d dīn = kıyāmet küni(iy) / 18 / şümme = bes kim / mā edrāke = ok[1]turdı saŋa / mā yevmü‘d dīn = kim ne turur kıyāmet küni

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme lā temlikū = ol kün kim kılmaya / nefsü‘l li nefsin = biregü biregüye asıg / şey’an = nese / ve‘l emru = ve fermān ol kün ya‘ni kamu müdde‘ılar bar bolğa

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur paygāmbardann kim aytı kanıķı kişı bu süret okısa taŋrı

[180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol kişilerge / lil

mütaffifin = kim noķsān kılğalar keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol kişiler kim / izektālū = kaçan alsalar / ‘alā = erenlerdenn

[180a03(Mutaffifin83/3)]:
yuhsirūn = noķsān kılısalar / ibn ‘Abbās aydur kim paygāambar ‘aleyhi‘s selām

[180a04(Mutaffifin83/3)]:
Medīneğa keldikte Medīnelü ‘ādeti(iy) ol erdi kim

[180a08(Mutaffifin83/3)]:
kanıķı kişiler kim taŋrı hūkmine hııaf kılsa taŋrı

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoķsullıg birür ve kanıķı kavum kim yüz iş fesādı(iy) üküş

[180a10(Mutaffifin83/3)]:
bolsa taŋrı bularğa ölüm üküş birür kanıķı kavum kim zekāt

[180a12(Mutaffifin83/3)]:
terāzūmuz tutanlardann kim bular anda şarf kıılır bolsa

[180a13(Mutaffifin83/4,05)]: e lā yezunnū = iy bilmezler bular kim / ülā‘ike = bular / ennehüm = kamu / meb‘ūsūn = tirürkesi turur / 05 / li yevmin = ol kün

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:
'azīm = uluğ kün / 06 / yevme
yekūmü'n = kim turgalar / nāsü
= ādemīler / li rabbi'l'ālemīn =
tanğrığa halklarınğ ya'ni tanğrı
fermānına

[180b02(Mutaffifin83/7)]:
kellā inne = haḳā kim / kitābe'l
füccāri = kitābları ya'ni bitileri /
le fī = kāferlerinğ / siccīn =
siccīnde turur

[180b04(Mutaffifin83/7)]:
Ka'b el-Aḥbār aydur kim fācirler
cāni(iy) köke iltgeler anı anda

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]:
ve mā edrāke = ve ne oḳturdı
saḅga kim / mā siccīn = siccīn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merḳüm = silmege

[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme'izin = ol kün
paygāmbarlarını / lil mükezzibīn
= yalğan ḳılğucılarga / 11 /
ellezīne = ol kişiler kim /
yükezzibüne = yalan ḳıldılar

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā
= ve ḳaçan / tütlā = oḳısa /
'aleyhi = aḅga birinğ / āyātünā =

āyatlarımız / ḳāle = aydur kim /
esāṭīru'l evvelīn = aṣnuḳlarınğ
meṣeli(iy) turur

[181a02(Mutaffifin83/14)]:
kellā = ve ne kim andağ turur /
bel rāne = bilkim ḡalebe ḳılmış
turur / 'alā = bularınğ / ḳulū
bihim = könğüllerine / mā kāmū
= ol kim ḳazançının / yeksibūn =
ḳılurlar bular

[181a03(Mutaffifin83/14)]: bu
her yere aydur kim ḳaçan bende
yazuḳ ḳılsa bir ḳada on ḳat

[181a05(Mutaffifin83/15)]:
kellā = ḡaḳā kim / inneḥüm =
bular ol kün / 'ar rabbiḥim =
tanğrısındann maḥḳūb bolḡa /
yevme'izin = ya'ni ol kün
körmege / le maḥḳūbūn = ni'met
ve raḡmet

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
sümme = andann / inneḥüm =
bular / le ṣālūl ceḡīm = ol
ḳişilerdenn bolḡa kim tamu
'azābınn bulḡalar / 17 / sümme =
andann / yükālū = ayıtgalar /
hāzā = bularḡa turur

[181a10(Mutaffifin83/17,18)]:
ellezī = ol kim / küntüm = sizler

anı / bihi = yalğan kıılır /
tükezzibün = erdiñgiz / 18 / kellā
= haḳā kim / inne = hōy

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:
üçün tirlər ‘uluv-i rif’at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrāke = ve ne oḳturdı sañga
kim

[181b07(Mutaffifin83/19)]:
[yiri(iy)] turur andağ kim siccīn
iblis yiri(iy) turur

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere baḳar anıñ kerāmetleri /
yenzurūn = baḳarlar tañgrıya
aydurlar kim yenzurūn ilā
rabbihim

[182a02(Mutaffifin83/27,28)]:
min tesnīm = şarāblar şerīfi(iy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrābü =
bıñgar turur kim içgeler / bihe‘l
muḳarrabūn = anda muḳaribler

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kāmū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim

[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:
ḥāfızīn = üzere mūkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kūn ol
kişiler kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

[182b01(Mutaffifin83/34)]:
yadḥakūn = külgeler / andağ kim
kāferler bularga küldüki

[182b03(Mutaffifin83/34)]:
ayıtğalar kim keliñg uçmaḳa
kiriñg diyü tamām

[182b07(Mutaffifin83/36)]: e‘l
küffāru = kāferlerğa / mā kāmū‘
= ol iş kim

[182b11(İnşikak84/)]: ve
ḥarfleri dört yüz otuz üç turur
paygāmbar aytı kim

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semāü‘n şaḳḳat = kaçan kim
kökler yarılса tañgrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbihā =
tañgrısına

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
ḥuḳḳat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kıılalar / 03 / ve ize‘l arḍu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḳat =

ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarnında turur

[183a03(İnşikak84/4,05)]: mā
fihā = mällardann ve
ölüglerdenn / ve teħallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hālī bolga ve işidge / li
rabbihā = ve ʔāʔat bolga aṅga /
ve ħuḳḳat = ve sezāvar turur
aṅga ʔāʔat kılsalar kim

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyüheʔl insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim ħōy /
kādiḥun = renc ketürdünġüz / ilā
rabbike = kendü taṅrıñgız
fermānına / kedhann = qaşd
kıldıñgız renc ketürmege

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülāḳīh = aṅga tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse aṅga kitāb yaʔni
biti / bi yemīnihi = saġ eline

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolga kim /
yühāsebū = aṅga işmār kılgalar /
ḥisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenqalibū = ve qaydur
kendü

[183a07(İnşikak84/9)]: ilā
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
şād bolup / ʔāyişe aydur
raḫıallahu anha kim

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge
kim taṅrı anıñ birle işmār kılar
bolsa aṅga ʔazāb kılgā kim[ge]

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa ʔazāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinġ kim / ūtiye
kitābehu = bitilerin ardındann
k.+ge

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
izeʔn nücümü = anda kim
yılduzlarınġ / ʔumiset = nūr(iy)
kitge / 09 / ve izeʔs semāū = ve
qaçan kök

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge
kim taṅrı anıñ birle işmār kılar
bolsa aṅga ʔazāb kılgā kim[ge]
k.+[ge] [183a09(İnşikak84/9)]:
kimge kim taṅrı anıñ birle
işmār kılar bolsa aṅga ʔazāb
kılgā kim[ge]

k.+ni

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taṅrı ʔazze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavuḳ bolsun kıılır taṅrı

kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

[165a04(İnsan76/31)]: yüdhlü
= körge anı / men yeşāü = kimni
tiler erse / fī rahmetih = kendü
rahmeti(iy) içinde / ve'z
zālimīne = ve zālimlerğa

kim tur-

k.-ur [146a09(Cin72/24)]: fe
seya'lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad'afa = kim
turur za'īf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eķallü 'adedā = ve turur
saķışı anıñ

kimerse *kimse, ķişi*

k. [146a01(Cin72/22)]: ķul innī
= ayıdğıl kim maŋga / len
yüćiranī = hīç feryād tegmege /
minellahi = taŋğrıdann / eķadün
ve len ecide = hīç kimerse ve
bolmaya men taŋğrıdan

[155a03(Müddessir74/49)]:
üçün şefā'at ķılur anğa bağışlağa
bularğa kimerse şefā'at ķılmağa

kimse *kimse, ķişi*

k. [146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / 'alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz

bilmedüğümüz / 27 / illā
menirtezā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[152b10(Müddessir74/28)]:
saķar dūçaķına kiren ve
ķomayalar bular hīç kimse anğa
kemişmeyince

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = ḥāķā kim / izā = kaçan
bularıŋ / belegati't terāķıya =
cānı(iy) çıkar erken cān ḥulķuma
kelse / 27 / ve ķile men rāķin =
ayıdğalar kimse bar mu

[176b01('Abese80/35,36)]: ve
ümmihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāḥıbetihi = ve
urağutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hīç kimse

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min rahīķın = ḥamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / maḥtüm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonuŋ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet ķılğa rāğıblar

k.+ni [150b09(Müddessir74/2)]:
kirü baķtım hīç kimseni

körmedim yoḡaru baḡtım
kök[den]
k.+ye
[152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann
aytı Muḡammadnı
kör[dügünḡüz]
k.+yi
[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübkī = keçmeyeler düçaḡlar / ve
lā tezer = hıç kimseyi kim anı
helak kılgā / ve Mūsā ‘aleyhi’s
selām taḡrıḡa aytı

kinḡrū *bol, bol*

k.
[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kinḡirū kıldım /
lehu = anḡa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinḡrū / 15 /
şümme = andann / yaḡmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturḡam ni‘metinn artur menüm
ṡama‘ı(iy) kesilmedinn bundan
k. kıl-
k kı.-dım
[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kinḡirū kıldım /
lehu = anḡa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinḡrū / 15 /
şümme = andann / yaḡmeu‘ =

ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturḡam ni‘metinn artur menüm
ṡama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

kir- *girmek*

k.-en
[152b10(Müddessir74/28)]:
saḡar düçaḡına kiren ve
ḡomayalar bular hıç kimse anḡa
kemişmeyince
k.-inḡ
[182b03(Mutaffīfīn83/34)]:
ayıtḡalar kim keliḡ uçmaḡa
kiriḡ diyü tamām
k.-medīn [159b13(İnsan76/1)]:
yat[t]ı cānı(iy) kirmedīn
k.-mege
[182b04(Mutaffīfīn83/34)]:
uçmaḡa kelseler kirmege uçmaḡ
ḡapusınn anḡa baḡlaḡalar
k.-mezler
[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularḡa kim /
lehüm ‘ani’t tezḡirati = öḡütke
kirmezler / kim bu dünyāda bir
k.-ürge
[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
ḡarīran = üzere yoḡsulıḡ bular
uçmaḡa kirürge ve ḡarīr / 13 /
mütteki’īne = ertege ya‘ni tekye

ķılup turur bolġa / fihā ‘ale‘l
erā’iki = tahtlar üzere

kirām *A cömertler, eli açıklar*

k.+ı(iy)
[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıtar anġa bend turur / 13 /
fī şuḥufin = şuḥuflar içinde /
mükerrametün = kirāmı(iy) ya‘ni
levh [maḥfūz]

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni ırte / 19
/ innehu = bolur/ le ḳavlü = kim
ḳurān / rasūlin = rasūl ḳavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve ḳuvvet idi
turur cebre’ıl

kirāmıraḳ bol-

k.-sa [157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim
kirāmıraḳ bolsa uçmaḳ içinde
andaġ

kirtü *doġru sözlü*

k. [168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muḥtelifün = kirtü bir neçeler
yalġan diyü / 04 / kellā = ḥaḳā
kim / se ya‘lemün = terk bilgeler
/ 05 / sümme = yine / kellā
ḥāḳākim bilgeler ve [E]bū Va‘id

turur / se ya‘lemün = bularġa
andann kim taŋrı

kirü *geri*

k. [150b09(Müddessir74/2)]:
kirü baḳtım hīç kimseni
körmedim yoḳaru baḳtım
kök[den]

[152a07(Müddessir74/18)]:
didi [E]bū Cehil ayıt[t]ı men
Muhammedi dīnindenn kirü

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü bargā / yeteeḥḥar =
ve şer yazuḳ içinde ḳalġa / 38 /
külli nefsim = ḳamu kişiler kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[172a12(Nāzi‘āt79/12,13)]:
ḳālū = aydurlar / tilke = anda
ḳaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =
ziyān ḳılır ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolġa kim

[173a05(Nāzi‘āt 79/22,23)]:
sümme edbera = yana kirü ḳayıtı
ve i‘rāz ḳıldı / yes‘ā = ve ḥılaf
ḳıldı / 23 / fe ḥaşerra = taŋrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādā = cāzularnı ve nidā ḳıldı
uluġ taŋrı

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḡsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yıldızke / bi'l hunnes = kim
yörir / 16 / e'l cevāru = andann
kirü qaydur

k.+den

[150b08(Müddessir74/2)]: keldi
sağdan ve soldan ve ilerüden ve
kirüden ilerü

kirü tön-

k.-di [175a03('Abese80/2)]:
[halk]lar turur tiyü sandı
menğzinn burtardı kirü tön-di
taḡrı 'azze ve celle

kirü tur-

k.-ur

[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşḡābe'l yemīn = sağ
qoldaqlar bularğa işmār yok

kirü yan-

k.-ışı

[169a09('Amme78/22,23)]: li't
taḡīne = taḡlarğa ya'ni
kāferlerğa / meāban = kirü yanışı
taḡuğa bolğa / 23 / lābiḡīne =
turgalar anda/ fihā = uzun /
ahḡāban = rüzgār

k.-dı

[152b05(Müddessir74/22,23,24)]
sümme 'abese = menğzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / sümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feḡāle =
ayıt[t]ı

kişi *kimse, kişi*

k. [150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
rahman = rüzı birgücü / er raḡīm
= rahmet kılgıcı / yā eyyühe'l
müddessir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluḡ
bolğa kim önḡin ve sonḡın qamu
körge

[165a10(Mürselat77/)]:
mürselāt sūret oḡısa ol kişi
kāferlerden tegüldir

[168a12('Amme78/)]: aydur
payḡāmbardann 'aleyhi's selām
qanıḡı kişi kim 'amme
yetesāelün

[179a03(İnfitar82/5)]: 'alimet
= bilgiler / nefsün = tegme kişi /
mā qaddemet = ol nese kim
taḡdīm qılmış bolğa taḡdīm

sadağa / ve eẖarat = ve ol te'ẖir
kılmış bolğay

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
payğāmbardann kim aytı kanıķı
kişi bu sūret okısa taűrı

k.+ler

[149b07(Müzzemmil73/20)]: en
sayakūnū = bolğa sizdenn /
minkūm merzâ = sökeller / ve
āẖarūne = ve ol kişiler kim /
yađribūne = yörirler

[153b07(Müddessir74/31)]:
elleẕine = ol kişiler kim / ūtū'1
kitābe = bularga kitāb birmiş
turur / ve'1 mūminūne = ve
mū'minler / ve bu sūret
Mekke de inmiş Mekke de

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yeķūle'lleẕine = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fī
ķulūbihim = könğlünde bularıű
/ merażun = nifāķ turur

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
neẕīrann = ķorķutğucı turur / li'1
beşer = halkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā'e minkūm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yeteķaddeme = ta'at inca

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min ķasveratin = arslāndan / 52 /

bel yūrīdu = bil kim tiler /
küllümri'in = ķamu kişiler /
minhūm = bulardann / en yū'tâ =
kim birse aűga

[157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim
kirāmıraķ bolsa uçmaķ içinde
andağ

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / tağâ = tağī bolmış bolsa /
38 / ve āşeral hayâtet = ve
ihtiyār ķılsalar / dünyâ =
dunyānı / 39/ fe innel ceķīme =
ẖōy dūçaķ

[175a12('Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe'ahū'z ẕikrâ = aűga
menfa'at ķılsa öğüt / 05 / emmâ
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn 'Abdullah bin
Şüreyh çıkar za'īf

[175a13('Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve ķulaķ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve 'utbeğa
tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne
bolga saűga / ellâ = eger bular
īmān ketürmese / yezzeķkâ =
saűga ayıtmaķıűgız / 08 / ve
emmâ = ve amma ol kişiler kim /

men cāeke = kelür sanğa / yes‘â
= iştâb

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferîşteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = taŋrı
katında / taŋrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
ķateratün = ķaralık ve ķayġu
bolga / 42 / ūlā‘ike = ol kişiler
kim / hūmū‘l keferatū‘l feceratū
= bular andaġ ķılsa bular
kāferler ve fācirler bolga

[180a01(Mutaffīfīn83/1,02)]:
veylün = veyl ol kişilerge / lil
mūtaffīfīn = kim nokşān ķılğalar
keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol
kişiler kim / izektālū = kaçan
alsalar / ‘alā = erenlerdenn

[180a08(Mutaffīfīn83/3)]:
ķanıkı kişiler kim taŋrı
hūkmine hılaf ķılsa taŋrı

[180b10(Mutaffīfīn83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme‘izin = ol kūn
payġāambarlarını / lil mūkezzibīn
= yalğan ķılğucılarga / 11 /

ellezīne = ol kişiler kim /
yūkezzibūne = yalan ķıldılar

[182a03(Mutaffīfīn83/29)]:
innellezīne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolga Mekke
uluġları [E]bū Cehil Velīd bin
Muġyire kibi / kāmū = bolga /
minellezīne = ol kişiler kim

[182a08(Mutaffīfīn83/33,34)]:
hāfızīn = üzere mūkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kūn ol
kişiler kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / mine‘l kūffari =
kāferlerdenn

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mūlākīh = anğa tege ve ķörge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = saġ eline
k.+lerdenn

[154b06(Müddessir74/42,43,44)
]: fī seķar = tamu içinde / 43 /
ķālū = ayıtğalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine‘l mūşallīn
= ol kişilerdenn namāz ķılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuķ

[181a09(Mutaffīfīn83/16,17)]:
sümme = andann / innehüm =

bular / le şālūl ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / şümme =
andann / yükālū = ayıtgalar /
hāzā = bularğa turur
k.+lerğa

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzıratannı ‘azze ve celle
mütecellī bolğay kişilerğa tā anı
köreler
k.+lerge [144b03(Cin72/10)]: ve
ennā = ve ḥōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularınğ

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse gayb
bildürmege / ‘alā gaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedügümüz / 27 / illā
menirtezā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūḥ turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l

mükezzibīne = ve çoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ḥalaqtū = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veḥīdann = yalnıguz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kılmadım / ce‘alnā =
bularınğ / ‘iddetehüm = saķışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezīne = ve arturğa ol
kişilerge kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / īmānenn =
yakınlık / ve lā yertābe = ve şek
kılmayalar

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü‘l faşlı = ya‘ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei‘zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibīn = yalğan kıldı
payğāmbarı(ak)

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme‘izin = ol kişilerge / lil
mükezzibīn = kim yalğan
kıldılar payğāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec‘ali‘l erza = iy ne
yarat[t]uķ yirni kim bolğalar

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = laġnet bolsun ol
ķiřilerge kim ni‘mete anċa
eyġülük taŋġrı / mā ekferahu =
anġa ķılımış turur kāferler turur
tanrıġa anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ķılımış kim / şey’in =
nesedenn / ħaleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuţfetin =
azķınaŋ sudann

[180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol ķiřilerge / lil
mütaffifin = kim nokşān ķılġalar
keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol
ķiřiler kim / izektālū = kaçan
alsalar / ‘alā = erenlerdenn

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalġan
ķılmadılar / bihi = anġa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = ķamu
ķiřilerge zālīm bolġa / eşim = ve
fācir
k.+leri

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanġavuz / li yestekine‘l lezīne =

ve yaķın bilürler ol ķiřileri kim
bularġa

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirū bargā / yeteeħħar =
ve şer yazuķ içinde ġalġa / 38 /
külli nefsim = ķamu ķiřileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler
k.+leriŋ

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār ķılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol ķiřileriŋ kim / ūtiye
kitābehu = bitilerinn ardındann
k.+lerni

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemā ente = ħōy senn /
münziru = ķorķutġucı senn /
men yaħşahā = ol ķiřilerni kim
ķorķar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andaġ bolġa

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
ķılmaķlıķ ħalkġarġa / 28 / li men
şāe = ol ķiřilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn
k.+leriŋ

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me‘vā = anıñ yiri(iy) bolġa /40/

ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinġ kim / hâfe mekâme =
korkşalar / rabbihi ve nehâ =
tanġrısındann ya'ni kıyâmet
'azâmetindenn

k.+ye

[176b06('Abese80/37,38)]: li
küllimri'in = tegme kişiye /
minhüm = bulardann /
yevme'izin = ol kün ança iş
bolga kim / şe'nün yuġnîhi =
ayruka meşġul bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

kit- *gitmek*

k.-mege [163b02(İnsan76/20)]:
mülk-i kebîr ma'nâsı ol bolur
kim ol ni'met hîç kitmege

kitâb *A kitap*

k. [175b03('Abese80/13)]:
[levh] maġfûz ġurân ve aydurlar
payġâmbarlar kitâb andaġ kim
aydur lefî's şuhufu'l ūlâ

[178b04(Tekvir81/29)]: Vahub
aydur tanġrı toġsandann artuġ
kitâb ıymadı seksen kitâb

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülâķîh = anġa tege ve körge
aniñ cezâsın / 07 / fe emmâ men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye

kitâbehu = birse anġa kitâb ya'ni
biti / bi yemînihi = saġ eline

k.+ları

[180b02(Mutaffîfîn83/7)]: kellâ
inne = haġâ kim / kitâbe'l
füccâri = kitâbları ya'ni bitileri /
le fî = kâferlerinġ / siccîn =
siccîninde turur

k.+larda [178b05(Tekvir81/29)]:
oġıdım bu kitâblarda ġamusında
andaġ boldum herġi ne kim
kendü özine

k.+lardann

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuhufenn = kitâblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yâ
Muġammad

kitâb bir-

k.-miş tur-ur

[153b03(Müddessir74/31)]: ūtü'l
kitâbe = kitâb birmiş turur

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezîne = ol kişiler kim / ūtü'l
kitâbe = bularġa kitâb birmiş
turur / ve'l mûminüne = ve
mü'minler / ve bu sûret
Mekkede inmiş Mekkede
kitâb tur-

k.-ur

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22)]

kitābüm = kitāb turur / merķüm

= merķüm hāzıra / 21 /

yeşhedühü'l muķarrubün =

kelgeler muķarrebler ve muṭiler

ni'met içinde bolur / 22 / inne'l

ebrāra = hōy ebrār

kivür- *gidermek, sokmak*

k.-geler

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e'l

füccāra = fācirler tamu

miḥneti(iy) içinde bolga / le fī

ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /

yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /

yevme'd dīn = tā bularğa anıñ

'azābı(iy)

ķo- *koymak, bırakmak*

k.-duķ

[168b06('Amme78/6,07)]: elem

nec'ali'l erza = iy kılmağu mu

bularğa yirni / mihādan = töşek /

07 / ve'l cibāle = ve ṭağlarnı

yirde ķoduķ / evtādan = kim

ańga ķarār birgeler

k.-ğaman

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e

yaḥsebu'l insānū = iy eyle

sanurlar ādemīler kim / en

yütrake = bularnı ķoğaman

bularğa / sūdā = emrü nehydenn

sormağa men / 37 / e lem yekü =

iy ne kim sizni

k.-gıl

[148b03(Müzzemmil73/9)]:

ya'ni işlerine işlerińni ańga

ķoğıl tā ol sańgā kifāyet kılğay

k.-ğıl

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:

cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve

zernī = mensūh turur kılıç

āyatı(ak) birle / ve'l

mükezzibīne = ve ķoğıl mini ol

kişilerge kim yalğan söylerler

[151a08(Müddessir74/9,10)]:

'asīr = düşhār / 10 / = 'alā'l

kāferīne = kāferler üzere / ğayru

= yok / yesīr = āsānlıķ / 11 /

zarnī = ķoğıl mini

k.-mayalar

[152b10(Müddessir74/28)]:

saķar dūçaķına kiren ve

ķomayalar bular hıç kimse ańga

kemişmeyince

k.-rlar

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]

ve tezerūne'l āhirete = ve ķorlar

āhıratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve

yüzler bolga / yevmeizin = ol

kün / nāzıratān= yıldırı yüz / 23 /

ilâ rabbihâ = ve kendü tañgrısına
/ nâzıratân= baqar

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerûne = ve qorlar âhırat /
verâhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhâr
ya‘ni kıyâmet / seklâ= ağır / 28
/ naḥnü = biz

k.-sa [156b06(Kıyamet75/13)]:
ve aydurlar ḥarâm ḥelâl üçün
aydur ve aydurlar kim bir törü
qosa

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:
qâlû = ve ayıtgalar / inne = hōy /
hâülâi = bular / leḍâllün =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilû = ve qosa ıduq bularnı /
‘aleyhim = bularınğ

qol taraf

k.+daqlar

[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahînin = kirü turur / 39 / illâ =
meger / aşḥâbe‘l yemîn = sağ
qoldaqlar bularğa işmâr yok

qorq- korkmak

k.-a [171a08(Nâzi‘ât79/9)]: ve
kıyâmet küni(iy) bir farıza
namâz dutki oranlu qorqa

k.-alar [160b05(İnsan76/7)]: ve
yehâfûne = ve qorqalar ol
küdenñ kim / kâne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) âşkere turur /
müsteṭîrâ = ve özün tartar
k.-ar [172b07(Nâzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tañgrınğ taba / fe
taḥşâ = senn tâ qorqar sen / ve
ḥabar kelmiş [turur]

k.-ar bol-sa
[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemâ ente = hōy senn /
münziru = qorqutğucı senn /
men yahşahâ = ol kişilerni kim
qorqar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

k.-arlar

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]: inne
fî zalike = ve andan ‘ibret tutar /
le ‘ibratel li men yahşâ =
qorqarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / ḥalqan = siz qatıg

k.-arvuz

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lâ
şükürâ = ve ne şükürü qılmaqlıq /
10 / innâ nehâfû = kim biz
qorqarvuz / min rabbınâ =

tanğrımız ‘azābındann yevman
 = ol ‘abūs küni(iy)
 k.-ıd [150b05(Müddessir74/2)]:
 kum = örü tur / fe enzir = ve
 korkıd halkları / ve rabbeke = ve
 ululağıl / fe kebir = tanğrını /
 ‘Abdullah aydur
 k.-duğ [170b05(‘Amme78/39)]:
 meāban /40/ innā = biz korkduğ /
 enzernāküm = bularnı / aydurlar
 Bedr küni(iy)
 k.-mağlık
 [170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
 inne = hōy / lil müttekīne =
 müttekılargā / mefāzan /
 korkmağlık bolğa / 32 / hadāikā
 = tamuğdann uçmağa / ve
 ağnāban = bostānlar ve üzümner
 / 33 / ve kevā‘ibe= ve kıranğlar
 kim
 k.-malıkındann
 [158b02(Kıyamet75/29)]:
 korkmalıkındann tanğrı fermān
 birle andağ kim aydur
 k.-maya [144b08(Cin72/13)]: fe
 men = ĩmān / yū‘min bi rabbihi
 = ketürse kendü tanğrısına / fe lā
 yehāfū = korkmaya kim / bahsen
 = noğşān kılğalar anıñ edğülüğün

/ ve lā rahekā = edğülüğün
 yavuzlığın artura zulminn
 k.-mayalar
 [169b10(‘Amme78/26,27)]:
 cezā‘en = cezā bolğa muvāfiğ
 ‘amelindenn / vifākan = artuğ
 eksük bolmağa / 27 / innehüm
 kānū = bular bolğa kim / lā
 yarcūne = korkmayalar / hisāban
 = hisābdann
 k.-mazlar
 [155a11(Müddessir74/53,54)]:
 kellā = ne eyle turur kim bular
 aydur / bel lā = b[i]l kim /
 yehāfūne‘l āhıret = korkmazlar
 āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
 hağa kim / innehu = ol yād
 kılmağlık turur / tezkiret = ya‘ni
 kūrān
 k.-salar
 [174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
 me‘vā = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
 ve emmā men = ve amma ol
 kişilerinğ kim / hāfe mekāme =
 korksalar / rabbihi ve nehā =
 tanğrısındann ya‘ni kıyāmet
 ‘azāmetindenn
 k.-tı [154a08(Müddessir74/31)]:
 korktı andağ sandı iblīs turur ayt
 yā cebre’ıl

k.-uñguz

[155b03(Müddessir74/56;:

Kıyamet 75/0)] qorquñguz tā
sizni yarlıgayam / 0 / ve bu süret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

k.-utğucı tur-ur

[154b01(Müddessir74/36,37)]:

nezīrann = qorqutğucı turur / li'l
beşer = halkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā'e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekaddeme = ta'at inca

qorqut- korkutmak

k.-mağ [165b10(Mürselat77/06)]

‘uzran = ‘özrlər / ev = ve / nüzrā
= qorqıtmaq / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim

qorqu korku

k. [150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferişte kördüm oturur qorqu

[165b11(Mürselat77/06)]

kāferlerğa tegir ve qorqu bolur
bularğa

k.+lu [172a07(Nāzi‘ât79/8,09)]:
qulūbun = könğüller /
yevme’izin = ol kün titregen
bolğa / vācifet = qorqulu / 09 /

ebşāruhā = ve közleri
könğül[lerniñg]

k.+sındann

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
qıyāmet küni(iy) qorqusındann
ol elli miñg yıl turmaqı

k.-lu tur-ur

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]: ve
hüve yahşā = ve ol qorqulu turur
/ 10 / fe ente = ve senn anğa
bakmaz senn / ‘anhü = ve
ayruğğa / telehhā = meşğül sen /
11 / kellā = andağ bundann /
innehā = bende turur / tezkiratun
= sañga

qorquñç korkunç

k.+ındann

[147b05(Müzzemmil73/4)]:

fermānı(iy) qorquñçındann tā
ayaqları şişdi ve menğizleri
ardadı

qorqut- korkutmak

k.-ğucı

[174a08(Naziat79/45,46)]:

innemā ente = hōy senn /
münziru = qorqutğucı senn /
men yahşahā = ol kişilerni kim
qorqar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

kov- *kovmak*

k.-am

[166b01(Mürselat77/21,22)]

fece‘alnāhu = ve kovam bularnı /

fī qarārın = qarār ma‘lūm /

mekīn = ya‘ni ana qararında / 22

/ ilā kaderīn = tā ma‘lūm vaktına

tegin

kovuk *içi boş olan oyuk*

k. [172a11(Nâzi‘ât79/11)]:

kovuk çürümüş kim yıl anıñ içine

tüşer bolsa neteg tirür

kök *gök*

k. [165b14(Mürselat77/08,09)]

fe ize‘n nücümü = anda kim

yılduzlarınğ / tūmiset = nūrı(iy)

kitge / 09 / ve ize‘s semāü = ve

kaçan kök

[168b09(‘Amme78/11,12)]:

me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf

kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve

yine kılduğ / fevķakūm = sizinğ

üzere / seb‘an = yidi kök /

şidādan = muħkem

[178a05(Tekvir81/23,24)]:

andağ kim aytuğ / ve mā = ve

tegül ol / hüve = Muħammad

vaħiydenn / ‘ale‘l ğaybi = ve kök

ħabar üzere ağır turur / bi zanīn

= sizdenn tōħmatlığ ve bahīl

tegül

[178b12(İnfitar82/1,02)]: ize‘s

semāün feķarat = kaçan kim kök

yarılsa / 02 / ve ize‘l kevākibün

= ve kaçan yılduzlar

k.+de [144b01(Cin72/9)]: ve

ennā = ve hōy / künnā = biz

erdük / naķ‘udu = oturanlar /

minhā = kökde / meķā‘ide =

oturıcılardann / lil sem‘i =

işidmek üçün

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve

mā = kökde emīn turur /

şāħıbüküm = ya‘ni cebre‘l ve

tegül sizinğ işinğiz / bi mecnūn

= delü / 23 / ve lā ķad raāhü = ve

hōy kördi cebre‘l uluğ şūretinn /

bi‘lūfūķi‘l mūbīn = ol ne ğayat

tā āşkere

k.+[den]

[150b09(Müddessir74/2)]: kirü

baķtım hīç kimseni körmedim

yokaru baķtım kök[den]

k.+denn [171b03(Nâzi‘ât79/3)]:

kökdenner terkin aydur[lar]

[177a06(Tekvir81/2)]: ve ize‘n

nücümünkederat = kaçan

yılduzlar tōkülse kökdenn / ibn

‘Abbās aydur

[178a04(Tekvir81/23,24)]:
ya‘ni andağ kim kün toğar
yoğaru kelir kökdenn

[181b01(Mutaffifin83/18)]:
payğambar aytı ‘iliyyin yidi
kökdenn üstün turur ‘arş
altınında

k.+e [180b04(Mutaffifin83/7)]:
Ka‘b el-Aḥbār aydur kim fācirler
cāni(iy) köke iltgeler anı anda
k.+ler

[149a09(Müzzemmil73/18)]: e‘s
semāü = ve kökler / münfeṭirun
= yarılğa ol kün / bih = ve bolğa
/ kâne va‘dühü = va‘desi qazâ /
mef‘ülā = bolğa

[173b02(Nāzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāü = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoğaru / semkehā =
kökler saḫḫinn muḫābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoğ qādir turur aṅa sizge

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semāü‘n ṣaḫḫat = kaçan kim
kökler yarılsa taṅrı fermāni(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbiḥā =
taṅrısına

k.+lerinğ

[170a05(‘Amme78/36,37)]:
ḥisāban = ḥisābınca / 37 / rabbi‘s
semāvāti = ve taṅrı turur
köklerinğ / ve‘l erzi = ve
yirlerinğ / vemā = ve ol ikisi

k.+ni (ak.)

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s
semāü = kökni pāre pāre kılğa /
fe kānet ebvāban = tamu
miḫdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yoritge tağları birbiri
üzere

[173b02(Nāzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāü = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoğaru / semkehā =
kökler saḫḫinn muḫābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoğ qādir turur aṅa sizge

[173b05(Nāzi‘ât79/29)]:
tebāreke ve te‘ālā yarat[t]ı yirni
andan kökni

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüṣirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāü =
ve kaçan kökni qazsalar / küṣiṭat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

k.+te [171a13(Nâzi‘ât79/1)]:
afâka kökte toğar yoğaru ağar
terk terk kündüzinn

[172b10(Nâzi‘ât 79/19)] sanğa
buyurduğum itgil kim kökte on
iki miñg

kölge gölge

k.+si [162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
‘aleyhim = bularğa / zılā[lüha]=
ağaçlar kölgesi

k.+ye
[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibün = yalğan kıılır
erdinğiz dünyāda / 30 / inṭalıķū
ilâ zıllin = barıñg ol kölgeye kim
/ zī selasin = üç üzüg bolur /
şu‘abın = tamulu köligesi

kölige gölige

k. [167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme’izin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibīn =
yalğan kıılğucılarga / 41 / inne‘l
mütteķīne = hōy perhīzkārlar / fī
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

k.+si
[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibün = yalğan kıılır

erdinğiz dünyāda / 30 / inṭalıķū
ilâ zıllin = barıñg ol kölgeye kim
/ zī selasin = üç üzüg bolur /
şu‘abın = tamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zālīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
dūçaķ yeliñgne / mine‘l leheb =
asıg kıılğa / 32 / innehā =ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

k.+sine

[158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırğayu] yörir köligesine baķar
andağ kim benī maḥzūm
ķavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

köm- gömmek

k.-erler [175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aķberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kııldı gürde tā
gürde

könğül gönül

k.+indenn

[181a04(Mutaffifīn83/14)]: anıñ
könğline ururlar eger tevbe kılsa
ol könğlindenn kider

k.+ine

[181a04(Mutaffifīn83/14)]: anıñ

könğline ururlar eger tevbe kılsa
ol könğlindenn kider

k.+ler [172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:

ķulübun = könğüller /
yevme‘izin = ol kün titregen
bolğa / vâcifet = ķorķulu / 09 /
ebşāruhā = ve kōzleri
kōngül[lerniņg]

k.+lerine

[181a02(Mutaffifīn83/14)]: kellā
= ve ne kim andağ turur / bel
rāne = bilkim ġalebe ķılmiş turur
/ ‘alā = bulariņg / ķulū bihim =
kōngüllerine / mā kānū = ol kim
ķazançının / yeksibūn = ķılurlar
bular

k.+[lerniņg]

[172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:

ķulübun = könğüller /
yevme‘izin = ol kün titregen
bolğa / vâcifet = ķorķulu / 09 /
ebşāruhā = ve kōzleri
kōngül[lerniņg]

k.+üme

[150b11(Müddessir74/2)]:

kōnglüme tüşdi Ĥadice ķatına
keldüm aytım meni örtünğ

k.+ünde

[153b08(Müddessir74/31)]: ve li

yeķüle‘llezīne = ve ne söylerler

ol kişiler kim / fī ķulūbihim =
kōnglünde bulariņg / merażun =
nifāk turur

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürūrā = ve şādılık bulariņg
kōnglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim ķılmiş
bolğalı / cenneten = taņğrı
ta‘atı(iy)

k.+ünğ

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:

cem‘ahu = cem‘ ķılmaķ seniņg /
ve ķur‘āneh = kōnglünğ içinde
oķımaķ anı tā ezver ķılınca / 18 /
fe izā ķara’nāhu = kaçan
oķısavuz biz anı / fettebı‘ı =
ayğıl / ķur‘āneh = oķımaķlıķa
anı ya‘ni ĥükümlerini idiņg

k.+ünğdenn

[151a01(Müddessir74/5)]: ya‘ni

kaçğıl ol nasedenn kim ‘azāb
vâcib ķılur kemiş kōnglünğdenn

k.+ünğüz

[150a02(Müzzemmil73/20)]:

ya‘ni siziņg kōnglünğüz ĥāşī‘
turur sizlerde yirinde bolğay

köni *doğru*

k. [144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhüm = tañgrısı bularıñg /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = hōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

[145a02(Cin72/14)]: fe men =
bes her kim / esleme = islam
ketürseler / fe ülâ'ike = bular
tururlar kim / teħarrav = ھاşد
kılmışlar / raşedā = bulğa köni
yolğa

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illā
belāğān = ve kılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
tañgrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
tañgrıdann turur ve tañgrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya'sillahe = ve her kim 'āşī
bolsa tañgrığa

[168b08('Amme78/10,11)]: ve
ce'ālne'l leyle'l libāsan = ve
kıldım dūni(ak) sizge artuķ ya'ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce'alne'n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

kör *kör*

k.-ler tur-ururlar
[175a02('Abese80/2)]:

Muħammadğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki halk[lar turur]

kör- *görmek*

k.-[dügünğüz]
[152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann
aytı Muħammadnı
kör[dügünğüz]

[152a14(Müddessir74/18)]:
kör[dügünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yā cāzuluk
kılduķınn

k.-di [162a15(İnsan76/13)]:
payğāambar buları kördi aytı yā
'Alī bu ne miħnet turur kim

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhibüküm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinğ işinğiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā qad raāhū = ve
hōy kördi cebre'ıl uluğ şüretinn /
bi'lüfüķi'l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

k.-düm

[150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferişte kördüm olтурur qorķu
k.-eler [157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzıratıtañgrı 'azze ve celle

mütecellī bolğay kişilerğa tā anı
köreler

k.-esenn [163a10(İnsan76/20)]:
ve izā = kaçan / raeyte = körsenġ
/ semme = andaġ / raeyte =
köresenn / ne‘īmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluġ mülk / kebīrā
= andaġ yād kılduġ

k.-ge [163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluġ
bolğa kim önġin ve sonġın kamu
körge

[165a04(İnsan76/31)]: yüdhlū
= körge anı / men yeşāu = kimni
tiler erse / fī raḥmetih = kendü
raḥmeti(iy) içinde / ve‘z
zālimīne = ve zālimlerğa

[170b07(‘Amme78/40)]:
‘azāben = ‘azāb / qarībā = yakın
bolur / yevme yenżuru‘l mer’ü =
ol kün körge eren kim / mā
ḳaddemet = öngdīnġ

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülāḳḥ = anġa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ūtiye
kitābehu = birse anġa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

k.-geler

[157a10(Kıyamet75/23)]:

körgeler ve ol kişiler kim
kirāmıraġ bolsa uçmaġ içinde
andaġ

k.-medim

[150b09(Müddessir74/2)]: kirü
baḳtım hīç kimseni körmedim
yoġaru baḳtım kök[den]

k.-mege

[181a05(Mutaffīfīn83/15)]: kellā
= ḥāḳā kim / innejüm = bular ol
kün / ‘ar rabbiḥim =
tanġrısındann maḥcūb bolğa /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḥcūbün = ni‘met
ve raḥmet

k.-meklik

[157b08(Kıyamet75/23)]: buları
körmeklik içinde anıñ üçün kim
bendelerinġ

k.-meyeler

[161a07(İnsan76/13)]: lā
yeravne = körmeyeler / fīhā =
anda / uçmaġ içinde

k.-meyince

[156a05(Kıyamet75/3)]:
körmeyince inanmaya men iy
çürmiş sünġükleri nete ulaşturğa
k.-mez

[181a06(Mutaffīfīn83/15)]:
dünyā içinde maḥcūb bular

tevḥīd[d]enn mahçüb bolur
tevḥīd körmez

[181a07(Mutaffifin83/15)]: ve
ma‘rifet körmez kıyāmet
küni(iy) mahçüb bolur tanğrını

[181a08(Mutaffifin83/15)]:
körmez ve raḥmet bulmaz

k.-mez er-di
[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi
k.-mezler

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım düni(ak) sizge artuq ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

k.-se [173b11(Nâzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
qılğalar ādemīleri nese/ mā se‘â
= ol kün kim /36/ ve bür rizeti‘l
ceḥīmū = işledügi ve çıkargā
taṣuğdann / li men yerâ = anda
körse anı

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan
payğāmbar anı körse ağır[lar
erdi]

[175a07(‘Abese80/2)]: tir erdi
kaçan anı körse ne ḥācetiñg bar
dir sorarlardı

k.-seler [146a08(Cin72/23,24)]:
fihā ebedā = andann hemīşe / 24
/ hattâ izā = tā kaçan / raev mā =
körseler anı kim / yū‘adūne =
va‘ad kıldı bularğa

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]:
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = kaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol ḥalid biz
üzere kelmiş bolsa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşū =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥāhā =
aḥşama teginn

[182a06(Mutaffifin83/31,32)]:
’nqalebū = kaydurlar erdi /
fekihīn = şādıq kılı / 32 / ve izā
= ve kaçan / raevhüm = körseler
bularnı

k.-sem [164a06(İnsan76/24)]:
[E]bū Cihīl ayttı kaçan anı
körsem namāz kılduğın ayağım
birle boynına

k.-senġ [163a09(İnsan76/19)]:

izā = kaçan / raeytehüm =
körsenġ bularnı / ħasibtehüm =
andaġ sanġa senn / lü'lü'em =
kim yincü turur / mensūrā = kim
daġılmış sadeŋde yıldırur

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenġ /
şemme = andaġ / raeyte =
köresenn / ne'imen = ni'met / ve
mülken = ve uluġ mülk / kebīrā
= andaġ yād kılduġ

k.-ür [157b07(Kıyamet75/23)]:
anġa nihāyet yok tanġrı 'azze ve
celle buları körür ve muĥīt bulġa

[168b08('Amme78/10,11)]: ve
ce'ālne'l leyle'l libāsan = ve
kıldım düni(ak) sizge artuġ ya'ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce'alne'n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

k.-ür men [162a16(İnsan76/13)]:
sinde körür men ve bardılar
Fāṭıma ḳatına Fāṭıma

k.-ür müsen
[153a10(Müddessir74/30)]:
[E]bu Cehlü'l la'ın bunı işidüp
ayttı körür müsen

körk *güzellik, iyilik*

k.+lü

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūh turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve'l
mükezzibīne = ve ḳoġıl mini ol
kişilerge kim yalġan söylerler

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtū =kinġirü kıldım /
lehu = anġa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinġrū / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu' =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgam ni'metinn artur menüm
ṭama'ı(iy) kesilmedinn bundan
k.+lü [164a09(İnsan76/24)]:
menim kıızımdan körklü yok
Velīd bin Muġīre ayttı eger māl
[156a12(Kıyamet75/4)]:
ḥılḳatınn körklü yarat[t]ım ya'ni
boyın tenin

körter- *göstermek*

k. [172b07(Nâzi'ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tanġrınġ taba / fe
taḥşâ = senn tā ḳorḳar sen / ve
ḥabar kelmiş [turur]

k.-di [173a04(Nâzi'ât 79/20,21)]
fe erâhü'l āyete'l kübrâ = ve

anda körterdi uluĝ āyat ‘asâ taķı
yed-i beyzâ ya‘ni / 21 / fe
kezzzebe = alır küncikine soķup
künüciki yışır erdi / ve ‘aşâ = ve
yalĝan didi ‘āşī boldı
k.-ĝa [161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahü = ve saķlar
tańĝrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve leķķâhüm nağraten = ve
bularga körterĝa / yaruķlıķı
bularnıń yüzinde

körtür- *göstermek*

k.-dük [160a07(İnsan76/3)]:
innâ = ve bizüz / hedeynâ hü‘s
sebîle = körtürdük anĝa haķ yol
ve bâtıl / immâ şākira = āma
şākir yarat[t]ım iy mümin

körün- *görünmek*

k.-ge
[153a01(Müddessir74/28)]:
āşķārâ körünĝe andaĝ aydur el
Ceķīmü‘l la‘in
k.-ü tur-ur
[162b12(İnsan76/16)]: ne kim
bolsa körünü turur

kötür- *kaldırmak*

k.-di [173b02(Nâzi‘ât79/27)]:
emi‘s semâu = yâ ol kim kökni /
benâhâ = binâ kıldı / 28 / rafe‘a

= kötürdi yoķaru / semkehâ =
kökler saķfınn muķâbil kıldı/ fe
sevvâhâ = rast kıldı andan egri
yoķ ķâdir turur anĝa sizge
k.-ünĝ [157b03(Kıyamet75/23)]:
sücüdĝa tüşgeler andann
ayıtĝalar başlarınĝız kötürünĝ
kim bu kün

kötüril- *yükseltmek*

k.-miş
[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yâd kılĝa
ķurânı(ak) / 14 / merfû‘atin =
yoķaru kötürilmiş /
mütaħheratün = tańĝrı kıtında
arıĝ bolmış ol / bi eydī =
payĝambar elinde

köyün- *yanmak*

k.-dürgüci
[160a09(İnsan76/4,05)]: selâsile
= zencirler / ve aĝlâlev = ve
baĝlar / ve se‘irâ = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne‘l
ebrâra = ve hōy müminler

köz göz

k. [158a10(Kıyamet75/28)]:
teĝince tir el ayaķa esenler ayaķ
ele esenler köz kıulaķa burun
köze esenler

[160a06(İnsan76/2)]: emşâcin
= bir erdenn ve urağut[d]ann /
nebtelihi = ve emrû nehyi birle
sınayım / fe ce‘alnâhu = kılduk
anğa / semî‘an beşîran = kulak
ve köz yara[a]t[t]uk

k.+e [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayağa esenler ayak
ele esenler köz kulağa burun
köze esenler

k.+inn [156a04(Kıyamet75/3)]:
üçün indi aytı yâ Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tâ
közinn

k.+ler

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyâne = kim kaçan / yevmü‘l
kıyâmet = bolğa kıyâmet
küni(iy) andann taṅrı nişanı(iy)
birle kim / 07 / fe ızā = kaçan
müteḥayyîr bolsa / beriqa‘l beşar
= bolğa kıyâmet közler

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ḳubûru = ve kaçan kim gürler
çıkalar / bu‘şirat = kılğa / tâ
ölügler gürdenn çıkalar

k.+leri

[153a07(Müddessir74/30)]:
közleri bularıñ yıldırım kibi
ağızları ulusı tamām

[157b05(Kıyamet75/23)]:

ilâallah taṅrığa bakar ve
bularıñ közleri muḥîṭ bulmağa

[172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:

ḳulûbun = köñgüller /
yevme‘izin = ol kün titregen
bolğa / vâcifet = ḳorḳulu / 09 /
ebşâruhâ = ve közleri
köñgül[lerniñ]

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş ḳurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[182a05(Mutaffîfîn83/30,31)]:
yeteğâmezûn = közleri birle
işâret ḳılurlar erdi birbirine / 31 /
ve ızā = ve kaçan / enḳalebû =
ḳayıdsalar / ilâ = evlerine /
ehlihimu = ḥalkları tapa

k.-süz er-di

[174b07(‘Abese80/1,02)]: ‘abese
= yüz burtardı / ve tevellâ = ve
i’râz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l a‘mâ
= ol keldi anıñ ḳatına ol közsüz
erdi kim ve bu ol erdi

közer- gözetmek, bakmak

k.-er [147a12(Müzzemmil73/1)]:
[payğambar]lık risâletin közer
anğa buyurdı erdi

ḳudret A *kudret*

k.+i(iy)
[159b02(Kıyamet75/40)]:
biḳādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / ‘alâ = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye‘l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalıke
biḳādirin ‘alâ en yuḥyiye‘l
mevtâ
k.+in [172b11(Nâzi‘ât 79/19)]
ferişteler bar tilerler kim ‘ilim
ḳudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

ḳul *kul*

k.+unġ
[152b09(Müddessir74/28)]: ilahî
ḳanıḳı ḳulunġ yoḳsul turur aytı

ḳulaḳ *kulak*

k. [160a06(İnsan76/2)]: emşācin
= bir erdenñ ve uraġut[d]ann /
nebtelihi = ve emrü nehıyı birle
sınayım / fe ce‘alnāhu = ḳıldıḳ
anġa / semî‘an beşīran = ḳulaḳ
ve köz yara[a]t[t]uḳ

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve ḳulaḳ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeġa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga sanġa / ellâ = eger bular
īmān ketürmeſe / yezzekkâ =

sanġa ayıtmāḳıñġız / 08 / ve
emmâ = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür sanġa / yes‘â
= iştāb

k.+a [158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaḳa esenler ayaḳ
ele esenler köz ḳulaḳa burun
köze esenler

[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāḥḥatü = ḳıyāmet üni(iy)
ḳulaḳa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kūn / yefirru‘l mer’ü =
ḳaçgalar eren / min aḥīhi =
ḳarındaşlarındann

ḳurla *defa, kez*

k. [165b04(Mürselat77/03)]
neşrann = yumşaq ḥuy / Ḥasan
Başri aydur üç ḳurla anda yād
ḳıldı

[168a08(Mürselat77/50)]
ḳurānda evre evre ayıt[t]ı ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ḳurla aydur
[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş ḳurla ayıt[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[175a08(‘Abese80/2)]: iki
ḳurla payġāambar ġazalıḳa çıqtı
anı Medīnede

ķurt *kurt (börü)*

k. [175b10(‘Abese80/21)]: ķurt
ķuş yimesün diyü

ķuş *kuş*

k. [175b10(‘Abese80/21)]: ķurt
ķuş yimesün diyü

ķuşluk *kuşluk (vakti)*

k. [173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
ağtaş = ķādir yıraķ ve ķaranġu /
leylehā = tūni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann ķuşluk /
đuhâhā = ya‘ni dün kūn birle /
29 / ve‘1 erđa= ve yirni / ba‘de =
andan

ķuvvet *A kuvvet, güç*

k. [178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni irte / 19
/ innehu = bolur/ le ķavlü = kim
ķurān / rasūlin = rasūl ķavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve ķuvvet idi
turur cebre’īl
kuvvet tut-
k.-ar [176a06(‘Abese80/27,28)]:
fe enbetnā = ve bitirdük yirde /
fihā = dāne kim / ģabban =
kuvvet tutar / ve ‘ineben = ve
üzüm kibi yir siz / ve ķadben =
ve yonça kim yılķılarınġız yir

ķuyu *kuyu*

ķuyu tur-
k.-ur [180b08(Mutaffifin83/7)]:
ĥubbe fī cehennem feleķa ķuyu
turur ģamuda başı(iy) örtülü
siccīn ķayu turur başı(iy) açuķ

ķuyuġ *kuyuġ*

k. [165a05(İnsan76/31)]: e‘adde
= va‘ad ķılmış turur / lehüm =
bularġa / ‘azāben = ‘azāb /
elīmen = ve ķuyuġ

küç *güç*

k.+i(iy)
[153a08(Müddessir74/30)]: uluġ
ĥişār kibi ve bulardann tegme
biriniġ ança küçi(iy)
küç ķıl-
k.-mış [170b10(‘Amme78/40)]:
tirür biribirine küç ķılmış bar
erse dādınn birür andan

küfür *A küfür, Allah’a ve dine ait
şeylere inanmama*

k.+denn [172b06(Nâzi‘ât
79/17,18)] innehu ģaġā = ol
ģaġı(iy) turur / 18 / fe ķul =
ĥadtenn keçmiş / hel leke =
ayıtġıl raġbetiġ bar mu / ilā en
= müsülmān bolġa sen / tezekkā
= küfürdenn yanga sen

kül- gülmek

k.-düki

[182b01(Mutaffifîn83/34)]:

yaḍḥakūn = külgeler / andağ kim

kāferler bularğa küldüki

k.-e tur-a [174b05(‘Abese80/)]:

sūretinn oḳısa ḳıyāmet küni(iy)

küle tura neṣāṭ ṣāzılık birle

k.-er bol-ga

[176b07(‘Abese80/38,39)]:

yevme’izin = ol kün / müsḫiratūn

= yıldırı yüz / 39 / zāḥiketūn =

küler bolga aḳ bolup /

müstebṣiratūn = ṣādılık ḳılga

k.-erler er-di

[182a04(Mutaffifîn83/29,30)]:

āmenū = ĩmān ketürmiş turur /

yaḍḥakūn = ‘amāl ve Bilāl ve

muḥīb bularğa külerler erdi / 30 /

ve izā merrū = ve ḳaçan kelseler

bularıñg / bihim = ḳatınn

k.-geler

[182b01(Mutaffifîn83/34)]:

yaḍḥakūn = külgeler / andağ kim

kāferler bularğa küldüki

külüş- gülüşmek

k.-geler

[182b05(Mutaffifîn83/34)]: ve

müminler bularğa külüşgeler

kümiş gümüş

k.+çe

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi

ṣerarin = ḳıymuḳı(ak) / ke‘l ḳaşr

= uluğ kümişçe bolga ve

aydurlar ḳaşur uluğ arḳlar bular /

33 / ke ennehū = andağ develer

kibi kim / cimālātūn ṣufr = saruğ

bolsa ya‘ni ḳara düçaḳ yollar

k.+denn [163b05(İnsan76/21)]:

ve istebrākun = ve istebrāk / ve

ḥullū = ve ḳılğalar / esāvira =

bularğa bilezükler / min

fızzatınn = kümişdenn

kümüş gümüş

k. [162b11(İnsan76/16)]:

ḳavāriran = sırçalardann / min

fıḍḍatin = kümüşdenn / ya‘ni

menḡzi(iy) kümüş

k.+denn [162b11(İnsan76/16)]:

ḳavāriran = sırçalardann / min

fıḍḍatin = kümüşdenn / ya‘ni

menḡzi(iy) kümüş

kün gün; güneş

k. [148a09(Müzzemmil73/7)]:

inne leke = ḥōy saḡa turur /

fı‘nnehāri = kün içinde / sebḥan

= firāḡlık / ṭavīlā = uzun

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]

: zā guşşatin ve ‘azāben =
zakḳum ğislīn ve irinġ ve ‘azāb
/ elīmā = ağır / 14 / yevme = ol
kün kim / tercüfü = tebrenġe

[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tetteḳüne in kefertüm = kāfer
bolmasanġız / yevme yec‘alü‘l
vildāne = ol kün ‘azābına kim
kılur oġlanları / şībā = hovāca
kılur

[149a09(Müzzemmil73/18)]:
e‘s semāü = ve kökler /
münfetırun = yarılġa ol kün / bih
= ve bolġa / kāne va‘dühü =
va‘desi kaçâ / mef‘ülā = bolġa

[151a07(Müddessir74/8,09)]:
fe izā = kaçan ürse / nüḳıra fī a‘n
nāḳūr = boruġnı / 09 / fe zalike =
hōy ol / yevme‘izin = kün /
yevmün = kün turur

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
ḥasefe‘l ḳameru = ve ḳaranñu
bolġa ay / 09 / ve cümi‘a‘ş
şemsü = ve cem‘ bolġa bir yirde
bir kün / ve‘l ḳameru = ay
nürsuz ḳara bolup

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:
yeḳulu‘l insānū = ayıdġalar
ādemīler / yevme‘izīn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = kaçan

turur kaçmaḳlıķının / 11 / kellā=
ḥaḳā kim bolmaya

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]: lā vezar = ol
kün hıç / ilā rabbike = turaġ
yiri(iy) belġülü ve taḳı hıç yarı
ḳılucı seniñ tañġrınġ /
yevme‘izi‘l müsteḳarr = bolġa ol
kün ḳader birdeçi ve ḥüküm
ḳıldaçı / 13 / yunabbıu = ḥabar
birge

[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerġa /
yevme‘izin = ol kün işlemişler
turur / bimā ḳaddeme = ṭā‘at ve
ol zāyiġ ḳılmış [bolġa] / ve aḥḥar
= [ḳılmış] bolġa ‘ibādetinn

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:
beşīraten = tenleride toḳluḳ birge
/ 15 / ve lev elḳā = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzīrah =
‘özür ketürseler

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne‘l āhirete = ve ḳorlar
āḥıratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve
yüzler bolġa / yevmeizin = ol
kün / nāzıratnı= yıldırı yüz / 23 /
ilā rabbihā = ve kendü tañġrısına
/ nāzıratnı= baḳar

[157a07(Kıyamet75/23)]:
taŋgrı ‘azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādlık birle
bularıŋ yüzlerinn

[157b03(Kıyamet75/23)]:
sücüdğa tüşgeler andann
ayıtğalar başlarıŋız kötürünğ
kim bu kün

[157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lā tüdrikuhu’l ebşār ve hüve
yüdrükü’l ebşār ve vücühün =
taķı yüzler / yevmeizin = ol kün
kara bolğa / bāsireten =
hālindenn tegzinip ādemiler

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kün anğa hıç nesesi
kıldurmaya rahmet ferişte[leri]

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilā
rabbike = ve taŋgrıŋ tapa /
yevme’izini‘l = bulğa ol kün /
mesāk = barmaķın sonğını

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaķ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes‘ud [E]bū
Cehil

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahü = ve saķlar
taŋgrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve lekķāhüm nağraten = ve

bularga körterğa / yaruķlıķı
bularıŋ yüzinde

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen
= bular kün / ve lā zemherīran =
ve ne tumlu isidenn ıymaķ bolğa

[161a12(İnsan76/13)]: kim bir
kün ta‘ām birdi miskīŋa ve
yetīmğa ve ol ol erdi

[161b11(İnsan76/13)]: eger
bulara ünğülse men üç kün oruç
tutğa men tidi Fāţıma taķı

[161b12(İnsan76/13)]: andavuç
nezür kıldı üç kün ve bıraķır taķı
bar erdi ol taķı

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmaķ nezür kıldı taŋgrı
‘azze ve celle bularga
‘āķıbat[lıg]

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘āmdann biriŋ didi ol kün
ķamu anğa bir

[162a09(İnsan76/13)]ne
yārındası kün bir saĝnı etmek
idti aķşam namazınn

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve ķorlar āhırat /
verāhüm = ve bularıŋ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya‘ni kıyāmet / şeķılā= ağır / 28
/ naĥnū = biz

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü'l faşlı = ya'ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei'zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibīn = yalğan kıldı
payğāmbarı(ak)

[166a06(Mürselat77/18,19)]
kezalike = andağ kılğavuz /
nef'alü bi'l mücrimīn = cürüm
kılğucılarnı / 19 / veylün
yevme'izin = vey ol kün

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma'lüm = ya'ni toğurduķı vaķta
tegin kim ança ana ķarnında
kim tutğam / 23 / fe ķadernā =
ve taķdīr kılduķ ve eygü / fe
ni'me'l ķādirün = ve eygü
miķdār kılduķ / 24 / veylün =
vey ol kün

[166b06(Mürselat77/28)]
veylün = velī ol / yevme'izin =
kün kim / lil mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga / andann
ħabar birdi kim ayıtğalar

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
dūçaķ yeliŋgne / mine'l leheb =

asığ kılğa / 32 / innehā =ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

[167a05(Mürselat77/34)]
veylün yevmei'zin = ve iy ol kün
kibi kün / lil mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga

[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularğa kim / fe
ya'tezirün = söz söylese yā 'özür
tilese / 37 / veylün yevme'izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme'izin = ve iy ol kün
kibi kün / li'l mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne'l
mütteķīne = hōy perhīzkārlar / fı
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczi'l muħsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylün
yevmei'zin = ve iy ol kün kibi
kün / li'l mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme'iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =

kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke‘û = namâz kılnğ

[168a05(Mürselat77/49,50)]

veylün yevme‘izin = ve iy ol
küni kün / lil mükezzibîn =
yalğan kılganlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve kanıķı / hadişin = söz
turur

[169a05(‘Amme78/17,18)]:

inne yevme‘l faşlı = hōy kıyāmet
küni(iy) / kâne miykātan =
miykātı(iy) bolğa / 18 / yevme
yünfehu = ol kün kim ürese

[170a07(‘Amme78/38)]:

yevme yekūmü‘r rūhu = anıñ
destūr birle hiç řefā‘at ol kün
kim turğa rūh / ve‘l melā‘iketü =
ve feriştelere / şaffan = şafı

[170b02(‘Amme78/38)]: ğusul
kılır ol arķta tegme kün tā nūrı
artar kürşı birle

[170b04(‘Amme78/38,39)]:

kıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
haķķ = ol kün haķ turur kim /
femen = tilese / řāet ehaze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
tañgrısına tapmaķ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

[170b07(‘Amme78/40)]:

‘azāben = ‘azāb / řarībā = yaķın

bolur / yevme yenzuru‘l mer’ü =
ol kün körge eren kim / mā
şaddemet = öngdñğ

[172a01(Nāzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kün kim / tercüfür =
tebreñge / rācifet = rācife / ya‘ni
nefha kim titretmek

[173b03(Nāzi‘ât79/28,29)]:

ağtaşe = řādır yıraķ ve řarañgu /
leylehā = tüni(ak) / ve ahrace =
ve ııkardı andann řuřluķ /
duhāhā = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirni / ba‘de =
andan

[173b11(Nāzi‘ât79/35,36)]:

yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
kılgalar ādemīleri nese/ mā se‘ā
= ol kün kim /36/ ve būrrizeti‘l
cehīmū = işledügi ve ııkargā
şamuğdann / li men yerā = anda
körse anı

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeřū =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duhāhā =
ağşama teginn

[174b01(Naziat79/46): ya'ni
kün sonğında bir sâ'at yâ ertede
bir sâ'at azkınañ

[176a09('Abese80/33,34)]:
cāeti'ş şāḥhatü = kıyāmet üni(iy)
kulağa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefirru'l mer'ü =
kaçgalar eren / min aḥīhi =
qarındaşlarındann

[176b06('Abese80/37,38)]: li
küllimri'in = tegme kişiyē /
minhüm = bulardann /
yevme'izin = ol kün ança iş
bolga kim / şe'nün yuğñihi =
ayruğa meşgöl bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

[176b07('Abese80/38,39)]:
yevme'izin = ol kün / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāḥiketün =
küler bolga aḳ bolup /
müstebşiratün = şādılık kılga

[176b08('Abese80/40,41)]: ve
vücühün = taḳı yüzler bolga /
yevme'izin = ol kün / 'aleyhā =
anğa / ğaberatün = doz tobraḳ /
41 / terheḳuhā = tege anğa

[177a04(Tekvir81/1)]: ize'ş
şemsü = kaçan kün / küvvirat =
qarañgu bolsa / ve aydurlar
küvvirat ol bolur

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taḳı
bir bolga

[178a04(Tekvir81/23,24)]:
ya'ni andağ kim kün toğar
yoḳaru kelir kökdenn

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefsü'l li nefsin = biregü
biregüye asıḡ / şey'an = nese /
ve'l emru = ve fermān ol kün
ya'ni ḳamu müdde'ılar bar bolga

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sūret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

[180a13(Mutaffifin83/4,05)]: e
lā yezunnü = iy bilmezler bular
kim / ülâ'ike = bular / ennehüm
= ḳamu / meb'ūsün = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:
'azīm = uluğ kün / 06 / yevme
yekümü'n = kim turğalar / nāsü
= ādemīler / li rabbi'l'ālemīn =
tañgrığa ḥaḳlarıñğ ya'ni tañgrı
fermānına

[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme'izin = ol kün
payğāambarlarını / lil mükezzibīn

= yalğan kılğucılarga / 11 /
ellezîne = ol kişiler kim /
yükezzibüne = yalan kıldılar

[181a05(Mutaffifin83/15)]:

kellā = hākā kim / innehüm =
bular ol kün / ‘ar rabbihim =
tañgrısındann maḥcūb bolğa /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḥcūbūn = ni‘met
ve raḥmet

[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:

ḥāfızın = üzere mükel / 34 / fel
yevmellezîne = bes bu kün ol
kişiler kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn
k.+den [159a09(Kıyamet75/35):
tidi ve bes [e]bū cehl Bedr
küni(iy) doquşında ayttı bu
künden sonğra

k.+denn [160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfüne = ve qorqalar ol
kündenn kim / kāne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteṭirā = ve özün tartar

k.+ge

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uqkıtet =
ma‘lüm yirde / 12 / li eyyi =

kanıkı / yevmin = künge
bularınğ cem‘ bolğası / üccilet =
tā ḥayr kılğa

[171b05(Nāzi‘ât79/3)]: ve

aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ
k.+i [182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārın
kıyāmet küni kāferlerğa

[182b12(İnşikak84/)]: inşikakat
sūret oqısa kıyāmet küni bitisi
arqasından birmege ol iş

k.+i(ak)

[149b04(Müzzemmil73/20)]:

min ellezîne = bular seniñ birle /
me‘ake = turur / vallahü = ve
tañgrı / yuqaddiru‘l leyle =
taqdır kılğa dūni / ve‘n nehāra =
ve küni(ak)

[167b03(Mürselat77/40,41)]

veylün yevme’izin = ve iy ol kün
kibi kün / li‘l mükezzibin =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne‘l
müttekîne = hōy perhizkârlar / fı
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

k.+i(iy)

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā =
lā şılah turur ma‘nisi / uqsimü =
anda yād kılur / bi yevmi‘l

қыāmet = қыāmet күни(iy) үшін
ve anıñ aḥvāli(iy) үшін / 02 / ve
lā uḡsimü = ve taḡı anda yād
qılḡam

[156a01(Kıyamet75/2)]:

қыāmet күни(iy) қамулар өзине
melāmet qılḡalar yā ḡasretā ‘ālā
māferraṭtu fī ḡanbillah

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:

eyyāne = kim qaḡan / yevmü‘l
қыāmet = bolḡa қыāmet
күни(iy) andann taḡrı niṡānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = qaḡan
müteḡayyır bolsa / beriḡa‘l beṡar
= bolḡa қыāmet közler

[157b04(Kıyamet75/23)]: ṡa‘at
күни(iy) tegül tige ve ‘aṡiyetü‘l
‘avfı aydur yanzurdun

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
қыāmet күни(iy) qorḡusındann
ol elli miḡ yıl turmaqı

[159a09(Kıyamet75/35)]: tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr күни(iy)
doḡuşında ayttı bu күnden
sonḡra

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
şükürā = ve ne şükürü qılmaqı /
10 / innā neḡāfü = kim biz
qorḡarvuz / min rabbınā =

taḡrımuṡ ‘azābındann yevman
= ol ‘abūs күни(iy)

[161a03(İnsan76/10)]: kāferler
қыāmet күни(iy) meḡiz bolup
deri aḡar qaṡrān kibi

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi‘l faṡl = ayrılmaq күни(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
aḡāḡ qıldı / mā yevmü =
ayrılmaqı күни(iy)

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü‘l faṡlı = ya‘ni қыāmet күни(iy)
/ 15 / veylün yevmei‘zin = vey
ol күn ol kiṡilerge kim / lil
mükezzibın = yalḡan qıldı
payḡambarı(ak)

[167a01(Mürselat77/28,29)]
қыāmet күни(iy) bularḡa / 29 /
inṡalıḡū ilā = barıḡ ol neseye
kim / mā күntüm bihi = siz anı

[168a13(‘Amme78/)]: oḡısa
taḡrı ‘azze ve cello içürge aḡa
қыāmet күни(iy) tumlu ṡarāb

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faṡlı = ḡōy қыāmet
күни(iy) / kāne miykātan =
miykātı(iy) bolḡa / 18 / yevme
yünfeḡu = ol күn kim ürese

[170b05(‘Amme78/39)]:
meāban /40/ innā = biz qorḡduḡ /

enzernāküm = bularnı / aydurlar

Bedr küni(iy)

[170b06(‘Amme78/40)]:

қыāmet küni(iy) bularğa

[170b09(‘Amme78/40)]: bu ol
turur kim taŋrı ‘azze ve celle
қыāmet küni(iy) kamu
cānvarlarnı

[171a08(Nāzi‘ât79/)]: ve
қыāmet küni(iy) bir farıza
namāz dutki oranlu qorqa

[174b05(‘Abese80/)]: sūretinn
oqısa қыāmet küni(iy) küle tura
neşāt şāzılıq birle

[177a02(Tekvir81/)]: küni(iy)
ve bitisi sağ eline birge

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşü = qačan kim yılkı ve
keyikler ölümi(iy) kibi / ḥuşirat
= ḥaşur kılr қыāmet küni(iy)
andağ kim / ayıtq

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve qačan
qızlarınn öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
қыāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuq üçün / zenbin =
öldürdünđ / qutilet = anıñ
yazuqı(iy) yoq erkenn

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= қыāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = қыāmet küni(iy) /
18 / sūmme = bes kim / mā
edrāke = oq[1]turdı saŋğa / mā
yevmü‘d dīn = kim ne turur
қыāmet küni

[179b10(Mutaffifin83/)]: ‘azze
ve celle raḥīq-i maḥtūm birge
қыāmet küni(iy)

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = қыāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalğan
kılmadılar / bihi = aŋğa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = kamu
kışilerge zālim bolğa / eşim = ve
fācir

[181a07(Mutaffifin83/15)]: ve
ma‘rifet körmez қыāmet
küni(iy) maḥḥūb bolur taŋırını
k.+ine [158a09(Kıyamet75/28)]:
eş kılnđ ayrıldıq

birbirimüzden tā kıyāmet
kūnine

k.+ini

[154b08(Müddessir74/46)]: ve
kūnnā = ve biz erdük kim /
nükezzibū = yalğan kıılur erdük /
bi yevmi‘d dīn = kıyāmet kūnini
k.+ki

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol kūnki kūn
turur / lā yenıķkūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme’iz = ve iy ol kūnki
kūn / lil mükezzibīn = yalğan
kılgıcılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularga kim /
lehumurke‘ū = namāz kıılınğ

[168a05(Mürselat77/49,50)]
veylün yevme’izin = ve iy ol
kūnki kūn / lil mükezzibīn =
yalğan kıılğanlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve kıanıķı / hadīşin = söz
turur

k.+leri

[172a07(Nāzi‘ât79/8,09)]:
ķulūbun = kõnğüller /
yevme’izin = ol kūn titregen
bolğa / vācifet = ķorķulu / 09 /

ebşāruhā = ve kõzleri
kõnğül[lerninğ]

kūn tur-

k.-ur

[151a07(Müddessir74/8,09)]: fe
izā = kaçan ürse / nūķıra fī a‘n
nāķūr = boruğnı / 09 / fe zalike =
hōy ol / yevme’izin = kūn /
yevmün = kūn turur

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol kūnki kūn
turur / lā yenıķkūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kūn turur kim
ayırur / faşl cema‘nākūm = ve
cemü‘ kıılur sizlerni / ve‘l
evvelīn = ve õnğdīnkilerge

kündüz gündüz

k.+inn [171a13(Nāzi‘ât79/1)]:
afāķa kõkte toğar yoķaru ağar
terk terk kündüzinn

küneş güneş

k.+i(ak)

[169a01(‘Amme78/13,14)]: ve
ce‘alnā = ve kııldum küneşi(ak) /
sirācen = sizge çırağ / vehhācan
= ya‘ni ısı kılgıcı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi

künücik koyun, göğüs

k.+i [173a04(Nâzi‘ât 79/20,21)]
fe erâhü‘l âyete‘l kübrâ = ve
anda körterdi uluğ âyat ‘asâ taķı
yed-i beyzâ ya‘ni / 21 / fe
kezzēbe = alır küncikine soķup
künüciki yışır erdi / ve ‘aşâ = ve
yalğan didi ‘āşī boldı

kürsī A *kürsü, taht; arşın altındaki
gök katı*

k. [150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferişte kördüm olturur qorķu

küşlü *güçlü, kuvvetli*

k. [165b03(Mürselat77/02,03)]
fe‘l ‘āşifâti = bu yıllerge andan
yâd kılgam kim / ‘aşfen = küşlü
yil kim / 03 / ve‘n nâşirâti = ve
yumşaq yil kim

küeyvü *güvey, damat*

k.+si [156a03(Kıyamet75/3)]:
neçeme sünğükleri tağılmış
bolsa bu âyat küeyvüsi

L

lâ ilahe i‘llallah A *Allah’tan başka
İlah yoktur*

i. [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmâ kâme
= kaçan turdı erse / ‘abdullahi =
tañgrı bendesi / yed‘ühü = ya‘ni

Muhammad ‘aleyhi‘s selâm /
kādū = anı ayt[t]ı lâ ilahe
i‘llallah tilediler perīler

la‘net A *lanet*

la‘net bol-

l.-sun

[152b04(Müddessir74/19,20,21):
fe qutile = la‘net kelsün / keyfe
= anğa neteg / qader = taqđır
kıldı / 20 / şümme = andann /
qutile = la‘net bolsun / keyfe =
neteg / qadera = taqđır kıldı / 21
/ şümme nazara = anda baķtı

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
qutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kâferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yâd kılmış kim / şey’in =
nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azķınanğ sudann

la‘net kel-

l.-sün

[152b04(Müddessir74/19,20,21):
fe qutile = la‘net kelsün / keyfe
= anğa neteg / qader = taqđır
kıldı / 20 / şümme = andann /
qutile = la‘net bolsun / keyfe =

neteg / qadera = taqdır kıldı / 21

/ şümme nazara = anda baqtı

lā şılah A *yemin ederim ki*

şılah tur-

s.-ur [155b09(Kıyamet75/1,02)]:

lā = lā şılah turur ma'nisi /

uqsimü = anda yād kıılır / bi

yevmi'l kıyāmet = kıyāmet

küni(iy) üçün ve anıñ aḥvāli(iy)

üçün / 02 / ve lā uqsimü = ve

taḳı anda yād kıılğam

levh maḥfūz A *Allah tarafından*

takdir edilenlerin yazılı

bulunduğu levha

1. [175b02('Abese80/12,13)]: fe

men = kim tilese / şāe zekerahu

= ayıtar anğa bend turur / 13 /

fī şuḥufin = şuḥuflar içinde /

mükerrametün = kirāmı(iy) ya'ni

levh [maḥfūz]

M

ma'fıret A *Allah'ın günahları*

bağışlaması

m. [155b01(Müddessir74/56)]:

allah = tiler taḡrı / hüve = ol

turur kim / ehlü't taḳvā = anıñ

ehli(iy) turur kim berhız kıılır /

ve ehlü'l ma'fıret = ve ol turur

yarlıqğamaḳ anğa sezā turur

mağrib A *batı, garp*

m.

[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:

tebtılā = ḥālış bolmaḳlıḳ / 09 /

rabbü'l meşrıḳı = ve ol turur

maşrıḳ / ve'l mağrib = ve mağrib

taḡrısı

maḥçüb A *utanan, utanḡaç, utanmış*

maḥçüb bol-

m.-ar

[181a06(Mutaffifin83/15)]:

dünyā içinde maḥçüb bular

tevḥıd[d]enn maḥçüb bolur

tevḥıd körmez

m.-ğa

[181a05(Mutaffifin83/15)]: kellā

= ḥāḳā kim / inneḥüm = bular ol

kün / 'ar rabbiḥim =

taḡrısındann maḥçüb bolğa /

yevme'izin = ya'ni ol kün

körmege / le maḥçübün = ni'met

ve raḥmet

m.-ur

[181a06(Mutaffifin83/15)]:

dünyā içinde maḥçüb bular

tevḥıd[d]enn maḥçüb bolur

tevḥıd körmez

[181a07(Mutaffifin83/15)]: ve

ma'rifet körmez kıyāmet

küni(iy) maḥçüb bolur taḡrını

mahrûm A yoksun

m. [152a03(Müddessir74/18)]:
muğire buni mahrûm kavmına
keldi ayıtı men Muḥammadtan

maḥşer A kıyamette ölümlerin dirilip
toplanacakları yer

m. [172b02(Nâzi‘ât 79/14)]
aydurlar sāhire ol yir adı(iy)
turur Beytū‘l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

maḥtûm A kilitlenmiş, mühürlenmiş,
hatemlenmiş

m. [179b10(Mutaffîfîn83/)]:
‘azze ve celle raḥîḳ-i maḥtûm
birge kıyāmet küni(iy)

māl A bir kimsenin tasarrufunda
bulunan şey, varlık

m.
[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altū = ve birdim / lehu =
anğa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= ḥāzır Mekkedenn anıñ birle

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kızımdan körklü yok Velīd bin
Muğire ayttı eger māl

m.+a

[151a13(Müddessir74/11)]: mālā
memdūda minḡ altun bolur

Muḳātil aydur bin bostān erdi
ṭāifdı

m.+ı(ak) [164a10(İnsan76/24)]:
üçün erse men ança mālı(ak)
birgem senn diledügince taḡrı
ayttı

m.+ım

[152a11(Müddessir74/18)]:

Ümmü Velīd buştı ayıtı benim
mālım oğlanlarım bulardann

m.+ınn [145b10(Cin72/19)]:
ādemīler şıfat kim tiler kim anıñ
mālının bâtlı kılğalar

m.+lardann

[183a03(İnşıkak84/4,05)]: mā
fihā = mālıldann ve
ölüglerdenn / ve teḥallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve ḥālī bolga ve işidge / li
rabbihā = ve ṭā‘at bolga anğa /
ve ḥuḳḳat = ve sezāvar turur
anğa ṭā‘at kılsalar kim

m.+[l]arı [179a02(İnfıtar82/4)]:
māl[l]arı yir üzere tüşge

m.+suz

[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ḥalaḳtü = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veḥīdann = yalnıguz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

ma‘lūm *A belli, bilinen*

m. [166a02(Mürselat77/11,12)]
ve ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemü kılğa / uḳḳitet =
ma‘lūm yirde / 12 / li eyyi =
ḳanıḳı / yevmin = kūnḡe
bularıḡ cem‘ bolḡası / üccilet =
tā ḡayr ḳılğa

[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve ḳovam bularnı /
fī ḳarārın = ḳarār ma‘lūm /
mekīn = ya‘ni ana ḳarnında / 22
/ ilā ḳaderīn = tā ma‘lūm vaḳtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lūm = ya‘ni toḡurduḳı vaḳta
tegin kim anḡa ana ḳarnında
kim tutḡam / 23 / fe ḳadernā =
ve taḳdīr ḳılduḡ ve eyḡü / fe
ni‘me‘l ḳādirūn = ve eyḡü
miḡdār ḳılduḡ / 24 / veylūn =
vey ol kūn

ma‘nâ *A mana, anlam*

m. [158b15(Kıyamet75/35)]:
ma‘nâ ol turur kim veylüy
m.+sı
[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellâ innehu = ma‘nâsı anda
bolur ḡaḡa kim / kāne li āyatına
= ol menüm āyâtımḡa / ‘anīdann

= münkir erdi / 17 / se ürhıḡuhu
= ve teklīf ḳılḡam

[155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma‘nâsı ol turur
kim aydur menn sezâ vermenn
kim mindenn

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebīr ma‘nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hıḡ kitmeḡe

[163b08(İnsan76/21)]: ma‘nâsı
ol bolur yabaḡa olturmas bevül
ḳılmas terler ol

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:
e‘n nâsi = tamām ölçü birle /
yestevfūn = alsalar ‘alâ bu yirde
ma‘nâsı min turur / 03 / ve izâ
kālūhüm = ve ḳaçan ḳılsalar keyl
bular / ev vezenūhüm = ve
tartsalar terāzū

m.+sına

[168a08(Mürselat77/50)]
ḳurānda evre evre ayıt[tı] ya‘ni
tegme söz ma‘nâsına ḳurla aydur

maña / maḡga *bana (1. tek. ş. dat.)*

m [146a01(Cin72/22)]:
ḳul innī = ayıdḡıl kim maḡga /
len yücīranī = hıḡ feryād
tegmeḡe / minellahi = taḡḡırdann
/ eḡadūn ve len ecide = hıḡ

kimerse ve bolmaya men
tañgrıdan

[150b07(Müddessir74/2)]: Hıra
tağından iner erdim dere
ortasında mañga ün

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüħarrik = tebrete megil qurān
üçün / bihi lisāneke = seninğ
tilinğ / li ta‘cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= mañga turur

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
: yād kıldı / 31 / fe lā şaddeka =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallā = ve ne mañga namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velīkin /
kezzēbe = yalğan söyledi / ve
tevellā = ve i‘rāz kılıp kayıttı

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muħammad
sen mañga tehdīd kılur sen
seninğ tañgrınğ

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen mañga hīç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ta‘ām birgil didi rasūl ayttı
menim qatımda hīç ta‘ām yok

[162a03(İnsan76/13)]: [yi]di
ayıttı tañgrı size birdüğündenn
mañga

[167b02(Mürselat77/39)] fe in
kāne = eger sizlerge / leküm
keydün = hilet turur / fekīdün =
hilet kılur siz mañga

[174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemeni mā ‘allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
sañga tañgrı

[175a05(‘Abese80/02)] lar
erdi aydur erdi merħabann
bimen ‘ātibeniya llahu bihi .

ma‘nen A gönülce, ruhça

m. [173a01(Nāzi‘āt 79/19)] ve
bunı ol ma‘nen ayttı kim bular
kim bular fi‘il ‘illetinn istediler

ma‘ni A mana, anlam

m.+si
[148a06(Müzzemmil73/5)]:
neçeme tumlu bolsa saķıl
ma‘nisi ol turur

[155a09(Müddessir74/52)]:
taṃuğda bir er neme kellā bel lā
yeħāfūne‘l āħiret kellā ma‘nisi

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā
= lā şılah turur ma‘nisi / uķsimü
= anda yād kılur / bi yevmi‘l
kıyāmet = kıyāmet küni(iy) üçün

ve anıñ aḥvāli(iy) üçün / 02 / ve
lā uḫsimü = ve taḫı anda yād
kılğam

ma‘rifet A *hüner, irfan, ustalık*

m. [181a07(Mutaffiḥ83/15)]:
ve ma‘rifet körmez kıyāmet
küni(iy) mahḫūb bolur taṅgrını

maṣiyet A *günah, asilik*

m.+indenn
[178b06(Tekvir81/29)]: taṅgrı
maṣiyetindenn nese kılsa kāfer
bolur ve bi‘llahu‘t tevḫik

maṣrık A *doğu*

m.
[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:
tebtılā = ḥālış bolmaḫlıḫ / 09 /
rabbü‘l meṣrıkı = ve ol turur
maṣrık / ve‘l maḡrib = ve maḡrib
taṅgrısı

mecnūn A *deli, divane, çıldırmuş*

m. [178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
ṣāḫībüküm = ya‘ni cebre‘ıl ve
tegül sizinḡ işinḡiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā ḫad raāḥü = ve
ḥōy kördi cebre‘ıl uluḡ şüretinn /
bi‘lüfüki‘l mübīn = ol ne ḫayat
tā āṣkere

meded A *yardım, medet, imdat*

meded bol-

m.-ur

[151a12(Müddessir74/11)]: anḡa
meded bolur ya‘ni bezirkenlik ve
ekin Mücāhid aydur

meger F *meğer, oysa ki, halbuki*

m. [146a05(Cin72/23)]: aytı /
illā belāḡān = ve kılmayavan
meger kim tegrüge men /
minellahi = taṅgrıdann size köni
yol / ve risālātihi = ve eger yol
taṅgrıdann turur ve taṅgrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āṣi
bolsa taṅgrıḡa

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭṭhiru = ve kimse ḡayb
bildürmege / ‘alā ḡaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirtezā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[147a14(Müzzemmil73/2)]:
ḫumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḫalīlā = meger azḫınanḡ /
nıṣfehu = yarım tün uzun dört
arşūn yarısı benim üzere yarısı
payḡāmbar üzere

[148b02(Müzzemmil73/9)]:
lāilahe illā = yok taṅgrı meger ol

/ hüve fettehizü vekīlā = anı
vekīllığa tutğıl

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ķavlu = meger ādemī

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kıılmadım /
aṣḥābe‘n nāri = tamu bekçilerinn
meger kim

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kıılmadım / ce‘alnā =
bularınğ / ‘iddetehüm = saķışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezīne = anınkimi kim fitne
bolsun ol kişilerge kim

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yok ol /
hiye = ya‘ni ṭamuğ / illā zikrā =
pend turur / lil beşer =
ādemīlerğa

[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aṣḥābe‘l yemīn = sağ
ķoldakılar bulargā işmār yok

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /

zekerah = yād kıılmaķ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
kıılmayalar / illā = meger / en
yeşā’ = erleri kim

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler tańgrı /
innellahe = kim tańgrı / kâne =
sizge

[169b03(‘Amme78/23)]: yana
aḥķāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ğassāk

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = ańğa rāḥatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā ḥamıyman =
meger ķaynar şu

[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūkū’ = zādınğız kim / felen
nezīdeküm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturğam / Ḥasan Başı aydur

[170a06(‘Amme78/37)]:
beynehüme‘r raḥmani = arasında
raḥman turur / lā yemliküne =
bolmağa kim ańğa söz
[söylegeler] / minhü = [söz]

söylegeler / hıtaban = kılmak
yok meger

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa anğa taŋrı
/ ve kâle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
bolğa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
kørseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşū =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥāhā =
aḥşama teginn

[175a11(‘Abese80/2,03)]: ‘itāb
turur / 03 / ve mā yüdrīke = ve
kim āgāh kıldı saŋğa / le‘allehu
= meger kim ol arıĝ / yezzekkâ =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutĝucı

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
kılmaklık halklarĝa / 28 / li men
şāe = ol kişilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meger anı kim
taŋrı tiler / rabbū‘l ‘ālemīn =
perverde kılgucı taŋrı

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibüne = ve yalĝan
kılmadılar / bihi = anğa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = kamu
kişilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīķın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtüm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
hıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunĝ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
raĝbet kılgı rāĝıblar

mekr A *hile, aldatma*

m. [165b02(Mürselat77/01)]
[ferište]ler turur kim ıyur emr-i
ma‘rūf ve nehiy-i mekr üçün

melamet A *ayıplama, kınama,
azarlama*

melāmet kııl-

m.-ğalar

[156a01(Kıyamet75/2)]: kıyāmet
küni(iy) amular azine melāmet
ılğalar yā asretā ‘ālā
māferratu fī anbillah

m.-ğanlar

[155b10(Kıyamet75/2)]: bi‘n
nefsi‘l levāmeh = tenine
melāmet ılğanlar / levāmet ol
bolur kim tenine melāmet ılır

m.-ur [155b10(Kıyamet75/2)]:
bi‘n nefsi‘l levāmeh = tenine
melāmet ılğanlar / levāmet ol
bolur kim tenine melāmet ılır

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] ılır eygölü aydur
taı ne üün üküş eylük
ılmadım dir yazulu

mel‘ūn *A lanetlenmiş*

m. [178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegöl / hüve bi avli =
urān / şeytāni‘r racīm = şeytān
mel‘ūn avmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve anca bargā urān /
tezhebūn = hükmindenn anca
kide

memdūd *A meddolunmuş, çekilmiş,
uzatılmış*

m.

[151b01(Müddessir74/12,13)]:

ve ce‘altū = ve birdim / lehu =
aga māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve olanları / şühūdann
= hāzır Mekkedenn anı birle

m.+a

[151a13(Müddessir74/11)]: mālā
memdūda min altun bolur
Muātil aydur bin bostān erdi
āifdı

men *ben (teklik birinci şahıs zamiri)*

m. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yılduz kim
saılar / raşadann = anı yolınn

[144b03(Cin72/10)]: ve ennā =
ve hōy / lā nedrī = biz bilmedük
kim / eşerrun = şer diledükinn /
ürīde = ol kişilerge kim / bi men
fī‘l arzı = yir üzere turur kim bu
yulduzlar atmaı / em erāde
bihim = veya tiler buların

[144b08(Cin72/13)]: fe men =
īmān / yū‘min bi rabbihi =
ketürse kendü tagrısına / fe lā
yehāfū = ormaya kim / bahsen
= noşān ılğalar anı edgölüin
/ ve lā rahekā = edgölüin
yavuzlıın artura zulminn

[153a13(Müddessir74/30)]:
caḥmī aytı men yidisindenn
yangam ayruqlarınğız

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taŋrı ‘azze ve
celle / yüdüllallahu = aytı
andavuş bolsun kılur taŋrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeşā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünüde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= seninğ taŋrınğ

[154a09(Müddessir74/31)]:
bunı bilür mü sen aytı ferişte
turur velikin men

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = kōrkutğucı turur / li‘l
beşer = halkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā’e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekaddeme = ta‘at inca

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād kılmağ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
kılmayalar / illā = meger / en
yeşā’ = erleri kim

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:
kellā = ḥākā kim / izā = kaçan
bularınğ / belegati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān ḥulķuma
kelse / 27 / ve kīle men rāķin =
ayıdğalar kimse bar mu

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununğ cānın kim iletge tiyü ol
kim aydur ve kıyle men rāķınn

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen maŋga hīç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında

[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azīz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taŋrı
rasūli(iy) turur

[162a10(İnsan76/13)]: turdılar
bir yeşīr keldi ayıt[tı] men tört

[164a08(İnsan76/24)]: [kılur]
ersenğ men saŋga kızım birgem
kābın tilemeyem bu şehirde

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mālı(ak) birgem
senn diledüğince taŋrı ayttı

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şāetteḥāze =
tilese tutar / ilā = kendü / rabbihi
= tanrınğ / sebīlā = ta‘atına yol /
30 / ve mā = anğa

[165a04(İnsan76/31)]: yūdhılū
= körge anı / men yeşāū = kimni
tiler erse / fī rahmetih = kendü
rahmeti(iy) içinde / ve‘z
zālimīne = ve zālimlerğa

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemūne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r rahmanū =
[destūr] birmiş bolsa anğa taŋrı
/ ve kâle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
bolğa

[173a06(Nâzi‘ât 79/24)] fe kâle
= bularıŋ arasında / ene =
aytıtmaz men / rabbükümü‘l ‘alâ
= uluğ taŋrı sizge / yok ve men
siziŋ

[173a07(Nâzi‘ât 79/24)]
bütleriŋiz taŋrısı men

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]:
inne fī zalike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yahşâ =
korqarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / halkan = siz katıg

[173b11(Nâzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād

kılğalar âdemīleri nese/ mā se‘â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti‘l
cehīmū = işledügi ve çıkargā
tımuğdann / li men yerâ = anda
körse anı

[174a01(Naziat79/37,38,39): fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / tağâ = tağī bolmış bolsa /
38 / ve āşeral hayâtet = ve
ihtiyār kılsalar / dünyâ =
dünyānı / 39/ fe innel cehīme =
hōy düçaq

[174a02(Naziat79/39,40): hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişileriŋ kim / hāfe mekâme =
korqsalar / rabbihi ve nehâ =
taŋrısındann ya‘ni kıyâmet
‘azâmetindenn

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemâ ente = hōy senn /
münziru = korqutgucı senn /
men yahşahâ = ol kişilerni kim
korqar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulaq [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga saŋga / ellā = eger bular

İmān ketürmese / yezzekkâ =
saŋga ayıtmaķıŋgız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saŋga / yes‘â
= iştāb

[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıtar anğa bend turur / 13 /
fī şuḥufin = şuḥuflar içinde /
mükerrametün = kirāmı(iy) ya‘ni
levh [maḥfūz]

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
kılmaķlık ḥalklarğa / 28 / li men
şāe = ol kişileri kim / minküm
= tiler sizlerdenn

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülāķīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = saĝ eline

[183a10(İnşıkak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa ‘azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinĝ kim / ütiye
kitābehu = bitilerin ardındann
m.+den

[159a06(Kıyamet75/35)]:

menden ‘azīz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taŋrı
rasūli(iy) turur
men+i

[150b11(Müddessir74/2)]:
köŋlüme tüşdi Ḥadice ḳatına
keldüm aytım meni örtünĝ
m.+im m.

[147a14(Müzzeḡmil73/2)]:
ḳumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḳalīlā = meger azķınanĝ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payĝāmbar üzere

[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] kıлмаĝıl tā‘at
kılduķunĝ üçün herçi ne kılsaŋĝ
menim

[152a11(Müddessir74/18)]:
Ümmü Velīd buştı aytı benim
mālım oĝlanlarım bulardann

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ta‘ām birgil didi rasūl aytı
menim ḳatımda hīç ta‘ām yok

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kıızımdan körklü yok Velīd bin
Muĝīre aytı eger māl
m.+üm [146b01(Cin72/25,26)]:
em yec‘alü = veya kılgā anı /
lehu rabbī emedā = menüm

tañgrım anıñ rûzgārın ödün / 26 /
‘ālimü’l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtü =kinğirü kıldım /
lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kinğrū / 15 /
şümme = andann / yaţmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgām ni‘metinn artur menüm
tama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nâsı anda
bolur hağa kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiķuhu
= ve teklīf kılğam

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
: yād kıldı / 31 / fe lā şaddeķa =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallâ = ve ne mañğa namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velīkin /
kezzēbe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i‘rāz kılıp qayıttı

[159a08(Kıyamet75/35): selām
ķamu ümmetleriñg fir‘avunı(iy)
bar menüm ümmetim
fir‘avunı(iy) [e]bu cehl turur

menfa‘at A *fayda, kâr, yarar*

menfa‘at bol-

m.-ğa

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:

ersâhâ = şābit kıldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
siziñg yılķılarıñgızğa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

menfa‘at ketür-

m.-ünğ]

[167b07(Mürselat77/46)] külū =
yiñg / ve temette‘ū = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azķınañ /
inneküm = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm kılğucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yiñg / ve temette‘ū = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azķınañ /
inneküm = iy sizler kim /
mücrimün = cürüm kılğucılar siz
ve ‘azāb sizge vācib bolmış
menfa‘at kıl-

m.-sa

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zıkrâ = anğa
menfa‘at kılsa öğüt / 05 / emmā
= amma ol / menistagnâ = kişiler

kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘îf

m.-ur

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılķı otlaķı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinġ yılķılarınıġızġa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

menġiz *çehre, beniz, yüz*

m. [161a03(İnsan76/10)]:
kāferler kıyāmet küni(iy) menġiz
bolup deri akar қаtrān kibi

m.+i [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize‘l biḥāru = ve kaçan
tenġizleri қaynadıp / süccirat =
ōd kılsa andaġ kim / 07 / ve
ize‘n nüfūsü = ve kaçan tenleri
tirürse ya‘ni eyġüleri eyġü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menġzi birle

m.+leri

[147b05(Müzzemmil73/4)]:
fermānı(iy) қorқunçındann tā
ayaķları şişdi ve menġizleri
ardadı

m.+i(iy) [162b11(İnsan76/16)]:
қavāriran = sırçalardann / min

fidḍatin = kümüşdenn / ya‘ni
menġzi(iy) kümüş

m.+inn

[152b05(Müddessir74/22,23,24)]:
şümme ‘abese = menġzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / şümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feķāle =
ayıt[t]ı

[175a03(‘Abese80/2)]:

[ḥalk]lar turur tiyü sandı
menġzinn burtardı kirü tōndi
taṅrı ‘azze ve celle

menġü *ebedi, sürekli, benġü*

m.+lüg [146a07(Cin: 72/23)] fe
inne lehu = anġa bolġa / nāra
cehenneme = ōd tamuġunġ /
ḥālidine = menġülüg

menġze- *benzemek*

m.-mes [163b07(İnsan76/21)]:
ya‘ni arıġ bolur dünya ḥamrına
menġzemes dünya ḥamrı(iy)
belid turur

m.-r [160b03(İnsan76/7)]:
[vācib] kıldı nitekim ḥāc ve
namāz ve oruç ve ol kim anġa
menġzer kaçan

[179a08(İnfitar82/8)]: menġzer
yā taķı tayılarına irkek yā tişi

meni *A meni, döl, bel suyu*

m. [159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
haleka = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

menn *ben (teklik birinci şahıs zamiri)*

m. [169a02(‘Amme78/14,15)]:
mine‘l mu‘şırâti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= katre aḡar katre / 15 / li
nuḡrice = tā çıkargā menn / bihi
ḡabben = ol şudann dāne

mensūh *A hükümsüz bırakılmış,
hükmi kaldırılmış*

mensūh [bol-

m.-dı]

[147b09(Müzzemmil73/4)]:

namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensūh [boldı]

mensūh kıl-

m.-dı

[147b07(Müzzemmil73/4)]:

[yünḡül] kıldı ve anı mensūh
kıldı bu āyat birle ayıt[tı] / ‘alime
en

mensūh tur-

m.-ur

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūh turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve çoḡıl mini ol
kişilerge kim yalḡan söylerler

menşūr *A sultanın emri, mühürsüz
mektubu, fermanı*

menşūr bol-

m.-ḡa [177a08(Tekvir81/3,04)]:
ve ize‘l cibālū = ve kaçan
ḡagları / süyyirat = yoritse habā
menşūr bolḡa hiç ḡalmaya / 04 /
ve ize‘l iḡāru = ve kaçan develer
kibi kim yüki(ak) yükleyesi
vaḡtun bu meḡel turur / ‘uḡḡilet =
‘arabınḡ eyḡu meḡeli ‘aḡalet
kıldılar

menzil *A konak yeri*

m.+leri [160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim iḡerler anı
açmaḡlıḡtann / tefcīrā = ḡanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yüfūne = vefā ḡılḡalar / bi‘n
nezri = nezri

m.+lerine [163a04(İnsan76/18)]:
ol bolur kim bularınḡ
menzillerine

m.+lerinn

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse paygāmbār ‘aleyhi’s
selām

menzilet A *derece, rütbe*

m.+inġ

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniñ menziletiñ uluġ bolġa
kim oqısañ

m.+i(iy) [163b01(İnsan76/20)]:
kim kemter kişi menzileti(iy)
uluġ bolġa kim önġin ve sonġın
ķamu korge

meşel *örnek, misal*

m. [153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kâferüne = ve kâfer ne tiledi
/ māzā = tañrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kâferleri sözi(iy) turur
m. [177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan ıagları /
süyyirat = yoritse habā menşür
bolġa hıç ıalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaķtun
bu meşel turur / ‘uııılet =
‘arabıñ eyġü meşeli ‘aıalet
kıldılar

m.+i(iy)

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā =
ve kaçan / tütlā = okısa / ‘aleyhi
= anġa birinġ / āyātünā =
āyatlarımız / ķāle = aydur kim /
esāııru‘l evvelin = aşnuķılarıñ
meşeli(iy) turur

m.+i [177a08(Tekvir81/3,04)]:
ve ize‘l cibālū = ve kaçan
ıagları / süyyirat = yoritse habā
menşür bolġa hıç ıalmaya / 04 /
ve ize‘l ‘işāru = ve kaçan develer
kibi kim yüki(ak) yükleyesi
vaķtun bu meşel turur / ‘uııılet =
‘arabıñ eyġü meşeli ‘aıalet
kıldılar

meşġül A *bir işle uğraşan*

m. [175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yahşā = ve ol ıorķulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
anġa baķmaz senn / ‘anhü = ve
ayruġġa / telehhā = meşġül sen /
11 / kellā = andaġ bundann /
innehā = bende turur / tezķiratun
= sanġa

meşġül er-

m.-di [174b14(‘Abese80/2)]:
paygāmbār ‘aleyhi’s selām
bularıñ işine meşġül erdi
paygāmbargā meşġül

m.+indenn

[176b03(‘Abese80/36)]: kendü başları meşgûlindenn Kātāde aydur ahī Hābil Kābildenn kaçar meşgûl bol-

m.-maya

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li küllimri’in = tegme kişiye / minhüm = bulardann / yevme’izin = ol kün ança iş bolga kim / şe’nün yuğnīhi = ayruka meşgûl bolmaya / 38 / vüçühün = yüzler

meşkūr A *şükredilmiş*

m. [164a02(İnsan76/22,23)]: meşkūrā = meşkūr / 22 / innā naḥnū = kim biz indirdük / nezzelnā = sanğa / ‘aleyke’l kūrāne = kūrān

meşreb A *içecek yer*

m.+denn [160a10(İnsan76/5)]: yeşrabūne = şarāb içerler ol cehānda / min ke’sin = ve ol meşrebdenn kim / kāne = katılmış turur / mizācühā = anğa / kāfūrā = kāfurdann ya’ni aklı(ıy) kāfūr kibi ve tumlu kāfūr bolğayı bar

mezgid F (<Sür. mazged) *mescit*

m.+e [145a09(Cin72/18)]: mezgide kelsevüz ve seniñ birle yād kılğavuz ve ı:rāk olturgavuz

m.+ge [145b02(Cin72/18)]: ve naşraniler ya’ni mezgidlere bāzirgenlik ve işiñiz ya’ni mezgidge

m.+lerde [145b01(Cin72/18)]: bu āyat ıydı kim mezgidlerde şirk ketürmenğiz andağ kim cühūdlar

m.+ler [145a07(Cin72/18)]: ve enne’l mesācide = hōy mezkidler / lillahi fe lā ted’ū = tañgrınınğ turur oqımañgız / me’allahi eḥadā = tañgrınğız birle taqı ayruq tañgrı

m.+lere [145b02(Cin72/18)]: ve naşraniler ya’ni mezgidlere bāzirgenlik ve işiñiz ya’ni mezgidge

m.+te

[152a01(Müddessir74/18)]: tegince indi payğāambar ‘aleyhi’s selām turdı mezgidge kidti

miḥnet A *eziyet, sıkıntı*

m.+i(iy)

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e’l füccāra = fācirler tamu miḥneti(iy) içinde bolga / le fı

cehīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

m.+in [147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn okısa yığa tañgrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālıqın
miñnetin andann
miñnet tur-

m.-ur [162a15(İnsan76/13)]:
payğambar buları kördi aytı yā
‘Alī bu ne miñnet turur kim

miñrāb A *camilerde, mescitlerde*
imama ayrılmuş girintili yer
m.+da [162b01(İnsan76/13)]:
miñrābda turur erdi qarnı(iy)
arqasına

miñdār A *miktar, ölçü*

m.+ınca
[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s
semāü = kökni pāre pāre qılğa /
fe kānet ebvāban = tamu
miñdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yöritge tağları birbiri
üzere
miñdār qıl-

m.-duq
[166b02(Mürselat77/22,23,24)]:
ma‘lūm = ya‘ni toğurduqı vaqta
tegin kim ança ana qarnında

kim tutğam / 23 / fe qadernā =
ve taqdır qıldıq ve eygü / fe
nı‘me‘l qādirün = ve eygü
miñdār qıldıq / 24 / veylün =
vey ol kün

min *ben (teklik birinci şahıs zamiri)*

m. [145b12(Cin72/21)]: qıl inni
= ayıtıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
qılumaya men / leküm = hıç /
darran = ziyān ve ne taqı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

minden *benden (ben'in abl.i)*

m.[173a05(Nāzi‘ât 79/22,23)]:
sümme edbera = yana kirü qayıtı
ve i‘rāz qıldı / yes‘â = ve hılaf
qıldı / 23 / fe ḥaşerra = tañgrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādâ = cāzularnı ve nidâ qıldı
uluğ tañgrı

m.+denn

[155b02(Müddessir74/56)]:

aydurlar kim ma‘nâsı ol turur
kim aydur menn sezā vermenn
kim mindenn

min tur-

m.-ur

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]: e‘n
nâsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alâ bu yirde

ma'nâsı min turur / 03 / ve izâ
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

miṅg bin (*sayı ismi*)

m. [150b01(Müddessir74/1)]:
huruf miṅg ve on dört turur ve
Übey bin Ka'b aydur

[151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda miṅg altun bolur
Muḳātil aydur bin bostān erdi
ṭāifdi

[157a09(Kıyamet75/23)]:
bolga kim baḳalar hazinedarğa
ve kendü uraḡutlarına miṅg
yıllıḳ yirdenn

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
ḳıyāmet küni(iy) ḳorḳusındann
ol elli miṅg yıl turmaḳı

[159b05(İnsan76/)]: ve
kelimeleri iki yüz kırḳ turur ve
ḥarfleri miṅg ve yüz

[169b02('Amme78/23)]: keḫti
taḳı keldi tirlər ya'ni dört miṅg
yıl oranlıḡ ol kidge

[172b10(Nâzi'ât 79/19)] saṅga
buyurduḡum itgil kim kökte on
iki miṅg

mini beni (*ben'in akk.i*)

m.

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūḥ turur ḳılıç
āyatı(ak) birle / ve'l
mükezzibīne = ve ḳoḡıl mini ol
ḳişilerge kim yalḡan söylerler

[151a08(Müddessir74/9,10)]:
'asīr = düşḥār / 10 / = 'alâ'l
kāferīne = kāferler üzere / ḡayru
= yok / yesīr = āsānlıḳ / 11 /
zarnī = ḳoḡıl mini

minnet A *minnet, bir iyiliḡe, bir iyilik
yapana karşı kendini borçlu
görme*

[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] ḳılmaḡıl ṭā'at
ḳıldıḡunḡ üḫün herḫi ne ḳılsaṅḡ
menim
minnet ḳıl-
m.-duḡunḡ

[151a02(Müddessir74/5)]: dünyā
dostluḡın kim ḳamu neseler
ḥaṭālar başı(iy) turur ya'ni
minnet [ḳıldıḡunḡ]

m.-ḡa

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:
ni'metimḡa arzu turur / 06 / ve lā
temnün = ve minnet ḳılḡa /

testekşir = uluğlıkın / 07 / ve len

rabbike = ve tanrıga

misk F *misk, bir cins ceylanın göbeğinden çıkarılan güzel koşulu bir madde*

m.

[181b11(Mutaffîfîn83/25,26)]:

min raḥīḳın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / mahtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilâ mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

miskīn A *zavallı, aciz, miskin*

[161b02(İnsan76/13)]: velīkin
yāranlardann istegil tidi ol
miskīn ol enşārılığlar

m.+ğa 161a12(İnsan76/13)]: kim
bir kün ta‘ām birdi miskīnga ve
yetīmğa ve ol ol erdi

mizāc A *bünye, tabiat, mizaç*

m. [163a02(İnsan76/17,18)]:
kāne mizācühā = mizāc /
zencebīlā = zencebīl bolğa / 18 /
‘aynen = bınğar bar / fihā =
uçmağ içinde / tüsemmâ = ad
birür

mu (*soru edatı*)

m. [152a14(Müddessir74/18)]:
kör[dügünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yā cāzuluk
kıldukinn

[157b12(Kıyamet75/26,27)]:

kellā = ḥākā kim / izā = kaçan
bularınğ / belegati‘t terākıya =
cānı(iy) çıkar erken cān ḥulḳuma
kelse / 27 / ve kıle men rāḳin =
ayıdğalar kimse bar mu

[157b13(Kıyamet75/27)]:

efsūn kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
tanğrı

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerā = andann iki
türöl irkek / ve‘l üñsā = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[168b06(‘Amme78/6,07)]:

elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmaduğ mu bularga yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve tağlarını yirde köduğ /
evtādan = kim anğa qarār
birgeler

[172b06(Nāzi‘āt 79/17,18)]:

innehu tağā = ol tağı(iy) turur /

18 / fe kul = adtenn keçmiş /
hel leke = ayıtgıl raėbetinė bar
mu / ilâ en = müsülmân bolėa
sen / tezekkâ = küfürdenn yanga
sen

muhâcir A göç eden, göçmen

m.+lerdenn
[162a07(İnsan76/13)]: atam
‘aķıbe toķuşında tüşdi
muhâcirlerdenn

muhîb A dost, seven

m.
[182a04(Mutaffifin83/29,30)]:
âmenû = ĩmân ketürmiş turur /
yağhakûn = ‘amâl ve Bilâl ve
muhîb bularėa külerler erdi / 30 /
ve izâ merrû = ve kaçan kelseler
bularınė / bihim = ķatınn

muĥîť A bir şeyin etrafını çeviren

muĥîť bul-
m.-ėa [157b07(Kıyamet75/23)]:
ańėa nihâyet yok tańėrı ‘azze ve
celle buları körür ve muĥîť bulėa
m.-mağa
[157b05(Kıyamet75/23)]:
ilâallah tańėrıėa baķar ve
bularınė közleri muĥîť bulmaėa

muĥkem A kuvvetli, sağlam

m. [168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘âşan = ya kendüzinn taşarruf

ķılėa siz / 12 / ve beneynâ = ve
yine ķıldıķ / fevķakûm = sizinė
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidâdan = muĥkem

muĥtelif A çeşitli, muĥtelif

muĥtelif er-
m.-dük [144b05(Cin72/11)]: ve
minnâ dűne = ve bizde andann
bistrerek / zalike = ve bizler
envâ‘larda / künnâ = muĥtelif
erdük / řarâiķa = ya‘ni bir nece
müsülmân ve bir nece cűdlar /
ķıdedân = ve tersâ ve ķaderĭ ve
râfiziĭ ve andavuk

muķâbil A karşılık

muķâbil ķıl-
m.-dı/ [173b02(Nâzi‘ât79/27)]:
emi‘s semâu = yâ ol kim kökni /
benâhâ = binâ ķıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoķaru / semkehâ =
kökler saķfınn muķâbil ķıldı/ fe
sevvâhâ = rast ķıldı andan egri
yok ķâdir turur ańėa sizge

muķadder A (Allah tarafından) takdir
edilmiş

muķadder ķıl-
m.-miş tur-ur
[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
ĥaleķahu = yarat[t]ı anı /
feķadderahu = ve muķadder

kılmış turur anı/ 20 / sümme's
sebîle = andann yolinn anıñ
āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkargā anası karnındann / 21 /
sümme = andann

m.-maḳtan

[162b13(İnsan76/16)]:

ḳadderūhā = ve munı muḳadder
kılmış bolğa / taḳdīrā =
muḳadder ḳılmaḳtan / ya'ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

muḳadder kılmış bol-

m.-ğa [162b13(İnsan76/16)]:
ḳadderūhā = ve munı muḳadder
kılmış bolğa / taḳdīrā =
muḳadder ḳılmaḳtan / ya'ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

muḳaddes A *kutsal*

m.+te [172b02(Nâzi'ât 79/14)]
aydurlar sāhire ol yir adı(iy)
turur Beytü'l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

muḳarib A *yaklaştıran, yakınlaştıran*

m.+ler [(Mutaffifîn83/27,28)]:
min tesnīm = şarāblar şerīfi(iy)
bular / 28 / 'aynen yeşrābü =

bınġar turur kim içgeler / bihe'l

muḳarrabūn = anda muḳaribler

muḳarreb A *Allah'ın yakını, sevdiği*

m.+ler

[181b08(Mutaffifîn83/20,21,22)]:

kitābūm = kitāb turur / merḳūm
= merḳūm ḥāzıra / 21 /
yeşhedühü'l muḳarrubūn =
kelgeler muḳarrebler ve muṭiler
ni'met içinde bolur / 22 / inne'l
ebrāra = ḥōy ebrār

muna buna (bu'nun dat.i)

m.

[182a01(Mutaffifîn83/26,27)]:

fel yetenāfesi'l mütēnāfisūn = ve
muna raġbet ḳılga anda raġbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolğa

muñdann bundan (bu'nun abl.i)

m. [147a11(Müzzemmil73/1)]:
erdi muñdann ḥekimler aydur bu
ol vaḳtun erdi kim
payġāambar[lıḳ]

muñga buna (bu'nun dat.i)

m. [158b12(Kıyamet75/33)]:
[E]bū Va'īd turur [E]bū Cehilğa
muñga taḳı bir va'īd er turur
ayıt[t]ı

[158b14(Kıyamet75/35)]: ya'ni
sen ses üresenn muñga

munı *bunu (bu'nun ak.i)*

m.+nı [162b13(İnsan76/16)]:
kadderūhā = ve munı muḳadder
kılmış bolğa / taḳdīrā =
muḳadder kılmaḳtan / ya'ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

[171b01(Nâzi'ât79/2)]: ibn
'Abbās aydur munı mü'minler
hāmı(iy) üçün aydur kim çıktıḳta

muşlih *A barıştııcı, sulh için çalışan*

m.-ler tur-ur
[144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhūm = taŋgrısı bularınġ /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = hōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

muṭı' *A itaat eden, boyun eden*

m.+ler[181b08(Mutaffifin83/20,
21,22)]: kitābūm = kitāb turur /
merḳūm = merḳūm hāzıra / 21 /
yeşhedühü'l muḳarrubūn =
kelgeler muḳarrebler ve muṭiler
ni'met içinde bolur / 22 / inne'l
ebrāra = hōy ebrār

[181a11(Mutaffifin83/18)]:
kitābe'l ebrāri = muṭi'ler bitileri
/ le fī 'ılıyyīn = 'ılıyyinde turur

m.+lerğa

[181b03(Mutaffifin83/18)]:

muṭi'lerğa t̄a'at andaġ bitiglü
turur Ka'b aydur 'arş
şaġdı[nında turur]

muvāfiḳ *A uygun, yerinde*

m. [169b10('Amme78/26,27)]:
cezā'en = cezā bolğa muvāfiḳ
'amelindenn / vifāḳan = artuḳ
eksük bolmağa / 27 / innehūm
kānū = bular bolğa kim / lā
yarcūne = ḳorḳmayalar / hisāban
= hisābdann

mücrim *A cürüm işlemiş, suçlu, sanık*

m.+lerğa
[154b05(Müddessir74/40,41,42)]:
fī cennātin = uçmaḳ içinde /
yetesā'elūn = sorarlar cevır
ḳılğan / 41 / 'ani'l mücrimīn =
mücrimlerğa / 42 / mā
selekekūm = kim ne ketürdi
sizleri

müdde'r: *A iddia eden, davacı*

m.+ler [179b05(İnfıtar82/19)]:
yevme lā temlikū = ol kūn kim
ḳılmaya / nefsü'l li nefsin =
biregü biregüye asıġ / şey'an =
nese / ve'l emru = ve fermān ol
kūn ya'ni ḳamu müdde'ılar bar
bolğa

müddet *A zaman, müddet, süre*

m. [183a02(İnşıkak84/2,03)]: ve
hūḳḳat = ve ol sezāvar turur kim

tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elkat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarnında turur

mühlet A bir işin yapılması
için tanınan süre
mühlet bir-
m.-gil
[148b06(Müzzemmil73/11)]:
üli‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Kureyş ulularına / ve
mehhilhüm qalilā = ve mühlet
birgil bularğa azqınañ

mühür F mühür

m.
[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīqın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / mahtūm =
bolğa tā hiç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilâ mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

mükel saklayıcı ?

m.
[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:
ḥāfızīn = üzere mükel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kün ol

kişiler kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

mülk A bir kimsenin tasarrufu altında
bulunan mal, mülk

m. [163a10(İnsan76/20)]: ve izā
= kaçan / raeyte = körsenğ /
semme = andağ / raeyte =
köresenn / ne‘īmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluğ mülk / kebīrā
= andağ yād kılduq

mülk-i kebīr A büyük mülk

m. [163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebīr ma‘nāsı ol bolur kim ol
ni‘met hīç kitmege

mü’mīn A inam etmiş, inanmış

m. [160a07(İnsan76/3)]: innā =
ve bizüz / hedeynā hü’s sebīle =
körtürdük anğa haq yol ve bātıl /
immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin
m.+ler

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / ütū‘l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve‘l mūminūne = ve
mü’mīnler / ve bu sūret
Mekke de inmiş Mekke de

[160a09(İnsan76/4,05)]:
selāsile = zencīrler / ve aqlālev =

ve bağlar / ve se‘īrā = ve
köyündürgücü öd / 05 / inne‘l
ebrāra = ve hōy müminler

[171b01(Nâzi‘ât79/2)]: ibn
‘Abbās aydur munı mü’mınler
hānı(iy) üçün aydur kim çıktıқта

[171b09(Nâzi‘ât79/4)]: kim
mü’mınler cānın iştāb birle
uçmağa iltürler

[182b05(Mutaffīfīn83/34)]: ve
müminler bulargā külüşgeler
m.+larga

[148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü’mınlergā kaçan kim
paygāmbargā vahiy kelse terler
erdi
mü’mın tur-
m.-ur [155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre’l aytı ol mü’mın turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur hālkılar
içinde

mümkün A *olabilir*

mümkün tur-
m.-ur [178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zı‘l ‘arşı = ‘arş tanğrısı
katında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluğ / 21 /
müta‘ın = tāt kılmağ / semme
= andann anğa / emīn = ya‘ni
ferişteler

münāfık A *ikiyüzlü, münafık*

m. [153b09(Müddessir74/31)]:
münāfık yok erdi nifākı(iy)
bolğası bunı hılaflık üçün
aydurlar
m.+larga

[148a04(Müzzemmil73/5)]:
haddīnn ağır turur kūrān
münāfıkılargā yünğül turur kūrān

münkir A *inkar eden, inanmayan*

m. [173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]:
inne fī zalike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ibratel li men yahşā =
korkarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / hālkān = siz katığ
münkir er-
m.-di

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nâsı anda
bolur hağa kim / kâne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ūrhiķuhu
= ve teklīf kılğam

mürüv[v]ed A *mürüvved, mertlik*

m. [158b11(Kıyamet75/33)]: ho
r turur ve mürüv[v]ed içinde
ayur bunı tehdīdi yolındann
ayıt[t]ı

müsülmân F *müslüman, İslam dinine bağlı olan*

m. [144b05(Cin72/11)]: ve minnâ dūne = ve bizde andann bisrerek / zālike = ve bizler envā'larda / künnā = muhtelif erdük / tarāiķa = ya'ni bir nece müsülmân ve bir nece cūdlar / kıdedān = ve tersâ ve kaderî ve rāfizi ve andavuk

[154b04(Müddessir74/39)]: aydur kim sağdınķılar müsülmân uşakları turur ve taķı aydurlar 'ilimler turur

m.+lar [145a01(Cin72/14)]: ve ennā = ve hōy / mine'l müslimūn = bizdenn müsülmânlar bar erdük / ve mine'l kâsiṭūn = ve bizlerdenn cevır kılğucılar bar

[145a05(Cin72/16,17)]: hūm = bularğa / mā'[en] gadekā = üküş şu bularğa ya'ni ni'metkinğ kılğa erdük andağ kim / 17 / lineftinehūm = müsülmânlar kibi kim katığ bularğa ācib fitne kılğam bularğa tā kendü / fih ve men yu'riż = imāmlarının öldürdigi 'Oşmān bin 'Afān ve her kim i'raż kılsalar

[145b08(Cin72/19)]: barur erdi ve habar birür erdiler bular kim müsülmânlar harîş [turur]

müsülmân bol-

m.-ğa sen [172b06(Nâzi'ât 79/17,18)] innehu tağâ = ol tağı(iy) turur / 18 / fe kul = hadtenn keçmiş / hel leke = ayıtgıl ragbetinğ bar mu / ilâ en = müsülmân bolğa sen / tezekkâ = küfürdenn yanga sen

m.+lardan

[159a12(Kıyamet75/35)]:

başzınçdı ve anıñ şerrinn savdı müsülmânlardan

m.+ları

[159a10(Kıyamet75/35)]:

tanğrığa ta'at kılubilmeyesen tidi ya'ni kamu müsülmânları öldürevüz

m.+lık [144b07(Cin72/12,13)]:

herabann = kaçsavuz andann / 13 / ve ennā lemmā = ve kaçan bizler / semı'ne'l hudâ = istesevüz müsülmānlık dīnini ve kurān / āmennā bihi = ve İmān ketürünğ anğa

m.+lık [174b09('Abese80/2)]:

['Abbās] bin 'Abde'l Muṭṭalib ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe'l

Cahmî ve bularnı
müsülmā[nlık]

mütecellî A *tecelli eden, görünen,*
meydana çıkan
mütecellî bol-
m.-ğay
[157b02(Kıyamet75/23)]:
nâzıratıñgrı ‘azze ve celle
mütecellî bolğay kişilerğa tã anı
köreler

mütehayyîr A *şaşırmış, şaşkın*
mütehayyîr bol-
m.-sa
[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim kaçan / yevmü’l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
küni(iy) andann tañgrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = kaçan
mütehayyîr bolsa / beriķa’l beşar
= bolğa kıyāmet közler

müttekı A *dayanan, dayanmış*
m.+largā
[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekılargā / mefāzan /
ķorkmaķlık bolğa / 32 / ĥadāikā
= ŧamuğdann uçmaķa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzümner

/ 33 / ve kevā’ıbe= ve ķıranķlar
kim

müvekkel A *vekil tayin edilen*
müvekkel bol-
m.-sa
[153a06(Müddessir74/30)]:
müvekkel bolsa ĥabarda kelmiş
turur bu zebāniyeler şıfatı(iy)

müvekkil A *vekil tayin eden*
müvekkil tur-
m.-ur [171b12(Nâzi‘ât79/5)]:
isrāfîl ve ‘azrâil cebre’îl
müvekkil turur yile ve suva ve
Mikā’il
[171b13(Nâzi‘ât79/5)]:
müvekkil turur yağmura ve ōda
ve ‘azrâil müvekkil turur

müzd F *ücret, karşılık, mükafat, ecir,*
sevap
m. [150a06(Müzzemmil73/20)]:
ve a’zame = ve uluğ / ecran =
müzd / ve estağfirullah = ve
yarlıķamaķ dilemek tañgrıdān /
innellahe = kim tañgrı
[150b03(Müddessir74/1)]:
oķısa tegme bir ĥarf saķışına on
müzd birge ve yalğan kılğana
taķı andavuk turur
müzzemmil A *bir şeye sarılmış,*
sargılanmış

[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘āişekā rażıallahu anha
sordılar kim

N

nādan F *bilmez, cahil*

n.+lık [179a05(İnfitar82/6)]:
paygāmbar bu āyat okıdı kim
cehlilik ve nādanlık ğarra kıldı

namāz F *namaz*

n. [147b09(Müzzemmil73/4)]:
namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensüh [boldı]

[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve anğa buyurdı tā
namāz içinde qurān tertīb

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]
: sebīlā = namāz ve ta‘at / 20 /
inne rabbeke = hōy taŋgrıng /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / tekūmü = örü turğa sen /
ednā = yakınrak

[160b03(İnsan76/7)]: [vācib]
kıldı nitekim hāc ve namāz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

[164b06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cehīl ayttı kaçan anı körsem

namāz kılduķın ayakım birle
boynına

[171a08(Nāzi‘ât79/)]: ve
kıyāmet küni(iy) bir farıza
namāz dutki oranlu qorķa

n.+ınn [147a13(Müzzemmil:
73/01)] tā tün namāzınn kılğıl
diyü

[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzınn itmek
yavlaķ cehd kıldılar taŋrı

[162a06(İnsan76/13)]: ahşam
namāzınn idti aşığa olturdılar bir
yetīm

[162a09(İnsan76/13)]ne
yārındası kün bir şaĝnı etmek
idti ahşam namazınn

n. kıl-

n. [164a05(İnsan76/24)]: kim
paygāmbar namāz kıl

n.-ıng

[150a03(Müzzemmil73/20)]: ve
ekımu‘ş şalāta ve ātüz’zekāte =
ve namāz kılınğ ve birinğ zekāt /
ve aķrızü = ve borç birinğ ödünç

[168a03(Mürselat77/48)] aytı
bularğa namāz kılınğ aytılar
sücüd [kılmaķ]

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme’iz = ve iy ol künki

kün / lil mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke‘ū = namāz kılınğ
n.-dı

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz kıldı namāz kıılır erdi
yāranları birle taŋrı ‘azze ve
celle

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
yād kıldı / 31 / fe lā şaddeka =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallā = ve ne maŋga namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velīkin /
kezzzebe = yalğan söyledi / ve
tevellā = ve i‘rāz kılıp kayıttı
n.-ğıl [164b01(İnsan76/26)]: ve
mine‘l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya‘ni namāz kılğıl
/ lehu = aŋga / ve sebbihhū = ve
tesbih kılğıl

n.-masalar
[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke‘ün = rükū‘ kılmaslar ya‘ni
namāz kılmaslar / bu āyat şakīf
qavmına indi paygāmbar

n.-ur
[154b06(Müddessir74/42,43,44)
]: fī sekar = tamu içinde / 43 /
qālū = ayıtgalar / lem neku =

tegül erdük biz / mine‘l müşallīn
= ol kişilerdenn namāz kıılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuğ
n.-ur er-di

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz kıldı namāz kıılır erdi
yāranları birle taŋrı ‘azze ve
celle
namaz

naşrani A İsa dinine inanmış,
Hristiyan
n.+ler [145b02(Cin72/18)]: ve
naşraniler ya‘ni mezgidlere
bāzirgenlik ve işiñiz ya‘ni
mezgidge

nasüpās F şükretmeyen, nankör
n.+lığa [164a04(İnsan76/24)]:
minhüm = bolmağa bularğa /
aşimen = yazuğa / ev kefurā = ve
nasüpāslığa ya‘ni Ebū Cehil /
taŋrı ‘azze ve celle buyurdı

ne ne, hanği şey (soru zamiri)
n. [145b04(Cin72/18)]: ne erse
kıılmanğ didi

[145b12(Cin72/21)]: kul inni =
ayıtgıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
kıılumaya men / leküm = hīç / ve
darran = ziyān ve ne taķı hīç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

[147a10(Müzzemmil73/1)]: ol
ne ton turur aytı terinçek turur

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]
allahe qarzān = taŋgrıǵa eygü /
hasenan = ödīnç / ve mā
tūqaddimū‘l enfūsikūm = ve ne
kim taqđīm kılǵa siz kendü
tenleriŋizdenn

[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] kılmaǵıl tǵa‘at
kılduķuŋg üçün herçi ne kılsaŋg
menim

[152a04(Müddessir74/18)]:
nese işıdım kim bular ne
cinnilerdenn ve ne ādemilerdenn

[153a16(Müddessir74/31)]: illā
melāiketen = ferıştelerde ne kim
ādemī turur ferıştelerga kim
galebe kılǵa siz bizdenn

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yeķūle‘llezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fī
ķulūbihim = köŋglünde bularıŋg
/ merazun = nifāķ turur

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kāferūne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taŋgrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[154b05(Müddessir74/40,41,4)]

fī cennātin = uçmaķ içinde /
yetesā‘elūn = sorarlar cevır
ķılǵan / 41 / ‘ani‘l mücrimīn =
mücrimlerga / 42 / mā
selekekūm = kim ne ketürdi
sizleri

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularga kim /
lehūm ‘ani‘t tezķirati = öǵütke
kırmezler / kim bu dünyāda bir

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne‘l āhıret = ķorkmazlar
āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
haķa kim / innehu = ol yād
ķılmaķlıķ turur / tezķiret = ya‘ni
ķurān

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] ķılur eygülü aydur
taķı ne üçün űküş eylük
ķılmadım dir yazuķlı

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘āşilik ķıldım dir

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
yād ķıldı / 31 / fe lā şaddeķa =
ve ne menüm rasūlumga ınandı /
ve lā şallā = ve ne maŋga namāz
ķıldı / 32 / ve lakin = velīkin /

kezzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i'râz kılıp kayıttı

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu'l insānū = iy eyle
sanurlar âdemîler kim / en
yütrake = bularnı çoğaman
bularğa / südâ = emrū nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekū =
iy ne kim sizni

[159b11(İnsan76/1)]: âdemî ne
turur ve andann ne tilerler

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lâ
şükürâ = ve ne şükrü kılmaqlık /
10 / innâ nehâfū = kim biz
korqarvuz / min rabbînâ =
tañgrımız 'azâbındann yevman
= ol 'abūs küni(iy)

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen
= bular kün / ve lâ zemherîran =
ve ne tumlu isidenn ıymağ bolğa

[162a15(İnsan76/13)]:
paygâmbar buları kördi aytı yâ
'Alî bu ne miñnet turur kim

[162b12(İnsan76/16)]: ne kim
bolsa körünü turur

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibîn = yalgancılarga / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḡküm
= yarattım sizni / min mâin =
sudann kim / mehîn = za'îf erdi

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme'izin = ol kişilerge / lil
mükezzibîn = kim yalğan
kıldılar paygâmbarı(ak) / 25 / e
lem nec'ali'l erza = iy ne
yarat[t]uḡ yirni kim bolğalar

[167a03(Mürselat77/31,32)] lâ
zalîlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lâ yuḡnî = ve ne
dūçaḡ yeliḡne / mine'l leheb =
asıḡ kılğa / 32 / innehâ = ol kün
kim / termî = ya'ni tegme

[169b04('Amme78/24,25)]: lâ
yezūḡūne = kim dâdmayalar
tamuḡda isi ya tumlu kim / fiḡā
berden = aḡḡa rāḡatı tege / ve lâ
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illâ ḡamıyman =
meger ḡaynar şu

[170a04('Amme78/35,36)]:
laḡven = yavuz keleçi / velâ
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = tañgrıñgdann saḡḡa /
'aḡāen = 'aḡā bolğa 'amel ittik

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fîme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrâḡā = yād
kılmaqlıqtann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñḡḡa / müntehâḡā =

turur kıyāmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[175a07(‘Abese80/2)]: tir erdi
kaçan anı körse ne hācetiñg bar
dir sorarlardı

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulağ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolğa sañga / ellā = eger bular
īmān ketürme / yezzekkâ =
sañga ayıtmañğız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür sañga / yes‘â
= iştāb

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuğ üçün / zenbin =
öldürdünğ / qutilet = anıñ
yazuğı(iy) yok erkenn

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün
= tegme tende / mā = kim /
āhđarat = ne ketürdi hayurdann
yā şerdenn / bu sūret içinde on
iki

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /

şāhibüküm = ya‘ni cebre’ıl ve
tegül sizinğ işinğiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā qad raāhū = ve
hōy kördi cebre’ıl uluğ şūretinn /
bi‘lūfūki‘l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

[178b05(Tekvir81/29)]: okıdım
bu kitāblarda qamusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]:
ve mā edrāke = ve ne okıturdı
sañga kim / mā siccīn = siccīn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merqūm = silmege

[181a02(Mutaffifin83/14)]:
kellā = ve ne kim andağ turur /
bel rāne = bilkim galebe qılmış
turur / ‘alā = bularınğ / qulū
bihim = könğüllerine / mā kānū
= ol kim qazanqının / yeksibūn =
qılurlar bular

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:
üçün tirler ‘uluv-i rif’at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrāke = ve ne okıturdı sañga
kim

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
hūqqat = ve ol sezāvar turur kim

tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elkat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
qarnında turur

ne tur-

n.-ur

[152b07(Müddessir74/25,26,27)]
e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se
uşlıhi = tüşürge men / sekar =
saqar ödına / 27 / ve mā = ve
kim āgah [kıldı] / edrāke = kıldı
saŋga kim / mā sekar = ne turur
saqar

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi‘l faşl = ayrılmaq küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
agāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmaqlıq küni(iy)

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmağa bular /
‘anhā = anda / bi gā‘ibīn = gāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oq[1]turdı saŋga kim ne turur

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = kıyāmet küni(iy) /
18 / şümme = bes kim / mā
edrāke = oq[1]turdı saŋga / mā
yevmü‘d dīn = kim ne turur
kıyāmet küni

[181b06(Mutaffifin83/19)]: mā
= ne turur / ‘ıliyyūn = ‘ıliyyīn /
‘ıliyyīn ferişte yiri(iy) [turur]

neçe nice

n. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā
düne = ve bizde andann bisrerek
/ zalike = ve bizler envā‘larda /
kunnā = muhtelif erdük / tarāika
= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir
neçe cūdlar / kıdedān = ve tersā
ve qaderī ve rāfizī ve andavuk

[160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ‘ımüne‘t ta‘āme = ve ta‘ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

n.+ler [145b07(Cin72/19)]: bu
qavum bir neçeler kendü
qavmlerine

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Tālib

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgiler
/ 05 / şümme = yine / kellā
hāqākim bilgiler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularğa
andann kim taŋgrı

n.+lere

[168b04(‘Amme78/2,03)]:

‘ani’n nebei’l ‘azīm = ol habar
kim uluğ turur ya‘ni kūrān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hūm
fīhi = hııaf kılurlar bir neçelere

n.+leri

[149a07(Müzzemmil73/17)]: ve
ol ol turur kim aydurlar ādemğa
oğlanlarıñnı bir neçeleri

neçeme *ne kadar, nice*

n.+çeme

[148a03(Müzzemmil73/5)]:

neçeme yūñgöl erse dilege ya‘ni
ağır turur işlemenğ anıñ

[148a06(Müzzemmil73/5)]:

neçeme tumlu bolsa şakıl
ma‘nisi ol turur

[156a03(Kıyamet75/3)]:

neçeme sūñgükleri tağılmış
bolsa bu āyat küyevüsi

[156a09(Kıyamet75/4)]: yirlü
yirine cem‘ kılğam neçeme
tobrağa evrülmiş bolsa uluğ
sūñgük

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:

beşīraten = tenleride tokluk birge
/ 15 / ve lev elkā = ve eger

neçeme ol kün / me‘āzīrah =

‘özür ketürseler

nefha *A üfürmek*

n. [172a01(Nâzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kün kim / tercüfür =
tebreñge / rācifet = rācife / ya‘ni
nefha kim titretmek

[172a03(Nâzi‘ât79/7)]:

tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni āhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

n.+sı [172a03(Nâzi‘ât79/7)]:

tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni āhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

nefs *A can, nefis*

n.+i(iy)

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:

teneffes = nefsi(iy) ya‘ni ırte / 19
/ innehu = bolur/ le qavlü = kim
kūrān / rasūlin = rasul kavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre’ıl

nehiy *A yasaklama, menetme, bir işi
yapmamayı emir veya tenbih
etme*

n.+denn

[151a06(Müddessir74/7)]: ve

nehydenn ve savaş kılmaş
'arab(??)

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yaħsebu'l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yūtrake = bularnı ıoğaman
bularğa / sūdā = emrū nehydenn
sormağa men / 37 / e lem yekū =
iy ne kim sizni

n.+i [160a06(İnsan76/2)]:
emşācin = bir erdenn ve
urağut[d]ann / nebtelihi = ve
emrū nehyi(iy) birle sınayım / fe
ce'alnāhu = ılduş anğa /
semī'an beşīran = ılak ve kōz
yara[a]t[t]uç

nehy ıl-

n.-ğa [174a03(Naziat79/40,41)]:
el-nefse = taŋrı fermānındann
nehy ılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevā = kendū tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne'l
cennete = hōy uçmaş / hiye'l
me'vā = anıñ bolğa

nehiy-i mekr A *hilenin yasaklanması*

n. [165b02(Mürselat77/01)]
[ferişte]ler turur kim ıyur emr-i
ma'rūf ve nehiy-i mekr üçün

nekāl A *azap, işkence*

n. [173a08(Nāzi'āt 79/25)] fe
ehāzehüllahū = bes taŋrı anğa
'aķubat ılur ve tuttı taŋrı anı /
nekāle'l āhireti = nekāl dünyāda
ğarķa ılam ve āhıratı(ak)
tımuğa / vel ulā = soķa

[173a09(Nāzi'āt 79/25)]
nevābit nekāl ol kelime erdi

[173a11(Nāzi'āt 79/25)] ve
nekāl āhırat ol turur ene
rabbükümü'l 'alā ve bu iki söz
ara[sında]

neme *ne, ne kadar, ne derecede*

n. [155a09(Müddessir74/52)]:
tımuğda bir er neme kellā bel lā
yehāfūne'l āhiret kellā ma'nisi

nese *nesne, şey*

n. [150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim ıurāndan indi
Muřtafāğa 'aleyhi's selām bu
erdi

[152a04(Müddessir74/18)]:
nese işidtim kim bular ne
cinnīlerdenn ve ne ādemīlerdenn

[152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann
aytı Muħammadnı
kōr[düğünğüz]

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve
nese iş işlemege āsān diyü
kıldım tutmağay ve anıñ

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen maŋga hīç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında

[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruķ nese yimediler ve
dördiñç

[165a02(İnsan76/30)]: kim biz
üküş nese tilervüz

[173b11(Nâzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insānū = yād
kılgalar ādemīleri nese/ mā se‘â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti‘l
cehīmū = işledügi ve çıkargā
taıuğdann / li men yerâ = anda
körse anı

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hīç nese bolmaz senn
kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

[175a10(‘Abese80/2)]:
ķurāndann nese yaşrur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taķı
bir bolğa

[178b06(Tekvir81/29)]: taŋrı
maşiyetindenn nese kılsa kāfer
bolur ve bi‘llahu‘t tevfiķ

[179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet
= bilgeler / nefsün = tegme kişi /
mā ķaddemet = ol nese kim
taķdīm kılmış bolğa taķdīm
sadaķa / ve ehharat = ve ol te‘hīr
kılmış bolğay

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikū = ol kün kim kılmaya
/ nefsü‘l li nefsin = biregü
biregüye asıg / şey‘an = nese /
ve‘l emru = ve fermān ol kün
ya‘ni ķamu müdde‘ılar bar bolğa
n.+denn

[151a01(Müddessir74/5)]: ya‘ni
kaçgıl ol nasedenn kim ‘azāb
vācib kılrur kemiş kõŋglüŋgdenn

[160a01(İnsan76/1)]: lem =
yok / yekun = erdi / şey‘an = ol
nesedenn kim / mezkūrā = anı
yād kılgalar erdi

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taŋrı / mā ekferahu =
aŋga kılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey‘in =

nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azķınaŋ sudann

n.+ge [178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteķīm = kim rāst turğa / ve
ḥaķ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

n.+ler [151a02(Müddessir74/5)]:
dünyā dostluķın kim ķamu
neseler ḥaṭālar başı(iy) turur
ya‘ni minnet [ķılduķuŋ]

n.+leri [146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
aŋga bildürür ol neseleri bular
kim ḥōy / yeslūkü min beyn =
yöridür anıñ elinde

n.+ni [146b02(Cin72/26,27)]: fe
lā yuṭhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / ‘alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteẓā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzebū = ve yalğan ķıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziŋ
ḥucetlerimizni / 29 / ve külle =
ve ķamu / şey’in = neseni /
aḥşaynāhū = ve yazdurduķ /
kitāban = ve bildürdük

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kūn taķı
bir bolğa

n.+niŋ

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7
3/0)]: ve aḥşā külle = ve bilürler
ķamu / şey’in ‘adeden =
neseniŋ saķışın /0/ ve bu sūret
Mekkede

n.+si [157b14(Kıyamet75/27)]:
‘azze ve celle ol kūn aŋga ḥiç
nesesi ķıldurmaya raḥmet
ferište[leri]

n.+ye

[167a01(Mürselat77/28,29)]
ķıyāmet kūni(iy) bularğa / 29 /
inṭalīķū ilā = barıŋ ol neseye
kim / mā kūntüm bihi = siz anı

[172a02(Nāzi‘ât79/6)]: tüşer
ķamu neseye

neşāt A *sevinç*

n. [174b05(‘Abese80/)]: sūretinn
oķısa ķıyāmet kūni(iy) küle tura
neşāt şāzılıķ birle

neşāt kıl-

n.-ur [171b02(Nāzi‘ât79/2,03)]:
neşāt kılur taŋrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihāti = feriştelerga
/ sebḥā = aydur kim

neşr A yayma

n. [165b05(Mürselat77/03)]
yillerge neşr diyü ol ferîştelerğa
aydur

nete nasıl, niçin

n.
[155a04(Müddessir74/49,50,51)]
: mu‘rizıyne = bendeden ırak
tururlar / 50 / ke ennehüm =
andağ kim ingasann / humürüm
= kim bular eşek turur /
müstenfıretün = kim kaçarlar /
51 / ferrat = nete kim kaçarlar

[156a05(Kıyamet75/3)]:
körmeyince inanmaya men iy
çürmiş süngükleri nete ulaşturğa

[172b09(Nâzi‘ât 79/19)] ‘azze
ve celle Mûsâğa aytı bargıl
fir‘avun qatınâ nete barماسan

[176a04(‘Abese80/24)]:
qatıqlıq kılur erdi nete boldı
imdi

[182b06(Mutaffıfın83/35,36)]:
‘ale‘l erâ‘iki = yincü yâğut
tahtlar üzere / yanzurün =
olturup baqa turğalar tâ bularğa
nete ‘azâb kılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezâ birgeler

neteg nasıl, niçin

n.
[152b04(Müddessir74/19,20,21)]:
fe qutile = la‘net kelsün / keyfe
= anğa neteg / qader = taqdır
kıldı / 20 / şümme = andann /
qutile = la‘net bolsun / keyfe =
neteg / qadera = taqdır kıldı / 21
/ şümme nazara = anda baqtı

[153a04(Müddessir74/30)]:
meleku‘l mevt kibi kim
yalnğuzınn qamu cehân cânın
alur neteg revâ [bolmağa]

[172a11(Nâzi‘ât79/11)]: qovuq
çürimiş kim yıl anıñ içine tüşer
bolsa neteg tirür

[176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzuri‘l insânü = iy baqınğ
âdemilerğa / ilâ = ve bularınğ
aşlarına / ta‘âmihi = tâ neteg
tedbır kılur nevâbit

n. [173a09(Nâzi‘ât 79/25)]
nevâbit nekâl ol kelime erdi

nezür A adak, nezir

n.+ler [160b02(İnsan76/7)]:
ya‘ni vâcib nezürler ol kim
tanğrı ‘azze ve celle bularğa
vâcib [kıldı]

nezür kıl-

n.-dı [161b12(İnsan76/13)]:
andavuk nezür kıldı üç kün ve
bıraķır taķı bar erdi ol taķı

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmaķ nezür kıldı taŋrı
‘azze ve celle bularġa
‘ākıbat[lıġ]

n.-sa
[160b04(İnsan76/7)]:ta‘atġa
nezür kılsa vefā kılsa

nidâ A seslenme, çağırma

nidâ kıł-
n.-dı [173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü kayıtı
ve i‘râz kıldı / yes‘â = ve hııaf
kıldı / 23 / fe haşerra = taŋrı
fermânın bes tirdi ve minden / fe
nâdâ = câzularnı ve nidâ kıldı
uluġ taŋrı

nidâ kıł-
n.-dı [172b04(Nâzi‘ât 79/15,16)]
mūsâ = sözi(iy) / iz = andann
kim / nâdâhü = nidâ kıldı /
rabbühu = anġa taŋrısı anıñ

nifāk A nifak, münafıklık

n.+ı(iy)
[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfıķ yok erdi nifāķı(iy)
bolġası bunı hııaflık üçün
aydurlar

nifāk tur-

n.-ur [153b08(Müddessir74/31)]:
ve li yeķüle‘llezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fı
ķulūbihim = könġlünde bularınġ
/ merażun = nifāk turur

nihāyet A son

n. [157b07(Kıyamet75/23)]:
anġa nihāyet yok taŋrı ‘azze ve
celle buları körür ve muħīt bulġa
n.+leri [157b09(Kıyamet75/23)]:
ħadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

ni‘met A lütuf, yiyecek, içecek

n. [148b06(Müzzemmil73/11)]:
ülü‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Ķureyş ulularına / ve
mehhilhüm ħalīlā = ve mühlet
birgil bularġa azķınañ

[151b05(Müddessir74/13)]:
anuñ ni‘met kesildi helak boldı
[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
ķaçan / raeyte = körseŋġ /
şemme = andaġ / raeyte =
köresenn / ne‘īmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluġ mülk / kebīrā
= andaġ yād kılduķ

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebīr ma‘nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hıķ kitmege

[181a05(Mutaffifin83/15)]:

kellā = hāḳā kim / innehüm =
bular ol kün / ‘ar rabbihim =
taṅgrısındann maḥcūb bolğa /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḥcūbün = ni‘met
ve raḥmet

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22
)] kitābüm = kitāb turur /
merḳüm = merḳüm hāzıra / 21 /
yeşhedühü‘l muḳarrubün =
kelgeler muḳarrebler ve muṭiler
ni‘met içinde bolur / 22 / inne‘l
ebrāra = hōy ebrār

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:
ta‘rifü = bilge senn / fī
vücūhihim = bularıñ yüzleri
içinde / naḍrate‘n ne‘īm =
yazukluk ve ni‘met / 25 /
yüşḳavne = birgeler bularga

n.+e

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:

ḳutile‘l insānū = laḡnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taṅgrı / mā ekferahu =
anğa ḳılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ḳılmış kim / şey’in =
nesedenn / haleḳahu = yaratmış

turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azḳınanḡ sudann

n.+i(iy)

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:

mā tef‘alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne‘l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmaḳ/
ne‘īm = ni‘meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

n.+imğa

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:

ni‘metimğa arzu turur / 06 / ve lā
temnün = ve minnet ḳılğa /
testekşir = uluḡlıḳın / 07 / ve len
rabbike = ve tanrıga

n.+ine

[171b02(Nāzi‘ât79/2,03)]: neşāt

ḳılur taṅgrı ni‘metine tegir / 03 /
ve‘s sabihāti = feriştelerge /
sebḫā = aydur kim

n.+inn

[151b06(Müddessir74/14,15)]:

ve mehhedtū = kiñgirü ḳıldım /
lehu = anğa / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kiñgrü / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturḡam ni‘metinn artur menüm
ṭama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

n.+kinġ [145a05(Cin72/16,17)]:

hüm = bularġa / mā'[en] ġadekā
= üküş şu bularġa ya'ni
ni'metkinġ kılġa erdüġ andaġ
kim / 17 / lineftinehüm =
müsölmānlar kibi kim ġatıġ
bularġa ācib fitne kılġam bularġa
tā kendü / fīh ve men yu'riz =
imāmılarınn öldürdüġi 'Oŝmān
bin 'Afān ve her kim i'raz
ķılsalar

n.+ler

[181b09(Mutaffifīn83/22,23)]: le
fī ne'im = ni'metler içinde bolur
/ 23 / 'ale'l erā'iki = tahtlar
üzere baķar anıñ kerāmetleri /
yenzurün = baķarlar tañġrıya
aydurlar kim yenzurün ilā
rabbihim

niŝān F *işaret, alāmet, belirti*

n.+ı(iy)

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:

eyyāne = kim kaçan / yevmü'l
ķıyāmet = bolġa ķıyāmet
küni(iy) andann tañġrı niŝānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = kaçan
müteħayyır bolsa / beriķa'l beşar
= bolġa ķıyāmet közler

nişe *niçin*

n. [155b13(Kıyamet75/2)]:
aydur nişe eylük tilemedüm dir
ve ne üçün 'āŝilik ķıldım dir

nūr A *ıŝık, aydınlık, nūr*

n.+da [170b01('Amme78/38)]:
saġarnında bir arķ aķar nūrda
kim cebre'ıl 'aleyhi's selām

n.+ı(iy)

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize'n nücümü = anda kim
yılduzlarınġ / tūmiset = nūrı(iy)
kitge / 09 / ve ize's semāü = ve
kaçan kök

n.+lu [155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre'ıl aytı ol mü'min turur ve
yüzi(iy) nūrı bolur ħalklar
içinde

n.+suz

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
ħasefe'l ķameru = ve ķaranñu
bolġa ay / 09 / ve cūmi'a'ŝ
şemsü = ve cem' bolġa bir yirde
bir kün / ve'l ķameru = ay
nürsuz ķara bolup

nūŝ F *tatlı, bal*

nūŝ bol-

n.-sun

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]

veŝrabü = ve içinġ / henīen = nūŝ

bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işledīngiz dünyāda /
ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

nuṭfe A bel suyu, döl

n. [172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]
zecratūn = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhūm = kaçan bularnı körseler
/ bi’s sāhiratti = ol ḥālīd biz
üzere kelmiş bolsa

n.+den [160a05(İnsan76/2)]:
innâ = ve biz / ḥalakne‘l insāne
= yarat[t]uḳ âdemîlerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya‘ni
azḳınaṅ sudann kim

n.+den [159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘aleḳatenn = ol ‘alaḳa ya‘ni / fe
ḥaleḳa = ḳan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz ḳıldı

nüzur A *adak*

nüzur ḳılğıl

n. [161b10(İnsan76/13)]:
bardılar ‘Alîğa ayıt[t]ılar nüzur
ḳılğıl ‘Alî ayıtı rażıallahu ‘anhu

O

öd *ateş*

o. [146a07(Cin: 72/23)] fe inne
lehu = anğa bolğa / nāra
cehenneme = öd tamuḡuṅ /
ḥālīdīne = menḡülüg

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]
: inne = ve ḥöybiziṅ / ledeynâ =
ḳatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āḥırat ‘azābı(iy) ve uluḡ ḳatıḡ
‘uḳūbetler / ve ceḡıymā = artuḡ
bolğa ve uluḡ öd / ve ṯa‘āmen =
ve ṯa‘ām kim boğaz içre

[160a09(İnsan76/4,05)]:
selāsile = zencîrler / ve aḡlālev =
ve bağlar / ve se‘īrā = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne‘l
ebrāra = ve ḥöy müminler

o.+a [171b13(Nâzi‘ât79/5):
müvekkil turur yaḡmura ve öda
ve ‘azrāil müvekkil turur

o.+ına [152b:
07(Müddessir74/25,26,27)] e‘l
beşer = sözi(iy) / 26 / se uşlîhi =
tüşürge(men / seḳar = saḳar
ödına / 27 / ve mā = ve kim āḡah
[ḳıldı] / edrîke = ḳıldı saṅga kim
/ mā seḳar = ne turur saḳar
öd ḳıl

o.-sa [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize‘l biḥāru = ve kaçan
tenḡizleri kaynadıp / süccirat =
ōd kılsa andaḡ kim / 07 / ve
ize‘n nüfūsü = ve kaçan tenleri
tirürse ya‘ni eygüleri eygü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menḡzi birle

ōdun odun

o. [145a03Cin72/15): ve
emme‘l ḡasıṭüne = ve amma
cevr ḡılḡucılar / fe kânū = bolḡa
/ e‘l cehennem = ṭamuḡa / haṭabā
= ōdun

oḡlan çocuk, erkek çocuk

o.+1 [177b02(Tekvir81/11)]:
Ḳatāde aydur kaynadmaḡ ol
taḡrı buşısı turur ādem oḡlanı
yazukına

o.+1(ak) [176a03(‘Abese80/24)]:
Ebū Ḳalābe aydur tevrāt içinde
yerlü turur yā ādeme oḡlanı(ak)
baḡıḡ anḡa kim

o.+1(iy) [171a14(Nāzi‘ât79/1)]:
ve aydurlar feriştelerga aydur
kim ādem oḡlanı(iy) cānın

o.+ları

[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tetteḡüne in kefertüm = kāfer
bolmasanḡız / yevme yec‘alü‘l

vildāne = ol kün ‘azābına kim
ḡılur oḡlanları / ṣībā = ḥovāca
ḡılur

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
anḡa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküṣ / 13 / ve
benīne = ve oḡlanları / ṣühūdann
= ḡāzır Mekkedenn anıñ birle

[158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ḡutı(iy) uşaq oḡlanları
ḡayḡusındann sarmaşur ve gür
ḡayḡusındann sarmaşur

o.+larım

[152a11(Müddessir74/18)]:
Ümmü Velīd buştı aytı benim
mālım oḡlanlarım bulardann

o.+ların

[149a08(Müzzemmil73/17)]:
ṭamuḡa ayḡılsadı aydur
ḡarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oḡlanların aydur

o.+larındann

[176b01(‘Abese80/35,36)]: ve
üm̄mihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve ṣāḡıbetihi = ve
uraḡutındann / ve benīhi = ve
oḡlanlarındann / kim ḡıç kimse

o.+larınġnı

[149a07(Müzzemmil73/17)]: ve
ol ol turur kim aydurlar ādemġa
oġlanlarınġnı bir neçeleri

o.+ına [159a07(Kıyamet75/35)]:
hem qaravaş oġlanına uymaya
erdim didi payġāmbar aytı
‘aleyhi’s

oġul *çocuk, evlat*

o.+ı(iy)
[147b14(Müzzemmil73/4)]:
‘Ömer oġlı(iy) aytı
payġāmbardann

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oġlı(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse
o.+ındann

[176b05(‘Abese80/36)]: Lūt
payġāmbar uraġutındann kaçġa
ve benīhi nūḥ payġāmbar
oġlındann kaçġa

o.+lı [152b02(Müddessir74/18)]:
atalı oġullı birbirindenn ayrur
tidi anda tanġrı

oķ *ok*

o. [171a11(Nāzi‘ât79/1)]: ve’n
nāzi‘āti = andann yād kılr
bularġa kim / ġarġan = yā tartar
oķ atar / aydurlar bunı

oķı- *oķmak*

o. [147b15(Müzzemmil73/4)]:
ķurān iyelerine aydurlar ķurān
oķı tertīb birle andaġ kim dünyā
o.-dı [152a02(Müddessir74/18)]:
Velīd bin Muġīre ķatına bardı
bunı oķıdı Velīd bin

[157b01(Kıyamet75/23)]:
payġāmbar ‘aleyhi’s selām
yüzi(iy) oķıdı vücūhu yevme’izi
nāzıratilā rabbihā

[162b04(İnsan76/13)]:
payġāmbarġa oķıdı

[162b05(İnsan76/13)]: ḥīnün
mine’d dehri tā sonġına tegince
oķıdı

[179a05(İnfıtar82/6)]:
payġāmbar bu āyat oķıdı kim
cehlilik ve nādanlık ġarra kıldı
o.-dı er-di

[174b10(‘Abese80/2)]:
[müsülmā]nlıķa oķıdı erdi
‘Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥī
Mālik kim anġa Ümmü
[Külsüm]

o.-dım [178b05(Tekvir81/29)]:
oķıdım bu kitāblarda ķamusında
andaġ boldum herçi ne kim
kendü özine

o.-mak

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:

cem‘ahu = cem‘ kılmağ seninğ /
ve qur‘āneh = könglünğ içinde
oğımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara’nāhu = kaçan
oğısavuz biz anı / fettebı‘ı =
aygıl / qur‘āneh = oğımağlığa
anı ya‘ni hükümlerini idinğ

o.-mağlığa

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:

cem‘ahu = cem‘ kılmağ seninğ /
ve qur‘āneh = könglünğ içinde
oğımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara’nāhu = kaçan
oğısavuz biz anı / fettebı‘ı =
aygıl / qur‘āneh = oğımağlığa
anı ya‘ni hükümlerini idinğ

o.-mağız [145a07(Cin72/18)]:

ve enne‘l mesācide = hōy
mezgīdler / lillahi fe lā ted‘ū =
tağrınınğ turur oğımağız /
me‘allahi ehadā = tağrınğız
birle tağı ayruğ tağrı

o.-nğ

[149b06(Müzzemmil73/20)]:

fağraū’ = oğınğ ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine‘l qurān =

qurāndann yüz āyat elig āyat =

‘alime = bilür kim

[150a01(Müzzemmil73/20)]:

yükātilüne = toğuş kılurlar / fī
sebīlillahi = tağrı yolarındann /
fağraū’ = oğınğ / mā teyessera
minhū = anı āsānd turur sizge
qurāndann

o.-r

er-di

[157a01(Kıyamet75/15)]:

terkin
oğır erdi andem diyü tağrı
‘azze ve celle aytı ve lā tec‘al
o.-sa [147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn oğısa yığa tağrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālığın
miğnetin andann

[150b03(Müddessir74/1)]:

oğısa tegme bir ħarf sağışına on
müzd birge ve yalğan kılğana
tağı andavuğ turur

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:

payğāambar ‘aleyhi‘s selām ayttı
her kim bu kıyāmet sūret oğısa

[159b07(İnsan76/)]:

her kim
hel etā ‘ale‘l insān sūret oğısa
anıñ cūdāsı

[165a10(Mürselat77/)]:

mürselāt sūret oğısa ol kişi
kāferlerden tegüldir

[168a13(‘Amme78/)]: oķısa
taŋrı ‘azze ve celle içürge aŋga
ķıyāmet kūni(iy) tumlu ŗarāb

[171a05(Nāzi‘āt79/)]: ħabar
turur her kim ve‘n nāzi‘āt
sūretinn oķısa tegme

[174b05(‘Abese80/)]: sūretinn
oķısa ķıyāmet kūni(iy) küle tura
neŗāt ŗāzılık birle

[177a01(Tekvir81/)]: sūret
oķısa taŋrı ‘azze ve celle kamu
yavuzlıkta saklağa anı ķıyāmet

[178b09(İnfitar82/)]:
paygāmbardan ŗallallahu ‘aleyh
her kim ize‘s semāūnfetarat
oķısa taŋrı

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
paygāmbardann kim aytı ķanıķı
ķiŗi bu sūret oķısa taŋrı

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā
= ve kaçan / tūtlā = oķısa /
‘aleyhi = aŋga birinĝ / āyātünā =
āyatlarımız / ķāle = aydur kim /
esāfiru‘l evvelin = aŗnuķılariŋĝ
meŗeli(iy) turur

[182b12(İnŗikak84/)]: inŗikaķat
sūret oķısa ķıyāmet kūni bitisi
arķasından birmege ol iŗ

o.-saŋĝ

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniŋ menziletiŋ uluĝ bolğa
kim oķısaŋĝ

o.-savuz

[157a04(ķıyamet75/17,18)]:
cem‘ahu = cem‘ kılmaķ seniĝ /
ve ķur‘āneh = kōŋĝlünĝ içinde
oķımaķ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā ķara’nāhu = kaçan
oķısavuz biz anı / fettebi‘ı =
ayĝıl / ķur‘āneh = oķımaķlıkā
anı ya‘ni ħükümlerini idiŋĝ

o.-yavuz [145b11(Cin72/20)]:
ķāle = ayıt[tı] / innemā =
paygāambar kim / ed‘ū =
oķıyavuz kendü / rabbī =
taŋrımiŗnı / ve lā ünrikü = ve
ŗirk ketürmeyevüz / bihi eĥadā
= ħiĥ aŋga ortaķ

oķıt- oķıtmak

o.-urdu

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmağa bular /
‘anhā = anda / bi ĝā‘ibin = ĝāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
oķ[ı]turdı saŋga kim ne turur

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = ķıyāmet kūni(iy) /
18 / ŗümme = bes kim / mā

edrâke = ok[ı]turdı sanğa / mā
yevmü'd dīn = kim ne turur
kıyāmet küni

[180b09(Mutaffīfīn83/8,09)]:
ve mā edrâke = ve ne okıturdı
sanğa kim / mā siccīn = siccīn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merķūm = silmege

[181b05(Mutaffīfīn83/18,19)]:
üçün tirlər 'uluv-i rif'at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrâke = ve ne okıturdı sanğa
kim

oku- okumak

o.-maqlık
[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle okunğ didi / ve rattıl e'l
ķurāne = ve ayıtgıl ķurānı(ak)
okumaqlık hālindenn / tertīlā =
birbirindenn ayırgıl

o.-maqlıkda
[148a08(Müzzemmil73/6)]:
ķıylā = tolu bolğa sözdenn /
ya'ni okumaqlıkda ve tā'at
ķılmaķtan üküş sevāb bolğa
o.-nğ

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle okunğ didi / ve rattıl e'l
ķurāne = ve ayıtgıl ķurānı(ak)

okumaqlık hālindenn / tertīlā =
birbirindenn ayırgıl

ol o (işaret sıfatı/zamiri veya teklik üçüncü şahıs zamiri)

o. [144b03(Cin72/10)]: ve ennā
= ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi'l arzı = yir üzere
turur kim bu yıldızlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularınğ

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / 'alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirtezā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[146b03(Cin72/27)]: min
rasūlin fe innehu = rasūllardann
anğa bildürür ol neseleri bular
kim hōy / yeslükü min beyn =
yöridür anıñ elinde

[146b05(Cin72/27)]: tā ol anğa
ayur 'ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblis kelse ferişterler aydur ol
şeytān turur andann

[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘āişekā rażıallahu anha
sordılar kim

[147a10(Müzzemmil73/1)]: ol
ne ton turur aytı terinçek turur

[147a11(Müzzemmil73/1)]:
erdi muñdann hekimler aydur bu
ol vaqtun erdi kim
paygāambar[lık]

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enkuš = ya eksük / minhu =
andann / kalılān = azkınañg / 04
/ ev zid = ya ol qadarlu / ‘aleyhi
= üç ülüde bir

[147b08(Müzzemmil73/4)]:
seyekūnu minküm marzā bu
Mekke de erdi ol vaqtun bu biş

[147b09(Müzzemmil73/4)]:
namāz inmedük erdi bu namāz
indi erse ol mensüh [boldı]

[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sā‘atinde /
hiye eşeddü = qatıg bolur / vaṭ
en = ya‘ni qavī bolur / ve
aḳvemu = ve şavāb yavlaq

[148b02(Müzzemmil73/9)]:
lāilahe illā = yok tañgrı meger ol

/ hüve fettehizü vekılā = anı
vekıllıga tutgıl

[148b03(Müzzemmil73/9)]:
ya‘ni işlerine işlerinñni aña
qoğıl tā ol sañgā kifāyet qılğay

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:
cemılā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensüh turur qılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve qoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:
zā guşşatin ve ‘azāben = zaḳqum
ğıslīn ve irinğ ve ‘azāb / elīmā =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercüfü = tebrenge

[149a06(Müzzemmil73/17)]:
tettekūne in kefertüm = kāfer
bolmasañgız / yevme yec‘alü‘l
vildāne = ol kün ‘azābına kim
qılur oğlanları / şībā = hōvāca
qılur

[149a07(Müzzemmil73/17)]:
ve ol ol turur kim aydurlar
ādemga oğlanlarınñni bir
neçeleri

[149a09(Müzzemmil73/18)]:
e‘s semāü = ve kökler /
münfeṭırun = yarılga ol kün / bih

= ve bolğa / kâne va‘dühü =
va‘desi qazâ / mef‘ulâ = bolğa

[149b03(Müzzemmil73/20)]:

min sülüşeyi‘l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
sülüşehu = ve üçde biri(iy) / ve
tâ‘ifetü = ve ol bölük kim

[149b06(Müzzemmil73/20)]:

fakraū‘ = oqıñg ol kim âsân turur
/ mā teyessera mine‘l qurân =
qurândann yüz âyat elig âyat =
‘alime = bilür kim

[149b07(Müzzemmil73/20)]:

en sayakünü = bolğa sizdenn /
minküm merzâ = sökeller / ve
âharüne = ve ol kişiler kim /
yağribüne = yörirler

[149b08(Müzzemmil73/20)]:

fı‘l arđı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min fağlillahi =
tañgrıdann fazl / ve âharüne = ve
tağı ol kim

[150a05(Müzzemmil73/20)]:

min hayrin tecidühü =
hayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = tañgrı qatında / hüve
hayrân = ol yigrek yâ halıqtann

[150b04(Müddessir74/1)]:

bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
rağman = rüzı birgüci / er rağım

= rağmet kılğucı / yâ eyyühe‘l
müddessir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[151a01(Müddessir74/5)]:

ya‘ni kaçğıl ol nasedenn kim
‘azāb vācib qılur kemiş
köñglüñdenn

[151a07(Müddessir74/8,09)]:

fe izā = kaçan ürse / nūqıra fı‘a‘n
nāqūr = boruğnı / 09 / fe zalike =
höy ol / yevme‘izın = kün /
yevmün = kün turur

[151a09(Müddessir74/11)]: ve

men halaqtü = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veñıdann = yalñguz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[151b07(Müddessir74/16,17)]:

kellā innehu = ma‘nâsı anda
bolur haqa kim / kâne li âyatına
= ol menüm âyâtımğa / ‘anıdann
= münkir erdi / 17 / se ürhıkuhu
= ve teklīf kılğam

[151b10(Müddessir74/17)]:

[harīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraqur tibine iner

[151b11(Müddessir74/18)]:

innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve qader = kendü

tenine takdîr kıldı / ve bu ol vaqt
erdi kim

[152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli urağutlı

[153b01(Müddessir74/31)]: ve
mā = kılmadım / ce‘alnā =
bularıñg / ‘iddetehüm = sakışın /
illā = meger kim / fitnete‘l
lillezîne = anıncı kim fitne
bolsun ol kişilere kim

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kâfer bolmuşlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yañgavuz / li yestekine‘l lezîne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezîne = ve arturğa ol
kişilere kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yakınlık / ve lā yertābe = ve şek
kılmayalar

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezîne = ol kişiler kim / ũtü‘l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve‘l mũminũne = ve
mũ‘minler / ve bu sũret
Mekke de inmiş Mekke de

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yekũle‘llezîne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fı
kulũbihim = kŕnğlũnde bularıñg
/ merazun = nifāk turur

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hũve mā = ol yok ol /
hiye = ya‘ni ũamuğ / illā zıkrā =
pend turur / lil beşer =
ādemilerğa

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = kŕkũtğucı turur / li‘l
beşer = ĥalkları / 37 / li men = ol
kişiler kim / şā‘e minkũm =
bular sizlerdenn ilerũ kelge / en
yetekaddeme = ũa‘at ınca

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirũ bargā / yeteeħħar =
ve şer yazuğ içinde ƣalğa / 38 /
kũlli nefsim = ƣamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[154b06(Müddessir74/42,43,44)]:
fı seƣar = ũamu içinde / 43 /
ƣālũ = ayıtğalar / lem neku =
tegũl erdũk biz / mine‘l mũşallĭn
= ol kişilerdenn namāz ƣılır / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuğ

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ħatā = tā bizge keldi / etāne‘l

yaķın = yakın ya‘ni ölüm tańǵrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asıǵ kılmadı bularǵa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefi‘lerinġ bu
ol turur kim

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne‘l āhiret = ǵorǵmazlar
āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
haķa kim / innehu = ol yād
kılmaķlıķ turur / tezkiret = ya‘ni
ķurān

[155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre‘ıl aytı ol mü‘min turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur hāķlar
içinde

[156b03(Kıyamet75/10,11)]:
yekulu‘l insānū = ayıdǵalar
ādemiler / yevme‘izīn = ol kün
kim / eyne‘l meferr = ǵačan
turur ǵaķmaķlıķınn / 11 / kellā=
haķā kim bolmaya

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]
lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike
= turaǵ yiri(iy) belgülü ve taķı
hıç yārı kılucı seniñ tańǵrıñġ /
yevme‘izi‘l müstekarr = bolǵa ol
kün ǵader birdeçi ve hūķüm

ķıladaçı / 13 / yunabbıu = habar
birge

[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerǵa /
yevme‘izin = ol kün işlemişler
turur / bimā ǵaddeme = tā‘at ve
ol zāyiǵ kılmaş [bolǵa] / ve ahħar
= [kılmaş] bolǵa ‘ibādetinn

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:
beşıraten = tenleride toķluķ birge
/ 15 / ve lev elkā = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzırah =
‘özür ketürseler

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne‘l āhirete = ve ǵorlar
āhıratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve
yüzler bolǵa / yevmeizin = ol
kün / nāzıratann = yıldırı yüz / 23 /
ilā rabbihā = ve kendü tańǵrısına
/ nāzıratann = baķar

[157a07(Kıyamet75/23)]:
tańǵrı ‘azze ve cello ol kün rūşān
kılǵa şād kılǵa şādlıķ birle
bularınġ yüzlerin

[157a08(Kıyamet75/23)]:
payǵāmbar aytı ‘aleyhi‘s selām
uçmaķ hāķları bisreki bularınġ
ol

[157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim

kirāmıraḵ bolsa uçmaḵ içinde
andaḡ

[157b10(Kıyamet75/23,24)]:

lā tūdrikuhu'l ebṣār ve hüve
yūdrikü'l ebṣār ve vücühün =
taḵı yüzler / yevmeizin = ol kün
ḵara bolḡa / bāsireten =
ḡālindenn tegzinip ādemiler

[157b14(Kıyamet75/27)]: 'azze
ve celle ol kün anḡa ḡıç nesesi
ḵıldurmaya raḡmet ferişte[leri]

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununḡ cānın kim iletge tiyü ol
kim aydur ve ḵıyle men rāḡınn

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
ḵıyāmet küni(iy) ḵorḡusındann
ol elli minḡ yıl turmaḵı

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilā
rabbike = ve taḡrıḡḡ tapa /
yevme'izini'l = bulḡa ol kün /
mesāk = barmaḡın sonḡını

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaḡ başlu boldı
'Abdullah bin Mes'ud [E]bū
Cehil

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
ṡümme kāne = andann bular /

'aleḡatenn = ol 'alaḡa ya'ni / fe
ḡaleḡa = ḡan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz ḵıldı

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea'le = ḵıldı / minhü'z
zevceyni'z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve'l üḡḡâ = ve tiṡi /
40 / e leyse ḡalike = iy yok mu
ol kim andaḡ kim

[160a01(İnsan76/1)]: lem =
yok / yekun = erdi / şey'an = ol
nesedenn kim / mezkūrâ = anı
yād ḵılḡalar erdi

[160a10(İnsan76/5)]:
yeṡrabüne = ṡarāb iḡerler ol
ceḡānda / min ke'sin = ve ol
meṡrebdenn kim / kāne =
ḡatılmış turur / mizācühā = anḡa
/ kāfūrâ = kāfurdann ya'ni
aḡlıḡı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolḡayı bar

[160a11(İnsan76/6)]: 'aynan =
anıñ mehri(iy) kim ol / yeṡrabü =
bınḡardann iḡerler / biḡâ /
'ıbadullahi = taḡrı bendeleri

[160b02(İnsan76/7)]: ya'ni
vācib nezürler ol kim taḡrı
'azze ve celle bularḡa vācib
[ḵıldı]

[160b03(İnsan76/7)]: [vâcib]
kıldı nitekim hâc ve namâz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yehâfûne = ve qorqalar ol
küdenñ kim / kâne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) âşkere turur /
müsteñrâ = ve özün tartar

[160b07(İnsan76/8)]: [severler]
erse ol başı(ak) ve arzularlar
er[se]

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lâ
şükürâ = ve ne şükürü kılmaklıq /
10 / innâ nehâfû = kim biz
qorqarvuz / min rabbinâ =
tanğrımız ‘azâbındann yevman
= ol ‘abûs küni(iy)

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veqahümüllahü = ve saqlar
tanğrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve leqqâhüm nağraten = ve
bularga körterğa / yaruqlıqı
bularnıñ yüzinde

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürürâ = ve şadıllıq bularnıñ
köñglünde / 12 / ve cezâhüm =
ve cezâ birge / bimâ = bularga /
şaberû = ol şabur kim kılmış

bolğalı / cenneten = tanğrı
ta‘atı(iy)

161a12(İnsan76/13)]: kim bir
kün ta‘âm birdi miskiñğa ve
yetimğa ve ol ol erdi

[161b02(İnsan76/13)]: velikin
yâranlardann istegil tidi ol
miskin ol enşârlıqlar

[161b05(İnsan76/13)]:
senğince andavuç ta‘âm tiledi ol
tağı enşârlıq evine bardı ta‘âm

[161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andağ erdi kim Hasan
ve Hüseyin razıyallahu

[161b12(İnsan76/13)]: andavuç
nezür kıldı üç kün ve bırakır tağı
bar erdi ol tağı

[162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yârındası yana
ögüttiler

[162a08(İnsan76/13)]:
ta‘âmdann birinğ didi ol kün
kamu anğa bir

[162a11(İnsan76/13)]: aç menn
ta‘âm birinğ anğa birdiler ol

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebîr ma‘nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hıç kitmege

[163b08(İnsan76/21)]: ma'nâsı
ol bolur yabaŋga oturmas bevül
kılmas terler ol

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar āhırat /
verāhüm = ve bularıŋg elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya'ni kıyāmet / şekılā= ağır / 28
/ naħnū = biz

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler taŋrı /
innellahe = kim taŋrı / kāne =
sizge

[165a10(Mürselat77/)]:
mürselāt sūret okısa ol kiři
kāferlerden tegüldir

[165a13(Mürselat77/1)]: ve'l
mürselāti = anda yād kılur ol
yiller kim / 'urfā = taŋrı estürür
/ 'urfā av neşrenn

[165b05(Mürselat77/03)]
yillerge neşr diyü ol ferıştelerğa
aydur

[165b06(Mürselat77/03,04)]
kim yazuqımız dīvār / fe'l

fāriqatı ferqan = ol ferışteler kim
farq kılur

[165b08(Mürselat77/04,05)]
halāl harām aydurlar ya'ni
bulıtğa aydur / 05 / fe'l
mülkıyāti zıkrā = ol ferışteler
kim saŋga vaħiy ketür

[165b12(Mürselat77/06,07)]
bunuŋg üçün kamuğ and[a] yād
kıldı / 07 / innemā = kim ol
va'ad kılur / tū'adüne = sizlerge

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü'l faşlı = ya'ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei'zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibīn = yalğan kıldı
payğāmbarı(ak)

[166a06(Mürselat77/18,19)]
kezalike = andağ kılğavuz /
nef'alü bi'l mücrimīn = cürüm
kılğucılarnı / 19 / veylün
yevme'izin = vey ol kün

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma'lüm = ya'ni toğurduqı vaqta
tegin kim ança ana qarında
kim tutgam / 23 / fe qadernā =
ve taqdır kılduq ve eygü / fe
nı'me'l kādīrūn = ve eygü
miqdār kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme'izin = ol kişilerge / lil
mükezzibîn = kim yalğan
kıldılar paygāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec'ali'l erza = iy ne
yarat[t]uķ yirni kim bolğalar

[166b06(Mürselat77/28)]
veylün = velī ol / yevme'izin =
kün kim / lil mükezzibîn =
yalğan kılgucılarga / andann
habar birdi kim ayıtğalar

[167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bularga / 29 /
inṭalīķū ilā = barıñg ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı

[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibūn = yalğan kıılır
erdiñgiz dünyāda / 30 / inṭalīķū
ilā zıllin = barıñg ol kölgeye kim
/ zī selasın = üç üzüg bolur /
şu'abın = tamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zālīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
dūçaķ yeliñgne / mine'l leheb =
asıg kıłğa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

[167a05(Mürselat77/34)]
veylün yevmei'zin = ve iy ol kün

kibi kün / lil mükezzibîn =
yalğan kılgucılarga

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol künki kün
turur / lā yenṭıķūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū'zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularga kim / fe
ya'tezirün = söz söylese yā 'özür
tilese / 37 / veylün yevme'izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibîn = yalğan
kılgucılarga

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema'nāküm = ve
cemü' kıılır sizlerni / ve'l
evvelīn = ve öñgdīnkilerge

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme'izin = ve iy ol kün
kibi kün / li'l mükezzibîn =
yalğan kılgucılarga / 41 / inne'l
mütteķīne = hōy perhīzkārlar / fī
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabū = ve içiñg / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işlediñgiz dünyāda /

ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczī‘l muḥsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylūn
yevmei‘zin = ve iy ol kūn kibi
kūn / li‘l mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylūn yevme‘iz = ve iy ol kūnki
kūn / lil mükezzibīn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke‘ū = namāz kılınğ

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kılmağ bizge ‘ayıb turur
payğāmbar ayttı ḥayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[168a05(Mürselat77/49,50)]
veylūn yevme‘izin = ve iy ol
kūnki kūn / lil mükezzibīn =
yalğan kılğanlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve kanıķı / hadīsin = söz
turur

[168b01(‘Amme78/1)]: ‘amme
= ol kim sorarlar / yetesāelūn =
birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler ḥulf kıldılar

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘azīm = ol ḥabar

kim uluğ turur ya‘ni qurān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hūm
fīhi = ḥılaf kılurlar bir neçelere

[169a02(‘Amme78/14,15)]:
mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= қatre ақар қatre / 15 / li
nuḥrice = tā çıkargā menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faşli = ḥōy kıyāmet
kūni(iy) / kāne miykātan =
miykāti(iy) bolğa / 18 / yevme
yūnfeḥu = ol kūn kim ürese

[169b02(‘Amme78/23)]: keçti
taķı keldi tırlar ya‘ni dört minğ
yıl oranlığ ol kidge

[170a05(‘Amme78/36,37)]:
ḥisāban = ḥisābınca / 37 / rabbi‘s
semāvāti = ve taṅrı turur
kōkleriñg / ve‘l erzı = ve
yirleriñg / vemā = ve ol ikisi

[170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekūmü‘r rūḥu = anıñ
destūr birle hīç şefā‘at ol kūn
kim turğa rūḥ / ve‘l melā’iketü =
ve ferışteler / şaffan = şafī

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz

söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḥmanü =
[destūr] birmiş bolsa anğa taḡrı
/ ve ḳāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
bolğa

[170b02(‘Amme78/38)]: ğusul
ḳılur ol arḳta tegme kūn tā nūrı
artar kürşī birle

[170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme ḳatredenn ferişte
yaradur ol cebre’īl birle şaf bolur

[170b04(‘Amme78/38,39)]:
ḳıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ḥaḳḳ = ol kūn ḥaḳ turur kim /
femen = tilese / şāet ehāze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
taḡrısına tapmaḳ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

[170b07(‘Amme78/40)]:
‘azāben = ‘azāb / ḳarībā = yakın
bolur / yevme yenzuru‘l mer’ü =
ol kūn körge eren kim / mā
ḳaddemet = öngdīng

[170b12(‘Amme78/40)]: keşke
biz taḳı topraḳ ermişse erdük dir
ol cehānda

[171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)

çıḳar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuḳa tā
aḡar ya‘ni yıraḳta turur

[171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirāti = ve ol ferişter
kim dünyā tedbīrinn [ḳılur] /
emran = [tedbīrinn] ḳılur / ve
bular dört turur cebre’īl

[172a01(Nâzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kūn kim / tercüfur =
tebreḡe / rācifet = rācife / ya‘ni
nefha kim titretmek

[172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:
ḳulūbun = könğüller /
yevme’izin = ol kūn titregen
bolğa / vācifet = ḳorḳulu / 09 /
ebşāruhā = ve közleri
könğül[lerning]

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:
ḳālū = aydurlar / tilke = anda
ḳaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =
ziyān ḳılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]:
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = ḳaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol ḥalid biz
üzere kelmiş bolsa

[172b02(Nâzi'ât 79/14)]
aydurlar sâhire ol yir adı(iy)
turur Beytü'l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

[172b05(Nâzi'ât 79/16,17)] bi'l
vâdi'l müḳaddesi tuvâ = ol kim
yir âdı tuvâ turur / 17 / izheb =
barğıl / ilâ = kim / fir'avne =
fir'avunğa

[172b06(Nâzi'ât 79/17,18)]
innehu ṭağâ = ol ṭağı(iy) turur /
18 / fe ḳul = ḥadtenn keçmiş /
hel leke = ayıtgıl rağbetiñg bar
mu / ilâ en = müsülmân bolğa
sen / tezekkâ = küfürdenn yanga
sen

[173a01(Nâzi'ât 79/19)] ve
bunı ol ma'nen aytı kim bular
kim bular fi'il 'illetinn istediler

[173a09(Nâzi'ât 79/25)]
nevâbit nekâl ol kelime erdi

[173b02(Nâzi'ât79/27)]: emi's
semâu = yâ ol kim kökni /
benâhâ = binâ ḳıldı / 28 / rafe'a
= kötürdi yoḳaru / semkehâ =
kökler saḳfınn muḳâbil ḳıldı/ fe
sevvâhâ = rast ḳıldı andan egri
yoḳ ḳâdir turur anğa sizge

[173b07(Nâzi'ât79/31)]: aḥrace
= ḳıḳardı / minhâ = ol yirdenn /

mâ'ehâ = suvnı / ve mer'âhâ =
ve otluḡ yirni yılḳı otlayası/ 32 /
ve'l cibâle = ve ṭağlar yir üzere

[173b09(Nâzi'ât79/34)]: i't
ṭâmmetül = ['aceb] ketürmeklik
ya'ni ḳıyâmet / kübrâ = uluḡı / ol
vaḳtun kim uçmaḳ ḥalḳınn
uçmaḳa iltge

[173b11(Nâzi'ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru'l insânü = yâd
ḳılğalar âdemîleri nese/ mā se'â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti'l
ceḥîmü = işledügi ve ḳıḳarğa
ṭamuḡdann / li men yerâ = anda
körse anı

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / ṭağâ = ṭağî bolmış bolsa /
38 / ve âşeral ḥayâtet = ve
ihtiyâr ḳılsalar / dünyâ =
dünyânı / 39/ fe innel ceḥîme =
ḥöy düçaḳ

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me'vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişileriñg kim / ḥâfe meḳâme =
ḳorḳsalar / rabbihi ve nehâ =
tañgrısındann ya'ni ḳıyâmet
'azâmetindenn

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemā ente = hōy senn /
münziru = kōrkutgucı senn /
men yahşahā = ol kişileri kim
kōrkār bolsa andann /46/ ke
ennehūm = andağ bolğa

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
kōrseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşū =
bolğa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥāhā =
aḥşama teginn

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellā
= ve i‘rāz kıldı / 02 / en cā‘ehū‘l
a‘mā = ol keldi anıñ katına ol
kōzsüz erdi kim ve bu ol erdi

[175a11(‘Abese80/2,03)]: ‘itāb
turur / 03 / ve mā yüdrīke = ve
kim āgāh kıldı saṅga / le‘allehu
= meger kim ol arıg / yezzekkâ =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutgucı

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahū‘z zikrâ = aṅga
menfa‘at kılsa ögüt / 05 / emmā
= amma ol / menistaḡnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente

lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyḥ çıkar za‘īf

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulaḡ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘Utbeḡa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolğa saṅga / ellā = eger bular
īmān ketürmese / yezzekkâ =
saṅga ayıtmaḡıñgız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saṅga / yes‘â
= iştāb

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yahşâ = ve ol kōrkulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
aṅga baḡmaz senn / ‘anhū = ve
ayruḡḡa / telehhâ = meşḡul sen /
11 / kellā = andağ bundann /
innehā = bende turur / tezkiratun
= saṅga

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılgā
ḡurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoḡaru kōtürilmiş /
mūṭahheratūn = taṅrı katında
arıḡ bolmış ol / bi eydī =
payḡāambar elinde

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferīşteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim

kerāmetlü / beraratin = tanğrı
katında / tanğrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygölük tanğrı / mā ekferahu =
anğa kılınış turur kāferler turur
tanrığa anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılınış kim / şey’in =
nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azķınanğ sudann

[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāḥḥatū = kıyāmet üni(iy)
ķulaķa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kūn / yefirru‘l mer’ü =
ķaçğalar eren / min aḥīhi =
ķarındaşlarındann

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li
küllimri’in = tegme kişiye /
minhüm = bulardann /
yevme’izin = ol kūn ança iş
bolga kim / şe’nün yuğñihi =
ayruķa meşğül bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

[176b07(‘Abese80/38,39)]:
yevme’izin = ol kūn / müsḥiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāḥiketün =

küler bolga aķ bolup /
müstebşiratün = şādılık kılga

[176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücühün = taķı yüzler bolga /
yevme’izin = ol kūn / ‘aleyhā =
anğa / ğaberatün = doz tobraķ /
41 / terheķuhā = tege anğa

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
ķateratün = ķaralık ve ķayğū
bolga / 42 / ülâ’ike = ol kişiler
kim / hümū‘l keferatū‘l feceratū
= bular andağ ķılsa bular
kāferler ve fācirler bolga

[177b02(Tekvir81/11)]: Ķatāde
aydur ķaynadmaķ ol tanğrı
buşısı turur ādem oğlanı
yazuķına

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uķsımū = ve anda yād ķıldı ol
biş yılduzke / bi‘l hunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirū ķaydur

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāḥībüküm = ya‘ni cebre’īl ve
tegül sizinğ işinğiz / bi mecnün
= delü / 23 / ve lā ķad raāhū = ve
ḥōy kördi cebre’īl uluğ şūretinn /

bi'lüfûki'l mübîn = ol ne hayat
tâ âşkere

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illâ = meger /
zikru'l lil 'âlemîn = yâd
kılmaklık halklarğa / 28 / li men
şâe = ol kişileri kim / minküm
= tiler sizlerdenn

[179a03(İnfitar82/5)]: 'alimet
= bilgeler / nefşün = tegme kişi /
mâ kıddemet = ol nese kim
taqdîm kılmış bolğa taqdîm
sadağa / ve ehharat = ve ol te'hîr
kılmış bolğay

[179a06(İnfitar82/7,08)]: ellezî
= ol kim / halekake = yarat[t]ı
sini / fe sevvâke = ve râst kıldı
seniğ boyniğ / fe'adelek = ve
hılkatıñ / 08 / fı eyyi = ve
dürüñ ol

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lâ temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefşü'l li nefsin = biregü
biregüye asıg / şey'an = nese /
ve'l emru = ve fermân ol kün
ya'ni kamu müdde'ılar bar bolğa

[180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol kişilerge / lil
mütaffifin = kim noşşân kılgalar
keyl terâzû / 02 / ellezîne = ol

kişiler kim / izektâlû = kaçan
alsalar / 'alâ = erenlerdenn

[180a13(Mutaffifin83/4,05)]: e
lâ yezunnü = iy bilmezler bular
kim / ülâ'ike = bular / ennehüm
= kamu / meb'üşün = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün

[180b06(Mutaffifin83/7)]:
siccînga iltgeler andan bir ağaç
bar kabıkara ol ağaçda

[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme'izin = ol kün
payğambarlarını / lil mükezzibîn
= yalğan kılgucılarğa / 11 /
ellezîne = ol kişiler kim /
yükezzibüne = yalan kıldılar

[181a02(Mutaffifin83/14)]:
kellâ = ve ne kim andağ turur /
bel râne = bilkim galebe kılmış
turur / 'alâ = bulariñ / kulû
bihim = köñgüllerine / mâ kânû
= ol kim kızançının / yeksibün =
kılurlar bular

[181a04(Mutaffifin83/14)]:
anıñ köñgli line ururlar eger tevbe
kılsa ol köñglindenn kider

[181a05(Mutaffifin83/15)]:
kellâ = hâkâ kim / innehüm =

bular ol kün / ‘ar rabbiḥim =
taṅgrısındann maḥcūb bolğa /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḥcūbūn = ni‘met
ve raḥmet

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
şümme = andann / inneḥüm =
bular / le şālūl ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / şümme =
andann / yūḳālū = ayıtğalar /
hāzā = bularğa turur

[181a10(Mutaffifin83/17,18)]:
ellezī = ol kim / küntüm = sizler
anı / bihi = yalğan kılur /
tükezzibūn = erdiṅgiz / 18 / kellā
= ḥaḳā kim / inne = ḥōy

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīḳın = ḥamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonuṅ / ve fī zālike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = ḥōy ol kişiler kim /
ecrāmū = kāfer bolğa Mekke

uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
muğyire kibi / kāmū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim

[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:
ḥāfızīn = üzere mūkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kün ol
kişiler kim / āmenū = īmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

[182b07(Mutaffifin83/36)]: e‘l
küffāru = kāferlerğa / mā kāmū‘
= ol iş kim

[182b12(İnşikak84/)]: inşikakāt
sūret oḳısa kıyāmet kūni bitisi
arḳasından birmege ol iş

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
ḥuḳḳat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l arḁu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḳat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ḳarnında turur

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülāḳīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa ‘azāb

bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinġ kim / ūtiye
kitābehu = bitilerinn ardındann
ol bol-

o.-ur [155b10(Kıyamet75/2)]:
bi‘n nefsi‘l levāmeh = tenine
melāmet kılğanlar / levāmet ol
bolur kim tenine melāmet kılur

[158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilâ ehlihi = ve kavmına
/ yetemeṭṭâ = ve ra‘nālîk kıldı /
yetemeṭṭâ ol bolur kim

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taķı yesīr [bolur]

[161a08(İnsan76/13)]:
zemherīr ol bolur kim tā tumlu
yavlaķ bolsa çiçekler

[163a04(İnsan76/18)]: ol bolur
kim bularınġ menzillerine

[163b02(İnsan76/20)]: mülk-i
kebīr ma‘nâsı ol bolur kim ol
ni‘met hîç kitmege

[163b08(İnsan76/21)]: ma‘nâsı
ol bolur yabaġa olturmas bevül
kılmas terler ol

[177a04(Tekvir81/1)]: ize‘ş
şemsü = kaçan kün / küvvirat =

ķaranġu bolsa / ve aydurlar
küvvirat ol bolur

[177a07(Tekvir81/2)]: on
kederat ol bolur kim ḥālî
tegzinür

ol er-

o.-di [155a06(Müddessir74/52)]:
şuḥufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muḥammad

161a12(İnsan76/13): kim bir
kün ta‘ām birdi miskīnġa ve
yetīmġa ve ol ol erdi

[168b01(‘Amme78/1)]: ‘amme
= ol kim sorarlar / yetesāelün =
birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler ḥulf kıldılar

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i‘rāz kıldı / 02 / en cā‘ehü‘l
a‘mâ = ol keldi anıñ ḳatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[180a04(Mutaffifin83/3)]:
Medīneġa keldikte Medīnelü
‘ādeti(iy) ol erdi kim
o.-dük

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘imü‘l miskīn = biz aş
yoksullarġa / 45 / ve künnâ = ve

bizler ol erdük kim / nehüdu =
yalğan tir / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuḡ
bāṭılıḡ yalğan

ol tur-

o.-ur [146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mülteḡadā = adın hīḡ yāri
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluḡ iş
ketürdüñḡ

[148a06(Müzzemmil73/5)]:
neḡeme tumlu bolsa ṣaḡīl
ma‘nisi ol turur

[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:
tebtīlā = ḡālīṣ bolmaḡlıḡ / 09 /
rabbü‘l meṣrīḡı = ve ol turur
maṣrīḡ / ve‘l maḡrib = ve maḡrib
tañḡrısı

[149a07(Müzzemmil73/17)]:
ve ol ol turur kim aydurlar
ādemḡa oḡlanlarıñḡnı bir
neḡeleri

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tañḡrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taḡvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhīz ḡılur /
ve ehlü‘l ma‘fīret = ve ol turur
yarlıḡḡamaḡ aḡḡa sezā turur

[155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma‘nāsı ol turur

kim aydur menn sezā vermenn
kim mindenn

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
ḡanne = ve bilge kim / ennehu‘l
fīrāḡ = ol turur ayrılmaḡ / ya‘ni
hīḡ anıñ kibi ayrılmaḡ

[158b15(Kıyamet75/35)]:

ma‘nā ol turur kim veylüy

[170b09(‘Amme78/40)]: bu ol
turur kim tañḡrı ‘azze ve celle
ḡıyāmet küni(iy) ḡamu
cānvarlarını

[173a11(Nāzi‘āt 79/25)] ve
nekāl āhırat ol turur ene
rabbükümü‘l ‘alā ve bu iki söz
ara[sında]

oltur- oturmak

o. [157b09(Kıyamet75/23)]:
ḡadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

o.-dılar [162a06(İnsan76/13)]:
aḡṣam namāzıñnı idti aṣaḡa
olturdılar bir yetīm

o.-ḡavuz [145a09(Cin72/18)]:
mezgide kelsevüz ve seniñ birle
yād ḡılḡavuz ve ıraḡ olturḡavuz

o.-mas [163b08(İnsan76/21)]:
ma‘nāsı ol bolur yabañḡa
olturmas bevül ḡılmas terler ol

o.-up

[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:

‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanžurūn =
olturup baқа turğalar tā bularğa
nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel
şüvvibe = iy cezā birgeler
o.-ur [150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferişte kördüm oturur қорқу

on on (*sayı ismi*)

o. [147a03(Müzzemmil73/)]:
inmiş turur ve yigirmi āyat turur
/ Kufe saқışında ve on тоқуз

[150b01(Müddessir74/1)]:
huruf minğ ve on tört turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

[150b03(Müddessir74/1)]:
oқısa tegme bir harf saқışına on
müzd birge ve yalğan kılğana
taқı andavuқ turur

[151b04(Müddessir74/13)]:
aydur on üç oğlı(iy) bar erdi
tamām bu āyat indi erse

[153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve tamuğda / tis‘ate =
bolğa on тоқуз / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda biregü
қamu

[153a05(Müddessir74/30)]:
[revā] bolmağa on тоқуз anıñ
kibi ferishteler düçaқ ‘azābına

[153a11(Müddessir74/30)]:

Muḥammad aydur on тоқуз
zebāniye bar dir tamuğda
sizdenn

[153a12(Müddessir74/30)]: on
alp er bularınğ birindenn yaңa
siz Ebū‘l Esved Caḥmī

[153a14(Müddessir74/30)]: on
ikisindenn yanga siz andann
taңrı ‘azze ve celle

[153b05(Müddessir74/31)]:
içinde yazılı turur on тоқуз
zebāniye turur

[165a08(Mürselat77/)]: ve
harfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebā bin

[168a11(‘Amme78/)]: [yüz
seksen] bir turur ve harfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[171a06(Nāzi‘ât79/)]: harf[i]ne
on iylik bitiyе ve tegme
harf[i]ne on yavuzlıқın kiderü
[birge]

[171a07(Nāzi‘ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

[172b10(Nāzi‘ât 79/19)] saңa
buyurduқum itgil kim kökte on
iki minğ

[177a07(Tekvir81/2)]: on
kederat ol bolur kim hāli
tegzinür

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsun
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu sûret içinde on
iki

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve on toköz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve ḥarfleri üç yüz on toköz
ve Übey bin Ka‘b aydur

onlar *onlar (çokluk üçüncü şahıs
zamiri)*

o. [175a02(‘Abese80/2)]:
Muḥammadğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki ḥalk[lar turur]

ot *ot, yabanîb, itki*

o. [169a03(‘Amme78/15,16)]:
ve nebātan = ve ot bostānlar kim
/ 16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

otla- *otlamak*

o.-yası/ [173b07(Nâzi‘ât79/31)]:
aḥrace = çıkardı / minhā = ol
yirdenn / mā‘ehā = suvnı / ve
mer‘âhā = ve otluğ yirni yılkı

otlayası/ 32 / ve‘l cibāle = ve
tağlar yir üzere

otlak *otlak, mera*

o.+ı(iy)

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılkı otlağı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kıılır /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinğ yılkılarınğızğa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

otluğ *otlak, mera*

o. [173b07(Nâzi‘ât79/31)]:
aḥrace = çıkardı / minhā = ol
yirdenn / mā‘ehā = suvnı / ve
mer‘âhā = ve otluğ yirni yılkı
otlayası/ 32 / ve‘l cibāle = ve
tağlar yir üzere

oran *had, sınır, ölçü*

o.+lğ [169b02(‘Amme78/23)]:
keçti tağı keldi tirler ya‘ni dört
minğ yıl oranlğ ol kidge
o.+lu [171a08(Nâzi‘ât79/)]: ve
kıyāmet küni(iy) bir farıza
namāz dutki oranlu qorqa

orta *iki uçtan eşit uzaklıkta olan yer*

o.+sında

[150b07(Müddessir74/2)]: Hıra
tağından iner erdim dere
ortasında maḡa ün

ortak *şerik, ortak*

o. [145b11(Cin72/20)]: kâle =
ayıt[t]ı / innemā = paygâmbar
kim / ed'û = okıyavuz kendü /
rabbî = tañgrımızın / ve lâ ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eḥadā = hiç anğa ortak

oruç *F oruç*

o. [160b03(İnsan76/7)]: [vâcib]
kıldı nitekim hâc ve namâz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

[161b11(İnsan76/13)]: eger
bulara ünğülse men üç kün oruç
tutğa men tidi Fâtıma taķı

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmaķ nezür kıldı tañrı
'azze ve celle bularğa
'âķıbat[lıg]

otur- *oturmak*

o.+ıcılardann
[144b01(Cin72/9)]: ve ennā = ve
hōy / künnā = biz erdük /
naķ'udu = oturanlar / minhā =
kökde / meķā'ide =
oturıcılardann / lil sem'i =
işidmek üçün
o.-anlar [144b01(Cin72/9)]: ve
ennā = ve hōy / künnā = biz
erdük / naķ'udu = oturanlar /

minhā = kökde / meķā'ide =
oturıcılardann / lil sem'i =
işidmek üçün

otuz *otuz (sayı ismi)*

o. [159b04(İnsan76/7)]: ve bu
sûret Mekke de inmiş turur ve
āyatları otuz bir turur

[174b03('Abese80/1)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve ḥurufı bış yüz [otuz
turur]

[176b11(Tekvir80/1)]: [yüz]
kırk turur ve ḥarfleri bış yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka'b

[179b07(Mutaffifin83/1)]: otuz
altı turur ve kelimeleri yüz

[182b11(İnşıkak84/1)]: ve
ḥarfleri dört yüz otuz üç turur
paygâmbar aytı kim
[otuz tur-

[.-ur] [174b03('Abese80/1)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve ḥurufı bış yüz [otuz
turur]

Ö

ödīnç *ödünç*

ö. [150a03(Müzzemmil73/20)]:
ve eķimū's şalâta ve âtüz'zekâte
= ve namâz kılnğ ve birinğ

zekât / ve akırızū = ve borç birinğ
ödīnç

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]
allahe karzân = taŋgrığa eygü /
hasenan = ödīnç / ve mā
tükaddimū‘l enfüsiküm = ve ne
kim taqdīm kılğa siz kendü
tenlerinğizdenn

ödünç al-

ö.-dı [161b15(İnsan76/13)]:
sınağ arpa Şem‘üz-ı Hayberīlü
ödünç aldı ve Fâtıma turdı bir
sağ

ödün zaman

ö. [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm taŋgrım
anıñ rüzgārın ödün / 26 /
‘ālimū‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

öğret- öğretmek

ö.-[t]i [174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemenı mā ‘allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
saŋga taŋgrı
ö.-gil [174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemenı mā ‘allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
saŋga taŋgrı

öğüt- öğütmek, un vb. çekmek

ö.-ti [161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle öğüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme
ü.-tiler [162a05(İnsan76/13)]: ol
dün aç yattılar ve yārındası yana
öğüttiler

öğüt öğüt, nasihat

ö. [175a12(‘Abese80/4,05,06)]:
fe tenfe‘ahü‘z zıkrâ = anğa
menfa‘at kılsa öğüt / 05 / emmā
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘îf

ö.+ke

[155a01(Müddessir74/49)]: fe
mā = ne boldı bularğa kim /
lehüm ‘ani‘t tezkirati = öğütke
kirmezler / kim bu dünyâda bir

öl- ölmek

ö.-düktenn

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaqzi = kâferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

ö.-geler
[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifātenn = tirigler anıñ arqasında
/ 26 / ahyā'en = ve ölgeler anıñ /
ve emvātenn = qarnında bolğa /
27 / ve ce'alnā = ve yarat[t]uq /
fihā = yirde

ö.-üp
[173b01(Nâzi'ât79/26,27)]: inne
fī zalike = ve andan 'ibret tutar /
le 'ibratel li men yahşâ =
qorqarlar iy sizler kim / 27 / 'e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / halkan = siz qatıg
ö.-ür [162b03(İnsan76/13)]: ehlü
beytüm açlıqın ölür diyü cebre'il
[172a04(Nâzi'ât79/7)]: ünin
ürür qamu halk ölür ve taqı

ölçü ölçü

ö. [180a02(Mutaffifin83/2,03)]:
e'n nâsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar 'alâ bu yirde
ma'nâsı min turur / 03 / ve izâ
kālühüm = ve qaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

öldür- ölümüne sebep olmak

ö.-dıgı [145a05(Cin72/16,17)]:
hüm = bularğa / mā'[en] gadekâ
= üküş şu bularğa ya'ni

ni'metkiñg qılğa erdük andağ
kim / 17 / lineftinehüm =
müsülmānlar kibi kim qatıg
bularğa ācib fitne qılğam bularğa
tā kendü / fih ve men yu'riž =
imāmlarının öldürdiği 'Osmān
bin 'Afān ve her kim i'raž
kılsalar

ö.-di [177a11(Tekvir81/8,09)]:
ve ize'l mevū detü = ve qaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuq üçün / zenbin =
öldürdünğ / qutilet = anıñ
yazuqı(iy) yoq erkenn

ö.-dünğ
[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize'l mevū detü = ve qaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuq üçün / zenbin =
öldürdünğ / qutilet = anıñ
yazuqı(iy) yoq erkenn

ö.-evüz
[159a10(Kıyamet75/35)]:
tañrığa ta'at kılubilmeyesen tidi

ya‘ni kamu müsülmânları
öldürevüz
ö.-ür [175b09(‘Abese80/21)]:
emâtehu = yana öldürür anı / fe
aķberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kıldı gürde tã
gürde

ölüg ölmüş

ö.+ler [179a01(İnfitar82/4)]: ve
ize‘l ķubûru = ve kaçan kim
gürler çıkalar / bu‘şirat = kılğa /
tã ölügler gürdenn çıkalar
ö.+lerdenn
[183a03(İnşıkak84/4,05)]: mã
fîhã = mãllardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hãli bolga ve işidge / li
rabbihã = ve tã‘at bolga anğa /
ve ħuķķat = ve sezāvar turur
anğa ta‘at kılsalar kim

ölüm vefat, ecel

ö.
[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ĥatã = tã bizge keldi / etãne‘l
yaķtın = yaķın ya‘ni ölüm tańır
aydur / 48 / fe mã tenfe‘uhüm =
asıĝ kılmadı bularĝa / şefã‘atü‘ş
şãfi‘ına = şefã‘at şefi‘lerińg bu
ol turur kim

[158a07(Kıyamet75/28)]:

‘aleyhi‘s selãm kaçan bendeĝa
ölüm sekerãtı(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[172a06(Nãzi‘ât79/7)]: rãcıfet
ölüm bolur ve rãdıfetün kıyãmet
bolur

[180a10(Mutaffîfîn83/3)]:

bolsa tańır bularĝa ölüm üķüş
birür ħanıķı ħavum kim zekât
ö.+i(iy) [177a09(Tekvir81/5)]:
ve ize‘l vuĥüşü = kaçan kim
yılķı ve keyikler ölümü(iy) kibi /
ĥuşirat = ĥaşur kıılır kıyãmet
küni(iy) andaĝ kim / ayıtuk

önĝ birinci, ilk, evvel

ö.+dĩńĝ

[170b07(‘Amme78/40)]:

‘azãben = ‘azãb / ħarĩbã = yaķın
bolur / yevme yenzuru‘l mer’ü =
ol kün körge eren kim / mã
ķaddemet = önĝdĩńĝ

ö.+dĩnkilerge

[167b01(Mürselat77/38)] hãzã
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema‘nãķüm = ve
cemü‘ kıılır sizlerni / ve‘l
evvelĩn = ve önĝdĩnkilerge

ö.+dünki

[166a05(Mürselat77/16,17)] e

lem nühlikî'1 = iy hâkim helak
kıldı / e'1 evvelîn = öngdünki
ümme'tleri / 17 / şümme
nütbi'uhümül = andann bularıng
izince helak [kılğam] / âhırîn =
[helak] kılğam bes sonğraqlarını
ö.+in [163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluğ
bolğa kim öngin ve sonğın kamu
körge

ört- *üstüne bir şey çekip grünmez
etmek*

ö.-ülmiş tur-ur
[150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = tañrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgücü / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / yâ eyyühe'1
müddeşsir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur
ö.-ünğ
[150b11(Müddessir74/2)]:
könğlüme tüşdi Ḥadice katına
keldüm aytım meni örtünğ

örtül- *üstüne bir şey çekilip kapanmak*

ö.-ü [180b08(Mutaffi'fîn83/7)]:
ḥubbe fî cehennem feleka kıyu
turur tamuda başı(iy) örtülü
siccîn kıyu turur başı(iy) açuq

örü *iki ayak üstünde*

örü tur-

ö. [147a14(Müzzemmil73/2)]:
kumi'1 leyle = örü tur tünin / illā
kalīlā = meger azkınanğ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payğāambar üzere

[150b05(Müddessir74/2)]: kum
= örü tur / fe enzir = ve kórkıd
halkları / ve rabbeke = ve
ululağıl / fe kebir = tañrını /
'Abdullah aydur

ö.-ğa sen
[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ta'at / 20 /
inne rabbeke = hōy tañrıng /
ya'lemu = bilür kim / enneke =
sen / tekümü = örü turğa sen /
ednâ = yakınrak

ö.-mağa
[149b05(Müzzemmil73/20)]:
'alime = bilür kim / en len =
ta'at bolmağa / tuḥşühü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / 'aleyküm = sizge

ötrü *dolayı, sebebiyle*

ö. [152a16(Müddessir74/18)]:
ötrü emîn tirlir erdi andan aşnu
andan Velīd

[175a06(‘Abese80/2)]: keldīng
sendenn ötrü tañğrıldann mañğa
‘itāb keldi

öz *kendi, nefis*

ö. [155a02(Müddessir74/49)]:
içim su bir öz eylük
ö.+ine [156a01(Kıyamet75/2)]:
kıyāmet küni(iy) qamular özine
melāmet qılğalar yā qasretā ‘ālā
māferraṭtu fī ḥanbillah

[178b05(Tekvir81/29)]: oqıdım
bu kitāblarda qamusında andağ
boldum herçi ne kim kendü
özine
ö.+ün [160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve qorqalar ol
kündenn kim / kâne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteṭīrā = ve özün tartar

‘özr *A bir kusur ve kabahatin
affedilmesi için ileri sürülen
bahane, mazeret*

‘ö.+ler [165b10(Mürselat77/06)]
‘uzran = ‘özrler / ev = ve / nüzrā
= qorqıtmaq / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim
‘özür bol-
‘ö.+ğa [165b10(Mürselat77/06)]
‘uzran = ‘özrler / ev = ve / nüzrā
= qorqıtmaq / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim

‘özür tile-

‘ö.-se

[167a07(Mürselat77/36,37)]

lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirün = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylün yevme’izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mukezzibīn = yalğan
qılğucılarga

‘özür ketür-

‘ö.-seler

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:

beṣīraten = tenleride toqluq birge
/ 15 / ve lev elqā = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzīrah =
‘özür ketürseler

P

pāre *F parça*

p. [169a07(‘Amme78/19,20)]:
e’s semāū = kökni pāre pāre
qılğa / fe kānet ebvāban = tamu
miqdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yoritge tağları birbiri
üzere
pāre qıl-

p.-ğa

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e’s
semāū = kökni pāre pāre qılğa /
fe kānet ebvāban = tamu
miqdārınca / 20 / ve süyyirati‘l

cibālū = ve yöritge tağları birbiri
üzere

paygāmbar F *peygamber*

p. [145b11(Cin72/20)]: k̄āle =
ayıt[t]ı / innemā = paygāmbar
kim / ed‘ū = okıyavuz kendü /
rabbī = taŋgrımıznı / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eḥadā = hīç anğa ortaḳ

[146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālā
kaçan paygāmbar iblis cebre’ıl
şüreti(iy) kibi bolup [kelir]

[146b12(Cin72/27,28)]: seninḡ
taŋgrınḡnı tā bilge / 28 / li
ya‘leme = tā bilge paygāmbar
kim / en ḳad ebleḡū = tegürgeler

[147a06(Müzzemmil73/)]:
Ka‘b aydur kim paygāmbar
‘aleyhi’s selām ayt[t]ı her kim
e‘l Müzzemmil

[147a14(Müzzemmil73/2)]:
ḳumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḳalīlā = meger azḳınanḡ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşūn yarısı benim üzere yarısı
paygāmbar üzere

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse paygāmbar ‘aleyhi’s
selām

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
paygāmbar ‘aleyhi’s selām
aydur her kim elmüdeṣsir sûret

[151b12(Müddessir74/18)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām
ḥāmīm tenzīl

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi paygāmbar ‘aleyhi’s
selām turdı mezkīdte kidti

[154a04(Müddessir74/31)]: ibn
‘Abbās aydur paygāmbar
‘aleyhi’s selām Hayber
ḡanimetin

[154a05(Müddessir74/31)]:
ḳısmet ḳıldı cebre’ıl ‘aleyhi’s
selām paygāmbar ḳatında [turur
erdi]

[154a07(Müddessir74/31)]:
taŋgrı saŋga böyle böyle buyurdı
didi paygāmbar

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām aytı
her kim bu ḳıyāmet sûret okısa

[156b10(Kıyamet75/15)]:
paygāmbarḡa ‘aleyhi’s selām
kaçan āyat ketürse paygāmbar
anı

[157a08(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar aytı ‘aleyhi’s selām
uçmaḳ ḥalḳları bisreki bularınḡ
ol

[157b01(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām
yüzi(iy) okıdı vücūhu yevme’izi
nāzıratilâ rabbihā

[159a02(Kıyamet75/35)]:
[keldi] erse paygāmbar ‘aleyhi’s
selām Mekke batısında [e]bū
cehl

[159a07(Kıyamet75/35)]: hem
karavaş oğlanına uymaya erdim
didi paygāmbar aytı ‘aleyhi’s

[159b03(İnsan76/)]: indi erse
paygāmbar aytı subhāneke belâ
ve billahi’t tevfiķ

[159b06(İnsan76/)]: elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
paygāmbar aytı ‘aleyhi’s selām

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoksul kelmiş erdi paygāmbar
‘aleyhi’s selām aytı yâ resûlullah

[161b09(İnsan76/13)]:
‘an‘hümā sökel boldılar
paygāmbar birle Ebū Bekir anı
sormağa

[162a15(İnsan76/13)]:
paygāmbar buları kördi aytı yâ
‘Alî bu ne miḥnet turur kim

[162b02(İnsan76/13)]: dutuşup
paygāmbar ayttı ‘aleyhi’s selām

[164a05(İnsan76/24)]: kim
paygāmbar namâ zķıl

[165a09(Mürselat77/)]: Ka‘b
aydur kim paygāmbar ayttı
‘aleyhi’s selām her kim

[168a02(Mürselat77/48)] lâ
yerke‘ün = rükū‘ kılmalar ya‘ni
namāz kılmalar / bu āyat şakīf
ķavmına indi paygāmbar

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kılmak bizge ‘ayb turur
paygāmbar ayttı hayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[174b08(‘Abese80/2)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām
‘Utbe bin Rabbī‘ ve [e]bū cehl
ve ‘Abbās [bin ‘abde’lmutṭalib]

[174b14(‘Abese80/2)]:
paygāmbar ‘aleyhi’s selām
bularıñ işine meşğul erdi
paygāmbarğa

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann sonğra kaçan
paygāmbar anı körse ağır[lar
erdi]

[175a08(‘Abese80/2)]: iki
ķurla paygāmbar ğazalıķa çıktı
anı Medīnede

[175a09(‘Abese80/2)]: kendü
yirine ḥalife kıldı İbnü Dürīdū
aydur eger paygāmbar

[175b04('Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
ḡurānı(ak) / 14 / merfū'atin =
yoḡaru kötürilmiş /
mütahheratün = taḡrı ḡatında
arıḡ bolmış ol / bi eydī =
payḡambar elinde

[176b04('Abese80/36)]: ve
üm̄mihi ve ebīh biziḡ
payḡambar anasındann
atasındann ḡaçḡa ve şāhıbetihi

[176b05('Abese80/36)]: Lūt
payḡambar uraḡutındann ḡaçḡa
ve benīhi nūḡ payḡambar
oḡlındann ḡaçḡa

[179a05(İnfitar82/6)]:
payḡambar bu āyat oḡıdı kim
cehlilik ve nādanlık ḡarra ḡıldı

[180a03(Mutaffifīn83/3)]:
yuḡsirūn = noḡsān ḡılsalar / ibn
'Abbās aydur kim payḡambar
'aleyhi's selām

[180b07(Mutaffifīn83/7)]:
şeyṡān adı(iy) yaz[ı]lu turur
payḡambar aytı e'l ḡalaḡ

[181b01(Mutaffifīn83/18)]:
payḡambar aytı 'ıliyyīn yidi
kökdenn üstün turur 'arş
altınında

[180b03(Mutaffifīn83/7)]:
payḡambar 'aleyhi's selām aytı
siccīn yiti ḡat yir altında turur

[182b11(İnşikak84/)]: ve
ḡarfleri tört yüz otuz üç turur
payḡambar aytı kim

p.+ı(ak) [146b08(Cin72/27)]:

[bolup] kelir tiler kim
payḡambarḡa söz söyleḡa ḡaçan
payḡambarı(ak) aysa ferişte[leri]

[166a04(Mürselat77/14,15)]

ü'l faşlı = ya'ni ḡıyāmet küni(iy)

/ 15 / veylūn yevmei'zin = vey

ol kūn ol ḡışilerge kim / lil

mükezzibīn = yalḡan ḡıldı

payḡambarı(ak)

[166b03(Mürselat77/24,25)]

yevme'izin = ol ḡışilerge / lil

mükezzibīn = kim yalḡan

ḡıldılar payḡambarı(ak) / 25 / e

lem nec'ali'l erza = iy ne

yarat[t]uḡ yirni kim bolḡalar

p.+da [174b04('Abese80/)]: [biş

yüz] otuz turur ve Ebā bin Ka'b

aydur payḡambarda kim 'abese

p.+dan

[151b08(Müddessir74/17)]:

şa'ūdā = aḡḡa ḡatıḡ 'azāb / ve

payḡambardan 'aleyhi's selām

ḡabar turur kim şa'ūd

p.+dann
 [147b14(Müzzemmil73/4)]:
 ‘Ömer oğlu(iy) aytı
 paygāmbardann
 [158a06(Kıyamet75/28)]:
 bolmağa yine talāk ya‘ni Enes
 aydur paygāmbardann
 [168a12(‘Amme78/)]: aydur
 paygāmbardann ‘aleyhi’s selām
 xanıķı kişı kim ‘amme
 yetesāelūn
 [176b12(Tekvir80/)]: aydur
 paygāmbardann ‘aleyhi’s selām
 her kim ize‘ş şemsü küvvirat
 [178b09(İnfitar82/)]:
 paygāmbardan şallallahu ‘aleyh
 her kim ize’s semāūnfetarat
 oķısa taŋrı
 [179b09(Mutaffiŋ83/)]: aydur
 paygāmbardann kim aytı xanıķı
 kişı bu sūret oķısa taŋrı
 [183a08(İnşikak84/9)]:
 paygāmbardann işidtim dir
 ‘aleyhi’s selām
 p.+ğa [145b09(Cin72/19)]:
 [harış] turur xurāŋa ve
 paygāmbargā ve aydurlar kim
 habar turur cinnīler
 [146b08(Cin72/27)]: [bolup]
 kelir tiler kim paygāmbargā söz

söyleğa kaçan paygāmbarı(ak)
 aysa ferişte[leri]
 [156b10(Kıyamet75/15)]:
 paygāmbargā ‘aleyhi’s selām
 kaçan āyat ketürse paygāmbar
 anı
 [161b04(İnsan76/13)]: birgil
 şarāb taķı birgil tidi andann
 paygāmbargā bir yetīm keldi
 anıñ
 [162b04(İnsan76/13)]:
 paygāmbargā oķıdı
 [174a07(Naziat79/43)]:
 paygāmbargā hemişe anğa turur
 erdi
 [174b11(‘Abese80/2)]:
 [Ümmü] Külşüm tiler erdi keldi
 paygāmbargā kığırdı ‘allimenī
 [174b14(‘Abese80/2)]:
 paygāmbar ‘aleyhi’s selām
 bularınğ işine meşğul erdi
 paygāmbargā
 p.+[lık]
 [147a11(Müzzemmil73/1)]: erdi
 muñdann hekimler aydur bu ol
 vaķtun erdi kim paygāmbar[lık]
 p.+lar [175b03(‘Abese80/13)]:
 [levh] maḥfūz xurān ve aydurlar
 paygāmbarlar kitāb andağ kim
 aydur lefi‘ş şuhufu‘l ūlā

p.+larını
[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme'izin = ol kün
paygāambarlarını / lil mükezzibîn
= yalğan kılğucılarga / 11 /
ellezîne = ol kişiler kim /
yükezzibüne = yalan kıldılar

pend F *nasihat, öğüt*

pend tur-
p.-ur
[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezkirah = yād kılduğ pend turur
/ fe men = kim tilese / şättehaze
= tutğa / ilâ rabbihi = yol kendü
tañgrısına

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yok ol /
hiye = ya'ni tamuğ / illā zikrâ =
pend turur / lil beşer =
âdemîlerğa

perhîzkār F *takva sahibi*

p.+lar
[167b03(Mürselat77/40,41)]:
veylün yevme'izin = ve iy ol kün
kibi kün / li'l mükezzibîn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne'l
mütteķîne = hōy perhîzkārlar / fī

zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

perī F *cin*

p.+ler [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmā kāme
= kaçan turdı erse / 'abdullahi =
tañgrı bendesi / yed'ūhū = ya'ni
Muḥammad 'aleyhi's selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i'llallah tilediler perīler
[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim kamu cehāndaķı
âdemîler ve perīler ve cinnîlerce

perverde F *besleyen, büyüten*

p. kıl-
p. k.-ğucı
[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meger anı kim
tañgrı tiler / rabbū'l 'alemîn =
perverde kılğucı tañgrı

R

rācîfet A *sûrun kıyamette bütün
canlıları öldürecek olan ilk
üflenişi*

r. [172a06(Nâzi'ât79/7)]: rācîfet
ölüm bolur ve rādîfetün kıyāmet
bolur

rādîfetün A *kıyamette üfürülecek olan
sûrun ikincisi*

r. [172a06(Nâzi‘ât79/7)]: rācīfet
ölüm bolur ve rādīfetün kıyāmet
bolur

rāfīzī A *Rafıza fırkasından olan, Hz.
Ebubekir ile Ömer’in halifeliğini
kabul etmeyen, onlara dil uzatan*
r. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā
düne = ve bizde andann bisrerek
/ zālīke = ve bizler envā‘larda /
kūnnā = muhtelif erdük / tarāīka
= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / kıdedān = ve tersā
ve kaderī ve rāfīzī ve andavuk

rağbet A *rağbet, istek, arzu*

r.+inğ [172b06(Nâzi‘ât
79/17,18)] innehu tagā = ol
tagı(iy) turur / 18 / fe kul =
hadtenn keçmiş / hel leke =
ayıtğıl rağbetinğ bar mu / ilā en
= müsülmān bolğa sen / tezekkā
= küfürdenn yanga sen

r.+lar

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:
fel yetenāfesi‘l mütēnāfisūn = ve
muna rağbet kılga anda rağbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolğa

rağbet kıl-

r.-ğa

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:

min raḥīkın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
hıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zālīke =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

r.-ga

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:
fel yetenāfesi‘l mütēnāfisūn = ve
muna rağbet kılga anda rağbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolğa

rāğīb A *istekli, isteyen, rağbet eden*

r.+lar

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīkın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
hıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zālīke =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

rāḥat A *huzur, sükûnet*

r.+ı [169b04(‘Amme78/24,25)]:
lā yezūkūne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāḥatı tege / ve lā

şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

[168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
halaḡnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyku sizge tenleriḡiz / sübātā
= rāḡat

raḡmet A merhamet, acıma, esirgeme

r. [147a08(Müzzemmil73/)]:
bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḡman = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[155b08(Kıyamet75/)]:
bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḡman = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kün aḡa hıç nesesi
kıldurmaya raḡmet ferişte[leri]

[158a02(Kıyamet75/27)]:
raḡmet ferişteleri ‘azāb
ferişteleri birle savaḡgalar

[159b09(İnsan76/,01)]:
bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḡman = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı / 01 / hel = hōy
/ etā = keldi

[171a10(Nāzi‘ât79/)]:

bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḡman = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[174b06(‘Abese80/)]:

bismillahi = taḡrı adı(iy) / er
raḡman = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[177a03(Tekvir81/)]:

bismillāhi = taḡrı adı(iy) / er
raḡmān = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[178b11(İnfitar82/)]: şalāḡ

bolğa / bismi‘llāhi = taḡrı
adı(iy) / er raḡmān = rüzı birgüci
/ er raḡīm = raḡmet kılğucı

[179b11(Mutaffifin83/)]:

bismillāhii = taḡrı adı(iy) / er
raḡmān = rüzı birgüci / er raḡīm
= raḡmet kılğucı

[181a05(Mutaffifin83/15)]:

kellā = ḡāḡā kim / inneḡum =
bular ol kün / ‘ar rabbiḡim =
taḡrısındann maḡcūb bolğa /
yevme’izin = ya‘ni ol kün
körmege / le maḡcūbūn = ni‘met
ve raḡmet

[182b13(İnşikak84/)]:

bismillahi = taḡrı adı(iy) / er

raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

r.+i(iy) [165a04(İnsan76/31)]:
yüdhılü = körge anı / men yeşāü
= kimni tiler erse / fī raḥmetih =
kendü raḥmeti(iy) içinde / ve‘z
zālimīne = ve zālimlerğa

r.+iñ [171a02(‘Amme78/40)]:
raḥmetiñ kaçan bolğasın dir ve
bu sūre mek[k]ī turur
raḥmet bol-
r.-maz

[181a08(Mutaffifin83/15)]:
körmez ve raḥmet bulmaz
raḥmet kıl-

r.-dı [147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann taŋrı ‘azze ve celle
bulargā raḥmet kıldı ve bularga
yünğül [kıldı]

r.-ğucı
[150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / yā eyyühe‘l
müddeṣsir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[168a14(‘Amme78/8)]:
bismillāhii = taŋrı adı(iy) / er

raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

r.-ğuçu
[165a12(Mürselat77/01)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucu

ra‘nā A *güzel, latif*

ra‘nālık kıl-
r.-dı [158b08(Kıyamet75/33)]:
şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilâ ehlihi = ve kavmına
/ yetemetṭâ = ve ra‘nālık kıldı /
yetemetṭâ ol bolur kim

rāst F *doğru, gerçek*

rāst kıl-
r.-dı [173b02(Nâzi‘ât79/27)]:
emi‘s semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoqaru / semkehā =
kökler saqfinn muqābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoq kâdir turur anğa sizge

[179a06(İnfitar82/7,08)]: ellezī
= ol kim / halekake = yarat[t]ı
sini / fe sevvāke = ve rāst kıldı
seniñ boynıñ / fe‘adelek = ve
hılkatıñ / 08 / fī eyyi = ve
dürünğ ol

r.-ğam [156a07(Kıyamet75/4)]:
belâ kâdirîne = belî kâdirvüz
kim / ‘alâ = anıñ üzere kim / en
nüsevviye = rāst kılğam /
benāneh = barmaqlar
sünğüklerinn

rāst tur-

r.-ğa [178a08(Tekvir81/28)]: en
yestekīm = kim rāst turğa / ve
haq nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

rasūl *A elçi, peygamber*

r. [161b01(İnsan76/13)]: maña
ta‘ām birgil didi rasūl aytı
menim qatımda hıç ta‘ām yok

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni irte / 19
/ innehu = bolur/ le qavlü = kim
qurān / rasūlin = rasūl qavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre’ıl

r.+a

[149a04(Müzzemmil73/15,16)]:
rasūlā = rasūla / 16 / fe ‘aşı = bes
‘aşı boldı / fir‘avunü‘r rasūle =
fir‘avun rasūlğa
r.+ğa [146a06(Cin72/23)]: ve
rasūlehū = ve rasūlğa

[149a04(Müzzemmil73/15,16)]:
rasūlā = rasūla / 16 / fe ‘aşı = bes
‘aşı boldı / fir‘avunü‘r rasūle =
fir‘avun rasūlğa

r.+i

[149a02(Müzzemmil73/14,15)]:
keşiben = aqar / mehila =
qayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduq / ileyküm =
sizge / rasūlen = rasūli

r.+lardann [146b03(Cin72/27)]:
min rasūlin fe innehu =
rasūllardann anğa bildürür ol
neseleri bular kim hōy / yeslūkū
min beyn = yörüdür anıñ elinde
r.+ler

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasūller cemu kılğa / uqkıtet =
ma‘lūm yirde / 12 / li eyyi =
kanıkı / yevmin = künge
bularınğ cem‘ bolğası / üccilet =
tā hayr kılğa

r.+umğa

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]:
yād kıldı / 31 / fe lā şaddeqa =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallā = ve ne mañga namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velikin /

kezzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i'râz kılıp kayıttı

r.-i(iy) tur-ur

[159a06(Kıyamet75/35)]:

menden 'azîz yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad taṅrı
rasûli(iy) turur

râzâ A *hoşnutluk, memnunluk*

r.+sınn

[147b11(Müzzemmil73/4)]:

râzâsınn isteyü ve taṭavvu'
idtiler andann sonḡra kim farîza
[erdi]

renc A *ağrı, sızı, sıkıntı*

r. [183a04(İnşıkak84/6)]: yâ
eyyühe'l insânü = iy sizler kim
âdemîler siz / inneke = kim hōy /
kâdihun = renc ketürdünḡüz / ilâ
rabbike = kendü taṅrınḡız
fermânına / kedhann = kaçd
kıldınḡız renc ketürmege

resûlullah A *Allah tarafından
kullarını Hak dinine davet için
vazifelendirilmiş olan büyük
peygamberlerin her biri ve daha
çok Peygamberimiz Muhammed
Mustafa*

r. [161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoqsul kelmiş erdi payḡambar
'aleyhi's selâm aytı yâ resûlullah

revâ F *uygun, layık, yerinde*

revâ [bol-

r.-mağa]

[153a04(Müddessir74/30)]:

meleku'l mevt kibi kim
yalnḡuzınn kamu cehân cânın
alur neteg revâ [bolmağa]

risâlet A *peygamberlik*

r. [146a05(Cin72/23)]: aytı / illâ

belâḡân = ve kılmayavan meger

kim tegrüge men / minellahi =

taṅrıdann size köni yol / ve

risâlâtihi = ve eger yol

taṅrıdann turur ve taṅrıdann

sizge risâlet tegürme men / ve

men ya'sıllahe = ve her kim 'âşi

bolsa taṅrıḡa

[147a01(Cin72/28)]: risâlâti =

ferişteler aña / rabbihim = taṅrı

bularınḡ / ve eḡâṭa = risâlet ve

yitgeler aña / bimâ ledeyhim =

anı kim bularınḡ katında turur

r.+in

[147a12(Müzzemmil73/1)]:

[payḡambar]lık risâletin közer

aña buyurdı erdi

rûḡ A *can, ruh*

r. [165b09(Mürselat 77/05)]

andaḡ kim aydur ve yulkı'r ruḡa

min emrihi

[170a07(‘Amme78/38)]:

yevme yekūmü‘r rūḥu = anıñ
destūr birle hīç şefā‘at ol kün
kim turgā rūḥ / ve‘l melā’iketü =
ve ferīşteler / şaffan = şafī

rūkū‘ *A namazda dizlere tutunarak
vücudun belden yukarısını yere
paralel gelecek şekilde eğilme*

r. [168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kılmak bizge ‘ayīb turur
paygāmbar ayttı ḥayur yok ol
dīnde kim rūkū‘ sücūd yok didi
rūkū‘ kıl-

r.-masalar

[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke‘ün = rūkū‘ kılmalar ya‘ni
namāz kılmalar / bu āyat şakīf
ķavmına indi paygāmbar

rūṣān *F aydınlık, parlak*

rūṣān kıl-

r.-ğa [157a07(Kıyamet75/23)]:
taṅgrı ‘azze ve celle ol kün rūṣān
kılğa şād kılğa şādlık birle
bularıñg yüzlerinn

rūzı *F rızık, nasip*

rūzı bir-

r.-güci

[147a08(Müzzemmil73/)]:

bismillahi = taṅgrı adı(iy) / er

raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[150b04(Müddessir74/1)]:

bismillahi = taṅgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / yā eyyühe‘l
müddessir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[155b08(Kıyamet75/)]:

bismillahi = taṅgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[159b09(İnsan76/,01)]:

bismillahi = taṅgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı / 01 / hel = ḥöy
/ etâ = keldi

165a12(Mürselat77/,01)]:

bismillahi = taṅgrı adı(iy) /er
raḥman = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucu

[168a14(‘Amme78/)]:

bismillāhii = taṅgrı adı(iy) / er
raḥmān = rūzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[169a09(‘Amme78/22,23)]: li‘t

taḡīne = taḡlarga ya‘ni
kāferlerğa / meāban = kirü yanışı
taḡuğa bolğa / 23 / lābişine =

turgalar anda/ fihā = uzun /
ahkāban = rüzgār

[171a10(Nâzi‘ât79/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğucı

[174b06(‘Abese80/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğucı

[177a03(Tekvir81/)]:

bismillāhii = taŋrı adı(iy) / er
raḥmān = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğucı

[178b11(İnfitar82/)]:

şalāḥ
bolğa / bismi‘llāhi = taŋrı
adı(iy) / er raḥmān = rûzı birgüci
/ er raḥîm = raḥmet kılğucı

[179b11(Mutaffīfīn83/)]:

bismillāhii = taŋrı adı(iy) / er
raḥmān = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğucı

[182b13(İnşikak84/)]:

bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğucı

r.+ın [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbî emedā = menüm taŋgrım

anıñ rüzgārın ödün / 26 /
‘ālimü‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

rūzigār F zaman

r. [156a13(Kıyamet75/5,06)]:
bel = bil kim tilerler / yūrīdū‘l
insānū = ādemīler bākī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuq
kılmaqlık / emāmehü = ve tevbe
kılmaq / 06 / yeselu = sorarlar
r.+ındann [159b12(İnsan76/1)]:
ḥīnün = vaqtı/ mine‘d dehri =
ruzgārındann / ya‘ni ādem kırk
yıl Mekkeli Tā‘ifli arasında

S

sā‘at A saat

s. [161b06(İnsan76/13)]: birdi
bu kamu bir sā‘at içinde erdi
andann taŋrı ‘azze ve celle

[174b01(Naziat79/46)]: ya‘ni
kūn sonğında bir sā‘at yā ertede
bir sā‘at azkınañ

s.+inde

[148a07(Müzzemmil73/6)]: innā
nāşiete‘l leyli = ve ḥōy ol kim
işlerler dünler sā‘atinde / hiye
eşeddü = katıg bolur / vaṭ en =
ya‘ni kavī bolur / ve aḳvemu =
ve şavāb yavlaq

sābit A hareketsiz, kımıldamayan,
yerinde duran
sābit kıl-
s.-dı
[173b08(Nāzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhā = sâbit kıldı / 33 / metā‘âl
= tâ menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
sizinğ yılkılarınğızğa / 34 / fe izā
câet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

şabur A sabır, dayanma, katlanma
s. [161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürürā = ve şādılık bularınğ
kônğlünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = taŋrı
ta‘atı(iy)
şabur kıl-
s.-ğıl
[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur kılğıl / ‘alâ =
aŋğa kim / mā = anı / yeķülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik
[151a05(Müddessir74/7)]:
fāşbir = şabur kılğıl / anı kim

saŋğa buyurdı taŋrı
fermānındann
[164a03(İnsan76/23,24)]:
tenzılā = indürmeklik / 24 /
fāşbir = ve şabur kılğıl / li hukmi
= hükümine / rabbike =
taŋrınınğ / ve lâ tuṭı‘ = ve ta‘at
fermān

sadağa A sadaka

s. [179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet
= bilgeler / nefsun = tegme kişi /
mā kıddemet = ol nese kim
taķdīm kılmış bolğa taķdīm
sadağa / ve ehharat = ve ol te’hır
kılmış bolğay

sadef A sadeḡ, inci kabuğu

s.+de [163a09(İnsan76/19)]: izā
= kaçan / raeytehüm = körsenğ
bularnı / ḡasibtehüm = andağ
saŋğa senn / lü’lü’em = kim
yincü turur / mensürā = kim
dağılmış sadefde yıldırur

şaf A saf, dizi, sıra

şaf bol-
s.-ur [170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme kıtredenn ferişte
yaradur ol cebre’ıl birle şaf bolur

şafı A saf, temiz

s. [170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekümü‘r rüḡu = anıñ

destür birle hîç şefâ‘at ol kün
kim turğa rûh / ve‘l melâ‘iketü =
ve ferîşteler / şaffan = şafî

şag *sağ (yan)*

s.+dan

[150b08(Müddessir74/2)]: keldi
şagdan ve soldan ve ilerüden ve
kirüden ilerü

s.+nı [162a09(İnsan76/13)]ne
yârındası kün bir şağnı etmek
idti ahşam namazınn

s.-dı[nında tur-ur]

[181b03(Mutaffi‘în83/18)]:

mu‘ti‘lerğa tã‘at andağ bitiglü
turur Ka‘b aydur ‘arş
şağdı[nında turur]

sağ *sağ (yan)*

s. [154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahînin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşhābe‘l yemîn = sağ
koldağılar bulargā işmār yok

[161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem‘üz-ı Hayberîlü ödünç
aldı ve Fâtıma turdı bir sağ

[162a13(İnsan76/13)]: ‘Alî
raziıallahu ‘anh Hâsanı sağ eline
tutup ve

[177a02(Tekvir81/)]: küni(iy)
ve bitisi sağ eline birge

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülākîh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemînihi = sağ eline

s.+dınkılar

[154b04(Müddessir74/39)]:

aydur kim sağdınkılar müsülmān
uşağları turur ve tağı aydurlar
‘ilimler turur

sağar *F kadeh*

s.+nında

[170b01(‘Amme78/38)]:

sağarnında bir arķ aķar nürda
kim cebre‘îl ‘aleyhi’s selām

sağar kıl-

s.-ur [162b10(İnsan76/15)]:
fıddatin = ve sulu / ve ekvābin =
sağar kılur kim/ kânet = bolğa

sāhire *A uyanık göz ve gözlere serap
görünen düpedüz açık yeryüzü,
sahra, meydan*

s. [172b02(Nâzi‘ât 79/14)]
aydurlar sāhire ol yir adı(iy)
turur Beytü‘l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

[172b03(Nâzi‘ât 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ṭamug
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =

hōy keldi saṅga / ḥadīṣü =

Mūsâdan

saḵar A *cehennem, tamu*

s.

[152b07(Müddessir74/25,26,27)

e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se

uşlîhi = tüşürge men / seḵar =

saḵar ôdına / 27 / ve mā = ve

kim āgah [kıldı] / edrāke = kıldı

saṅga kim / mā seḵar = ne turur

saḵar

[152b10(Müddessir74/28)]:

saḵar dūçaḵına kiren ve

ḵomayalar bular hîç kimse aṅga

kemişmeyince

saḵf A *çatı*

s.+ınn [173b02(Nâzi‘ât79/27)]:

emi‘s semāu = yā ol kim kökni /

benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a

= kötürdi yoḵaru / semkehā =

kökler saḵfınn muḵābil kıldı/ fe

sevvāhā = rast kıldı andan egri

yoḵ ḵādir turur aṅga sizge

saḵıla- *gözetlemek*

s.-r [144b02(Cin72/9)]: fe men =

her kim / yestemi‘ı‘l āne = işidse

imdi / yecid = bular kendüzine /

lehu şihābann = yılduz kim

saḵılar / raşadann = anıñ yolınn

saḵıl A *ağır; sıkıntılı*

s. [148a06(Müzzemmil73/5)]:

neçeme tumlu bolsa saḵıl

ma‘nisi ol turur

saḵın- *sakınmak, korunmak, çekinmek*

s. [146b11(Cin72/27)]: saḵın

tirler ḵaçan feriştelər kelse

aydurlar bu ferişte turur

saḵış *hesap, sayı*

s.+ı [146a09(Cin72/24)]: fe

seya‘lemūne = terk bolḡa kim

bolḡalar / men ad‘afa = kim

turur za‘ıf / nāşırāv = yārıcı anıñ

/ ve eḵallü ‘adedā = ve turur

saḵışı anıñ

s.+ınn

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7

3/0)]: ve aḵşâ külle = ve bilürler

ḵamu / şey’in ‘adeden =

neseniñ saḵışın /0/ ve bu sūret

Mekkede

[153b01(Müddessir74/31)]: ve

mā = ḵılmadım / ce‘alnā =

bularıñ / ‘iddetehüm = saḵışın /

illā = meger kim / fitnete‘l

lillezīne = anınkimi kim fitne

bolsun ol ḵişilerge kim

s.+ına

[150b03(Müddessir74/1)]: oḵısa

tegme bir ḵarf saḵışına on müzd

birge ve yalğan kılğana taķı
andavuk turur

s.+ında

[147a03(Müzzemmil73/)]: inmiş
turur ve yigirmi āyat turur / Kufe
saķışında ve on tokuz

[147a04(Müzzemmil73/)]:

āyatdur Medīne saķışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]

saķla- *korumak*

s.-ğa [177a01(Tekvir81/)]: sūret
oķısa taŋrı ‘azze ve celle kamu
yavuzlıkta saķlağa anı kıyāmet

s.-r [161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahü = ve saķlar
taŋrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kūn /
ve lekķāhüm nağraten = ve
bularga körterğa / yaruķlıķı
bularnıŋ yüzinde

s.-rlar [146b09(Cin72/27)]:
[ferişte]leri ayur tā anı saķlarlar
ve şeytānları andann sorarlar
s.-yalıñ [146a03(Cin72/22)]: ve
kamu halklar birle duşmān
bolduŋ bundann savulğıl sini
saķlayalıñ

s.-yalar [146b04(Cin72/27)]:
yedīhi = ve anıñ / ve min halfihi

= ardında / = ferişter kim /
raşadā = saķlayalar şeytāndann

s.-yucı

[179a10(İnfıtar82/10,11,12)]: le
hāfızın = saķlayucı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kātibın
= yazıcılar / 12 / ya‘lemüne =
siziŋ ‘amelleriŋiz

şalāh *A rahatlık, barış, huzur*

şalāh bol-

s.-ğa [178b11(İnfıtar82/)]: şalāh
bolğa / bismi‘llāhi = taŋrı
adı(iy) / er raḥmān = rüzı birgüci
/ er raḥīm = raḥmet kılğucı

şalāt *A namaz*

s. [150a03(Müzzemmil73/20)]:
ve eķimū‘ş şalāta ve ātüz’zekāte
= ve namāz kılıŋ ve biriŋ
zekāt / ve aķrızü = ve borç biriŋ
ödīŋ

salkum *bir çoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan yemiş*

s. [169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salkum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaķa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

şallallahu ‘aleyh A Peygamberin adı

anılırken söylenen söz

s. [178b09(İnfitar82/)]:

paygāmbardan şallallahu ‘aleyh
her kim ize’s semāūnfetarat
oķısa taŋrı

şan- *zannetmek*

s.-urlar [156a02(Kıyamet75/3)]:

e yaḥsebu’l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme’a = kim
cemū’ kılmaya men / ‘ızāmeh =
bularıŋ sūŋüklerinn

san- *zannetmek*

s.-dı [154a08(Müddessir74/31)]:
korktı andağ sandı iblīs turur ayt
yā cebre’īl

[175a01(‘Abese80/2)]: anıñ
sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
Ḳureyşīler ayıtgalar kim

s.-ur [176a01(‘Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaḳzi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

s.-urlar

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e

yaḥsebu’l insānū = iy eyle

sanurlar ādemīler kim / en

yütrake = bularnı koğaman

bularğa / sūdā = emrü nehydenn

sormağa men / 37 / e lem yekü =

iy ne kim sizni

saŋ- *zannetmek*

s.-a senn [163a09(İnsan76/19)]:

izā = kaçan / raeytehüm =

körseŋ bularnı / ḥasibtehüm =

andağ saŋa senn / lū’lū’em =

kim yincü turur / mensūrā = kim

dağılmış sadeŋde yıldırur

saŋga sana (tek. ikinci ş. dat.)

s. [148a02(Müzzemmil73/5)]:

innā se nülķiy = vaḥiy kılavuz /

‘aleyke = saŋa ya’ni ḳurān /

ḳavlen şeķıylā = ağır turur

terāzūda

[148b03(Müzzemmil73/9)]:

ya’ni işlerine işlerinġni aŋga

koğıl tā ol saŋa kifāyet kılgay

[151a05(Müddessir74/7)]:

fāşbir = şabur kılgıl / anı kim

saŋa buyurdı taŋrı

fermānındann

[152b07(Müddessir74/25,26,27)

e’l beşer = sözi(iy) / 26 / se

uşlīhi = tüşürge men / şeķar =

saķar ōdına / 27 / ve mā = ve

kim āgah [kıldı] / edrāke = kıldı
saṅga kim / mā seḡar = ne turur
saḡar

[154a07(Müddessir74/31)]:
taṅgrı saṅga böyle böyle buyurdı
didi payḡāambar

[158b13(Kıyamet75/34,35)]:
evlâ = evlâraḡ turur / leke =
saṅga bu ‘azāb / fe evlâ =
evlâraḡ evlâraḡ turur / 35 /
şümme evlâ leke fe evlâ = saṅga
‘azāb evlâraḡ bu ayuttuḡı / te’kid
turur

[158b16(Kıyamet75/35)]:
saṅga tirliginḡde ve
ulu[lıḡınḡda]

[164a02(İnsan76/22,23)]:
meşkūrā = meşkūr / 22 / innā
naḡnū = kim biz indirdük /
nezzelnā = saṅga / ‘aleyke’l
ḡurāne = ḡurān

[164a08(İnsan76/24)]: [kılır]
ersenḡ men saṅga kızım birgem
kābın tilemeyem bu şehirde

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḡalāl ḡarām aydurlar ya’ni
bulıtḡa aydur / 05 / fe’l
mülḡıyāti zıkrā = ol ferışteler
kim saṅga vaḡiy ketür

[170a04(‘Amme78/35,36)]:
laḡven = yavuz keleḡi / velā
kizzāban = ve ne yalḡan / 36 /
cezāen = cezā bolḡa / min
rabbike = taṅgrınḡdann saṅga /
‘aḡāen = ‘aḡā bolḡa ‘amel ittik

[172b03(Nāzi‘ât 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ḡamuḡ
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =
ḡōy keldi saṅga / ḡadīşü =
Mūsādan

[172b10(Nāzi‘ât 79/19)] saṅga
buyurduḡum itgil kim kökte on
iki minḡ

[174a04(Naziat79/42)]:
yes’elūneke = ve sorarlar saṅga /
‘ani’s sā’ati = kıyāmet aḡvalinn
ve anı aşkere kıлмаḡ / eyyāne
mürsāhā = bes aytı aḡga

[174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemenı mā ‘allemekümüllahu
öḡretgil anı maña kim öḡret[t]i
saṅga taṅgrı

[175a11(‘Abese80/2,03)]: ‘itāb
turur / 03 / ve mā yüdrīke = ve
kim āḡāḡ kıldı saṅga / le’allehu
= meḡer kim ol arıḡ / yezzekkâ =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutḡucu

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulağ [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğā
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga saṅga / ellā = eger bular
īmān ketürmese / yezzeḱkâ =
saṅga ayıtmaḱıñgız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeḱe = kelür saṅga / yes‘â
= iştāb

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yahşâ = ve ol qorqulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
aṅga baḱmaz senn / ‘anhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellā = andağ bundann /
inneḱā = bende turur / teḱkiratun
= saṅga

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmağa bular /
‘anhā = anda / bi ġā‘ibīn = ġāyib
/ 17 / ve mā edrâke = ve kim
oḱ[1]turdı saṅga kim ne turur

[179b04(İnfitar82/17,18)]: mā
yevmi‘d dīn = kıyāmet küni(iy) /
18 / şümme = bes kim / mā
edrâke = oḱ[1]turdı saṅga / mā
yevmü‘d dīn = kim ne turur
kıyāmet küni

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]:
ve mā edrâke = ve ne oḱturdı
saṅga kim / mā siccīn = siccīn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merḱüm = silmege

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:
üçün tirlir ‘uluv-i rif‘at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrâke = ve ne oḱturdı saṅga
kim
saṅga tur-
s.-ur [148a09(Müzzemmil73/7)]:
inne leke = hōy saṅga turur /
fī‘nnehāri = kün içinde / sebḱan
= firāğlıḱ / ṭavīlā = uzun

sar- *sarmak, örtmek*

s.-mış tur-ur senn
[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘āişeḱā raḱıallahu anha
sordılar kim

şarf A *harcama, sarfetme*

şarf kııl-
s.-ur bol-sa
[180a12(Mutaffifin83/3)]:
terāzūmuz tutanlardann kim
bular anda şarf kıılur bolsa

sarmaş- *iplik gibi şeyler birbirine
dolaşmak*

s.-a [158a11(Kıyamet75/29)]:
ve‘l teffeti’s = ve sarmaşa / sāķu
= ayak / bi’s sāķ = ayaķa / ibn
‘Abbās aydur

s.-duķı [158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduķı cān açığı(iy)
ķatıǵlıǵındann ve ura[ģutı]

s.-u bin-er
[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

s.-ur [158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ģutı(iy) uşak oǵlanları
ķayǵusındann sarmaşur ve gür
ķayǵusındann sarmaşur

[158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ģutı(iy) uşak oǵlanları
ķayǵusındann sarmaşur ve gür
ķayǵusındann sarmaşur

saruğ sarı

s. [167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l ķaşr
= uluğ kümişçe bolǵa ve
aydurlar ķaşur uluğ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni ķara dūçaķ yollar

sat- satmak

s.-ar er-diler [180a07(v/3)]:
[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiķisi birle satar
erdiler

sav- def etmek

s.-dı [159a12(Kıyamet75/35)]:
başzınçdı ve anıñ şerrinn savdı
müsülmānlardan

şavāb A doğru hareket, Allah tarafından mükafatlandırılan hareket

s. [148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sā‘atinde /
hiye eşeddü = ķatıǵ bolur / vať
en = ya‘ni ķavī bolur / ve
aķvemu = ve şavāb yavlaķ

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehū‘r raķmanū =
[destūr] birmiş bolsa anǵa tańǵrı
/ ve ķāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolǵa ya‘ni ayıdmış
bolǵa

savaş- savaşmak

s.-ğalar
[158a02(Kıyamet75/27)]:

rahmet ferishteleri ‘azāb
ferishteleri birle savaşığalar
savaş kııl-
s.-mak
[151a06(Müddessir74/7)]: ve
nehydenn ve savaş kıılmak

savul- *savulmak*

s.-ğıl [146a03(Cin72/22)]: ve
kamu halklar birle duşmān
boldunġ bundann savulğıl sini
saklayalıñ

sebkat A *yerinde durma,*
kımıldamama, sözünden,
kararından vazgeçmeme
sebkat kııl-

s.-ur [171b08(Nâzi‘ât79/4)]:
tanġrı ‘aťāsına sebkat kıılır taķı
aydur kim ferishteler turur

sefer A *sefer, yolculuk*

s.+i(iy)
[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = aġarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le ihde‘l küber = işlerde
uluġrak

sekerāt A *sarhoşluklar*

s.+ı(iy)
[158a07(Kıyamet75/28)]:
‘aleyhi‘s selām kaçan bendeġa

ölüm sekerāti(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

sekiz *sekiz (sayı ismi)*

s. [147a05(Müzzemmil73/)]: [iki
yüz seksen] biş turur ġurūfları
sekiz yüz altı turur ve übey bin
[165a08(Mürselat77/)]: ve
ġarfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebā bin

[168a11(‘Amme78/)]: [yüz
seksen] bir turur ve ġarfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

seksen *seksen (sayı ismi)*

s. [147a04(Müzzemmil73/)]:
āyatdur Medīne saķışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]

[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

[168a10(‘Amme78/)]: ve
āyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

[178b04(Tekvir81/29)]: Vahub
aydur tanġrı toķsandann artuķ
kitāb ıymadı seksen kitāb

selām A *selam, esenleme*

s. [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve ġōy / lemmā kāmē
= kaçan turdı erse / ‘abdullahi =

tañgrı bendesi / yed‘ühü = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[147a06(Müzzemmil73/)]:

Ka‘b aydur kim paygāmbar
‘aleyhi‘s selām ayt[t]ı her kim
e‘l Müzzemmil

[147b03(Müzzemmil73/4)]: bu
arada menzillerinn kaçan bu āyat
indi erse paygāmbar ‘aleyhi‘s
selām

[150b02(Müddessir74/1)]: kim
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
aydur her kim elmüdeṣsir sûret

[150b06(Müddessir74/1)]:
evvel nese kim ḡurāndan indi
Muṣtafāğa ‘aleyhi‘s selām bu
erdi

[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = anğa ḡatıḡ ‘azāb / ve
paygāmbar dan ‘aleyhi‘s selām
ḡabar turur kim şa‘ūd

[151b12(Müddessir74/18)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
ḡāmīl tenzīl

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi paygāmbar ‘aleyhi‘s
selām turdı mezkīdte kidti

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tüḡḡī = keçmeyeler düḡaḡlar / ve
lā tezer = ḡıç kimseyi kim anı
helak ḡılğa / ve Mūsā ‘aleyhi‘s
selām tañgrığa aytı

[154a04(Müddessir74/31)]: ibn
‘Abbās aydur paygāmbar
‘aleyhi‘s selām Ḥayber
ḡanimetin

[154a05(Müddessir74/31)]:
ḡısmet ḡıldı cebre‘īl ‘aleyhi‘s
selām paygāmbar ḡatında [turur
erdi]

[155b06(Kıyamet: 75/0)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām ayttı
her kim bu ḡıyāmet sûret oḡısa

[156b10(Kıyamet75/15)]:
paygāmbarğa ‘aleyhi‘s selām
kaçan āyat ketürse paygāmbar
anı

[157a08(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar aytı ‘aleyhi‘s selām
uçmaḡ ḡaḡḡları bisreki bularınḡ
ol

[157b01(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar ‘aleyhi‘s selām
yüzi(iy) oḡıdı vüḡuhu yevme‘izi
nāzıratilâ rabbihā

[158a07(Kıyamet75/28)]:
‘aleyhi‘s selām kaçan bendeğa

ölüm sekerâtı(iy) kelse anıñ
ande[mleri]

[159a02(Kıyamet75/35)]:

[keldi] erse payğāmbār ‘aleyhi’s
selām Mekke batısında [e]bū
cehl

[159a08(Kıyamet75/35): selām
kamu ümmetleriñg fir‘avunı(iy)
bar menüm ümmetim
fir‘avunı(iy) [e]bu cehl turur

[159b06(İnsan76/)): elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payğāmbār ayttı ‘aleyhi’s selām

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoksul kelmiş erdi payğāmbār
‘aleyhi’s selām ayttı yā resūlullah

[162b02(İnsan76/13)]: dutuşup
payğāmbār ayttı ‘aleyhi’s selām

[165a09(Mürselat77/)): Ka‘b
aydur kim payğāmbār ayttı
‘aleyhi’s selām her kim

[168a12(‘Amme78/)): aydur
payğāmbardann ‘aleyhi’s selām
kanıķı kişi kim ‘amme
yetesāelün

[170b01(‘Amme78/38)]:
sağarnında bir arķ aķar nūrda
kim cebre’ıl ‘aleyhi’s selām

[174b08(‘Abese80/2)]:
payğāmbār ‘aleyhi’s selām

‘Utbe bin Rabbī’ ve [E]bū Cehl
ve ‘Abbās [bin ‘abde‘lmuṭṭalib]

[174b14(‘Abese80/2)]:

payğāmbār ‘aleyhi’s selām
bularıñg işine meşğul erdi
payğāmbargā

[176b12(Tekvir80/)): aydur
payğāmbardann ‘aleyhi’s selām
her kim ize’s şemsü küvvirat

[180a03(Mutaffifin83/3)]:

yuhşirün = noķsān kılsalar / ibn
‘Abbās aydur kim payğāmbār
‘aleyhi’s selām

[180b03(Mutaffifin83/7)]:

payğāmbār ‘aleyhi’s selām ayttı
siccīn yiti ķat yir altında turur

[183a08(İnşıkak84/9)]:

payğāmbardann işidtim dir
‘aleyhi’s selām
selām kııl-

s.-ğay [163b03(İnsan76/20)]: ve
taķı feriştelər bularğā selām
kılgay ziyāret kılgay

s.-ur [158a08(Kıyamet75/28)]:

[ande]mleri birbirine esenler
birbirine selām kıılır aydurlar

sen sen (teklik ikinci şahıs zamiri)

s.

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:

sebīlā = namāz ve ṭa‘at / 20 /

inne rabbeke = hōy taŋgrıŋ /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / teķūmü = örü turğa sen /
ednâ = yakınrak

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velīd atına bardı aytı men
ureyşilerdenn işidtim sen

[158b14(Kıyamet75/35)]: ya‘ni
sen ses üresenn muŋa

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḥammad
sen maŋa tehdīd ılır sen
seniŋ taŋgrıŋ

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen maŋa hīç nese ılumaya
senn kim men bu iki ağ arasında
[172b07(Nāzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = taŋgrıŋ taba / fe
taḥṣâ = senn tā orar sen / ve
ḥabar kelmiş [turur]

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hīç nese bolmaz senn
ıyāmet açan kelsinn ‘Āyişe
aydur

s.+denn [175a06(‘Abese80/2)]:
keldiŋ sendenn ötrü taŋgrıdenn
maŋa ‘itāb keldi

s.+iŋ [146b12(Cin72/27,28)]:
seniŋ taŋgrıŋnı tā bilge / 28 /

li ya‘leme = tā bilge paygāmbar
kim / en ad eblegū = tegürgeler

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeṣā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir erisini süsini / rabbike
= seniŋ taŋgrıŋ

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḥammad
sen maŋa tehdīd ılır sen
seniŋ taŋgrıŋ

senġin F *taṣtan yapılmış (kap)*

s.+ce [161b05(İnsan76/13)]:
senġince andavux a‘ām tiledi ol
taı enşārliġ evine bardı a‘ām

seniñ *senin (tek. ikinci şahıs gen.i)*

s. [145a09(Cin72/18)]: mezgide
kelsevüz ve seniñ birle yād
ılġavuz ve ırā olturġavuz

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniñ menziletiŋ uluġ bolġa
kim oısaŋ

[149b04(Müzzemmil73/20)]:
min ellezīne = bular seniñ birle
[turur] / me‘ake = [birle] turur /
vallahü = ve taŋrı / yuaddiru‘l
leyle = tadīr ılġa düni / ve‘n
nehāra = ve kü ni

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)
lā vezar = ol kün hīç / ilâ rabbike

= turağ yiri(iy) belgölü ve tağı
hîç yârı kılcı seniñ tañgrıñg /
yevme'izi'l müsteķarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve hûküm
qıldıacı / 13 / yunabbıu = habar
birge

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fıme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zıkrâhâ = yâd
kılmaklıqtann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñgga / müntehâhâ =
turur kıyâmet kaçan bolğa
'ilmi(iy)

seniñg *senin (tek. ikinci şahıs gen.i)*

s. [157a03(Kıyamet75/16,17)]:
lâ tûharrik = tebretegil qurân
üçün / bihi lisâneke = seniñg
tiliñg / li ta'cele bihi = iştab
kıлма anı kim / 17 / inne 'aleynâ
= manğa turur

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kılmak seniñg /
ve qur'âneh = köñglüñg içinde
okımaq anı tâ ezver kıılınca / 18 /
fe izâ qara'nâhu = kaçan
oqısavuz biz anı / fettebı'ı =
aygıl / qur'âneh = oqımaqılıqa
anı ya'ni hûkümelerini idiñg

[179a06(İnfıtar82/7,08)]: ellezı

= ol kim / haleķake = yarat[tı]
sini / fe sevvâke = ve râst kııldı
seniñg boynıñg / fe'adelek = ve
hılqatıñg / 08 / fı eyyi = ve
dürüñg ol

senn *sen (teklik ikinci şahıs zamiri)*

s. [147a09(Müzzemmil73/1)]: yâ
eyyühe'l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / 'âişekâ razıallahu anha
sordılar kim

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi 'utbeh ayttı yâ Muḥammad
eger senn urağut üçün kıılır
[ersenğ]

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mālı(ak) birgem
senn diledügince tañgrı ayttı

[172b07(Nâzi'ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tañgrıñg taba / fe
taḥşâ = senn tâ qorqar sen / ve
habar kelmiş [turur]

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fıme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zıkrâhâ = yâd
kılmaklıqtann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñgga / müntehâhâ =
turur kıyâmet kaçan bolğa
'ilmi(iy)

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrâhâ = yâd
kılmaçlıktann /44/ ilâ rabbike =
seniñ tañgrıñğa / muntehâhâ =
turur kıyâmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

[174a06(Naziat79/43)]: ya‘ni
sen hıç nese bolmaz senn
kıyâmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

[174a08(Naziat79/45,46)]:
innemâ ente = hōy senn /
münziru = kórķutgucı senn /
men yahşahâ = ol kişilerni kim
kórķar bolsa andann /46/ ke
ennehüm = andağ bolğa

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahü‘z zikrâ = anğa
menfa‘at kılsa ögüt / 05 / emmâ
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘ıf

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yahşâ = ve ol kórķulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
anğa bakmaz senn / ‘anhü = ve
ayruğğa / telehhâ = meşğül sen /
11 / kellâ = andağ bundann /

innehâ = bende turur / tezkiratun
= sañga

ses ses

s. [158b14(Kıyâmet75/35)]:
ya‘ni sen ses üresenn munğa

sev- sevmek

s.-erler [erse]
[160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ‘imüne‘t ta‘āme = ve ta‘ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

şevâb A doğru hareket, Allah
tarafından mükafatlandırılan
hareket

şevâb bol-

s.-ğa

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
kıylâ = tolu bolğa sözdenn /
ya‘ni oqumaçlıqda ve tâ‘at
kılmaçtan üküş şevâb bolğa

sevdür- sevdirmek

s.-ür [163b12(İnsan76/21)]: ve
yazuqlarını eridür ve tañgrını
sevdürür

sezâ F uygun, layık, yaraşır

s. [155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma‘nâsı ol turur
kim aydur menn sezâ vermenn
kim mindenn
sezâ tur-

s.-ur [155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tanrı / hüve = ol
turur kim / ehlü't takvâ = anıñ
ehli(iy) turur kim berhîz kıılır /
ve ehlü'l ma'firet = ve ol turur
yarlıqğamaq anğa sezâ turur

sezâvar *F münasip, uygun*

sezâvar tur-
s.-ur [183a02(İnşikak84/2,03)]:
ve hıkkat = ve ol sezâvar turur
kim tã'at kıılalar / 03 / ve ize'l
arđu = ve kaçan kim yirmi /
müddet = ve yirinn uzatsalar / 04
/ ve elkat = ve kemişke herçi ne
kim anıñ karnında turur

[183a03(İnşikak84/4,05)]: mâ
fihâ = mällardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hâli bolga ve işidge / li
rabbiḥâ = ve tã'at bolga anğa /
ve hıkkat = ve sezâvar turur
anğa tã'at kılsalar kim

şifat *A nitelik, sûret, şekil*

s. [145b10(Cin72/19)]: âdemîler
şifat kim tiler kim anıñ mālının
bâtil kılgalar

s.+ı(iy)

[153a06(Müddessir74/30)]:

müvekkel bolsa habarda kelmiş
turur bu zebâniyeler şifatı(iy)

s.+lığ

[169a06('Amme78/18,19)]: fi's
şûri = bırağı kelgeler / fe te'tüne
efvâcan = bölük bölük /19/ ve
fütihati = ve tegme bölük bir
şifatlığ

s.+ınn [158b06(Kıyamet75/30)]:
anda tanrı 'azze ve celle [e]bu
cehl şifatının

[165b13(Mürselat77/07)]

levākı' = bolğası turur / andann
anıñ şifatının aytı

sıkındu *sıkıntı*

s.+sı [169b05('Amme78/25)]: ve
ğassākan = ve zemherîr / ğassāk
aydurlar kim tamuğlularınğ
sıkındusı

sın- *kırılmak*

s.-ğa [157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf'ale = anğa iş kılgası turur /
bihâ fākırat = arçası sına / ya'ni
tamuğa iltmek tiler

sına- *denemek, yoklamak*

s.-yım [160a06(İnsan76/2)]:
emşâcin = bir erdenn ve
urağut[d]ann / nebtelihi = ve
emrü nehyi birle sınayım / fe
ce'alnāhu = kılduğ anğa /

semī'an beşīran = kulağ ve köz
yara[a]t[t]uğ

sınağ *imtihan, sınav*

s. [161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem'üz-ı Hayberīlū ödünç
aldı ve Fāṭima turdı bir sağ

şırāt *A sırat köprüsü*

s. [169a08('Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salkūm kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçağ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmağa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

sırça *F cam, sırça*

s.+lardann
[162b11(İnsan76/16)]: kavāriran
= sırçalardann / min fidḍatin =
kümüşdenn / ya'ni menğzi(iy)
kümüş

siz siz (*çokluk ikinci şahıs zamiri*)

s. [167a01(Mürselat77/28,29)]
kıyāmet küni(iy) bulargā / 29 /
inṭaliḳū ilā = barıñg ol neseye
kim / mā küntüm bihi = siz anı
[173b01(Nāzi'ât79/26,27)]:
inne fī zalike = ve andan 'ibret
tutar / le 'ibratel li men yahşâ =
korğarlar iy sizler kim / 27 / 'e

entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / ḥalkān = siz katıg

[176a07('Abese80/29,30,31)]:

ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaqı çırağ kıılır / ve nahlan =
ve ḥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ḥadāiḳa = ve bostānlar ve bağlar
/ ḡulben = ḡalebe turur budakları
/ 31 / ve fākihетен = ve yimişleri
s.+denn

[149b07(Müzzemmil73/20)]: en
sayakūnū = bolğa sizdenn /
minkūm merzâ = sökeller / ve
āḥarūne = ve ol kişiler kim /
yaḍribūne = yörirler

[153a11(Müddessir74/30)]:

Muḥammad aydur on tokuz
zebāniye bar dir ṭamuğda
sizdenn

[160b12(İnsan76/9)]:

vechillahi = tañgrı yüzi(iy) üçün
ya'ni fermān üçün / lā nūrīdu =
tilemedün / minkūm = sizdenn /
cezā'an = cezā

[168b07('Amme78/8,09)]: ve

ḥalaḳnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnā = ve kııldım / nevmekūm

= uyku sizge tenlerinġiz / sübātā
= rāḥat

[178a05(Tekvir81/23,24)]:

andaġ kim aytuġ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ġaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi ṣanīn
= sizdenn töhmatlıġ ve baḥīl
tegül

s.+e [146a05(Cin72/23)]: aytı /
illā belāġān = ve kılmayavan
meger kim tegrüğe men /
minellahi = taṅrıdann size köni
yol / ve risālātihi = ve eger yol
taṅrıdann turur ve taṅrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sillahe = ve her kim ‘āṣi
bolsa taṅrıġa

[162a03(İnsan76/13)]: [yi]di
ayıttı taṅrı size birdüġündenn
maṅa

s.+ge [146a05(Cin72/23)]: aytı /
illā belāġān = ve kılmayavan
meger kim tegrüğe men /
minellahi = taṅrıdann size köni
yol / ve risālātihi = ve eger yol
taṅrıdann turur ve taṅrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sillahe = ve her kim ‘āṣi
bolsa taṅrıġa

[149a02(Müzzemmil73/14,15)]k
eṣīben = aḳar / mehīla =
ḳayırdann / 15 / innā = biz /
erselnā = ayduġ / ileyküm =
sizge / rasūlen = rasūli

[149b05(Müzzemmil73/20)]:

‘alime = bilür kim / en len =
ta‘at bolmaġa / tuḥṣūhü = dünin
örü turmaġa / fe tābe = ve tevbe
birdi / ‘aleyküm = sizge

[150a01(Müzzemmil73/20)]:

yüḳātilüne = toḳuṣ ḳılurlar / fı
sebīlillahi = taṅrı yolarındann /
faḳraū’ = oḳıġ / mā teyessera
minhü = anı āsānd turur sizge
ḳurāndann

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesīr]

bolur ve uraġut taḳı yesīr bolur /
innemā = ḥōy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ta‘ām birgevüz sizge

[164a01(İnsan76/20)]: inne =

kim / hāzā = bu bolġa / kāne
leküm = sizge / cezā’an = cezā =
/ ve kāne = ve bolġa / sa‘yüküm
= yükündünġiz sizinġ

[164b07(İnsan76/30)]: teṣāüne

= ve tilemez / illā = meger / en
yeṣā allah = ol kim tiler taṅrı /
innellahe = kim taṅrı / kāne =
sizge

[166b05(Mürselat77/27)]

ravāsiye = tağlar / şāmiḥātin =
uluğ yüce / ve esḵaynākūm =
kıldım sizge / ma'en = ḥōş /
fūrātā = su

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yinğ / ve temette'ū = ve
menfa'at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa'at [ketürünğ] azḵınañ /
innekūm = iy sizler kim /
mücrimūn = cürüm kılğucılar siz
ve 'azāb sizge vācib bolmış

[168b07('Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḵnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyqu sizge tenlerinğiz / sūbātā
= rāḥat

[168b08('Amme78/10,11)]: ve
ce'ālne'l leyle'l libāsan = ve
kıldım dūni(ak) sizge artuḵ ya'ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce'alne'n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirliḡ

[169a01('Amme78/13,14)]: ve
ce'alnā = ve kıldım küneşi(ak) /
sirācen = sizge çıraḡ / vehhācan
= ya'ni ısı kılğucı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi

[169a02('Amme78/14,15)]:

mine'l mu'şirāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= ḵatre aḵar ḵatre / 15 / li
nuḥrice = tā çıkargā menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

[169b12('Amme78/30)]: fe
zūkū' = zādınğız kim / felen
nezīdekūm = arturmayam sizge /
illa 'azāban = meger kim 'azāb
arturgam / Ḥasan Başrı aydur

[173a06(Nāzi'ât 79/24)] fe ḵāle
= bularınğ arasında / ene =
ayıtımaz men / rabbükümü'l 'alā
= uluḡ tañrı sizge / yoḵ ve men
sizinğ

[173b02(Nāzi'ât79/27)]: emi's
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe'a
= kötürdi yoḵaru / semkehā =
kökler saḵfınn muḵābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoḵ ḵādir turur anḡa sizge

[173b08(Nāzi'ât79/32,33,34)]:
ersāhā = sābit kıldı / 33 / metā'al
= tā menfa'at bolḡa / lekūm =
sizge / ve li en'āmikūm = ve
sizinğ yılḵılarınğızḡa / 34 / fe izā
cāet = ḵaçan kelse uluḡ 'aceb
[ketürmeklik]

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılķı otlaķı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinġ yılķılarınıġızġa / 33 /
fe izā = kaçan kelse
s.+inġ

[149a03(Müzzemmil73/15)]:
şāhiden = danuķ / ‘aleyküm =
sizinġ üzere / kemā = andaġ kim
/ arselnā = ayduķ / ilā fir‘avne =
fir‘avun tapa

[150a02(Müzzemmil73/20)]:
ya‘ni sizinġ kōnġlünġüz hāşi‘
turur sizlerde yirinde bolġay

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolġa / kāne
leküm = sizge / cezā‘an = cezā =
/ ve kāne = ve bolġa / sa‘yüküm
= yükündünġiz sizinġ

[168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılġa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduķ / fevķaküm = sizinġ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muħkem

[173a06(Nāzi‘ât 79/24)] fe ķāle
= bularınıġ arasında / ene =
ayıtıma men / rabbükümü‘l ‘alā

= uluġ taġrı sizge / yok ve men
sizinġ

[173b08(Nāzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhā = şābit kıldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolġa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
sizinġ yılķılarınıġızġa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluġ ‘aceb
[ketürmeklik]

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılķı otlaķı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinġ yılķılarınıġızġa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhıbüküm = ya‘ni cebre‘īl ve
tegül sizinġ işinġiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā ķad raāhū = ve
hōy kördi cebre‘īl uluġ şüretinn /
bi‘lüfüķi‘l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

[179a10(İnfitar82/10,11,12)]:
le hāfızīn = saķlayucı bar / 11 /
kirāmen = kerāmet birle / kātībīn
= yazıcılar / 12 / ya‘lemüne =
sizinġ ‘amelleriniġiz

s.+ke [145b12(Cin72/21)]: ķul
inni = ayıtġıl yā Muħammad / lā

emlikü = kim min sizke
 kılumaya men / leküm = hiç /
 darran = ziyân ve ne takı hiç / ve
 lâ raşeden = yalğan körmeyemen
 s.+ler [167b07(Mürselat77/46)]
 külü = yinğ / ve temette‘ü = ve
 menfa‘at [ketürünğ] / kalilen =
 menfa‘at [ketürünğ] azkınañ /
 innekü = iy sizler kim /
 mücrimün = cürüm kılgucılar siz
 ve ‘azāb sizge vācib bolmış
 [173b01(Nāzi‘ât79/26,27)]:
 inne fī zalike = ve andan ‘ibret
 tutar / le ‘ibratel li men yahşâ =
 qorqarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
 entüm eşeddü = ölüp tirilmege
 münkir / halkān = siz qatıg
 [181a10(Mutaffīfīn83/17,18)]:
 ellezī = ol kim / küntüm = sizler
 anı / bihi = yalğan kıılır /
 tükezzibün = erdinğiz / 18 / kellā
 = haqā kim / inne = hōy
 [183a04(İnşikak84/6)]: yā
 eyyühe‘l insānū = iy sizler kim
 ādemīler siz / inneke = kim hōy /
 kādihun = renc ketürdünğüz / ilā
 rabbike = kendü tanğrınğız
 fermānına / kedhann = qaşd
 kıldınğız renc ketürmege

s.+lerde
 [150a02(Müzzemmil73/20)]:
 ya‘ni sizinğ könglünğüz hāşī‘
 turur sizlerde yirinde bolğay
 s.+lerdenn
 [154b01(Müddessir74/36,37)]:
 nezīrann = qorqutğucı turur / li‘l
 beşer = halkları / 37 / li men = ol
 kişiler kim / şā‘e minküm =
 bular sizlerdenn ilerü kelge / en
 yetekaddeme = ta‘atınca
 [178a07(Tekvir81/27,28)]: in
 hüve = tegül ol / illā = meger /
 zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
 kıılmaqlıq halklarğa / 28 / li men
 şāe = ol kişilerni kim / minküm
 = tiler sizlerdenn
 s.+lerge
 [165b12(Mürselat77/06,07)]
 bununğ için kamuğ and[a] yād
 kııldı / 07 / innemā = kim ol
 va‘ad kıılır / tū‘adüne = sizlerge
 [167b02(Mürselat77/39)] fe in
 kāne = eger sizlerge / leküm
 keydün = hilet turur / fekīdün =
 hilet kıılır siz manğa
 [167b05(Mürselat77/42,43,44)]
 veşrabū = ve içinğ / henīen = nüş
 bolsun sizlerge / bimā küntüm =
 ol işler kim işledinğiz dünyāda /

ta‘melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

s.+leri

[154b05(Müddessir74/40,41,42):
fī cennātin = uçmağ içinde /
yetesā‘elūn = sorarlar cevır
kılğan / 41 / ‘ani‘l mücrimīn =
mücrimlerğa / 42 / mā
selekekūm = kim ne ketürdi
sizleri

s.+lerni

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema‘nākūm = ve
cemü‘ kılur sizlerni / ve‘l
evvelīn = ve öngdīnkilerge

[179a09(İnfitar82/,10)]: kellā =
bil kim / bel tükezzibūne = yalan
kıldılar /bi‘d dīn = kıyāmeti(ak) /
ve inne = ve hōy / ‘aleykūm =
sizlerni

s.+ni [155b03(Müddessir74/56;:
Kıyamet 75/0)] kōrkunğuz tā
sizni yarlığayam / 0 / ve bu sūret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yahsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yütrake = bularnı koğaman
bularğa / sūdā = emrū nehydenn

sormağa men / 37 / e lem yekū =
iy ne kim sizni

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibīn = yalgancılarga / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḡkūm
= yarattım sizni / min māin =
sudann kim / mehīn = za‘īf erdi

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

soḡ- sokmak

s.-a [173a08(Nāzi‘ât 79/25)] fe
ehāzehüllahū = bes taṅrı aṅğa
‘aḡubat kılur ve tuttu taṅrı anı /
nekāle‘l āḡireti = nekāl dünyāda
ğarğa kılam ve āḡıratı(ak)
ṭamuğa / vel ulā = soḡa

s.+(u)p [173a04(Nāzi‘ât
79/20,21)] fe erāhū‘l āyete‘l
kübrā = ve anda körterdi uluğ
āyat ‘asā taḡı yed-i beyzā ya‘ni /
21 / fe kezzēbe = alır küncikine
soḡup künciki yışır erdi / ve
‘aşā = ve yalğan didi ‘āşī boldı

sol sol (yan)

s. [162a14(İnsan76/13)]: hüseyni
sol eline tutup bular açlıqtann
titrerler erdi

s.+dan

[150b08(Müddessir74/2)]: keldi

şagdan ve soldan ve ilerüden ve
kirüden ilerü

son *son, nihayet*

s.+unġ

[181b11(Mutaffi'fīn83/25,26)]:

min raḥīkīn = Һamır şāfī anı eski
mühür anġa urmıř / maḥtūm =
bolġa tā hīç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anġa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunġ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolġa ve andann
raġbet kılġa rāġıblar

sonġ *son, nihayet*

s.+ını [158b05(Kıyamet75/30)]:

ilā rabbike = ve taŋrıŋ tapa /
yevme'izini'l = bulġa ol kün /
mesāk = barmaġın sonġını

s.+ın [163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluġ
bolġa kim önġin ve sonġın Һamu
körge

s.+ına [162b05(İnsan76/13)]:
ḥīnün mine'd dehri tā sonġına
tegince okıdı

s.+ında [174b01(Naziat79/46):
ya'ni kün sonġında bir sâ'at yâ
ertede bir sâ'at azġınañ
sonġ bol-

s.-duġumuzdann

[172a10(Nâzi'ât79/10,11)]: fī'l

ḥāfirati = ḥāfire Һamuġ bolur/ 11

/ eizā = iy andann kim / künnā

'ızāmen = biz sonġ

bolduġumuzdann / neḥıraten =

sonġra

sonġra *sonra*

s. [147b11(Müzzemmil73/4)]:

rāzāsınn isteyü ve taṭavvu'
idtiler andann sonġra kim farīza
[erdi]

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:

andann sonġra anı işlese / beli'l
insānū = bil kim ādemīler kendü
/ 'alā nefsihi = tatları üzere
ḥuccet turur kim

[158a05(Kıyamet75/28)]:

bolmaġa ve andann sonġra bu
cehānda

[159a09(Kıyamet75/35): tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doġuşında ayttı bu künden
sonġra

[162b06(İnsan76/13)]: innel
ebrāra yeşra bundann sonġra ve
'āl[i]

[168a06(Mürselat77/50)]

ba'dehu yū'minūn = andann

songra ĩmān / ya‘ni qurānga
ĩmān ketürmese qanıķı

[169a04(‘Amme78/16)]:
andann songra bu huccetler yād
kıldı ve bilgülü kıldı kıyāmetga
helāk kılduķlarınn ayıttı

[172a03(Nāzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
songra kelir / ya‘ni āhırat nefhası
kırķ yıl bu iki nefha arası

[172a10(Nāzi‘ât79/10,11)]: fı‘l
hāfirati = hāfire ıamug bolur/ 11
/ eizā = iy andann kim / künnā
‘ızāmen = biz sonğ
bolduķumuzdann / nehiraten =
songra

[173b04(āziât79/29)]: zalike =
songra / deĥāhā = yaydı / İbn
‘abbas aydur tańgrı

[173b06(Nāzi‘ât79/29)]:
yarat[t]ı ve andan songra yirmi
yaydı

[175a04(‘Abese80/2)]: bu āyat
aydı andann songra qačan
payġāambar anı körse ağır[lar
erdi]

[176a01(‘Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = qačan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn songra /

23 / kellā lemmā = andaġ tegül
kim / yaķzi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularga buyurđı
s.+ķılarnı

[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühlikı‘l = iy hākim helak
kıldı / e‘l evvelīn = öngdüńki
ümmetleri / 17 / şümme
nütbi‘uhümül = andann bularıńg
izince helak [ķılġam] / āhırīn =
[helak] ķılġam bes sonğraķılarnı

sor- sormak

s.-arlar [146b09(Cin72/27)]:
[ferişte]leri ayur tā anı saķlarlar
ve şeytānları andann sorarlar
[154b05(Müddessir74/40,41,42
fī cennātin = uçmaķ içinde /
yetesā‘elūn = sorarlar cevır
ķılġan / 41 / ‘anı‘l mücrimīn =
mücrimlerga / 42 / mā
selekeküm = kim ne ketürdi
sizleri

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yürīdü‘l
insānū = ādemīler bāķī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuķ
ķılmaķlıķ / emānehü = ve tevbe
ķılmaķ / 06 / yeselu = sorarlar

[168b01(‘Amme78/1)]: ‘amme
= ol kim sorarlar / yetesāelūn =
birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler hulf kıldılar

[174a04(Naziat79/42)]:
yes’elūneke = ve sorarlar saṅga /
‘ani’s sā‘ati = kıyāmet aḥvalinn
ve anı aşkere kılmak / eyyāne
mürsāhā = bes aytı aṅga

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detū = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaḳtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet kūni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuk üçün / zenbin =
öldürdünġ / kıtilek = anıñ
yazukı(iy) yok erkenn

s.-arlardı [175a07(‘Abese80/2)]:
tir erdi kaçan anı körse ne
hācetiñġ bar dir sorarlardı

s.-dılar
[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyūhe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünġe sarmış turur
senn / ‘āişekā rażıallahu anha
sordılar kim

s.-maġa [161b09(İnsan76/13)]:
‘an‘hümā sökel boldılar
payġāambar birle Ebū Bekir anı
sormaġa

s.-maġa men
[159a13(Kıyamet75/36,37)]: e
yaḥsebu‘l insānū = iy eyle
sanurlar ādemīler kim / en
yütrake = bularnı koġaman
bularġa / südā = emrū nehydenn
sormaġa men / 37 / e lem yekū =
iy ne kim sizni

sökel hasta

s.+ler
[149b07(Müzzemmil73/20)]: en
sayakūnū = bolġa sizdenn /
minkūm merzā = sökeller / ve
āḥarūne = ve ol kişiler kim /
yaḍribūne = yörirler
sökel bol-
s.-dılar [161b09(İnsan76/13)]:
‘an‘hümā sökel boldılar
payġāambar birle Ebū Bekir anı
sormaġa

söyle- söylemek

s.-megeler
[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmū = bu ol künki kün
turur / lā yentikūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenū
= ve destūrı(ak) birmegeler
s.-meyeler [146b06(Cin72/27)]:
kiçi[k]lerġa ve kāmılerġa
söylemeyeler Muḳātil aydur
tañġrı tebāreke

s.-miş bol-ğa
[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa aṅga taṅrı
/ ve ḳāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
bolğa

s.-rler
[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur ḳılğıl / ‘alā =
aṅga kim / mā = anı / yeḳūlūne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yeḳūle‘llezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fī
ḳulūbihim = könğlünde bularıṅ
/ merażun = nifāḳ turur

s.-se
[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirūn = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylūn yevme’izin =
vey ol kūn kibi kūn / lil
mükezzibīn = yalğan
ḳılğucılarga

s.-yicilerdenn
[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘ımü‘l miskīn = biz aş
yoḳsullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tır / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuḳ
bātılıḳ yalğan

söz söz

s. [152a05(Müddessir74/18)]:
çıḳmış söz tegül tidi anıñ işi(iy)
[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol kūnki kūn
turur / lā yenṭıḳūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler
[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirūn = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylūn yevme’izin =
vey ol kūn kibi kūn / lil
mükezzibīn = yalğan
ḳılğucılarga

[168a08(Mürselat77/50)]
ḳurānda evre evre ayıt[tı] ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ḳurla aydur
[173a11(Nāzi‘āt 79/25)] ve
nekāl āhırat ol turur ene
rabbükümü‘l ‘alā ve bu iki söz
ara[sında]

s.+denn
 [148a08(Müzzemmil73/6)]:
 kıylā = tolu bolğa sözdenn /
 ya‘ni okumaqlıqda ve tā‘at
 kılmaqtan üküş sevāb bolğa
 s.+ge [168a07(Mürselat77/50)]
 sözge ĩmān ketürgeler ve
 tükeddibān
 s.+i(iy) [152b:
 07(Müddessir74/25,26,27)] e‘l
 beşer = sözi(iy) / 26 / se uşlīhi =
 tüşürge(men / sekar = sakar
 ōdına / 27 / ve mā = ve kim āgah
 [kıldı] / edrīke = kıldı saŋa kim
 / mā sekar = ne turur sakar
 [172b04(Nāzi‘āt 79/15,16)]
 mūsā = sözi(iy) / iz = andann
 kim / nādāhū = nidā kıldı /
 rabbūhu = aŋa taŋgrısı anıñ
 [175a01(‘Abese80/2)]: anıñ
 sözi(iy) kerāhiyet keldi sandı
 Qureyşīler ayıtğalar kim
 s.+indenn
 [152a15(Müddessir74/18)]: yā
 şı‘r қоşduқın aytı yoқ kim
 Muḥammadğa toғru sözindenn
 söz söyle-
 s.-ğa [146b08(Cin72/27)]:
 [bolup] kelir tiler kim

payğāmbargā söz söyleğa kaçan
 payğāmbarı(ak) aysa ferişte[leri]
 s.-geler [170a06(‘Amme78/37)]:
 beynehüme‘r raḥmani = arasında
 raḥman turur / lā yemliküne =
 bolmağa kim aŋa söz
 [söylegeler] / minhū = [söz]
 söylegeler / hıṭāban = kılmak
 yoқ meger
 s.-megeler
 [170a08(‘Amme78/38)]: lā
 yetekellemüne = söz
 söylemegeler / illā = meger /
 men = ol kim / ezine = destūr
 [birmiş] / lehū‘r raḥmanū =
 [destūr] birmiş bolsa aŋa taŋgrı
 / ve qāle şavāban = ve şavāb
 söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
 bolğa
 söz tur-
 s.-ur
 [168a05(Mürselat77/49,50)]
 veylün yevme‘izin = ve iy ol
 künki kün / lil mükezzibīn =
 yalğan kılganlarını / 50 / fe bi
 eyyi = ve qanıqı / hadīsin = söz
 turur
 s.-i(iy) tur-ur
 [153b10(Müddessir74/31)]: ve‘l
 kāferüne = ve kāfer ne tiledi /

māzā = taŋrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kâferleri sözi(iy) turur

şu su

s. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm =
bularğa / mā'[en] ğadekā = üküş
şu bularğa ya'ni ni'metkiŋ
kılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim katiğ bularğa ācib fitne
kılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu'riž = imāmların
öldürdüğü 'Osmān bin 'Afān ve
her kim i'raz kılsalar

[169b04('Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = aŋga rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

[176a05('Abese80/25,26)]:
ennā = biz / şabebne'l mae
sabban= aqturduğ şu
aqturmaqlık/ 26 / şümme =
andann / şeķaķne'l erda =
yarduğ yirni yarmaqlık
s.+dann

[169a02('Amme78/14,15)]:
mine'l mu'şırāti = sizge

bulıdtann / māen= su / seccācan
= katre aķar katre / 15 / li
nuħrice = tā çıkargā menn / bihi
ħabben = ol şudann dāne

su su

s. [150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu su didim taŋrı 'azze ve
celle bu āyat ıydı

[155a02(Müddessir74/49)]:

içim su bir öz eylük

[166b05(Mürselat77/27)]

ravāsiye = tağlar / şāmiḥātın =
uluğ yüce / ve eşkaynāküm =
kıldım sizge / ma'en = ħōş /
fūrātā = su

[169a02('Amme78/14,15)]:

mine'l mu'şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan
= katre aķar katre / 15 / li
nuħrice = tā çıkargā menn / bihi
ħabben = ol şudann dāne

s.+dann [160a05(İnsan76/2)]:
innā = ve biz / ḥalakne'l insāne
= yarat[t]uķ ādemīlerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya'ni
azķınaŋg sudann kim

[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruķ nese yimediler ve
dördiŋç

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzib̄in = yalğancılarğa / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḡküm
= yarattım sizni / min m̄ain =
sudann kim / meh̄in = za‘īf erdi

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ḡutile‘l ins̄anū = laḡnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taḡrı / mā ekferahu =
aḡa ḡılımış turur kāferler turur
tanrıḡa anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ḡılımış kim / şey’in =
nesedenn / haleḡahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭṭetin =
azḡınaḡ sudann

s.+lu [162b10(İnsan76/15)]:
fiḡḡatin = ve sulu / ve ekvābin =
saḡar ḡılır kim/ kānet = bolḡa
su bol-

s.-ur [169b06(‘Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ḡassāk ṡamuḡda
üç yüz dere tegmesinde

ṡubḡ A *sabah*

s. [154a11(Müddessir74/32,;
33,34)] kellā = ḡafākim / ve‘l
ḡamer = and[a] yād ḡılḡam / 33 /
ve‘l leyli = ay düni(iy) üçün / iz
= ḡaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ṡ ṡubḡı = ve ṡubḡ

s.+a [148a11(Müzzemmil73/7)]:
ve uçmak subḡa diyü terk
barmaḡ bolur

s.+ı(ak)[177b13(Tekvir81/17,18)
ve‘l leyli = ve dün ḡaranḡlıḡı(iy)
/ izā = ḡaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ṡ
ṡubḡı = ṡubḡı(ak) kim / izā =
ḡaçan erse

suḡ *suḡ, ḡünah*

s.+a [178b10(İnfitar82/)]: ‘azze
ve celle tegme ḡatre suḡa
eygülük itmiş fazlın bolḡa
ḡıyāmet işi(iy)

ṡuḡuf A *sahifeler, yapraklar*

s.+lar
[175b02(‘Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / ṡāe zekerahu
= ayıtarlar aḡa bend turur / 13 /
fī ṡuḡufin = ṡuḡuflar içinde /
mükerrametün = kirāmı(iy) ya‘ni
levh [maḡfūz]

süre A *Kur’an-ı Kerim’in ayrıldığı yüz on dört bölümden her biri*

s. [168a09(‘Amme78/)]: ve bu
süre mek[k]ī durur

[171a02(‘Amme78/40)]:
raḡmetiñ ḡaçan bolḡasın dir ve
bu süre mek[k]ī turur

sûret A *Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı*

yüz on dört bölümden her biri

s.[147a02(Cin72/29,Müzzemmil

73/0)]: ve aḥşâ külle = ve

bilürler kamu / şey'in 'adeden =

neseninḡ saḡışın /0/ ve bu sûret

Mekke

[174b02(Naziat79/46,'Abese80/]

: bolmış bolsa ve bu sûret Mekke

turur ve âyatları kırk iki turur

[150a07(Müzzemmil73/20)]:

ḡafûrun = yarlıḡayucı / raḡîm =

raḡîm turur / ve bu sûret içinde

ta'at

[150a10(Müddessir74/1)]: fî

sebîlillahi ve bu sûret Mek[k]ede

inmiş turur ve âyatları

[150b02(Müddessir74/1)]: kim

payḡambar 'aleyhi's selâm

aydur her kim elmüdeḡsir sûret

[153b07(Müddessir74/31)]:

elleḡîne = ol kişiler kim / ütü'l

kitābe = bularḡa kitāb birmiş

turur / ve'l mûminûne = ve

mü'minler / ve bu sûret

Mekke inmiş Mekke

[155b03(Müddessir74/56,

Kıyamet 75/0)] ḡorḡunḡuz tā

sizni yarlıḡayam / 0 / ve bu sûret

Mek[k]ede inmiş turur ve

âyat[ları]

[155b06(Kıyamet75/0)]

payḡambar 'aleyhi's selâm ayttı

her kim bu kıyâmet sûret okısa

[159b04(İnsan76/)]: ve bu sûret

Mekke inmiş turur ve âyatları

otuz bir turur

[159b07(İnsan76/)]: her kim

hel etâ 'ale'l insân sûret okısa

anıñ cüdâsı

[162b07(İnsan76/13)]:

ayt[t]ılar kim bu sûret Medîne

[165a06(Mürselat77/)]: ve bu

sûret mekkî turur ve âyatları

[165a10(Mürselat77/)]:

mürselât sûret okısa ol kişi

kâferlerden tegüldir

[165a11(Mürselat77/)]: ibn

mes'ud aydur bu sûret leyletü'l

cinn indi evveleş

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu

sûret Mekke turur ve âyatları

yigirmi tokuz turur ve kelimeleri

yüz [kırk turur]

[177a01(Tekvir81/)]: sûret

okısa taḡrı 'azze ve celle kamu

yavuzlıkta saḡlaḡa anı kıyâmet

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsün

= tegme tende / mâ = kim /

āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu sūret içinde on
iki

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve on tokuz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[179b06(İnfitar82/19;
Mutaffifin83/0)]: yevme'izil
lillah = taṅrınınḡ bolḡa / 0 / ve
bu sūret Medīnī turur ve āyatları

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
payḡāmbardann kim aytı ḡanıḡı
kişi bu sūret okısa taṅrı

[180a06(Mutaffifin83/3)]: bu
sūret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

[182b09(İnşikak84/)]: ve bu
sūret mekkī turur ve āyatları

[182b12(İnşikak84/)]: inşikakat
sūret okısa kıyāmet küni bitisi
arkasından birmeḡe ol iş

s.+inn

[147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn okısa yıḡa taṅrı 'azze
ve celle bu dünyā duşḡalıḡın
miḡnetin andann

[171a05(Nāzi'ât79/)]: ḡabar
turur her kim ve'n nāzi'ât
sūretinn okısa tegme

[174b05('Abese80/)]: sūretinn
okısa kıyāmet küni(iy) küle tura
neşāt şāzılık birle

şūret A şekil, görünüş

s. [179a07(İnfitar82/8)]: şūratın
= şūret üzere kim / mā şāe = tiler
terkīb [kıldı] / rakkebek =
[terkīb] kıldı sini / anıñ
ḡarındaşlarına

s.+i(iy) [146b07(Cin72/27)]: ve
te'ālā ḡaçan payḡāmbar iblis
cebre'ıl şūreti(iy) kibi bolup
[kelir]

s.+inn

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāḡıbüküḡ = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinḡ işinḡız / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā ḡad raāḡü = ve
ḡōy kördi cebre'ıl uluḡ şūretinn /
bi'lüfüḡi'l mübīn = ol ne ḡayat
tā āşkere

suv su

s.+a [171b12(Nāzi'ât79/5)]:
isrāfīl ve 'azrāil cebre'ıl
müvekkil turur yile ve suva ve
Mikā'il

s.+nı [173b07(Nāzi'ât79/31)]:
aḡrace = ḡıkardı / minhā = ol
yirdenn / mā'ehā = suvnı / ve

mer‘âhâ = ve otluğ yirni yılkı
otlayası/ 32 / ve‘l cibâle = ve
tağlar yir üzere

s.+ından

[159a14(Kıyamet75/37)]:

nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
haleka = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

sü asker, ordu

s.+sini

[154a02(Müddessir74/31)]: men
yeşâ’ = kim tiler / ve mâ
ya‘lemu cünûde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= seniñ tañgrıñ

sücüd A secde etme

s. [168a04(Mürselat77/48)]:
[sücüd] kılmak bizge ‘ayıb turur
paygâmbar ayttı hayur yok ol
dinde kim rükû‘ sücüd yok didi
sücüd kıl-

s.-ğıl [164b01(İnsan76/26)]: ve
mine‘l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya‘ni namâz kılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbıhü = ve
tesbiğ kılğıl

s.-mak [168a03(Mürselat77/48)]
aytı bularğa namâz kılınğ aytılar
sücüd [kılmak]

s.-ğa tüş-geler

[157b03(Kıyamet75/23)]:

sücüdğa tüşgeler andann
ayıtğalar başlarıñız kötürünğ
kim bu kün

sündüs A parlak renkli, çiçekli altın
veya gümüş telle işlemeli, nakışı
olarak dokunmuş ipek kumaş

s. [163b04(İnsan76/21)]:

‘âliyhüm = bularıñ boyınça
bolur / şiyâbü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
huzruv = yaşıl

sünğük kemik

s. [156a09(Kıyamet75/4)]: yirlü
yirine cem‘ kılğam neçeme
tobrağa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük

[156a10(Kıyamet75/4)]: uşak
sünğük yirine kelmeye uşakı(iy)
ulu yirine barmağa

s.+leri [156a03(Kıyamet75/3)]:
neçeme sünğükleri tağılmış
bolsa bu âyat küyevüsi

[156a05(Kıyamet75/3)]:
körmeyince inanmaya men iy
çürmiş sünğükleri nete ulaştırğa

s.+lerinn
[156a02(Kıyamet75/3)]: e
yahsebü'l insānū = andağ
şanūrlar ādemīler kim kāfer
bolsa / en len necme'a = kim
cemü' kılmaya men / 'ızāmeh =
bularınğ sünğüklerinn

[156a07(Kıyamet75/4)]: belâ
kâdirīne = belī kâdirvüz kim /
'alâ = anıñ üzere kim / en
nüsevviye = rāst kılğam /
benāneh = barmaqlar
sünğüklerinn

Ş

şād F sevinçli

ş.+lık [157a07(Kıyamet75/23)]:
tañgrı 'azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādılık birle
bularınğ yüzlerinn

ş.+ılık [161a05(İnsan76/11,12)]:
ve sürūrā = ve şādılık bularınğ
könğlünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = tañgrı
ta'atı(iy)

ş.+lık

[182a06(Mutaffifin83/31,32)]:

'nķalebū = kaydurlar erdi /

fekihīn = şādılık kılu / 32 / ve izā
= ve kaçan / raevhüm = körseler
bularnı

şād bol-

ş.-up [183a07(İnşikak84/9)]: ilâ
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
şād bolup / 'āyişe aydur
raziallahu anha kim

şād kıl-

s.-ğa [157a07(Kıyamet75/23)]:
tañgrı 'azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādılık birle
bularınğ yüzlerinn

ş.-ılık

kıl-ga

[176b07('Abese80/38,39)]:

yevme'izin = ol kün / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāhıketün =
küler bolga aķ bolup /
müstebşiratün = şādılık kılga

şākir A şükreden, gördüğü iyiliğe
karşı dua eden

ş. [160a07(İnsan76/3)]: innā =
ve bizüz / hedeynā hü's sebīle =
körtürdük anğa haķ yol ve bātil /
immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

şarāb A içecek şey

ş. [160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke'sin = ve ol

meşrebdenn kim / kâne =
katılmış turur / mizācühā = anğa
/ kâfūrā = kâfurdann ya‘ni
aqlıķı(iy) kâfūr kibi ve tumlu
kâfūr bolğayı bar

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb taķı birgil tidi andann
payğāmbargā bir yetīm keldi
anıñ

[168a13(‘Amme78/)]: oķısa
tañgrı ‘azze ve celle içürge anğa
ķıyāmet küni(iy) tumlu şarāb

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamugda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğā / 25 / illā ħamıyman =
meger ķaynar şu

ş.+ınn [163b06(İnsan76/21)]: ve
seķāhüm = ve birge bularğā ve
içürge / rabbühüm şerāben =
tañgrısı bularıñg / ṭahūrā = ṭahūr
şarābınn

ş.+lar

[182a02(Mutaffifin83/27,28)]:
min tesnīm = şarāblar şerīfi(iy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrābü =
bıñgar turur kim içgeler / bihe‘l
muķarrabūn = anda muķaribler

ş.+ları [163a05(İnsan76/18)]:
ķamu yirge barur ‘arş
altınındann çıkar ve şarābları

şarāb-ı ṭahūr A *dini esaslara uyan*
saf şarap

ş. [163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince kaçan üküş
yise şarāb-ı ṭahūr

şefā‘at A *birinin suçundan geçilmesi*
veya dileğinin yerine getirilmesi
için edilen aracılık

ş. [154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yaķīn = yaķın ya‘ni ölüm tañgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asığ kılmadı bularğā / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefi‘leriñg bu
ol turur kim

ş. [170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekümü‘r rūḥu = anıñ
destūr birle hıç şefā‘at ol kūn
kim turğā rūḥ / ve‘l melā’iketü =
ve ferishteler / şaffan = şafī
şefā‘at kıl-

ş.-mağā

[155a03(Müddessir74/49)]: üçün
şefā‘at kılur anğa bağışlağā
bularğā kimerse şefā‘at kılmağā

ş.-ur [155a03(Müddessir74/49)]:
üçün şefā‘at kıılır anğa bağışlağa
bularğa kimerse şefā‘at kıılmağa

şefī‘ A *şefa’at eden*

ş.+lerinġ
[154b09(Müddessir74/47,48)]:
hatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yakīn = yakın ya‘ni ölüm taŋrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asıġ kıılmadı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinġ bu
ol turur kim

şehar F *şehir*

ş.+de [164a08(İnsan76/24)]:
[kıılır] ersenġ men saŋga kıızım
birgem kâbın tilemeyem bu
şeherde

şek A *şüphe, kuşku*

şek kııl-
ş.-mayalar
[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezīne = ve arturğa ol
kışılerge kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yakınlık / ve lā yertābe = ve şek
kıılmayalar

şer A *kötülük, fenalık; kötü iş*

ş. [154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü bargā / yeteeħhar =
ve şer yazuķ içinde ķalġa / 38 /

külli nefsim = ķamu kıışileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

ş.+denn [177b04(Tekvir81/14)]:
nefsün = tegme tende / mā = kim
/ āħdarat = ne ketürdi ħayurdann
yā şerdenn / bu süret içinde on
iki

ş.+i(iy) [160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve ķorķalar ol
kündenn kim / kāne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteġirā = ve özün tartar

ş.+indenn [161a04(İnsan76/11)]:
fe veķahümüllahü = ve saķlar
taŋrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kūn /
ve leķķāhüm nağraten = ve
bularğa ķörterġa / yaruķlıķı
bularnıġ yüzinde

s.+inn [159a12(Kıyamet75/35)]:
başzınçdı ve anıñ şerrinn savdı
müsülmānlardan

şer dile-

s.-dükinn [144b03(Cin72/10)]:
ve ennā = ve ħōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kışılerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmaġı /

em erāde bihim = veya tiler
bularıñg

şeri‘at A *din kuralları*

ş. [158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırgayu] yörir köligesine bakar
andağ kim benī maḥzūm
qavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

şerīf A *şerefli, asil*

ş.+i(iy)
[182a02(Mutaffifin83/27,28)]:
min tesnīm = şarāblar şerīfi(iy)
bular / 28 / ‘aynen yeşrābü =
bıñgar turur kim içgeler / bihe‘l
muqarrabūn = anda muqaribler

şeytān A *şeytan*

ş. [178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegül / hüve bi qavli =
qurān / şeytāni‘r racīm = şeytān
mel‘ūn qavmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve qanca bargā qurān /
tezhebūn = hükmindenn qanca
kide

[180b07(Mutaffifin83/7)]:
şeytān adı(iy) yaz[ı]lu turur
paygāmbar aytı e‘l ḥalaq
ş.+dann [146b04(Cin72/27)]:
yedīhi = ve anıñ / ve min ḥalfihi
= ardında / = ferishteler kim /
raşadā = saklayalar şeytāndann

ş.+ları [146b09(Cin72/27)]:
[ferişte]leri ayur tā anı saklarlar
ve şeytānları andann sorarlar
şeytān tur-
ş.-ur [146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblīs kelse ferishteler aydur ol
şeytān turur andann

şirk A *Allah’a eş koşma*

şirk ketür-
ş.-menğiz [145b01(Cin72/18)]:
bu āyat ıydı kim mezgidlerde
şirk ketürmenğiz andağ kim
cühūdlar
ş.-meyevüz [145b11(Cin72/20)]:
qāle = ayıt[tı] / innemā =
paygāmbar kim / ed‘ū =
oqıyavuz kendü / rabbī =
tañgrımıznı / ve lā ünrikü = ve
şirk ketürmeyevüz / bihi eḥadā
= hıç anğa ortağ

şi‘r A *şiiir*

şi‘r қоş-
ş.-duqın
[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şi‘r қоşduqın aytı yok kim
Muḥammadğa toğru sözindenn

şiş- *şişmek*

s.-di [147b05(Müzzemmil73/4)]:
fermānı(iy) qorqunçıdann tā

ayaqları şişdi ve menğizleri
ardadı

şükr A *şükür, şükretme*

ş.+ü [161a01(İnsan76/9,10)]: ve
lā şükūrā = ve ne şükrü
kılmaqlık / 10 / innā neḥāfū =
kim biz qorqarvuz / min rabbinā
= taŋgrımız ‘azābındann
yevman = ol ‘abūs küni(iy)

T

tā F *diye, için; nihayet*

t. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm =
bularğa / mā'[en] gadekā = üküş
şu bularğa ya'ni ni'metkinğ
kılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim qatığ bularğa ācib fitne
kılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu'riž = imāmlarının
öldürdıği 'Osmān bin 'Afān ve
her kim i'raž kılsalar

[146a08(Cin72/23,24)]: fihā
ebedā = andann hemişe / 24 /
hattā izā = tā kaçan / raev mā =
kørseler anı kim / yū'adūne =
va'ad kıldı bularğa

[146b05(Cin72/27)]: tā ol anğa
ayur 'ilimden ve gaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[146b09(Cin72/27)]:

[ferişte]leri ayur tā anı saqlarlar
ve şeytānları andann sorarlar

[146b12(Cin72/27,28)]: seninğ
taŋgrınğnı tā bilge / 28 / li
ya'leme = tā bilge payğāmbar
kim / en qad ebleğü = tegürgeler

[146b12(Cin72/27,28)]: seninğ
taŋgrınğnı tā bilge / 28 / li
ya'leme = tā bilge payğāmbar
kim / en qad ebleğü = tegürgeler

[147a13(Müzzemmil: 73/01)]

tā tün namāzının kılğıl diyü

[147b05(Müzzemmil73/4)]:

fermānı(iy) qorğunçındann tā
ayaqları şişdi ve menğizleri
ardadı

[147b12(Müzzemmil73/4)]:

[farīza] erdi ve anğa buyurdı tā
namāz içinde qurān tertib

[148b03(Müzzemmil73/9)]:

ya'ni işlerine işlerinğni anğa
koğıl tā ol sanğa kifāyet kılğay

[151b10(Müddessir74/17)]:

[harīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraqur tibine iner

[154b09(Müddessir74/47,48)]:

ḥatā = tā bizge keldi / etāne'l
yaqīn = yaqın ya'ni ölüm taŋrı

aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asıġ kılmadı bularġa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefi‘leriñg bu
ol turur kim

[155b03(Müddessir74/56;:
Kıyamet 75/0)] ħorkunġuz tā
sizni yarlıġayam / 0 / ve bu sūret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muħammad
ħabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem‘ahu = cem‘ kılmak seniñg /
ve ħur‘āneh = könġlünġ içinde
oġımaġ anı tā ezver kılinca / 18 /
fe izā ħara’nāhu = kaçan
oġısavuz biz anı / fettebı‘ı =
ayġıl / ħur‘āneh = oġımaġlıġa
anı ya‘ni ħükümlerini idiñg

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzırat tañgrı ‘azze ve celle
mütecellī bolġay kişilerġa tā anı
köreler

[158a03(Kıyamet75/27)]: tā
bununġ cānın kim iletge tiyü ol
kim aydur ve ħıyle men rāķınn

[158a09(Kıyamet75/28)]: eş
kılıñg ayrıldıġ birbirimüzdenñ
tā ħıyāmet künine

[161a08(İnsan76/13)]:
zemherīr ol bolur kim tā tumlu
yavlaġ bolsa çiçekler

[[161a11(İnsan76/13)]: āyat yir
ārşa tā indi enşārılıġlardann

[162b05(İnsan76/13)]: ħīnün
mine‘d dehri tā sonġına tegince
oķıdı

[163b11(İnsan76/21)]: birürler
içer tā anıñ ħarnın eridür anı
terledür

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılgā / uķķıtet =
ma‘lüm yirde / 12 / li eyyi =
ķanıķı / yevmin = küñge
bularınġ cem‘ bolġası / üccilet =
tā ħayr kılgā

[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve ħovam bularnı /
fī ħarārin = ħarār ma‘lüm /
mekīn = ya‘ni ana ħarnında / 22
/ ilā ħaderīn = tā ma‘lüm vaķtına
teginñ

[169a02(‘Amme78/14,15)]:
mine‘l mu‘şırāti = sizge
bulıdtann / māen= su / seccācan

= katre aḳar katre / 15 / li
nuḥrice = tā çıkargā menn / bihi
ḥabben = ol şudann dāne

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salḳum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaḳ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaḳa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

[170b02(‘Amme78/38)]: ğusul
kılur ol arḳta tegme kün tā nūrı
artar kürşī birle

[170b13(‘Amme78/40)]:
tonġuz ermişse erdük diyü
arzūlar: tā biz taḳı topraḳ bolup
[tüşmiş bolğa erdük]

[171a15(Nāzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuḳa tā
aġar ya‘ni yırāḳta turur

[172b07(Nāzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = taṅgrıñg taba / fe
taḥşâ = senn tā ḳorḳar sen / ve
ḥabar kelmiş [turur]

[173b08(Nāzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhâ = sâbit kıldı / 33 / metâ‘âl
= tā menfa‘at bolğa / leküm =

sizge / ve li en‘āmiküm = ve
siziñg yılḳılarınġızğa / 34 / fe izā
cāet = ḳaçan kelse uluġ ‘aceb
[ketürmeklik]

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
ḥaleḳahu = yarat[t]ı anı /
feḳadderahu = ve muḳadder
ḳılmış turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolınn anıñ
āsānd ḳılmış turur / yesserahu =
tā çıkargā anası ḳarnındann / 21 /
şümme = andann

[175b09(‘Abese80/21)]:
emātehu = yana öldürür anı / fe
aḳberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kıldı gürde tā
gürde

[176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzuri‘l insānū = iy baḳıñg
ādemīlerġa / ilâ = ve bularıñg
aşlarına / ta‘āmiḥı = tā neteg
tedbīr kılur

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāḥıbüküm = ya‘ni cebre‘ıl ve
tegül siziñg işiñgiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā ḳad raāḥü = ve
ḥōy kördi cebre‘ıl uluġ şüretinn /
bi‘lüfüḳi‘l mübīn = ol ne ḥayat
tā āşkere

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başri aydur hîç ‘arab
islām tilemedi tā taŋrı ‘azze ve
celle tilemeyince

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ķubūru = ve kaçan kim gürler
çıkalar / bu‘sirāt = kılğa / tā
ölügler gürdenn çıkalar

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l
füccāra = fācirler tamu
miḥneti(iy) içinde bolğa / le fī
ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /
yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /
yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

[181b11(Mutaffīfīn83/25,26)]:
min raḥīķın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hîç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zālīke =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

[182b06(Mutaffīfīn83/35,36)]:
‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut
taḥtlar üzere / yanzurūn =
olturup baķa turgalar tā bularğa

nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezā birgeler

ṭā‘at *A ibadet, Allah’ın emirlerini
yerine getirme*

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ṭā‘at / 20 /
inne rabbeke = hōy taŋrınğ /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / teķūmü = örü turgā sen /
ednā = yakınrak

[150a07(Müzzemmil73/20)]:
gafūrun = yarlıgayucı / raḥīm =
raḥīm turur / ve bu sūret içinde
ṭā‘at

[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerğa /
yevme’izin = ol kūn işlemişler
turur / bimā ḳaddeme = ṭā‘at ve
ol zāyiğ kılmış [bolğa] / ve aḥḥar
= [kılmış] bolğa ‘ibādetinn

[157b04(Kıyamet75/23)]: ṭā‘at
küni(iy) tegül tige ve ‘aṭiyetü‘l
‘avfī aydur yanzurdun

[164a03(İnsan76/23,24)]:
tenzīlā = indürmeklik / 24 /
fāşbir = ve şabur kılğıl / li ḥukmi
= ḥükümine / rabbike =
taŋrınınğ / ve lā tuṭı‘ = ve ṭā‘at
fermān

[170b08(‘Amme78/40)]:
yedāhū [ve] yeḵūlū‘l kāferu =
ayduḵınn ya‘ni ṭa‘at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / kūntū tūrāban = toprak
ermişse erdük

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zī‘l ‘arşı = ‘arş tanğrısı
ḵatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluğ / 21 /
mūṭa‘ın = ṭā‘at kılmak / semme
= andann anğa / emīn = ya‘ni
ferişteler

[181b03(Mutaffīfīn83/18)]:
muṭi‘lerğa ṭā‘at andağ bitiglü
turur Ka‘b aydur ‘arş
şağdı[nında turur]

[183a02(İnşıkak84/2,03)]: ve
ḥuḵḵat = ve ol sezāvar turur kim
ṭā‘at kıllalar / 03 / ve ize‘l arḍu =
ve ḵaḵan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḵat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ḵarnında turur

t.+ğa [160b04(İnsan76/7)]:
ṭa‘atğa nezr kılsa vefā kılsa
t.+ı(iy)

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sūrūrā = ve şādılık bularıñ
kōñglünde / 12 / ve cezāhüm =

ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = tanğrı
ṭa‘atı(iy)

t.+ınca

[154b01(Müddessir74/36,37)]:
nezīrann = ḵorḵutğucı turur / li‘l
beşer = ḥalkları / 37 / li men = ol
ḵişiler kim / şā‘e minküm =
bular sizlerdenn ilerü kelge / en
yetekaddeme = ṭa‘atınca

t.+ına [164b06(İnsan76/29,30)]:
fe men = her kim / şāetteḥaze =
tilese tutar / ilâ = kendü / rabbihi
= tanrıñ / sebīlā = ṭa‘atına yol /
30 / ve mā = anğa

[170b04(‘Amme78/38,39)]:
ḵıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ḥaḵḵ = ol kūn ḥaḵ turur kim /
femen = tilese / şāe teḥaze =
tutar / ilâ rabbihi = kendü
tanğrısına tapmak ya‘ni ṭa‘atına
fermān bolur

t.+ındann [179a04(İnfitar82/6)]:
yā eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ġarrake =
kıldı ġarra sini kim tanğrı / bi
rabbike‘l kerīm = ṭa‘atındann
yığdı kerīm tanrıñıñ
ṭa‘at bol-

t.-ğa [183a03(İnşikak84/4,05)]:
mā fihā = mällardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāli bolga ve işidge / li
rabbiḥā = ve tā‘at bolga aṅga /
ve ḥuḳḳat = ve sezāvar turur
aṅga tā‘at kılsalar kim

t.-mağa

[149b05(Müzzemmil73/20)]:
‘alime = bilür kim / en len =
ta‘at bolmağa / tuḥşühü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / ‘aleyküm = sizge

ta‘at kıl-

t.-inğ [145b03(Cin72/18)]:
iltmenğ ve anda tā‘at kılinğ ve
taṅgrını yād kılinğ ayruḳ hıç

t.-duğunğ

[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] kıлмаğıл tā‘at
kılduğunğ üçün herçi ne kılsaṅ
menim

t.-maḳtan

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
kıylā = tolu bolga sözdenn /
ya‘ni oḳumaḳlıḳda ve tā‘at
kıлмақтан үкüş sevāb bolga

t.-ubilmeyesen

[159a10(Kıyamet75/35)]:

taṅgrığa tā‘at kılubilmeyesen tidi
ya‘ni ḳamu müsülmānları
öldürevüz

t.-salar

[183a03(İnşikak84/4,05)]: mā
fihā = mällardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāli bolga ve işidge / li
rabbiḥā = ve tā‘at bolga aṅga /
ve ḥuḳḳat = ve sezāvar turur
aṅga tā‘at kılsalar kim

ta‘ām A yemek, yiyecek

t.

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybizinğ / ledeynā =
ḳatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āḥırat ‘azābı(iy) ve uluğ ḳatıḡ
‘uḳūbetler / ve ceḥıymā = artuḡ
bolga ve uluğ ōd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

[160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ‘ımüne‘t ta‘āme = ve ta‘ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

[160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se taṅgrı ‘azze ve
celle dostlıḳı(iy) üçün ta‘ām
birinğiz

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesîr]
bolur ve urağut taķı yesîr bolur /
innemā = hōy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ṭa‘ām birgevüz sizge

161a12(İnsan76/13)]: kim bir
kūn ṭa‘ām birdi miskīnga ve
yetīmga ve ol ol erdi

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ṭa‘ām birgil didi rasūl aytı
menim ḳatımda hīç ṭa‘ām yok

[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ṭa‘ām tiledi urağutuna aytı
anğa ṭa‘ām

[161b05(İnsan76/13)]:
senğince andavuk ṭa‘ām tiledi ol
taķı enşarlıg evine bardı ṭa‘ām

[161b14(İnsan76/13)]:
[‘ākıbet]līg birdi ve bularıng
evinde hīç ṭa‘ām yok erdi ve üç

[162a02(İnsan76/13)]: ṭa‘ām
yiyeyim diyü etmeki eline aldı
t.+dann [162a08(İnsan76/13)]:
ṭa‘āmdann birıng didi ol kūn
ḳamu anğa bir

ṭa‘ām bir-
t.-ıng [162a11(İnsan76/13)]: aç
menn ṭa‘ām birıng anğa birdiler
ol

taba *tarafa, yana*

t. [172b07(Nâzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = taṅrıng taba / fe
taḥşâ = senn tā ḳorḳar sen / ve
ḥabar kelmiş [turur]

tabuğçı *hizmetçi*

t.+lar [163a08(İnsan76/19)]: ve
yeṭūfū = ve tegzineler / ‘aleyhim
= bularga / vildānūn = tabuğçılar
/ muḥalledūn = muḥalledūnlar

tağ *dağ*

t. [151b10(Müddessir74/17)]:
[ḥarīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraḳur tibine iner

[151b10(Müddessir74/17)]:
[ḥarīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraḳur tibine iner

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen maña hīç nese ḳılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında
t.+ça [169b07(‘Amme78/25)]:
üç yüz ev tegme evde dört yılan
ulu tegmesi başında tağça

t.+ına

[151b10(Müddessir74/17)]:
[ḥarīf]lar tartar tā ol tağ başına
iledür tağ başındann tā ol tağına
buraḳur tibine iner

t.+ından

[150b07(Müddessir74/2)]: Hıra
tağından iner erdim dere
ortasında manğa ün

t.+lar

[149a01(Müzzemmil73/14)]:
lerdu = yir / ve‘l cibālū = ve
tağlar / ve kāneti‘l cibālu = ve
bulğa tağlar

[166a01(Mürselat77/09,10)]
furucet = yarılğa / ve ize‘l cibālū
= ve andann tağlar / nūsıfet =
dağılğa

[166b05(Mürselat77/27)]
ravāsiye = tağlar / şāmiḥātin =
uluğ yüce / ve esḵaynākūm =
kıldım sizge / ma‘en = ḥōş /
fūrātā = su

[173b07(Nāzi‘ât79/31)]: aḥrace
= çıkardı / minhā = ol yirdenn /
mā‘ehā = suvni / ve mer‘âhā =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve‘l cibāle = ve tağlar yir üzere
t.+ları

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s
semāū = kökni pāre pāre kılğa /
fe kānet ebvāban = tamu
miḵdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yoritge tağları birbiri
üzere

t.+largā

[169a09(‘Amme78/22,23)]: li‘t
tağīne = tağlargā ya‘ni
kāferlerğa / meāban = kirü yanışı
tamuğa bolğa / 23 / lābişīne =
turgalar anda/ fihā = uzun /
aḥḵāban = rüzgār

t.+larını

[168b06(‘Amme78/6,07)]: elem
nec‘ali‘l erza = iy kılmaduḵ mu
bularğa yirni / mihādan = töşek /
07 / ve‘l cibāle = ve tağlarını
yirde ḵoduḵ / evtādan = kim
anğa ḵarār birgeler

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve ḵaçan tağlarını /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolğa ḥiḵ ḵalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve ḵaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaḵtun
bu meşel turur / ‘uṭṭilet =
‘arabınḡ eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

tağ tur-

t.-ur [151b09(Müddessir74/17)]:
bir tağ turur tamuḡ içinde
tamuḡlularını yitmiş ḥarīf[lar]

t.-ı(iy) tur-ur [172b06(Nāzi‘ât
79/17,18)] innehu tağā = ol
tağı(iy) turur / 18 / fe ḵul =

ḥadtenn keçmiş / hel leke =
ayıtğıl raġbetiñg bar mu / ilâ en
= müsülmân bolġa sen / tezekkâ
= küfürdenn yanga sen

ṭaġī A *isyan eden, azgın*

t. [174a01(Naziat79/37,38,39):
fe emmâ men = ve amma ol
kişiler kim / ṭaġâ = ṭaġī bolmış
bolsa / 38 / ve āşeral ḥayâtet =
ve ihtiyâr kılsalar / dünyâ =
dünyânı / 39/ fe innel ceḥîme =
ḥōy düçaķ

ṭaġıl- *daġılmak*

ṭaġılmış bol-
t.-sa [156a03(Kıyamet75/3)]:
neçeme sünġükleri ṭaġılmış
bolsa bu âyat küyevüsi

tahlīt A *karıştırma, karıştırılma*

tahlīt kıl-
t.-arlar er-di
[180a05(Mutaffifîn83/3)]: keyl
ve terâzū içinde tahlīt kırlarlar
erdi tañġrı ‘azze ve celle

taht F *taht*

t.+ı(ak)
[181b02(Mutaffifîn83/18)]: ibn
‘Abbâs aydur zeberced tahtı(ak)
asıġlu turur ‘arş altınında
t.+lar [161a06(İnsan76/12,13)]:
ve ḥarīran = üzere yoksulıġ bular

uçmaķa kirürge ve ḥarīr / 13 /
mütteki’îne = ertege ya‘ni tekye
kılup turur bolġa / fiḥâ ‘ale‘l
erâ’iki = tahtlar üzere

[181b09(Mutaffifîn83/22,23)]:

le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erâ’iki = tahtlar
üzere baķar anıñ kerâmetleri /
yenzurūn = baķarlar tañġrıya
aydurlar kim yenzurūn ilâ
rabbihim

[182b06(Mutaffifîn83/35,36)]:

‘ale‘l erâ’iki = yincü yāġut
tahtlar üzere / yanzurūn =
olturup baķa turgalar tā bularġa
nete ‘azâb kılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezâ birgeler

ṭahūr A *çok temiz*

t. [163b06(İnsan76/21)]: ve
seķâhüm = ve birge bularġa ve
içürge / rabbühüm şerâben =
tañġrısı bularıñg / ṭahūrâ = ṭahūr
şarâbınn

taḳdīm A *sunmak*

t. [179a03(İnfıtar82/5)]: ‘alimet
= bilgeler / nefşün = tegme kişi /
mâ ḳaddemet = ol nese kim
taḳdīm ḳılmış bolġa taḳdīm

sadağa / ve eh̄harat = ve ol te'h̄ir
kılmış bolğay

taḳdīm kıl-

t.-ğa siz [150a04(Müzzemmil:
73/20)] allahe qarzān = taḅgrığa
eygü / ḥasenan = ödīnç / ve mā
tüḳaddimū'l enfüsiküm = ve ne
kim taḳdīm kılğa siz kendü
tenlerin̄gizdenn

t.-mıṣ bol-ğa
[179a03(İnfitar82/5)]: 'alimet =
bilgeler / nefsün = tegme kişi /
mā ḳaddemet = ol nese kim
taḳdīm kılmış bolğa taḳdīm
sadağa / ve eh̄harat = ve ol te'h̄ir
kılmış bolğay

taḳdīr A *Allah'ın ezelde olacak
şeyleri bilmesi*

taḳdīr kıl-

t.-dı [151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve ḳader = kendü
tenine taḳdīr kıldı / ve bu ol vaḳt
erdi kim

[152b04(Müddessir74/19,20,21
fe ḳutile = la'net kelsün / keyfe
= anğa neteg / ḳader = taḳdīr
kıldı / 20 / ṣümme = andann /
ḳutile = la'net bolsun / keyfe =

neteg / ḳadera = taḳdīr kıldı / 21
/ ṣümme nazara = anda baḳtı

t.-duḳ

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma'lüm = ya'ni toḅurduḳı vaḳta
tegin̄n kim ança ana ḳarnında
kim tutḅam / 23 / fe ḳadernā =
ve taḳdīr kılduḳ ve eygü / fe
nı'me'l ḳādirün = ve eygü
miḳdār kılduḳ / 24 / veylün =
vey ol kün

t.-ğa

[149b04(Müzzemmil73/20)]:
min ellezīne = bular seniñ birle
[turur] / me'ake = [birle] turur /
vallahü = ve taḅgrı / yuḳaddiru'l
leyle = taḳdīr kılğa düni / ve'n
nehāra = ve kü ni

taḳı *dahi, ve, da, de*

t. [145a07(Cin72/18)]: ve enne'l
mesācide = ḥōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted'ū = taḅgrının̄g
turur oḳıman̄gız / me'allahi
eḥadā = taḅgrın̄gız birle taḳı
ayruḳ taḅgrı

[145b12(Cin72/21)]: ḳul inni =
ayıtḅıl yā Muḅammad / lā
emlikü = kim min sizke
ḳılumaya men / leküm = ḥiç /

ḍarran = ziyān ve ne taḳı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen
[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi‘l arđı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min faḍlillahi =
taḅırıdān faẓl / ve āḥarüne = ve
taḳı ol kim

[150b03(Müddessir74/1)]:
oḳısa tegme bir ḥarf saḳışına on
müzd birge ve yalğan ḳılğana
taḳı andavuş turur

[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim saḡdıñḳılar müsülmān
uşaḳları turur ve taḳı aydurlar
‘ilimler turur

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā
= lā şılah turur ma‘nisi / uḳsimü
= anda yād ḳılur / bi yevmi‘l
ḳıyāmet = ḳıyāmet küni(iy) üçün
ve anıñ aḥvāli(iy) üçün / 02 / ve
lā uḳsimü = ve taḳı anda yād
ḳılğam

[155b11(Kıyamet75/2)]:
eygülü taḳı yazuḳlu taḳı kendü
tenine melāmet [ḳılur]

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] ḳılur eygülü aydur
taḳı ne üçün üküş eylük
ḳılmadım dir yazuḳlu

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)

lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike
= turaḡ yiri(iy) belgülü ve taḳı
hıç yārı ḳılucı seniñ taḅırıñg /
yevme‘izi‘l müsteḳarr = bolğa ol
kün ḳader birdeçi ve ḥüküm
ḳılḍaçı / 13 / yunabbıu = ḥabar
birge

[157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lā tüdrikuhu‘l ebşār ve hüve
yüdrükü‘l ebşār ve vücühün =
taḳı yüzler / yevmeizin = ol kün
ḳara bolğa / bāsireten =
ḥālindenn tegzinip ādemiler

[158b12(Kıyamet75/33)]:
[E]bū Va‘īd turur [E]bū Cehilğa
munğa taḳı bir va‘īd er turur
ayıt[t]ı

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taḳı yesīr [bolur]

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesīr]
bolur ve uraḡut taḳı yesīr bolur /
innemā = ḥōy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ta‘ām birgevüz sizge

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb taḳı birgil tidi andann
payḡāmbargā bir yetīm keldi
anıñ

[161b05(İnsan76/13)]:
senğince andavuk ʔaʿām tiledi ol
taķı enşārlıǵ evine bardı ʔaʿām

[161b11(İnsan76/13)]: eger
bulara üñǵülse men üç kün oruç
tutǵa men tidi Fāṭıma taķı

[161b12(İnsan76/13)]: andavuk
nezür kıldı üç kün ve bıraķır taķı
bar erdi ol taķı

[163b03(İnsan76/20)]: ve taķı
ferişteler bularǵa selām kılgay
ziyāret kılgay

[169b02(ʿAmme78/23)]: keṭti
taķı keldi tirler yaʿni dört miñg
yıl oranlıǵ ol kidge

[170b12(ʿAmme78/40)]: keşke
biz taķı topraķ ermişse erdük dir
ol cehānda

[170b13(ʿAmme78/40)]:
tonǵuz ermişse erdük diyü
arzūlar: tā biz taķı topraķ bolup
[tüşmiş bolǵa erdük]

[171b08(Nâziʿât79/4)]: tañǵrı
ʿaṭāsına sebķat kılur taķı aydur
kim ferisṭeler turur

[172a04(Nâziʿât79/7)]: ünin
ürür ķamu ḥalk ölür ve taķı

[173a04(Nâziʿât 79/20,21)] fe
erāḥüʿl āyeteʿl kübrā = ve anda
körterdi uluǵ āyat ʿasā taķı yed-i

beyzā yaʿni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soķup künüciki
yışır erdi / ve ʿaṣā = ve yalǵan
didi ʿāṣī boldı

[176a07(ʿAbese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaķı çıraǵ kılur / ve naḥlan =
ve ḥurma aǵacı(iy) / 30 / ve
ḥadāiķa = ve bostānlar ve baǵlar
/ ḡulben = ḡalebe turur budakları
/ 31 / ve fākiheden = ve yimişleri

[176b08(ʿAbese80/40,41)]: ve
vücühün = taķı yüzler bolǵa /
yevmeʿizin = ol kün / ʿaleyhā =
ańǵa / ḡaberatūn = doz tobraķ /
41 / terheķuhā = tege ańǵa

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün taķı
bir bolǵa

[179a08(İnfitar82/8)]: menǵzer
yā taķı tayılarına irkek yā tişi

[180b05(Mutaffifin83/7)]:
bayarlamazlar ve yirge
ketürgeler hem yir taķı
bayarlamaz andan

talāķ A boşanma

t. [158a06(Kıyamet75/28)]:
bolmaǵa yine talāķ yaʿni Enes
aydur payǵāmbardann

ṭama‘ A *arzu, istek*

ṭ.+ı(iy)

[151b06(Müddessir74/14,15)]:

ve mehhedtū =kinġirū kıldım /

lehu = anġa / temhīdānn =

tirligi(iy) körklü kinġrū / 15 /

şümme = andann / yaṭmeu‘ =

ümīd tutar erdi / en ezīd = kim

arturġam ni‘metinn artur menüm

ṭama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

tam[a]‘ A *doymazlık, çok isteme*

tam[a]‘ kııl-

t.-ıp [152a10(Müddessir74/18)]:

Muḥammad dīnine barmış senn

bularıñ aşına tam[a]‘ kıılıp faız

tamām A *tamam, tam*

t. [151b04(Müddessir74/13)]:

aydur on üç oġlı(iy) bar erdi

tamām bu āyat indi erse

[153a03(Müddessir74/30)]:

cehān tedbīrinn kıılı bilge tamām

[153a07(Müddessir74/30)]:

közleri bularıñ yıldırım kibi

ağızları ulusu tamām

[163a06(İnsan76/18)]: uçmaḳ

ḥalklarıñ tumlu bolur tamām

kāfer kibi dādıġ

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:

e‘n nāsi = tamām ölçü birle /

yestevfūn = alsalar ‘alā bu yirde

ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā

kālūhūm = ve kaçan kıılsalar keyl

bular / ev vezenūhūm = ve

tartsalar terāzū

[182b03(Mutaffifin83/34)]:

ayıtġalar kim keliñg uçmaḳa

kiriñg diyü tamām

tamu *cehennem*

t. [153a15(Müddessir74/30,31)]:

bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā

ce‘alnā = ve kıılmadım /

aşḥābe‘n nāri = tamu bekçilerinn

meger kim

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā

zalīlim = üç üzüg bolur tamu

köligesi / ve lā yuġnī = ve ne

dūçaḳ yeliñgne / mine‘l leheb =

asıġ kıılġa / 32 / innehā =ol kūn

kim / termī = ya‘ni tegme

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s

semāü = köknī pāre pāre kıılġa /

fe kānet ebvāban = tamu

miḳdārınca / 20 / ve süyyirati‘l

cibālū = ve yoritge taġları birbiri

üzere

[179b02(İnfitar82/14,15)]: e‘l

fuccāra = fācirler tamu

miḥneti(iy) içinde bolġa / le fī

ceḥīm = kivürgeler bularnı / 15 /

yaşlevnehā= kıyāmet küni(iy) /

yevme‘d dīn = tā bularğa anıñ
‘azābı(iy)

[181a09(Mutaffifin83/16,17)]:
şümme = andann / innehüm =
bular / le şālül ceḥīm = ol
kişilerdenn bolğa kim tamu
‘azābınn bulğalar / 17 / şümme =
andann / yūḡālū = ayıtğalar /
hāzā = bularğa turur
t.+ğa [157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnū = ve bilge kim / en
yūf‘ale = ańğa iş ıılğası turur /
bihā fāḡırat = arḡası sınğa / ya‘ni
tamuğa iltmek tilerḡamu
cehennem
t. [169b01(‘Amme78/23)]:
aḡḡāb didügi tamu yiri(iy)
belğülü tegül düḡaḡdenn aḡḡāb

tamu cehennem

t.[154b06(Müddessir74/42,43,44
] fī seḡar = tamu içinde / 43 /
ḡālū = ayıtğalar / lem neku =
tegül erdüḡ biz / mine‘l müşallīn
= ol kişilerdenn namāz ıılur / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuḡ
[169b09(‘Amme78/25)]: tamu
‘azābınnıḡ ucı(iy) kıyı yok
t.+da [180b08(Mutaffifin83/7)]:
ḡubbe fī cehennem feleḡa ḡuyu

turur tamuda başı(iy) örtülü
siccīn ḡayu turur başı(iy) açuḡ
t.+ğa [145a03Cin72/15)]: ve
emme‘l ḡasıṡüne = ve amma
cevr ḡılḡucılar / fe kāmū = bolğa
/ e‘l cehennem = tamuğa / haṡabā
= ödun

[149a08(Müzzemmil73/17)]:
tamuğa ayḡılsadı aydur
ḡarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oḡlanların aydur

[173b10(Nāzi‘ât79/34)]:
tamuluḡları tamuğa iltge
t.+lu

[167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzibūn = yalḡan ıılur
erdinḡız dünyāda / 30 / inṡalīḡū
ilā ḡıllin = barınḡ ol kölgeye kim
/ ḡıṡ seḡaṡın = üç üzüḡ bolur /
şu‘abın = tamulu köligesi
t.+luḡları

[173b10(Nāzi‘ât79/34)]:
tamuluḡları tamuğa iltge
t.+nı

[177b03(Tekvir81/12,13,14)]: ve
ize‘l ceḡīmū = ve ḡaḡan ṡamunı /
su‘ırat = ıızdursalar / 13 / ve
ize‘l cennetū = ve ḡaḡan
uçmaḡnı / üzlifet = yavuḡ
ḡılsalar / ‘alimet = bilgeler

tamuğ cehennem

t.+da [159a01(Kıyamet75/35)]:
[ulu]lîkıñgda ve kıyāmete
tamuğda bola kaçan bu āyat
keldi [erse]

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūkūne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

t.+unğ [146a07(Cin: 72/23)] fe
inne lehu = anğa bolğa / nāra
cehenneme = öd tamuğunğ /
hālīdīne = menğölüg

şamuğ cehennem

t. [151b09(Müddessir74/17)]: bir
şağ turur şamuğ içinde
şamuğlularnı yitmiş harīf[lar]

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yok ol /
hiye = ya‘nı şamuğ / illā zikrā =
pend turur / lil beşer =
ādemīlerğa

[172b03(Nāzi‘āt 79/14,15)]
Řatāde aydur sāhire şamuğ
adı(iy) turur / 15 / hel etāke =
hōy keldi sanğa / řadīşü =
Mūsādan

t.+a [169a09(‘Amme78/22,23)]:
li‘ř řağīne = şağlarğa ya‘nı
kāferlerğa / meāban = kirü yanışı
şamuğa bolğa / 23 / lābişīne =
turgalar anda/ fihā = uzun /
ahķāban = rüzgār

[173a08(Nāzi‘āt 79/25)] fe
ehāzehüllahü = bes tanğrı anğa
‘aķubat kılrur ve tuttı tanğrı anı /
nekāle‘l āhīreti = nekāl dünyāda
ğarķa kılam ve āhīratı(ak)
şamuğa / vel ulā = soķa

t.+da

[153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve şamuğda / tis‘ate =
bolğa on tokuz / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda bireğü
ķamu

[153a11(Müddessir74/30)]:
Muķammad aydur on tokuz
zebāniye bar dir şamuğda
sizdenn

[155a09(Müddessir74/52)]:
şamuğda bir er neme kellā bel lā
yehāfūne‘l āhīret kellā ma‘nisi

[169b06(‘Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ġassāk şamuğda
üç yüz dere tegmesinde

t.+dann

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:

inne = hōy / lil müttekīne =
müttekīlarga / mefāzan /
korkmaklık bolga / 32 / ḥadāikā
= ṭamuḡdann uçmağa / ve
aḡnāban = bostānlar ve üzümner
/ 33 / ve kevā'ibe = ve kıranklar
kim

[173b11(Nāzi'ât79/35,36)]:

yevme = ol kün kim /
yetezekkeru'l insānū = yād
kılğalar ādemīleri nese/ mā se'â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti'l
ceḥīmū = işledügi ve çıkarğa
ṭamuḡdann / li men yerâ = anda
körse anı

t.+lularıñg

[169b05('Amme78/25)]: ve
ḡassāḡan = ve zemherīr / ḡassāḡ
aydurlar kim ṭamuḡlularıñg
sıķındusı

t.+lularnı

[151b09(Müddessir74/17)]: bir
taḡ turur ṭamuḡ içinde
ṭamuḡlularnı yitmiş ḡarīf[lar]

ṭamuḡ bol-

t.-ur/ [172a10(Nāzi'ât79/10,11)]:
fī'l ḡāfirati = ḡāfire ṭamuḡ bolur/
11 / eizā = iy andann kim /
künnā 'ızāmen = biz sonḡ

bolduḡumuzdann / neḡraten =
sonḡra

tañgrı Allah

t. [144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler 'āciz [kılmayavuz] / en len
nu'ciz'allahe = ['āciz]
kılmayavuz tañgrı anı / fī'l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'āciz
kılmayavuz anı

[145a07(Cin72/18)]: ve enne'l
mesācide = hōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted'ū = tañgrınınḡ
turur oḡımanḡız / me'allahi
eḡadā = tañgrınḡız birle taķı
ayruḡ tañgrı

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve hōy / lemmā ḡāme = kaçan
turdı erse / 'abdullahi = tañgrı
bendesı / yed'ūhū = ya'ni
Muḡammad 'aleyhi's selām /
kādu = anı ayt[t]ı lā ilahe
i'llallah tilediler perīler

[146a04(Cin72/22)]: ḡamu
belālardann ve zinhār birgelim
tañgrı 'azze ve celle bu āyat ıydı

[146b06(Cin72/27)]:

kiçi[k]lerğa ve ḡāmlarga

söylemeyeler Muḳātil aydur
taṅrı tebareke

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişteler aña / rabbihim = taṅrı
bularıñg / ve eḥāta = risālet ve
yitgeler aña / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg atında turur

[147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn okısa yıga taṅrı ‘azze
ve celle bu dünyā duṣḥālıķın
miḥnetin andann

[147a08(Müzzemmil73/)]:
bismillahi = taṅrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet ılğucı

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz ıldı namāz ılur erdi
yāranları birle taṅrı ‘azze ve
celle

[147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann taṅrı ‘azze ve celle
bularğa raḥmet ıldı ve bularga
yün  l [ıldı]

[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve d  n namāzınn itmek
yavla   cehd ıldılar taṅrı

[148b02(Müzzemmil73/9)]:
lāilahe illā = yok taṅrı meger ol

/ h  ve fette  z   vek  lā = anı
vek  llıga tut  l

[149b04(M  zzemmil73/20)]:
min ellez  ne = bular seni  n birle
[turur] / me‘ake = [birle] turur /
vallah   = ve taṅrı / yu  addiru‘l
leyle = ta  d  r ılga d  ni / ve‘n
neh  ra = ve k   ni

[150a01(M  zzemmil73/20)]:
y   at  l  ne = to  u   ılurlar / fı
seb  lillahi = taṅrı yolarındann /
fa  ra  ’ = o  ı  g / m   teyessera
minh   = anı   s  nd turur sizge
  ur  ndann

[150a05(M  zzemmil73/20)]:
min   ayrin tecid  h   =
  ayurdann bulga siz anı /
‘indellahi = taṅrı atında / h  ve
  ayr  n = ol yigrek y     alı  tann

[150a06(M  zzemmil73/20)]:
ve a‘  ame = ve ulu   / ecran =
m  zd / ve esta    rullah = ve
yarlı  kama   dilemek taṅrıdann /
innellahe = kim taṅrı

[150b04(M  ddessir74/1)]:
bismillahi = taṅrı adı(iy) / er
raḥman = r  zı birg  ci / er raḥ  m
= raḥmet ılğucı / y   eyy  he‘l
m  ddessir = iy ol   i  i kim ton
  rt  lmi   turur

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu didim tanğrı ‘azze ve celle
bu āyat ıydı

[151a05(Müddessir74/7)]:
fāşbir = şabur kılğıl / anı kim
saŋga buyurdı tanğrı
fermānındann

[152b02(Müddessir74/18)]:
atalı oğullı birbirindenn ayrur
tidi anda tanğrı

[153a14(Müddessir74/30)]: on
ikisindenn yanga siz andann
tanğrı ‘azze ve celle

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kāferūne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = tanğrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve tanğrı ‘azze ve
celle / yūdılullahu = aytı
andavuk bolsun kılur tanğrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā’ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

[154a07(Müddessir74/31)]:
tanğrı saŋga böyle böyle buyurdı
didi payğāambar

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
hatā = tā bizge keldi / etāne‘l

yağīn = yakın ya‘ni ölüm tanğrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asığ kılmadı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinğ bu
ol turur kim

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tanğrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taqvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhiz kılur /
ve ehlü‘l ma‘firet = ve ol turur
yarlıkğamağ anğa sezā turur

[155b08(Kıyamet75/1)]:
bismillahi = tanğrı adı(iy) / er
raḥman = ruzı birgücü / er raḥīm
= raḥmet kılğucu

[156a06(Kıyamet75/3)]: tanğrı
bu āyat ıydı

[156b01(Kıyamet75/6,07)]:
eyyāne = kim kaçan / yevmü‘l
kıyāmet = bolğa kıyāmet
küni(iy) andann tanğrı nişānı(iy)
birle kim / 07 / fe izā = kaçan
müteḥayyir bolsa / beriḳa‘l beşar
= bolğa kıyāmet közler

[157a01(Kıyamet75/15)]:
terkin okır erdi andem diyü
tanğrı ‘azze ve celle aytı ve lā
tec‘al

[157a07(Kıyamet75/23)]:
tanğrı ‘azze ve celle ol kün rüşān

kılğa şād kılğa şādlık birle
bularıñg yüzlerinn

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzırat tañgrı ‘azze ve celle
mütecellı bolğay kişilerğa tā anı
köreler

[157b07(Kıyamet75/23)]: anğa
nihāyet yok tañgrı ‘azze ve celle
buları körür ve muḥīt bulğa

[157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
tañgrı

[158b02(Kıyamet75/29)]:
qorqmalığındann tañgrı fermān
birle andağ kim aydur

[158b04(Kıyamet75/29)]: ler
kim tañgrı tiledügi yirge

[158b06(Kıyamet75/30)]: anda
tañgrı ‘azze ve celle [e]bu cehl
şfatınn

[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azız yok eger men bilse
erdim kim Muḥammad tañgrı
rasūli(iy) turur

[159b08(İnsan76/1)]: tañgrı
qatında uçmaq ve ḥarır bolğa tidi

[159b09(İnsan76/01)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgücü / er raḥīm

= raḥmet kılğucı / 01 / hel = hōy
/ etâ = keldi

[160a11(İnsan76/6)]: ‘aynan =
anıñ mehri(iy) kim ol / yeşrabü =
bıñgardann içerler / biḥā /
‘ıbadullahi = tañgrı bendeleri

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezürler ol kim tañgrı
‘azze ve celle bularğa vācib
[kıldı]

[160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se tañgrı ‘azze ve
celle dostlığı(iy) üçün ta‘ām
biriñgiz

[160b09(İnsan76/8)]: ‘alâ =
birgeler / ḥubbihi = tañgrı
dostlığı(iy) üçün miskīnan =
yoksullarğa / ve yetīman = ve
yetīmlerğa / ve esīran = ve yesır

[160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = tañgrı yüz(iy) üçün
ya‘ni fermān üçün / lā nūrdu =
tilemedün / minküm = sizdenn /
cezā’an = cezā

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veḥahümüllahü = ve saqlar
tañgrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve lekḳâhüm naḍraten = ve

bularğa körterğa / yaruqlıķı
bularnıñg yüzinde

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürürä = ve şādılık bularnıñ
köñglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularğa /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = tañgrı
ta‘atı(iy)

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
kamu bir sâ‘at içinde erdi
andann tañgrı ‘azze ve celle

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
oruç tutmaq nezür kıldı tañgrı
‘azze ve celle bularğa
‘āķıbat[lıg]

[162a03(İnsan76/13)]: [yi]di
ayıttı tañgrı size birdügündenn
mañga

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşimen =
yazuķa / ev kefürä = ve
nasüpāslığa ya‘ni Ebū Cehil /
tañgrı ‘azze ve celle buyurđı

[164a10(İnsan76/24)]: üçün
erse men ança mālı(ak) birgem
senn diledüğince tañgrı ayttı

[164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yād

kılğıl tañgrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşlā= ve kiçe

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler tañgrı /
innellahe = kim tañgrı / kâne =
sizge

[165a03(İnsan76/30)]: kim
tañgrı anı tilemez

[165a12(Mürselat77/01)]:
bismillahi = tañgrı adı(iy) /er
raħman = rüzı birgüci / er raħīm
= raħmet kılğucu

[165a13(Mürselat77/1)]: ve‘l
mürselāti = anda yād kılr ol
yıllar kim / ‘urfā = tañgrı estürür
/ ‘urfā av neşrenn

[168a13(‘Amme78/)]: okısa
tañgrı ‘azze ve celle içürge anğa
kıyāmet küni(iy) tumlu şarāb

[168a14(‘Amme78/)]:
bismillāhii = tañgrı adı(iy) / er
raħmān = rüzı birgüci / er raħīm
= raħmet kılğucu

[168b03(‘Amme78/1)]: üçün
anğa cevāb birdi tañgrı ‘azze ve
celle habar birdi

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muħtelifün = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haķā

kim / se ya‘lemūn = terk bilgeler
/ 05 / sūmme = yine / kellā
ḥākākim bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularğa
andann kim taŋrı

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemūne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü‘r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa aŋga taŋrı
/ ve ḳāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmiş
bolğa

[170b09(‘Amme78/40)]: bu ol
turur kim taŋrı ‘azze ve celle
ḳıyāmet küni(iy) ḳamu
cānvarlarını

[171a10(Nâzi‘ât79/)]: bismi‘l
lahi = taŋrı adı(iy) / er raḥman
= rûzı birgüci / er raḥīm =
raḥmet ḳılğucı

[171b02(Nâzi‘ât79/2,03)]:
neşāt ḳılur taŋrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihāti = feriştelerga
/ sebḥā = aydur kim

[171b08(Nâzi‘ât79/4)]: taŋrı
‘atāsına sebḳat ḳılur taḳı aydur
kim feriştelers turur

[171b14(Nâzi‘ât79/5)]: cānlar
almağa ve isrāfīl bularğa iner
taŋrı

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür ḳamu tir[ü]lür taŋrı
fermānı(iy) birle aydurlar

[172b08(Nâzi‘ât 79/19)] [ḥabar
kelmiş] urur taŋrı

[173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)]
sūmme edbera = yana kirü ḳayıtı
ve i‘rāz ḳıldı / yes‘â = ve hılaf
ḳıldı / 23 / fe ḥaşerra = taŋrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādā = cāzularnı ve nidā ḳıldı
uluğ taŋrı

[173a06(Nâzi‘ât 79/24)] fe ḳāle
= bularıŋ arasında / ene =
ayıtımaz men / rabbükümü‘l ‘alā
= uluğ taŋrı sizge / yok ve men
siziŋ

[173a08(Nâzi‘ât 79/25)] fe
eḥazehüllahü = bes taŋrı aŋga
‘aḳubat ḳılur ve tuttı taŋrı anı /
nekāle‘l āḥireti = nekāl dünyāda
ḡarḳa ḳılam ve āḥıratı(ak)
taḡa / vel ulā = soḳa

[173b04(âziât79/29)]: zalike =
songra / deḥāhā = yaydı / İbn
‘abbas aydur taŋrı

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann
nehy kılğa ya‘ni yığa / ‘ani‘l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne‘l
cennete = hōy uçmağ / hiye‘l
me’vâ = anıñ bolğa

[174b06(‘Abese80/)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rüzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[174b12(‘Abese80/2)]:
‘allemeni mā ‘allemekümüllahu
öğretgil anı maña kim öğret[t]i
saŋga taŋrı

[175a03(‘Abese80/2)]:
[halk]lar turur tiyü sandı
menğzinn burtardı kirü töndi
taŋrı ‘azze ve celle

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
ḡurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoğaru kötürilmiş /
müṭahheratün = taŋrı ƣatında
arığ bolmış ol / bi eydī =
payğāambar elinde

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim = ya‘ni ferışteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = taŋrı

ƣatında / taŋrıƣa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ḡutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taŋrı / mā ekferahu =
aŋga kılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey’in =
nesedenn / haleḡahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azḡınaŋ sudann

[177a01(Tekvir81/)]: sūret
oḡısa taŋrı ‘azze ve celle ƣamu
yavuzlıƣta saḡlağa anı ƣıyāmet

[177a03(Tekvir81/)]:
bismillāhi = taŋrı adı(iy) / er
raḥmān = rüzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[177b02(Tekvir81/11)]: Ƙatāde
aydur ƣaynadmağ ol taŋrı
buşısı turur ādem oğlanı
yazuḡına

[178b01(Tekvir81/28)]: eger
tilesevüz ḡağ yolda turğavuz
taŋrı ayıttı

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meger anı kim

tañgrı tiler / rabbü'l 'alemîn =
perverde kılğucı tañgrı

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahü = meger anı kim
tañgrı tiler / rabbü'l 'alemîn =
perverde kılğucı tañgrı

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başrı aydur hıç 'arab
islām tilemedi tā tañgrı 'azze ve
celle tilemeyince

[178b04(Tekvir81/29)]: Vahub
aydur tañgrı toksandann artuq
kitāb ıymadı seksen kitāb

[178b06(Tekvir81/29)]: tañgrı
maşiyetindenn nese kılsa kâfer
bolur ve bi'llahu't tevfiik

[178b09(İnfitar82/)]:
paygāmbardan şallallahu 'aleyh
her kim ize's semāünfetarat
oqısa tañgrı

[178b11(İnfitar82/)]: şalāh
bolğa / bismillāhi = tañgrı
adı(iy) / er raḥmān = rüzı birgüci
/ er raḥīm = raḥmet kılğucı

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe'l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ğarrake =
kıldı ğarra sini kim tañgrı / bi

rabbike'l kerīm = ta'atındann
yıǵdı kerīm tanrınıñ

[179b09(Mutaffifin83/)]: aydur
paygāmbardann kim aytı qanıķı
kişi bu süret oqısa tañgrı

[179b11(Mutaffifin83/)]:
bismillāhi = tañgrı adı(iy) / er
raḥmān = rüzı birgüci / er raḥīm
= raḥmet kılğucı

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl
ve terāzū içinde tahlīt kırlarlar
erdi tañgrı 'azze ve celle

[180a08(Mutaffifin83/3)]:
qanıķı kişiler kim tañgrı
hükmine hılaf kılsa tañgrı

[180a10(Mutaffifin83/3)]:
bolsa tañgrı bularğa ölüm üküş
birür qanıķı qavum kim zekāt

[180a11(Mutaffifin83/3)]:
yıǵsalar tañgrı bulardann
yaǵmur yıǵar Aşma'i aydur
ḥācet tilemegil

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:
'azīm = uluğ kün / 06 / yevme
yekūmü'n = kim turğalar / nāsū
= ādemīler / li rabbi'l'ālemîn =
tañgrıǵa ḥalqlarınıñ ya'ni tañgrı
fermānına

[182b13(İnşikak84/)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rûzı birgüci / er raḥîm
= raḥmet kılğuci

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize's
semâü'n şakḳat = kaçan kim
kökler yarılса taŋrı fermânı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermân
bolğa anıñ / li rabbihâ =
taŋrısına

[183a09(İnşikak84/9)]: kimge
kim taŋrı anıñ birle işmâr kılar
bolsa anğa 'azâb kılğa kim[ge]
t.+dan [146a01(Cin72/22)]: құл
innî = aydğıl kim maŋga / len
yücîranî = hıç feryâd tegmege /
minellahi = taŋrıdann / eḥadün
ve len ecide = hıç kimerse ve
bolmaya men taŋrıdan
t.+dann [146a01(Cin72/22)]: құл
innî = aydğıl kim maŋga / len
yücîranî = hıç feryâd tegmege /
minellahi = taŋrıdann / eḥadün
ve len ecide = hıç kimerse ve
bolmaya men taŋrıdan

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illâ
belâğân = ve kılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
taŋrıdann size köni yol / ve

risâlâtihi = ve eger yol
taŋrıdann turur ve taŋrıdann
sizge risâlet tegürme men / ve
men ya'sıllahe = ve her kim 'âşi
bolsa taŋrığa

[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi'l arđı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min faḍlillahi =
taŋrıdann faẓl / ve âḥarüne = ve
taķı ol kim

[150a06(Müzzemmil73/20)]:
ve a'ẓame = ve uluğ / ecran =
müzd / ve estağfirullah = ve
yarlıķamak dilemek taŋrıdann /
innellahe = kim taŋrı

[155a07(Müddessir74/52)]:
tiler ersenğ kim biz îmân
ketürevüz taŋrıdann

[175a06('Abese80/2)]: keldîŋg
sendenn ötrü taŋrıdann maŋga
'itâb keldi

t.+ğa [146a05(Cin72/23)]: aytı /
illâ belâğân = ve kılmayavan
meger kim tegrüge men /
minellahi = taŋrıdann size köni
yol / ve risâlâtihi = ve eger yol
taŋrıdann turur ve taŋrıdann
sizge risâlet tegürme men / ve
men ya'sıllahe = ve her kim 'âşi
bolsa taŋrığa

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:
ni‘metimğa arzu turur / 06 / ve lâ
temnün = ve minnet kılğa /
testeksir = uluglıqın / 07 / ve len
rabbike = ve tañgrıga

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =
anğa kılmış turur kāferler turur
tañgrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād kılmış kim / şey’in =
nesedenn / haleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭṭetin =
azķınanğ sudann

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]
allahe ķarżān = tañgrıga eygü /
ķhasenan = ödīnç / ve mā
tūķaddimū‘l enfūsikūm = ve ne
kim taķdīm kılğa siz kendü
tenleriñgizdenn

[152b08(Müddessir74/28)]: lâ
tübķī = keçmeyeler dūçaķlar / ve
lā tezer = hīç kimseyi kim anı
helak kılğa / ve Mūsâ ‘aleyhi’s
selām tañgrıga aytı

[157b05(Kıyamet75/23)]:
ilâallah tañgrıga baķar ve
bularıñ közleri muḥīṭ bulmağa

[157b06(Kıyamet75/23)]:
tañgrıga tañgrınıñ ululıķındann
ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
üçün

[159a10(Kıyamet75/35)]:
tañgrıga ta‘at kılubilmeyesen tidi
ya‘ni ķamu müsülmānları
öldürevüz

[169b08(‘Amme78/25)]: ağu
bar bu ķamu anğa bolğa kim
tañgrıga kāfer bolmış bolsa kim

[175b05(‘Abese80/15,16)]:
seferattim =ya‘ni ferishteler / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü / beraratin = tañgrı
ķatında / tañgrıga fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[180b01(Mutaffifin83/5,06)]:
‘azīm = ulug kūn / 06 / yevme
yeķūmū‘n = kim turğalar / nāsū
= ādemīler / li rabbi‘l‘ālemīn =
tañgrıga halklarıñ ya‘ni tañgrı
fermānına

t.+ķa [157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañgrıķa baķalar ‘azze ve celle
t.+m [146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm tañgrım

anıñ rüzgārın ödün / 26 /
 ‘ālimü‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
 biz bilmedüğümüz
 t.+mızın [145b11(Cin72/20)]:
 k̄āle = ayıt[t]ı / innemā =
 payġāambar kim / ed‘ū =
 oқыavuz kendü / rabbī =
 tañgrımıznı / ve lā ünrikü = ve
 şirk ketürmeyevüz / bihi eḥadā
 = hıç anġa ortak
 t.+muz [161a01(İnsan76/9,10)]:
 ve lā şükūrā = ve ne şükürü
 kılmaqlık / 10 / innā nehāfü =
 kim biz qorqarvuz / min rabbinā
 = tañgrımız ‘azābındann
 yevman = ol ‘abūs küni(iy)
 t.+nı [145b03(Cin72/18)]:
 iltmenġ ve anda tā‘at kılınġ ve
 tañgrını yād kılınġ ayruq hıç
 [150b05(Müddessir74/2)]: kum
 = örü tur / fe enzir = ve qorqıd
 ḥalkları / ve rabbeke = ve
 ululaġıl / fe kebir = tañgrını /
 ‘Abdullah aydur
 [163b12(İnsan76/21)]: ve
 yazuqlarını eridür ve tañgrını
 sevdürür
 [181a07(Mutaffifin83/15)]: ve
 ma‘rifet körmez kıyāmet
 küni(iy) mahçüb bolur tañgrını

t.+nınġ
 [148a12(Müzzemmil73/8)]:
 vezkür isme = ve yād kılġıl
 kendü tañgrınınġ ādını / rabbike
 = uluġ tutġıl / ve tevette‘l ileyhi
 = ve tevḥīd ve ḥālış bolġıl
 [157b06(Kıyamet75/23)]:
 tañgrıġa tañgrınınġ ululıķındann
 ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
 üçün
 [164a03(İnsan76/23,24)]:
 tenzīlā = indürmeklik / 24 /
 fāşbir = ve şabur kılġıl / li ḥukmi
 = ḥükümine / rabbike =
 tañgrınınġ / ve lā tuṭı‘ = ve ta‘at
 fermān
 [179a04(İnfitar82/6)]: yā
 eyyühe‘l insānū = berekāt yā
 ādemīler kim / mā ġarrake =
 kıldı ġarra sini kim tañgrı / bi
 rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
 yıġdı kerīm tañgrınınġ
 [179b06(İnfitar82/19;
 Mutaffifin83/0)]: yevme‘izil
 lillah = tañgrınınġ bolġa / 0 / ve
 bu sûret Medīnī turur ve āyatları
 t.+nınġız [145a07(Cin72/18)]:
 ve enne‘l mesācide = ḥöy
 mezgīdler / lillahi fe lā ted‘ū =
 tañgrınınġ turur oқыmanġız /

me‘allahi eḥadā = taṅgrıngız
birle taḳı ayruḳ taṅgrı
t.+nḡ

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ṭa‘at / 20 /
inne rabbeke = ḥōy taṅgrıng /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / teḳümü = örü turḡa sen /
ednā = yaḳınrak

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeṣā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= seninḡ taṅgrıng

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:
lā vezar = ol kün hıç / ilâ rabbike
= turaḡ yiri(iy) belgülü ve taḳı
hıç yarı kılcı seniñ taṅgrıng /
yevme’izi‘l müsteḳarr = bolḡa ol
kün ḡader birdeçi ve ḡüküm
kıldaçı / 13 / yunabbıu = ḡabar
birge

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilâ
rabbike = ve taṅgrıng tapa /
yevme’izini‘l = bulḡa ol kün /
mesāk = barmaḳın sonḡını

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḡammad
sen maḡa teḡdīd kılcı sen
seninḡ taṅgrıng

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / ṣāetteḡaze =
tilese tutar / ilâ = kendü / rabbihi
= taṅgrıng / sebīlā = ṭa‘atına yol
/ 30 / ve mā = anḡa

[172b07(Nâzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = taṅgrıng taba / fe
taḡṣā = senn tā ḡorḡar sen / ve
ḡabar kelmiş [turur]

t.+nḡız [183a04(İnşikak84/6)]:
yā eyyühe‘l insānū = iy sizler
kim ādemīler siz / inneke = kim
ḥōy / kādihun = renc
ketürdünḡüz / ilâ rabbike =
kendü taṅgrıngız fermānına /
kedhann = ḡaṣd kıldınḡız renc
ketürmege

t.+nḡdann

[170a04(‘Amme78/35,36)]:
laḡven = yavuz keleçi / velā
kizzāban = ve ne yaḡan / 36 /
cezāen = cezā bolḡa / min
rabbike = taṅgrıngdann saḡa /
‘aṭāen = ‘aṭā bolḡa ‘amel ittık
t.+nḡḡa

[174a05(Naziat79/43,44)]: fıme
= ne içinde senn / ente = senn
anı / min zıkrāhā = yād
kılcıḡlıḡtann /44/ ilâ rabbike =

seniñ tañgrıñgga / müntehâhâ =
turur kıyâmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

t.+ñgnı [146b12(Cin72/27,28)]:
seniñ tañgrıñgnı tã bilge / 28 /
li ya‘leme = tã bilge payğambar
kim / en qad ebleğü = tegürgeler
t.+sı [144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhüm = tañgrısı bularıñg /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennã minnãş = hõy bizdenn /
şãlihün = muşlihler turur

[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:
tebtılã = hãlış bolmaqlıq / 09 /
rabbü‘l meşrıķı = ve ol turur
maşrıķ / ve‘l mağrib = ve mağrib
tañgrısı

[163b06(İnsan76/21)]: ve
seķâhüm = ve birge bularğa ve
içürge / rabbühüm şerâben =
tañgrısı bularıñg / tahürã = tahür
şarâbınn

[172b04(Nâzi‘ât 79/15,16)]:
mūsã = sözi(iy) / iz = andann
kim / nãdâhü = nidã kıldı /
rabbühu = anğa tañgrısı anıñ

[173a07(Nâzi‘ât 79/24)]:
bütleriñgiz tañgrısı men

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş tañgrısı

ķatında işlerde mümkün turur /
mekĩn = ‘azim uluğ / 21 /
mũta‘ın = tã‘at kılamak / semme
= andann anğa / emĩn = ya‘ni
ferişteler

t.+sını [145a06(Cin72/17)]: ‘an
zikri rabbihi = tañgrısını yãd
kılamak ya‘ni tañgrısının /
yeslũkhũ = yãd kılmasa kemişke
bularğa / ‘azãban şa‘adã = ‘azãb
ve dũşhãr

t.+sının [145a06(Cin72/17)]: ‘an
zikri rabbihi = tañgrısını yãd
kılamak ya‘ni tañgrısının /
yeslũkhũ = yãd kılmasa kemişke
bularğa / ‘azãban şa‘adã = ‘azãb
ve dũşhãr

t.+sına [144b08(Cin72/13)]: fe
men = ĩmãn / yũ‘min bi rabbihi
= ketürse kendü tañgrısına / fe lã
yehãfũ = ķorķmaya kim / baħsen
= noķşãn kılgalar anıñ edğülüğın
/ ve lã rahekã = edğülüğın
yavuzlığın artura zulminn

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innã hãzã = ve bu âyatları kim /
tezķirah = yãd kılduķ pend turur
/ fe men = kim tilese / şãttehãze
= tutğa / ilã rabbihi = yol kendü
tañgrısına

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerûne‘l âhirete = ve qorlar
âhıratnı(ak) / 22 vücūhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kūn / nāzıratān= yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihā = ve kendü taŋgrısına
/ nāzıratān= bakar

[170b04(‘Amme78/38,39)]:
kıyāmēta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
haqq = ol kūn haqq turur kim /
femen = tilese / şāe tehāze =
tutar / ilâ rabbihi = kendü
taŋgrısına tapmaq ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semāü‘n şakqat = kaçan kim
kökler yarılsa taŋgrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolga anıñ / li rabbihā =
taŋgrısına

t.+sındann

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolga /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinġ kim / hāfe mekâme =
qorqsalar / rabbihi ve nehâ =
taŋgrısındann ya‘ni kıyāmet
‘azāmetindenn

[181a05(Mutaffifin83/15)]:
kellā = hāqā kim / innehüm =

bular ol kūn / ‘ar rabbihim =
taŋgrısındann maḥcūb bolga /
yevme‘izin = ya‘ni ol kūn
körmege / le maḥcūbūn = ni‘met
ve raḥmet

t.+ya

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]: le
fī ne‘īm = ni‘metler içinde bolur
/ 23 / ‘ale‘l erā‘iki = tahtlar
üzere bakar anıñ kerāmetleri /
yenzurūn = bakarlar taŋgrıya
aydurlar kim yenzurūn ilâ
rabbihim

taŋgrı tur-

t.-ur [170a05(‘Amme78/36,37)]:
ḥisāban = ḥisābınca / 37 / rabbi‘s
semāvāti = ve taŋgrı turur
köklerinġ / ve‘l erzı = ve
yirlerinġ / vemā = ve ol ikisi

t.-dann

tur-ur

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illā
belāgān = ve kılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
taŋgrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
taŋgrıdann turur ve taŋgrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āşı
bolsa taŋgrığa

t.-nınğ tur-ur
[145a07(Cin72/18)]: ve enne‘l
mesācide = hōy mezgīdler /
lillahi fe lā ted‘ū = taṅgrınınğ
turur okımaṅız / me‘allahi
eḥadā = taṅgrınğız birle taḳı
ayruḳ taṅgrı

[165a01(İnsan76/30)]: ‘alīmen
= ‘alīm turur / ḥakīmen = ve
ḥakīm / tilemek tanrınınğ turur

tap- *bulmak*

t.-maḳ
[170b04(‘Amme78/38,39)]:
ḳıyāmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
ḥaḳḳ = ol kün ḥaḳ turur kim /
femen = tilese / ṣāe teḥaze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
taṅgrısına tapmaḳ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

tapa -a/-e (doğru)

t. [149a03(Müzzemmil73/15)]:
ṣāhiden = danuḳ / ‘aleyküm =
sizinğ üzere / kemā = andağ kim
/ arselnā = ayduḳ / ilā fir‘avne =
fir‘avun tapa

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilā
rabbike = ve taṅgrınğ tapa /
yevme‘izini‘l = bulğa ol kün /
mesāk = barmaḳın sonğını

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:

yetegāmezūn = közleri birle
işāret ḳılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve ḳaçan / enḳalebū =
ḳayıdsalar / ilā = evlerine /
ehlihimu = ḥaḳları tapa

[183a07(İnşıkak84/9)]: ilā
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
ṣād bolup / ‘āyiṣe aydur
raziallahu anha kim

tapla- *bulmak*

t.-r [146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṭhiru = ve kimse ḡayb
bildürmege / ‘alā ḡaybihi eḥadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteżā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

ṭarīḳat A *Allah’a ulaşmak arzusuyla
tutulan yol*

t.+ı(iy) [145a04(Cin72/16)]: ve
en = ve eger / levisteḳāmū =
istikāmet ḳılsalar / ‘alā‘ṭ ṭarīḳati
= ĩmān ṭarīḳati(iy) üzere / le
esḳaynā = birge erdük

tart- *çekmek*

t.-ar [151b10(Müddessir74/17)]:
[ḥarīf]lar tartar tā ol ṭağ başına
iledür ṭağ başındann tā ol ṭağına
buraḳur tibine iner

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve korkalar ol
kündern kim / kâne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteṭīrā = ve özün tartar

[171a11(Nâzi‘ât79/1)]: ve‘n
nâzi‘âti = andann yād kılur
bularğa kim / ğarqan = yā tartar
oq atar / aydurlar bunı

[171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nâşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuğa tā
ağar ya‘ni yırakta turur

t.-arlar

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufū = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāū =
ve kaçan kökni qazsalar / küşitat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

t.-salar

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]: e‘n
nâsi = tamām ölçü birle /
yestevfūn = alsalar ‘alâ bu yirde
ma‘nâsı min turur / 03 / ve izā
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

taşarruf *A mâlik ve sahip olma*

taşarruf kıl-

t.-ğa siz

[168b09(‘Amme78/11,12)]:

me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduq / fevḳaküm = sizinğ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muḥkem

taş *dış*

t.+ı(iy)

[152b12(Müddessir74/29)]:

[kara] kılğa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) kamu

taşra *dış, dışarı*

t. [183a03(İnşikak84/4,05)]: mā
fihā = mällardann ve
ölüglerdenn / ve teḥallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve ḥālī bolga ve işidge / li
rabbihā = ve tā‘at bolğa anğa /
ve ḥuḳḳat = ve sezāvar turur
anğa ta‘at kılsalar kim

tat *A ibadet, Allah’ın emirlerini
yerine getirme*

t.+ları

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:

andann sonğra anı işlese / beli‘l
insānū = bil kim ādemiler kendü

/ ‘alâ nefsihi = tatları üzere
huccet turur kim

taṭavvu‘ A *farz olmayan ibadette bulunma*

t. [164b02(İnsan76/26,27)]:
leylen = dünin / ṭavīlā = uzun
ya‘ni taṭavvu‘ / 27 / inne = hōy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yūḥibbūne‘l ‘ācilete = dünyānı
taṭavvu‘ id-
t.-tiler

[147b11(Müzzemmil73/4)]:
rāzāsınn isteyü ve taṭavvu‘
idtiler andann songra kim farīza
[erdi]

ṭayağ *dayanak, kaynak, temel*

t.+dı [151a13(Müddessir74/11)]:
māla memdūda miṅg altun bolur
Muḳātil aydur bin bostān erdi
ṭayağdı

ṭayı *dayı*

t.+larına [179a08(İnfitar82/8)]:
meṅgzer yā ṭaḳı ṭayılarına irkek
yā ṭiṣi

te‘ālâ A *Allah adından sonra söylenen saygı sözü*

t. [146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālâ
kaçan paygāmbar iblis cebre‘il
şūreti(iy) kibi bolup [kelir]

[155a08(Müddessir74/52)]:

tebāreke ve te‘ālâ bitig ketür
bizlerge tegme birimizge hās

[173b05(Nāzi‘ât79/29)]:

tebāreke ve te‘ālâ yarat[t]ı yirni
andan kökni

teb- *tekmelemek*

t.-em [164a07(İnsan76/24)]:
tebem tidi ‘utbeh ayttı yā
Muḳammad eger senn urağut
üçün kıılır [erseng]

tebāreke A *“ve te‘ālâ” sözleri ile Tanrı adından sonra gelen saygı sözü*

t. [146b06(Cin72/27)]:
kiçi[k]lerğa ve ḳāmlarğa
söylemeyeler Muḳātil aydur
taṅgrı tebāreke

[155a08(Müddessir74/52)]:

tebāreke ve te‘ālâ bitig ketür
bizlerge tegme birimizge hās

[173b05(Nāzi‘ât79/29)]:

tebāreke ve te‘ālâ yarat[t]ı yirni
andan kökni

tebren- *kımıldamak, hareket etmek*

t.-ge

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:

zā guşşatin ve ‘azāben = zaḳḳum
ğıslīn ve iriṅg ve ‘azāb / elīmā =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercüfü = tebrenge

[172a01(Nâzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kün kim / tercüfür =
tebrenge / rācife = rācife / ya‘ni
nefha kim titretmek

tebret- *kımıldatmak, hareket ettirmek*

t.-megil

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüharrik = tebretnegil qurān
üçün / bihi lisāneke = seninğ
tilinğ / li ta‘cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= manğa turur

tedbīr *A çare, tedbīr, tutulacak yol*

t.+inn

[153a03(Müddessir74/30)]:
cehān tedbīrinn kılı bilge tamām
tedbīr kıl-

t.-ur [176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzuri‘l insānū = iy bağıñğ
ādemīlerğa / ilā = ve bularınğ
aşlarına / ta‘āmihi = tā neteg
tedbīr kılur

t.+inn -ur[171b10(Nâzi‘ât79/5)]:
fe‘l müdebbirāti = ve ol
ferişteler kim dünyā tedbīrinn
[kılur] / emran = [tedbīrinn]
kılur / ve bular dört turur cebre‘īl

teg- *ulaşmak*

t.-e [152a13(Müddessir74/18)]:
kimseye nese tege tidi andann

aytı Muḥammadnı

kör[dügünğüz]

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūķüne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā ḥamıyman =
meger kaynar şu

[176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücühün = taķı yüzler bolğa /
yevme’izin = ol kün / ‘aleyhā =
anğa / ğaberatün = doz tobraķ /
41 / terheķuhā = tege anğa

[183a05(İnşıkak84/6,07)]: fe
mülākīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya‘ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

t.-ince

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi payğāambar ‘aleyhi’s
selām turdı mezkīdte kidti

[158a10(Kıyamet75/28)]:
tegince tir el ayaķa esenler ayaķ
ele esenler köz kulaķa burun
köze esenler

[162b05(İnsan76/13)]: h̄nün
mine‘d dehri tā sonġına tegince
oķıdı

t.-ir [165b11(Mürselat77/06)]
kāferlerġa tegir ve ķorķu bolur
bularġa

[171b02(Nāzi‘ât79/2,03)]:
neşāt kılur taŋrı ni‘metine tegir
/ 03 / ve‘s sabihāti = feriştelerga
/ sebhā = aydur kim

t.-mege [146a01(Cin72/22)]: kıl
innī = ayıdġıl kim maŋġa / len
yücīranī = h̄iç feryād tegmege /
minellahi = taŋrıdann / ehadün
ve len ecide = h̄iç kimerse ve
bolmaya men taŋrıdan

[181b11(Mutaffīfīn83/25,26)]:
min raḥīķın = hamır şāfī anı eski
mühür aŋġa urmış / mahtüm =
bolġa tā h̄iç kimse / 26 /
h̄itāmühü misk = ol aŋġa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunġ / ve fī zalıke =
dādı(iy) yıpar bolġa ve andann
raġbet kılġa rāġıblar

tegin *deġin, kadar*

t. [166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve ķovam bularnı /
fī ķarārin = ķarār ma‘lüm /

mekīn = ya‘ni ana ķarnında / 22
/ ilā ķaderīn = tā ma‘lüm vaķtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lüm = ya‘ni toġurduķı vaķta
tegin kim anġa ana ķarnında
kim tutġam / 23 / fe ķadernā =
ve taķdīr kılduķ ve eyġü / fe
nı‘me‘l ķādirün = ve eyġü
miķdār kılduķ / 24 / veylün =
vey ol kün

[174a09(Naziat79/46)]: yevme
= ol kün kim / yeravnehā =
kōrseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşü =
bolġa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḥāhā =
aḥşama tegin

tegin *deġirmen*

t.+i [161b16(İnsan76/13)]: el
teginmini birle öġüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

tegme *her biri*

t. [150b03(Müddessir74/1)]:
oķısa tegme bir ḥarf saķıřına on
müzd birge ve yalġan kılġana
taķı andavuķ turur

[153a08(Müddessir74/30)]:
uluġ ḥiřār kibi ve bulardann
tegme biriniġ anġa küçi(iy)

[155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te‘ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge hāş

[161b16(İnsan76/13)]: el
tegirmini birle ögüt[t]i etmek itti
anı biş çörek kıldı tegme

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
żalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuġnī = ve ne
dūçaķ yeliġne / mine‘l leheb =
asıġ kılġa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

[168a08(Mürselat77/50)]
ķurānda evre evre ayıt[t]ı ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ķurla aydur

[169a06(‘Amme78/18,19)]:
fi‘s şūri = biraġu kelgeler / fe
te‘tūne efvācan = bölük bölük
/19/ ve fütihati = ve tegme bölük
bir şıfatlıġ

[169b07(‘Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında ıaġça

[170b02(‘Amme78/38)]: ġusul
ķılur ol arķta tegme kün tā nūrı
artar kürşī birle

[170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme ķatredenn ferişte
yaradur ol cebre‘īl birle şaf bolur

[171a05(Nāzi‘ât79/)]: ġabar
turur her kim ve‘n nāzi‘ât
sūretinn okısa tegme

[171a06(Nāzi‘ât79/)]: harf[i]ne
on iylük bitiyē ve tegme
harf[i]ne on yavuzlıķın kiderü
[birge]

[171a07(Nāzi‘ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li
külimri’in = tegme ķişiye /
minhüm = bulardann /
yevme‘izin = ol kün ança iş
bolġa kim / şe’nün yuġnīhi =
ayruķa meşġül bolmaya / 38 /
vücühün = yüzler

[177b04(Tekvir81/14)]: nefşün
= tegme tende / mā = kim /
āġdarat = ne ketürdi ġayurdann
yā şerdenn / bu sūret içinde on
iki

[178b10(İnfitar82/)]: ‘azze ve
celle tegme ķatre suça eyġülük
itmiş fażlının bolġa ķıyāmet
iş(iy)

[179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet
= bilgeler / nefşün = tegme ķişi /
mā ķaddemet = ol nese kim
taķdīm ķılmış bolġa taķdīm

sadağa / ve eh̄harat = ve ol te'h̄ir
kılmış bolğay

t.+si [169b07('Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında tağça

t.+sinde

[169b06('Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ġassāk tamuğda
üç yüz dere tegmesinde

tegül *değil*

t. [152a05(Müddessir74/18)]:
çıkılmış söz tegül tidi anıñ işi(iy)

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıhrun = cāzu /
yüser = iy kim anı hikāyet kılur /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
qavlu = meger ādemī

[157b04(Kıyamet75/23)]: ta'at
küni(iy) tegül tige ve 'aṭiyetü'l
'avfī aydur yanzurdun

[169b01('Amme78/23)]: ahkāb
didügi tamu yiri(iy) belgülü
tegül dūçaqdann ahkāb

[176a01('Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellā lemmā = andağ tegül
kim / yaqzi = kâferler sanur anı /

mā emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdi

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhibüküm = ya'ni cebre'īl ve
tegül sizinğ işinğiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā qad raāhū = ve
hōy kördi cebre'īl uluğ şüretinn /
bi'lüfūki'l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuq / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / 'ale'l ġaybi = ve kök
habar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahīl
tegül

[178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegül / hüve bi qavli =
qurān / şeyṭāni'r racīm = şeyṭān
mel'un qavmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve qanca barğa qurān /
tezhebūn = hükmindenn qanca
kide

t.+dir [165a10(Mürselat77/)]:
mürselāt sūret oqısa ol kişi
kâferlerden tegüldir
tegül er-
t.-dük

[154b06(Müddessir74/42,43,44)]

] : fī seḡar = amu içinde / 43 /
 ḡālū = ayıtğalar / lem neku =
 tegül erdüġ biz / mine‘l müşallīn
 = ol kişilerdenn namāz kıılır / 44
 / ve lem neku = ve birmez artuġ
 tegül ol
 t. [178a05(Tekvir81/23,24)]:
 andağ kim aytuġ / ve mā = ve
 tegül ol / hüve = Muḡammad
 vaḡiydenn / ‘ale‘l ġaybi = ve köġ
 ḡabar üzere ağır turur / bi ḡanīn
 = sizdenn töḡmatlığ ve baḡīl
 tegül

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
 hüve = tegül ol / illā = meġer /
 zıġru‘l lil ‘ālemīn = yād
 kıılmaġlıġ ḡalkıarğa / 28 / li men
 ṡāe = ol kıışilerni kim / minküm
 = tiler sizlerdenn

teg(ü)r- *değdirmek, ulaştırmak*

t.-geler [146b12(Cin72/27,28)]:
 seninğ taḡrıḡnı tā bilge / 28 /
 li ya‘leme = tā bilge payğāmbar
 kim / en ḡad ebleğü = tegürgeler
 t.-me men [146a05(Cin72/23)]:
 aytı / illā belāğān = ve
 kıılmayavan meġer kim tegrüġe
 men / minellahi = taḡrıdenn
 size köni yol / ve risālātihi = ve
 eġer yol taḡrıdenn turur ve

taḡrıdenn sizge risālet tegürme
 men / ve men ya‘sıllahe = ve her
 kim ‘āṡi bolsa taḡrığa

tegzin- *dönmek*

t.-ip
 [157b10(Kıyamet75/23,24)]: lā
 tūdrikuḡu‘l ebṡār ve hüve
 yūdriku‘l ebṡār ve vücūḡun =
 tağı yüzler / yevmeizin = ol kūn
 ḡara bolğa / bāsireten =
 ḡālindenn tegzinip ādemiler
 t.-eler [163a08(İnsan76/19)]: ve
 yeṡūfū = ve tegzineler / ‘aleyhim
 = bularğa / vildānūn = tabuğçılar
 / muḡalledūn = muḡalledūnlar
 t.-ür [177a07(Tekvir81/2)]: on
 kederat ol bolur kim ḡālī
 tegzinür

tegzindür- *döndürmek; devirmek*

t.-ge [152b11(Müddessir74/29)]:
 levvāḡatū‘l lil beṡer =
 tegzindürge ḡara kıılğa
 ādemīlerni / ya‘ni bularınğ
 derilerinn keydürge ḡara [kıılğa]
 [170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
 etrāban = emcekleri imdi yıpar
 bolğa / 34 / ve ke’sen = yağıları
 berāber bolğa / diḡāḡan = ve
 anakları tegzindürge / 35 / lā

yesme‘üne = dolu dolu işidmege

/ fihā = uçmak içinde

tegzündür- döndürmek

t.-geler

[162b09(İnsan76/14,15)]:

kuṭūfuhā = ve yakın kılmış bolğa

/ tezlılā = yimişleri bularğa

fermān kılğa / 15 / ve yütāfū =

tegzündürgeler / ve ‘aleyhim =

bularğa

tehdīd A *tehdit*

t.+i [158b11(Kıyamet75/33)]: ho

r turur ve mürüv[v]ed içinde

ayur bunu tehdīdi yolındann

ayıt[t]ı

tehdīd kıl-

t.-ur sen

[159a04(Kıyamet75/35)]: [E]bū

Cehil ayttı yā Muḥammad sen

maṅga tehdīd kılur sen seniṅ

taṅgrıṅ

te’hīr A *sonraya bırakma, geciktirme*

te’hīr kıl-

t.-mış bol-ğay

[179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet =

bilgeler / nefsun = tegme kişi /

mā qaddemet = ol nese kim

taqdīm kılmış bolğa taqdīm

sadağa / ve ehharat = ve ol te’hīr

kılmış bolğay

tekebbür A *kibirlenme, kibir*

tekebbür kıl-

t.-dı

[152b05(Müddessir74/22,23,24)

]: sümme ‘abese = meṅginn

burtardı / ve besere = ve yüzinn

turş kıldı / 23 / sümme edbera =

anda kirü yandı / vestekber = ve

tekebbür kıldı / 24 / feḳāle =

ayıt[t]ı

te’kid A *kuvvetlendirme*

te’kid tur-

t.-ur

[158b13(Kıyamet75/34,35)]:

evlâ = evlâraḳ turur / leke =

saṅga bu ‘azāb / fe evlâ =

evlâraḳ evlâraḳ turur / 35 /

sümme evlâ leke fe evlâ = saṅga

‘azāb evlâraḳ bu ayuttuḳı / te’kid

turur

teklīf A *birinden yapılması zor ve*

eziyetli bir iş isteme

teklīf kıl-

t.-ğam

[151b07(Müddessir74/16,17)]:

kellā innehu = ma‘nâsı anda

bolur ḥaḳa kim / kâne li āyatına

= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann

= münkir erdi / 17 / se ūrhiḳuhu

= ve teklīf kılğam

tekye F *dayanak, mesnet*

tekye kıl-

t.-up tur-ur bol-ğa
[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
ḥarīran = üzere yoksulıg bular
uçmağa kirürge ve ḥarīr / 13 /
mütteki'ine = ertege ya'ni tekye
kılup turur bolğa / fihā 'ale'l
erā'iki = tahtlar üzere

ten F *vücut, beden*

t.+de [177b04(Tekvir81/14)]:
nefsün = tegme tende / mā = kim
/ āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu sûret içinde on
iki
t.+in [156a12(Kıyamet75/4)]:
ḥilḳatınn körklü yarat[t]ım ya'ni
boyın tenin

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann
nehy kılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne'l
cennete = ḥōy uçmağ / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

t.+ine

[151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve kader = kendü

tenine taqdır kıldı / ve bu ol vaqt
erdi kim

[155b10(Kıyamet75/2)]: bi'n
nefsi'l levāmeh = tenine
melāmet kılğanlar / levāmet ol
bolur kim tenine melāmet kılur

[155b11(Kıyamet75/2)]:
eygülü taķı yazuqlu taķı kendü
tenine melāmet [kılur]

t.+leri [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize'l biḥāru = ve kaçan
tenġizleri ḳaynadıp / süccirat =
öd kılsa andağ kim / 07 / ve
ize'n nüfüsü = ve kaçan tenleri
tirürse ya'ni eygüleri eygü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menġzi birle

t.+leride

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:
beşīraten = tenleride tokluk birge
/ 15 / ve lev elḳâ = ve eger
neçeme ol kün / me'āzīrah =
'özür ketürseler

t.+lerinġiz

[168b07('Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḳnāküm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnā = ve kıldım / nevmeküm

= uyku sizge tenlerinġiz / sübātā

= rāḥat

t.+lerinġizdenn

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]

allahe qarzān = taŋrıġa eygü /

ḥasenān = öđiñç / ve mā

tüḳaddimü‘l enfüsiküm = ve ne

kim taḳdīm ḳılġa siz kendü

tenlerinġizdenn

tenġiz deniz

t.+ler [178b13(İnfıtar82/2,03)]:

teserat = tökilse / 03 / ve ize‘l

biḥāru = ḳaçan kim tenġizler /

füccirat = birbirine açılsa

t.+leri [177a10(Tekvir81/6,07)]:

ve ize‘l biḥāru = ve ḳaçan

tenġizleri ḳaynadıp / süccirat =

öd ḳılsa andaġ kim / 07 / ve

ize‘n nüfüsü = ve ḳaçan tenleri

tirürse ya‘ni eygüleri eygü /

züvvicet = yavuzları yavuz birle

kendüler menġzi birle

ter ter, vücuttan çıkan sıvı

t. [163b09(İnsan76/21)]: ol ter

yıpar kibi bolur ve bir er

uçmaḳda ança yir kim yüz

t.+ler [171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:

tartar ve terler andann cānı(iy)

çıḳar / 02 / ve‘n nāşıṭāti = ve ol

yılduzlar kim / neştan = ufuḳa tā

aġar ya‘ni yıraḳta turur

terāzū F terazi

t. [180a01(Mutaffifin83/1,02)]:

veylün = veyl ol ḳişilerge / lil

mütaffifin = kim noḳşān ḳılġalar

keyl terāzū / 02 / elleṣṣine = ol

ḳişiler kim / izeḳtālū = ḳaçan

alsalar / ‘alā = erenlerdenn

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:

e‘n nāsi = tamām ölçü birle /

yestevfün = alsalar ‘alā bu yirde

ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā

kālühüm = ve ḳaçan ḳılsalar keyl

bular / ev vezenühüm = ve

tartsalar terāzū

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl

ve terāzū içinde tahlīt ḳıllarlar

erdi taŋrı ‘azze ve celle

t.+da

[148a02(Müzzemmil73/5)]: innā

se nülḳıy = vaḥıy ḳılavuz /

‘aleyke = saŋġa ya‘ni ḳurān /

ḳavlen ṣeḳıylā = aġır turur

terāzūda

t.+muz

[180a12(Mutaffifin83/3)]:

terāzūmuz tutanlardann kim

bular anda şarf ḳılur bolsa

terinçek *kadınların başlarına
örttükleri dört köşe çember, baş
örtüsü*

t. tur-ur
[147a10(Müzzemmil73/1)]: ol
ne ton turur aytı terinçek turur

terk hızlı

t. [148a11(Müzzemmil73/7)]: ve
uçmak subha diyü terk barmağ
bolur

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifün = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haḳā
kim / se ya‘lemün = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ḥāḳākim bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemün = bularğa
andann kim taŋrı

[171a13(Nâzi‘ât79/1)]: afāḳa
kökte toğar yoğaru ağar terk terk
kündüzinn

t.+in [157a01(Kıyamet75/15)]:
terkin okır erdi andem diyü
taŋrı ‘azze ve celle aytı ve lā
tec‘al

t.+inn [171b03(Nâzi‘ât79/3)]:
kökdenn iner terkinn aydur[lar]
terk bol-

t.-ğa [146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad‘afa = kim

turur za‘îf / nâşırāv = yāricı anıñ
/ ve eḳallü ‘adedā = ve turur
saḳışı anıñ

[183a06(İnşıkak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolğa kim /
yühāsebū = anğa işmār kılğalar /
ḥisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenḳalibū = ve ḳaydur
kendü

terkīb A birleştirme

terkīb kıl-
t.-dı [179a07(İnfıtar82/8)]:
şūratın = şūret üzere kim / mā
şāe = tiler terkīb [kıldı] /
rakkebek = [terkīb] kıldı sini /
anıñ ḳarındaşlarına

terle- terlemek

t.-r [163b08(İnsan76/21)]:
ma‘nâsı ol bolur yabaŋga
olturmas bevül ḳılmas terler ol

t.-r er-di
[148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü‘minlerğa ḳaçan kim
payğāmbargā vaḥiy kelse terler
erdi

terled- terletmek

t.-ür [163b11(İnsan76/21)]:
birürler iḳer tā anıñ ḳarnın eridür
anı terledür

tersâ F *Hristiyan*

t. [144b05(Cin72/11)]: ve minnâ
düne = ve bizde andann bisrerek
/ zalike = ve bizler envâ'larda /
künnâ = muhtelif erdük / tarâika
= ya'ni bir nece müsülmân ve bir
nece cüdlar / kıdedân = ve tersâ
ve kaderî ve râfizî ve andavuk

tertîb A *düzene koymak*

t. [147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farîza] erdi ve anğa buyurdu tâ
namâz içinde qurân tertîb
[147b15(Müzzemmil73/4)]:
qurân iyelerine aydurlar qurân
oқы tertîb birle andağ kim dünyâ

tesbih A *Allah'ı ululama*

tesbih kıl-
t.-ğıl [164b01(İnsan76/26)]: ve
mine'l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya'ni namâz kılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbihhü = ve
tesbih kılğıl

tevbe A *işlenen bir günahdan pişman
olarak bir daha yapmamaya
karar verme*

tevbe bir-
t.-di
[149b05(Müzzemmil73/20)]:
'alime = bilür kim / en len =
ta'at bolmağa / tuşühü = dünin

örü turmağa / fe tâbe = ve tevbe
birdi / 'aleyküm = sizge
tevbe kıl-

t.-dı [180a06(Mutaffifin83/3)]:
bu sûret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

t.-mağ

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yürüdü'l
insânü = âdemiler bâkî rûzigâr
içinde / li yefcûra = yazuk
kılmaklık / emâmehü = ve tevbe
kılmak / 06 / yeselu = sorarlar

t.-sa [181a04(Mutaffifin83/14)]:
anıñ köngline ururlar eger tevbe
kılsa ol könglindenn kider

tevhid A *Allah'ın varlığına ve
birliğine inanma*

t. [148a12(Müzzemmil73/8)]:
vezkür isme = ve yâd kılğıl
kendü tanğrınınğ âdını / rabbike
= uluğ tutğıl / ve tevette'l ileyhi
= ve tevhid ve hâliš bolğıl

[181a06(Mutaffifin83/15)]:
dünyâ içinde mağçüb bular
tevhid[d]enn mağçüb bolur
tevhid körmez

t.+[d]enn

[181a06(Mutaffifin83/15)]:

dünyā içinde mahçüb bular
tevḥīd[d]enn mahçüb bolur
tevḥīd körmez

tezkiret A *hatırlatma, hatıra getirme*

[164b04(İnsan76/28)]:

ḥalaḳnāhüm = yarat[t]uḳ bularnı
/ ve şedednā = ve ḳatıḡ yarattım
bularınḡ ḥılḳatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

tezkiret tur-

t.-ur [164b05(İnsan76/28,29)]:

şī‘nā = ḳaçan tilesevüz /
beddelnā = bularnı bedel ḳılmaḳ
/ emşālehüm = bularnı iltevüz ve
bularınḡ / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzīhi = bu
tezkiret turur

ti- *demek, söylemek*

t.-di [152a05(Müddessir74/18)]:

çıkmış söz tegül tidi anıñ işi(iy)

[152a06(Müddessir74/18)]: tidi
Ḳureyşīler aytı Velīd bin Muḡire
töndi Muḥammadḡa

[152a13(Müddessir74/18)]:

kimseye nese tege tidi andann
aytı Muḥammadnı
kör[dügünḡüz]

[152b02(Müddessir74/18)]:

atalı oḡullı birbirindenn ayrur
tidi anda taḡrı

[152b03(Müddessir74/18)]:

‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve ḳadder tidi

[154a10(Müddessir74/31)]:

ḳamu feriştelerini bilmez men
tidi

[159a09(Kıyamet75/35): tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doḡuşında ayttı bu künden
sonḡra

[159a10(Kıyamet75/35)]:

taḡrıḡa ta‘at ḳılubilmeyesen tidi
ya‘ni ḳamu müsülmānları
öldürevüz

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaḳ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes‘ud [E]bū
Cehl

[159b08(İnsan76/1)]: taḡrı
ḳatında uçmaḳ ve ḡarīr bolḡa tidi

[161b02(İnsan76/13)]: velīkin
yāranlardann istegil tidi ol
miskīn ol enşārılıḡlar

[161b04(İnsan76/13)]: birgil
şarāb taḳı birgil tidi andann
payḡāmbaḡa bir yetīm keldi
anıñ

[161b11(İnsan76/13)]: eger
 bulara üngülse men üç kün oruç
 tutğa men tidi Fāṭıma taķı
 [164a07(İnsan76/24)]: tebem tidi
 ‘utbeh ayttı yā Muḥammad eger
 senn urağut üçün kılur [ersenġ]
 t.-ge [157b04(Kıyamet75/23)]:
 ta‘at küni(iy) tegül tige ve
 ‘aṭiyetü‘l ‘avfı aydur yanzurdun
 t.-r
 [154b07(Müddessir74/44,45)]:
 nuṭ‘ımü‘l miskīn = biz aş
 yoksullarğa / 45 / ve künnā = ve
 bizler ol erdük kim / nehūdu =
 yalğan tir / me‘al hā‘iḍīn =
 yavuz söyleyicilerdenn artuķ
 bāṭılıķ yalğan
 [158a10(Kıyamet75/28)]:
 tegince tir el ayaķa esenler ayak
 ele esenler köz kulaķa burun
 köze esenler
 t.-r erdi [175a07(‘Abese80/2)]:
 tir erdi kaçan anı körse ne
 ḥācetiñg bar dir sorarlardı
 t.-rdi [173a05(Nāzi‘ât 79/22,23)]
 şümme edbera = yana kirü kayıtı
 ve i‘rāz kıldı / yes‘â = ve hııaf
 kıldı / 23 / fe ḥaşerra = tañgrı
 fermānın bes tirdi ve minden / fe

nādâ = cāzularnı ve nidâ kıldı
 uluğ tañgrı
 t.-rler [146b11(Cin72/27)]: saķın
 tirlir kaçan feriştelir kelse
 aydurlar bu ferişte turur
 [177b10(Tekvir81/16)]: tirlir
 biş yıldız behrām ve zūḥal ve
 zūḥal ‘aṭādır
 [181b05(Mutaffifin83/18,19)]
 üçün tirlir ‘uluv-i rif‘at yüceden
 yüceye bolur / 19 / ve mā edrāke
 = ve ne okṭurdı sañga kim
 t.-rler er-di
 [151a11(Müddessir74/11)]: kim
 añga kavm içinde Vahīd tirlir
 erdi andağ kim
 [152a16(Müddessir74/18)]:
 ötrü emīn tirlir erdi andan aşnu
 andan Velīd
 [174b11(‘Abese80/2)]:
 [Ümmü] Külşüm tirlir erdi keldi
 payğāmbargā kığırdı ‘allimenī
 t.-yü [158a03(Kıyamet75/27)]:
 tā bununġ cānın kim iletge tiyü
 ol kim aydur ve kıyle men
 rāķınn
 t.-yü san-dı
 [175a03(‘Abese80/2)]: [ḥalk]lar
 turur tiyü sandı menġzinn

burtardı kirü tündi taŋrı ‘azze
ve celle

til *dil*

t.+inŋ
[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüharrik = tebretnmegil qurān
üçün / bihi lisāneke = seninŋ
tilinŋ / li ta‘cele bihi = iştāb
kılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= maŋga turur

tile- *dilemek, istemek*

t.-di [153b10(Müddessir74/31)]:
ve‘l kâferüne = ve kâfer ne tiledi
/ māzā = taŋrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kâferleri sözi(iy) turur
[161b03(İnsan76/13)]: evine
bardı ta‘ām tiledi urağutuna aytı
aŋga ta‘ām

[161b05(İnsan76/13)]:
senŋince andavux ta‘ām tiledi ol
taķı enşārlıg evine bardı ta‘ām
t.-diler [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmā kāmē
= kaçan turdı erse / ‘abdullahi =
taŋrı bendesi / yed‘ūhū = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

t.-dügi [158b04(Kıyamet75/29)]:
ler kim taŋrı tiledügi yirge

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann
nehy kılga ya‘ni yıga / ‘ani‘l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne‘l
cennete = hōy uçmaķ / hiye‘l
me‘vâ = anıñ bolga

t.-medi [178b03(Tekvir81/29)]:
ve Ḥasan Başrı aydur hiç ‘arab
islām tilemedi tā taŋrı ‘azze ve
celle tilemeyince

t.-medün [160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = taŋrı yüzi(iy) üçün
ya‘ni fermān üçün / lā nūrīdu =
tilemedün / minküm = sizdenn /
cezā’an = cezā

t.-megil

[180a11(Mutaffifin83/3)]:
yıgsalar taŋrı bulardann
yağmur yıgar Aşma‘i aydur
ḥācet tilemegil

t.-mek [165a01(İnsan76/30)]:
‘alīmen = ‘alīm turur / ḥakīmen
= ve ḥakīm / tilemek tanrınınŋ
turur

t.-meyem [164a08(İnsan76/24)]:
[kılur] ersenŋ men saŋga kızım

birgem kâbın tilemeyem bu
şeherde

t.-meyince

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başri aydur hîç ‘arab
islâm tilemedi tâ tañgrı ‘azze ve
celle tilemeyince

t.-mez [164b07(İnsan76/30)]:
teşāüne = ve tilemez / illā =
meger / en yeşā allah = ol kim
tiler tañgrı / innellahe = kim
tañgrı / kâne = sizge

[165a03(İnsan76/30)]: kim
tañgrı anı tilemez

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahü = meger anı kim
tañgrı tiler / rabbü‘l ‘alemîn =
perverde kılğucı tañgrı

t.-r [144b03(Cin72/10)]: ve ennā
= ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularıñg

[145b10(Cin72/19)]: ādemīler
şifat kim tiler kim anıñ mālının
bātıll kılğalar

[146b08(Cin72/27)]: [bolup]
kelir tiler kim paygāmbargā söz
söyleğa kaçan paygāmbarı(ak)
aysa ferişte[leri]

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeşā’ = kim tiler / ve mā
ya‘lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya‘ni bir çerisini süsini / rabbike
= senıñ tañgrıñg

[155a05(Müddessir74/51,52)]:
min kasveratin = arslāndan / 52 /
bel yürīdu = bil kim tiler /
küllümri’in = kamu kişiler /
minhüm = bulardann / en yū‘tā =
kim birse anğa

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tañgrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taqvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhız kılur /
ve ehlü‘l ma‘fıret = ve ol turur
yarlıķğamaķ anğa sezā turur

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf‘ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fāķırat = arķası sına / ya‘ni
tamuğa iltmek tiler

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler tañgrı /

innellahe = kim tanğrı / kâne =
sizge

[171b07(Nâzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābiķāti = bunda yulduznı tiler
biribiri ardınca / sebķan =
barduķınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
ķılmaķlık ĥalķlarğa / 28 / li men
şāe = ol kişilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahü = meger anı kim
tanğrı tiler / rabbü‘l ‘ālemīn =
perverde ķılğucı tanğrı

[179a07(İnfitar82/8)]: şūratın =
şūret üzere kim / mā şāe = tiler
terķīb [ķıldı] / rakkebek =
[terķīb] ķıldı sini / anıñ
ķarındaşlarına

t.-r er-señg

[155a07(Müddessir74/52)]: tiler

ersenğ kim biz ĩmān ketürevüz
tanğrıdann

t.-r erse [165a04(İnsan76/31)]:
yüdhılü = körge anı / men yeşāü
= kimni tiler erse / fī raķmetih =
kendü raķmeti(iy) içinde / ve‘z
zālīmīne = ve zālīmlerğa

t.-rler

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yūrīdū‘l
insānū = ādemīler bāķī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuķ
ķılmaķlık / emāmehü = ve tevbe
ķılmaķ / 06 / yeselu = sorarlar

[159b11(İnsan76/1)]: ādemī ne
turur ve andann ne tilerler

[169b02(‘Amme78/23)]: keçti
taķı keldi tirler ya‘ni dört miñg
yıl oranlıg ol kidge

[172b11(Nâzi‘ât 79/19)]:
ferişteler bar tilerler kim ‘ilim
ķudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

t.-rvüz [165a02(İnsan76/30)]:
kim biz üküş nese tilervüz

t.-se [144b06(Cin72/12)]: ve
ennā = ve biz bilürvüz kim /
zanennā = bizler ‘āciz
[ķılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]

kılmayavuz taŋrı anı / fi'l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'aciz
kılmayavuz anı

[149b01(Müzzemmil73/19)]:

innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezkirah = yād kılduḡ pend turur
/ fe men = kim tilese / şätteḡaze
= tutḡa / ilā rabbihi = yol kendü
taŋrısına

[154a01(Müddessir74/31)]:

kezalike = ve taŋrı 'azze ve
celle / yüḡılullahu = aytı
andavuş bolsun kıılır taŋrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anḡa

[155a12(Müddessir74/55,56)]:

fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād kıılmaḡ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
kılmayalar / illā = meger / en
yeşā' = erleri kim

[164b06(İnsan76/29,30)]:

fe men = her kim / şāetteḡaze =
tilese tutar / ilā = kendü / rabbihi
= tanrıŋ / sebīlā = ta'atına yol /
30 / ve mā = anḡa

[170b04('Amme78/38,39)]:

kıyāmeta / 39 / zalike'l yevmü'l

ḡaḡḡ = ol kün ḡaḡ turur kim /
femen = tilese / şāe teḡaze =
tutar / ilā rabbihi = kendü
taŋrısına tapmaḡ ya'ni ta'atına
fermān bolur

[175b02('Abese80/12,13)]:

fe men = kim tilese / şāe zekerahu
= ayıtar anḡa bend turur / 13 /
fī şuḡufin = şuḡuflar içinde /
mükerrametün = kirāmı(iy) ya'ni
levh [maḡfūz]

[175b04('Abese80/13,14,15)]:

her kim tilese yād kıılga
ḡurānı(ak) / 14 / merfū'atin =
yoḡaru kötürilmiş /
mūḡahheratün = taŋrı ḡatında
arıḡ bolmış ol / bi eydī =
payḡāambar elinde

[176a01('Abese80/22,23)]:

şümme = andann / izā = ḡaḡan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /
enşerahu = öldüktenn sonḡra /
23 / kellā lemmā = andaḡ tegül
kim / yaḡzi = kāferler sanur anı /
mā emerahu = işlemediler kim
bularḡa buyurdı

t.-sevüz

[164b05(İnsan76/28,29)]:

şī'nā
= ḡaḡan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel kıılmaḡ /

emsālehum = buları iltevüz ve
bularıng / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzihi = bu
tezkiret turur

[178b01(Tekvir81/28)]: eger
tilesevüz haḫ yolda turgavuz
taṅrı ayıttı

tip *dip, temel, kök*

t.+ine

[151b10(Müddessir74/17)]:
[ḫarīf]lar tartar tā ol taḡ başına
iledür taḡ başındann tā ol taḡına
buraḫur tibine iner

tir- *dermek, toplamak, yıḡmak*

t.-ür [170b10(‘Amme78/40)]:
tirür biribirine küç kılmış bar
erse dādınn birür andan
[172a11(Nâzi‘ât79/11)]: kovuḫ
çürimiş kim yıl anıñ içine tüşer
bolsa neteg tirür

tirig *canlı, diri*

t.+ler

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifātenn = tirigler anıñ arḫasında
/ 26 / aḫyā’en = ve ölgeler anıñ /
ve emvātenn = ḫarnında bolḡa /
27 / ve ce‘alnā = ve yarat[t]uḫ /
fihā = yirde

tiril- *dirilmek*

t.-medükler

[174a09(Naziat79/46)]: yevme =
ol kün kim / yeravnehā =
körseler anı kıyāmet
tirilmedükler / lem yelbeşū =
bolḡa dünyāda / illā ‘aşıyyeten =
meger bir dün / ev duḫāhā =
aḫşama teginn

t.-mege

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]: inne
fī zalike = ve andan ‘ibret tutar /
le ‘ibratel li men yaḫşā =
ḫorḫarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / ḫaḫkan = siz ḫatıḡ
t.-ür [172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir
ünün ürür ḫamu tir[ü]lür taṅrı
fermānı(iy) birle aydurlar

tirlig *hayat, yaşayış, canlılık*

t. [168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım dün(ak) sizge artuḫ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

t.+i(iy)

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhedtū =kiṅgirü kıldım /
lehu = anḡa / temhīdānn =

tirligi(iy) körklü kinğrū / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu' =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim
arturgam ni'metinn artur menüm
ṭama'ı(iy) kesilmedinn bundan
t.+inğde
[158b16(Kıyamet75/35)]: sanğa
tirliginğde ve ulu[lıkınğda]

tirür- dönmek

t.-ge [159b02(Kıyamet75/40)]:
biḳādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / 'alâ = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye'l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalike
biḳādirin 'alâ en yuḥyiye'l
mevtâ

t.-in [172a09(Nâzi'ât79/10)]:
yeḳülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnâ le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

t.-kesi tur-ur

[180a13(Mutaffifîn83/4,05)]: e
lâ yeẓunnü = iy bilmezler bular
kim / ülâ'ike = bular / ennehüm
= ḳamu / meb'ūsün = tirürkesi
turur / 05 / li yevmin = ol kün
t.-mek

[176a01('Abese80/22,23)]:
şümme = andann / izā = kaçan
tilese kim / şāe = tirürmek anı /

enşerahu = öldüktenn sonğra /
23 / kellâ lemmâ = andağ tegül
kim / yaḳzi = kāferler sanur anı /
mâ emerahu = işlemediler kim
bularğa buyurdı

t.-se [177a10(Tekvir81/6,07)]:
ve ize'l biḥāru = ve kaçan
tenğizleri ḳaynadıp / süccirat =
öd kılsa andağ kim / 07 / ve
ize'n nüfüsü = ve kaçan tenleri
tirürse ya'ni eygüleri eygü /
züvvicet = yavuzları yavuz birle
kendüler menğzi birle

tirürmü

t. [172a09(Nâzi'ât79/10)]:
yeḳülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnâ le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

tişi dişi

t. [159b01(Kıyamet75/39,40)]:
fe cea'le = kıldı / minhü'z
zevceyni'z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve'l ünsâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[168b07('Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḳnāküm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnâ = ve kıldım / nevmeküm

= uyku sizge tenlerinġiz / sübātā

= rāḥat

[179a08(İnfitar82/8)]: menġzer

yā taķı tayılarına irkek yā tişı

titre- *titremek*

t.-gen bol-ġa

[172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:

ķulübun = könġüller /

yevme‘izin = ol kūn titregen

bolġa / vācifet = ķorķulu / 09 /

ebşāruhā = ve közleri

könġül[lerninġ]

t.-rler er-di

[162a14(İnsan76/13)]: ḥüseyni

sol eline tutup bular açlıķtann

titrerler erdi

titret- *titretmek*

t.-mek [172a01(Nâzi‘ât79/6)]:

yevme = ol kūn kim / tercüfür =

tebrenġe / rācifet = rācife / ya‘ni

neḥḥa kim titretmek

tobraķ *toprak*

t. [176b08(‘Abese80/40,41)]: ve

vücühün = taķı yüzler bolġa /

yevme‘izin = ol kūn / ‘aleyhā =

aṅġa / ġaberatün = doz tobraķ /

41 / terheķuhā = tege aṅġa

t.+a [156a09(Kıyamet75/4)]:

yirlü yirine cem‘ ķılġam neķeme

tobraķa evrülmiş bolsa uluġ

sünġük

toġ- *doġmak*

t.-ar [171a13(Nâzi‘ât79/1)]:

afāķa kökte toġar yoķaru aġar

terk terk kündüzinn

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez

toġar ve ḥunnes anıñ üçün dirler

kim kendüzinn yaşar aṅġa

ḥunnes

[178a04(Tekvir81/23,24)]:

ya‘ni andaġ kim kūn toġar

yoķaru kelir kökdenn

toġur- *doġurmak*

t.-duķı

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]:

ma‘lüm = ya‘ni toġurduķı vaķta

tegin kim anķa ana ķarnında

kim tutġam / 23 / fe ķadernā =

ve taķdīr ķıldıķ ve eyġü / fe

nı‘me‘l ķādirün = ve eyġü

miķdār ķıldıķ / 24 / veylün =

vey ol kūn

toġru *doġru*

t. [152a15(Müddessir74/18)]: yā

şı‘r ķoşduķın aytı yoķ kim

Muḥammadġa toġru sözindenn

toķ *tok, aç olmayan*

t.-luķ bir-ge

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:

beşīraten = tenleride tokluk birge
/ 15 / ve lev elkâ = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzīrah =
‘özür ketürseler

toḡsan doksan (sayı ismi)

t. [155b04(Kıyamet: 75/0)]
[āyat]ları kırk turur ve kelimeleri
toḡsan toḡuz turur ve ḥarf[ları]
[171a03(Nâzi‘ât79/)]: ve
āyâtları kırk alt[ı] turur ve
kelimeleri yüz toḡsan [toḡuz
turur]
t.+dann [178b04(Tekvir81/29)]:
Vahub aydur taḡrı toḡsandann
artuḡ kitāb ıymadı seksen kitāb

toḡuş savaş

t.+ında [162a07(İnsan76/13)]:
atam ‘aḡıbe toḡuşında tüşdi
muhācirlerdenn

toḡuş- savaşmak, vuruşmak

toḡuş kıl-
t.-urlar
[150a01(Müzzemmil73/20)]:
yüḡātilüne = toḡuş kılurlar / fī
sebīlillahi = taḡrı yolarındann /
faḡraū’ = oḡıḡ / mā teyessera
minhü = anı āsānd turur sizge
ḡurāndann

toḡuz dokuz (sayı ismi)

t. [147a03(Müzzemmil73/)]:
inmiş turur ve yigirmi āyat turur
/ Kufe saḡışında ve on toḡuz

[153a02(Müddessir74/30)]:

‘aleyhā = ve ṭamuḡda / tis‘ate =
bolḡa on toḡuz / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda bireḡü
ḡamu

[153a05(Müddessir74/30)]:

[revā] bolmaḡa on toḡuz anıñ
kibi feriştelər düḡaḡ ‘azābına

[153a11(Müddessir74/30)]:

Muḡammad aydur on toḡuz
zebāniye bar dir ṭamuḡda
sizdenn

[153b05(Müddessir74/31)]:

içinde yazılı turur on toḡuz
zebāniye turur

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve on toḡuz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve ḥarfleri üç yüz on toḡuz
ve Übey bin Ka‘b aydur
toḡuz tur-

t.-ur [155b04(Kıyamet: 75/0)]
[āyat]ları kırk turur ve kelimeleri
toḡsan toḡuz turur ve ḥarf[ları]

[171a04(Nâzi‘ât79/)]: [yüz
toksan] tokuz turur ve Һarfları
yidi yüz elli üç turur

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sûret Mekki turur ve âyatları
yigirmi tokuz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[179b08(Mutaffîfîn83/)]: tokuz
turur ve Һarfleri dört yüz otuz
turur ve Übey bin Ka‘b

tolu dolu

t. [148a08(Müzzemmil73/6)]:
kıylā = tolu bolğa sözdenn /
ya‘ni okumaqlıkda ve tā‘at
kılmaktan üküş sevāb bolğa

ton don, elbise

t. [150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raħman = ruzı birgücü / er raħīm
= raħmet kılgücü / yā eyyühe‘l
müddeṣṣir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

t.+ın [159a03(Kıyamet75/35)]:
tonın tut[t]ı ayıt[t]ı evlâ leke fe
evlâ gümme evlâ leke fe evlâ

t.+ıŋnı

[150b14(Müddessir74/3,04)]: ve
ṣiyābeke = ve tonıŋnı / fe tahhir
= arıĝ kılgıl / 04 / ve‘r rucze =
ve ‘azābdan / fehür = kaçıl

ton tur-

t.-ur [147a10(Müzzemmil73/1)]:
ol ne ton turur ayıtı terinçek turur

tonġuz domuz

tonġuz er-

t.-mişse er-dük

[170b13(‘Amme78/40)]: tonġuz
ermişse erdük diyü arzular: tā
biz taķı toprak bolup [tüşmiş
bolğa erdük]

toprak toprak

t. [170b11(‘Amme78/40)]:
bularnı toprak kıılır toz bolup
kiderler andann kâferler aydur

[171a01(‘Amme78/40)]:
[toprak bolup] tüşmiş bolğa
erdük andan toprak bularga
cevāb birür

toprak bol-

t.-up [tüş-miş bol-ğa er-dük]

[170b13(‘Amme78/40)]: tonġuz
ermişse erdük diyü arzular: tā
biz taķı toprak bolup [tüşmiş
bolğa erdük]

toprak er-

t.-mişse er-dük

[170b08(‘Amme78/40)]: yedāhü
[ve] yeķülü‘l kâferu = ayduķınn
ya‘ni ta‘at ve ayıtġalar kâferler /

yā leytenī = keşke bizler / küntü
türāban = toprak ermişse erdük
[170b12(‘Amme78/40)]: keşke
biz taķı toprak ermişse erdük dir
ol cehānda

toyur- *doyurmak*

t.-ğa [169b04(‘Amme78/24,25)]:
lā yezūkūne = kim dādmayalar
tamugda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

toz *toz*

toz bol-
t.-up kiderler
[170b11(‘Amme78/40)]: bularnı
toprak kılur toz bolup kiderler
andann kāferler aydur

töhmät *A suç isnat etme, itham*

t.+lıg [178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuğ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l gaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahıl
tegül

tök- *dökmek*

t.-erler [159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /

min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
sümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
ḥaleğa = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

tökil- *dökülmek*

t.-se [178b13(İnfitar82/2,03)]:
teserat = tökilse / 03 / ve ize‘l
biḥāru = kaçan kim tenğizler /
füccirat = birbirine açılsa

tökül- *dökülmek*

t.-se [177a06(Tekvir81/2)]: ve
ize‘n nücümünkederat = kaçan
yulduzlar tökülse kökdenn / ibn
‘Abbās aydur

tön- *dönmek*

t.-di [152a06(Müddessir74/18)]:
tidi Qureyşiler aytı Velīd bin
Muğire tōndi Muḥammadğa

tört *dört (sayı ismi)*

t. [162a10(İnsan76/13)]: turdılar
bir yesir keldi ayıt[tı] men tört
[179b08(Mutaffifin83/)]: tokuz
turur ve ḥarfleri tört yüz otuz
turur ve übey bin ka‘b
[182b11(İnşikak84/)]: ve
ḥarfleri tört yüz otuz üç turur
paygāambar aytı kim
tört tur-

t.-ur [150b01(Müddessir74/1)]:
huruf minğ ve on dört turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

törü töre

t. [156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar harām helāl için aydur
ve aydurlar kim bir törü kıosa

töşek döşek

t. [168b06(‘Amme78/6,07)]:
elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmaduk mu bularğa yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve tağlarını yirde kıoduğ /
evtādan = kim anğa qarār
birgeler

tumlu soğuk

t. [148a06(Müzzemmil73/5)]:
neçeme tumlu bolsa şakıl
ma‘nisi ol turur

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu su didim taŋrı ‘azze ve
celle bu āyat ıydı

[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabüne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebdenn kim / kâne =
kıatılmış turur / mizācühā = anğa
/ kâfūrā = kâfurdann ya‘ni
aklıkı(iy) kâfūr kibi ve tumlu
kâfūr bolğayı bar

[161a08(İnsan76/13)]:

zemherīr ol bolur kim tā tumlu
yavlağ bolsa çiçekler

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen =
bular kün / ve lā zemherīran = ve
ne tumlu isidenn ıymağ bolğa

[168a13(‘Amme78/)]: okısa
taŋrı ‘azze ve celle içürge anğa
kıyāmet küni(iy) tumlu şarāb

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kıaynar şu

tumlu bol-

t.-ur [163a06(İnsan76/18)]:
uçmağ halklarınğ tumlu bolur
tamām kâfer kibi dādıg

tur- durmak

t.-dı [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hōy / lemmā kâme
= kıaçan turdı erse / ‘abdullahi =
taŋrı bendesi / yed‘ühü = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi’s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler periler

[152a01(Müddessir74/18)]:
tegince indi paygāmbar ‘aleyhi’s
selām turdı mezkīdte kidti

[161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem‘üz-ı Hayberīlü ödünç
aldı ve Fāṭima turdı bir sağ

t.-dılar [162a10(İnsan76/13)]:
turdılar bir yesīr keldi ayıt[t]ı
men tört

t.-ğa [170a07(‘Amme78/38)]:
yevme yekūmü‘r rūḥu = anıñ
destūr birle hīç şefā‘at ol kūn
kim turğa rūḥ / ve‘l melā’iketü =
ve ferīşteler / şaffan = şafī

t.-ğalar
[169a09(‘Amme78/22,23)]: li‘t
tağīne = tağlarğa ya‘ni
kāferlerğa / meāban = kirü yanışı
taṃuğa bolğa / 23 / lābiṣīne =
turğalar anda/ fihā = uzun /
ahḳāban = rūzgār

[180b01(Mutaffīfīn83/5,06)]:
‘azīm = uluğ kūn / 06 / yevme
yekūmü‘n = kim turğalar / nāsü
= ādemīler / li rabbi‘l‘ālemīn =
taṅrığa ḥaḳlarınğ ya‘ni taṅrı
fermānına

t.-ğavuz [178b01(Tekvir81/28)]:
eger tilesevüz ḥaḳ yolda
turğavuz taṅrı ayıttı

t.-maḳı

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
ḳıyāmet kūni(iy) ḳorḳusındann
ol elli miñg yıl turmaḳı

t.-ur [171a15(Nāzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıḳar / 02 / ve‘n nāṣiṭāti = ve ol
yılduzlar kim / neṣṭan = ufuğa tā
ağar ya‘ni yıraḳta turur

t.-ur er-di
[154a06(Müddessir74/31)]:
[ḳatında] turur erdi bir ferīşte
keldi ayıttı yā Muḥammad

[162b01(İnsan76/13)]:
miḥrābda turur erdi ḳarnı(iy)
arḳasına

tur- yardımcı fiil

t.-ur [144b03(Cin72/10)]: ve
ennā = ve ḥōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eṣerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yılduzlar atmaḳı /
em erāde bihim = veya tiler
bularınğ

[146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad‘afa = kim
turur za‘īf / nāṣırāv = yāricı anıñ

/ ve eḳallü ‘adedā = ve turur
saḳıṣı anıñ

[154a08(Müddessir74/31)]:
ḳorḳtı andağ sandı iblīs turur ayt
yā cebre’īl

[154a09(Müddessir74/31)]:
bunı bilür mü sen aytı ferişte
turur velīkin men

[154a12(Müddessir74/34,35)]:
izā = andann kim / esfer = aḡarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le ıḥde‘l küber = işlerde
uluḡraḳ

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l
yaḳtın = yaḳın ya‘ni ölüm taḡrı
aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =
asıḡ ḳılmadı bularğa / şefā‘atü‘ş
şāfi‘īna = şefā‘at şefī‘lerinḡ bu
ol turur kim

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüḡharrik = tebretnegil ḳurān
üçün / bihi lisāneke = seninḡ
tilinḡ / li ta‘cele bihi = iştāb
ḳılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= maḡga turur

[159b11(İnsan76/1)]: ādemī ne
turur ve andann ne tilerler

[173b02(Nāzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /

benāhā = binā ḳıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoḡaru / semkehā =
kökler saḳfınn muḳābil ḳıldı/ fe
sevvāhā = rast ḳıldı andan egri
yoḡ ḳādir turur aḡga sizge

[174a05(Naziat79/43,44)]:
fīme = ne içinde senn / ente =
senn anı / min zikrāhā = yād
ḳılmaḳlıḳtann /44/ ilā rabbike =
seninḡ taḡrıḡnḡḡa / müntehāhā =
turur ḳıyāmet ḳaçan bolğa
‘ilmi(iy)

turaḡ *durak, duracak yer*

t.
[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]:
lā vezar = ol kün hıç / ilā rabbike
= turaḡ yiri(iy) belgülü ve taḳı
hıç yarı ḳılucı seninḡ taḡrıḡnḡ /
yevme’izi‘l müsteḳarr = bolğa ol
kün ḳader birdeçi ve ḡüküm
ḳıldaçı / 13 / yunabbiu = ḡabar
birge

tut- *tutmak*

t.-[t]ı [159a03(Kıyamet75/35)]:
tonın tut[t]ı ayıt[t]ı evlā leke fe
evlā şümme evlā leke fe evlā
t.-am

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:
fe aḡaznāhü = bes tutam anı
ḳatıḡ / aḡzā vebīlā =

tutmaqlıktan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhîz kılnğ

t.-anlardann

[180a12(Mutaffifîn83/3)]:

terâzûmuz tutanlardann kim
bular anda şarf kılr bolsa

t.-ar [164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şâettehaze =
tilese tutar / ilâ = kendü / rabbihi
= tanrınğ / sebîlâ = ta‘atına yol /
30 / ve mâ = anğa

[170b04(‘Amme78/38,39)]:

kıyâmeta / 39 / zalike‘l yevmü‘l
haqq = ol kün haq turur kim /
femen = tilese / şâe tehaze =
tutar / ilâ rabbihi = kendü
tanğrısına tapmaq ya‘ni ta‘atına
fermân bolur

[171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

t.-arlar [er-di]

[180a06(Mutaffifîn83/3)]: bu
sûret ıydı bular andann tevbe
kıldı bular iki kün tutarlar [erdi]

t.-arsann

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:

teşaddâ = ve kulaq [e]bû cehl /
07 / ve mâ = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne

bolga sanğa / ellâ = eger bular
îmân ketürmese / yezzekkâ =
sanğa ayıtmağınğız / 08 / ve
emmâ = ve amma ol kişiler kim /
men câeke = kelür sanğa / yes‘â
= iştâb

t.-ğa

[149b01(Müzzemmil73/19)]:

innâ hâzâ = ve bu âyatları kim /
tezkirah = yâd kılduq pend turur
/ fe men = kim tilese / şâttehaze
= tutğa / ilâ rabbihi = yol kendü
tanğrısına

t.-ğa men [161b11(İnsan76/13)]:
eger bulara ünğülse men üç kün
oruç tutğa men tidi Fâtıma taqı

t.-ğam

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]

ma‘lûm = ya‘ni toğurduqı vaqta
tegin kim ança ana qarnında
kim tutğam / 23 / fe qadernâ =
ve taqdîr kılduq ve eygü / fe
nı‘me‘l qâdirün = ve eygü
miqdâr kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

t.-ğucı [175a11(‘Abese80/2,03)]:

‘itâb turur / 03 / ve mâ yüdrîke =
ve kim âgâh kıldı sanğa /
le‘allehu = meger kim ol arıq /

yezzekkâ = bolsa / 04 / ev

yezzekkeru = tutğucu

t.-mağay

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve nese
iş işlemege āsān diyü kıldım

tutmağay ve anıñ

t.-mağ [161b13(İnsan76/13)]: üç

kün oruç tutmağ nezür kıldı
tañgrı ‘azze ve celle bularğa

‘ākıbat[lıg]

t.-mağlıktan

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:

fe aḥaznāhü = bes tutam anı
katıg / aḥzā vebīlā =
tutmağlıktan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhiz kılınğ

t.-tı [173a08(Nâzi‘ât 79/25)] fe

eḥazehüllahü = bes tañgrı anğa

‘ākubat kılur ve tuttı tañgrı anı /

nekālē‘l āhıreti = nekāl dünyāda

ğarğa kılam ve āhıratı(ak)

taṃuğa / vel ulâ = soğa

t.-up [162a13(İnsan76/13)]: ‘Alī

raziāllahu ‘anh Ḥasanı sağ eline

tutup ve

[162a14(İnsan76/13)]: ḥüseyni

sol eline tutup bular açlıqtann

titrerler erdi

tutul- tutulmak

t.-mış bol-ur

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taķı yesīr [bolur]

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salqum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmaķa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

turş F ekşi

t. [161a02(İnsan76/10)]: ‘abūsan
= ya‘ni turş / qamtarīran =
duşhār / ibnü ‘Abbās aydur
turş kıl-

t.-dı

[152b05(Müddessir74/22,23,24)

]: şümme ‘abese = menğzinn

burtardı / ve besere = ve yüzinn

turş kıldı / 23 / şümme edbera =

anda kirü yandı / vestekber = ve

tekebbür kıldı / 24 / feķāle =

ayıt[t]ı

tüken- tükenmek

t.-mes

[151b02(Müddessir74/13)]: anıñ

yemişi(iy) yayınn kışın

tükenmes ve ardmas erdi andağ

tün akşam

t. [147a13(Müzzemmil: 73/01)]

tā tün namāzınn kılğıl diyü

[147a14(Müzzemmil73/2)]:

ķumi‘l leyle = örü tur tünin / illā

ķalīlā = meger azķınanġ /

nışfehu = yarım tün uzun dört

arşūn yarısı benim üzere yarısı

payġāambar üzere

t.+i(ak)

[173b03(Nāzi‘ât79/28,29)]:

aġtaşe = ķādir yırak ve ķaranġu /

leylehā = tūni(ak) / ve ahrace =

ve çıkardı andann ķuşluk /

đuĥāhā = ya‘ni dün kūn birle /

29 / ve‘l erġa= ve yirni / ba‘de =

andan

t.+in [147a14(Müzzemmil73/2)]:

ķumi‘l leyle = örü tur tünin / illā

ķalīlā = meger azķınanġ /

nışfehu = yarım tün uzun dört

arşūn yarısı benim üzere yarısı

payġāambar üzere

tür çeşit

t.+lū [155a10(Müddessir74/52)]:

ķamu yirde iki türlü bolur biri

ĥaķa dimek biri yok dimek

t.+lū

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe

cea‘le = ķıldı / minhü‘z

zevceyni‘z zekerâ = andann iki

türlü irkek / ve‘l ünsâ = ve tişi /

40 / e leyse zalike = iy yok mu

ol kim andaġ kim

U

uç uç, kenar

u.+ı(iy) [169b09(‘Amme78/25)]:

ķamu ‘azābnıġ uci(iy) kıyı yok

uçmak cennet

u. [148a11(Müzzemmil73/7)]:

ve uçmak subĥa diyü terk

barmaķ bolur

[157a08(Kıyamet75/23)]:

payġāambar aytı ‘aleyhi‘s selām

uçmak ĥalkları bisreki bularıġ

[154b05(Müddessir74/40,41,42)]:

fī cennātin = uçmak içinde /

yetesā‘elūn = sorarlar cevır

ķılġan / 41 / ‘ani‘l mücrimīn =

mücrimlerġa / 42 / mā

selekekūm = kim ne ketürdi

sizleri

[157a10(Kıyamet75/23)]:

ķörgeler ve ol ķişiler kim

ķirāmıraķ bolsa uçmak içinde

andaġ

[159b08(İnsan76/)]: taġrı

ķatında uçmak ve ĥarīr bolġa tidi

[161a07(İnsan76/13)]: lā
yeravne = körmeyeler / fihā =
anda / uçmak içinde

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşkavne = ve
birgeler bularğa ve içürgeler /
fihā = uçmak içinde / ke'se'n =
çanak kibi

[163a02(İnsan76/17,18)]: kâne
mizācūhā = mizāc / zencebīlā =
zencebīl bolğa / 18 / 'aynen =
bıngar bar / fihā = uçmak içinde
/ tusemmā = ād birür

[163a06(İnsan76/18)]: uçmak
halklarınġumlu bolur tamām
kāfer kibi dādıġ

[170a03('Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke'sen = yaşları
berāber bolğa / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme'üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmak içinde

[173b09(Nâzi'ât79/34)]: i't
tāmmetül = ['aceb] ketürmeklik
ya'ni kıyāmet / kübrā = uluġı / ol
vaqtun kim uçmak halkınn
uçmağa iltge

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = taŋrı fermānındann
nehy kılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevāsındann /41/ fe inne'l
cennete = hōy uçmak / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

[179b01(İnfitar82/12,13,14)]:
mā tef'alūn = bilürler anı kim
işlersiz / 13 / inne'l ebrāra = hōy
ebrār eygüler / le fī = uçmak /
ne'īm = ni'meti(iy) içinde bolğa
/ 14 / ve inne = hōy

[182b04(Mutaffifin83/34)]:
uçmağa kelseler kirmege uçmak
kapusınn anğa bağlaġalar
u.+a [161a06(İnsan76/12,13)]:
ve harīran = üzere yoġsulıġ bular
uçmağa kirürge ve harīr / 13 /
mütteki'īne = ertege ya'ni tekye
kılup turur bolğa / fihā 'ale'l
erā'iki = tahtlar üzere

[169a08('Amme78/20,21)]: fe
kānet = tā bolğa / serāban =
salķum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kānet mirşādan =
uçmağa ketürmeye şırāt üzere
mirşād tutulmuş bolur

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekīlarga / mefāzan /
korkmaklık bolğa / 32 / hadāikā
= tamuğdann uçmağa / ve
ağnāban = bostānlar ve üzüm
/ 33 / ve kevā‘ibe= ve kıranıklar
kim

[171a09(Nâzi‘ât79/)]: andann
fermān kelge uçmağa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[171b09(Nâzi‘ât79/4)]: kim
mü’mīnler cānın iştāb birle
uçmağa iltürler

[173b09(Nâzi‘ât79/34)]: i‘t
tāmmetül = [‘aceb] ketürmeklik
ya‘ni kıyāmet / kübrā = uluğı / ol
vaqtun kim uçmak halkınn
uçmağa iltge

[182b03(Mutaffīfīn83/34)]:
ayıtgalar kim keliñg uçmağa
kiriñg diyü tamām

[182b04(Mutaffīfīn83/34)]:
uçmağa kelseler kirmege uçmak
kapsınn anğa bağlağalar

u.+da [163b09(İnsan76/21)]: ol
ter yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

u.+nı

[177b03(Tekvir81/12,13,14)]: ve

ize‘l ceḥīmü = ve kaçan tamunı /
su‘ırat = kızdursalar / 13 / ve
ize‘l cennetü = ve kaçan
uçmağnı / üzlifet = yavuk
kısalar / ‘alimet = bilgiler

ufuk A *ufuk*

u.+a [171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuka tā
ağar ya‘ni yırakta turur

‘uḳūbet A *ceza, eziyet, işkence*

‘u.+ler

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziñg / ledeynā =
katımızda turur / enkālān = ya‘ni
āḥırat ‘azābı(iy) ve uluğ katıg
‘uḳūbetler / ve ceḥıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

ulaş- *ulaşmak*

u.-turgā [156a05(Kıyamet75/3)]:
körmeyince inanmaya men iy
çürmiş süñgükleri nete ulaşturgā

u.-u tur-ur

[158a12(Kıyamet75/29)]: dünyā
āḥırat birle ulaşı turur

[164b04(İnsan76/28)]:

ḥalaḳnāḥüm = yarat[t]uḳ bularnı
/ ve şedednā = ve katıg yarattım

bularıñg hılqatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

ulu *büyük, ulu, yüce*

u. [156a10(Kıyamet75/4)]: uşak
sünğük yirine kelmeye uşakı(iy)
ulu yirine barmağa

u. [169b07(‘Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında tağça

[180a07(Mutaffıfın83/3)]:

[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiçisi birle satar
erdiler

u.+[lıkıñgda]

[158b16(Kıyamet75/35)]: sañga
tirligiñgde ve ulu[lıkıñgda]

u.+lıkındann

[157b06(Kıyamet75/23)]:

tañgrıga tañgrınıñg ululıkındann
ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
üçün

u.+larına

[148b06(Müzzemmil73/11)]:

üli‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Kureyş ulularına / ve
mehhilhüm qalılā = ve mühlet
birgil bularğa azkınañ

u.+sı

[153a07(Müddessir74/30)]:

közleri bularıñg yıldırım kibi
ağızları ulusı tamām

uluğ *büyük, ulu, yüce*

u. [146a02(Cin72/22)]: min
dūnihī mültehadā = adın hıç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kâferleri ayıtlar uluğ iş
ketürdünğ

[148a01(Müzzemmil73/4)]:
seniñ menziletiñg uluğ bolğa
kim oqısañg

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
inne = ve hōybiziñg / ledeynā =
katımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluğ katıg
‘uqūbetler / ve ceħıymā = artuğ
bolğa ve uluğ öd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

[150a06(Müzzemmil73/20)]:
ve a‘zame = ve uluğ / ecran =
müzd / ve estağfirullah = ve
yarlıkamağ dilemek tañgrıdann /
innellahe = kim tañgrı

[153a08(Müddessir74/30)]:
uluğ hişār kibi ve bulardann
tegme biriniñg ança küçi(iy)

[156a09(Kıyamet75/4)]: yirlü
yirine cem‘ kılğam neçeme
tobrağa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenġ /
şemme = andaġ / raeyte =
köresenn / ne‘îmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluġ mülk / kebîrā
= andaġ yād kıldı

[166b05(Mürselat77/27)]
ravāsiye = taġlar / şāmiḥātin =
uluġ yüce / ve eşaynāküm =
kıldım sizge / ma‘en = ḥōş /
fūrātā = su

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuķı(ak) / ke‘l kaşr
= uluġ kümişçe bolġa ve
aydurlar kaşur uluġ arķlar bular /
33 / ke ennehū = andaġ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruġ
bolsa ya‘ni kara dūçaķ yollar

[173a04(Nâzi‘ât 79/20,21)] fe
erâhū‘l āyete‘l kübrā = ve anda
körterdi uluġ āyat ‘asâ taķı yed-i
beyzā ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soķup künciki
yışır erdi / ve ‘aşâ = ve yalġan
didi ‘āşī boldı

[173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü qayıtı
ve i‘râz kıldı / yes‘â = ve ḥılaf
kıldı / 23 / fe ḥaşerra = taġrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe

nādâ = cāzularnı ve nidâ kıldı
uluġ taġrı

[173a06(Nâzi‘ât 79/24)] fe ķāle
= bularıġ arasında / ene =
ayıtımaz men / rabbükümü‘l ‘alâ
= uluġ taġrı sizge / yok ve men
siziġ

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhā = şābit kıldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolġa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
siziġ yılķılarınġızġa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluġ ‘aceb
[ketürmeklik]

u.+1 [173b09(Nâzi‘ât79/34)]: i‘t
tāmmetül = [‘aceb] ketürmeklik
ya‘ni kıyāmet / kübrā = uluġı / ol
vaķtun kim uçmaķ ḥalkınn
uçmaķa iltge

u.+ [178a02(Tekvir81/20,21)]:
‘inde zi‘l ‘arşı = ‘arş taġırısı
ķatında işlerde mümkün turur /
mekīn = ‘azim uluġ / 21 /
müta‘ın = tā‘at kıılmaķ / şemme
= andann anġa / emīn = ya‘ni
ferişteler

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāḥıbüküm = ya‘ni cebre‘îl ve
tegül siziġ işiġiz / bi mecnūn

= delü / 23 / ve lâ kad raāhü = ve
hōy kördi cebre'îl uluğ şüretinn /
bi'lüfûki'l mübîn = ol ne hayat
tā āşkere

[180b01(Mutaffifîn83/5,06)]:

‘azîm = uluğ kün / 06 / yevme
yekûmü‘n = kim turgalar / nāsü
= âdemîler / li rabbi‘l‘âlemîn =
tanğrığa halklarınğ ya‘ni tanğrı
fermânına

u.+lıkın

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:

ni‘metimğa arzu turur / 06 / ve lâ
temnün = ve minnet kılğa /
testekşir = uluğlıkın / 07 / ve len
rabbike = ve tanrıga

u.+ları

[182a03(Mutaffifîn83/29)]:

innellezîne = hōy ol kişiler kim /
ecrāmü = kâfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velîd bin
Muğyire kibi / kânü = bolğa /
minellezîne = ol kişiler kim

u.+rak

[154a12(Müddessir74/34,35)]:

izā = andann kim / esfer = ağarur
kim / 35 / innehā = seferi(iy) bir
turur / le ıhde‘l küber = işlerde
uluğrak

uluğ bol-

u.-ğa [163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter kişi menzileti(iy) uluğ
bolğa kim önğın ve sonğın kamu
körge

uluğ tur-

u.-ur [168b04(‘Amme78/2,03)]:

‘ani‘n nebei‘l ‘azîm = ol habar
kim uluğ turur ya‘ni Qurân ve
kıyâmet bürhânı(iy) / 03 / ellezî
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fîhi = hııaf kılurlar bir neçelere

uluğ tut-

u.-ğıl

[148a12(Müzzemmil73/8)]:

vezkür isme = ve yād kılğıl
kendü tanğrınınğ ādını / rabbike
= uluğ tutğıl / ve tevette‘l ileyhi
= ve tevħîd ve hālîş bolğıl

ulula- yüceltmek

u.-ğıl [150b05(Müddessir74/2)]:

kum = örü tur / fe enzîr = ve
korkıd halkları / ve rabbeke = ve
ululağıl / fe kebir = tanğrını /
‘Abdullah aydur

unacı inanmış, inanan

u. [157b13(Kıyamet75/27)]:

efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
tanğrı

ur- *vurmak, dövmek*

u.-miş

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:

min raḥīkīn = Һamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / maḥtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥitāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilâ mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

u.-salar

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufū = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāū =
ve kaçan kökni qazsalar / küşitat
= ve tartarlar yirindenn ursalar
u.-urlar

[181a04(Mutaffifin83/14)]: anıñ
könğline ururlar eger tevbe kılsa
ol könğlindenn kider

urağut *kadın*

u. [160b11(İnsan76/8,09)]:
[yesir] bolur ve urağut taqı yesir
bolur / innemā = Һōy /
nuṭ‘ımüküme‘l = ta‘ām birgevüz
sizge

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘utbeh ayttı yā Muḥammad

eger senn urağut üçün kılur
[ersenğ]

u.+[d]ann [160a06(İnsan76/2)]:
emşācin = bir erdenn ve
urağut[d]ann / nebtelihi = ve
emrū nehyi birle sınayım / fe
ce‘alnāhu = kılduq anğa /
semī‘an beşiran = kulak ve köz
yara[a]t[t]uq

u.+ı [158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduqı cān açığı(iy)
qatıqlığındann ve ura[ğutı]

u.+lı [152b01(Müddessir74/18)]:
endişe kıldı aytı ol cāzu ol kim
erli urağutlı

u.+larına

[157a09(Kıyamet75/23)]: bolğa
kim baqalar Һazinedarğa ve
kendü urağutlarına minğ yıllık
yirdenn

u.+ındann

[176b01(‘Abese80/35,36)]: ve
ümmihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāḥıbetihi = ve
urağutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hīç kimse

[176b05(‘Abese80/36)]: Lūṭ
payğāambar urağutındann qaçğa

ve benīhi nūḥ paygāmbar
oğlındann kaçğa
u.+una [161b03(İnsan76/13)]:
evine bardı ta‘ām tiledi
urağutuna aytı aṅga ta‘ām

uşak *ufak, küçük*

u. [156a10(Kıyamet75/4)]: uşak
sünğük yirine kelmeye uşakı(iy)
ulu yirine barmağa
[158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ğuti(iy) uşak oğlanları
kayğusındann sarmaşur ve gür
kayğusındann sarmaşur
u.+ı(iy) [156a10(Kıyamet75/4)]:
uşak sünğük yirine kelmeye
uşakı(iy) ulu yirine barmağa
u.-ları tur-ur
[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim sağdınkılar müsülmān
uşakları turur ve taķı aydurlar
‘ilimler turur

uy- *uymak*

u.-maya er-dim
[159a07(Kıyamet75/35)]: hem
karavaş oğlanına uymaya erdim
didi paygāmbar aytı ‘aleyhi’s

uyku *uyku*

u. [168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḳnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /

ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyku sizge tenleriṅgiz / sübātā
= rāḥat

uzat- *uzatmak*

u.-salar
[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
ḥuḳḳat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l arḍu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elḳat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
ḳarnında turur

uzın *uzun*

u. [147a14(Müzzemmil73/2)]:
ḳumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
ḳalīlā = meger azḳınaṅg /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşūn yarısı benim üzere yarısı
paygāmbar üzere

uzun *uzun*

u. [148a09(Müzzemmil73/7)]:
inne leke = ḥōy saṅga turur /
fī‘nnehāri = kün içinde / sebḥan
= firāğlıḳ / ṭavīlā = uzun

[164b02(İnsan76/26,27)]:

leylen = dünin / ṭavīlā = uzun
ya‘ni taṭavvu‘ / 27 / inne = ḥōy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yūḥıbbūne‘l ‘ācilete = dünyānı

[169a09(‘Amme78/22,23)]: li‘t
 tağīne = tağlarğa ya‘ni
 kâferlerğa / meāban = kirü yanışı
 tamuğa bolğa / 23 / lābiṣīne =
 turgalar anda/ fihā = uzun /
 aḥkāban = rūzgār

Ü

üç üç (sayı ismi)

ü.
 [147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
 ev enkuš = ya eksük / minhu =
 andann / kalīlān = azkınanğ / 04
 / ev zid = ya ol қadarlu / ‘aleyhi
 = üç ülüde bir

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
 artur andann ya üç ülüde iki
 ülüsi anıñ andann anğa yād kıldı

[151b04(Müddessir74/13)]:
 aydur on üç oğlı(iy) bar erdi
 tamām bu āyat indi erse

[155b05(Kıyamet75/)]:
 [ḥarf]ları üç yüz elli iki turur ve
 Übey bin Ka‘b aydur kim

[161b11(İnsan76/13)]: eger
 bulara ünğülse men üç kün oruç
 tutğa men tidi Fāṭıma taqı

[161b12(İnsan76/13)]: andavuk
 nezür kıldı üç kün ve bıraқır taqı
 bar erdi ol taqı

[161b13(İnsan76/13)]: üç kün
 oruç tutmaқ nezür kıldı tañrı
 ‘azze ve celle bularğa
 ‘ākıbat[lıg]

[161b14(İnsan76/13)]:
 [‘ākıbet]lıg birdi ve bularınğ
 evinde hıç ta‘ām yok erdi ve üç

[165b04(Mürselat77/03)]
 neşrann = yumşaq huy / Hasan
 Başrı aydur üç қurla anda yād
 kıldı

[167a02(Mürselat77/29,30)]
 tükezzibūn = yalğan қılır
 erdinğiz dünyāda / 30 / inṭaliku
 ilā zıllin = barınğ ol kölgeye kim
 / zı selasin = üç üzüg bolur /
 şu‘abın = tamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
 zalīlim = üç üzüg bolur tamu
 köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
 dūçaқ yelinğne / mine‘l leheb =
 asıg қılğa / 32 / innehā =ol kün
 kim / termī = ya‘ni tegme

[169b06(‘Amme78/25)]: su
 bolur aydurlar ġassāқ tamuğda
 üç yüz dere tegmesinde

[169b07(‘Amme78/25)]: üç
 yüz ev tegme evde dört yılan ulu
 tegmesi başında tağça

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve Һarfleri üç yüz on tokuz
ve Übey bin Ka‘b aydur
ü.+de

[149b03(Müzzemmil73/20)]:
min şülüseyi‘1 leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsehu = ve üçde biri(iy) / ve
ta‘ifetü = ve ol bölük kim
üç tur-
ü.-ur [171a04(Nâzi‘ât79/)]: [yüz
toksan] tokuz turur ve Һarfları
yidi yüz elli üç turur

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve Һururları biş yüz [otuz
turur]

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırk turur ve Һarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka‘b

[182b11(İnşikak84/)]: ve
Һarfleri tört yüz otuz üç turur
paygâmbâr aytı kim

üçün için

ü. [144b01(Cin72/9)]: ve ennâ =
ve Һöy / künnâ = biz erdük /
naķ‘udu = oturanlar / minhâ =
kökde / meķā‘ide =
oturıcılardan / lil sem‘i =
işidmek üçün

[151a03(Müddessir74/5)]:
[minnet] kılmağıl ta‘at
kıldukunğ üçün herçi ne kılsañg
menim

[151a10(Müddessir74/11)]: bin
Muğire‘1 Mağdüm üçün indi

[153b04(Müddessir74/31)]:
anıñ üçün kim tevrât incil

[153b09(Müddessir74/31)]:
münâfık yok erdi nifâkı(iy)
bolğası bunı Һılaflık üçün
aydurlar

[154a11(Müddessir74/32,:
33,34)] kellâ = Һafâkim / ve‘1
kamer = and[a] yâd kılğam / 33 /
ve‘1 leyli = ay düni(iy) üçün / iz
= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve‘ş şubhı = ve şubh

[155a03(Müddessir74/49)]:
üçün şefâ‘at kılur anğa bağışlağa
bularğa kimerse şefâ‘at kılmağa

[155b09(Kıyâmet75/1,02)]: lâ
= lâ şılah turur ma‘nisi / uķsimü
= anda yâd kılur / bi yevmi‘1
kıyâmet = kıyâmet küni(iy) üçün
ve anıñ aĥvâli(iy) üçün / 02 / ve
lâ uķsimü = ve taķı anda yâd
kılğam

[155b12(Kıyâmet75/2)]:
[melâmet] kılur eygülü aydur

taķı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuklu

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘aşılik kıldım dir

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar ḥarām ḥelāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü ḳosa

[157a03(Kıyamet75/16,17)]: lā
tüḥarrik = tebretnegil ḳurān
üçün / bihi lisāneke = seniḡ
tiliḡ / li ta‘cele bihi = iştāb
ḳılma anı kim / 17 / inne ‘aleynā
= maḡga turur

[157b06(Kıyamet75/23)]:
taḡrıḡa taḡırınıḡ ululıḡındann
ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
üçün

[157b08(Kıyamet75/23)]:
buları körmeklik içinde anıñ
üçün kim bendeleriḡ

[160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se taḡrı ‘azze ve
celle dostlıķı(iy) üçün ta‘ām
biriḡiz

[160b09(İnsan76/8)]: ‘alā =
birgeler / ḥubbihi = taḡrı
dostlıķı(iy) üçün miskīnan =
yoksullarḡa / ve yetīman = ve
yetīmlerḡa / ve esīran = ve yesīr

[160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = taḡrı yüzi(iy) üçün
ya‘ni fermān üçün / lā nūrīdu =
tilemedün / minküm = sizdenn /
cezā‘an = cezā

[161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andaḡ erdi kim Ḥasan
ve Ḥüseyyin raḡıyallahu

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn uraḡut üçün ḳılır
[ersenḡ]

[165b02(Mürselat77/01)]:
[ferište]ler turur kim ıyur emr-i
ma‘rūf ve nehiy-i mekr üçün

[165b12(Mürselat77/06,07)]:
bunuḡ üçün ḳamuḡ and[a] yād
ḳıldı / 07 / innemā = kim ol
va‘ad ḳılır / tū‘adūne = sizlerḡe

[168b02(‘Amme78/1)]:
birbirine Muḥammad üçün ve
ḳurān ve ḳıyāmet

[168b03(‘Amme78/1)]: üçün
aḡga cevāb birdi taḡrı ‘azze ve
celle ḥabar birdi

[171a07(Nâzi‘ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

[171b01(Nâzi‘ât79/2)]: ibn
‘Abbās aydur munı mü‘minler
hānı(iy) üçün aydur kim çıktuğa

[175b06(‘Abese80/16)]:
[‘utbeh bin] ubey ebū leheb üçün
indi

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuğ üçün / zenbin =
öldürdünğ / kıtilelet = anıñ
yazuğı(iy) yoğ erkenn

[177b08(Tekvir81/16)]: kendü
yolları cevāb anıñ üçün dirler
kim

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve hunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar anğa
hunnes

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:
üçün tirlar ‘uluv-i rif‘at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrāke = ve ne oğturdı sanğa
kim
üçün er-

ü.-se [164a10(İnsan76/24)]:
üçün erse men ança mālı(ak)
birgem senn diledügince tanğrı
ayttı

üküş çok

ü. [145a05(Cin72/16,17)]: hüm
= bularğa / mā‘[en] ğadekā =
üküş şu bularğa ya‘ni ni‘metkinğ
kılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim katığ bularğa ācib fitne
kılğam bularğa tā kendü / fih ve
men yu‘riž = imāmlarınñ
öldürdıği ‘Osmān bin ‘Afān ve
her kim i‘raž kılsalar

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
kıylā = tolu bolğa sözdenn /
ya‘ni okumaqlıkda ve tā‘at
kılmaktan üküş sevāb bolğa

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
anğa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= hāzır Mekkedenn anıñ birle

[155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] kıılır eygülü aydur
tağı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuğlu

[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince kaçan üküş
yise şarāb-ı tahūr

[165a02(İnsan76/30)]: kim biz
üküş nese tilervüz

[171a09(Nâzi‘ât79/)]: andann
fermān kelge uçmağa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş kırla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[180a09(Mutaffifîn83/3)]:
bularğa yoqsullıg birür ve qanıqı
qavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

[180a10(Mutaffifîn83/3)]:
bolsa tanğrı bularğa ölüm üküş
birür qanıqı qavum kim zekât

[181b05(Mutaffifîn83/18,19)]
üçün tirlar ‘uluv-i rif’at yüceden
yüceye bolur / 19 / ve mā edrâke
= ve ne oqturdı sañğa kim

ü.+indenn
[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

ülü ölçü

ü.+de

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enkuš = ya eksük / minhu =
andann / qalīlān = azkınañg / 04
/ ev zid = ya ol qadarlu / ‘aleyhi
= üç ülüde bir

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsi anıñ andann aña yād kıldı

ü.+gi

[149b03(Müzzemmil73/20)]:
min şülüseyi‘l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsheu = ve üçde biri(iy) / ve
tā’ifetü = ve ol bölük kim

ü.+si

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsi anıñ andann aña yād kıldı

ümīd F ümit

ümīd tut-

ü.-ar

[151b06(Müddessir74/14,15)]:
ve mehhdetü =kiñgirü kıldım /
lehu = aña / temhīdānn =
tirligi(iy) körklü kiñgrü / 15 /
şümme = andann / yaṭmeu‘ =
ümīd tutar erdi / en ezīd = kim

arturgam ni‘metinn artur menüm
tama‘ı(iy) kesilmedinn bundan

ümme *A ümme, dinî topluluk*

ü.+im [159a08(Kıyamet75/35):
selām kamu ümmeleriñg
fir‘avunı(iy) bar menüm
ümmeim fir‘avunı(iy) [e]bu
cehl turur

ü.+leri
[166a05(Mürselat77/16,17)] e
lem nühlıkı‘l = iy hākım helak
kıldı / e‘l evvelīn = öñgdünki
ümmeleleri / 17 / şümme
nütbı‘uhümül = andann bularıñg
izince helak [kılgām] / āhırīn =
[helak] kılgām bes sonğrakılarnı
ü.+leriñg
[159a08(Kıyamet75/35): selām
kamu ümmeleriñg fir‘avunı(iy)
bar menüm ümmeim
fir‘avunı(iy) [e]bu cehl turur

ün ün, ses

ü. [150b07(Müddessir74/2)]:
Hıra tağından iner erdim dere
ortasında mañga ün
ü.+i(iy)
[176a09(‘Abese80/33,34)]:
cāeti‘ş şāhhatū = kıyāmet üni(iy)
kulağa kesilmedinn / 34 / yevme
= ol kün / yefirru‘l mer’ü =

kaçgalar eren / min ahīhi =
karındaşlarındann

ü.+in [172a04(Nâzi‘ât79/7)]:
ünün ürür kamu halk ölür ve tağı
[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tir[ü]lür tañgrı
fermānı(iy) birle aydurlar

ünğül- *hile kılmak, aldatmak*

ü.-se men [161b11(İnsan76/13)]:
eger bulara ünğülse men üç kün
oruç tutğa men tidi Fātıma tağı

ür- *üfleme*

ü.-esenn
[158b14(Kıyamet75/35)]: ya‘ni
sen ses üresenn muñga
ü.-se
[151a07(Müddessir74/8,09)]: fe
izā = kaçan ürse / nūkıra fı a‘n
nāķūr = boruğnı / 09 / fe zalike =
hōy ol / yevme‘īzin = kün /
yevmün = kün turur

[169a05(‘Amme78/17,18)]:
inne yevme‘l faşlı = hōy kıyāmet
küni(iy) / kāne miykātan =
miykātı(iy) bolğa / 18 / yevme
yünfehu = ol kün kim ürse
ü.-ür [172a04(Nâzi‘ât79/7)]:
ünün ürür kamu halk ölür ve tağı

[172a05(Nâzi‘ât79/7)]: bir ünin
ürür kamu tır[ü]lür taŋrı
fermānı(iy) birle aydurlar

üstün *üst, üzeri, yukarı; değerli*

üstün tur-
ü.-ur [181b01(Mutaffīfīn83/18)]:
paygāmbar aytı ‘iliyyīn yidi
kökdenn üstün turur ‘arş
altınında

üze *üzerini, üzerinde*

ü. [172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:
kālū = aydurlar / tilke = anda
kaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / hāsiratün =
ziyān kılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolga kim

üzere *üzerine, üstüne*

ü. [144b03(Cin72/10)]: ve ennā
= ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erāde bihim = veya tiler
bularıŋ

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler ‘āciz [kılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
kılmayavuz taŋrı anı / fi‘l arzı =

yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
kılmayavuz anı

[145a04(Cin72/16)]: ve en = ve
eger / levisteķāmū = istiķāmet
kılısalar / ‘alā‘t tārīķati = īmān
tārīķatı(iy) üzere / le esķaynā =
birge erdük

[147a14(Müzzemmil73/2)]:
kumi‘l leyle = örü tur tünin / illā
kalīlā = meger azķınanġ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
paygāmbar üzere

[149a03(Müzzemmil73/15)]:
şāhiden = danuķ / ‘aleyküm =
siziŋ üzere / kemā = andağ kim
/ arselnā = ayduķ / ilā fir‘avne =
fir‘avun tapa

[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi‘l arđı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min fağlillahi =
taŋrıdann fazl / ve āharüne = ve
taķı ol kim

[150b10(Müddessir74/2)]:
[kök]den asra kürsī üzere bir
ferište kördüm olturur ķorķu

[151a08(Müddessir74/9,10)]:
‘asīr = düşhār / 10 / = ‘alā‘l
kāferīne = kāferler üzere / gayru

= yok / yesîr = âsânlık / 11 /
zarnî = çoğıl mini

[156a07(Kıyamet75/4)]: belâ
kâdirîne = belî kâdirvüz kim /
‘alâ = anıñ üzere kim / en
nüsevviye = râst kılğam /
benâneh = barmaqlar
sünğüklerin

[156b07(Kıyamet75/13,14)]:
andann sonğra anı işlese / belî
insânü = bil kim âdemîler kendü
/ ‘alâ nefsihi = tatları üzere
huccet turur kim

[159b02(Kıyamet75/40)]:
biķâdirin = yâ yaradubilür
kudreti(iy) bar / ‘alâ = anıñ üzere
kim / en yuħyiye‘l mevtâ =
tirürge elüğni / e leyse zalike
biķâdirin ‘alâ en yuħyiye‘l
mevtâ

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insâni = âdemîler üzere / ya‘ni
anğa kim âdemî didi ve bildiler
kim

[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
harîran = üzere yoksulıg bular
uçmaķa kirürge ve harîr / 13 /
mütteki’îne = ertege ya‘ni tekye
kılup turur bolğa / fihâ ‘ale‘l
erâ’iki = tahtlar üzere

[168b09(‘Amme78/11,12)]:

me‘âşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynâ = ve
yine kılduķ / fevķaküm = sizinğ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidâdan = muħkem

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s
semâü = kökni pâre pâre kılğa /
fe kânet ebvâban = tamu
miķdârınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibâlü = ve yoritge tağları birbiri
üzere

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe
kânet = tâ bolğa / serâban =
salķum kibi / 21 / inne
cehenneme = dūçaķ üzere yol
turur kim / kânet mirşâdan =
uçmaķa ketürmeye şırâţ üzere
mirşâd tutulmuş bolur

[172a09(Nâzi‘ât79/10)]:
yeķülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnâ le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

[172b01(Nâzi‘ât 79/13,14)]:
zecratün = ya‘ni nuţfe /
vâħıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izâhüm = kaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol hâlid biz
üzere kelmiş bolsa

[173b07(Nâzi‘ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhā = ol yirdenn /
mā‘ehā = suvnı / ve mer‘âhā =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve‘l cibāle = ve tağlar yir üzere

[177a05(Tekvir81/1)]: neseni
nese üzere anıñ kibi ay kün tağı
bir bolğa

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuğ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ğaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahıl
tegül

[179a02(İnfitar82/4)]: mal[l]arı
yir üzere tüşge

[179a07(İnfitar82/8)]: şūratın =
şūret üzere kim / mā şāe = tiler
terkīb [kıldı] / rakkebek =
[terkīb] kıldı sini / anıñ
qarındaşlarına

[181b09(Mutaffifin83/22,23)]:
le fī ne‘īm = ni‘metler içinde
bolur / 23 / ‘ale‘l erā’iki = tahtlar
üzere baqar anıñ kerāmetleri /
yenzurūn = baqarlar tañrıya
aydurlar kim yenzurūn ilā
rabbihim

[182a08(Mutaffifin83/33,34)]:
ḥāfızīn = üzere mūkel / 34 / fel
yevmellezīne = bes bu kün ol
kişiler kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / mine‘l küffari =
kāferlerdenn

[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:
‘ale‘l erā’iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzurūn =
olturup baqa turgalar tā bularğa
nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezā birgeler

üzüg parça

ü. [167a02(Mürselat77/29,30)]
tükezzebūn = yalğan kılur
erdinğiz dünyāda / 30 / inṭalikhū
ilā zıllin = barıñ ol kölgeye kim
/ zī selaşin = üç üzüg bolur /
şu‘abın = tamulu köligesi

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
dūçaq yeliñne / mine‘l leheb =
asıg kılğa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

üzüm üzüm

ü. [176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ḥabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi

yir siz / ve adben = ve yona
kim yılılarınız yir
ü.+ler
[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = h y / lil m ttek ne =
m ttek larga / mef zan /
orkmalık bola / 32 / ad i 
= amudann umaa / ve
an ban = bost nlar ve  z mler
/ 33 / ve kev ‘ibe= ve ıranlar
kim

V

va‘ad A s z verme

va‘ad ıl-
v.-dı [146a08(Cin72/23,24)]:
f h  ebed  = andann hem   e / 24
/ hatt  iz  = t  aan / raev m  =
k rseler anı kim / y ‘ad ne =
va‘ad ıldı bulara
v.-mı  tur-ur
[165a05( nsan76/31)]: e‘adde =
va‘ad ılmı  turur / leh m =
bulara / ‘az ben = ‘az b /
el men = ve uyu
v.-ur [146a10(Cin72/25)]: ul in
edri  = ayıtıl bil r men / e
ar b n = yakın turur / m 
t ‘ad ne = anı kim va‘ad ılır
[165b12(M rselat77/06,07)]
bunun    n amu and[a] y d

ıldı / 07 / innem  = kim ol
va‘ad ılır / t ‘ad ne = sizlerge

v cib A (yapılması) gerekli olan

v. [160b02( nsan76/7)]: ya‘ni
v cib nez rl r ol kim tanrı
‘azze ve celle bulara v cib
[ıldı]
v cib bol-
v.-mı  [167b07(M rselat77/46)]
k l  = yinq / ve temette‘  = ve
menfa‘at [ket r n] / kal len =
menfa‘at [ket r n] azına  /
inn k m = iy sizler kim /
m crim n = c r m ılucılar siz
ve ‘az b sizge v cib bolmı 
v cib [ıl-
v.-dı] [160b02( nsan76/7)]:
ya‘ni v cib nez rl r ol kim
tanrı ‘azze ve celle bulara
v cib [ıldı]
v.-ur [151a01(M ddessir74/5)]:
ya‘ni aıl ol n sedenn kim
‘az b v cib ılır kemi 
k nl ndenn

va‘de A bir i  i in  nceden belirlenen zaman

v.+si
[149a09(M zzemmil73/18)]: e‘s
sem   = ve k kler / m nfe ırun
= yarıla ol k n / bih = ve bola

/ kâne va‘dühü = va‘desi kazâ /
mef‘ulâ = bolğa
va‘de kıl-
v.-dık [160a08(İnsan76/3,04)]:
ve immâ kefurâ = ve amma kâfer
yarat[t]ım naspâs / 04 / innâ =
andan yâd kıldım / a‘tednâ = biz
va‘de kıldık / lil kâferîne =
kâferlerğa

vaḥiy A Tanrıdan peygamberlere
gönderilen ilahî haber

v. [148a05(Müzzemmil73/5)]:
mü‘minlerğa kaçan kim
payğambarğâ vaḥiy kelse terler
erdi

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḥalâl ḥarâm aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülkiyâti zikrâ = ol ferishteler
kim sanğa vaḥiy ketür

v.+denn
[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuğ / ve mâ = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l gaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlıg ve bahıl
tegül
vaḥiy kıl-

v.-avuz
[148a02(Müzzemmil73/5)]: innâ
se nülkiy = vaḥiy kılavuz /
‘aleyke = sanğa ya‘ni kuran /
kavlen sekiylâ = ağır turur
terâzûda

va‘îd A birini iyiliğe sevk ve
kötülükten uzaklaştırmak için
korkutma

v. tur-ur
[158b12(Kıyamet75/33)]: [E]bū
Va‘îd turur [E]bū Cehilğa
munğa tağı bir va‘îd er turur
ayıt[t]ı

vaḳt A vakit, zaman

v.+a
[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lûm = ya‘ni toğurduğı vaḳta
tegin kim ança ana ḳarnında
kim tutğam / 23 / fe ḳadernâ =
ve taḳdîr kılduğ ve eygü / fe
nı‘me‘l ḳādirün = ve eygü
miḳdār kılduğ / 24 / veylün =
vey ol kün

v.+ına
[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve ḳovam bularnı /
fî ḳarārin = ḳarār ma‘lûm /
mekīn = ya‘ni ana ḳarnında / 22

/ ilâ kâderî = tâ ma'lûm vaktına
tegin

v.+ında

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize'l mevû detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuk üçün / zenbin =
öldürdünġ / kıtile = anıñ
yazukı(iy) yok erkenn

v.+un

[147a11(Müzzemmil73/1)]: erdi
muñdann hekimler aydur bu ol
vaqtun erdi kim payġambar[lık]

[147b08(Müzzemmil73/4)]:
seyekūnu minkūm marzâ bu
Mekke de erdi ol vaqtun bu biş

[173b09(Nâzi'ât79/34)]: i't
tāmmetül = ['aceb] ketürmeklik
ya'ni kıyāmet / kübrâ = uluġı / ol
vaqtun kim uçmak halkınn
uçmağa iltge

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize'l cibālū = ve kaçan taġlarını /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolġa hıç qalmaya / 04 / ve ize'l
'işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / 'uṭṭilet =

'arabıñg eyġü meşeli 'aṭalet
kıldılar

v.+u

turur

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize'l cibālū = ve kaçan taġlarını /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolġa hıç qalmaya / 04 / ve ize'l
'işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / 'uṭṭilet =
'arabıñg eyġü meşeli 'aṭalet
kıldılar

vaqt er-

v.-di [151b11(Müddessir74/18)]:
innehu = kim / fekkera = ol
endişe kıldı / ve kâder = kendü
tenine taqḍīr kıldı / ve bu ol vaqt
erdi kim

ve A ve

v. [144b01(Cin72/9)]: ve ennā =
ve hōy / künnā = biz erdük /
naḵ'udu = oturanlar / minhā =
kökde / meḵā'ide =
oturıcılardan / lil sem'i =
işidmek üçün

[144b03(Cin72/10)]: ve ennā =
ve hōy / lā nedrī = biz bilmedük
kim / eşerrun = şer diledükinn /
ürīde = ol kişilerge kim / bi men
fī'l arzı = yir üzere turur kim bu

yulduzlar atmağı / em erāde
bihim = veya tiler bularıŋ

[144b05(Cin72/11)]: ve minnā
dūne = ve bizde andann bisrerek
/ zalike = ve bizler envā'larda /
kūnnā = muhtelif erdük / tarāiķa
= ya'ni bir nece müsülmān ve bir
nece cūdlar / kıdedān = ve tersā
ve kaderī ve rāfizi ve andavuk

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler 'āciz [kılmayavuz] / en len
nu'ciz'allahe = ['āciz]
kılmayavuz taŋrı anı / fi'l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu'cizehu = ve 'āciz
kılmayavuz anı

[144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = kaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve kaçan
bizler / semī'ne'l hudā =
istesevüz müsülmānlık dīnini ve
ķurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünĝ anĝa

[145a01(Cin72/14)]: ve ennā =
ve hōy / mine'l müsülmūn =
bizdenn müsülmānlar bar erdük /
ve mine'l ķāsiķūn = ve
bizlerdenn cevır kılgucılar bar

[145a03(Cin72/15)]: ve emme'l
ķāsiķūne = ve amma cevır
kılgucılar / fe kānū = bolĝa / e'l
cehennem = řamuĝa / hařabā =
ōdun

[145a04(Cin72/16)]: ve en = ve
eger / levisteķāmū = istiķāmet
ķılsalar / 'alā't tarīķati = ĩmān
tarīķatı(iy) üzere / le eşkaynā =
birge erdük

[145a05(Cin72/16,17)]: hūm =
bularĝa / mā'[en] ĝadekā = ũküş
şu bularĝa ya'ni ni'metkinĝ
kılgā erdük andaĝ kim / 17 /
lineftinehūm = müsülmānlar kibi
kim ķatıĝ bularĝa ācib fitne
kılgam bularĝa tā kendü / fih ve
men yu'riş = imāmlarının
öldürdiĝi 'Oşmān bin 'Afān ve
her kim i'raş kılsalar

[145a06(Cin72/17)]: 'an zikri
rabbihi = taŋrısını yād kılmak
ya'ni taŋrısının / yeslūkhū =
yād kılmasa kemişke bularĝa /
'azāban řa'adā = 'azāb ve dūşhār

[145a09(Cin72/18)]: mezgide
kelsevüz ve seniñ birle yād
kılgavuz ve ıraķ olturgavuz

[145b02(Cin72/18)]: ve
naşraniler ya'ni mezgidlere

bāzirgenlik ve işiñiz ya‘ni
mezgidge

[145b03(Cin72/18)]: iltmenġ
ve anda t̄a‘at kılınġ ve tañgrını
yād kılınġ ayruķ hıç

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu
= ve h̄öy / lemmā k̄ame = kaçan
turdı erse / ‘abdullahi = tañgrı
bendesı / yed‘ühü = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[145b08(Cin72/19)]: barur erdi
ve ḥabar birür erdiler bular kim
müsölmānlar ḥariş [turur]

[145b09(Cin72/19)]: [ḥariş]
turur ḳurānġa ve payġāmbarġa
ve aydurlar kim ḥabar turur
cinnīler

[145b11(Cin72/20)]: k̄ale =
ayıt[t]ı / innemā = payġāmbar
kim / ed‘ū = oġıyavuz kendü /
rabbī = tañgrımıznı / ve lā ünrikü
= ve şirk ketürmeyevüz / bihi
eḥadā = hıç anġa ortak

[145b12(Cin72/21)]: ḳul inni =
ayıtġıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
ḳılumaya men / leküm = hıç /

ḳarran = ziyān ve ne taķı hıç / ve
lā raşeden = yalġan körmeyemen
[146a01(Cin72/22)]: ḳul inni =
ayıdgıl kim mañġa / len yücīranī
= hıç feryād tegmege / minellahi
= tañgrıdann / eḥadün ve len
ecide = hıç kimerse ve bolmaya
men tañgrıdan

[146a02(Cin72/22)]: min
dünihi mülteḥadā = adın hıç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluġ iş
ketürdünġ

[146a03(Cin72/22)]: ve ḳamu
ḥalklar birle duşmān boldunġ
bundann savulġıl sini saķlayalıñ

[146a04(Cin72/22)]: ḳamu
belālardann ve zinhār birgelim
tañgrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı

[146a05(Cin72/23)]: ayıtı / illā
belāġān = ve ḳılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
tañgrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
tañgrıdann turur ve tañgrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āşı
bolsa tañgrıġa

[146a06(Cin72/23)]: ve
rasüleḥü = ve rasülġa

[146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad‘afa = kim
turur za‘īf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eķallū ‘adedā = ve turur
saķışı anıñ

[146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alū = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm tańgrım
anıñ rūzgārın ödün / 26 /
‘ālimū‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

[146b02(Cin72/26,27)]: fe lā
yuṯhiru = ve kimse ğayb
bildürmege / ‘alā ğaybihi ehadā
= ol neseni kim biz
bilmedüğümüz / 27 / illā
menirteẓā = meger ol kişilerge
kim bularnı taplar

[146b04(Cin72/27)]: yedīhi =
ve anıñ / ve min ḥalfihi =
ardında / = ferişter kim / raşadā
= saķlayalar şeytāndann

[146b05(Cin72/27)]: tā ol anğa
ayur ‘ilimden ve ğaybdan kim
buları bilmedükleri ve bular anı

[146b06(Cin72/27)]:
kiçi[k]lerğa ve ķāmlarğa
söylemeyeler Muķātil aydur
tańgrı tebāreke

[146b07(Cin72/27)]: ve te‘ālā
ķaçan payġāmbar iblis cebre‘īl
şūreti(iy) kibi bolup [kelir]

[146b09(Cin72/27)]:
[ferişte]leri ayur tā anı saķlarlar
ve şeytānları andann sorarlar

[147a01(Cin72/28)]: risālāti =
ferişter aña / rabbihim = tańgrı
bularıñg / ve eḥāṭa = risālet ve
yitgeler anğa / bimā ledeyhim =
anı kim bularıñg ķatında turur

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil
73/0)]: ve aḥşā külle = ve bilürler
ķamu / şey’in ‘adeden =
neseniñ saķışın /0/ ve bu sūret
Mekkede

[147a03(Müzzemmil73/)]:
inmiş turur ve yigirmi āyat turur
/ Kufe saķışında ve on toķuz

[147a05(Müzzemmil73/)]: [iki
yüz seksen] biş turur ḥurūfları
sekiz yüz altı turur ve übey bin

[147a07(Müzzemmil73/)]:
sūretinn oķısa yıġa tańgrı ‘azze
ve celle bu dünyā duşhālıķın
miḥnetin andann

[147b04(Müzzemmil73/4)]:
namāz ķıldı namāz ķılur erdi
yāranları birle tańgrı ‘azze ve
celle

[147b05(Müzzemmil73/4)]:
fermānı(iy) korkunçındann tā
ayaqları şişdi ve menğizleri
ardadı

[147b06(Müzzemmil73/4)]:
andann taŋrı ‘azze ve celle
bularğa raḥmet kıldı ve bularga
yünğül [kıldı]

[147b07(Müzzemmil73/4)]:
[yünğül] kıldı ve anı mensūh
kıldı bu āyat birle ayıt[tı] /
‘alime en

[147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzınn itmek
yavlaḥ cehd kıldılar taŋrı

[147b11(Müzzemmil73/4)]:
rāzāsınn isteyü ve taṭavvu‘
idtiler andann sonğra kim farīza
[erdi]

[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve aŋga buyurdı tā
namāz içinde qurān tertīb

[147b13(Müzzemmil73/4)]:
birle oḡuŋ didi / ve rattıl e‘l
qurāne = ve ayıtğıl qurānı(ak)
oḡumaqlıḥ ḥālindenn / tertılā =
birbirindenn ayırğıl

[14810(Müzzemmil73/7)]: ve
kelmek

[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve ḥōy ol
kim işlerler dünler sā‘atinde /
hiye eşeddü = çatıḡ bolur / vaṭ
en = ya‘ni ḳavī bolur / ve
aḳvemu = ve şavāb yavlaḥ

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
ḳıylā = tolu bolğa sözdenn /
ya‘ni oḡumaqlıḥda ve tā‘at
ḳılmaḳtan üküş şevāb bolğa

[148a11(Müzzemmil73/7)]: ve
uçmak subḥa diyü terk barmaḥ
bolur

[148a12(Müzzemmil73/8)]:
vezkür isme = ve yād ḳılğıl
kendü taŋrınınğ ādını / rabbike
= uluḡ tutğıl / ve tevette‘l ileyhi
= ve tevḥīd ve ḥālış bolğıl

[148b01(Müzzemmil73/8,09)]:
tebtılā = ḥālış bolmaqlıḥ / 09 /
rabbü‘l meşrıḳı = ve ol turur
maşrıḳ / ve‘l maḡrıḳ = ve maḡrıḳ
taŋırısı

[148b04(Müzzemmil73/10)]:
vāşbir = ve şabur ḳılğıl / ‘alā =
aŋga kim / mā = anı / yeḳülüne =
söylerler / vehcurhum hecrān =
ve kesilgil bularda ve
kesilmeklik

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]
: cemīlā = körkli ve bu / 11 / ve
zernī = mensūh turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve‘l
mükezzibīne = ve çoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler

[148b06(Müzzemmil73/11)]:
ūli‘n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Kureyş ulularına / ve
mehhilhüm qalīlā = ve mühlet
birgil bularğa azkınañ

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]
inne = ve hōybizinğ / ledeynā =
qatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āhırat ‘azābı(iy) ve uluğ qatığ
‘uqūbetler / ve ceħıymā = artuğ
bolğa ve uluğ ōd / ve ta‘āmen =
ve ta‘ām kim boğaz içre

[148b08(Müzzemmil73/13,14)]:
zā ğuşşatin ve ‘azāben = zaqqum
ğıslın ve irinğ ve ‘azāb / elīmā =
ağır / 14 / yevme = ol kün kim /
tercüfü = tebrenge

[149a01(Müzzemmil73/14)]:
lerdu = yir / ve‘l cibālū = ve
tağlar / ve kāneti‘l cibālu = ve
bulğa tağlar

[149a05(Müzzemmil73/16,17)]:
fe aħaznāhū = bes tutam anı

qatığ / aħzā vebīlā =
tutmaqlıqtan / 17 / fe keyfe = ve
bes berhız kılnğ

[149a07(Müzzemmil73/17)]:
ve ol ol turur kim aydurlar
ādemğa oğlanlarınğnı bir
neçeleri

[149a08(Müzzemmil73/17)]:
taṃuğa ayğılsadı aydur
ħarāmzādeleri aydur ve aydurlar
oğlanların aydur

[149a09(Müzzemmil73/18)]:
e‘s semāū = ve kökler /
münfeṭırun = yarılğa ol kün / bih
= ve bolğa / kāne va‘dühū =
va‘desi qazā / mef‘ulā = bolğa

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezkirah = yād kılduğ pend turur
/ fe men = kim tilese / şātteħaze
= tutğa / ilā rabbihi = yol kendü
tañğrısına

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ta‘at / 20 /
inne rabbeke = hōy tañğrınğ /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / teķūmū = örü turğa sen /
ednā = yaqınrak

[149b03(Müzzemmil73/20)]:
min şülüseyi‘l leyli = iki ülügi /

ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şölüşehu = ve üçde biri(iy) / ve
tā'ifetü = ve ol bölük kim

[149b04(Müzzemmil73/20)]:
min ellezīne = bular seniñ birle
[turur] / me'ake = [birle] turur /
vallahü = ve tañgrı / yuqaddiru'l
leyle = taqđır kılğa düni / ve'n
nehāra = ve kü ni

[149b05(Müzzemmil73/20)]:
'alime = bilür kim / en len =
ta'at bolmağa / tuḥṣūhü = dünin
örü turmağa / fe tābe = ve tevbe
birdi / 'aleyküm = sizge

[149b07(Müzzemmil73/20)]:
en sayakūnū = bolğa sizdenn /
minküm merzā = sökeller / ve
āḥarūne = ve ol kişiler kim /
yaḍribūne = yörirler

[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi'l arđı = yir üzere / yebteğüne
= isterler / min faḍlillahi =
tañgrıdann faẓl / ve āḥarūne = ve
taķı ol kim

[150a03(Müzzemmil73/20)]:
ve eķimū's ṣalāta ve ātüz'zekāte
= ve namāz kılınğ ve birinğ
zekāt / ve aķrıızū = ve borç birinğ
öğinç

[150a04(Müzzemmil: 73/20)]:
allahe ḳarzān = tañgrıǵa eygü /
ḥasenān = öğinç / ve mā
tüḳaddimū'l enfüsiküm = ve ne
kim taqđım kılğa siz kendü
tenlerinğizdenn

[150a06(Müzzemmil73/20)]:
ve a'zame = ve uluğ / ecran =
müzd / ve estağfirullah = ve
yarlıkamaķ dilemek tañgrıdann /
innellahe = kim tañgrı

[150a07(Müzzemmil73/20)]:
ğafūrun = yarlıǵayucı / raḥīm =
raḥīm turur / ve bu sūret içinde
ta'at

[150a10(Müddessir74/1)]: fī
sebīlillahi ve bu sūret Mek[k]jede
inmiş turur ve āyatları

[150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş āyat turur

[150b01(Müddessir74/1)]:
ḥuruf minğ ve on dört turur ve
Übey bin Ka'b aydur

[150b03(Müddessir74/1)]:
oķısa tegme bir ḥarf saķışına on
müzd birge ve yalğan kılğana
taķı andavuķ turur

[150b05(Müddessir74/2)]: ḳum
= örü tur / fe enzir = ve ḳorķıd

halkları / ve rabbeke = ve
ululağıl / fe kebir = tanğrını /
‘Abdullah aydur

[150b08(Müddessir74/2)]:
keldi şağdan ve soldan ve
ilerüden ve kirüden ilerü

[150b12(Müddessir74/2)]: ve
tumlu su didim tanğrı ‘azze ve
celle bu āyat ıydı

[150b14(Müddessir74/3,04)]:
ve şiyābeke = ve tonıñgnı / fe
tahhir = arığ kılğıl / 04 / ve‘r
rucze = ve ‘azābdan / fehçür =
kaçğıl

[151a04(Müddessir74/5,06,07)]:
ni‘metimğa arzu turur / 06 / ve lā
temnün = ve minnet kılğa /
testekşir = uluğlığın / 07 / ve len
rabbike = ve tanrıga

[151a06(Müddessir74/7)]: ve
nehydenn ve savaş kılmağ

[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men halaqtü = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veñidann = yalñguz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[151a12(Müddessir74/11)]:
anğa meded bolur ya‘ni
bezirkenlik ve ekin Mücāhid
aydur

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
anğa māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= hāzır Mekkedenn anıñ birle

[151b07(Müddessir74/16,17)]:
kellā innehu = ma‘nāsı anda
bolur hağa kim / kāne li āyatına
= ol menüm āyātımğa / ‘anīdann
= münkir erdi / 17 / se ürhiķuhu
= ve teklīf kılğam

[151b08(Müddessir74/17)]:
şa‘ūdā = anğa katığ ‘azāb / ve
payğāmbardan ‘aleyhi’s selām
habar turur kim şa‘ūd

[152a04(Müddessir74/18)]:
nese işıdım kim bular ne
cinnīlerdenn ve ne ādemīlerdenn

[152b07(Müddessir74/25,26,27
e‘l beşer = sözi(iy) / 26 / se
uşlıhi = tüşürge men / seğar =
sağar ōdına / 27 / ve mā = ve
kim āğah [kıldı] / edrāke = kıldı
sağa kim / mā seğar = ne turur
sağar

[152b03(Müddessir74/18)]:
‘azze ve celle bu āyat ıydı
innehu fekkere ve qadder tidi

[152b05(Müddessir74/22,23,24

]şümme ‘abese = menğzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / şümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feķāle =
ayıt[t]ı

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıḥrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı ḥikāyet kıılır /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
ķavlu = meger ādemī

[152b08(Müddessir74/28)]: lā
tübķī = keçmeyeler dūçaķlar / ve
lā tezer = ḥiç kimseyi kim anı
helak kıılğa / ve Mūsā ‘aleyhi’s
selām taṅrığa ayıtı

[152b10(Müddessir74/28)]:
saķar dūçaķına kiren ve
ķomayalar bular ḥiç kimse anğa
kemişmeyince

[152b12(Müddessir74/29)]:
[ķara] kıılğa andann anıñ içi(iy)
ve taşı(iy) ķamu

[153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve ṭamuğda / tis‘ate =
bolğa on toķuz / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda biregü
ķamu

[153a08(Müddessir74/30)]:
uluğ ḥiṣār kibi ve bulardann
tegme biriniñ ança küçi(iy)

[153a09(Müddessir74/30)]:
bolğa kim ķamu cehāndaķı
ādemīler ve perīler ve cinnīlerce

[153a14(Müddessir74/30)]: on
ikisindenn yanğa siz andann
taṅrı ‘azze ve celle

[153a15(Müddessir74/30,31)]:
bu āyat ıydı ayt[t]ı / 31 / ve mā
ce‘alnā = ve kıılmadım /
aşḥābe‘n nāri = tamu bekķilerinn
meger kim

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yaķın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[153b06(Müddessir74/31)]: ve
yazdāde‘l lezīne = ve arturğa ol
kişilerge kim / āmenū = ĩmān
ketürmiş turur / ĩmānenn =
yaķınlıķ / ve lā yertābe = ve şek
kılmayalar

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezīne = ol kişiler kim / ütū‘l
kitābe = bularğa kitāb birmiş

turur / ve'l mūminūne = ve
mū'minler / ve bu sūret
Mekke'de inmiş Mekke'de

[153b08(Müddessir74/31)]: ve
li yekūle'illezīne = ve ne
söylerler ol kişiler kim / fī
ḳulūbihim = kõnġlünde bularıġ
/ merażun = nifāḳ turur

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve'l kāferūne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taġrı / erādellahu = bu
meşel / bihazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[154a01(Müddessir74/31)]:
keżalike = ve taġrı 'azze ve
celle / yūḳılullahu = aytı
andavuş bolsun ḳılur taġrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anġa

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeşā' = kim tiler / ve mā
ya'lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya'ni bir çerisini süsini / rabbike
= seninġ taġrıġ

[154a11(Müddessir74/32,;
33,34)] kellā = ḫafākim / ve'l
ḳamer = and[a] yād ḳılġam / 33 /
ve'l leyli = ay dūni(iy) üçün / iz

= ḳaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve's şubḫı = ve şubḫ

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü bargā / yeteeḫḫar =
ve şer yazuş içinde ḳalġa / 38 /
külli nefsim = ḳamu ḳışileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[154b04(Müddessir74/39)]:
aydur kim saġdıġılar müsülmān
uşaġları turur ve taḳı aydurlar
'ilimler turur

[154b06(Müddessir74/42,43,44
)]fī seḳar = ṭamu içinde / 43 /
ḳālū = ayıtgalar / lem neku =
tegül erdük biz / mine'l müşallīn
= ol ḳışilerdenn namāz ḳılur / 44
/ ve lem neku = ve birmez artuş

[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ'imü'l miskīn = biz aş
yoksullarġa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalġan tir / me'al hā'idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuş
bāṭılıḳ yalġan

[154b08(Müddessir74/46)]: ve
künnā = ve biz erdük kim /
nükezzibū = yalġan ḳılur erdük /
bi yevmi'd dīn = ḳıyāmet künini

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuḥfenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muḥammad

[155a08(Müddessir74/52)]:
tebāreke ve te‘ālā bitig ketür
bizlerge tegme birimizge ḥāş

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād kılmaḵ anı / 56 /
ve mā yezkurüne = ve yād
kılmayalar / illā = meger / en
yeşā’ = erleri kim

[155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler taŋrı / hüve = ol
turur kim / ehlü’t taḵvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhiz kılur /
ve ehlü’l ma‘firet = ve ol turur
yarlıḡgamaḵ aŋga sezā turur

[155b03(Müddessir74/56;:
Kıyamet 75/0)] ḡorḡunḡuz tā
sizni yarlıḡayam / 0 / ve bu sūret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

[155b04(Kıyamet: 75/0)]
[āyat]ları kırḡ turur ve kelimeleri
toḡsan toḡuz turur ve ḡarf[ları]

[155b05(Kıyamet75/0)]:
[ḡarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim
[155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre’ıl aytı ol mü’mın turur ve
yüzi(iy) nūrlu bolur ḡalḡlar
içinde

[155b09(Kıyamet75/1,02)]: lā
= lā şılah turur ma’nisi / uḡsimü
= anda yād kılur / bi yevmi’l
ḡıyāmet = ḡıyāmet küni(iy) üçün
ve anıñ aḡvāli(iy) üçün / 02 / ve
lā uḡsimü = ve taḡı anda yād
kılḡam

[155b13(Kıyamet75/2)]: aydur
nişe eylük tilemedüm dir ve ne
üçün ‘āşılık kıldım dir

[156a11(Kıyamet75/4)]: ve
nese iş işlemege āsān diyü
kıldım tutmaḡay ve anıñ

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yüridü’l
insānū = ādemīler bāḡı rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuḡ
kılmaḡlıḡ / emāmehü = ve tevbe
kılmaḡ / 06 / yeselu = sorarlar

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
ḡasefe’l ḡameru = ve ḡaranñu
bolḡa ay / 09 / ve cūmi’a’ş
şemsü = ve cem’ bolḡa bir yirde

bir kün / ve‘l kameru = ay
nürsuz qara bolup

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]
lā vezar = ol kün hīç / ilâ rabbike
= turağ yiri(iy) belgölü ve taqı
hīç yārı kılucı seniñ tañgrıñg /
yevme‘izi‘l müsteqarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve hüküm
qıldaçı / 13 / yunabbıu = habar
birge

[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerğa /
yevme‘izin = ol kün işlemişler
turur / bimā qaddeme = tā‘at ve
ol zāyiğ qılmış [bolğa] / ve aḥḥar
= [qılmış] bolğa ‘ibādetinn

[156b06(Kıyamet75/13)]: ve
aydurlar ḥarām ḥelāl üçün aydur
ve aydurlar kim bir törü qosa

[156b08(Kıyamet75/14,15)]:
beşīraten = tenleride toqluq birge
/ 15 / ve lev elqā = ve eger
neçeme ol kün / me‘āzīrah =
‘özür ketürseler

[157a01(Kıyamet75/15)]: terkin
oqır erdi andem diyü tañgrı
‘azze ve celle aytı ve lā tec‘al

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne‘l āhirete = ve qorlar
āḥıratnı(ak) / 22 vüçūhun = ve

yüzler bolga / yevmeizin = ol
kün / nāzıratnı= yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihā = ve kendü tañgrısına
/ nāzıratnı= baqar

[157a07(Kıyamet75/23)]:
tañgrı ‘azze ve celle ol kün rüşān
kılğa şād kılğa şādlıq birle
bularıñg yüzlerinn

[157a09(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim baqalar ḥazinedarğa
ve kendü urağutlarına miñg
yıllıq yirdenn

[157a10(Kıyamet75/23)]:
körgeler ve ol kişiler kim
kirāmırağ bolsa uçmaq içinde
andağ

[157a11(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim bular irte kiçe
tañgrıqı baqalar ‘azze ve celle

[157b02(Kıyamet75/23)]:
nāzırat tañgrı ‘azze ve celle
mütecellī bolğay kişilerğa tā anı
köreler

[157b04(Kıyamet75/23)]: tā‘at
küni(iy) tegül tige ve ‘aṭıyetü‘l
‘avfı aydur yanzurdun

[157b05(Kıyamet75/23)]:
ilâallah tañgrıqı baqar ve
bularıñg közleri muḥıṭ bulmağa

[157b06(Kıyamet75/23)]:
tanğrığa tanğrınınğ ululıkındann
ve ‘azāmetindenn ya‘ni anıñ
üçün

[157b07(Kıyamet75/23)]: anğa
nihāyet yok tanğrı ‘azze ve celle
buları körür ve muḥīt bulğa

[157b09(Kıyamet75/23)]:
ḥadleri ve nihāyetleri bar ve ayttı
oltur kim aydurlatdır

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf‘ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fākırat = arkası sına / ya‘ni
tamuğa iltmek tiler

[157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvū kılsa ve bolmayalar kim
tanğrı

[157b14(Kıyamet75/27)]: ‘azze
ve celle ol kün anğa hīç nesesi
kıldurmaya rahmet ferişte[leri]

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu‘l
firāk = ol turur ayrılmağ / ya‘ni
hīç anıñ kibi ayrılmağ

[158a05(Kıyamet75/28)]:
bolmağa ve andann sonğra bu
cehānda

[158a11(Kıyamet75/29)]: ve‘l
teffeti’s = ve sarmaşa / sāku =
ayağ / bi’s sāk = ayağa / ibn
‘Abbās aydur

[158a13(Kıyamet75/29)]: ve
dünyā işi(iy) āḥırat birle katlu
turur ve ferişte[leri] anıñ

[158a14(Kıyamet75/29)]: cānın
bir yaŋga iltge ve ādemiler
kelbdīnn bir yaŋga iltgeler

[158a15(Kıyamet75/29)]:
aydurlar kim ayakları
sarmaşduğı cān açığı(iy)
katıglığındann ve ura[ğutı]

[158a16(Kıyamet75/29)]:
[ura]ğutı(iy) uşak oğlanları
kayğusındann sarmaşur ve gür
kayğusındann sarmaşur

[158b01(Kıyamet75/29)]: ve
kıyāmet küni(iy) kōrkusındann
ol elli miŋ yıl turmağı

[158b05(Kıyamet75/30)]: ilā
rabbike = ve tanğrınınğ tapa /
yevme‘izini‘l = bulğa ol kün /
mesāk = barmağın sonğını

[158b06(Kıyamet75/30)]: anda
tanğrı ‘azze ve celle [e]bu cehl
şıfatınn

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]:
: yād kıldı / 31 / fe lā şaddeğa =

ve ne menüm rasûlumğa inandı /
ve lâ şallâ = ve ne mañga namâz
kıldı / 32 / ve lakin = velîkin /
kezzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i'râz kılıp kayıttı

[158b08(Kıyamet75/33)]:

şümme = andann bardı / zehebe
= evine / ilâ ehlihi = ve kavmına
/ yetemetât = ve ra'nalık kıldı /
yetemetât ol bolur kim

[158b11(Kıyamet75/33)]: hor
turur ve mürüv[v]ed içinde ayur
bunu tehdîdi yolındann ayıt[t]ı

[158b16(Kıyamet75/35)]:

sañga tirliginğde ve
ulu[lıkıñğda]

[159a01(Kıyamet75/35)]:

[ulu]lıkıñğda ve kıyâmete
tamuğda bola kaçan bu âyat
keldi [erse]

[159a05(Kıyamet75/35)]: ve
sen mañga hîç nese kılumaya
senn kim men bu iki tağ arasında

[159a09(Kıyamet75/35)]: tidi
ve bes [e]bū cehl Bedr küni(iy)
doğuşında ayttı bu künden
sonğra

[159a12(Kıyamet75/35)]:

başzıñdı ve anıñ şerrinn savdı
müsülmānlardan

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea'le = kıldı / minhū'z
zevceyni'z zekerâ = andann iki
törlü irkek / ve'l üñşâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andağ kim

[159b04(İnsan76/)]: ve bu sûret
Mekkedde inmiş turur ve âyatları
otuz bir turur

[159b05(İnsan76/)]: ve
kelimeleri iki yüz kırk turur ve
harfleri minğ ve yüz

[159b10(İnsan76/1)]: 'ale'l
insāni = âdemîler üzere / ya'ni
añga kim âdemî didi ve bildiler
kim

[159b11(İnsan76/1)]: âdemî ne
turur ve andann ne tilerler

[159b12(İnsan76/1)]: hūnūn =
vaqtı/ mine'd dehri =
ruzgārındann / ya'ni âdem kırk
yıl Mekkeli Tā'ifli arasında

[160a05(İnsan76/2)]: innâ = ve
biz / ḥalakne'l insāne =
yarat[t]uḳ âdemîlerni / min
nuṭfetin = nuṭfeden ya'ni
azkınañğ sudann kim

[160a06(İnsan76/2)]: emşācin
= bir erdenn ve urağut[d]ann /
nebtelihi = ve emrū nehyi birle

sıneyim / fe ce‘alnāhu = kılduğ
anğa / semī‘an beşīran = kulağ
ve köz yara[a]t[t]uğ

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve
bizüz / hedeynā hü‘s sebīle =
körtürdük anğa haq yol ve bātl /
immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve
immā kefūrā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innā =
andan yād kıldım / a‘tednā = biz
va‘de kıldıq / lil kāferīne =
kāferlerğa

[160a09(İnsan76/4,05)]:
selāsile = zencīrlar / ve aqlālev =
ve bağlar / ve se‘īrā = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne‘l
ebrāra = ve hōy müminler

[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabūne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol
meşrebden kim / kāne =
katılmış turur / mizācühā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aqlıqı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolğayı bar

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezürler ol kim taŋrı

‘azze ve celle bulargā vācib
[kıldı]

[160b03(İnsan76/7)]: [vācib]
kıldı nitekim hāc ve namāz ve
oruç ve ol kim anğa menğzer
kaçan

[160b05(İnsan76/7)]: ve
yehāfūne = ve kōrğalar ol
küden kim / kāne= anıñ /
şerruhu = şerri(iy) āşkere turur /
müsteŋīrā = ve özün tartar

[160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ‘ımūne‘t ta‘āme = ve ta‘ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

[160b07(İnsan76/8)]: [severler]
erse ol başı(ak) ve arzularlar
er[se]

[160b08(İnsan76/8)]:
[arzularlar er]se taŋrı ‘azze ve
celle dostlıqı(iy) üçün ta‘ām
birinğiz

[160b09(İnsan76/8)]: ‘alā =
birgeler / hubbihi = taŋrı
dostlıqı(iy) üçün miskīnan =
yoksullargā / ve yetīman = ve
yetīmlerğa / ve esīran = ve yeşīr

[160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taqı yeşīr [bolur]

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesîr]
bolur ve urağut taķı yesîr bolur /
innemā = hōy / nuṭ‘ımüküme‘l =
ṭa‘ām birgevüz sizge

[161a01(İnsan76/9,10)]: ve lā
şükūrā = ve ne şükürü kılmaklık /
10 / innā nehāfū = kim biz
ķorķarvuz / min rabbinā =
taṅgrımız ‘azābındann yevman
= ol ‘abūs kūni(iy)

[161a04(İnsan76/11)]: fe
veķahümüllahü = ve saķlar
taṅgrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kūn /
ve lekķāhüm naḍraten = ve
bularga ķörterga / yaruķlıķı
bularnıñ yüzinde

[161a05(İnsan76/11,12)]: ve
sürūrā = ve şādılık bularnıñ
kōṅglünde / 12 / ve cezāhüm =
ve cezā birge / bimā = bularga /
şaberū = ol şabur kim kılmış
bolğalı / cenneten = taṅgrı
ṭa‘atı(iy)

[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
ḥarīran = üzere yoksulıg bular
uçmaķa kirürge ve ḥarīr / 13 /
mütteki’ine = ertege ya‘ni tekye
ķılup turur bolğa / fihā ‘ale‘l
erā’iki = taḥtlar üzere

[161a09(İnsan76/13)]: şemsen
= bular kūn / ve lā zemherīran =
ve ne tumlu isidenn ıymaķ bolğa

161a12(İnsan76/13)]: kim bir
kūn ṭa‘ām birdi miskīnga ve
yetīmga ve ol ol erdi

[161b06(İnsan76/13)]: birdi bu
ķamu bir sā‘at içinde erdi
andann taṅgrı ‘azze ve celle

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

[161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andağ erdi kim Ḥasan
ve Ḥüseyn razıyallahu

[161b12(İnsan76/13)]: andavuķ
nezür kıldı üç kūn ve bıraķır taķı
bar erdi ol taķı

[161b13(İnsan76/13)]: üç kūn
oruç tutmaķ nezür kıldı taṅgrı
‘azze ve celle bularga
‘āķıbat[lıg]

[161b14(İnsan76/13)]:
[‘āķıbat]lıg birdi ve bularnıñ
evinde hıç ṭa‘ām yok erdi ve üç

[161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem‘üz-ı Ḥayberīlü ödünç
aldı ve Fāṭıma turdı bir sağ

[162a04(İnsan76/13)]: ‘Ali
etmekinn anğa birdi ve kamuları
anğa

[162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yârındası yana
öğüttüler

[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruķ nese yimediler ve
dördiñ

[162a13(İnsan76/13)]: ‘Alī
raziāllahu ‘anh Ḥasanı sağ eline
tutup ve

[162a16(İnsan76/13)]: sinde
körüṛ men ve bardılar Fāṭıma
katına Fāṭıma

[162b06(İnsan76/13)]: innel
ebrāra yeşra bundann sonğra ve
‘āl[i]

[162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[tı] Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
‘aleyhim = bularğa / zılā[lüha]=
ağaçlar kölgesi

[162b09(İnsan76/14,15)]:
ķuṭūfuhā = ve yakın kılmış bolğa
/ tezlīlā = yimişleri bularğa
fermān kılğa / 15 / ve yūṭāfū =
tegzüdürgeler / ve ‘aleyhim =
bularğa

[162b10(İnsan76/15)]: fiḍḍatin
= ve sulu / ve ekvābin = sağar
kılur kim/ kānet = bolğa

[162b13(İnsan76/16)]:
ķadderūhā = ve muni muķadder
ķılmış bolğa / taķdīrā =
muķadder ķılmaķtan / ya‘ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

[163a01(İnsan76/16,17)]:
[artası] bolmasa andan aylak
birseler / 17 / ve yüşķavne = ve
birgeler bularğa ve içürgeler /
fihā = uçmak içinde / ke’sse’n =
çanaķ kibi

[163a05(İnsan76/18)]: ķamu
yirge barur ‘arş altınındann çıkar
ve şarābları

[163a08(İnsan76/19)]: ve
yeṭūfū = ve tegzineler / ‘aleyhim
= bularğa / vildānün = tabuğçılar
/ muḥalledün = muḥalledünlar

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenğ /
semme = andağ / raeyte =
köresenn / ne‘īmen = ni‘met / ve
mülken = ve uluğ mülk / kebīrā
= andağ yād ķılduķ

[163b01(İnsan76/20)]: kim
kemter ķişi menzileti(iy) uluğ

bolğa kim öñgin ve sonğın kamu
körge

[163b03(İnsan76/20)]: ve taķı
ferişteler bularğa selām kılğay
ziyāret kılğay

[163b05(İnsan76/21)]: ve
istebrāķun = ve istebrāķ / ve
hullū = ve kılğalar / esāvira =
bularğa bilezükler / min
fızzatınn = kümişdenn

[163b06(İnsan76/21)]: ve
seķāhüm = ve birge bularğa ve
içürge / rabbühüm şerāben =
tañğrısı bularınğ / ṭahūrā = ṭahūr
şarābınn

[163b06(İnsan76/21)]: ve
seķāhüm = ve birge bularğa ve
içürge / rabbühüm şerāben =
tañğrısı bularınğ / ṭahūrā = ṭahūr
şarābınn

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaķda ança yir kim yüz

[163b12(İnsan76/21)]: ve
yazuķlarını eridür ve tañğrını
sevdürür

[164a01(İnsan76/20)]: inne =
kim / hāzā = bu bolğa / kâne
leküm = sizge / cezā'an = cezā =

/ ve kâne = ve bolğa / sa'yüküm
= yükündünğiz sizinğ

[164a03(İnsan76/23,24)]:
tenzılā = indürmeklik / 24 /
fāşbir = ve şabur kılğıl / li hukmi
= hükümine / rabbike =
tañğrınınğ / ve lā tuṭı' = ve ṭa'at
fermān

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşımen =
yazuķa / ev kefurā = ve
nasüpāslığa ya'ni Ebū Cehil /
tañğrı 'azze ve celle buyurdı

[164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yād
kılğıl tañğrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşılā= ve kiçe

[164b01(İnsan76/26)]: ve
mine'l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya'ni namāz kılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbihḥü = ve
tesbih kılğıl

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar āhırat /
verāhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya'ni kıyāmet / seķılā= ağır / 28
/ naḥnū = biz

[164b04(İnsan76/28)]:
ḥalaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı

/ ve şedednā = ve atıg yarattım
bularıng hılkatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşı turur tezkiret

[164b05(İnsan76/28,29)]: şī‘nā
= açan tilesevüz / beddelnā =
bularnı bedel ılma /
emsālehüm = buları iltevüz ve
bularıng / tebdīlā = bedelin
ketürevüz / 29 / inne hāzıhi = bu
tezkiret turur

[164b07(İnsan76/30)]: teşāüne
= ve tilemez / illā = meger / en
yeşā allah = ol kim tiler taŋrı /
innellahe = kim taŋrı / kāne =
sizge

[165a01(İnsan76/30)]: ‘alīmen
= ‘alīm turur / akīmen = ve
akīm / tilemek tanrınınıg turur

[165a04(İnsan76/31)]: yūdhlū
= körge anı / men yeşāü = kimni
tiler erse / fı rahmetih = kendü
rahmeti(iy) içinde / ve‘z
zālimīne = ve zālimlerga

[165a05(İnsan76/31)]: e‘adde
= va‘ad ılmış turur / lehüm =
bularga / ‘azāben = ‘azāb /
elīmen = ve uyug

[165a06(Mürselat77/)]: ve bu
süret mekkī turur ve āyatları

[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

[165a08(Mürselat77/)]: ve
arfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebā bin

[165b02(Mürselat77/01)]
[ferište]ler turur kim ıyur emr-i
ma‘rūf ve nehiy-i mekr için

[165b03(Mürselat77/02,03)]
fe‘l ‘āşifāti = bu yıllerge andan
yād ılgam kim / ‘aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve‘n nāşirāti = ve
yumşaq yıl kim

[165b10(Mürselat77/06)]
‘uzran = ‘özrler / ev = ve / nüzrā
= orıtma / ya‘ni ‘özür bolga
‘azābdann kim

[165b11(Mürselat77/06)]
kāferlerga tegir ve oru bolur
bularga

[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize‘n nücümü = anda kim
yılduzlarınıg / tumiset = nūrı(iy)
kitge / 09 / ve ize‘s semāü = ve
açan kök

[166a01(Mürselat77/09,10)]
furucet = yarılga / ve ize‘l cibālū
= ve andann aqlar / nūsıfet =
daqlıga

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize‘r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uqkıtet =
ma‘lüm yirde / 12 / li eyyi =
kanıkı / yevmin = künge
bularıng cem‘ bolğası / üccilet =
tā hayr kılğa

[166a03(Mürselat77/13,14)] li
yevmi‘l faşl = ayrılmak küni(iy)
ve ne turur kim / ve mā edrāke =
agāh kıldı / mā yevmü =
ayrılmaqlık küni(iy)

[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve qovam bularnı /
fī qarārın = qarār ma‘lüm /
mekīn = ya‘ni ana qararında / 22
/ ilā kaderīn = tā ma‘lüm vaqtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lüm = ya‘ni toğurdukı vaqta
tegin kim ança ana qararında
kim tutgam / 23 / fe qadernā =
ve taqdīr kılduq ve eygü / fe
ni‘me‘l qādirūn = ve eygü
miqdār kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifātenn = tirigler anıñ arqasında
/ 26 / ahyā‘en = ve ölgeler anıñ /
ve emvātenn = qararında bolğa /

27 / ve ce‘alnā = ve yarat[t]uq /
fihā = yirde

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuğnī = ve ne
dūçaq yeliñne / mine‘l leheb =
asıg kılğa / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuqı(ak) / ke‘l qaşr
= uluğ kümişçe bolğa ve
aydurlar qaşur uluğ arqlar bular /
33 / ke ennehū = andağ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruğ
bolsa ya‘ni kara dūçaq yollar

[167a05(Mürselat77/34)]
veylün yevmei‘zin = ve iy ol kün
kibi kün / lil mükezzibīn =
yalğan kılğucılarga

[167a06(Mürselat77/35,36)]
hāzā yevmü = bu ol künki kün
turur / lā yenīkūn = kim söz
söylemegeler / 36 / ve lā yū‘zenü
= ve destūrı(ak) birmegeler

[167b01(Mürselat77/38)] hāzā
yevmü = bu ol kün turur kim
ayırur / faşl cema‘nākūm = ve
cemü‘ kılrur sizlerni / ve‘l
evvelīn = ve öngdīnkilerge

[167b03(Mürselat77/40,41)]
veylün yevme'izin = ve iy ol kün
kibi kün / li'l mükezzibîn =
yalğan kılğucılarga / 41 / inne'l
mütteķîne = hōy perhīzkārlar / fī
zılālim = kıyāmet küni(ak)
kölige içinde bolğa

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
'uyūn = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevākihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehūn külū =
ve ayıtğalar bularğa yiyiñg

[167b05(Mürselat77/42,43,44)]
veşrabū = ve içiñg / henīen = nūş
bolsun sizlerge / bimā küntüm =
ol işler kim işlediñgiz dünyāda /
ta'melūn = biz andağvuz/ 44 /
innā kezalike = cezā birür[vüz]

[167b06(Mürselat77/44,45)]
neczi'l muḥsinīn = [cezā
birür]vüz eygü işlülerge / veylün
yevmei'zin = ve iy ol kün kibi
kün / li'l mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga

[167b07(Mürselat77/46)] külū
= yiñg / ve temette'ū = ve
menfa'at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa'at [ketürünğ] azķınañ /
innekūm = iy sizler kim /

mücrimūn = cürüm kılğucılar siz
ve 'azāb sizge vācib bolmış

[168a01(Mürselat77/47,48)]
veylün yevme'iz = ve iy ol künki
kün / lil mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga / 48 / ve izā kıyle =
kaçan ayıtsalar bularğa kim /
lehumurke'ū = namāz kıılıñg

[168a05(Mürselat77/49,50)]
veylün yevme'izin = ve iy ol
künki kün / lil mükezzibîn =
yalğan kılğanlarını / 50 / fe bi
eyyi = ve қanıķı / hadīsin = söz
turur

[168a07(Mürselat77/50)] sözge
īmān ketürgeler ve tükeddībān

[168a09('Amme78/)]: ve bu
süre mek[k]ī durur

[168a10('Amme78/)]: ve
āyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

[168a11('Amme78/)]: [yüz
seksen] bir turur ve ḥarfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka'b

[168a13('Amme78/)]: oķısa
tañgrı 'azze ve celle içürge aña
kıyāmet küni(iy) tumlu şarāb

[168b01('Amme78/1)]: 'amme
= ol kim sorarlar / yetesāelūn =

birbirine / ve ol ol erdi kim
kāferler hulf kıldılar

[168b02(‘Amme78/1)]:
birbirine Muḥammad üçün ve
ḡurān ve ḡıyāmet

[168b03(‘Amme78/1)]: üçün
anḡa cevāb birdi taḡrı ‘azze ve
celle ḡabar birdi

[168b04(‘Amme78/2,03)]:
‘ani‘n nebei‘l ‘azīm = ol ḡabar
kim uluḡ turur ya‘ni ḡurān ve
ḡıyāmet bürhān(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hılaf kılurlar bir neçelere

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muḡtelifūn = kirtü bir neçeler
yalḡan diyü / 04 / kellā = ḡakā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ḡākākim bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularḡa
andann kim taḡrı

[168b06(‘Amme78/6,07)]:
elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmaduḡ mu bularḡa yirni /
mihādan = töşek / 07 / ve‘l
cibāle = ve ḡaḡlarını yirde ḡoduḡ /
evtādan = kim anḡa ḡarār
birgeler

[168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
ḡalaḡnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmekūm
= uyḡu sizge tenleriḡiz / sübātā
= rāḡat

[168b08(‘Amme78/10,11)]: ve
ce‘ālne‘l leyle‘l libāsan = ve
kıldım dün(iak) sizge artuḡ ya‘ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce‘alne‘n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

[168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılgā siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduḡ / fevḡakūm = siziḡ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muḡkem

[169a01(‘Amme78/13,14)]: ve
ce‘alnā = ve kıldım küneşi(ak) /
sirācen = sizge çıraḡ / vehhācan
= ya‘ni ısı kılgucı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi

[169a03(‘Amme78/15,16)]: ve
nebātan = ve ot bostānlar kim /
16 / ve cennātin= birbirine
sarmaşu biner / elfāfan =
üküşindenn

[169a04(‘Amme78/16)]:
andann sonġra bu ħuccetler yād
ķıldı ve bilgülü ķıldı ķıyāmetġa
ħelāk ķıldıķlarınn ayıttı

[169a06(‘Amme78/18,19)]:
fi’s şūri = bıraġu kelgeler / fe
te’tüne efvācan = bölük bölük
/19/ ve fütihati = ve tegme bölük
bir şıfatlıġ

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e’s
semāü = kökni pāre pāre ķılġa /
fe kānet ebvāban = tamu
miķdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yōritge taġları birbiri
üzere

[169b03(‘Amme78/23)]: yana
aħķāb keldi içmes and[a] meger
ħamīm ve ġassāk

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūküne = kim dādmayalar
tamuġda isi ya tumlu kim / fihā
berden = anġa rāħatı teġe / ve lā
şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurġa / 25 / illā ħamıyman =
meger ķaynar şu

[169b05(‘Amme78/25)]: ve
ġassākān = ve zemherīr / ġassāk
aydurlar kim tamuġlularıġ
sıķındusı

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzēbū = ve yalġan ķıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziġ
ħuccetlerimüzni / 29 / ve külle =
ve ķamu / şey’in = neseni /
aħşaynāhū = ve yazdurduķ /
kitāban = ve bildürdük

[170a02(‘Amme78/31,32,33)]:
inne = hōy / lil müttekīne =
müttekılārġa / mefāzan /
ķorkmaķlıķ bolġa / 32 / ħadāikā
= tamuġdann uçmaķa / ve
aġnāban = bostānlar ve üzüm
/ 33 / ve kevā‘ibe = ve ķıranķlar
kim

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolġa / 34 / ve ke’sen = yaşıları
berāber bolġa / diħāķan = ve
čanakları tegzindürġe / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmeġe
/ fihā = uçmaķ içinde

[170a04(‘Amme78/35,36)]:
laġven = yavuz keleşi / velā
kizzāban = ve ne yalġan / 36 /
cezāen = cezā bolġa / min
rabbike = taġrıġıġdann saġa /
‘aťāen = ‘aťā bolġa ‘amel ittık

[170a05(‘Amme78/36,37)]:
ħisāban = ħisābınca / 37 / rabbi’s

semāvāti = ve taŋrı turur
kökleriŋ / ve'l erzi = ve
yirleriŋ / vemā = ve ol ikisi

[170a07('Amme78/38)]:

yevme yekūmü'r rūhu = anıñ
destūr birle hiç şefā'at ol kün
kim turğa rūh / ve'l melā'iketü =
ve ferişterler / şaffan = şafī

[170a08('Amme78/38)]: lā
yetekellemüne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehü'r raḥmanü =
[destūr] birmiş bolsa aŋga taŋrı
/ ve qāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya'ni ayıdmış
bolğa

[170b08('Amme78/40)]:

yedāhü [ve] yeḳülü'l kāferu =
ayduḳınn ya'ni ta'at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / küntü türāban = toprak
ermişse erdük

[170b09('Amme78/40)]: bu ol
turur kim taŋrı 'azze ve celle
ḳıyāmet küni(iy) ḳamu
cānvarlarını

[171a02('Amme78/40)]:

raḥmetiñ ḳaçan bolğasın dir ve
bu sūre mek[k]ī turur

[171a03(Nâzi'ât79/)]: ve
āyâtları kırk alt[ı] turur ve
kelimeleri yüz toḳsan [toḳuz
turur]

[171a04(Nâzi'ât79/)]: [yüz
toḳsan] toḳuz turur ve ḥarfları
yidi yüz elli üç turur

[171a06(Nâzi'ât79/)]: harf[i]ne
on iylük bitiye ve tegme
harf[i]ne on yavuzlıḳın kiderü
[birge]

[171a07(Nâzi'ât79/)]: [kiderü]
birge ve tegme harf[i]ne on
derece anıñ üçün ketürge

[171a08(Nâzi'ât79/)]: ve
ḳıyāmet küni(iy) bir farıza
namāz dutki oranlu ḳorḳa

[171a09(Nâzi'ât79/)]: andann
fermān kelge uçmaḳa bargıl diyü
ve derecet üküş bolğa

[171a14(Nâzi'ât79/1)]: ve
aydurlar ferişterlerge aydur kim
ādem oğlanı(iy) cānın

[171a15(Nâzi'ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıḳar / 02 / ve'n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuḳa tā
ağar ya'ni yıraḳta turur

[171b04(Nâzi'ât79/3)]: lar
yügrek atğar aydurlar ve aydur
yulduzlarğa aydur

[171b05(Nâzi‘ât79/3)]: ve
aydurlar ayğa künge aydur kim
felek birle tutar andağ

[171b06(Nâzi‘ât79/3)]: kim
aydur küllü fî felekinn yesbeñun
ve aydurlar kemilerğa aydur

[171b07(Nâzi‘ât79/4)]: fe‘s
sābiqāti = bunda yulduznı tiler
biribiri ardınca / sebkan =
barduñinn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

[171b10(Nâzi‘ât79/5)]: fe‘l
müdebbirāti = ve ol ferışteler
kim dünyā tedbīrinn [kılur] /
emran = [tedbīrinn] kılur / ve
bular dört turur cebre‘ıl

[171b11(Nâzi‘ât79/5)]: ve
Mikā‘il ve İsrāfīl

[171b12(Nâzi‘ât79/5)]: isrāfīl
ve ‘azrāil cebre‘ıl müvekkil turur
yile ve suva ve Mikā‘il

[171b13(Nâzi‘ât79/5)]:
müvekkil turur yağmura ve ōda
ve ‘azrāil müvekkil turur

[171b14(Nâzi‘ât79/5)]: cānlar
almağa ve isrāfīl bulargā iner
tañgrı

[171b15(Nâzi‘ât79/5)]:
emri(iy) birle ‘azze ve celle

[172a03(Nâzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni āhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

[172a04(Nâzi‘ât79/7)]: ünin
ürür kamu halk ölür ve tağı

[172a06(Nâzi‘ât79/7)]: rācıfet
ölüm bolur ve rādıfetün kıyāmet
bolur

[172a07(Nâzi‘ât79/8,09)]:
kulūbun = könğüller /
yevme‘izin = ol kün titregen
bolğa / vācıfet = qorqulu / 09 /
ebşāruhā = ve közleri
könğül[lerniñg]

[172a08(Nâzi‘ât79/9)]:
hāşı‘atun = [könğül]lerniñg hāşı‘
/ ve zelīl bolğa anda habar birdi
Mekke kāferlerine

[172b07(Nâzi‘ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tañgrıñg taba / fe
taḥşā = senn tā qorqar sen / ve
habar kelmiş [turur]

[172b09(Nâzi‘ât 79/19)] ‘azze
ve celle Mūsāğa aytı bargıl
fir‘avun qatınā nete barmasan

[172b11(Nâzi‘ât 79/19)]
ferışteler bar tilerler kim ‘ilim

ķudretin bilgeler ve anı
bulmayalar

[173a01(Nâzi‘ât 79/19)] ve
bunı ol ma‘nen aytı kim bular
kim bular fi‘il ‘illetinn istediler

[173a02(Nâzi‘ât 79/19)] ve
‘illetinn bulmadılar kim anġa
‘illet ve nişâret yok

[173a03 (Nâzi ‘ât79/19)]
yefa‘ullahu mā yeşā ve
yahkümü mā yürīd

[173a04(Nâzi‘ât 79/20,21)] fe
erâhü‘l âyete‘l kübrâ = ve anda
körterdi uluġ âyat ‘asâ taķı yed-i
beyzâ ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soķup künüciki
yışır erdi / ve ‘aşâ = ve yalġan
didi ‘âşī boldı

[173a05(Nâzi‘ât 79/22,23)]
şümme edbera = yana kirü kayıtı
ve i‘râz kıldı / yes‘â = ve hılaf
kıldı / 23 / fe haşerra = taġrı
fermânın bes tirdi ve minden / fe
nâdâ = câzularnı ve nidâ kıldı
uluġ taġrı

[173a06(Nâzi‘ât 79/24)] fe kâle
= bularıġ arasında / ene =
aytımaz men / rabbükümü‘l ‘alâ
= uluġ taġrı sizge / yok ve men
siziġ

[173a08(Nâzi‘ât 79/25)] fe
ehazehüllahü = bes taġrı anġa
‘aķubat kıılır ve tuttı taġrı anı /
nekâle‘l âhıreti = nekâl dünyâda
ġarkâ kıılam ve âhıratı(ak)
ţamuġa / vel ulâ = soķa

[173a11(Nâzi‘ât 79/25)] ve
nekâl âhırat ol turur ene
rabbükümü‘l ‘alâ ve bu iki söz
ara[sında]

[173b01(Nâzi‘ât79/26,27)]:
inne fī zâlike = ve andan ‘ibret
tutar / le ‘ıbratel li men yahşâ =
ķorķarlar iy sizler kim / 27 / ‘e
entüm eşeddü = ölüp tirilmege
münkir / hâlķan = siz ķatıġ

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
aġtaş = ķâdir yırak ve ķaranġu /
leylehâ = tüni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann ķuşluk /
duġâhâ = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirni / ba‘de =
andan

[173b05(Nâzi‘ât79/29)]:
tebâreke ve te‘âlâ yarat[t]ı yirni
andan kökni

[173b06(Nâzi‘ât79/29)]:
yarat[t]ı ve andan sonġra yirni
yaydı

[173b07(Nâzi‘ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhâ = ol yirdenn /
mâ‘ehâ = suvnı / ve mer‘âhâ =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve‘l cibâle = ve tağlar yir üzere

[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhâ = sâbit kıldı / 33 / metâ‘âl
= tâ menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘âmiküm = ve
siziñg yılkılarıñgızğa / 34 / fe izâ
câet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

[173b11(Nâzi‘ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /
yetezekkeru‘l insânü = yâd
kılgalar âdemîleri nese/ mâ se‘â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti‘l
cehîmü = işledügi ve çıkargâ
şamıgdann / li men yerâ = anda
körse anı

[174a01(Naziat79/37,38,39)]: fe
emmâ men = ve amma ol kişiler
kim / tağâ = tağî bolmış bolsa /
38 / ve âşeral hayâtet = ve
ihtiyâr kılsalar / dünyâ =
dünyanı / 39/ fe innel cehîme =
höy düçak

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol

kişilerinğ kim / hâfe mekâme =
korkşalar / rabbihi ve nehâ =
tañgrısındann ya‘ni kıyâmet
‘azâmetindenn

[174a04(Naziat79/42)]:
yes‘elüneke = ve sorarlar sanğa /
‘ani‘s sâ‘ati = kıyâmet ahvalinn
ve anı aşkere kılmak / eyyâne
mürsâhâ = bes aytı anğa

[174b02(Naziat79/46,‘Abese80
/0)]: bolmış bolsa ve bu sûret
Mekkî turur ve âyatları kırk iki
turur

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve hurufları biş yüz [otuz
turur]

[174b04(‘Abese80/)]: [biş yüz]
otuz turur ve Ebâ bin Ka‘b aydur
payğambarda kim ‘abese

[174b07(‘Abese80/1,02)]:
‘abese = yüz burtardı / ve tevellâ
= ve i‘râz kıldı / 02 / en câ‘ehü‘l
a‘mâ = ol keldi anıñ katına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[174b08(‘Abese80/2)]:
payğambar ‘aleyhi‘s selâm
‘Utbe bin Rabbî‘ ve [E]bû Cehl
ve ‘Abbâs [bin ‘abde‘lmuṭṭalib]

[174b09(‘Abese80/2)]:
[‘Abbās] bin ‘Abde‘l Muṭṭalib
ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe‘l
Cahmī ve bularnı
müsülmā[nlık]

[174b13(‘Abese80/2)]: didi ve
bu sizni üküş qurla ayı[t]tı ve
anıñ közleri körmez erdi

[175a02(‘Abese80/2)]:
Muḥammadğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
basraki ḥalq[lar turur]

[175a03(‘Abese80/2)]:
[ḥalq]lar turur tiyü sandı
menğzinn burtardı kirü tondi
tañgrı ‘azze ve celle

[175a11(‘Abese80/2,03)]: ‘itāb
turur / 03 / ve mā yüdrīke = ve
kim āgāh kıldı saṅga / le‘allehu
= meger kim ol arıǵ / yezzekkâ =
bolsa / 04 / ev yezzekkeru =
tutǵucı

[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve qulaq [e]bū cehl /
07 / ve mā = ve ‘utbeğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga saṅga / ellā = eger bular
īmān ketürmeſe / yezzekkâ =
saṅga ayıtmaqıñǵız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /

men cāeke = kelür saṅga / yes‘â
= iştāb

[175b01(‘Abese80/9,10,11)]:
ve hüve yaḥşâ = ve ol qorqulu
turur / 10 / fe ente = ve senn
aṅga baqmaz senn / ‘anhü = ve
ayruǵğa / telehhâ = meşǵul sen /
11 / kellā = andaǵ bundann /
inneḥâ = bende turur / tezkiraton
= saṅga

[175b03(‘Abese80/13)]: [levh]
maḥfūz qurān ve aydurlar
payǵāambarlar kitāb andaǵ kim
aydur lefi‘ş şuhufu‘l ūlâ

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
ḥaleqahu = yarat[t]ı anı /
feḳadderahu = ve muḳadder
kılmıſ turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolınn anıñ
āsānd kılmıſ turur / yesserahu =
ta çıqarǵa anası qarnındann / 21 /
şümme = andann

[176a02(‘Abese80/24)]:
felyenzuri‘l insānū = iy baqıñǵ
ādemīlerǵa / ilâ = ve bularıñǵ
aşlarına / ta‘āmiḥı = tā neteg
tedbīr kıılır

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnâ = ve bitirdük yirde / fiḥâ
= dāne kim / ḥabban = kuvvet

tutar / ve ‘ineben = ve üzüm gibi
yir siz / ve kaçben = ve yonça
kim yılkılarınğız yir

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yakı çırağ kılur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
hadāiķa = ve bostānlar ve bağlar
/ gūlben = galebe turur budaķları
/ 31 / ve fākihетен = ve yimişleri

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılķı otlaķı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
lekūm = sizge / ve li en‘āmikūm
= ve sizinğ yılķılarınğızğa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

[176b01(‘Abese80/35,36)]: ve
ūmmihi = ve kendü anasındann /
ve ebīhi = ve kendü atasındann /
36 / ve şāhibetihi = ve
urağutındann / ve benīhi = ve
oğlanlarındann / kim hīç kimse

[176b09(‘Abese80/41,42)]:
ķateratūn = karalık ve kaygu
bolga / 42 / ūlā‘ike = ol kişiler
kim / hūmū‘l keferatū‘l feceratū
= bular andağ kılsa bular
kāferler ve fācirler bolga

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sūret Mekki turur ve āyatları

yigirmi toķuz turur ve kelimeleri
yüz [kırķ turur]

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırķ turur ve harfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebā bin Ka‘b

[177a02(Tekvir81/)]: kūni(iy)
ve bitisi sağ eline birge

[177a04(Tekvir81/1)]: ize‘ş
şemsū = kaçan kūn / kūvvirat =
karanğı bolsa / ve aydurlar
kūvvirat ol bolur

[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan tağları /
sūyyirat = yoritse habā menşūr
bolga hīç kalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer gibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaķtun
bu meşel turur / ‘utūilet =
‘arabınğ eygü meşeli ‘atalet
kıldılar

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşū = kaçan kim yılķı ve
keyikler ölūmi(iy) gibi / ḥuşirat
= haşur kılur kıyāmet kūni(iy)
andağ kim / ayıtuķ

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize‘l biḥāru = ve kaçan tenğizleri
kaynadıp / süccirat = öd kılsa
andağ kim / 07 / ve ize‘n nüfūsū
= ve kaçan tenleri tirürse ya‘ni

eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevü detü = ve kaçan
kızlarının öldürdi cāhiliyet
vaqtında / sü ilet = sorarlar
kıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuk üçün / zenbin =
öldürdünğ / kıtilelet = anıñ
yazukı(iy) yok erkenn

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāü =
ve kaçan kökni qazsalar / küşitat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

[177b03(Tekvir81/12,13,14)]:
ve ize‘l ceḥīmü = ve kaçan
ṭamunı / su‘irat = kızdursalar /
13 / ve ize‘l cennetü = ve kaçan
uçmaḡnı / üzlifet = yavuk
kılsalar / ‘alimet = bilgeler

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uḡsımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi‘l ḥunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirü qaydur

[177b09(Tekvir81/16)]: bir kez
toğar ve ḥunnes anıñ üçün dirler
kim kendüzinn yaşar aḡga
ḥunnes

[177b10(Tekvir81/16)]: tirlər
biş yılduz behrām ve zūḡal ve
zūḡal ‘aṭadır

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zūhre ve müşterī ve ‘uṭārid ve bu
yılduzlar kim anda yazuklar kim
hemīşe

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir
ve aydur kim bunda anı tiler
ikevi kıldı kim bularda yıpar
bular

[177b13(Tekvir81/17,18)]: ve‘l
leyli = ve dün qaranḡlıḡı(iy) / izā
= kaçan kelir / ‘as‘as = ve
aydurlar işitürler / 18 / ve‘ş
şubḡı = şubḡı(ak) kim / izā =
kaçan erse

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya‘ni irtē / 19
/ innehu = bolur/ le qavlü = kim
ḡurān / rasūlin = rasūl qavli(iy)
turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre‘īl

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /

şāhibüküm = ya‘ni cebre’îl ve
tegül sizinġ işinġiz / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā kad raāhū = ve
hōy kördi cebre’îl uluġ şūretinn /
bi‘lüfūki‘l mübîn = ol ne hayat
tā āşkere

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andaġ kim aytuġ / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥiydenn / ‘ale‘l ġaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn tōhmatlġ ve bahīl
tegül

[178a06(Tekvir81/25,26)]: ve
mā = ve tegül / hüve bi kavli =
ḡurān / şeyṭāni‘r racīm = şeyṭān
mel‘ūn kavmi(iy) / 26 / fe eyne
= ve ḡanca bargā ḡurān /
tezhebūn = ḡükmindenn ḡanca
kide

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteḡīm = kim rāst turġa / ve
ḡaḡ nesege ebet aydur erse [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizge ermiş

[178b02(Tekvir81/29)]: ve mā
teşāüne = ve tilemez / illā en
yeşāellahū = meġer anı kim
taṅġrı tiler / rabbū‘l ‘alemīn =
perverde ḡılġucı taṅġrı

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Ḥasan Başrı aydur hīġ ‘arab
islām tilemedi tā taṅġrı ‘azze ve
celle tilemeyince

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve on toġuz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve ḡarfleri üç yüz on toġuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[178b10(İnfitar82/)]: ‘azze ve
celle tegme ḡatre suḡa eyġülük
itmiş fazlının bolġa ḡıyāmet
işi(iy)

[178b12(İnfitar82/1,02)]: ize‘s
semāün feṡarat = ḡaḡan kim kök
yarılsa / 02 / ve ize‘l kevākibūn
= ve ḡaḡan yılduzlar

[179a01(İnfitar82/4)]: ve ize‘l
ḡubūru = ve ḡaḡan kim ġürler
ḡıḡalar / bu‘şirat = ḡılġa / tā
ölügler ġürdenn ḡıḡalar

[179a03(İnfitar82/5)]: ‘alimet
= bilgeler / nefsūn = tegme ḡişi /
mā ḡaddemet = ol nese kim
taḡdīm ḡılmiş bolġa taḡdīm
sadaḡa / ve ehḡarat = ve ol te‘ḡır
ḡılmiş bolġay

[179a05(İnfitar82/6)]:
paygāmbār bu āyat okıdı kim
cehlilik ve nādanlık ġarra kıldı

[179a06(İnfitar82/7,08)]: ellezī
= ol kim / haleķake = yarat[t]ı
sini / fe sevvāke = ve rāst kıldı
seniġ boyniġ / fe‘adelek = ve
hılķatıġ / 08 / fī eyyi = ve
dürüġ ol

[179a09(İnfitar82/10)]: kellā =
bil kim / bel tükezzibüne = yalan
kıldılar /bi‘d dīn = kıyāmeti(ak) /
ve inne = ve hōy / ‘aleyküm =
sizlerni

[179b03(İnfitar82/16,17)]: ve
māhüm = ve bolmaġa bular /
‘anhā = anda / bi ġā‘ibīn = ġāyib
/ 17 / ve mā edrāke = ve kim
ok[1]turdı saġga kim ne turur

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefsü‘l li nefsin = bireġü
bireġüye asıġ / şey‘an = nese /
ve‘l emru = ve fermān ol kün
ya‘ni kamu müdde‘ılar bar bolġa
[179b06(İnfitar82/19;
Mutaffifin83/0)]: yevme‘izil
lillah = taġrıniġ bolġa / 0 / ve
bu sūret Medīnī turur ve āyatları

[179b07(Mutaffifin83/)]: otuz
altı turur ve kelimeleri yüz

[179b08(Mutaffifin83/)]: tokuz
turur ve harfleri dört yüz otuz
turur ve übey bin ka‘b

[179b10(Mutaffifin83/)]: ‘azze
ve celle raḥīķ-i maḥtüm birge
kıyāmet küni(iy)

[180a02(Mutaffifin83/2,03)]:
e‘n nāsi = tamām ölçü birle /
yestevfün = alsalar ‘alā bu yirde
ma‘nāsı min turur / 03 / ve izā
kālühüm = ve kaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terāzū

[180a05(Mutaffifin83/3)]: keyl
ve terāzū içinde tahlīt kılarlar
erdi taġrı ‘azze ve celle

[180a07(Mutaffifin83/3)]:
[tutarlar] erdi bir ulu birle alur
erdiler ve kiçisi birle satar
erdiler

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularġa yoķsullıġ birür ve kınıķı
ķavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

[180b05(Mutaffifin83/7)]:
bayarlamazlar ve yirge

ketürgeler hem yir taķı
bayarlamaz andan

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]:

ve mā edrāke = ve ne oķturdı
saᅇga kim / mā siccīn = siccīn /
09 / kitābūm = bitig turur
yazılmış / merķūm = silmege

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:

bi yevmi‘d dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalğan
ķılmadılar / bihi = aᅇga / illā =
meger / küllü mu tedīn = kamu
ķiřilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir

[181a01(Mutaffifin83/13)]: izā
= ve kaçan / tūtlā = oķısa /
‘aleyhi = aᅇga birinĝ / āyātünā =
āyatlarımız / ķāle = aydur kim /
esāᅇīru‘l evvelīn = ařnuķılarınĝ
meşeli(iy) turur

[181a02(Mutaffifin83/14)]:

kellā = ve ne kim andaĝ turur /
bel rāne = bilkim ĝalebe ķılmış
turur / ‘alā = bularınĝ / ķulū
bihim = kōᅇgüllerine / mā kānū
= ol kim ķazanķının / yeksibūn =
ķılurlar bular

[181a05(Mutaffifin83/15)]:

kellā = ᅇāķā kim / innehūm =
bular ol kūn / ‘ar rabbihim =
taᅇĝrisındann maᅇķūb bolğa /
yevme‘izin = ya‘ni ol kūn
kōrmege / le maᅇķūbūn = ni‘met
ve raᅇmet

[181a07(Mutaffifin83/15)]: ve

ma‘rifet kōrmez kıyāmet
küni(iy) maᅇķūb bolur taᅇĝrını

[181a08(Mutaffifin83/15)]:

kōrmez ve raᅇmet bulmaz

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]:

üķün tırlar ‘uluv-i rif‘at
yüceden yüceye bolur / 19 / ve
mā edrāke = ve ne oķturdı saᅇga
kim

[181b08(Mutaffifin83/20,21,22

kitābūm = kitāb turur / merķūm
= merķūm ᅇāzıra / 21 /
yeřhedühü‘l muķarrubūn =
kelgeler muķarrebler ve muᅇiler
ni‘met içinde bolur / 22 / inne‘l
ebrāra = ᅇōy ebrār

[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:

ta‘rifü = bilge senn / fī
vücūhihim = bularınĝ yüzleri
içinde / naᅇrate‘n ne‘īm =

yazukluk ve ni‘met / 25 /
yüşkavne = birgeler bularğa

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min raḥīḳın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmış / mahtūm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
ḥıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilâ mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılğa rāğıblar

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:
fel yetenāfesi‘l mütēnāfisūn = ve
muna rağbet kılğa anda rağbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ tesnīm bolğa

[182a04(Mutaffifin83/29,30)]:
āmenū = ĩmān ketürmiş turur /
yaḍḥakūn = ‘amāl ve Bilāl ve
muḥīb bularğa külerler erdi / 30 /
ve izā merrū = ve kaçan kelseler
bularınğ / bihim = katınn

[182a05(Mutaffifin83/30,31)]:
yeteğāmezūn = közleri birle
işāret kılurlar erdi birbirine / 31 /
ve izā = ve kaçan / enḳalebū =
kayıdsalar / ilâ = evlerine /
ehlihımu = halkları tapa

[182a06(Mutaffifin83/31,32)]:
‘nḳalebū = kaydurlar erdi /
fekihīn = şādlık kılı / 32 / ve izā
= ve kaçan / raevhūm = körseler
bularnı

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:
ḳālū = ve ayıtgalar / inne = hōy /
hāülāi = bular / leḳāllūn =
yolsuzlar turur / 33 / ve mā
ürsilū = ve ḳosa ıduḳ bularnı /
‘aleyhim = bularınğ

[182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārn
ḳıyāmet küni kāferlerğa

[182b05(Mutaffifin83/34)]: ve
müminler bularğa küleşgeler

[182b09(İnşikak84/)]: ve bu
sūret mekkī turur ve āyatları

[182b10(İnşikak84/)]: yigirmi
biş turur ve kelimeleri yüz yidi
turur

[182b11(İnşikak84/)]: ve
ḥarfleri dört yüz otuz üç turur
paygāmbar aytı kim

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize‘s
semāū‘n şaḳḳat = kaçan kim
kökler yarılsa taḡrı fermānı(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbihā =
taḡrısına

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
hukkat = ve ol sezavar turur kim
ta'at kılalar / 03 / ve ize'l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elkat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
karnında turur

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
hukkat = ve ol sezavar turur kim
ta'at kılalar / 03 / ve ize'l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elkat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
karnında turur

[183a03(İnşikak84/4,05)]: mā
fihā = mālardann ve
ölüglerdenn / ve tehallet = ve
taşra kemişke / 05 / ve ezinet =
ve hāli bolga ve işidge / li
rabbihā = ve ta'at bolga anğa /
ve hukkat = ve sezavar turur
anğa ta'at kılsalar kim

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülākīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya'ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

[183a06(İnşikak84/8,09)]: fe
sevfe = terk bolga kim /

yühāsebū = anğa işmār kılğalar /
hisāben = işmār / yesīran = āsān
/ 09 / ve yenkalibū = ve kaydur
kendü

[183a10(İnşikak84/9,10)]:
[kim]ge kim işmār kılsa 'azāb
bolur / 10 / ve emmā men = ve
amma ol kişilerinğ kim / ütiye
kitābehu = bitilerin ardındann

vefā A *vefa, sözünde durma*

v. [160b04(İnsan76/7)]: ta'atğa
nezr kılsa vefā kılsa

vefā kıl-

v.-ğalar [160b01(İnsan76/6,07)]:
yüfeccirūnehā = kim içerler anı
açmaqlıqtann / tefcīrā = kanda
kim bolsa menzilleri / 07 /
yūfūne = vefā kılğalar / bi'n
nezri = nezrī

vekīl A *vekil, başkasının yerine iş
yapan*

v.-līga tut-ğıl

[148b02(Müzzemmil73/9)]:

lāilahe illā = yok taŋrı meger ol
/ hüve fettehizü vekīlā = anı
vekillığa tutğıl

velī A *dost, yardımcı, veli*

v. [166b06(Mürselat77/28)]:
veylün = velī ol / yevme'izin =
kün kim / lil mükezzibīn =

yalğan kılğucılarga / andann
habar birdi kim ayıtğalar

velikin A ve lâkin, fakat

v. [154a09(Müddessir74/31)]:
bunu bilür mü sen aytı ferişte
turur velikin men
[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
yād kıldı / 31 / fe lâ şaddeka =
ve ne menüm rasûlumğa inandı /
ve lâ şallâ = ve ne maŋga namâz
kıldı / 32 / ve lakin = velikin /
kezzebe = yalğan söyledi / ve
tevellâ = ve i'râz kılıp kayıttı

[161b02(İnsan76/13)]: velikin
yāranlardann istegil tidi ol
miskîn ol enşârlıqlar

ver- vermek

v.-menn
[155b02(Müddessir74/56)]:
aydurlar kim ma'nâsı ol turur
kim aydur menn sezâ vermenn
kim mindenn

vey A vah, vay, eyvah

v. [166a04(Mürselat77/14,15)]
ü'l faşlı = ya'ni kıyâmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei'zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibîn = yalğan kıldı
paygâmbarı(ak)

[166a06(Mürselat77/18,19)]

kezalike = andağ kılğavuz /
nef'alü bi'l mücrimîn = cürüm
kılğucılarnı / 19 / veylün
yevme'izin = vey ol kün

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]

ma'lüm = ya'ni toğurduğı vaқта
teginñ kim ança ana qarnında
kim tutğam / 23 / fe qadernâ =
ve taqdîr kılduğ ve eygü / fe
nı'me'l qâdirün = ve eygü
miqdâr kılduğ / 24 / veylün =
vey ol kün

[167a07(Mürselat77/36,37)]

lehüm = bularğa kim / fe
ya'tezîrün = söz söylese yâ 'özür
tilese / 37 / veylün yevme'izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibîn = yalğan
kılğucılarga

veya veya

v. [144b03(Cin72/10)]: ve ennâ
= ve hōy / lâ nedrî = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürîde = ol kişilerge
kim / bi men fi'l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmağı /
em erâde bihim = veya tiler
bularınğ

[146b01(Cin72/25,26)]: em
yec‘alü = veya kılğa anı / lehu
rabbī emedā = menüm tanğrım
anıñ rüzgārın ödün / 26 /
‘ālimü‘l ğayb = ve bilür ğayb ve
biz bilmedüğümüz

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferü = kim kâfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[157b13(Kıyamet75/27)]:
efsün kılsa veya unacı bar mu
dāvü kılsa ve bolmayalar kim
tanğrı

veyl A *vay, yazık, vah vah*

v. [180a01(Mutaffifin83/1,02)]:
veylün = veyl ol kişilerge / lil
mütaffifin = kim noqşān kılğalar
keyl terāzū / 02 / ellezīne = ol
kişiler kim / izektālū = kaçan
alsalar / ‘alā = erenlerdenn
veyl bol-

[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
veylün = veyl bolsun /
yevme‘izin = ol kün
payğāambarlarını / lil mükezzibin

= yalğan kılğucılarga / 11 /
ellezīne = ol kişiler kim /
yükezzibüne = yalan kıldılar

Y

ya F *ya ... ya (denkleştirme edatı)*

y.

[147b01(Müzzemmil73/3,04)]:
ev enkuš = ya eksük / minhu =
andann / qalīlān = azkınanğ / 04
/ ev zid = ya ol kadarlu / ‘aleyhi
= üç ülüde bir

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsü anıñ andann anğa yād kıldı

[154b02(Müddessir74/37,38)]:
ev = ya kirü bargā / yeteeħħar =
ve şer yazuq içinde qalğa / 38 /
külli nefsim = kamu kişileri kim
/ bimā = ol iş kim / kesebet =
işlerler

[168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kıldıq / fevqaküm = sizinğ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muħkem

[169b04(‘Amme78/24,25)]: lā
yezūqüne = kim dādmayalar
tamuğda isi ya tumlu kim / fiħā
berden = anğa rāhatı tege / ve lā

şerāban = ve ne şarāb kim anı
toyurğa / 25 / illā hamıyman =
meger kaynar şu

yā A *ey, hey! (ünlem edatı)*

y. [145b12(Cin72/21)]: kıl inni
= ayıtğıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
kılumaya men / leküm = hıç /
ḍarran = ziyān ve ne taķı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen
[147a09(Müzzemmil73/1)]: yā
eyyühe‘l müzzemmil = iy ol kim
senn kendüsünge sarmış turur
senn / ‘aişekā rażıallahu anha
sordılar kim

[150a05(Müzzemmil73/20)]:
min ḥayrin tecidühü =
ḥayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = taŋrı katında / hüve
ḥayrān = ol yigrek yā ḥalıktann

[150b04(Müddessir74/1)]:
bismillahi = taŋrı adı(iy) / er
raḥman = rūzı birgücü / er raḥīm
= raḥmet kılğucu / yā eyyühe‘l
müddessir = iy ol kişi kim ton
örtülmiş turur

[150b13(Müddessir74/2)]: yā
eyyühe‘l müdeşsir kum fe enzir

[152a14(Müddessir74/18)]:
kör[dügünğüz] bar mu kim yalan

söyledükinn yā cāzuluk
kıldukinn

[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şi‘r koşduķın aytı yok kim
Muḥammadğa toĝru sözindenn

[154a06(Müddessir74/31)]:
[katında] turur erdi bir ferişte
keldi ayıttı yā Muḥammad

[154a08(Müddessir74/31)]:
korķtı andaĝ sandı iblīs turur ayt
yā cebre‘il

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuḥufenn = kitāblardann /
müneşşerratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[tı] yā
Muḥammad

[156a01(Kıyamet75/2)]:
kıyāmet küni(iy) kamular özine
melāmet kılğalar yā ḥasretā ‘ālā
māferraṭtu fı ḥanbillah

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḥammad
sen maŋga tehdīd kılur sen
seniŋ taŋrıŋı

[159b02(Kıyamet75/40)]:
biķādirin = yā yaradubilür

kudreti(iy) bar / ‘alâ = anıñ üzere
kim / en yuhyiye‘l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalike
biķādirin ‘alâ en yuhyiye‘l
mevtâ

[161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoqsul kelmiş erdi paygāmbar
‘aleyhi‘s selām aytı yā resūlullah

[162a15(İnsan76/13)]:
paygāmbar buları kördi aytı yā
‘Alī bu ne miḥnet turur kim

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn urağut üçün qılur
[ersenğ]

[167a07(Mürselat77/36,37)]
lehüm = bularğa kim / fe
ya‘tezirün = söz söylese yā ‘özür
tilese / 37 / veylün yevme‘izin =
vey ol kün kibi kün / lil
mükezzibīn = yalğan
qılğucılarga

[170b08(‘Amme78/40)]:
yedāhū [ve] yeḳülū‘l kāferu =
ayduḳınn ya‘ni ṭa‘at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / küntü türāban = toprak
ermişse erdük

[171a11(Nâzi‘ât79/1)]: ve‘n
nâzi‘āti = andann yād qılur

bularğa kim / ğarḳan = yā tartar
oḳ atar / aydurlar bunı

[(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s semāu
= yā ol kim kökni / benāhā =
binā qıldı / 28 / rafe‘a = kötürdi
yoḳaru / semkehā = kökler
saḳfınn muḳābil qıldı/ fe
sevvāhā = rast qıldı andan egri
yoḳ ḳādir turur anğa sizge

[174b01(Naziat79/46)]: ya‘ni
kün sonğında bir sâ‘at yā ertede
bir sâ‘at azḳınañ

[176a03(‘Abese80/24)]: Ebū
Ḳalābe aydur tevrât içinde yerlü
turur yā ādeme oğlanı(ak)
baḳıñg anğa kim

[177b04(Tekvir81/14)]: nefsun
= tegme tende / mā = kim /
āḥḍarat = ne ketürdi ḥayurdann
yā şerdenn / bu süret içinde on
iki

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ğarrake =
qıldı ğarra sini kim tañğrı / bi
rabbike‘l kerīm = ṭa‘atındann
yığdı kerīm tanrınıñ

[179a04(İnfitar82/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = berekāt yā
ādemīler kim / mā ğarrake =

kıldı ğarra sini kim taŋrı / bi
rabbike‘l kerīm = ta‘atındann
yıġdı kerīm tanrınınġ

[179a08(İnfitar82/8)]: menġzer
yā taķı tayılarına irkek yā tişı

[183a04(İnşikak84/6)]: yā
eyyühe‘l insānū = iy sizler kim
ādemīler siz / inneke = kim hōy /
kādihun = renc ketürdünġüz / ilâ
rabbike = kendü taŋrınġız
fermānına / kedhann = kaşđ
kıldınġız renc ketürmege

yaban F *çöl, sahra, ıssız yer*

y.+ġa [163b08(İnsan76/21)]:
ma‘nāsı ol bolur yabaŋa
olturmas bevül kılmaz terler ol

yād F *anma, hatırlama*

y.
[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfüne‘l āhiret = korkmazlar
āhırat ‘azābındann / 54 / kellā =
haķa kim / innehu = ol yād
kılmaklık turur / tezkiret = ya‘ni
ķurān

[164a12(İnsan76/25)]:
vezkürisme rabbike = ve yād
ķılġıl taŋrı ādīn / būkratenn =
irte / ve eşılā= ve kiçe

yād kıl-

y.-inġ [145b03(Cin72/18)]:
iltmenġ ve anda tā‘at kılinġ ve
taŋrını yād kılinġ ayruķ hīç
y.-dı

[147b02(Müzzemmil73/4)]: ya
artur andann ya üç ülüde iki
ülüsi anıñ andann aŋga yād kıldı

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]
yād kıldı / 31 / fe lā şaddeķa =
ve ne menüm rasūlumġa inandı /
ve lā şallā = ve ne maŋga namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velīkin /
kezzebe = yalġan söyledi / ve
tevellā = ve i‘rāz kılıp kayıttı

[165b01(Mürselat77/01)]
Muķātil aydur bu and turur kim
yād kıldı kim ferişte[ler]

[165b04(Mürselat77/03)]
neşrann = yumşak huy / Hasan
Başri aydur üç ķurla anda yād
kıldı

[165b12(Mürselat77/06,07)]
bununġ için ķamuġ and[a] yād
kıldı / 07 / innemā = kim ol
va‘ad kıılır / tū‘adüne = sizlerge

[169a04(‘Amme78/16)]:
andann sonġra bu ħuccetler yād

kıldı ve bilgölü kıldı kıyāmetğa
helāk kıldukların ayıttı

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]:
ve altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uqsimü = ve anda yād kıldı ol
biş yıldızke / bi'l hunnes = kim
yörir / 16 / e'l cevāru = andann
kirü kaydur

y.-dım [160a08(İnsan76/3,04)]:
ve immā kefurā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innâ =
andan yād kıldım / a'tednā = biz
va'de kıldıq / lil kāferīne =
kāferlerğa

y.-duq

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezkirah = yād kılduq pend turur
/ fe men = kim tilese / şätteħaze
= tutğa / ilâ rabbihi = yol kendü
tañgrısına

[163a10(İnsan76/20)]: ve izā =
kaçan / raeyte = körsenğ /
şemme = andağ / raeyte =
köresenn / ne'īmen = ni'met / ve
mülken = ve uluğ mülk / kebīrā
= andağ yād kılduq

y.-ğalar

[173b11(Nâzi'ât79/35,36)]:
yevme = ol kün kim /

yetezekkeru'l insānū = yād
kılgalar ādemīleri nese/ mā se'â
= ol kün kim /36/ ve bürrizeti'l
ceħīmū = işledügi ve çıkargā
taṃuğdann / li men yerâ = anda
körse anı

y.-ğalar er-di

[160a01(İnsan76/1)]: lem =
yok / yekun = erdi / şey'an = ol
nesedenn kim / mezkūrā = anı
yād kılgalar erdi

y.-ğam

[154a11(Müddessir74/32,:
33,34)] kellā = hafākım / ve'l
kamer = and[a] yād kılgam / 33 /
ve'l leyli = ay dūni(iy) üçün / iz
= kaçan kim / edber = barsa / 34
/ ve's şubḥı = ve şubḥ

[155b09(Kıyāmet75/1,02)]: lā
= lā şılah turur ma'nisi / uqsimü
= anda yād kılr / bi yevmi'l
kıyāmet = kıyāmet küni(iy) üçün
ve anıñ aḥvāli(iy) üçün / 02 / ve
lā uqsimü = ve taqı anda yād
kılgam

[165b03(Mürselat77/02,03)]
fe'l 'āşifāti = bu yıllerge andan
yād kılgam kim / 'aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve'n nāşirāti = ve
yumşak yıl kim

y.-ğavuz [145a09(Cin72/18)]:
mezgide kelsevüz ve seniñ birle
yād kılğavuz ve ıraķ olturgavuz
y.-ğıl

[148a12(Müzzemmil73/8)]:
vezkür isme = ve yād kılğıl
kendü tañgrınınğ ādīnı / rabbike
= uluğ tutğıl / ve tebette‘l ileyhi
= ve tevħīd ve ħālış bolğıl

y.-ga
[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
ķurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoķaru kötürilmiş /
mütahheratün = tañgrı ĳatında
arığ bolmış ol / bi eydī =
payğāambar elinde
y.-maķlıķtann

[174a05(Naziat79/43,44)]: fīme
= ne içinde senn / ente = senn
anı / min zikrāhā = yād
ķılmaķlıķtann /44/ ilā rabbike =
seniñ tañgrınğga / müntehāhā =
turur kıyāmet kaçan bolğa
‘ilmi(iy)

y.-mış
[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:
ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
ķiřilerge kim ni‘mete ança
eygülük tañgrı / mā ekferahu =

añga ķılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ķılmış kim / şey’in =
nesedenn / ħaleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfetin =
azķınañg sudann

y.-maķ [145a06(Cin72/17)]: ‘an
zikri rabbihi = tañgrısını yād
ķılmaķ ya‘ni tañgrısının /
yeslūkhū = yād ķılmasa kemiřke
bularğa / ‘azāban şa‘adā = ‘azāb
ve dūřhār

[155a12(Müddessir74/55,56)]:
fe men řāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād ķılmaķ anı / 56 /
ve mā yezkurūne = ve yād
ķılmayalar / illā = meger / en
yeřā’ = erleri kim
y.-maķlıķ

[178a07(Tekvir81/27,28)]: in
hüve = tegül ol / illā = meger /
zikru‘l lil ‘ālemīn = yād
ķılmaķlıķ ħaķķlarğa / 28 / li men
řāe = ol ķiřilerni kim / minküm
= tiler sizlerdenn

y.-masa [145a06(Cin72/17)]: ‘an
zikri rabbihi = tañgrısını yād
ķılmaķ ya‘ni tañgrısının /
yeslūkhū = yād ķılmasa kemiřke

bularğa / ‘azāban şa‘adā = ‘azāb
ve düşhār

y.-mayalar

[155a12(Müddessir74/55,56)]:

fe men şāe = her kim tilese kim /
zekerah = yād kılmağ anı / 56 /

ve mā yezkurüne = ve yād
kılmayalar / illā = meger / en

yeşā’ = erleri kim

y.-ur [155b09(Kıyamet75/1,02)]:

lā = lā şılah turur ma‘nisi /
uğsimü = anda yād kılur / bi

yevmi‘l kıyāmet = kıyāmet

küni(iy) üçün ve anıñ aḥvāli(iy)

üçün / 02 / ve lā uğsimü = ve

tağı anda yād kılğam

[165a13(Mürselat77/1)]: ve‘l

mürselāti = anda yād kılur ol

yiller kim / ‘urfā = taḡrı estürür

/ ‘urfā av neşrenn

[171a11(Nâzi‘ât79/1)]: ve‘n

nâzi‘āti = andann yād kılur

bularğa kim / ġarğan = yā tartar

oğ atar / aydurlar bunı

yağ- (*yağmur vb.*) *yağmak*

y.-ar [161a10(İnsan76/13)]: kibi

yağar Muḳātil aydur bu bir

yağmur *yağmur*

y. [180a11(Mutaffifin83/3)]:

yığsalar taḡrı bulardann

yağmur yığar Aşma‘i aydur
ḥācet tilemegil

y.+a [171b13(Nâzi‘ât79/5)]:

müvekkil turur yağmura ve ōda

ve ‘azrāil müvekkil turur

yāğut *A yakut, değerli bir süs taşı*

y.

[182b06(Mutaffifin83/35,36)]:

‘ale‘l erā‘iki = yincü yāğut

taḡtlar üzere / yanzurün =

olturup bağa turğalar tā bularğa

nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel

süvvibe = iy cezā birgeler

yağın *yakın, dost*

y.

[154b09(Müddessir74/47,48)]:

ḥatā = tā bizge keldi / etāne‘l

yağın = yakın ya‘ni ölüm taḡrı

aydur / 48 / fe mā tenfe‘uhüm =

asığ kılmağ bularğa / şefā‘atü‘ş

şāfi‘īna = şefā‘at şefi‘leriñ bu

ol turur kim

y.+lık

[153b06(Müddessir74/31)]: ve

yazdāde‘l lezīne = ve arturğa ol

kişilerge kim / āmenū = ĩmān

ketürmiş turur / ĩmānenn =

yakınlık / ve lā yertābe = ve şek

kılmayalar

y.+rak

[149b02(Müzzemmil73/19,20)]:
sebīlā = namāz ve ta‘at / 20 /
inne rabbeke = hōy tanğrınğ /
ya‘lemu = bilür kim / enneke =
sen / tekūmü = örü turğa sen /
ednâ = yakınrak

yakın bol-

y.-ur [170b07(‘Amme78/40)]:
‘azāben = ‘azāb / qarībā = yakın
bolur / yevme yenzuru‘l mer’ü =
ol kün körge eren kim / mā
qaddemet = öngdīnğ

yakın bil-

y.-ürler
[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

yakın kıl-

y.-mış bol-ğa
[162b09(İnsan76/14,15)]:
qutūfuhā = ve yakın kılmıř bolğa
/ tezīlā = yimişleri bularğa
fermān kılğa / 15 / ve yūṭāfū =
tegzüdürgeler / ve ‘aleyhim =
bularğa

yakın tur-

y.-ur [146a10(Cin72/25)]: kul in
edrī = ayıtgıl bilür men / e
qarībün = yakın turur / mā
tū‘adūne = anı kim va‘ad kılur

yalan yalan

yalan kıl-

y.-dılar [179a09(İnfitar82/10)]:
kellā = bil kim / bel tükezzibūne
= yalan kıldılar / bi‘d dīn =
kıyāmeti(ak) / ve inne = ve hōy /
‘aleyküm = sizlerni

[180b10(Mutaffifin83/10,11)]:

veylün = veyl bolsun /
yevme’izin = ol kün
payğambarlarını / lil mükezzibīn
= yalğan kılğucılarga / 11 /
ellezīne = ol kişiler kim /
yükezzibūne = yalan kıldılar

yalan söyle-

y.-dükinn

[152a14(Müddessir74/18)]:
kör[düğünğüz] bar mu kim yalan
söyledükinn yā cāzuluk
kıldukinn

yalan tut-

y.-ar [153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar
turur ya‘ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann

yanğavuz / li yestekine‘l lezīne =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

yalğan yalan

y.
[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘imü‘l miskīn = biz aş
yoksullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuq
bātılıq yalğan

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifūn = kirtü bir neçeler
yalğan diyü / 04 / kellā = haqā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgiler
/ 05 / sümme = yine / kellā
hāqākim bilgiler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularğa
andann kim taŋrı

[170a04(‘Amme78/35,36)]:
lağven = yavuz keleş / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min
rabbike = taŋrınğdann saŋğa /
‘aṭāen = ‘aṭā bolğa ‘amel ittik

[173a04(Nāzi‘āt 79/20,21)] fe
erāhū‘l āyete‘l kübrā = ve anda
körterdi uluğ āyat ‘asā taqı yed-i
beyzā ya‘ni / 21 / fe kezzebe =

alır küncikine soqıp künciki
yışır erdi / ve ‘aşā = ve yalğan
didi ‘āṣī boldı

y.+cılarğa
[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibīn = yalgancılarğa / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḡkūm
= yarattım sizni / min māin =
sudann kim / mehīn = za‘īf erdi
yalğan kıl-

y.-dı
[166a04(Mürselat77/14,15)] ü‘l
faşlı = ya‘ni kıyāmet küni(iy) /
15 / veylūn yevmei‘zin = vey ol
kūn ol kişilerge kim / lil
mükezzibīn = yalğan kıldı
paygāmbarı(ak)

y.-dılar
[166b03(Mürselat77/24,25)]
yevme‘izin = ol kişilerge / lil
mükezzibīn = kim yalğan
kıldılar paygāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec‘ali‘l erza = iy ne
yarat[t]uḡ yirni kim bolğalar

[169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
kezzebū = ve yalğan kıldılar / bi
āyātinā kizzāban = biziŋg
huccetlerimüzni / 29 / ve külle =
ve kamu / şey’in = neseni /

aḥṣaynāhū = ve yazdurduk /
 kitāban = ve bildürdük
 y.-ğana
 [150b03(Müddessir74/1)]: okısa
 tegme bir ḥarf saḳışına on müzd
 birge ve yalğan kılğana taḳı
 andavuk turur
 y.-ğanlarını
 [168a05(Mürselat77/49,50)]
 veylün yevme'izin = ve iy ol
 künki kün / lil mükezzibīn =
 yalğan kılğanlarını / 50 / fe bi
 eyyi = ve ḳanıḳı / hadīsin = söz
 turur
 y.-ğucılarga
 [166b06(Mürselat77/28)] veylün
 = velī ol / yevme'izin = kün kim
 / lil mükezzibīn = yalğan
 kılğucılarga / andann ḥabar birdi
 kim ayıtgalar
 [167a05(Mürselat77/34)]
 veylün yevmei'zin = ve iy ol kün
 kibi kün / lil mükezzibīn =
 yalğan kılğucılarga
 [167a07(Mürselat77/36,37)]
 lehüm = bularğa kim / fe
 ya'tezirün = söz söylese yā 'özür
 tilese / 37 / veylün yevme'izin =
 vey ol kün kibi kün / lil

mükezzibīn = yalğan
 kılğucılarga
 [167b03(Mürselat77/40,41)]
 veylün yevme'izin = ve iy ol kün
 kibi kün / li'l mükezzibīn =
 yalğan kılğucılarga / 41 / inne'l
 mütteḳīne = ḥōy perḥīzkārlar / fī
 zılālim = kıyāmet küni(ak)
 kölige içinde bolğa
 [167b06(Mürselat77/44,45)]
 neczī'l muḥsinīn = [cezā
 birür]vüz eygü işlülerge / veylün
 yevmei'zin = ve iy ol kün kibi
 kün / li'l mükezzibīn = yalğan
 kılğucılarga
 [168a01(Mürselat77/47,48)]
 veylün yevme'iz = ve iy ol künki
 kün / lil mükezzibīn = yalğan
 kılğucılarga / 48 / ve izā ḳıyle =
 ḳaçan ayıtsalar bularğa kim /
 lehumurke'ū = namāz ḳılınğ
 [180b10(Mutaffifin83/10,11)]:
 veylün = veyl bolsun /
 yevme'izin = ol kün
 payğāmbarlarını / lil mükezzibīn
 = yalğan kılğucılarga / 11 /
 ellezīne = ol ḳişiler kim /
 yükezzibüne = yalan ḳıldılar

y.-madılar

[180b11(Mutaffifin83/11,12)]:

bi yevmi'd dīn = kıyāmet
kūni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalğan
kılmadılar / bihi = anğa / illā =
meger / küllü mu'tedīn = kamu
kişilerge zālīm bolğa / eşim = ve
fācir

y.-ur

[181a10(Mutaffifin83/17,18)]:

ellezī = ol kim / küntüm = sizler
anı / bihi = yalğan kılur /
tükezzibūn = erdinğiz / 18 / kellā
= haķā kim / inne = hōy

y.-ur er-dīnğiz

[167a02(Mürselat77/29,30)]

tükezzibūn = yalğan kılur
erdinğiz dünyāda / 30 / inṭalikhū
ilā zıllin = barınğ ol kölgeye kim
/ zī selāsin = üç üzüg bolur /
şu'abın = tamulu köligesi

y.-ur er-dük

[154b08(Müddessir74/46)]: ve

künnā = ve biz erdük kim /
nükezzibū = yalğan kılur erdük /
bi yevmi'd dīn = kıyāmet künini

yalğan söyle-

y.-di

[158b07(Kıyamet75/30,31,32)]:

yād kıldı / 31 / fe lā şaddeķa =
ve ne menüm rasūlumğa inandı /
ve lā şallā = ve ne maṅga namāz
kıldı / 32 / ve lakin = velīkin /
kezzēbe = yalğan söyledi / ve
tevellā = ve i'rāz kılıp kayıttı

y.-rler

[148b05(Müzzemmil73/10,11)]:

cemīlā = körklü ve bu / 11 / ve
zernī = mensūh turur kılıç
āyatı(ak) birle / ve'l
mükezzibūne = ve çoğıl mini ol
kişilerge kim yalğan söylerler
yalğan kör-

y.-meye men

[145b12(Cin72/21)]: kul inni =

ayıtğıl yā Muḥammad / lā
emlikū = kim min sizke
kılumaya men / leküm = hiç /
ḍarran = ziyān ve ne taķı hiç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

yalnğuz sadece, tek, yalnız

y. [151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ḥalaķtū = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veḥīdann = yalnğuz /
mālsuz 'ıyālsuz ve [E]bū Velīd

y.+inn

[153a04(Müddessir74/30)]:

meleku'l mevt kibi kim

yalıḡuzınn kamu cehān cānınn

alur neteg revā [bolmaḡa]

yan- dönmek, geri dönmek, vazgeçmek

y.-ḡa sen [172b06(Nâzi‘ât

79/17,18)] innehu taḡâ = ol

taḡı(iy) turur / 18 / fe kul =

ḡadtenn keçmiş / hel leke =

ayıtḡıl raḡbetiḡ bar mu / ilâ en

= müsülmān bolḡa sen / tezekkā

= küfürdenn yaḡa sen

y.-ḡa siz

[153a14(Müddessir74/30)]: on

ikisindenn yaḡa siz andann

taḡrı ‘azze ve celle

y.-ḡam

[153a13(Müddessir74/30)]:

caḡmī aytı men yidisindenn

yaḡam ayruḡlarıḡız

y.-ḡa siz

[153a12(Müddessir74/30)]: on

alp er bularıḡ birindenn yaḡa

siz Ebū’l Esved Caḡmī

y.-ḡavuz

[153b02(Müddessir74/31)]:

kaferū = kim kāfer bolmışlar

turur ya‘ni buları yalan tutar

veya aydur kim bulardann

yaḡavuz / li yestekine‘l lezīne =

ve yaḡın bilürler ol kişileri kim

bularḡa

ya‘ni A şu demek ki, yani

y. [144b05(Cin72/11)]: ve minnā

dūne = ve bizde andann bisrerek

/ zalike = ve bizler envā‘larda /

kūnnā = muhtelif erdük / tarāiḡa

= ya‘ni bir nece müsülmān ve bir

nece cūdlar / kıdedān = ve tersā

ve kaderī ve rāfiḡi ve andavuḡ

[145a05(Cin72/16,17)]: hūm =

bularḡa / mā‘[en] ḡadekā = üküş

şu bularḡa ya‘ni ni‘metkiḡ

kılḡa erdük andaḡ kim / 17 /

lineftinehūm = müsülmānlar kibi

kim ḡatıḡ bularḡa ācib fitne

kılḡam bularḡa tā kendü / fīh ve

men yu‘riḡ = imāmların

öldürdüḡı ‘Oşmān bin ‘Afān ve

her kim i‘raḡ kılsalar

[145a06(Cin72/17)]: ‘an zikri

rabbihı = taḡrısınnı yād kılmak

ya‘ni taḡrısınnı / yeslūkhū =

yād kılmasa kemişke bularḡa /

‘azāban şa‘adā = ‘azāb ve dūşḡar

[145b02(Cin72/18)]: ve

naşraniler ya‘ni mezigidlere

bāzirgenlik ve işiḡız ya‘ni

mezigidge

[145b05(Cin72/19)]: ve ennehu

= ve hōy / lemmā ḡāme = kaçan

turdu erse / ‘abdullahı = taḡrı

bendesı / yed‘ühü = ya‘ni
Muḥammad ‘aleyhi‘s selām /
kādū = anı ayt[t]ı lā ilahe
i‘llallah tilediler perīler

[148a02(Müzzemmil73/5)]:
innā se nülķiy = vaḥiy kılavuz /
‘aleyke = saṅga ya‘ni ḳurān /
ḳavlen şeķıylā = ağır turur
terāzūda

[148a03(Müzzemmil73/5)]:
neçeme yünġül erse dilege ya‘ni
ağır turur işlemenġ anıñ

[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sâ‘atinde /
hiye eşeddü = ḳatıġ bolur / vaṭ
en = ya‘ni ḳavī bolur / ve
aḳvemu = ve şavāb yavlaḳ

[148a08(Müzzemmil73/6)]:
ḳıylā = tolu bolġa sözdenn /
ya‘ni oḳumaḳlıḳda ve tā‘at
ḳılmaḳtan üküş sevāb bolġa

[148b03(Müzzemmil73/9)]:
ya‘ni işlerine işlerinġni aṅga
ḳoġıl tā ol saṅgā kifāyet ḳılġay

[148b07(Müzzemmil73/12,13)]:
: inne = ve hōybiziġ / ledeynā =
ḳatımızda turur / enkālān = ya‘ni
āḥırat ‘azābı(iy) ve uluġ ḳatıġ
‘uḳūbetler / ve ceḥıymā = artuġ

bolġa ve uluġ ōd / ve ṭa‘āmen =
ve ṭa‘ām kim boġaz içre

[150a02(Müzzemmil73/20)]:
ya‘ni sizinġ könġlünġüz ḥāşı‘
turur sizlerde yirinde bolġay

[151a01(Müddessir74/5)]:
ya‘ni ḳaçġıl ol nesedenn kim
‘azāb vācib ḳılur kemiş
könġlünġdenn

[151a02(Müddessir74/5)]:
dünyā dostluḳın kim ḳamu
neseler ḥaṭalar başı(iy) turur
ya‘ni minnet [ḳıldıḳunġ]

[151a12(Müddessir74/11)]:
aṅga meded bolur ya‘ni
bezirkenlik ve ekin Mücāhid
aydur

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce‘altü = ve birdim / lehu =
aṅga māl / mālem memdūdann =
memdūd ya‘ni üküş / 13 / ve
benīne = ve oġlanları / şühūdann
= ḥāzır Mekkedenn anıñ birle

[152b11(Müddessir74/29)]:
levvāḥatü‘l lil beşer =
tegzindürge ḳara ḳılġa
ādemīlerni / ya‘ni bularınġ
derilerinn keydürge ḳara [ḳılġa]

[153b02(Müddessir74/31)]:
kaferū = kim kāfer bolmışlar

turur ya'ni buları yalan tutar
veya aydur kim bulardann
yanğavuz / li yestekine'l lezine =
ve yakın bilürler ol kişileri kim
bularğa

[154a02(Müddessir74/31)]:
men yeşā' = kim tiler / ve mā
ya'lemu cünūde = ve bilmeyeler
ya'ni bir çerisini süsini / rabbike
= seniñ tañgrıñg

[154a03(Müddessir74/31)]: illā
= meger / hüve mā = ol yok ol /
hiye = ya'ni tamuğ / illā zikrā =
pend turur / lil beşer =
ādemilerğa

[154b09(Müddessir74/47,48)]:
hatā = tā bizge keldi / etāne'l
yaqīn = yakın ya'ni ölüm tañgrı
aydur / 48 / fe mā tenfe'uhüm =
asıg kılmadı bularğa / şefā'atü'ş
şāfi'īna = şefā'at şefi'lerinğ bu
ol turur kim

[155a11(Müddessir74/53,54)]:
kellā = ne eyle turur kim bular
aydur / bel lā = b[i]l kim /
yehāfūne'l āhiret = korkmazlar
āhırat 'azābındann / 54 / kellā =
hağa kim / innehu = ol yād
kılmaqlık turur / tezkiret = ya'ni
kurān

[156a12(Kıyamet75/4)]:
hilkatınn körklü yarat[t]ım ya'ni
boyın tenin

[157a04(Kıyamet75/17,18)]:
cem'ahu = cem' kılmağ seniñ /
ve kur'āneh = köñglünğ içinde
oqımağ anı tā ezver kılınca / 18 /
fe izā kara'nāhu = kaçan
oqısavuz biz anı / fettebi'ı =
aygıl / kur'āneh = oqımaqlıka
anı ya'ni hükümlerini idinğ

[157b06(Kıyamet75/23)]:
tañgrıga tañgrınıñg ululıkındann
ve 'azāmetindenn ya'ni anıñ
üçün

[157b11(Kıyamet75/25)]:
tezunnü = ve bilge kim / en
yüf'ale = anğa iş kılğası turur /
bihā fākırat = arğası sına / ya'ni
tamuğa iltmek tiler

[158a04(Kıyamet75/28)]: ve
zanne = ve bilge kim / ennehu'l
fırāk = ol turur ayrılmağ / ya'ni
hıç anıñ kibi ayrılmağ

[158a06(Kıyamet75/28)]:
bolmağa yine talāk ya'ni Enes
aydur payğāmbardann

[158b03(Kıyamet75/29)]: ve't
teffesit sāku bi's sāk ya'ni
ferişteler cānın iltge

[158b14(Kıyamet75/35)]: ya‘ni
sen ses üresenn munğa

[159a10(Kıyamet75/35)]:
taŋgrıǵa ta‘at kılubilmeyesen tidi
ya‘ni kamu müsülmānları
öldürevüz

[159a14(Kıyamet75/37)]:
nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kâne = andann bular /
‘alekatenn = ol ‘alağa ya‘ni / fe
haleğa = kan yarattı / fe sevvâ =
boyın düz kıldı

[159b10(İnsan76/1)]: ‘ale‘l
insāni = ādemīler üzere / ya‘ni
anğa kim ādemī didi ve bildiler
kim

[159b12(İnsan76/1)]: hūnūn =
vaqtı/ mine‘d dehri =
ruzgārındann / ya‘ni ādem kırk
yıl Mekkeli Tā‘ifli arasında

[160a05(İnsan76/2)]: innâ = ve
biz / halakne‘l insāne =
yarat[t]uq ādemīlerni / min
nutfetin = nutfeden ya‘ni
azķınanġ sudann kim

[160a10(İnsan76/5)]:
yeşrabüne = şarāb içerler ol
cehānda / min ke’sin = ve ol

meşrebden kim / kâne =
katılmış turur / mizācūhā = anğa
/ kāfūrā = kāfurdann ya‘ni
aķlıķı(iy) kāfūr kibi ve tumlu
kāfūr bolǵayı bar

[160b02(İnsan76/7)]: ya‘ni
vācib nezūrler ol kim taŋgrı
‘azze ve celle bularğa vācib
[kıldı]

[160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = taŋgrı yūzi(iy) üçün
ya‘ni fermān üçün / lā nūrīdu =
tilemedün / minküm = sizdenn /
cezā’an = cezā

[161a02(İnsan76/10)]: ‘abūsan
= ya‘ni turş / kamtarīran =
duşhār / ibnū ‘Abbās aydur

[161a06(İnsan76/12,13)]: ve
harīran = üzere yoqsulıǵ bular
uçmağa kirürge ve harīr / 13 /
mütteki’īne = ertege ya‘ni tekye
kılup turur bolğa / fihā ‘ale‘l
erā’iki = tahtlar üzere

[162b11(İnsan76/16)]:
kavāriran = sırçalardann / min
fidḍatin = kümüşdenn / ya‘ni
menġzi(iy) kümüş

[162b13(İnsan76/16)]:
kadderūhā = ve munı muķadder
kılmış bolğa / taķdīrā =

muḳadder kılmaktan / ya‘ni
aşı(iy) kendülerden artası
[bolmasa]

[163b07(İnsan76/21)]: ya‘ni
arığ bolur dünya hamrına
menğzemes dünya hamrı(iy)
belid turur

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşimen =
yazuğa / ev kefürā = ve
nasüpāslığa ya‘ni Ebū Cehil /
tañgrı ‘azze ve celle buyurdı

[164b01(İnsan76/26)]: ve
mine‘l leyli = ve dünin / fescüd
= sücüd kılğıl ya‘ni namāz kılğıl
/ lehu = anğa / ve sebbihhü = ve
tesbih kılğıl

[164b02(İnsan76/26,27)]:
leylen = dünin / ṭavīlā = uzun
ya‘ni taṭavvu‘ / 27 / inne = hōy /
haūlāi = bulara dost tutarlar /
yühıbbüne‘l ‘ācilete = dünyanı

[164b03(İnsan76/27,28)]: ve
yezerüne = ve qorlar āhırat /
verāhüm = ve bularınğ elinde
turur / yevmen = ol kün düşhār
ya‘ni kıyāmet / seḳīlā= ağır / 28
/ naḥnū = biz

[164b04(İnsan76/28)]:
ḥalaḳnāhüm = yarat[t]uḳ bularnı

/ ve şedednā = ve ḳatıḡ yarattım
bularınğ ḥılḳatınn / esrahüm =
ya‘ni endamları birbirine / ve ızā
= ulaşı turur tezkiret

[165b07(Mürselat77/04)] fark
kılmaktann ya‘ni
ayrılmaḳlıqtann ḥaḳ bātıl

[165b08(Mürselat77/04,05)]
ḥalāl ḥarām aydurlar ya‘ni
bulıtğa aydur / 05 / fe‘l
mülḳıyāti zıkrā = ol ferışteler
kim saḡga vaḥiy ketür

[165b10(Mürselat77/06)]
‘uzran = ‘özrler / ev = ve / nüzrā
= ḳorḳıtmaḳ / ya‘ni ‘özür bolğa
‘azābdann kim

[166a04(Mürselat77/14,15)]
ü‘l faşlı = ya‘ni kıyāmet küni(iy)
/ 15 / veylün yevmei‘zin = vey
ol kün ol kişilerge kim / lil
mükezzibīn = yalğan kıldı
payḡambarı(ak)

[166b01(Mürselat77/21,22)]
fece‘alnāhu = ve ḳovam bularnı /
fī ḳarārin = ḳarār ma‘lüm /
mekīn = ya‘ni ana ḳarnında / 22
/ ilā ḳaderīn = tā ma‘lüm vaḳtına
tegin

[166b02(Mürselat77/22,23,24)]
ma‘lüm = ya‘ni toḡurduḳı vaḳta

tegin kim ança ana qarnında
kim tutgam / 23 / fe qadernā =
ve taqdir kılduq ve eygü / fe
ni'me'l qadirün = ve eygü
miqdār kılduq / 24 / veylün =
vey ol kün

[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zalīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuġnī = ve ne
dūçaq yeliġne / mine'l leheb =
asıġ kılgā / 32 / innehā = ol kün
kim / termī = ya'ni tegme

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = kıymuqı(ak) / ke'l qaşr
= uluġ kümişçe bolġa ve
aydurlar qaşur uluġ arqlar bular /
33 / ke ennehū = andaġ develer
kibi kim / cimālātün şufr = saruġ
bolsa ya'ni qara dūçaq yollar

[168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke'ün = rükū' kılmaslar ya'ni
namāz kılmaslar / bu āyat saķīf
qavmına indi payġāmbar

[168a06(Mürselat77/50)]
ba'dehu yū'minūn = andann
sonġra ĩmān / ya'ni qurānġa
ĩmān ketürmese qanıķı

[168a08(Mürselat77/50)]
qurānda evre evre ayıt[t]ı ya'ni
tegme söz ma'nasına qurla aydur

[168b04('Amme78/2,03)]:
'ani'n nebei'l 'azīm = ol habar
kim uluġ turur ya'ni qurān ve
kıyāmet bürhānı(iy) / 03 / ellezī
= ol kim bular anıñ içinde / hüm
fīhi = hılaf kılurlar bir neçelere

[168b07('Amme78/8,09)]: ve
halaqnāküm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya'ni sizdenn irkek /
ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce'alnā = ve kıldım / nevmeküm
= uyķu sizge tenleriġiz / sübātā
= rāhat

[168b08('Amme78/10,11)]: ve
ce'ālne'l leyle'l libāsan = ve
kıldım dünı(ak) sizge artuķ ya'ni
birbirini körmezler körür kibi
dün / 10 / ve ce'alne'n nehāra =
ve kıldım sizge köni tirlig

[169a01('Amme78/13,14)]: ve
ce'alnā = ve kıldım küneşi(ak) /
sirācen = sizge çıraġ / vehhācan
= ya'ni ısı kılgucı / 14 / ve
enzelnā = ve indürdi

[169a09('Amme78/22,23)]: li't
taġīne = taġlarga ya'ni
kāferlerġa / meāban = kirü yanışı
taµuġa bolġa / 23 / lābişīne =
turgalar anda/ fihā = uzun /
aħķāban = rüzgār

[169b02(‘Amme78/23)]: keçti
taķı keldi tirlər ya‘ni dōrt miŋg
yıl oranlıg ol kidge

[170a08(‘Amme78/38)]: lā
yetekellemūne = söz
söylemegeler / illā = meger /
men = ol kim / ezine = destūr
[birmiş] / lehū‘r raḥmanū =
[destūr] birmiş bolsa aŋga taŋgrı
/ ve ḳāle şavāban = ve şavāb
söylemiş bolğa ya‘ni ayıdmış
bolğa

[170b04(‘Amme78/38,39)]:
ḳıyāmēta / 39 / zalike‘l yevmū‘l
ḥaḳḳ = ol kūn ḥaḳ turur kim /
femen = tilese / şāe tehaze =
tutar / ilā rabbihi = kendū
taŋgrısına tapmaḳ ya‘ni ta‘atına
fermān bolur

[170b08(‘Amme78/40)]:
yedāhū [ve] yeḳulū‘l kāferu =
ayduḳınn ya‘ni ta‘at ve ayıtğalar
kāferler / yā leytenī = keşke
bizler / kūntū türāban = topraḳ
ermişse erdük

[171a15(Nāzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cānı(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuḳa tā
ağar ya‘ni yıraḳta turur

[172a01(Nāzi‘ât79/6)]: yevme
= ol kūn kim / tercüfür =
tebreŋge / rācifet = rācife / ya‘ni
nefhā kim titretmek

[172a03(Nāzi‘ât79/7)]:
tetbe‘uhe‘r rādıfettü = ve andann
sonğra kelir / ya‘ni āḥırat nefhası
ḳırḳ yıl bu iki nefhā arası

[172a12(Nāzi‘ât79/12,13)]:
ḳālū = aydurlar / tilke = anda
ḳaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =
ziyān ḳılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b01(Nāzi‘ât 79/13,14)]:
zecratün = ya‘ni nuṭfe /
vāḥıdeten = ikisi bargu / 14 / fe
izāhüm = ḳaçan bularnı körseler
/ bi‘s sāhiratti = ol ḥalid biz
üzere kelmiş bolsa

[173a04(Nāzi‘ât 79/20,21)]: fe
erāhū‘l āyete‘l kübrā = ve anda
körterdi uluğ āyat ‘asā taḳı yed-i
beyzā ya‘ni / 21 / fe kezzebe =
alır küncikine soḳup kūnücüki
yışır erdi / ve ‘aşā = ve yalğan
didi ‘āşī boldı

[173b03(Nāzi‘ât79/28,29)]:
ağtaşe = ḳādir yıraḳ ve ḳaraŋgu /
leylehā = tüni(ak) / ve aḥrace =

ve çıkardı andann kuşluk /
duhâhâ = ya'ni dün kün birle /
29 / ve'l erda= ve yirni / ba'de =
andan

[173b09(Nâzi'ât79/34)]: i't
tâmmetül = ['aceb] ketürmeklik
ya'ni kıyâmet / kübrâ = uluğu / ol
vaqtun kim uçmağ halkınn
uçmağa iltge

[174a02(Naziat79/39,40): hiyel
me'vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinğ kim / hâfe mekâme =
korqsalar / rabbihi ve nehâ =
tanğrısındann ya'ni kıyâmet
'azâmetindenn

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-
nefse = tanğrı fermânındann
nehy kılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevâsındann /41/ fe inne'l
cennete = hōy uçmağ / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

[174a06(Naziat79/43)]: ya'ni
sen hiç nese bolmaz senn
kıyâmet kaçan kelsinn 'Äyişe
aydur

[174b01(Naziat79/46): ya'ni
kün sonğında bir sâ'at yâ ertede
bir sâ'at azkınañ

[175b02('Abese80/12,13)]: fe
men = kim tilese / şâe zekerahu
= ayıtar anğa bend turur / 13 /
fî şuhufin = şuhuflar içinde /
mükerrametün = kirâmı(iy) ya'ni
levh [mahfûz]

[177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
ize'l bihâru = ve kaçan tenğizleri
kaynadıp / süccirat = öd kılsa
andağ kim / 07 / ve ize'n nüfûsü
= ve kaçan tenleri tirürse ya'ni
eygüleri eygü / züvvicet =
yavuzları yavuz birle kendüler
menğzi birle

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya'ni irte / 19
/ innehu = bolur/ le qavlü = kim
kurân / rasûlin = rasûl qavli(iy)
turur / kerîm = kirâmı(iy) / 20 /
zîkuvvetin = zî ve kuvvet idi
turur cebre'l

[178a02(Tekvir81/20,21)]:
'inde zi'l 'arşı = 'arş tanğrısı
katında işlerde mümkün turur /
mekîn = 'azim uluğ / 21 /
müta'in = tâ'at kılmağ / semme
= andann anğa / emîn = ya'ni
ferişteler

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mâ = kökde emîn turur /

şāhibüküm = ya'ni cebre'îl ve
tegül sizinîş işinîgiz / bi mecnûn
= delû / 23 / ve lâ kad raāhû = ve
hōy kördi cebre'îl uluğ şüretinn /
bi'lüfûkî'l mübîn = ol ne hayat
tā āşkere

[178a04(Tekvir81/23,24)]:

ya'ni andağ kim kün toğar
yoğaru kelir kökdenn

[179b05(İnfitar82/19)]: yevme
lā temlikü = ol kün kim kılmaya
/ nefsü'l li nefsin = biregü
biregüye asıg / şey'an = nese /
ve'l emru = ve fermān ol kün
ya'ni kamu müdde'ılar bar bolğa

[180b01(Mutaffîfîn83/5,06)]:

'azîm = uluğ kün / 06 / yevme
yekûmü'n = kim turgalar / nāsü
= ādemîler / li rabbi'l'ālemîn =
tanğrığa halklarınğ ya'ni tanğrı
fermānına

[180b02(Mutaffîfîn83/7)]:

kellā inne = haqā kim / kitābe'l
füccāri = kitābları ya'ni bitileri /
le fī = kāferlerinğ / siccîn =
siccinde turur

[181a05(Mutaffîfîn83/15)]:

kellā = haqā kim / innehüm =
bular ol kün / 'ar rabbihim =
tanğrısındann maḥcūb bolğa /

yevme'izin = ya'ni ol kün
körmege / le maḥcūbūn = ni'met
ve rahmet

[183a05(İnşikak84/6,07)]: fe
mülākīh = anğa tege ve körge
anıñ cezāsın / 07 / fe emmā men
= ve amma ol kişiler kim / ütiye
kitābehu = birse anğa kitāb ya'ni
biti / bi yemīnihi = sağ eline

yana yine, tekrar

y. [162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yārındası yana
ögüttiler

[169b03('Amme78/23)]: yana
aḥkāb keldi içmes and[a] meger
hamīm ve gassāk

[173a05(Nāzi'ât 79/22,23)]:
sümme edbera = yana kirü kayıtu
ve i'rāz kıldı / yes'â = ve hılaf
kıldı / 23 / fe ḥaşerra = tanğrı
fermānın bes tirdi ve minden / fe
nādâ = cāzularnı ve nidâ kıldı
uluğ tanğrı

[175b09('Abese80/21)]:

emātehu = yana öldürür anı / fe
aḳberahu = kömerler gürde anı /
anı anıñ ehli(iy) kıldı gürde tā
gürde

yandur- *geri çevirmek*

y.-ğamaz

[152a08(Müddessir74/18)]:

yandurğamaz anı didi [e]bu cehl
keldi qayğulu bolup

y.-ur bolsa

[172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]: qālū

= aydurlar / tilke = anda qaçan
kirū / izen kerretün = yandurur
bolsa / hāsiratün = ziyān qılur
ya‘ni / 13 / fe innemā hiye = ol
yir üze bolğa kim

yaŋga *cihet, yön*

y. [158a14(Kıyamet75/29)]:
cānın bir yaŋga iltge ve ādemīler
kelbdīnn bir yaŋga iltgeler

yanzır- *geri çevirmek*

y.-dun [157b04(Kıyamet75/23)]:
ta‘at küni(iy) tegül tige ve
‘aṭiyetü‘l ‘avfī aydur yanzurdun

yar- *yarmak*

y.-duq

[176a05(‘Abese80/25,26)]: ennā
= biz / şabebne‘l māe = aqturduq
şu / şabbā = aqturmaqlıq / 26 /
şümme = andann / şeqaḳne‘l
erda = yarduq yirni yarmaqlıq

y.-maqlıq

[176a05(‘Abese80/25,26)]: ennā
= biz / şabebne‘l māe sabban=

aqturduq şu aqturmaqlıq/ 26 /

şümme = andann / şeqaḳne‘l

erda = yarduq yirni yarmaqlıq

yarad- *yaratmak*

y.-ubilür

[159b02(Kıyamet75/40)]:

biḳādirin = yā yaradubilür
kudreti(iy) bar / ‘alā = anıñ üzere
kim / en yuḥyiye‘l mevtâ =
tirürge elügni / e leyse zalike
biḳādirin ‘alâ en yuḥyiye‘l
mevtâ

y.-ur [170b03(‘Amme78/38)]:
silkinür tegme qatredenn ferişte
yaradur ol cebre‘l birle şaf bolur

yāran *F dostlar, tanıdıklar*

y.+ları

[147b04(Müzzemmil73/4)]:

namāz qıldı namāz qılur erdi
yāranları birle taŋrı ‘azze ve
celle

y.+lardann

[161b02(İnsan76/13)]: velīkin
yāranlardann istegil tidi ol
miskīn ol enşārılıqlar

yar[a]t- *yaratmak*

y.-[t]ım

[168b07(‘Amme78/8,09)]: ve
ḥalaḳnākūm = ve yar[a]t[t]ım
bulardann ya‘ni sizdenn irkek /

ezvācan = ve tişi / 09 / ve
ce‘alnā = ve kıldım / nevmeküm
= uyku sizge tenlerinġiz / sübātā
= rāhat

y.-[t]ı [173b05(Nâzi‘ât79/29)]:
tebāreke ve te‘ālâ yarat[t]ı yirni
andan kökni

[173b06(Nâzi‘ât79/29)]:
yarat[t]ı ve andan sonġra yirni
yaydı

[175b08(‘Abese80/19,20,21)]:
haleķahu = yarat[t]ı anı /
feķadderahu = ve muķadder
kılmış turur anı/ 20 / şümme‘s
sebīle = andann yolınn anıñ
āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkargā anası ķarnındann / 21 /
şümme = andann

[179a06(İnfitar82/7,08)]: ellezī
= ol kim / haleķake = yarat[t]ı
sini / fe sevvāke = ve rāst kıldı
seninġ boynınġ / fe‘adelek = ve
hılķatınġ / 08 / fī eyyi = ve
dürünġ ol

y.-[t]ım
[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men hılaķtū = ol kiřilerge kim
yarat[t]ım / veķīdann = yalnġuz /
mālsuz ‘ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[156a12(Kıyamet75/4)]:
hılķatınn körlü yarat[t]ım ya‘ni
boyın tenin

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve
bizüz / hedeynā hü‘s sebīle =
körtürdük anġa haķ yol ve bātıł /
immā şāķiran = āma şāķir
yarat[t]ım iy mümin

[160a08(İnsan76/3,04)]: ve
immā kefurā = ve amma kāfer
yarat[t]ım naspās / 04 / innā =
andan yād kıldım / a‘tednā = biz
va‘de kıldıķ / lil kāferīne =
kāferlerġa

y.-[t]uķ
[160a05(İnsan76/2)]: innā = ve
biz / hılaķne‘l insāne =
yarat[t]uķ ādemīlerni / min
nuţfetin = nuţfeden ya‘ni
azķınaġ sudann kim

[160a06(İnsan76/2)]: emşācin
= bir erdenn ve uraġut[d]ann /
nebtelihi = ve emrū nehyi birle
sınayım / fe ce‘alnāhu = kılduķ
anġa / semī‘an beşīran = kulaķ
ve köz yara[a]t[t]uķ

[164b04(İnsan76/28)]:
hılaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı
/ ve şedednā = ve ķatıġ yarattım
bularınġ hılķatınn / esrahüm =

ya‘ni endamları birbirine / ve izā
= ulaşu turur tezkiret

[166b03(Mürselat77/24,25)]

yevme’izin = ol kişilerge / lil
mükezzibīn = kim yalğan
kıldılar paygāmbarı(ak) / 25 / e
lem nec‘ali‘l erza = iy ne
yarat[t]uķ yirni kim bolğalar

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]

kifātenn = tirigler anıñ arķasında
/ 26 / aḥyā‘en = ve ölgeler anıñ /
ve emvātenn = ķarnında bolğa /
27 / ve ce‘alnā = ve yarat[t]uķ /
fihā = yirde

y.-mış tur-ur

[175b07(‘Abese80/17,18,19)]:

ķutile‘l insānū = lağnet bolsun ol
kişilerge kim ni‘mete ança
eygülük taṅrı / mā ekferahu =
anğa ķılmış turur kāferler turur
tanrıga anıñ / 18 / min eyyī = iy
yād ķılmış kim / şey’in =
nesedenn / ḥaleķahu = yaratmış
turur anı / 19 / min nuṭfeten =
azķınanğ sudann

y.-tı [159a14(Kıyamet75/37)]:

nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kāne = andann bular /

‘aleķatenn = ol ‘alaķa ya‘ni / fe

ḥaleķa = ķan yarattı / fe sevvâ =

boyın düz ķıldı

y.-tım [159a14(Kıyamet75/37)]:

nutfeten = nutfeden yarattım /
min meniyyin = meni suvından /
yümnâ = kim anı tökerler / 38 /
şümme kāne = andann bular /

‘aleķatenn = ol ‘alaķa ya‘ni / fe

ḥaleķa = ķan yarattı / fe sevvâ =

boyın düz ķıldı

[164b04(İnsan76/28)]:

ḥalaķnāhüm = yarat[t]uķ bularnı

/ ve şedednâ = ve ķatıg yarattım

bularınğ ḥılķatınn / esrahüm =

ya‘ni endamları birbirine / ve izā

= ulaşu turur tezkiret

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil

mükezzibīn = yalğancılarga / 20

/ e lem = iy ne kim / naḥluķküm

= yarattım sizni / min māin =

sudann kim / mehīn = za‘īf erdi

yāri yardım

y. [146a02(Cin72/22)]: min

dūnihī mülteḥadā = adın hīç yāri

/03/ ve bu ol turur kim Mekke

/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş

ketürdünğ

yāri ķıl-

y.-uci

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]lā
vezar = ol kün hīç / ilâ rabbike =
turağ yiri(iy) belgölü ve taķı hīç
yāri kılcı seniñ tañgrıñg /
yevme'izi'l müstekarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve hüküm
kıldaçı / 13 / yunabbıu = habar
birge

yarı yāri, yarım

y.+sı

[147a14(Müzzemmil73/2)]:
qumi'l leyle = örü tur tünin / illā
qalılā = meger azqınanğ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payğambar üzere

yāricı yarımcı

y. [146a09(Cin72/24)]: fe
seya'lemüne = terk bolğa kim
bolğalar / men ad'afa = kim
turur za'ıf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eķallü 'adedā = ve turur
saķışı anıñ

yarıl- yarılmak

y.-ğa

[149a09(Müzzemmil73/18)]: e's
semāu = ve kökler / münfeṭırun
= yarılğa ol kün / bih = ve bolğa

/ kāne va'dühü = va'desi qazâ /
mef'ulā = bolğa

[166a01(Mürselat77/09,10)]

furucet = yarılğa / ve ize'l cibālū
= ve andann tağlar / nūsıfet =
dağılğa

y.-sa [178b12(İnfıtar82/1,02)]:
ize's semāün feṭarat = qaçan kim
kök yarılsa / 02 / ve ize'l
kevākibün = ve qaçan yıldızlar

[183a01(İnşikak84/1,02)]: ize's
semāü'n şaķķat = qaçan kim
kökler yarılsa tañgrı fermāni(iy)
birle / 02 / ve ezinet = ve fermān
bolğa anıñ / li rabbihā =
tañgrısına

yarım yarım

y. [147a14(Müzzemmil73/2)]:
qumi'l leyle = örü tur tünin / illā
qalılā = meger azqınanğ /
nışfehu = yarım tün uzun dört
arşün yarısı benim üzere yarısı
payğambar üzere

[149b03(Müzzemmil73/20)]:

min şülüseyi'l leyli = iki ülügi /
ve nısfehu = ve yarım anıñ / ve
şülüsheu = ve üçde biri(iy) / ve
ṭā'ıfetü = ve ol bölük kim

yārın yarın

y. [182b02(Mutaffifin83/34)]:
kibi bu dünyāda ve yārın
kıyāmet küni kâferlerğa

yārındası yārın, yārınki gün

y. [162a05(İnsan76/13)]: ol dün
aç yattılar ve yārındası yana
ögüttiler

[162a09(İnsan76/13)]ne

yārındası kün bir şağnı etmek
idti ahşam namazınn

yarlığa- bağışlamak

y.-yam

[155b03(Müddessir74/56);:

Kıyamet 75/0)] kórkuñguz tā
sizni yarlıgayam / 0 / ve bu süret
Mek[k]ede inmiş turur ve
āyat[ları]

y.-yucı

[150a07(Müzzemmil73/20)]:

ğafūrun = yarlıgayucı / rahīm =
rahīm turur / ve bu süret içinde
ta‘at

yarlığa- bağışlamak

y.-mağ

[150a06(Müzzemmil73/20)]: ve
a‘zame = ve uluğ / ecran = müzd
/ ve estağfirullah = ve
yarlıkamağ dilemek tañrıdann /
innellahe = kim tañrı

yarlıkğa- bağışlamak

y.-mağ

[155b01(Müddessir74/56)]:

allah = tiler tañrı / hüve = ol
turur kim / ehlü‘t taqvā = anıñ
ehli(iy) turur kim berhiz kılar /
ve ehlü‘l ma‘fıret = ve ol turur
yarlıkğamağ aña sezā turur

yaruk aydınlık, ılık, parlaklık

y.+lık [161a04(İnsan76/11)]: fe
vekahümüllahü = ve saqlar
tañrı buları / şerra zalike‘l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve lekkāhüm nağraten = ve
bularga kórterğa / yaruqlıķı
bularnıñ yüzinde

yaş ömür, yaş

y.+ları

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:

etrāban = emcekleri imdi yıpar
bolğa / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolğa / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmağ içinde

yaşa- yaşamak

y.-r [177b09(Tekvir81/16)]: bir
kez toğar ve hunnes anıñ üçün
dirler kim kendüzinn yaşar aña
hunnes

yaşur er-
y.-ur er-mişse
[175a10(‘Abese80/2)]:
ḳurāndann nese yaşur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim
y.-di [175a10(‘Abese80/2)]:
ḳurāndann nese yaşur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim

yaşıl yeşil

y. [163b04(İnsan76/21)]:
‘āliyahüm = bularıñg boyınça
bolur / sıyābü = dün anğa /
sündüsin = sündüs dirler /
huzruv = yaşıl

yat- yatmak

y.-[t]ı [159b13(İnsan76/1)]:
yat[t]ı cānı(iy) kirmedīn
y.-tılar [162a05(İnsan76/13)]: ol
dün aç yattılar ve yārındası yana
ögüttiler

yavlaḳ kötü

y. [147b10(Müzzemmil73/4)]:
boldı ve dün namāzınn itmek
yavlaḳ cehd ḳıldılar tañgrı
[148a07(Müzzemmil73/6)]:
innā nāşiete‘l leyli = ve hōy ol
kim işlerler dünler sā‘atinde /
hiye eşeddü = ḳatıḡ bolur / vaṭ
en = ya‘ni ḳavī bolur / ve
aḳvemu = ve şavāb yavlaḳ

[159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaḳ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes‘ud [E]bū
Cehil
yavlaḳ bol-
y.-sa [161a08(İnsan76/13)]:
zemherīr ol bolur kim tā tumlu
yavlaḳ bolsa çiçekler

yavuḳ yakın

yavuḳ ḳıl-
y.-salar
[177b03(Tekvir81/12,13,14)]: ve
ize‘l ceḥīmü = ve ḳaçan ṭamunı /
su‘ırat = ḳızdursalar / 13 / ve
ize‘l cennetü = ve ḳaçan
uçmaḳnı / üzlifet = yavuḳ
ḳılsalar / ‘alimet = bilgiler

yavuz kötü

y.
[154b07(Müddessir74/44,45)]:
nuṭ‘ımü‘l miskīn = biz aş
yoksullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me‘al hā‘ıdīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuḳ
bātılıḳ yalğan

[170a04(‘Amme78/35,36)]:
laḡven = yavuz keleş / velā
kizzāban = ve ne yalğan / 36 /
cezāen = cezā bolğa / min

rabbike = taŋgrıŋgdann saŋga /
 ‘aṭāen = ‘aṭā bolga ‘amel ittik
 [177a10(Tekvir81/6,07)]: ve
 ize‘l biḥāru = ve kaçan teŋgizleri
 kaynadıp / süccirat = öd kılrsa
 andağ kim / 07 / ve ize‘n nüfüsü
 = ve kaçan tenleri tirürse ya‘ni
 eygüleri eygü / züvvicet =
 yavuzları yavuz birle kendüler
 meŋgi birle
 y.+lığın [144b08(Cin72/13)]: fe
 men = İmān / yū‘min bi rabbihi
 = ketürse kendü taŋgrısına / fe lā
 yehāfū = korkmaya kim / bahsen
 = nokşān kılğalar anıñ edgölügin
 / ve lā raheḳā = edgölügin
 yavuzlığın artura zulminn
 y.+lıkın [171a06(Nāzi‘ât79/)]:
 harf[i]ne on iylük bitie ve
 tegme harf[i]ne on yavuzlığın
 kiderü [birge]
 y.+lıkta [177a01(Tekvir81/)]:
 sūret okısa taŋgrı ‘azze ve celle
 kamu yavuzlıkta saklağa anı
 kıyāmet
 y.+ları [177a10(Tekvir81/6,07)]:
 ve ize‘l biḥāru = ve kaçan
 teŋgizleri kaynadıp / süccirat =
 öd kılrsa andağ kim / 07 / ve
 ize‘n nüfüsü = ve kaçan tenleri

tirürse ya‘ni eygüleri eygü /
 züvvicet = yavuzları yavuz birle
 kendüler meŋgi birle

yay yaz

y.+ınn
 [151b02(Müddessir74/13)]: anıñ
 yemişi(iy) yayınn kışın
 tükenmes ve ardmas erdi andağ

yay- dağıtmak, yaymak

y.-dı [173b04(âziât79/29)]:
 zalike = soŋgra / deḥâhā = yaydı
 / İbn ‘abbas aydur taŋgrı
 [173b06(Nāzi‘ât79/29)]:
 yarat[t]ı ve andan soŋgra yirni
 yaydı

yazdur- yazdırmak

y.-duḳ
 [169b11(‘Amme78/28,29)]: ve
 kezzebū = ve yalğan kıldılar / bi
 āyātinā kizzāban = biziŋg
 ḥuccetlerimüzni / 29 / ve külle =
 ve kamu / şey’in = nesenı /
 aḥşaynāhū = ve yazdurduḳ /
 kitāban = ve bildürdük
 y.-salar
 [177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
 ize‘ş şuhufū = ve kaçan bitigler
 yazdursalar / nüşirat = bendeler
 ‘amelinn / 11 / ve ize‘s semāū =

ve kaçan kökni qazsalar / küşıtat

= ve tartarlar yirindenn ursalar

yazı yazı

y.-lu tur-ur

[180b07(Mutaffifin83/7)]:

şeytān adı(iy) yaz[ı]lu turur

paygāmbār ayı e'l hālak

y.-lu tur-ur

[153b05(Müddessir74/31)]:

içinde yazılı turur on toköz

zebāniye turur

yazıcı yazan, yazıcı

y.+lar

[179a10(İnfitar82/10,11,12)]: le

hāfizīn = saklayucı bar / 11 /

kirāmen = kerāmet birle / kātibīn

= yazıcılar / 12 / ya'lemüne =

siziñg 'amelleriñgiz

yazıl- yazılmak

y.-miş

[155a06(Müddessir74/52)]:

şuḥufenn = kitāblardann /

müneşşerratenn = yazılmış / ve

bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā

Muḥammad

[180b09(Mutaffifin83/8,09)]:

ve mā edrāke = ve ne oḡturdı

sañga kim / mā siccīn = siccīn /

09 / kitābüm = bitig turur

yazılmış / merḡüm = silmege

yazuḡ günah, suç

y.

[154b02(Müddessir74/37,38)]:

ev = ya kirü bargā / yeteeḡḡar =

ve şer yazuḡ içinde qalga / 38 /

küllī nefsim = kamu kişileri kim

/ bimā = ol iş kim / kesebet =

işlerler

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve

ize'l mevū detü = ve kaçan

qızlarının öldürdi cāhiliyet

vaḡtında / sü ilet = sorarlar

ḡiyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =

ne yazuḡ üçün / zenbin =

öldürdünḡ / ḡutilet = anıñ

yazuḡı(iy) yoḡ erkenn

y.+a [164a04(İnsan76/24)]:

minhüm = bolmaḡa bularḡa /

aşimen = yazuḡa / ev kefurā = ve

nasüpāslıḡa ya'ni Ebū Cehil /

tañḡrı 'azze ve celle buyurdı

y.+ı(iy)

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve

ize'l mevū detü = ve kaçan

qızlarının öldürdi cāhiliyet

vaḡtında / sü ilet = sorarlar

ḡiyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =

ne yazuḡ üçün / zenbin =

öldürdünḡ / ḡutilet = anıñ

yazuḡı(iy) yoḡ erkenn

y.+lar [177b11(Tekvir81/16)]:
ve zühre ve müşterî ve ‘uṭārid ve
bu yıldızlar kim anda yazuklar
kim hemîşe

y.+larını [163b12(İnsan76/21)]:
ve yazuklarını eridür ve taṅgrını
sevdürür

y.+lu [155b11(Kıyamet75/2)]:
eygülü taķı yazuklu taķı kendü
tenine melāmet [kılur]

y.+lu [155b12(Kıyamet75/2)]:
[melāmet] kılur eygülü aydur
taķı ne üçün üküş eylük
kılmadım dir yazuklu

y.+luk
[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:
ta‘rifü = bilge senn / fî
vücūhihim = bularınğ yüzleri
içinde / naḍrate‘n ne‘īm =
yazukluk ve ni‘met / 25 /
yüşkavne = birgeler bularga

y.+ımuз
[165b06(Mürselat77/03,04)] kim
yazukımuз dīvār / fe‘l fāriķatı
ferķan = ol feriştelar kim fark
kılur

y.+ına [177b02(Tekvir81/11)]:
Ḳatāde aydur ḳaynadmaķ ol

taṅgrı buşısı turur ādem oğlanı
yazukına
yazuk kıl-
y.-maķlık

[156a13(Kıyamet75/5,06)]: bel
= bil kim tilerler / yūrīdū‘l
insānū = ādemīler bāķī rūzigār
içinde / li yefcūra = yazuk
kılmaķlık / emāmehü = ve tevbe
kılmaķ / 06 / yeselu = sorarlar

y.-sa [181a03(Mutaffifin83/14)]:
bu her yere aydur kim ḳaçan
bende yazuk kılsa bir ḳada on
ḳat

yel *yel, rüzgâr*

y.+inḡne
[167a03(Mürselat77/31,32)] lā
zālīlim = üç üzüg bolur tamu
köligesi / ve lā yuḡnī = ve ne
dūçaķ yelinḡne / mine‘l leheb =
asıḡ kılğa / 32 / innehā =ol kün
kim / termī = ya‘ni tegme

yemīn *A yemin, ant*

y.
[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşḡābe‘l yemīn = saḡ
ḳoldaķılar bularga işmār yok

yemiş meyva, yemiş

y.+i(iy)

[151b02(Müddessir74/13)]: anıñ

yemişi(iy) yayınn kışın

tükenmes ve ardmas erdi andağ

yer yer

y.+e [181a03(Mutaffiñ83/14)]:

bu her yere aydur kim kaçan

bende yazuk kılsa bir kada on

kat

y.-lül tur-ur

[176a03('Abese80/24)]: Ebū

Ḳalābe aydur tevrāt içinde yerlū

turur yā ādeme oğlanı(ak)

baķıñg anğa kim

yesir A (<esir) esir, tutsak

y. [151a08(Müddessir74/9,10)]:

‘asir = düşhār / 10 / = ‘alâ‘l

kāferīne = kāferler üzere / ğayru

= yok / yesir = āsānlık / 11 /

zarnī = koğıl mini

[160b09(İnsan76/8)]: ‘alâ =

birgeler / ḥubbihi = tañgrı

dostlığı(iy) üçün miskīnan =

yoksullarğa / ve yetīman = ve

yetīmlerğa / ve esīran = ve yesir

[160b11(İnsan76/8,09)]: [yesir]

bolur ve urağut taķı yesir bolur /

innemā = hōy / nuṭ‘ımüküme‘l =

ta‘ām birgevüz sizge

[162a10(İnsan76/13)]: turdılar

bir yesir keldi ayıt[t]ı men tört

yesir bol-

y.-ur [160b10(İnsan76/8)]: ol

bolur kim tutılmış bolur zındān

içinde ve bende taķı yesir [bolur]

yetim A yetim, babası veya anası-
babası ölmüş

y. [161b04(İnsan76/13)]: birgil

şarāb taķı birgil tidi andann

payğāmbarğa bir yetim keldi

anıñ

[162a06(İnsan76/13)]: ahşam

namāzınn idti aşığa olturdılar bir

yetim

y.+ğa 161a12(İnsan76/13)]: kim

bir kün ta‘ām birdi miskīnga ve

yetimğa ve ol ol erdi

y.+lerğa [160b09(İnsan76/8)]:

‘alâ = birgeler / ḥubbihi = tañgrı

dostlığı(iy) üçün miskīnan =

yoksullarğa / ve yetīman = ve

yetīmlerğa / ve esīran = ve yesir

yığ- toplamak, bir araya getirmek

y.-a [147a07(Müzzemmil73/)]:

sūretinn okısa yığa tañgrı ‘azze

ve celle bu dünyā duşhālıķın

miḥnetin andann

[174a03(Naziat79/40,41)]: el-

nefse = tañgrı fermānındann

nehy kılğa ya'ni yığa / 'ani'l
hevâ = kendü tiledügi tenin
hevâsındann /41/ fe inne'l
cennete = hōy uçmak / hiye'l
me'vâ = anıñ bolğa

y.-ar [180a11(Mutaffifin83/3)]:
yıgsalar taŋrı bulardann
yağmur yıgar Aşma'i aydur
hâcet tilemegil

y.-dı [179a04(İnfitar82/6)]: yâ
eyyühe'l insânü = berekât yâ
âdemiler kim / mâ ğarrake =
kıldı ğarra sini kim taŋrı / bi
rabbike'l kerîm = ta'atındann
yıgdı kerîm tanrınıñ

y.-salar

[180a11(Mutaffifin83/3)]:

yıgsalar taŋrı bulardann
yağmur yıgar Aşma'i aydur
hâcet tilemegil

yıl yıl, sene

y. [158b01(Kıyamet75/29)]: ve
kıyâmet küni(iy) qorqusındann
ol elli miñg yıl turmağı

[159b12(İnsan76/1)]: hîñün =
vaqtı/ mine'd dehri =
ruzġarındann / ya'ni âdem kırk
yıl Mekkelî Tâ'ifli arasında

[169b02('Amme78/23)]: keçti
tağı keldi tirlar ya'ni dört miñg
yıl oranlıg ol kidge

[172a03(Nâzi'ât79/7)]:

tetbe'uhe'r rādıfettü = ve andann
sonġra kelir / ya'ni âhırat nefhası
kırk yıl bu iki nefha arası

[173a12(Nâzi'ât79/25)]:

[ara]sında kırk yıl keçti

y.+lık [157a09(Kıyamet75/23)]:
bolğa kim baqalar hazinedarğa
ve kendü uraġutlarına miñg
yıllıq yirdenn

yılan yılan

y. [169b07('Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında taġça

yıldır- parlamak

y.-ur [163a09(İnsan76/19)]: izâ
= kaçan / raeytehüm = körsenġ
bularnı / hasibtehüm = andaġ
saŋga senn / lü'lü'em = kim
yincü turur / mensūrâ = kim
dağılmış sadefde yıldırur

yıldırı parlak (?)

y.

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne'l âhirete = ve qorlar
âhıratnı(ak) / 22 vüçuhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol

kün / nâzıratân = yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihâ = ve kendü tañgrısına
/ nâzıratân = bakar

[176b07(‘Abese80/38,39)]:
yevme’izin = ol kün / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zâhıketün =
küler bolga aq bolup /
müstebşiratün = şādılık kılga

yıldırım *yıldırım, şimşek*

y. [153a07(Müddessir74/30)]:
közleri bularınğ yıldırım kibi
ağızları ulusı tamām

yılduz *yıldız*

y. [144b02(Cin72/9)]: fe men =
her kim / yestemi‘ı‘l āne = işidse
imdi / yecid = bular kendüzine /
lehu şihābann = yılduz kim
saķılar / raşadann = anıñ yolın

[177b10(Tekvir81/16)]: tirlər
biş yılduz behrām ve zūhal ve
zūhal ‘atādır

y.+ga [171a12(Nâzi‘ât79/1)]:
yılduzga aydur kim

y.+ke
[177b06(Tekvir81/14,15,16)]: ve
altısı ol dünyāda / 15 / fe lā
uqşımü = ve anda yād kıldı ol
biş yılduzke / bi‘l hunnes = kim
yörir / 16 / e‘l cevāru = andann
kirü kaydur

y.+lar [171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cāni(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol
yılduzlar kim / neştan = ufuqa tā
ağar ya‘ni yırakta turur

[178b12(İnfitar82/1,02)]: ize‘s
semāün feţarat = kaçan kim kök
yarılsa / 02 / ve ize‘l kevākibün
= ve kaçan yılduzlar

y.+larınğ
[165b14(Mürselat77/08,09)] fe
ize‘n nücümü = anda kim
yılduzlarınğ / tumiset = nūr(iy)
kitge / 09 / ve ize‘s semāü = ve
kaçan kök

yılkı *sürü, at sürüsü*

y. [173b07(Nâzi‘ât79/31)]:
aḥrace = çıkardı / minhā = ol
yirdenn / mā‘ehā = suvnı / ve
mer‘āhā = ve otluğ yirni yılkı
otlayası / 32 / ve‘l cibāle = ve
tağlar yir üzere

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılkı otlaķı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinğ yılķılarınığızga / 33 /
fe izā = kaçan kelse

[177a09(Tekvir81/5)]: ve ize‘l
vuḥūşü = kaçan kim yılķı ve

keyikler ölümi(iy) kibi / huşirat
= haşur kılur kıyāmet küni(iy)
andağ kim / ayıtuk
y.+larınğız

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / habbā = kuvvet
tutar / ve ‘inebev = ve üzüm kibi
yir siz / ve kazbā = ve yonça kim
yılkılarınğız yir

y.+larınğızğa
[173b08(Nâzi‘ât79/32,33,34)]:
ersâhā = şābit kıldı / 33 / metā‘āl
= tā menfa‘at bolğa / leküm =
sizge / ve li en‘āmiküm = ve
sizinğ yılkılarınğızğa / 34 / fe izā
cāet = kaçan kelse uluğ ‘aceb
[ketürmeklik]

[176a08(‘Abese80/31,32,33)]:
ve ebben = yılkı otlağı(iy) / 32 /
metā‘en = ve menfa‘at kılur /
leküm = sizge / ve li en‘āmiküm
= ve sizinğ yılkılarınğızğa / 33 /
fe izā = kaçan kelse

yıpar güzel koku

y. [163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

[170a03(‘Amme78/33,34,35)]:
etrāban = emcekleri imdi yıpar

bolğa / 34 / ve ke’sen = yaşları
berāber bolğa / dihākan = ve
çanakları tegzindürge / 35 / lā
yesme‘üne = dolu dolu işidmege
/ fihā = uçmağ içinde

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir ve
aydur kim bunda anı tiler ikevi
kıldı kim bularda yıpar bular
yıpar bol-
y.-ğa

[181b11(Mutaffifin83/25,26)]:
min rahīkın = hamır şāfī anı eski
mühür anğa urmuş / mahtüm =
bolğa tā hīç kimse / 26 /
hıtāmühü misk = ol anğa
tegmege meger ebrāra ilā mührü
anıñ sonunğ / ve fī zalike =
dādı(iy) yıpar bolğa ve andann
rağbet kılgā rāğıblar

yırağ uzak, ırak

y. [173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
ağtaş = kâdir yırağ ve karanğu /
leylehā = tüni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluğ /
duhāhā = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirmi / ba‘de =
andan

y.+ta [171a15(Nâzi‘ât79/1,02)]:
tartar ve terler andann cāni(iy)
çıkar / 02 / ve‘n nāşitāti = ve ol

yılduzlar kim / neştan = ufuka tā
ağar ya‘ni yırakta turur

yışi- *parlamak*

y.-r [173a04(Nâzi‘ât 79/20,21)]
fe erâhü‘l âyete‘l kübrâ = ve
anda körterdi uluğ âyat ‘asâ taķı
yed-i beyzâ ya‘ni / 21 / fe
kezzzebe = alır küncikine soķup
künüciki yışır erdi / ve ‘aşâ = ve
yalğan didi ‘aşī boldı

yi- *yemek*

y.-di [162a03(İnsan76/13)]:
[yi]di ayıttı taŋrı size
birdüğündenn maŋga
y.-digince
[163b10(İnsan76/21)]: er bu
dünyada yidigince kaçan üküş
yise şarâb-ı tahūr
y.-mediler
[162a12(İnsan76/13)]: bular
sudann ayruķ nese yimediler ve
dördiŋç
y.-mesün
[175b10(‘Abese80/21)]: ķurt ķuş
yimesün diyü
y.-ŋğ [167b07(Mürselat77/46)]
külü = yinğ / ve temette‘ü = ve
menfa‘at [ketürünğ] / kalīlen =
menfa‘at [ketürünğ] azķınañ /
inneķüm = iy sizler kim /

mücrimün = cürüm ķılğucılar siz
ve ‘azâb sizge vâcib bolmış

y.-r [163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmaķda ança yir kim yüz

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnâ = ve bitirdük yirde / fiĥâ
= dâne kim / ĥabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve ķadben = ve yonça
kim yılķılarınğız yir

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytünen = ve zeytün kim yir
siz yaķı çırağ ķılır / ve naĥlan =
ve ĥurma ağacı(iy) / 30 / ve
ĥadâiķa = ve bostānlar ve bağlar
/ ğulben = ğalebe turur budaķları
/ 31 / ve fâkiĥeten = ve yimişleri
y.-rler [160b06(İnsan76/8)]: ve
yuṭ‘ımüne‘t ta‘āme = ve ta‘ām
yirler / her neçe kim severler
[erse]

y.-se [163b10(İnsan76/21)]: er
bu dünyada yidigince kaçan
üküş yise şarâb-ı tahūr

y.-yeyim [162a02(İnsan76/13)]:
ta‘ām yiyeyim diyü etmeki eline
aldı

y.-yinğ

[167b04(Mürselat77/41,42)] ve

‘uyûn = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevâkihe = ve ve
yimişler içinde / mimmā = anı
kim arzularlar / yeştehûn külû =
ve ayıtğalar bulargâ yiyinğ

yidi yedi (*sayı ismi*)

y. [168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kıldığ / fevķakûm = siziñg
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muħkem

[171a04(Nâzi‘ât79/)]: [yüz
toksan] tokuz turur ve ħarfları
yidi yüz elli üç turur

[181b01(Mutaffîfîn83/18)]:
payğāambar aytı ‘iliyyîn yidi
kökdenn üstün turur ‘arş
altınında

y.+sindenn

[153a13(Müddessir74/30)]:
caħmî aytı men yidisindenn
yangam ayruķlarıñgız
yidi tur-

y.-ur [182b10(İnşıkak84/)]:
yigirmi biş turur ve kelimeleri
yüz yidi turur

yigirmi yirmi (*sayı ismi*)

y. [147a03(Müzzemmil73/)]:
inmiş turur ve yigirmi āyat turur
/ Kufe sakışında ve on tokuz

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve āyatları
yigirmi tokuz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[182b10(İnşıkak84/)]: yigirmi
biş turur ve kelimeleri yüz yidi
turur

yigirmi tur-

y.-ur [178b08(İnfitar82/)]:
yigirmi turur ve ħarfleri üç yüz
on tokuz ve übey bin ka‘b aydur

yigrek daha iyi

y. [150a05(Müzzemmil73/20)]:
min ħayrin tecidühü =
ħayurdann bulğa siz anı /
‘indellahi = tañgrı katında / hüve
ħayrân = ol yigrek yâ ħalıķtann

yil yel, rüzgâr

y. [165b03(Mürselat77/02,03)]:
fe‘l ‘āşifâti = bu yıllerge andan
yād kılğam kim / ‘aşfen = küşlü
yil kim / 03 / ve‘n nāşirâti = ve
yumşak yil kim

[172a11(Nâzi‘ât79/11)]: kovuķ
çürimiş kim yil anıñ içine tüşer
bolsa neteg tirür

y.+e [171b12(Nâzi‘ât79/5)]:
isrâfîl ve ‘azrâil cebre’îl
müvekkil turur yile ve suva ve
Mikâ’il

y.+ler [165a13(Mürselat77/1)]:
ve‘l mürselâti = anda yâd kılur
ol yiller kim / ‘urfâ = taŋrı
estürür / ‘urfâ av neşrenn

y.+lerge
[165b03(Mürselat77/02,03)] fe‘l
‘âşîfâti = bu yillerge andan yâd
kılğam kim / ‘aşfen = küşlü yil
kim / 03 / ve‘n nâşîrâti = ve
yumşak yil kim

[165b05(Mürselat77/03)]
yillerge neşr diyü ol ferîştelerga
aydur

yimiş yemiş, meyva

y.+ler
[167b04(Mürselat77/41,42)] ve
‘uyün = ve bınğarlar başında
bolğa / 42 / ve fevâkihe = ve ve
yimişler içinde / mimmâ = anı
kim arzularlar / yeştehün külü =
ve ayıtğalar bularğa yiying

y.+leri [162b09(İnsan76/14,15)]:
ķutūfuhâ = ve yakın kılmiş bolğa
/ tezîlâ = yimişleri bularğa
fermân kılğa / 15 / ve yütâfû =

tegzündürgeler / ve ‘aleyhim =
bularğa

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytünen = ve zeytün kim yir
siz yaķı çırağ kılur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
hadâiķa = ve bostânlar ve bağlar
/ ğulben = ğalebe turur budakları
/ 31 / ve fâkihетен = ve yimişleri

yincü inci

y.
[182b06(Mutaffîfîn83/35,36)]:
‘ale‘l erâ’iki = yincü yāğut
tahtlar üzere / yanzurün =
olturup baķa turğalar tā bularğa
nete ‘azāb kılur diyü / 36 / hel
süvvibe = iy cezā birgeler

yincü tur-
y.-ur [163a09(İnsan76/19)]: izā
= kaçan / raeytehüm = körseŋg
bularnı / ḥasibtehüm = andağ
saŋga senn / lü’lü’em = kim
yincü turur / mensūrâ = kim
dağılmış sade fde yıldırur

yine yine, tekrar

y. [158a06(Kıyamet75/28)]:
bolmağa yine talāk ya‘ni Enes
aydur payğāmbardann

[168b05(‘Amme78/3,04,05)]:
muhtelifün = kirtü bir neçeler

yalğan diyü / 04 / kellā = haḳā
kim / se ya‘lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ḥāḳākim bilgeler ve [E]bū Va‘id
turur / se ya‘lemūn = bularga
andann kim taṅrı

[168b09(‘Amme78/11,12)]:
me‘āşan = ya kendüzinn taşarruf
kılğa siz / 12 / ve beneynā = ve
yine kılduḳ / fevḳakūm = sizinḡ
üzere / seb‘an = yidi kök /
şidādan = muḥkem

yir yeryüzü, dünya

y. [144b03(Cin72/10)]: ve ennā
= ve ḥōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmaḡı /
em erāde bihim = veya tiler
bularınḡ

[144b06(Cin72/12)]: ve ennā =
ve biz bilürvüz kim / zanennā =
bizler ‘āciz [kılmayavuz] / en len
nu‘ciz‘allahe = [‘āciz]
kılmayavuz taṅrı anı / fi‘l arzı =
yir üzere eger tilese bizdenn / ve
len nu‘cizehu = ve ‘āciz
kılmayavuz anı

[149a01(Müzzemmil73/14)]:
lerdu = yir / ve‘l cibālū = ve
taḡlar / ve kāneti‘l cibālu = ve
bulğa taḡlar

[149b08(Müzzemmil73/20)]:
fi‘l arđı = yir üzere / yebteḡüne
= isterler / min faḍlillahi =
taṅrıdann fazl / ve āḥarūne = ve
taḳı ol kim

[159b08(İnsan76/)]: taṅrı
ḳatında uçmaḳ ve ḥarīr bolğa tidi
[161a11(İnsan76/13)]: āyat yir
ārşa tā indi enşārılıḡlardann

[172a09(Nāzi‘āt79/10)]:
yeḡülüne = aydurlar kim iy bunı
/ einnā le merdūdüne = tirürin
yir üzere tirürmü

[172a12(Nāzi‘āt79/12,13)]:
ḳālū = aydurlar / tilke = anda
ḳaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =
ziyān kılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

[172b02(Nāzi‘āt 79/14)]:
aydurlar sāhire ol yir adı(iy)
turur Beytü‘l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

[172b05(Nāzi‘āt 79/16,17)]: bi‘l
vādi‘l müḳaddesi ṭuvâ = ol kim
yir ādı tuvâ turur / 17 / izheb =

barğıl / ilâ = kim / fir'avne =
fir'avunğa

[173b07(Nâzi'ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhâ = ol yirdenn /
mâ'ehâ = suvni / ve mer'âhâ =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve'l cibâle = ve tağlar yir üzere

[179a02(İnfitar82/4)]: mal[l]arı
yir üzere tüşge

[180b03(Mutaffifîn83/7)]:
paygâmbâr 'aleyhi's selâm aytı
siccîn yiti kat yir altında turur

[180b05(Mutaffifîn83/7)]:
bayarlamazlar ve yirge
ketürgeler hem yir tağı
bayarlamaz andan
y.+de

[155a10(Müddessir74/52)]:
kamu yirde iki türlü bolur biri
hağa dimek biri yok dimek

[156b02(Kıyamet75/8,09)]: ve
hasefe'l kameru = ve qaranñu
bolğa ay / 09 / ve cümi'a's
şemsü = ve cem' bolğa bir yirde
bir kün / ve'l kameru = ay
nürsuz qara bolup

[166a02(Mürselat77/11,12)] ve
ize'r rusülü = ve andann kim
rasüller cemu kılğa / uqkıtet =
ma'lüm yirde / 12 / li eyyi =

kanıkı / yevmin = künge
bularınğ cem' bolğası / üccilet =
tâ hayr kılğa

[166b04(Mürselat77/25,26,27)]
kifâtenn = tirigler anıñ arqasında
/ 26 / ahyâ'en = ve ölgeler anıñ /
ve emvâtenn = qarnında bolğa /
27 / ve ce'alnâ = ve yarat[t]uq /
fihâ = yirde

[168b06('Amme78/6,07)]:
elem nec'ali'l erza = iy
kılmağu mu bularğa yirni /
mihâdan = töşek / 07 / ve'l
cibâle = ve tağlarını yirde qoduq /
evtâdan = kim anğa qarâr
birgeler

[176a06('Abese80/27,28)]: fe
enbetnâ = ve bitirdük yirde / fihâ
= dâne kim / habban = kuvvet
tutar / ve 'ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve qadben = ve yonça
kim yılqılarınğız yir

[180a02(Mutaffifîn83/2,03)]:
e'n nâsi = tamâm ölçü birle /
yestevfün = alsalar 'alâ bu yirde
ma'nâsı min turur / 03 / ve izâ
kâlühüm = ve qaçan kılsalar keyl
bular / ev vezenühüm = ve
tartsalar terâzû

y.+denn

[157a09(Kıyamet75/23)]: bolğa
kim baqalar hâzinedarğa ve
kendü urağutlarına minğ yıllıq
yirdenn

[173b07(Nâzi‘ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhâ = ol yirdenn /
mâ‘ehâ = suvnı / ve mer‘âhâ =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve‘l cibâle = ve tağlar yir üzere
y.+ge [158b04(Kıyamet75/29)]:
ler kim tañgrı tiledügi yirge

[163a05(İnsan76/18)]: kamu
yirge barur ‘arş altınındann çıkar
ve şarâbları

[180b05(Mutaffîfîn83/7)]:
bayarlamazlar ve yirge
ketürgeler hem yir taqı
bayarlamaz andan
y.+i(iy)

[156b04(Kıyamet75/11,12,13)]lâ
vezar = ol kün hıç / ilâ rabbike =
turağ yiri(iy) belgülü ve taqı hıç
yârı kılucı seniñ tañgrıñg /
yevme‘izi‘l müsteqarr = bolğa ol
kün qader birdeçi ve hüküm
kıldaçı / 13 / yunabbıu = habar
birge

[169b01(‘Amme78/23)]: aħqâb
didügi tamu yiri(iy) belgülü
tegül dūçaqdann aħqâb

[172b02(Nâzi‘ât 79/14)]
aydurlar sâhire ol yir adı(iy)
turur Beytü‘l Muqaddeste
maħşer yiri(iy)

[174a02(Naziat79/39,40)]: hiyel
me‘vâ = anıñ yiri(iy) bolğa /40/
ve emmâ men = ve amma ol
kişilerinğ kim / hâfe mekâme =
korqsalar / rabbihi ve nehâ =
tañgrısındann ya‘ni kıyâmet
‘azâmetindenn

y.+inde

[150a02(Müzzemmil73/20)]:
ya‘ni sizinğ köñglünğüz hâşi‘
turur sizlerde yirinde bolğay
y.+indenn

[177b01(Tekvir81/10,11)]: ve
ize‘ş şuhufü = ve kaçan bitigler
yazdursalar / nüşirat = bendeler
‘amelinn / 11 / ve ize‘s semâu =
ve kaçan kökni qazsalar / küşîtat
= ve tartarlar yirindenn ursalar

y.+ine [156a09(Kıyamet75/4)]:
yirlü yirine cem‘ kılğam neçeme
tobraqa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük

[156a10(Kıyamet75/4)]: uşak
sünğük yirine kelmeye uşakı(iy)
ulu yirine barmağa

[175a09(‘Abese80/2)]: kendü
yirine hâlife kıldı İbnü Dürîdü
aydur eger paygâmbar
y.+inn

[183a02(İnşikak84/2,03)]: ve
hukkat = ve ol sezâvar turur kim
tâ‘at kıllalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elkat =
ve kemişke herçi ne kim anıñ
karnında turur
y.+lerinğ

[170a05(‘Amme78/36,37)]:
hisâban = hisâbınca / 37 / rabbi‘s
semâvâti = ve tañgrı turur
köklerinğ / ve‘l erzı = ve
yirlerinğ / vemâ = ve ol ikisi
y.+lû [156a09(Kıyamet75/4)]:
yirlü yirine cem‘ kılğam neçeme
tobrağa evrülmiş bolsa uluğ
sünğük
y.+ni

[166b03(Mürselat77/24,25)]:
yevme‘izin = ol kişilerge / lil
mükezzibîn = kim yalğan
kıldılar paygâmbarı(ak) / 25 / e

lem nec‘ali‘l erza = iy ne
yarat[t]uk yirni kim bolğalar

[168b06(‘Amme78/6,07)]:
elem nec‘ali‘l erza = iy
kılmaduğ mu bularga yirni /
mihâdan = töşek / 07 / ve‘l
cibâle = ve tağlarnı yirde qoduğ /
evtâdan = kim anğa qarâr
birgeler

[173b03(Nâzi‘ât79/28,29)]:
ağtaş = qâdir yırağ ve qarañgu /
leylehâ = tûni(ak) / ve ahrace =
ve çıkardı andann kuşluğ /
duhâhâ = ya‘ni dün kün birle /
29 / ve‘l erda= ve yirni / ba‘de =
andan

[173b05(Nâzi‘ât79/29)]:
tebâreke ve te‘âlâ yarat[t]ı yirni
andan kökni

[173b06(Nâzi‘ât79/29)]:
yarat[t]ı ve andan sonğra yirni
yaydı

[173b07(Nâzi‘ât79/31)]: ahrace
= çıkardı / minhâ = ol yirdenn /
mâ‘ehâ = suvnı / ve mer‘âhâ =
ve otluğ yirni yılkı otlayası/ 32 /
ve‘l cibâle = ve tağlar yir üzere

[176a05(‘Abese80/25,26)]:
ennâ = biz / şabebne‘l mâe
sabban= aqturduğ şu

aķturmaķlıķ/ 26 / sümme =
andann / ŧeķaķne‘l erda =
yarduķ yirni yarmaķlıķ

[183a02(İnŧikak84/2,03)]: ve
hukķat = ve ol sezāvar turur kim
tā‘at kılalar / 03 / ve ize‘l ardu =
ve kaçan kim yirni / müddet = ve
yirinn uzatsalar / 04 / ve elķat =
ve kemiŧke herķi ne kim anıñ
ķarnında turur

y.+siz

[176a06(‘Abese80/27,28)]: fe
enbetnā = ve bitirdük yirde / fihā
= dāne kim / ħabban = kuvvet
tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi
yir siz / ve ķadben = ve yonça
kim yılķılarınġız yir

[176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytūnen = ve zeytūn kim yir
siz yaķı ıraġ ķılur / ve nahlan =
ve ħurma aġacı(iy) / 30 / ve
ĥadāiķa = ve bostānlar ve baġlar
/ ġulben = ġalebe turur budaķları
/ 31 / ve fākiheten = ve yimiŧleri
y.-i(iy) [tur-ur]
[181b06(Mutaffifīn83/19)]: mā
= ne turur / ‘ıliyyūn = ‘ıliyyīn /
‘ıliyyīn feriŧte yiri(iy) [turur]

[181b07(Mutaffifīn83/19)]:

[yiri(iy)] turur andaġ kim siccīn
iblis yiri(iy) turur

yit- ulaşmak, vasıl olmak

y.-geler [147a01(Cin72/28)]:
risālāti = feriŧteler aña /
rabbihim = tañrı bularınġ / ve
eĥāṭa = risālet ve yitgeler anġa /
bimā ledeyhim = anı kim
bularınġ ķatında turur

yiti yedi (sayı ismi)

y. [180b03(Mutaffifīn83/7)]:
payġāambar ‘aleyhi‘s selām aytı
siccīn yiti ķat yir altında turur

yitmiŧ yetmiŧ (sayı ismi)

y. [151b09(Müddessir74/17)]:
bir taġ turur ṭamuġ içinde
ṭamuġlularnı yitmiŧ ĥarīf[lar]

yiye yiye, yiyici

y.+lerni

[150a08(Müzzemmil73/20)]:
ķılġucılarnı ĥalāl yiyenlerni
ġāzīleri birle beraber ķıldı

yok yok

y. [148b02(Müzzemmil73/9)]:
lāilahe illā = yok tañrı meger ol
/ ĥüve fetteĥızü vekīlā = anı
vekīllıġa tutġıl

[151a08(Müddessir74/9,10)]:

‘asīr = düŧĥār / 10 / = ‘alā‘l

kāferīne = kāferler üzere / ğayru
= yok / yesīr = āsānlık / 11 /
zarnī = koĝıl mini

[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şi‘r koşduĝın aytı yok kim
Muḥammadĝa toĝru sözindenn

[153b09(Müddessir74/31)]:
münāfık yok erdi nifākı(iy)
bolĝası bunu hılaflık ücün
aydurlar

[154b03(Müddessir74/38,39)]:
rahīnin = kirü turur / 39 / illā =
meger / aşḥābe‘l yemīn = saĝ
koldaĝılar bularĝa işmār yok

[155a10(Müddessir74/52)]:
kamu yirde iki türlü bolur biri
ḥaḳa dimek biri yok dimek

[157b07(Kıyamet75/23)]: anĝa
nihāyet yok taŋrı ‘azze ve celle
buları körür ve muḥīt bulĝa

[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azīz yok eger men bilse
erdem kim Muḥammad taŋrı
rasūli(iy) turur

[159b01(Kıyamet75/39,40)]: fe
cea‘le = kıldı / minhü‘z
zevceyni‘z zekerâ = andann iki
türlü irkek / ve‘l ünşâ = ve tişi /
40 / e leyse zalike = iy yok mu
ol kim andaĝ kim

[161b01(İnsan76/13)]: maña
ta‘ām birgil didi rasūl aytı
menim katımda hiç ta‘ām yok

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kızımdan körklü yok Velīd bin
Muĝīre ayttı eger māl

[168a04(Mürselat77/48)]:
[sücūd] kılmak bizge ‘ayıb turur
payĝāambar ayttı ḥayur yok ol
dīnde kim rükū‘ sücūd yok didi

[169b09(‘Amme78/25)]: tamu
‘azābnıŋ uci(iy) kıyı yok

[170a01(‘Amme78/30)]:
kāferlerĝa bundann katıĝ āyat
yok kūrānda

[170a06(‘Amme78/37)]:
beynehüme‘r raḥmani = arasında
raḥman turur / lā yemliküne =
bolmaĝa kim anĝa söz
[söylegeler] / minhü = [söz]
söylegeler / hıṭāban = kılmak
yok meger

[173a02(Nāzi‘ât 79/19)] ve
‘illetinn bulmadılar kim anĝa
‘illet ve nişāret yok

[173a06(Nāzi‘ât 79/24)] fe kālē
= bularıŋ arasında / ene =
ayıtımaz men / rabbükümü‘l ‘alā
= uluĝ taŋrı sizge / yok ve men
siziŋ

[173b02(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoḡaru / semkehā =
kökler saḡfinn muḡābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoḡ ḡādir turur anḡa sizge

yoḡ bol-

y.-ḡa [162b08(İnsan76/13,14)]:
ayıt[t]ı Mek[k]ede indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yoḡ bolḡa /
‘aleyhim = bularḡa / zılā[lüha]=
aḡaçlar kölgesi

yoḡ er-

y.-di [160a01(İnsan76/1)]: lem =
yoḡ / yekun = erdi / şey‘an = ol
nesedenn kim / mezkūrā = anı
yād ḡılḡalar erdi

[161b14(İnsan76/13)]:

[‘āḡıbet]lḡ birdi ve bularınḡ
evinde hiḡ ta‘ām yoḡ erdi ve üç

y.-kenn

[177a11(Tekvir81/8,09)]: ve
ize‘l mevū detü = ve ḡaçan
ḡızlarının öldürdi cāhiliyet
vaḡtında / sü ilet = sorarlar
ḡıyāmet küni(iy) / 09 / bi eyyi =
ne yazuḡ üçün / zenbin =
öldürdünḡ / ḡutilet = anıñ
yazuḡı(iy) yoḡ erkenn

yoḡ ol

y. [154a03(Müddessir74/31)]:
illā = meger / hüve mā = ol yoḡ
ol / hiye = ya‘ni ṡamuḡ / illā
zıkrā = pend turur / lil beşer =
ādemīlerḡa

yoḡaru yukarı

y. [150b09(Müddessir74/2)]:
kirū baḡtım hiḡ kimseni
körmedim yoḡaru baḡtım
kök[den]

[171a13(Nâzi‘ât79/1)]: afāḡa
kökte toḡar yoḡaru aḡar terk terk
küdüzinn

[173b02(Nâzi‘ât79/27)]: emi‘s
semāu = yā ol kim kökni /
benāhā = binā kıldı / 28 / rafe‘a
= kötürdi yoḡaru / semkehā =
kökler saḡfinn muḡābil kıldı/ fe
sevvāhā = rast kıldı andan egri
yoḡ ḡādir turur anḡa sizge

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād ḡılḡa
ḡurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoḡaru kötürilmiş /
mūṡahheratün = taḡrı ḡatında
arıḡ bolmış ol / bi eydī =
payḡāambar elinde

[178a04(Tekvir81/23,24)]:

ya‘ni andağ kim kün toğar
yoğaru kelir kökdenn

yoksul *yoksul*

y. [161a13(İnsan76/13)]: kim bir
yoksul kelmiş erdi payğāmbār
‘aleyhi’s selām aytı yā resūlullah
y.+ıg [161a06(İnsan76/12,13)]:
ve Һarīran = üzere yoksulıg bular
uçmağa kirürge ve Һarīr / 13 /
mütteki’ine = ertege ya‘ni tekye
kılup turur bolğa / fihā ‘ale‘l
erā’iki = tahtlar üzere

y.+lıg [180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoksullıg birür ve Һanıķı
Һavum kim yüz iş fesādı(iy)
üküş

y.+largā

[154b07(Müddessir74/44,45)]:

nuṭ‘imü‘l miskīn = biz aş
yoksullarğa / 45 / ve künnā = ve
bizler ol erdük kim / nehūdu =
yalğan tir / me‘al hā‘idīn =
yavuz söyleyicilerdenn artuķ
bāṭılıķ yalğan

y.+largā [160b09(İnsan76/8)]:
‘alā = birgeler / Һubbihi = taŋrı
dostlıķı(iy) üçün miskīnan =
yoksullarğa / ve yetīman = ve
yetīmlerğa / ve esīran = ve yesīr

yoksul tur-

y.-ur [152b09(Müddessir74/28)]:
ilahī Һanıķı Һulunğ yoksul turur
aytı

yol *yol*

y. [144b04(Cin72/10,11)]:
rabbuhūm = taŋrısı bularınğ /
raşedann = köni yol / 11 / ve
ennā minnāş = Һōy bizdenn /
şālihūn = muşlihler turur

[146a05(Cin72/23)]: aytı / illā
belāğān = ve Һılmayavan meger
kim tegrüge men / minellahi =
taŋrıdann size köni yol / ve
risālātihi = ve eger yol
taŋrıdann turur ve taŋrıdann
sizge risālet tegürme men / ve
men ya‘sıllahe = ve her kim ‘āşī
bolsa taŋrığa

[149b01(Müzzemmil73/19)]:
innā hāzā = ve bu āyatları kim /
tezķirah = yād Һılduķ pend turur
/ fe men = kim tilese / şāttehaze
= tutğa / ilā rabbihi = yol kendü
taŋrısına

[160a07(İnsan76/3)]: innā = ve
bizüz / hedeynā hü’s sebīle =
körtürdük anğa Һaķ yol ve bāṭıl /
immā şākiran = āma şākir
yarat[t]ım iy mümin

[164b06(İnsan76/29,30)]: fe
men = her kim / şâettehaze =
tilese tutar / ilâ = kendü / rabbihi
= tanrınġ / sebîlâ = ta'atına yol /
30 / ve mâ = anġa

[172b07(Nâzi'ât 79/19)] ve
ehdiyeke = ve yol körter kim /
ilâ rabbike = tanġrınġ taba / fe
tahşâ = senn tâ qorqar sen / ve
habar kelmiş [turur]

y.+arındann

[150a01(Müzzemmil73/20)]:
yüķâtilüne = toķuş ķılurlar / fı
sebîlillahi = tanġrı yolarındann /
faķraū' = oķınġ / mâ teyessera
minhü = anı âsând turur sizge
ķurândann

y.+da [178b01(Tekvir81/28)]:
eger tilesevüz haķ yolda
turgavuz tanġrı ayıttı

y.+ġa [145a02(Cin72/14)]: fe
men = bes her kim / esleme =
islam ketürseler / fe ülâ'ike =
bular tururlar kim / teħarrav =
ķaşd ķılmışlar / raşedâ = bulġa
köni yolġa

y.+ı(iy)

[154a01(Müddessir74/31)]:
keżalike = ve tanġrı 'azze ve
celle / yüğilullahu = aytı

andavuş bolsun ķılur tanġrı
kimni / men = tilese [E]bu Cehil
/ yeşâ'ü = cevâb turur / ve yehdî
= ve yolu(iy) bardı anġa

y.+lar

[167a04(Mürselat77/32,33)] bi
şerarin = ķıymuķı(ak) / ke'l ķaşr
= uluġ kümişçe bolġa ve
aydurlar ķaşur uluġ arķlar bular /
33 / ke ennehü = andaġ develer
kibi kim / cimâlâtün şufr = saruġ
bolsa ya'ni ķara dūcaķ yollar

y.+ları [177b08(Tekvir81/16)]:
kendü yolları cevâb anıñ üçün
dirler kim

y.+ındann

[158b11(Kıyamet75/33)]: ho r
turur ve mürüv[v]ed içinde ayur
bunı tehdîdi yolındann ayıt[t]ı

y.+ınn [144b02(Cin72/9)]: fe
men = her kim / yestemi'ı'l âne
= işidse imdi / yecid = bular
kendüzine / lehu şihābann =
yılduz kim saķılar / raşadann =
anıñ yolınn

[175b08('Abese80/19,20,21)]:
haleķahu = yarat[t]ı anı /
feķadderahu = ve muķadder
ķılmış turur anı/ 20 / şümme's
sebîle = andann yolınn anıñ

āsānd kılmış turur / yesserahu =
ta çıkarğa anası karnındann / 21 /
şümme = andann

y.+suz

y.-lar tur-ur

[182a07(Mutaffifin83/32,33)]:

qālū = ve ayıtgalar / inne = hōy /

hāülāi = bular / leḏāllūn =

yolsuzlar turur / 33 / ve mā

ürsilū = ve qosa ıduq bularnı /

‘aleyhim = bularınq

yol tur-

y.-ur

[169a08(‘Amme78/20,21)]: fe

kānet = tā bolqa / serāban =

salqum kibi / 21 / inne

cehenneme = dūcaq üzere yol

turur kim / kānet mirşādan =

uçmaqa ketürmeye şırāṭ üzere

mirşād tutulmuş bolur

yonça *yonca*

y. [176a06(‘Abese80/27,28)]: fe

enbetnā = ve bitirdük yirde / fiḥā

= dāne kim / ḥabban = kuvvet

tutar / ve ‘ineben = ve üzüm kibi

yir siz / ve qaḏben = ve yonça

kim yılqılarınqız yir

yöre *civar, etraf, yöre*

y.+sin [158a01(Kıyamet75/27)]:

[ferište]leri ‘azāb ferişteleri

yöresin alıp turgalar galebe
kıluban

yöri- *yürüme*

y.-r

[177b06(Tekvir81/14,15,16)]: ve

altısı ol dünyāda / 15 / fe lā

uqsımū = ve anda yād kıldı ol

biş yılduzke / bi‘l ḥunnes = kim

yörir / 16 / e‘l cevāru = andann

kirū kaydur

[177b12(Tekvir81/16)]: yörir

ve aydur kim bunda anı tiler

ikevi kıldı kim bularda yıpar

bular

y.-rler

[149b07(Müzzemmil73/20)]: en

sayakūnū = bolqa sizdenn /

minkūm merzā = sökeller / ve

āḥarūne = ve ol kişiler kim /

yadıribūne = yörirler

yörid- *yürütmek*

y.-ur [146b03(Cin72/27)]: min

rasūlin fe innehu = rasūllardann

aṅga bildürür ol neseleri bular

kim hōy / yeslūkū min beyn =

yöridür anıñ elinde

yörit- *yürütmek*

y.-ge

[169a07(‘Amme78/19,20)]: e‘s

semāū = kökni pāre pāre kılqa /

fe kānet ebvāban = tamu

miḳdārınca / 20 / ve süyyirati‘l
cibālū = ve yöritge taḡları birbiri
üzere

y.-sa [177a08(Tekvir81/3,04)]:
ve ize‘l cibālū = ve kaçan
taḡlarını / süyyirat = yöritse habā
menşūr bolḡa hıç qalmaya / 04 /
ve ize‘l ‘işāru = ve kaçan develer
kibi kim yüki(ak) yükleyesi
vaḡtun bu meşel turur / ‘uṭṭilet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

yulduz yıldız

y.+lar [144b03(Cin72/10)]: ve
ennā = ve hōy / lā nedrī = biz
bilmedük kim / eşerrun = şer
diledükinn / ürīde = ol kişilerge
kim / bi men fi‘l arzı = yir üzere
turur kim bu yulduzlar atmaḡı /
em erāde bihim = veya tiler
bularıñg

[177a06(Tekvir81/2)]: ve ize‘n
nücümünkederat = kaçan
yulduzlar tökülse kökdenn / ibn
‘Abbās aydur

[177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterī ve ‘uṭārid ve bu
yulduzlar kim anda yazuḡlar kim
hemīşe

y.+largā [171b04(Nāzi‘ât79/3)]:
lar yügrek atḡar aydurlar ve
aydur yulduzlargā aydur
y.+nı [171b07(Nāzi‘ât79/4)]:
fe‘s sâbiḡāti = bunda yulduznı
tiler biribiri ardınca / sebḡan =
barduḡınn / ve aydurlar kim anı
tiler kim

yumşak yumuşak

y. [165b03(Mürselat77/02,03)]
fe‘l ‘āşifāti = bu yillerge andan
yād kılgam kim / ‘aşfen = küşlü
yıl kim / 03 / ve‘n nāşirāti = ve
yumşak yıl kim

[165b04(Mürselat77/03)]

neşrann = yumşak huy / Ḥasan
başri aydur üç qurla anda yād
kıldı

yüce ulu, yüce, yüksek

y. [166b05(Mürselat77/27)]
ravāsiye = taḡlar / şāmiḡātın =
uluḡ yüce / ve eşḡaynāküm =
kıldım sizge / ma‘en = hōş /
fürātā = su

[181b05(Mutaffifin83/18,19)]

üçün tiler ‘uluv-i rif‘at
yüceden yüceye bolur / 19 /
ve mā edrāke = ve ne
oḡturdı sañḡa kim

yügrek *kalp, yürek*

y. [171b04(Nâzi‘ât79/3)]: lar
yügrek atğar aydurlar ve aydur
yulduzlarğa aydur

yük *yük*

y.+i(ak)
[177a08(Tekvir81/3,04)]: ve
ize‘l cibālū = ve kaçan taglarını /
süyyirat = yoritse habā menşūr
bolğa hıç qalmaya / 04 / ve ize‘l
‘işāru = ve kaçan develer kibi
kim yüki(ak) yükleyesi vaqtun
bu meşel turur / ‘uṭilet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

yükle- *yüklemek*

y.-yesi [177a08(Tekvir81/3,04)]:
ve ize‘l cibālū = ve kaçan
taglarını / süyyirat = yoritse habā
menşūr bolğa hıç qalmaya / 04 /
ve ize‘l ‘işāru = ve kaçan develer
kibi kim yüki(ak) yükleyesi
vaqtun bu meşel turur / ‘uṭilet =
‘arabıñg eygü meşeli ‘aṭalet
kıldılar

yükün- *secde etmek*

y.-dünğiz [164a01(İnsan76/20)]:
inne = kim / hāzā = bu bolğa /
kāne leküm = sizge / cezā’an =

cezā = / ve kāne = ve bolğa /
sa‘yüküm = yükündünğiz sizinğ

yünğül *hafif*

yünğül er-

y.-se

[148a03(Müzzemmil73/5)]:

neçeme yünğül erse dilege ya‘ni
ağır turur işlemeñg anıñ

yünğül [kıl-

y.-dı]

[147b06(Müzzemmil73/4)]:

andann tañgrı ‘azze ve celle
bularğa raḥmet kıldı ve bularga
yünğül [kıldı]

yünğül tur-

y.-ur

[148a04(Müzzemmil73/5)]:

ḥaddıñn ağır turur qurān
münāfıqlarğa yünğül turur qurān

yüz *yüz (sayı ismi)*

y. [147a04(Müzzemmil73/5)]:
āyatdur Medīne saqışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]

[147a05(Müzzemmil73/5)]: [iki
yüz seksen] biş turur ḥurūfları

sekiz yüz altı turur ve übey bin

[149b06(Müzzemmil73/20)]:

faḫraū’ = oqıñg ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine‘l qurān =

ķurāndann yüz āyat elig āyat =
‘alime = bilür kim

[150a11(Müddessir74/1)]:
el[l]i altı turur ve kelimeleri iki
yüz elli biş āyat turur

[155b05(Kıyamet75/)]:
[ħarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[159b05(İnsan76/)]: ve
kelimeleri iki yüz kırk turur ve
ħarfleri minğ ve yüz

[163b09(İnsan76/21)]: ol ter
yıpar kibi bolur ve bir er
uçmağda ança yir kim yüz

[165a07(Mürselat77/)]: elli
turur ve kelimeleri yüz ve seksen
bir turur

[165a08(Mürselat77/)]: ve
ħarfleri sekiz yüz ve on altı turur
ebâ bin

[168a10(‘Amme78/)]: ve
āyatları kırk bir turur ve
kelimeleri yüz seksen [bir turur]

[168a11(‘Amme78/)]: [yüz
seksen] bir turur ve ħarfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[169b06(‘Amme78/25)]: su
bolur aydurlar ġassāķ tamuğda
üç yüz dere tegmesinde

[169b07(‘Amme78/25)]: üç
yüz ev tegme evde dört yılan ulu
tegmesi başında tağça

[171a03(Nâzi‘ât79/)]: ve
āyâtları kırk alt[ı] turur ve
kelimeleri yüz toķsan [toķuz
turur]

[171a04(Nâzi‘ât79/)]: [yüz
toķsan] toķuz turur ve ħarfleri
yidi yüz elli üç turur

[174b03(‘Abese80/)]: ve
kelimeleri iki yüz ve otuz üç
turur ve ħurufı biş yüz [otuz
turur]

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve āyatları
yigirmi toķuz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırk turur ve ħarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka‘b

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sûret Mekkî turur ve on toķuz
āyat turur ve kelimeleri yüz

[178b08(İnfitar82/)]: yigirmi
turur ve ħarfleri üç yüz on toķuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b07(Mutaffifin83/)]: otuz
altı turur ve kelimeleri yüz

[179b08(Mutaffifin83/)]: tokuz
turur ve harfleri dört yüz otuz
turur ve Übey bin Ka'b

[180a09(Mutaffifin83/3)]:
bularğa yoqsullıg birür ve kanıķı
ķavum kim yüz iş fesadı(iy)
üküş

[182b10(İnşikak84/)]: yigirmi
biş turur ve kelimeleri yüz yidi
turur

[182b11(İnşikak84/)]: ve
harfleri dört yüz otuz üç turur
paygāmbar aytı kim

yüz *çehre, yüz*

[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerüne'l āhirete = ve qorlar
āhıratnı(ak) / 22 vücūhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kün / nāzıratnı= yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihā = ve kendü taŋgrısına
/ nāzıratnı= baķar

[174b07('Abese80/1,02)]:
'abese = yüz burtardı / ve tevellā
= ve i'rāz kıldı / 02 / en cā'ehü'l
a'mā = ol keldi anıñ ķatına ol
közsüz erdi kim ve bu ol erdi

[176b07('Abese80/38,39)]:
yevme'izin = ol kün / müsfiratün
= yıldırı yüz / 39 / zāhıketün =

küler bolga aķ bolup /
müstebşiratün = şādılık kılgā

y.+i(iy) [155b07(Kıyamet:
75/0)] cebre'ıl aytı ol mü'min
turur ve yüzi(iy) nūrlu bolur
halklar içinde

[157b01(Kıyamet75/23)]:
paygāmbar 'aleyhi's selām
yüzi(iy) okıdı vücūhu yevme'izi
nāzırat ilâ rabbihā

[160b12(İnsan76/9)]:
vechillahi = taŋgrı yüzi(iy) üçün
ya'ni fermān üçün / lā nūrıdu =
tilemedün / minküm = sizdenn /
cezā'an = cezā

y.+inde [161a04(İnsan76/11)]:
fe veķahümüllahü = ve saķlar
taŋgrı buları / şerra zālike'l
yevmi = anıñ şerrindenn ol kün /
ve leķķāhüm nağraten = ve
bularga körterğa / yaruķlıķı
bularnıñ yüzinde

y.+inn
[152b05(Müddessir74/22,23,24)
]: şümme 'abese = menğzinn
burtardı / ve besere = ve yüzinn
turş kıldı / 23 / şümme edbera =
anda kirü yandı / vestekber = ve
tekebbür kıldı / 24 / feķāle =
ayıt[t]ı

y.+ler
[157a06(Kıyamet75/21,22,23)]
ve tezerûne‘l âhirete = ve qorlar
âhıratnı(ak) / 22 vücūhun = ve
yüzler bolga / yevmeizin = ol
kün / nâzıratnı= yıldırı yüz / 23 /
ilâ rabbihâ = ve kendü taŋgrısına
/ nâzıratnı= baqar

[157b10(Kıyamet75/23,24)]:
lâ tūdrikuhu‘l ebşār ve hüve
yūdriku‘l ebşār ve vücūhūn =
taqı yüzler / yevmeizin = ol kün
qara bolga / bāsıreten =
hālindenn tegzinip âdemiler

[176b06(‘Abese80/37,38)]: li
küllimri‘in = tegme kişıye /
minhūm = bulardann /
yevme‘izin = ol kün ança iş
bolga kim / şe’nün yuğnıhi =
ayruqa meşgūl bolmaya / 38 /
vücūhūn = yüzler

[176b08(‘Abese80/40,41)]: ve
vücūhūn = taqı yüzler bolga /
yevme‘izin = ol kün / ‘aleyhâ =
anğa / ğaberatūn = doz tobraq /
41 / terhekuhâ = tege anğa

y.+leri
[181b10(Mutaffifin83/24,25)]:
ta‘rifū = bilge senn / fı
vücūhihim = bularınğ yüzleri

içinde / nağrate‘n ne‘īm =
yazuqluq ve ni‘met / 25 /
yüşqavne = birgeler bularğa
y.+lerinn
[157a07(Kıyamet75/23)]: taŋgrı
‘azze ve celle ol kün rüşān kılğa
şād kılğa şādlıq birle bularınğ
yüzlerinn

Z

zād A *kendi, kişi*

z.+ıngız
[169b12(‘Amme78/30)]: fe
zūqū‘ = zādınğız kim / felen
nezidekūm = arturmayam sizge /
illa ‘azāban = meger kim ‘azāb
arturgam / Hasan Başrı aydur

za‘ıf A *zayıf*

z. [146a09(Cin72/24)]: fe
seya‘lemūne = terk bolga kim
bolğalar / men ad‘afa = kim
turur za‘ıf / nāşırāv = yāricı anıñ
/ ve eķallū ‘adedā = ve turur
saķışı anıñ

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]: fe
tenfe‘ahū‘z zıkrâ = anğa
menfa‘at kılsa öğüt / 05 / emmā
= amma ol / menistagnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente
lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyh çıkar za‘ıf

za‘īf er-

z.-di

[166a07(Mürselat77/19,20)] lil
mükezzibīn = yalgancılarga / 20
/ e lem = iy ne kim / nahluḳkūm
= yarattım sizni / min māin =
sudann kim / mehīn = za‘īf erdi

zaḳḳum A *cehennemde yetişen bir ağaç*

z.[148b08(Müzzemmil73/13,14)]
zā guşşatin ve ‘azāben =
zaḳḳum ḡislīn ve irinḡ ve ‘azāb
/ elīmā = ağır / 14 / yevme = ol
kūn kim / tercüfü = tebrenḡe

zālīm A *zulmeden*

z.+lerḡa [165a04(İnsan76/31)]:
yüdhılū = körge anı / men yeşāū
= kimni tiler erse / fī raḥmetih =
kendü raḥmeti(iy) içinde / ve‘z
zālīmīne = ve zālīmlerḡa
zālīm bol-
z.-ḡa
[180b11(Mutaffifīn83/11,12)]:
bi yevmi‘d dīn = kıyāmet
küni(iy) / 12 / ve mā
yükezzibūne = ve yalḡan
ḳılmadılar / bihi = anḡa / illā =
meger / küllü mu‘tedīn = ḳamu
kişilerḡe zālīm bolḡa / eṣim = ve
fācir

zāyiḡ A *kayıp, yitik*

z.-mıṣ [bol-ḡa]
[156b05(Kıyamet75/13)]: e‘l
insānū = ādemilerḡa /
yevme‘izin = ol kūn işlemişler
turur / bimā ḳaddeme = tā‘at ve
ol zāyiḡ ḳılmış [bolḡa] / ve aḥḡar
= [ḳılmış] bolḡa ‘ibādetinn

zebāniye A *zebani, cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen melekler*

z. [153a02(Müddessir74/30)]:
‘aleyhā = ve ṭamuḡda / tis‘ate =
bolḡa on tokuz / ‘aşerr =
zebāniye / ve bularda bireḡü
ḳamu

[153a11(Müddessir74/30)]:
Muḡammad aydur on tokuz
zebāniye bar dir ṭamuḡda
sizdenn

z.+ler

[153a06(Müddessir74/30)]:
müvekkel bolsa ḡabarda kelmiş
turur bu zebāniyeler şıfatı(iy)
zebāniye tur-
z.-ur [153b05(Müddessir74/31)]:
içinde yazılı turur on tokuz
zebāniye turur

zeberced F zümrüt cinsinden bir taş

z. [181b02(Mutaffifin83/18)]:
ibn ‘Abbās aydur zeberced
tahtı(ak) asıǵlu turur ‘arş
altınında

zekât A zekat, İslamın beş şartından
biri olan, mal ve paranın
paklığını ve helallığını sağlamak
üzere kırkta birinin her yıl
sadaka olarak dağıtılması

z. [150a03(Müzzemmil73/20)]:
ve ekimū‘ş şalâta ve âtüz’zekâte
= ve namâz kılınğ ve birinğ
zekât / ve aqrızū = ve borç birinğ
ödinç

[180a10(Mutaffifin83/3)]: bolsa
tanğrı bularğa ölüm üküş birür
kanıķı kavum kim zekât

zelîl A hor, aşağı

zelîl bol-
z.-ğa [172a08(Nâzi‘ât79/9)]:
hâşî‘atun = [könğül]lerninğ hâşî‘
/ ve zelîl bolğa anda habar birdi
Mekke kâferlerine

zemherîr A gün dönümünden sonraki
şiddetli soğuklar, karakış

z. [161a08(İnsan76/13)]:
zemherîr ol bolur kim tâ tumlu
yavlaķ bolsa çiçekler

[169b05(‘Amme78/25)]: ve
ğassāķan = ve zemherîr / ğassāķ
aydurlar kim tamuğlularınğ
sıkındusı

zencebîl A zencefil

z. [163a07(İnsan76/18)]:
zencebîl dādıǵı kibi bolur
zencebîl bol-
z.-ğa [163a02(İnsan76/17,18)]:
kâne mizācühā = mizāc /
zencebîlā = zencebîl bolğa / 18 /
‘aynen = bınğar bar / fihā =
uçmaķ içinde / tusemmâ = ad
birür

zencîr F zincir

z.+ler [160a09(İnsan76/4,05)]:
selāsile = zencîrler / ve aǵlālev =
ve bağlar / ve se‘îrā = ve
köyündürgüci öd / 05 / inne‘l
ebrāra = ve hōy müminler

zeytûn A zeytin

z. [176a07(‘Abese80/29,30,31)]:
ve zeytûnen = ve zeytûn kim yir
siz yakı çırağ kılur / ve nahlan =
ve hurma ağacı(iy) / 30 / ve
hadāiķa = ve bostānlar ve bağlar
/ ğulben = ğalebe turur budakları
/ 31 / ve fākihетен = ve yimişleri

zındān A *zindan*

z. [160b10(İnsan76/8)]: ol bolur
kim tutılmış bolur zındān içinde
ve bende taķı yesīr [bolur]

zinhār F *sakın!, asla!*

z. [146a04(Cin72/22)]: kamu
belālardann ve zinhār birgelim
taṅgrı ‘azze ve celle bu āyat ıydı

ziyān F *zarar, kayıp*

z. [145b12(Cin72/21)]: kul inni
= ayıtğıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
kılumaya men / leküm = hıç /
ḍarran = ziyān ve ne taķı hıç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen
ziyān kıl-

z.-ur [172a12(Nâzi‘ât79/12,13)]:

ķālū = aydurlar / tilke = anda
ķaçan kirü / izen kerretün =
yandurur bolsa / ḥāsiratün =
ziyān kılur ya‘ni / 13 / fe innemā
hiye = ol yir üze bolğa kim

zulm A *haksızlık, eziyet*

z.+inn [144b08(Cin72/13)]: fe
men = ĩmān / yü‘min bi rabbihi
= ketürse kendü taṅgrısına / fe lā
yehāfū = ķorkmaya kim / baḥsen
= noķşān kılğalar anıñ edğülüğün
/ ve lā raheķā = edğülüğün
yavuzlığın artura zulminn

ÖZEL ADLAR DİZİNİ

A

‘Abbās bin ‘Abde’l Muṭṭalib Hz.

Muhammed’in amcası.

[174b09(‘Abese80/2)]: [‘Abbās]
bin ‘Abde’l Muṭṭalib ve Ubey ve
Ümeyye bin Halefe’l Cahmī ve
bularnı müsülmānlıka

‘Abdullah (?) Şahıs adı.

‘A. [150b05(Müddessir74/2)]:
ḳum = örü tur / fe enzır = ve
ḳorḳıd ḥalkları / ve rabbeke = ve
ululağıl / fe kebir = taṅgrını /
‘Abdullah aydur

‘Abdullah bin Mes’ūd İslamiyeti
kabul edenlerin altıncısı olup
sahabedendir.

‘A. [159a11(Kıyamet75/35)]:
tidi bes ol kūn yavlaḳ başlu boldı
‘Abdullah bin Mes’ūd [E]bū
Cehil

‘Abdullah bin Şüreyḥ: (?) HZ.

Osman’ın Mısır’a vali olarak
atadığı kişi.

‘A

[175a12(‘Abese80/4,05,06)]:
fe tenfe’ahü’z zıkrâ = aṅga
menfa’at ḳılsa ögüt / 05 / emmā
= amma ol / menistağnâ = kişiler
kim bay bolsalar / 06 / fe ente

lehu = senn ‘Abdullah bin
Şüreyḥ çıkar za’if

‘Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥī

Mālik: (?) Şahıs adı.

‘A. [174b10(‘Abese80/2)]:
[müsülmā]nlıka oḳıdı erdi
‘Abdullah bin Şüreyḥ bin Cemḥī
Mālik kim aṅga Ümmü
[Külşüm]

Aḥḳāb: Cehennemde bir yer.

A. [169b01(‘Amme78/23)]:
Aḥḳāb didügi ṭamu yiri(iy)
belgölü tegül düçaḳdann Aḥḳāb
[169b03(‘Amme78/23)]: yana
aḥḳāb keldi içmes and[a] meger
ḥamīm ve ḡassāk

‘Alī A Hz. Ali, dördüncü halife

‘A. [162a04(İnsan76/13)]: ‘Alī
etmekinn aṅga birdi ve ḳamuları
aṅga

[162b06(İnsan76/13)]: innel
ebrāra yeşra bundann soṅgra ve
‘Al[i]

[161b07(İnsan76/13)]: bu āyat
ıydı ve bir neçeler aydurlar kim
bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

[161b10(İnsan76/13)]: bardılar
‘Alīga ayıt[t]ılar nüzur ḳılğıl
‘Alī aytı raḳıallahu ‘anhu

[162a13(İnsan76/13)]: ‘Alī
raziyallahu ‘anh Hāsan’ı sağ eline
tutup ve

[162a15(İnsan76/13)]:
paygāmbar buları kördi aytı yā
‘Alī bu ne miḥnet turur kim
‘A.+ğa [161b10(İnsan76/13)]:
bardılar ‘Alīğa ayıt[t]ılar nüzur
kılğıl ‘Alī aytı raziyallahu ‘anhu

‘Alī ibn Ebū Ṭālib *bkz. 'Ali*

‘A. [161b07(İnsan76/13)]: bu
āyat ıydı ve bir neçeler aydurlar
kim bu āyat ‘Alī ibn Ebū Ṭālib

Allah A *Allah, Tanrı*

A. [155b01(Müddessir74/56)]:
allah = tiler tanğrı / hüve = ol
turur kim / ehlü’t taḳvâ = anıñ
ehli(iy) turur kim berhīz kılur /
ve ehlü’l ma‘fıret = ve ol turur
yarlıkğamaḳ aṅga sezā turur

‘Āyişe *Ebu Bekir’in kızı ve Hz.
Muhammed’in gözde zevcesi.*

‘Ā. [174a06(Naziat79/43)]: ya’ni
sen hıç nese bolmaz senn
kıyāmet kaçan kelsinn ‘Āyişe
aydur

[183a07(İnşikak84/9)]: ilâ
ehlihi = ehli(iy) tapa / mesrūrā =
şād bolup / ‘Āyişe aydur
raziyallahu anha kim

‘Azrāil A *ölüm meleği*

‘A. [171b12(Nâzi‘ât79/5)]:
İsrāfıl ve ‘Azrāil Cebre’ıl
müvekkil turur yile ve suva ve
Mikā’il

[171b13(Nâzi‘ât79/5)]:
müvekkil turur yağmura ve ōda
ve ‘Azrāil müvekkil turur

B

Bedr A *Bedir savaşının yapıldığı yer
olup Mekke ile Medīne arasında
bulunmaktadır*

B. [159a09(Kıyamet75/35)]: tidi
ve bes [E]bū Cehl Bedr küni(iy)
doğuşında ayttı bu künden
sonğra

[170b05(‘Amme78/39)]:
meāban /40/ innā = biz qorqduḳ /
enzernāküm = bularnı / aydurlar
Bedr küni(iy)

Benī Maḥzūm A *Mahzūm oğulları*

B. [158b10(Kıyamet75/33)]:
[ırgayu] yörir köligesine baḳar
andaḡ kim Benī Maḥzūm
ḳavmi(iy) kibi bular şeri‘at
içinde

Beytü'l Muḳaddes A *Mukaddes ev,*

Kâbe

B. [172b02(Nâzi'ât79/14)]
aydurlar sâhire ol bir âdı(iy)
turur Beytü'l Muḳaddeste
maḥşer yiri(iy)

Bilâl Hz. *Peygamber'e ilk iman*
edenlerden biri ve sonradan ona
muezzin olan sahabi.

B.
[182a04(Mutaffifîn83/29,30)]:
âmenû = ĩmân ketürmiş turur /
yaḍḥakûn = 'amâl ve Bilâl ve
Muḥîb bularğa külerler erdi / 30
/ ve izâ merrû = ve kaçan
kelseler bularıñg / bihim =
katınn

C

Cebre'îl A *peygamberlere emir ve*
vahy'e vâsıta ve memur olan
dört büyük melekten biri

C. [146b07(Cin72/27)]: ve te'âlâ
kaçan paygâmbar iblis cebre'îl
şûreti(iy) kibi bolup [kelir]

[154a05(Müddessir74/31)]:
kısmet kıldı cebre'îl 'aleyhi's
selâm paygâmbar katında [turur
erdi]

[154a08(Müddessir74/31)]:

ķorķtı andağ sandı iblīs turur ayt
yâ cebre'îl

[155b07(Kıyamet: 75/0)]
cebre'îl aytı ol mü'min turur ve
yüzi(iy) nûrlu bolur ḥalklar
içinde

[156b09(Kıyamet75/15)]: kim
birbirine ḥavale kılsalar cebre'îl
'aleyhi's [selâm]

[162b03(İnsan76/13)]: ehlü
beytüm açlıkın ölür diyü cebre'îl

[170b01('Amme78/38)]:
sağarnında bir arķ aķar nûrda
kim cebre'îl 'aleyhi's selâm

[170b03('Amme78/38)]:
silkinür tegme ḳatredenn ferişte
yaradur ol cebre'îl birle şaf bolur

[171b10(Nâzi'ât79/5)]: fe'l
müdebbirâti = ve ol ferişte
kim dünyâ tedbîrinn [ķılur] /
emran = [tedbîrinn] ķılur / ve
bular dört turur cebre'îl

[171b12(Nâzi'ât79/5)]: isrâfîl
ve 'azrâil cebre'îl müvekkil turur
yile ve suva ve Mikâ'il

[178a01(Tekvir81/18,19,20)]:
teneffes = nefsi(iy) ya'ni irt / 19
/ innehu = bolur/ le ḳavlü = kim
ķurân / rasûlin = rasûl ḳavli(iy)

turur / kerīm = kirāmı(iy) / 20 /
zīkuvvetin = zī ve kuvvet idi
turur cebre'ıl

[178a03(Tekvir81/22,23)]: ve
mā = kökde emīn turur /
şāhībüküm = ya'ni cebre'ıl ve
tegül sizinîş işinîş / bi mecnūn
= delü / 23 / ve lā kad raāhū = ve
hōy kördi cebre'ıl uluğ şūretinn /
bi'lüfūķi'l mübīn = ol ne hayat
tā āşkere

E

Ebū Bekir Hz. Ebu Bekir, birinci
halife.

E. [161b09(İnsan76/13)]: 'an
hümā sökel boldılar paygāmbar
birle Ebū Bekir anı sormağa

Ebū Cehil Asıl ismi Ebu Hikem olup,
İslāma karşı duyduğu kin
nedeniyle Hz. Muhammed
tarafından Ebu Cehil adı
verilmiştir.

E. [152a07(Müddessir74/18)]:
didi [E]bū Cehil ayıt[t]ı men
Muḥammad'ı dīnindenn kirü'

152a08(Müddessir74/18)]:
yandurgamaz anı didi [E]bū
Cehil keldi kayğulu bolup

[154a01(Müddessir74/31)]:
kezalike = ve taŋrı 'azze ve

celle / yūdılullahu = aytı
andavuk bolsun kılur taŋrı
kimni / men = tilese [E]bū Cehil
/ yeşā'ü = cevāb turur / ve yehdī
= ve yolu(iy) bardı anğa

[158b06(Kıyamet75/30)]: anda
taŋrı 'azze ve celle [E]bu Cehil
şifatınn

[159a02(Kıyamet75/35)]:
[keldi] erse paygāmbar 'aleyhi's
selām Mekke batısında [E]bū
Cehil

[159a08(Kıyamet75/35): selām
kamu ümmetlerinîş fir'avunı(iy)
bar menüm ümmetim
fir'avunı(iy) [E]bu Cehl turur

[159a09(Kıyamet75/35): tidi
ve bes [E]bū Cehil Bedr küni(iy)
doğuşında ayttı bu künden
songra

159a11(Kıyamet75/35)]: tidi
bes ol kün yavlaķ başlu' boldı
'Abdullah bin Mes'ūd [E]bū
Cehil

[164a04(İnsan76/24)]: minhüm
= bolmağa bularğa / aşimen =
yazuķa / ev kefurā = ve
nasüpāslığa ya'ni Ebū Cehil /
taŋrı 'azze ve celle buyurdı

[174b08('Abese80/2)]:
paygāmbar 'aleyhi's selām 'utbe
bin rabbī' ve [E]bū Cehil ve
'Abbās [bin 'Abde'l muṭṭalib]

[175a13('Abese80/6,07,08)]:
teşaddâ = ve kulaḵ [E]bū Cehil /
07 / ve mā = ve 'utıbeḡa
tutarsann / 07 / 'aleyke = ve ne
bolḡa saṅḡa / ellā = eger bular
īmān ketürmeſe / yezzekkâ =
saṅḡa ayıtmaḵıṅız / 08 / ve
emmā = ve amma ol kişiler kim /
men cāeke = kelür saṅḡa / yes'â
= iştāb

[178a08(Tekvir81/28)]: en
yesteḵīm = kim rāst turḡa / ve
ḡaḵ neseḡe ebet aydur erſe [E]bū
Cehil ayıt[t]ı bizḡe ermiş

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hoy ol kişiler kim /
ecrāmū' = kāfer bolḡa Mekke
uluḡları [E]bū Cehil Velīd bin
Muḡire kibi / kānū = bolḡa /
minellezīne = ol kişiler kim

Ebu Cehlū'l la'īn bkz. *Ebu Cehil*

[153a10(Müddessir74/30)]:
[E]bū Cehlū'l la'īn bunı işidüp
ayttı körür müſen

Ebū Cihil bkz. *Ebu Cehil*

[164a06(İnsan76/24)]: [E]bū
Cihil ayttı kaçan anı körsem
namāz kılduḡın ayakım birle
boynına

Ebū'l Esved Caḡmī *Arapça'nın
esaslarını ilk vazeden ve
Mushaf'ı noktalayan kimse*

E. [153a12(Müddessir74/30)]:
on alp er bularıṅḡ birindenn
yaṅḡa siz Ebū'l Esved Caḡmī

Ebu Ḳalābe *Hadis râvisi*

E. [176a03('Abese80/24)]: Ebū
Ḳalābe aydur Tivrât içinde yerlü
turur yā ādeme oḡları(ak)
baḵıṅḡ aṅḡa kim

Ebū Va'īd (?) Şahıs adı.

E. [158b12(Kıyamet75/33)]:
[E]bū Va'īd turur [E]bū Cehil'ḡa
munḡa taḵı bir va'īd er turur
ayıt[t]ı

[168b05('Amme78/3,04,05)]:
muḡtelifūn = kirtü bir neçeler
yalḡan diyü / 04 / kellā = ḡaḡā
kim / se ya'lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ḡaḡākım bilgeler ve [E]bū Va'īd
turur / se ya'lemūn = bularḡa
andann kim taṅḡrı

[E].-tur-

[158b12(Kıyamet75/33)] [E]bū

Va'îd turur [E]bū Cehil'ğa
munğa taķı bir Va'îd er turur
ayıt[t]ı

[E]bū Velīd *Hadis râvisi*

[151a09(Müddessir74/11)]: ve
men ḥalaqtū = ol kişilerge kim
yarat[t]ım / veḥīdann = yalnġuz /
mālsuz 'ıyālsuz ve [E]bū Velīd

[168b05('Amme78/3,04,05)]:
muḥtelifūn = kirtū bir neçeler
yalġan diyū / 04 / kellā = ḥaķā
kim / se ya'lemūn = terk bilgeler
/ 05 / şümme = yine / kellā
ḥāķākim bilgeler ve [E]bū Va'îd
turur / se ya'lemūn = bularġa
andann kim taŋrı

Ebū Velīd bin Muġire'l Maḥdūm

*Muġire'l Maḥdum oġlu Ebu
Velid'dir.*

E. [151a10(Müddessir74/11)]:
[E]bū Velīd bin Muġire'l
Maḥdūm üçün indi

Ebâ bin Ka'b *Hadis Râvisi*

E. [165a08(Mürselat77/)]: ve
ḥarfleri sekiz yüz ve on altı turur
Ebâ bin [Ka'b]

[174b04('Abese80/)]: [biş yüz]
otuz turur ve Ebâ bin Ka'b aydur
payġambarda kim 'Abese

[176b11(Tekvir80/)]: [yüz]
kırķ turur ve ḥarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Ebâ bin Ka'b

el Ceḥīmü'l La'in *bkz. Ebū Cehil*

e. [153a01(Müddessir74/28)]:
āşkārā körünġe andaġ aydur el
Ceḥīmü'l La'in

Enes *Ebu Hamza Enes bin Malik bin
Nadr el Ensarî. Sahabenin en
büyük âlimlerinde ve
muhaddislerindendir.*

E.[158a06(Kıyamet75/28)]:
bolmaġa yine talāķ ya'ni Enes
aydur payġāmbardann

F

Fāṭıma *A Hz. Peygamber'in ilk
zevcesi Hz. Haddice'den
dünyaya gelen dört kızın en
küçüġüdür.*

F. [161b11(İnsan76/13)]: eger
bulara ünġülse men üç kün oruç
tutġa men tidi Fāṭıma taķı

[161b15(İnsan76/13)]: sınaġ
arpa Şem'üz-ı Hayberîlü ödünç
aldı ve Fāṭıma turdı bir saġ

[162a16(İnsan76/13)]: sinde
körür men ve bardılar Fāṭıma
ķatına Fāṭıma

fir'avun A *Tanrılık iddiasında bulunduğu için Hz. Musa'nın mücadelesi ettiği Mısır hükümdarı*
 f. [149a03(Müzzemmil73/15)]:
 şahiden = danuḵ / 'aleyküm = siziñg üzere / kemā = andağ kim / arselnā = ayduḵ / ilā fir'avne = fir'avun tapa
 [149a04(Müzzemmil73/15,16)]:
 rasūlā = rasūla / 16 / fe 'aṣī = bes 'aṣī boldı / fir'avunü'r rasūle = fir'avun rasūlğa
 [172b09(Nâzi'ât 79/19)] 'azze ve celle Mūsâ'ğa aytı bargıl fir'avun ḵatınā nete barماسان
 f.+ğa [172b05(Nâzi'ât 79/16,17)] bi'l vâdi'l müḵaddesi tuvâ = ol kim yir ādı tuvâ turur / 17 / izheb = bargıl / ilâ = kim / fir'avne = fir'avunğa
 f.+ı(iy) [159a08(Kıyamet75/35): selām ḵamu ümmetleriñg fir'avunı(iy) bar menüm ümmetim fir'avunı(iy) [E]bu Cehl turur

H

Hâbil A Hz. Adem'in oğullarından birinin adı, Kabil'in kardeşi
 H. [176b03('Abese80/36)]:
 kendü başları meşgûlindenn

Ḵatāde aydur ahī Hâbil
 Ḵâbil'denn ḵaḵar

Ḥadice A Hz. Muhammed'in ilk eşi

H. [150b11(Müddessir74/2)]:
 könğlüme tüşdi Ḥadice ḵatına keldüm aytım meni örtünğ

Ḥasan Hz. Muhammed'in torunu

H. [161b08(İnsan76/13)]: üçün indi ve ol andağ erdi kim Ḥasan ve Ḥüseyn rażıyallahu
 H.+ı [162a13(İnsan76/13)]: 'alī rażıallahu 'anh Ḥasan'ı sağ eline tutup ve

Ḥasan Başri Hasan bin Ebi'l Hasan el-Basri Tâbiûnin büyüklerinden. Zâhid, muḥaddis, fakîh ve müfessir.

H [165b04(Mürselat77/03)]:
 neşrann = yumşaq huy / Ḥasan Başri aydur üç ḵurla anda yād ḵıldı

[169b12('Amme78/30)]: fe zûḵû' = zādıñgız kim / felen nezideküm = arturmayam sizge / illa 'azāban = meger kim 'azāb arturğam / Ḥasan Başri aydur

[178b03(Tekvir81/29)]: ve
Hasan Başri aydur hîç ‘Arab
islâm tilemedi tâ tanğrı 'azze ve
celle tilemeyince

Hayber *Medine’den 150 km mesafede
bir vaha.*

H. [154a04(Müddessir74/31)]:
ibn ‘abbās aydur payğāmbar
‘aleyhi’s selām Hayber
ğanimetin

Hıra *A Mekke civarında bulunan
yalçın bir kayalığın adı. [Hz.
Muhammed’e ilk vahiy bu
dağdaki mağarada gelmiştir.]*

H. [150b07(Müddessir74/2)]:
Hıra tağından iner erdim dere
ortasında maṅga ün

Hudâ *F Tanrı*

H. [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = kaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve kaçan
bizler / semî’ne’l hudâ =
istesevüz müselmānlık dīnini ve
kūrān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünğ anğa

Hüseyn *A Hz. Muhammed’in törünü
ve İmam-ı Ali’nin küçük oğlu*

H. [161b08(İnsan76/13)]: üçün
indi ve ol andağ erdi kim Hasan
ve Hüseyn rażıyallahu

H.+i 162a14(İnsan76/13)]:
Hüseyni sol eline tutup bular
açlıktann titrerler erdi

İ

İbn ‘Abbas Hz. Muhammed’in
amcasının oğlu ve büyük
sahabelerdendir.

İ. [154a04(Müddessir74/31)]:
İbn ‘Abbās aydur payğāmbar
‘aleyhi’s selām Hayber
ğanimetin

[158a11(Kıyamet75/29)]: ve’l
teffeti’s = ve sarmaşa / sāķu =
ayaķ / bi’s sāķ = ayaķa / İbn
‘Abbās aydur

[161a02(İnsan76/10)]: ‘abūsan
= ya‘ni turş / kamtarīran =
duşhār / İbnü ‘Abbās aydur

171b01(Nâzi‘ât79/2)]: İbn
‘Abbās aydur munı mü'minler
hānı(iy) üçün aydur kim çıktıķta

[173b04(âziât79/29)]: zalike =
soṅgra / deḥâhā = yaydı / İbn
‘Abbas aydur tanğrı

[177a06(Tekvir81/2)]: ve ize’n
nücümünkederat = kaçan
yulduzlar tökülse kökdenn / İbn
‘Abbās aydur

[180a03(Mutaffifin83/3)]:
yuhsirün = noķsān kılsalar / İbn

‘Abbās aydur kim paygāmbar
‘aleyhi’s selām

İblīs A *iblis, şeytan*

İ. [146b10(Cin72/27)]: kaçan
iblīs kelse feriştelere aydur ol
şeytān turur andann

[154a08(Müddessir74/31)]:
korktı andağ sandı iblīs turur ayt
yā cebre’īl

[146b07(Cin72/27)]: ve te’ālā
kaçan paygāmbar iblīs cebre’īl
şūreti(iy) kibi bolup [kelir]

[181b07(Mutaffifin83/19)]:
[yiri(iy)] turur andağ kim siccīn
iblīs yiri(iy) turur

İbn Mes’ūd *Sahabe ve hadis ravisi*

İ.[165a11(Mürselat77/)]: İbn
Mes’ūd aydur bu sūret leyletü’l
cinn indi evveleş
[181b02(Mutaffifin83/18)]: İbn
‘Abbās aydur zeberced tahtı(ak)
asığlu turur 'arş altınında

İbnü Dürīdū (?) *Şahıs adı.*

İ. [175a09(‘Abese80/2)]: kendü
yirine halife kıldı İbnü Dürīdū
aydur eger paygāmbar

İncīl A *İncil*

İ. [153b04(Müddessir74/31)]:
anıñ üçün kim tevrāt incīl

İnsān A. *Kur’an-ı Kerim’de 76.
surenin adı.*

İ. [159b07(İnsan76/0)]: her kim
hel etâ ‘ale’l insān sūret okısa
anıñ cüdāsı

İsrāfīl A *dört büyük melekten kıyamet
kopacağını öttüreceği boruyla
bildirecek olan melek*

İ. [171b11(Nâzi‘ât79/5)]: ve
Mikā’il ve İsrā[fīl]

[171b14(Nâzi‘ât79/5)]: cānlar
almağa ve İsrāfīl bulargā iner
tañgrı

K

Ka’b *bkz. Übey bin Ka’b*

K. [147a06(Müzzemmil73/)]:
Ka’b aydur kim paygāmbar
‘aleyhi’s selām ayt[t]ı her kim
e’l Müzzemmil

[165a09(Mürselat77/)]: Ka’b
aydur kim paygāmbar aytı
‘aleyhi’s selām her kim

[181b03(Mutaffifin83/18)]:
muṭi’lergā ṭā’at andağ bitiglü
turur Ka’b aydur 'arş sağdı[nında
turur]

Ka’b el-Aḥbār A *Hz Muhammed
döneminde yaşayan rivayetleri
ile meşhur bir hadis ravisi*

k. [180b04(Mutaffi'83/7)]:
Ka'b el-Ahbār aydur kim fācirler
cānı(iy) köke iltgeler anı anda

Ḳābil A Hz. Adem'in büyük oğlu olup
kardeşi Habil'i öldürmüştür.

Ḳ.+denn

[176b03('Abese80/36)]: kendü
başları meşgûlindenn Ḳatāde
aydur ahī Hābil Ḳābil'denn
kaçar

Ḳaderī A Cebriye inancının aksine
sahip bulunan ve Mu'tezile'nin
hususı bir kolundan olan kimse

Ḳ. [144b05(Cin72/11)]: ve
minnā dūne = ve bizde andann
bistrerek / zalike = ve bizler
envā'larda / künnā = muhtelif
erdük / tarāiḳa = ya'ni bir nece
müsülmān ve bir nece cūdlar /
ḳidedān = ve tersâ ve ḳaderī ve
rāfi'zī ve andavuk

Ḳatāde Katade bin Nu'man Fuzelâ-yı
sahabeden olup, Bedr ve Uhud
gazalarına katılmıştır.

Ḳ. [172b03(Nāzi'ât 79/14,15)]
Ḳatāde aydur sāhire ṭamuğ
ādı(iy) turur / 15 / hel etāke =
hoy keldi saḅga / ḥadīṣū =
Mūsâ'dan

[176b03('Abese80/36)]: kendü
başları meşgûlindenn Ḳatāde
aydur ahī Hābil Ḳābil'denn
kaçar

[177b02(Tekvir81/11)]: Ḳatāde
aydur ḳaynadmaḳ ol taḅgrı
buşısı turur ādem oḅlanı
yazuḳına

Kufe Kûfe

K. [147a03(Müzzemmil73/)]:
inmiş turur ve yigirmi āyat turur
/ Kufe saḳışında ve on toḳuz

Ḳurān A Kur'an

k. [144b07(Cin72/12,13)]:
herabann = ḳaçsavuz andann /
13 / ve ennā lemmā = ve ḳaçan
bizler / semı'ne'l hudâ =
istesevüz müsülmānlıḳ dīnini ve
ḳurān / āmennā bihi = ve ĩmān
ketürünḡ anḡa

[147b12(Müzzemmil73/4)]:
[farīza] erdi ve anḡa buyurdı tā
namāz içinde ḳurān tertīb

[147b15(Müzzemmil73/4)]:
ḳurān iyelerine aydurlar ḳurān
oḳı tertīb birle andaḡ kim dūnyā

[148a02(Müzzemmil73/5)]:
innā se nülḳıy = vahiy ḳılavuz /
'aleyke = saḅga ya'ni ḳurān /

ķurāne = ve ayıtgıl ķurānı(ak)
oķumaķlık ĥālindenn / tertılā =
birbirindenn ayırğıl

[175b04(‘Abese80/13,14,15)]:
her kim tilese yād kılga
ķurānı(ak) / 14 / merfū‘atin =
yoķaru kötürilmiş /
müṭahheratün = taŋgrı ķatında
arığ bolmiş ol / bi eydī =
payğāambar elinde
k.+da [168a08(Mürselat77/50)]
ķurānda evre evre ayıt[t]ı ya‘ni
tegme söz ma‘nasına ķurla aydur

[170a01(‘Amme78/30)]:
kāferlerğa bundann ķatıg āyat
yoķ ķurānda

k.+dan
[150b06(Müddessir74/1)]: evvel
nese kim ķurāndan indi
Muṣṭafāğa ‘aleyhi’s selām bu
erdi

k.+dann
[149b06(Müzzemmil73/20)]:
faķraū’ = oķıŋg ol kim āsān turur
/ mā teyessera mine‘l ķurān =
ķurāndann yüz āyat elig āyat =
‘alime = bilür kim

[150a01(Müzzemmil73/20)]:
yüķātilüne = toķuş ķılurlar / fī
sebīlillahi = taŋgrı yolarındann /

faķraū’ = oķıŋg / mā teyessera
minhü = anı āsānd turur sizge
ķurāndann

[175a10(‘Abese80/2)]:
ķurāndann nese yaşrur ermişse
bu āyatnı yaşur erdi kim
k.+ğa [145b09(Cin72/19)]:
[ḥarīş] turur ķurānga ve
payğāambarğa ve aydurlar kim
ḥabar turur cinnīler

[168a06(Mürselat77/50)]
ba‘dehu yū‘minūn = andann
sonğra ĩmān / ya‘ni ķurānga
ĩmān ketürmese ķanıķı

Ķureys Hz. Muhammed’in de mensup
olduğı eski bir Arap kavmi ve
ceddi.

Ķ. [148b06(Müzzemmil73/11)]:
ūli’n na‘meti = ni‘met idileri ve
bu Ķureys ulūlarına / ve
mehhilhüm ķalīlā = ve mühlet
birgil bularğa azķınañ

Ķ.+īlerdenn
[152a09(Müddessir74/18)]:
velīd ķatına bardı aytı men
Ķureysīlerdenn işidtim sen

Ķureysī A Ķureysliler

k.+ler
[152a06(Müddessir74/18)]: tidi

Ḳureyşîler aytı Velîd bin Muğire
töndi Muḥammadğa
k.+ler [175a01(‘Abese80/2)]:
anıñ sözi(iy) kerāhiyet keldi
sandı Ḳureyşîler ayıtğalar kim

L

Lūṭ *Kur'an-ı Kerim’de bildirilen
peygamberlerden olan Hz. Lut,
İbrahim ‘aleyhisselamın kardeşi
Hârân’ın oğludur.*
L. [176b05(‘Abese80/36)]: Lūṭ
payğāmbar urağutındann kaçğa
ve benîhi Nūḥ payğāmbar
oğlındann kaçğa

M

Medīne *Medine.*

M. [147a04(Müzzemmil73/)]:
āyatdur Medīne saqışında
kelimeleri iki yüz seksen [biş
turur]
M.+de [162b07(İnsan76/13)]:
ayt[t]ılar kim bu sūret
Medīne’de
[175a08(‘Abese80/2)]: iki qurla
payğāmbar ğazalıka çıktı anı
Medīne’de
M.+ğa
[180a04(Mutaffifin83/3)]:
Medīne’ğa keldikte Medīnelü’
‘ādeti(iy) ol erdi kim

M.+lü’

[180a04(Mutaffifin83/3)]:

Medīneğa keldikte Medīnelü’
‘ādeti(iy) ol erdi kim

Medīnī *A Medineli, Medine’ye ait*

medīnī tur-

m.-ur [179b06(İnfitar82/19;
Mutaffifin83/0)]: yevme’izil
lillah = taŋırınıŋ bolğa / 0 / ve
bu sūret Medīnī turur ve āyatları

Mekke *Mekke*

M. [146a02(Cin72/22)]: min
düniḥī mülteḥadā = ādīn ḥiç yarı
/03/ ve bu ol turur kim Mekke
/04/ kāferleri ayıtlar uluğ iş
ketürünğ

[153b10(Müddessir74/31)]:
ve’l kāferüne = ve kāfer ne tiledi
/ māzā = taŋır / erādellahu = bu
meşel / biḥazā meşelā = ve bu
Mekke kāferleri sözi(iy) turur

[159a02(Kıyamet75/35)]:
[keldi] erse payğāmbar ‘aleyhi’s
selām Mekke batısında [E]bū
Cehl

[172a08(Nāzi’ât79/9)]: ḥāşī’at
= [könğül]lerniŋ ḥāşī’ / ve zelīl
bolğa anda ḥabar birdi Mekke
kāferlerine

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezîne = hoy ol kişiler kim /
ecrāmū' = kāfer bolğa Mekke
uluğları [E]bū Cehil Velīd bin
Muğyire kibi / kânū = bolğa /
minellezîne = ol kişiler kim

M.+de

[147a02(Cin72/29,Müzzemmil7
3/0)]: ve aḥṣâ külle = ve bilürler
ḳamu' / şey'in 'adeden =
neseniṅ saḳışın /0/ ve bu süret
Mekke'de

[150a10(Müddessir74/1)]: fī
sebīlillahī ve bu süret
Mek[k]e'de inmiş turur ve
āyatları

[153b07(Müddessir74/31)]:
ellezîne = ol kişiler kim / ūtū'l
kitābe = bularğa kitāb birmiş
turur / ve'l mūminūne = ve
mū'minler / ve bu süret
Mekke'de inmiş Mekke'de

[155b03(Müddessir74/56)
Kıyamet 75/0)] ḳorḳuṅguz tā
sizni yarlıgayam / 0 / ve bu süret
Mek[k]e'de inmiş turur ve
āyat[ları]

[159b04(İnsan76/)]: ve bu süret
Mekke'de inmiş turur ve āyatları
otuz bir turur

[162b08(İnsan76/13,14)]: ayıt[t]ı
Mek[k]e'de indi / 14 / ve
dāniyetenn = ve yok bolğa /
'aleyhim = bularğa / zılā[lüha] =
ağaçlar kölgesi

M.+li [159b12(İnsan76/1)]:
ḥīnūn = vaktı/ mine'd dehri =
ruzgārındann / ya'ni Ādem kırk
yıl Mekkeli Tā'ifli arasında
M.-de er-di

[147b08(Müzzemmil73/4)]:
seyekūnu minkūm marzâ bu
Mekke'de erdi ol vaktun bu biş
Mekke'denn

M.

[151b01(Müddessir74/12,13)]:
ve ce'altū = ve birdim / lehu =
aṅga māl / mālem memdūdann =
memdūd ya'ni ūkūş / 13 / ve
benīne = ve oğlanları / şühūdann
= ḥāzır Mekke'denn anıñ birle

Mekkī A Mekke'li, Mekke'ye ait

m. [168a09('Amme78/)]: ve bu
süre Mek[k]ī durur

[171a02('Amme78/40)]:
raḥmetiñ ḳaçan bolğasın dir ve
bu süre Mek[k]ī turur

[182b09(İnşikak84/)]: ve bu
süre Mekkī turur ve āyatları
mekkī tur-

m.-ur [165a06(Mürselat77/)]: ve
bu sūret Mekkī turur ve āyatları
[174b02(Naziat79/46,'Abese80
/0)]: bolmış bolsa ve bu sūret
Mekkī turur ve āyatları kırk iki
turur

[176b10(Tekvir81/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve āyatları
yigirmi toköz turur ve kelimeleri
yüz [kırk turur]

[178b07(İnfitar82/)]: ve bu
sūret Mekkī turur ve on toköz
āyat turur ve kelimeleri yüz

Mikā'il *Dört büyük melekten doğa
olaylarının döngüsünden
sorumlu olan melek.*

M. [171b11(Nâzi'ât79/5)]: ve
Mikā'il ve İsrāfīl

[171b12(Nâzi'ât79/5)]: İsrāfīl
ve 'Azrā'il Cebre'īl müvekkil
turur yile ve suva ve Mikā'il

Mūsâ *Allah Teâlâ'nın, dört büyük
kitaptan biri olan Tevrat'ı
verdiği ve yeryüzünde dinini
tebliğ edip, hakim kılması için
gönderdiği Ulu'l-Azm
peygamberlerden biri.*

M. [152b08(Müddessir74/28)]:
lā tūbkī = keçmeyeler düçaklar /
ve lā tezer = hīç kimseyi kim anı

helak kılga / ve Mūsâ 'aleyhi's
selām taŋgrıga aytı

[172b04(Nâzi'ât 79/15,16)]
Mūsâ = sözi(iy) / iz = andann
kim / nādâhü = nidâ kıldı /
rabbühu = anğa taŋgrısı anıñ

M.+dan [172b03(Nâzi'ât
79/14,15)] Kātāde aydur sāhire
taṃuğ ādı(iy) turur / 15 / hel
etāke = hoy keldi saŋga / ḥadīṣü
= Mūsâ'dan

m.+ğa [172b09(Nâzi'ât 79/19)]
'azze ve celle Mūsâ'ğa aytı
barğıl fir'avun ḳatınā nete
barmasan

Muḥammad *Hız. Muhammed, İslâm
peygamberi.*

M. [145b05(Cin72/19)]: ve
ennehu = ve hoy / lemmā ḳāme
= kaçan turdı erse / 'abdullahi =
taŋgrı bendesi / yed'ühü = ya'ni
Muḥammad 'aleyhi's selām /
kādü = anı ayt[t]ı lā ilahe i'l
lallah tilediler perīler

[145b12(Cin72/21)]: ḳul inni =
ayıtğıl yā Muḥammad / lā
emlikü = kim min sizke
ḳılumaya men / leküm = hīç /
ḳarran = ziyān ve ne taḳı hīç / ve
lā raşeden = yalğan körmeyemen

[152a10(Müddessir74/18)]:
Muḥammad dīnine barmış senn
bularıñ aşına tam[a]‘ kılıp faıl

[152b06(Müddessir74/24,25)]:
in hāzā = tegül bu Muḥammad /
illā = meger / sıhrun = cāzu /
yüşer = iy kim anı hikāyet kılur /
25 / in hāzā = ve tegül bu / illā
qavlu = meger ādamī

[153a11(Müddessir74/30)]:
Muḥammad aydur on toquz
zebānih bar dir ṭamuğda sizdenn

[154a06(Müddessir74/31)]:
[qatında] turur erdi bir ferište
keldi ayıttı yā Muḥammad

[155a06(Müddessir74/52)]:
şuḥufenn = kitāblardann /
müneşşeratenn = yazılmış / ve
bu ol erdi kim bular ayıt[t]ı yā
Muḥammad

[156a04(Kıyamet75/3)]: üçün
indi aytı yā Muḥammad
ḥabarı(ak) birgil andan aytı tā
közinn

[159a04(Kıyamet75/35)]:
[E]bū Cehil ayttı yā Muḥammad
sen mañga tehdīd kılur sen
seniñ tañgrıñ

[159a06(Kıyamet75/35)]:
menden ‘azīz yok eger men bilse

erdim kim Muḥammad tañgrı
rasūli(iy) turur

[164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘Utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn urağut üçün kılur
[ersenğ]

[168b02(‘Amme78/1)]:
birbirine Muḥammad üçün ve
qurān ve kıyāmet

[178a05(Tekvir81/23,24)]:
andağ kim aytuq / ve mā = ve
tegül ol / hüve = Muḥammad
vaḥıydenn / ‘ale’l gaybi = ve kök
ḥabar üzere ağır turur / bi zanīn
= sizdenn töhmatlığ ve baḥıl
tegül
M.+ğa

[152a06(Müddessir74/18)]: tidi
Qureyşiler aytı Velīd bin Muğire
töndi Muḥammad’ğa

[152a15(Müddessir74/18)]: yā
şı’r qoşduqın aytı yok kim
Muḥammad’ğa toğru sözindenn

[175a02(‘Abese80/2)]:
Muḥammad’ğa onlar körler
tururlar ve bendeler turur ve
Basraki ḥalk[lar turur]
M.+ı

[152a07(Müddessir74/18)]: didi

[e]bū cehil ayıt[t]ı men
Muḥammed'ı dīnindenn kirü'

M.+nı

[152a13(Müddessir74/18)]:

kimseye nese tege tidi andann
aytı Muḥammad'nı

kör[dügünğüz]

M.+ten

[152a03(Müddessir74/18)]:

Muğire bunı Maḥrūm qavmına
keldi aytı men Muḥammad'tan

Muḥliş Sa'īd bin Cübeyyir *Said bin*

Cübeyyir'in oğlu, hadis ravisi

M. [145a08(Cin72/18)]: muḥliş

bolunğ Sa'īd bin Cübeyyir aydur

kim cinnīler ayttı kim eger biz

Muḫātil bin Ḥibbān *Hadis ravisi*

M. [146b06(Cin72/27)]:

kiçi[k]lerğa ve qāmlarğa
söylemeyeler Muḫātil aydur
tañrı tebāreke

[151a13(Müddessir74/11)]:

māla memdūda minğ altun bolur

Muḫātil aydur bin bostān erdi

Ṭāif'dı

[165b01(Mürselat77/01)]

muḫātil aydur bu and turur kim
yād kıldı kim ferişte[ler]

[161a10(İnsan76/13)]: kibi

yağar Muḫātil aydur bu bir

[163a03(İnsan76/18)]: selsebīlā

= selsebīl dirler / Muḫātil bin

Ḥibbān aydur selsebīl

Muṣtafā *Hz. Muhammed (s.a.v)*

M.+ğa

[150b06(Müddessir74/1)]: evvel

nese kim qurāndan indi

Muṣtafā'ğa 'aleyhi's selām bu

erdi

Mücāhid *Hadis râvisi.*

M. [151a12(Müddessir74/11)]:

añğa meded bolur ya'ni

bezirkenlik ve ekin. Mücāhid

aydur:

Mürselāt *A Kur'an-ı Kerim'de 77.
surenin adı*

m. [165a10(Mürselat77/0)]:

mürselāt sûret oqısa ol kişi

kāferlerden tegüldir

Müşterī *A müşteri yıldızı*

m. [177b11(Tekvir81/16)]: ve

zühre ve müşterī ve 'uṭārid ve bu

yulduzlar kim anda yazuqlar kim

hemīşe

Müzzemmil *Kur'an'ın 73. suresi olup
Mekke'de nazil olmuştur*

m. [147a06(Müzzemmil73/1)]:

Ka'b aydur kim payğāmbar

'aleyhi's selām ayt[t]ı her kim

e'l Müzzemmil

N

Nūḥ A Adem peygamberden sonra
Kur'an'da adı geçen üçüncü
peygamber

N. [176b05('Abese80/36)]: Lūṭ
paygāmbar urağutındann kaçğa
ve benīhi Nūḥ paygāmbar
oğlındann kaçğa

O

‘Osmān bin ‘Afān Raşid Halifelerin
üçüncüsü.

‘O. [145a05(Cin72/16,17)]: hūm
= bularğa / mā'[en] ğadekā =
üküş şu' bularğa ya'ni ni'metkinğ
kılğa erdük andağ kim / 17 /
lineftinehüm = müsülmānlar kibi
kim katığ bularğa ācib fitne
kılğam bularğa tā kendü' / fīh ve
men yu'riž = imāmlarının
öldürdıği 'Osmān bin 'Afān ve
her kim i'raž kılsalar

Ö

‘Ömer İkinci Raşid Halife. İslâmı
yeryüzüne yerleştiren, hakim
kılmak için Resulullah'ın verdiği
tevhidî mücadeleden ona en yakın
olan sahabilerden biri.

‘Ö. [147b14(Müzzemmil73/4)]:
‘Ömer oğlı(iy) aytı
paygāmbardann

‘Ömer Haṭṭāb bkz. 'Ömer

‘Ö. [160a02(İnsan76/1)]: ‘Ömer
Haṭṭāb aytı

S

Şa'ūd A cehennemde bir dağ

Ş. [151b08(Müddessir74/17)]:
şa'ūdā = anğa katığ 'azāb / ve
paygāmbarıdan 'aleyhi's selām
habar turur kim Şa'ūd

Şakıf Kendilerini namazdan muaf
tutması için Hz. Muhammed'den
talepte bulunan kabile.

Ş. [168a02(Mürselat77/48)] lā
yerke'ün = rükū' kılmalar
ya'ni namāz kılmalar / bu āyat
Şakıf kavmına indi paygāmbar

Sa'īd bin Cübeyyir Tâbiîn devrinde
Kûfe'de yetişen müctehid
imamların büyüklerinden. İsmi
Sa'īd bin Cübeyr bin Hişam el-
Esedî, künyesi Ebû
Muhammed'dir.

S. [145a08(Cin72/18)]: muḥliş
bolunğ Sa'īd bin Cübeyyir aydur
kim cinniler ayttı kim eger biz

[145b06(Cin72/19)]: yekününe
= birbirini helāk kılğalar /
'aleyhi libedā = harışlıqın anğa /
Sa'īd bin Cübeyir aydur kim

[151b03(Müddessir74/13)]:
kim hîç gayb bolmaslar erdi
andann Sa'id bin Cübeyyir

Selsebîl *A cennetteki bir pınarın adı*

S. [163a03(İnsan76/18)]:
selsebîlā = selsebîl dirler /
Muḳātil bin Ḥayān aydur
selsebîl

[163a03(İnsan76/18)]: selsebîlā
= selsebîl dirler / Muḳātil bin
Ḥayān aydur selsebîl

siccîn *A içinde günahkâr, kötü huylu
ve yalancılardan yazılı olduğu
kitap veya bu kitabın saklı
bulunduğu yer*

s. [180b02(Mutaffîfîn83/7)]:
kellā inne = ḥaḳā kim / kitābe'l
füccāri = kitābları ya'ni bitileri /
le fî = kāferlerinġ / siccîn =
siccînde turur

[180b03(Mutaffîfîn83/7)]:
paygāmbar 'aleyhi's selām aytı
siccîn yiti kat yir altında turur

[180b08(Mutaffîfîn83/7)]:
ḥubbe fî cehennem feleḳa kıyu
turur ṭamuda başı(iy) örtülü
siccîn kıyu turur başı(iy) açık

[180b09(Mutaffîfîn83/8,09)]:
ve mā edrâke = ve ne okıurdı

saḡa kim / mā siccîn = siccîn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merḳüm = silmege

[180b09(Mutaffîfîn83/8,09)]:
ve mā edrâke = ve ne okıurdı
saḡa kim / mā siccîn = siccîn /
09 / kitābüm = bitig turur
yazılmış / merḳüm = silmege

[181b07(Mutaffîfîn83/19)]:
[yiri(iy)] turur andağ kim siccîn
iblis yiri(iy) turur

s.+ğa [180b06(Mutaffîfîn83/7)]:
siccînga iltgeler andan bir ağaç
bar ḳabıḳara ol ağaçda

s.-de tur-ur
[180b02(Mutaffîfîn83/7)]: kellā
inne = ḥaḳā kim / kitābe'l
füccāri = kitābları ya'ni bitileri /
le fî = kāferlerinġ / siccîn =
siccînde turur

sidretü'l müntehâ *A son ağaç, yani
yaratıklar âleminin son noktası*

s. [181b04(Mutaffîfîn83/18)]:
[şağdı]nında turur zaḥāk aydur
sidretü'l müntehâ aydur 'iliyyîn
anıñ

Ş

Şem'üz (?) *Şahıs adı.*

Ş. [161b15(İnsan76/13)]: sınağ
arpa Şem'üz-ı Hayberîlû' ödünç
aldı ve fâtıma turdı bir sağ

T

Ṭā'if *Hicaz bölgesindeki, Mekke ve
Medine'den sonra üçüncü şehir.*

Ṭ.+lı [159b12(İnsan76/1)]:
ḥīnūn = vakıtı/ mine'd dehri =
ruzgārındann / ya'ni ādem kırk
yıl Mekke'li Ṭā'ifli arasında

Tesnīm A *cennette bir
çeşmenin adı*

tesnīm bol-

T.-ğa

[182a01(Mutaffifin83/26,27)]:
fel yetenāfesi'l mūtenāfīsūn = ve
muna rağbet kılgı anda rağbetler
/ 27 / ve mizācūhu = ve dādı(iy)
anıñ Tesnīm bolğa

Tevrât F *İbranîlerin kutsal kitabı*

T. [153b04(Müddessir74/31)]:
anıñ üçün kim tevrât incil

[176a03('Abese80/24)]: Ebū
Ḳalābe aydur tevrât içinde yerlü
turur yā ādeme oğlanı(ak)
baķıñg anğa kim

Ṭuvâ A *cennetteki Sidre'de bulunan
ve dalları bütün cenneti
gölgeleyen ilahi ağaç*

Ṭuvâ tur-

Ṭ.-ur [172b05(Nâzi'ât
79/16,17)] bi'l vâdi'l mūḳaddesi
Ṭuvâ = ol kim yir ādı Ṭuvâ turur
/ 17 / izheb = bargıl / ilâ = kim /
fir'avne = fir'avunga

U

‘Uṭārid *merkür gezegeni*

‘u. [177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterî ve ‘uṭārid ve bu
yulduzlar kim anda yazuqlar kim
hemîşe

‘Utbeh bin Ubey Ebū Leheb Hz.
*Muhammed'in amcasının
oğludur.*

‘U. [164a07(İnsan76/24)]: tebem
tidi ‘Utbeh ayttı yā Muḥammad
eger senn urağut üçün kıılır
[ersenğ]

[175b05('Abese80/15,16)]:
seferattim = ya'ni feriştelər / 16 /
kirāmin = ol kişiler kim
kerāmetlü' / beraratin = tañgrı
ķatında / tañgrığa fermān bolsa
bu āyat ‘Utbeh bin [Ubey Ebū
Leheb]

[175b06('Abese80/16)]:
[‘Utbeh bin] Ubey Ebū Leheb
üçün indi

[178b08(İnfitar82/)] : yigirmi
turur ve Һarfleri üç yüz on toҺuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b08(Mutaffifin83/)] : toҺuz
turur ve Һarfleri toҺt yüz otuz
turur ve Übey bin Ka‘b

‘Utbe bin Rabbī’ *Kureyş kabilesi ileri
gelenlerinden.*

‘U. [174b08(‘Abese80/2)]:
payğambar ‘aleyhi’s selām
‘Utbe bin Rabbī ve [E]bū Cehl
ve ‘Abbās [bin ‘Abde’l
Muṭṭalib]

‘Utbe *bkz. ‘Utbe bin Rabbī’*

‘U.+ğa
[175a13(‘Abese80/6,07,08)]:
teşaddā = ve Һulak [E]bū Cehl /
07 / ve mā = ve ‘Utbe’ğa
tutarsann / 07 / ‘aleyke = ve ne
bolga saṅga / ellā = eger bular
īmān ketürmeſe / yezzeḳkā =
saṅga ayıtmaḳıṅız / 08 / ve
emmā = ve amma ol Һişiler kim /
men cāeke = kelür saṅga / yes’ā
= iştāb

Ü

Übey bin Ka‘b *Ebu Talha’nın kız
kardeşi olup, Hz. Peygamber,
Medine’ye hicretinde kendilerini*

*vahiy kâtibi olarak
görevlendirmiştir.*

Ü. [147a05(Müzzemmil73/)]:
[iki yüz seksen] biş turur
Һurūfları sekiz yüz altı turur ve
Übey bin Ka‘b

[150b01(Müddessir74/1)]:
Һuruf miṅg ve on toҺt turur ve
Übey bin Ka‘b aydur

[155b05(Kıyamet75/)]:
[Һarf]ları üç yüz elli iki turur ve
Übey bin Ka‘b aydur kim

[159b06(İnsan76/)] : elli turur
Übey bin Ka‘b aydur kim
payğambar ayıtı ‘aleyhi’s selām

[168a11(‘Amme78/)] : [yüz
seksen] bir turur ve Һarfleri sekiz
yüz on altı turur ve Übey bin
Ka‘b

[174b04(‘Abese80/)] : [biş yüz]
otuz turur ve Übey bin Ka‘b
aydur payğambarda kim ‘abese

[176b11(Tekvir80/)] : [yüz]
kırk turur ve Һarfleri biş yüz otuz
üç turur ve Übey bin Ka‘b

[178b08(İnfitar82/)] : yigirmi
turur ve Һarfleri üç yüz on toҺuz
ve Übey bin Ka‘b aydur

[179b08(Mutaffifin83/)] : toҺuz
turur ve Һarfleri toҺt yüz otuz
turur ve Übey bin Ka‘b

Ümeyye bin Halef Hz. *Bilal'in eski efendisi.*

Ü. [174b09('Abese80/2)]:
[‘Abbās] bin ‘Abde’l Muṭṭalib
ve Ubey ve Ümeyye bin Halefe’l
Cahmī ve bularnı müsülmānlığa

Ümmü Külşüm Hz. *Muhammed'in kızı, Hz. Osman'in hanımı.*

Ü. [174b10('Abese80/2)]:
[müsülmā]nlığa okıdı erdi
‘Abdullah bin Şüreyh bin Cemhī
Mālik kim anğa Ümmü
[Külşüm]

Ümnü Velid *Velid'in hanımı*

Ü. [152a11(Müddessir74/18)]:
Ümnü Velid buştı aytı benim
mālım oğlanlarım bulardann

V

Vahid (?) *Şahıs adı.*

V. [151a11(Müddessir74/11)]:
kim anğa kavm içinde Vahid
tirler erdi andağ kim

Vahub (?) *Şahıs adı.*

V. [178b04(Tekvir81/29)]:
Vahub aydur taŋrı toksandann
artuğ kitāb ıymadı seksen kitāb

Velid bin Muğire Hz. *Peygamber'in imana davetine şakayla karşılık veren kâfir.*

V. [152a02(Müddessir74/18)]:
Velid bin Muğire katına bardı
bunu okıdı Velid bin

[152a06(Müddessir74/18)]: tidi
Kureyşiler aytı Velid bin Muğire
töndi Muḥammadğa

[152a09(Müddessir74/18)]:
Velid katına bardı aytı men
Kureyşilerdenn işidtim sen

[164a09(İnsan76/24)]: benim
kızımdan körklü yok Velid bin
Muğire ayttı eger māl

[182a03(Mutaffifin83/29)]:
innellezīne = hoy ol kişiler kim /
ecrāmū = kâfer bolğa mekke
uluğları [E]bū Cehil Velid bin
Muğire kibi / kânū = bolğa /
minellezīne = ol kişiler kim

Z

Zühhal *A satürn gezegeni*

z. [177b10(Tekvir81/16)]: tirler
biş yılduz behrām ve zühhal ve
zühhal ‘aṭadır

[177b10(Tekvir81/16)]: tirler
biş yılduz behrām ve zühhal ve
zühhal ‘aṭadır

Zühre *A çoban yıldızı*

z. [177b11(Tekvir81/16)]: ve
zühre ve müşterī ve ‘uṭārid ve bu

yulduzlar kim anda yazuqlar kim
hemise

KAYNAKÇA

- Ata, Aysu: **Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004, s.XIII.
- _____: **Nehcü'l Ferâdis**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 518, Ankara, 1998.
- _____: **Kısasü'l Enbiya II (Dizin)**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 681-2, Ankara, 1997.
- Arat, Reşid Rahmetî: **Makaleler, Cilt I**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1987.
- Atalay Besim (Çev.), Kaşgarlı Mahmud: **Divanü Lügati't-Türk Tercümesi**, Ankara, 1939, c. I, s. 31-32.
- Balcı, Medine: Kur'an-ı Kerim Meal ve Kelime Kelime Meali, Ebrar Yayınları:2, C. II, İstanbul, 1993.
- Çantay, Hasan Basri: Tefsirli Kur'ân Meâli 3, Risale Yayınları, İstanbul, 2005.
- Devellioğlu, Ferit: **Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2000.
- Eckmann, János: **Çağatayca El Kitabı**, Çev. Günay Karaağaç, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, No 3412, İstanbul, 1988, s. 12.
- _____: "Kur'an'ın Doğu Türkçesine Tercümeleri", **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, XXI, İstanbul, 1974, s. 20.
- Ercilasun, Ahmet Bican, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, AkçağYayınları, Ankara, 2005.
- Erdoğan, Abdülkadir: "Kur'an Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri", **Vakıflar Dergisi**, 1938, C. I, s. 47-41.
- Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, İstanbul, 1999.

- Ersoylu, Halil: “Eski Türkiye Türkçesi Metinlerinde Kullanılan Elifli Vav”, **Hasan Eren Armağanı, Türk Dil Kurumu Yayınları**, Ankara, s.139.
- Gabain, A. Von: **Eski Türkçenin Grameri**, Çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2003, s.41.
- Hacıeminoğlu, Necmettin: **Karahanlı Türkçesi Grameri**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 638, İkinci Baskı, Ankara, 2003.
- _____ : **Harezmi Türkçesi ve Grameri**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 3405, Ankara, 1997
- Hamidullah, Muhammed: “Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Yazma Tercümeleleri”, **Türkiyat Mecmuası**, c. XIV, İstanbul 1964, s. 64-80.
- İnan, Abdülkadir: “Kur’an’ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar”, **Türk Dili I/6**, Nisan 1952, s. 81.
- _____ : **Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Tercemeleri Üzerinde Bir İnceleme**, (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları), Ankara, 1961, s.8.
- _____ : “Kur’an’ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar” **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, S. 1960, s. 81
- Karabacak, Esra: **An Interlinear Translation of the Qur’an Into Old Anatolian Turkish**, Harvard University, 1994.
- Karasoy, Yakup: **Satırlı Tercümeli Bir Fıkıh Kitabı**, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 4, Konya, 2004.
- Korkmaz, Zeynep: **Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 598, Ankara, 2000.
- _____ : “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar” **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C.1, Ankara, s.498.
- Özkan, Mustafa; Esin, Osman; Tören Hatice: **Yüksek Öğretimde Türk Dili**, İstanbul Filiz Kitabevi, 2001.

- _____ : **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, İstanbul Filiz Kitabevi, 2000.
- Sağol, Gülden: **Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi**, Harward Üniversitesi, Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1993 s. XXV.
- Sertkaya, O. Fikri: "János Eckmann, Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translation, Akadémiai Kiadó, Budapest 1976, 359s.", **TDED XXII**, 1774-1976 (1977), s. 280-285.
- Tabaklar, Özcan: "Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Amme Cüz'ü Tefsiri Gramer-Metin-İndeks" (Basılmamış yüksek lisans tezi)
- _____ : "Anadolu Sahasında Yazılmış Bir Sure Tefsiri", **İlmî Araştırmalar**, S.16, İstanbul 2003.
- Tekin, Şinasi: "Eski Türk Yazı Dillerinin Özellikleri Üzerine Düşünceler ve Bunların Teşekkülü ile Türk Siyasî Birlikleri Arasındaki İlişkiler", **Tarih ve Toplum**, 101, 1992, s.13.
- Tekin, Şinasi: **İştikakçının Köşesi**, Simurg Yayınları 41, İstanbul, 2001, s. 40-42.
- _____ : "Bir Eski Anadolu Metni", **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, 1973-1974, s. 67.
- Togan, Zeki Velidî: **Kur'an ve Türkler**, Kayı Yayınları:3 İstanbul, 1971, s.19.
- Topaloğlu, Ahmet: **XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Kur'an Tercümesi**, İkinci Cilt (Sözlük), Kültür Bakanlığı Yayınları: 300, İstanbul, 1978.
- Toparlı, Recep: **Kıpçak Türkçesi Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2003.
- Türkçe Sözlük I, II: Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.

- Yelten, Muhammet: “Anadolu Sahasında Yapılmış Sure Tefsirleri ve Bu Tefsirlerin Türk Dili Açısından Önemi”, **İlmî Araştırmalar**, 9, İstanbul 2000, s. 249-254.
- Yüce, Nuri: “Türk Dili”, **İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1988, c. XII/II, s. 487.
- _____: **Mukaddimetü'l Edeb**, Türk Dil Kurumu Yayınları: 535, İkinci Baskı, Ankara, 1993.
- _____: “Eine neu entdeckte Handschrift des Mitteltürkischen”. — *Sprach- und Kulturkontakte der türkischen Völker. (Materialien der zweiten Deutschen Turkologen-Konferenz Rauschholzhausen, 13.-16. Juli 1990, herausgegeben von Jens Peter Laut und Klaus Röhrborn. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1993. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica Band 37). S.: 221-227*

SONUÇ

Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 3966'da kayıtlı olan yazma, satır arası bir Kur'an tercümesidir.

Satır arası tercümeler dil tarihi bakımından oldukça önemlidir. Satır arasındaki Türkçe kelimeler karşıladıkları Arapça kelimelerin vasıtasıyla, mana bakımından devrinin kodlamalarını yansıtır. Satır aralarındaki kelimeler dinî bir metnin tercümesi niteliğinde olduğundan, gelişigüzel değil, son derece şuurluca seçilmiş kelimelerdir. Burada kutsal bir kitabı anlaşılır kılmak esas gayedir.

Yazmanın 144b-183a yaprakları üzerinde çalışılmıştır. Arap harfli metin Latin harflerine aktarılmıştır. Metnin imlâ ve dil hususiyetleri üzerinde durulmuştur. Ardından metinde geçen Türkçe kelimelerin anlamları verilmiş ve kelimelerin aldıkları ekler sıralanmıştır. Son olarak da metinde geçen şahıs ve yer adları sıralanarak anlamları verilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada toplam 1142 madde başı kelime bulunmaktadır. Bunun 405 tanesi Arapça, 100 tanesi Farsça kökenlidir. 2 kelime ise Arapçadan Farsçalaştırılmıştır. 635 kelime ise Türkçe kökenlidir. Satır üstündeki Arapça kelimenin tercümesi şeklinde altına yazılan kelime her zaman tek kelimelik Türkçe bir ifade olmasa da “yani” denilerek Türkçe birkaç kelimeyle izah edilmeye çalışılmıştır. Yani Türkçe kelime veya kelimelerle Arapça metin tercüme edilmiştir. Metinde her surenin başında o surenin nerede nâzil olduğu, ayetlerinin, kelimelerinin ve harflerinin sayısı hakkında bilgi verilmiştir. O sureyi okumanın hikmeti açıklanmıştır. Eğer gerekiyorsa bazı ayetlerin izahı için hadis râvilerinin anlattıklarına, kıssalara ve hikayelere yer verilmiştir. Kelime kelime tercümelerin yapıldığı kısımlar Türkçe cümle yapısına aykırıdır, ancak kıssaların, hikayelerin anlatıldığı yerlerde Türkçe yapıya yaklaşmıştır.

Farklı coğrafyalarda, farklı lehçelerin ürünleri olarak ortaya çıkan sure tefsirleri veya Kur'an tercümeleri mukayeseli sözlük çalışmalarına imkân sağladığından büyük bir öneme hâizdir. Ayrıca Oğuz Türkçesinde yer alan eklerin gelişme ve değişmelerini takip etme imkânını da vermektedir.

Oğuzca hakkında en eski bilgilere Kaşgarlı Mahmud'un Divanü Lügati't-Türk'ünde rastlayabiliyoruz. Batı Türkistan'dan batıya doğru göç eden Oğuzlar önce Büyük Selçuklu Devleti'ni kurmuşlar ancak hâkim kültürün diliyle yazmayı marifet saymışlardır. Yani Arapça ve Farsça eserler vermişlerdir. Oğuzcanın bir yazı dili olarak varlığını ortaya koyması oldukça geçtir. Oğuzların Anadolu'da kurdukları Anadolu Selçuklu Devleti'nin sonlarına rastlar. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Anadolu'da birçok yerli beylik ortaya çıkmıştır. Bir yandan siyasi otoritenin bulunmaması, diğer yandan da halkın maddi huzursuzluk içinde bulunmasıyla oluşan kargaşa ortamı milletin birlik ve beraberliğini sağlamaya çalışan Türkmen bey ve şehzadelerini İslâm'ın mukaddes kitabı olan Kur'an'ı tercüme edenlere büyük bir teveccüh göstermeye sevk ediyordu.¹ Böylece Anadolu'da halkın anlayabileceği bir dille Kur'an tercüme ve tefsir faaliyetleri başlamış oluyordu.

Yazmanın baş ve son kısmı eksik olduğundan nerede, ne zaman ve kim tarafından istinsah edildiği bilinmemektedir. Dil özelliklerinden yola çıkılarak XIII. asırdan sonra istinsah edilmiş olabileceği söylenilebilir.

Sonuç olarak bu türden metinlerin aydınlığa kavuşturulması, dil hususiyetleri göz önünde bulundurularak gramer çalışmalarının yapılması, söz varlığının ortaya konması Türk dili ve sözlükçülük açısından son derece yararlı olacaktır.

¹ Özcan Tabaklar, "Anadolu Sahasında Yazılmış Bir Sure Tefsiri", **İlmî Araştırmalar**, S.16, İstanbul 2003

METİNDEKİ KELİMELERİN İSTATİSTİKİ DÖKÜMÜ

